Esbjerg København Odense Randers Aalborg Aarhus

Den 23. juni 2022

Social-og Ældreministeriet

Kontor for udsatte børn

Att: Charlotte Astrup Poole

cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Esbjerg Kommune
Odense Kommune
Randers Kommune
Aalborg Kommune
Aarhus Kommune

Høringssvar til forslag til Barnets Lov

6-byerne takker for invitation til at afgive høringssvar til lovforslag til Barnets Lov. Børne- og Familiechefferne i Odense Kommune, Århus Kommune, Esbjerg Kommune, Randers Kommune og Aalborg Kommune har valgt at takke ja til denne invitation og har i fællesskab udarbejdet nærværende høringssvar.

Overordnet set forholder 6-byerne sig positivt til reformen og det foreliggende udkast til Barnets Lov. 6-byerne bakker op om formålet om, at have en lovgivning der bygger på et tidvarende børnesyn, hvor man anerkender børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme. 6-byerne hilser det også velkomment, at reglerne for udsatte børn og unge samt børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samles i én lov.

Lovens opbygning vurderes systematik og kronologisk, hvilket skaber overblik og bidrager til, at loven bliver anvendelig ved omsætning af lovens indhold i praksis. Der ses endvidere positive regelforenklinger og afbureaukratiseringer i forhold til gældende ret. Hertil kommer, at lovgiver har haft fokus på fleksibilitet og tilpasning af proceskravene til den enkelte sag. Det bemærkes dog samtidig, at lovforslaget indeholder væsentligt flere bestemmelser end nuværende lovgivning, ligesom den er blevet mere bureaukratisk og ressourcekrævende at omsætte på visse punkter. Intentionen er derfor lykkedes på enkelte punkter, mens det modsatte gør sig gældende på andre punkter.

Relevante emner, som ikke er omfattet af lovændringen

Lovforslaget omfatter ikke en række emner, som ses relevante i en reform af reglerne for udsatte børn og unge samt børn og unge med nedsat funktionsevne. Det gælder fx reglerne om dækning af merudgiftsydelser og tabt arbejdstjeneste, som kræver meget dokumentation.

Forslaget indeholder ingen regelforenklinger vedrørende børn og unge med funktionsnedsættelser. Reglerne på dette område er ganske bureaukratiske og vanskelige at praktisere, hvorfor det havde været hensigtsmæssigt at indarbejde relevante forenklinger i nærværende reform.

Reglerne om underretninger videreføres uændret, uagtet, at de gældende regler har vist sig vanskelige at praktisere i forhold til afgrænsning af begrebet underretning. En nærmere definition af begrebet ses derfor relevant. Ministeriet et bekendt med denne udfordring, jf. KL's henvendelser til ministerieret herom.

Lovforslaget regulerer ikke de områder, som ligger i snitfladen mellem kommunerne og andre sektorer. Her er kommunerne overladt til at fastlægge handlepligt og betalingspligt ud fra sektoransvarsprincippet. I praksis har dette vist sig vanskeligt og forsinker borgernes adgang til hurtig hjælp, når det ikke er tydeligt, hvor ansvaret for at yde hjælp ligger. Der er behov for regler, der klarlægger kommunernes håndtering af de udfordringer, der ofte ses i relation til udsatte børn og unges skolegang. Det gælder eksempelvis, når et almindeligt skoletilbud ikke kan rumme målgruppen. Dette gælder tillige andre områder såsom snitfladen mellem kommune og psykiateren/regionen samt familieretshuset (anmodning til kommunen om at etablere støttet samvær i skilsmissesager).

Egenbetalingsreglerne er ikke omfattet af lovforslaget. Der opfordres til forenkling af området, idet de gældende bekendtgørelser om egenbetaling ved anbringelse/efterværn er ganske vanskelige at praktisere.

Det havde det været hensigtsmæssigt at inddrage reform af reglerne om efterværn i lovforslaget.

Endelig er der ønske om generel fokus på klart hjemmelsgrundlag til udveksling og indhentning af oplysninger i sagsbehandlingen i henhold til loven, herunder tydelig afgrænsning i relation hertil. Det gælder eksempelvis adgang til at indhente oplysninger internt i kommunen i andre afdelinger som eksempelvis jobcenteret, voksenafdelinger, skole og i eksisterende sager om andre børn i familien.

Øget inddragelse, § 5

Det følger af den foreslåede § 5, at sagsbehandlingen skal tilrettelægges således, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med deres forældre, jf. § 5, stk. 2 og 3. Gældende krav om inddragelse af barnet eller den unge som led i børnesamtale på fastsatte tidspunkter i sagsforløbet foreslås erstattet af et krav om, at barnet eller den unge inddrages løbende i såvel afgørelser som beslutninger. Retten gælder således også for beslutninger som myndighed træffer som led i faktisk forvaltningsvirksomhed. Der er tale om væsentlig udvidelse af inddragelsen, eftersom barnets eller den unges ret til indflydelse på sagen fremadrettet gælder uanset hvor i forløbet sagen befinder sig (udredning/afklaring/afgørelse/opfølgning) samtidig med at det gælder såvel ved formelle afgørelse som beslutninger. Dette vil alt andet lige medføre, at myndighed vil anvende mere tid på sagsbehandlingen, hvorfor der ses risiko for, at andre områder/indsatser nedprioriteres. Alternativt bør det øgede ressourcetræk kompenseres via DUT midler. Lovgivers hensigt om afbureaukratisering er således ikke tilgodeset med den foreslåede bestemmelse.

Det fremgår af stk. 4, at inddragelsespligten kan fraviges i helt særlige tilfælde, hvis barnet eller den unges alder eller andre forhold taler afgørende imod. Barnets eller den unges perspektiver vil i disse tilfælde skulle tilvejebringes på anden vis. Disse særlige tilfælde er eksemplificeret i bemærkningerne til spædbarn eller svære psykiske funktionsnedsættelser. I praksis vil der imidlertid kunne opstå situationer hvor ingen af disse kriterier er til stede, men hvor inddragelsen ikke er til barnets eller den unges bedste, hvor barnet eller den unge ikke har ressource til at profitere af inddragelsen, hvor inddragelsen ikke giver mening eller hvor myndighed må handle hurtigt og ikke kan nå at tage hensyn til inddragelse. Udsatte børn og unge kan blive sat i vanskelige følelsesmæssige dilemmaer, når de i et sådant omfang kontinuerligt bliver inddraget og forholdt sagen, og der kan opstå indre konflikt i deres relationer, eksempelvis relationen forældre-barn-

plejefamilie. Der ses derfor behov for, at de i stk. 4 nævnte "særlige tilfælde" udvides, således at myndighedsrådgiver, ud fra en konkret vurdering, kan undlade inddragelsen, når der er sagligt grundlag herfor, således at det enkelte barn eller den unge kan skærmes og beskyttes i det omfang det vurderes nødvendigt i den konkrete situation.

Hvis forældremyndigheden ikke ønsker, at barnet skal inddrages, eller barnet via sine forældre tilkendegiver, at det ikke ønsker at give sin mening tilkende, opstår der spørgsmål om inddragelsen kan udelades på den baggrund.

Efter gældende ret finder den lovsikrede ret til børnesamtaler alene anvendelse i sager om foranstaltninger. Sager omfattet af servicelovens § 11 fordrer således ikke en sådan inddragelse. Ifølge den foreslåede § 5 til barnets lov, skal inddragelsen også ske i disse type sager og ikke alene foranstaltningssager. Den øgede inddragelse vil således medføre en mere langsommelig og ressourcetung sagsbehandling. Der må stilles spørgsmål ved, om dette har været lovgivers hensigt, eller om det bør præciseres, at inddragelsesretten alene skal gælde, når der er tale om en foranstaltning.

Det bør endvidere præciseres i hvilket omfang myndighed har notatpligt om inddragelsen/samtalen i forbindelse med beslutninger, som har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Endelig er det relevant at afklare om uenighed med barnet kan føre til, at myndighed skal træffe afgørelse i stedet for at træffe en beslutning som led i faktisk forvaltningsvirksomhed. I praksis er der krav om, at der skal træffes afgørelse i sager om beslutninger, der objektivt set har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed, når kommunen er bekendt med, at beslutningen har væsentlig betydning for forældremyndighedsindehaveren. Se eksempelvis principafgørelse 93-13.

Screening, afdækning og børneudredning, §§ 18,19 og 20

Der lægges op til en afskaffelse af den børnefaglig undersøgelse i henhold til servicelovens § 50 mod en indførelse af et tretrinssystem med screening, afdækning og børneudredning. Heri vil kravene til udredning af barnets behov afhænge af sagens tyngde og kompleksitet, så der frigives ressourcer til de mere komplekse sager. Det samme gælder for dokumentationskravene.

6-byerne er bekymrede for, at det bliver besværligt og komplekst at navigere imellem de forskellige begreber i praksis, og kunne derfor godt ønske en tydeligere afgrænsning mellem begreberne screening og afdækning. Der kan eksempelvis stilles spørgsmål ved, om screening alene omfatter sager, hvor myndighedsrådgiver på baggrund af enkeltstående henvendelse har oplysninger nok til at vurdere sagen, eller om rådgiver i screeningsprocessen kan stille yderligere spørgsmål til borgeren eller foretage mindre oplysning af sagen uden at en sådan udfoldelse af henvendelsen indebærer, at der er tale om afdækning.

I praksis vil en underretning til kommunen som hovedregel give anledning til, at den understøttes af yderligere oplysninger med henblik på en faglig vurdering af det videre forløb. Det forekommer sjældent, at en henvendelse er så konkret og præcis, at den ikke fordrer yderligere oplysninger, særligt i sager om børn og unge, som ikke i forvejen er kendte af kommunen. Det bør således præciseres i bemærkningerne i hvilket

omfang det er muligt at indhente oplysninger i screeningsprocessen uden at der er tale om afdækning i henhold til § 19.

Det bør præciseres, at der skal tages notat uanset om der er tale om screening eller afdækning, og at dette gælder uanset konklusionen på vurderingen. Med andre ord uanset om sagen afsluttes med, at der ikke er grundlag for at tilbyde indsats, eller om der tilbydes forebyggende indsats eller der træffes afgørelse om hjælp og støtte i henhold til loven.

Det følger af § 18 stk. 3, at kommunen skal foretage en risikovurdering, når der er tale om æresrelaterede konflikter inden barnets eller den unges forældre eller netværk inddrages i sagen. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at politiet, VISO og sikkerhedskonsulenterne kan inddrages i risikovurderingen. Der ses behov for at der tilvejebringes klar hjemmel til at udveksle oplysninger mellem disse parter samt klare regler om opbevaring og behandling af oplysningerne.

Endelig bemærkes, at æresrelaterede konflikter er et område, som kræver socialfaglig ekspertise og viden, ligesom disse sager ofte kræver hurtig handling. Det er derfor en forudsætning, at myndighedsrådgiverne i også fremadrettet understøttes af ekspertviden fra politiet, VISO og sikkerhedskonsulenterne.

De foreslåede regler i § 19 og 20 om afdækning og børneudredning er elastiske og giver kommunerne høj grad af frihed i forhold til belysning af afgrænsede forhold, som har betydning for barnet eller den unge. Det gælder såvel metoden til afdækning/udredning samt hvilke forhold er relevant at inddrage og belyse. Hertil kommer, at den gældende tidsfrist på 4 måneder afskaffes til fordel for krav om at udredningen afsluttes hurtigst muligt. Udfordringen er imidlertid, at det kan være vanskeligt at sikre at sagsoplysningen omfatter alle relevante forhold. Der kan endvidere blive stor forskel på systematikken og kvaliteten i afdækningen/udredningen i de enkelte sager. Det stiller således høje krav til fagligheden blandt de kommunale rådgivere, som skal være garanter for at alle relevante emner belyses i fornødent omfang som led i afdækningen/udredningen. Hertil kommer at der ses risiko for at der bliver forskel på hvorledes de enkelte kommuner vurderer kravet om afslutning af udredningen/afdækningen "hurtigst muligt", og der bør derfor være fokus på, at resultatet ikke ender med at gennemsnittet for udarbejdelsen af udredninger/afdækninger bliver længere end den nuværende 4 måneders frist. Friheden stiller øgede krav til ledelsestilsyn, så det sikres, at udredningen udarbejdes inden for rimelig tidsramme.

Hertil kommer, at der i dag kan iværksættes foreløbig eller akut støtte sideløbende med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse. Hvis man indfører et krav om, at der skal foretages en screening, inden der kan igangsættes støtte, så kan det de facto betyde, at der først senere end i dag kan iværksættes foranstaltninger."

Der ses behov for at præcisere, målgruppen i §§ 19 stk. 3 og 21 stk. 2, når der er tale om skilsmisse- og/eller sammenbragte familier, herunder om børn, som ikke har fast bopæl i husstanden, men har regelmæssige ophold i husstanden, omfattes. Det kan eksempelvis være halvsøskende eller stedsøskende, som har primær bopæl uden for husstanden, men opholder sig i forbindelse med samvær i husstanden. I bemærknin-

gerne til bestemmelserne har man udeladt relevante bemærkninger om det enkelte barns personlige oplysninger, herunder hjemmelsgrundaget til videregivelse af disse oplysninger om børn, forældre og/eller samlevere.

En børnefaglig undersøgelse skal afdække de relevante og aktuelle forhold, der giver retvisende billede af det konkrete støttebehov. Hvis der allerede er udarbejdet en børnefaglig undersøgelse som opfylder disse kriterier, så kan denne lægges til grund for vurdering af nye støttebehov. En allerede udarbejdet børnefaglig undersøgelse kan endvidere opdateres. Det fremgår ikke af lovforslaget om en allerede udarbejdet børneudredning kan opdateres og/eller løbende suppleres af afdækning i forbindelse med senere tilkomne problemstillinger og vurdering af støttebehov. Der behov for tydeliggørelse af muligheden herfor. Tilsvarende er der behov for afklaring af, om en allerede udarbejdet ungefaglig undersøgelse i henhold til Lov om Ungdomskriminalitet vil kunne indgå som element i en børneudredning og i hvilket omfang børneudredning/afdækning og ungefaglig undersøgelser kan supplere hinanden.

Endelige bemærkes, at de fleste kommuner anvender fagsystemet DUBU og den tilhørende socialfaglige metode ICS som grundlag for udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser. Det er vores forventning, at lovforslaget ikke ændrer herved, og at metoden dermed vil kunne anvendes til at sikre en vis systematik og kvalitetsstandard. Det er tillige væsentligt, at It-leverandøren bag kommunernes fagsystemer inddrages i omsætningen af lovgivningen, således at systemerne er klar til at understøtte sagsbehandlingen, når loven træder i kraft.

Det følger af den foreslåede § 21 stk. 5, at væsentlige møder under børneudredningen skal planlægges og afholdes af to sagsbehandlere. Dette stiller større krav til planlægning og organisering ligesom det vil medføre, at flere ressourcer skal tilføres sagsbehandlingen.

Faglig sparring, § 27, stk. 5

I det oprindelige udkast til lovforslaget var der indsat en bestemmelse om, faglig sparring i de sager, hvor en anbringelse overvejes. Denne bestemmelse fremgik af § 22 stk. 6 for børneudredninger og 27 stk. 5 vedrørende udredning til vordende forældre. I det foreliggende lovforslag er § 22 stk. 6 udgået, hvilket hilses velkomment, da den ekstra ressource som vil skulle allokeres til second opinion i disse sager ikke vurderes at stå mål med effekten. Der henstilles til, at § 27 stk. 5 tilsvarende udgår.

Anbringelse uden for hjemmet med samtykke, § 46

Den foreslåede § 46 svarer i det store hele til den nugældende § 52, stk. 3, nr. 7, med den tilføjelse, at der jf. BL § 46, stk. 4 kan gives samtykke til anbringelse af ufødt barn. Der henvises således til nedenfor under kommentarer til BL § 49.

Anbringelse uden for hjemmet uden samtykke, § 47

Den foreslåede § 47 svarer indholdsmæssigt til nugældende § 58. Dog er der behov for præcisering af indholdet og omfanget af børneudredning, jf. § 20, hvorfor der henvises til kommentarerne til pågældende bestemmelse.

Det foreslås med § 48, at et barn eller en ung har ret til at anmode kommunalbestyrelsen om at blive anbragt uden for hjemmet. Der ses ikke i §§100 og 102 at være taget særskilt stilling til, hvordan kommunalbestyrelsen skal forholde sig, hvis et barn eller en ung, der er anbragt efter anmodning, tilbagekalder sit samtykke/ikke længere ønsker at være anbragt. Det må antages, at der skal laves en anden vurdering i disse situationer, end i de tilfælde, hvor barnet/den unge er anbragt på kommunalbestyrelsens initiativ efter § 46 eller § 47. Der er behov for en præcisering heraf.

Videre er der behov for en tydelig præcisering af både forældremyndighedsindehavers og barnets/den unges rettigheder og kommunalbestyrelsens pligter, når et barn eller en ung anbringes efter anmodning, herunder og i særlig grad, hvordan kommunalbestyrelsen skal forholde sig, hvis denne ikke finder grundlag for anbringelse.

Endvidere mangler en tydelig sondring mellem anvendelsen af § 48 og § 47, stk. 4.

Anbringelse før fødslen, § 49

6-byerne forholder sig positivt til den foreslåede § 49 lægges der op til, at kommunerne kan træffe afgørelse om anbringelse inden fødslen. Bestemmelsen vil være aktuel i de tungeste sager, hvor det er tydeligt, at forældrene ikke kan varetage omsorgen for barnet. Det vil ofte være de sager, hvor man i dag træffer en akut formandsafgørelse. Bestemmelsen betyder, at det socialfaglige arbejde kan gå i gang fra dag 1. Det er positivt for det lille barn, som formentlig vil opleve færre skift og mindre svigt i den første vigtige tid.

Det bemærkes samtidig, at bestemmelsen er af indgribende karakter. Såfremt bestemmelsen skal anvendes i praksis, er der behov for klare rammer for kommunalbestyrelsens arbejde med bestemmelsen. Emnet er således kun ganske kort berørt i bemærkningerne til udkastet, hvilket skaber vide rammer. Der er således behov for at tydeliggøre, hvilke betingelser der skal ses opfyldt, før en afgørelse efter § 49 kan finde anvendelse, herunder hvordan kommunalbestyrelsen over for børne- og ungeudvalget skal dokumentere en åbenbar risiko for sundhed og udvikling. Der er også behov for eksempler på hvorledes bestemmelsen kan finde anvendelse i praksis, både i forhold til forældre med misbrugsproblematikker og i forhold til forældre som venter første barn kontra forældre som i forvejen har 1 eller flere børn, der allerede er anbragt uden for hjemmet.

Der er bekymring for, om det overhovedet vil være muligt at træffe en afgørelse efter § 49, når forældrene er førstegangsforældre uden misbrugsproblematikker. Her kunne et alternativ være en observationsperiode i en familieanbringelse efter § 32, stk. 1, nr. 6. I den forbindelse bør det overvejes, hvorvidt en afgørelse om en sådan observationsperiode bør kunne træffes af børne- og ungeudvalget. Dette særligt set i forhold til den nuværende praksis, hvor betingelserne for tvangsmæssig anbringelse af nyfødte er meget stramme, og et ikke ubetydeligt antal af disse afgørelser efterfølgende ophæves af Ankestyrelsen.

Yderligere ønskes retningslinjer for hvordan kommunalbestyrelsen skal forholde sig, hvis forældrene eksempelvis truer med at rejse til udlandet. Vil der fx skabes hjemmel i retsplejeloven til at tilbageholde den gravide kvinde, med henblik på forestående fødsel?

Af bemærkningerne til udkastet fremgår, at kommunalbestyrelsen ved afgørelse efter § 49 tillige skal træffe afgørelse om valg af anbringelsessted. Det ønskes her præciseret, i hvilket omfang en sådan afgørelse er bindende for kommunalbestyrelsen. Her tænkes særligt i de tilfælde, hvor barnet fødes med fødselsdefekter eller andre problematikker, som kræver en specialiseret indsats. Kommunalbestyrelsen bestræber sig altid på at vælge det bedst egnede anbringelsessted, men der er aktuelt, og vil også i fremtiden, være behov for muligheden for midlertidige anbringelsessteder, herunder mulighed for at ændre et anbringelsessted i en kortere periode efter anbringelsens iværksættelse, uden at en sådan ændring skal forelægges børne- og ungeudvalget.

Genbehandling af en anbringelse, § 50

Genbehandling af en anbringelse foreslås reguleret i den foreslåede § 50. Bestemmelsens indhold og form er i store træk svarende til den nugældende § 62, dog med pligten til at overveje permanent anbringelse, jf. den foreslåede stk. 7. Der henvises derfor til kommentarerne til BL § 67.

Indstilling til børne- og ungeudvalget, § 51

Den foreslåede § 51 svarer i store træk til nugældende § 59, dog med nye opmærksomhedspunkter i stk. 3 og stk. 4.

I forhold til stk. 1, nr. 2, svarer denne til nugældende praksis. Det er dog ønskeligt med en nærmere uddybelse af, hvordan forældrenes kompetencer kan belyses. Aktuelt er der store udfordringer med at finde autoriserede psykologer til udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelser. Det afføder lange ventetider på udarbejdelsen, som kommer til at påvirke hele sagsforløbet. Det kunne være ønskeligt, at der blev foretaget en justering af kravet til indholdet af disse undersøgelser. Endvidere kunne det med fordel overvejes, om undersøgelsen i form og indhold, kunne sidestilles med de undersøgelser, der foretages af Familieretshuset. Dette med henblik på en bedre vidensdeling i de sager, som både behandles i Familieretshuset og i kommunerne.

For så vidt angår det foreslåede stk. 3 og stk. 4, er det uklart hvor grundigt kommunalbestyrelsen skal redegøre for de hjemmeboende børn og deres støttebehov. Der vil være en del sager, hvor anbringelse af et eller flere børn begrundes i social kontrol og psykisk vold, som i højere grad rammer et barn i familien og ikke alle børn. Det bør afklares, om dybden af redegørelsen kan efter konkret vurdering differentieres mellem de enkelte børn i disse tilfælde eller om der altid skal redegøres på lige fod for alle familiens børns trivsels- og støttebehov.

Ligeledes mangler der klar hjemmel til at videregive oplysninger om hjemmeboende børn, når der redegøres for søskende, jf. stk. 3. Særligt i sager med sammenbragte børn, halvsøskende m.m., bør der være en klar vejledning og tydelig hjemmel i forhold til videregivelse af disse fortrolige oplysninger.

Endvidere kan der opstå en situation, hvor det i indstillingen til anbringelse af det ene barn fremgår, at forældrene formår at varetage omsorgen for et eller flere hjemmeboende børn, altså en situation hvor kommunalbestyrelsen skal argumentere imod anbringelse af pågældende barn/børn. Hvordan vil dette spille ind, hvis der senere viser sig behov for at anbringe de(t) hjemmeboende barn/børn?

Kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med anbringelsen, § 52
Den foreslåede § 52 svarer i store træk til nugældende § 68b.

Der opleves aktuelt storeproblemer med at rekruttere tilstrækkelig mange plejefamilier. Skal der anbringes flere børn (søskende) samtidig, opleves det nær umuligt at finde egnede plejefamilier. Det bør derfor overvejes, hvordan der i arbejdet med at reformere plejefamilieområdet, kan ses på emner som rekruttering og godkendelse, herunder det at udvide en eksisterende godkendelse ved søskendeanbringelse.

Støtteperson og venskabsfamilie, § 53
Den foreslåede § 53 svarer i form og indhold i store træk til nugældende § 68b, stk. 4, dog med den ændring, at støttepersonen kan findes i en civilsamfundsorganisation. De udfordringer der opleves med den nugældende bestemmelse, må antageligt følge med i BL § 53. Det er derfor ønskeligt, at der kommer mere tydelige retningslinjer, dels for støttepersonens rolle, dels for den økonomiske del.

Der kan fra støttepersonen være ønske om at modtage honorering for arbejdet. Det vil være hensigtsmæssigt, at det står direkte i bestemmelsen, at der ikke kan betales honorar for opgaven. Endvidere vil det være hensigtsmæssigt, at der sættes klare rammer for, hvilke udgifter der faktisk kan dækkes. Den nuværende formulering giver rum for vid fortolkning, hvilket kan skabe konflikt imellem kommunalbestyrelsen og støttepersonen.

Fra den nuværende § 54-støtte til forældrene er det kendt, at der kan ske en sammenblanding med bisidder- eller partsrepræsentantrollen. Det kan være uhensigtsmæssigt, hvis det bliver tilfældet for et barn i anbringelsen. Der bør derfor indsættes en hjemmel til at give anvisninger til støttepersonens rolle, herunder muligheden for at en bestemt støtteperson undtagelsesvist kan fjernes fra rollen, hvis det modarbejder formålet med anbringelsen. En sådan hjemmel kan evt. følges af klageadgang med opsættende virkning.

Det samme gør sig gældende for venskabsfamilien, jf. BL § 54.

Venskabsfamilier, § 54
Venskabsfamilie er et nyt begreb, der foreslås i den kommende lovgivning, som kommer til at kræve kommunale ressourcer, hvis kommunerne skal kunne leve op til forpligtelsen. Arbejdet med de mindre børn og deres rettigheder er omfattende. Det kræver også mange ressourcer at finde og samarbejde med venskabsfamilier til børn anbragt på børne- og ungehjem.

Den familie som barnet ønsker som venskabsfamilie skal undersøges. Hvis familien ikke findes egnet som venskabsfamilie, er det ikke klart om kommunen skal træffe afgørelse om afslag på at vælge den ønskede venskabsfamilie eller om der er tale om faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det bør endvidere præciseres, hvor mange foreslåede venskabsfamilier kommunen er forpligtet til at undersøge, hvis barnet eller den unge eksempelvis har flere forslag. Tilsvarende er det uklart, om barnet eller den unge kan ønske sig en ny venskabsfamilie, eksempelvis hvis det viser sig at barnet/den unge eller venskabsfamilien ikke ønsker at fortsætte relationen.

Esbjerg

København

Odense

Randers

Aalborg

Aarhus

Det er uklart, hvordan kommunen skal forholde sig, hvis forældrene ikke finder venskabsfamilien egnet, men at både barnet og rådgiver ser venskabsfamilien som et godt match for barnet. Kræver valg af venskabsfamilie altid forældrenes samtykke?

Det er uklart, hvorvidt man har overvejet hvordan og hvor meget venskabsfamilien skal have af indblik i oplysningerne i sagen.

Det er uklart, hvordan forholdene er optimale i venskabsfamilien, som f.eks. at der ikke sker overgreb i venskabsfamilien, er de underlagt tilsyn? Og i givet fald hvem fører tilsyn?

Forslaget hviler på en sympatisk tanke, men i 6-byerne er vi bekymrede for forslaget, fordi det indeholder en række svære udfordringer i praksis. Mange børn og unge vil fx ikke kunne pege på en familie, de kan vælge/ønsker som venskabsfamilie. Og det vil være svært for kommunerne at finde så mange frivillige familier. Der er allerede i dag udfordringer med at finde aflastnings- og plejefamilier.

Og hvad gør man, når der sker ændringer i venskabsfamiliernes forhold? Når man knytter de anbragte børn til nye familier, vil de også være sårbare ved ændringer, fx ved skilsmisser/brudte forhold og alvorlig sygdom, ligesom der vil være situationer, hvor venskabsfamilien fortryder og trækker sig.

Endeligt er der behov for præcisering af, hvorledes kommunen skal forholde sig, hvis det ikke lykkes at finde en egnet venskabsfamilie og hvor meget der skal til, før kommunen vurderes i tilstrækkelig grad at have forsøgt at finde en egnet venskabsfamilie.

§ 54, stk. 2.

Det fremgår af lovforslaget, at er det ikke muligt at finde en venskabsfamilie inden for netværket, så skal det undersøges i professionelt regi. Der gøres opmærksom på, at også dette kræver ressourcer, og kan være en usikker løsning i forhold til risikoen for skift i det anbragte barns liv, fx ved udskiftning af personale.

Der ses behov for at definere, hvad begrebet "professionelt regi" indebærer. Kan kommunen eksempelvis aflønne en professionel venskabsfamilie?

Netværksplejefamilier § 59, stk. 2

Det fremgår af lovforslaget at en netværksplejefamilie kan frasige sig økonomisk støtte ved anbringelse af barnet. Kunne det præciseres i lovgivningen, om samme netværksplejefamilie har fortrydelsesret på denne frasigelse.

Det kan med fordel præciseres, hvilken økonomisk støtte der er hjemmel til at give, således at der skabes klarhed og ensartethed på området.

Permanent anbringelse § 68A

De eksisterende regler om videreførte anbringelser i serviceloven overføres til Barnets lov og benævnes **permanente anbringelser**. En permanent anbringelse kan alene ske med samtykke fra børn og unge, der er fyldt 15 år. Derudover indføres der en ret til at børn fra 10 år kan anmode om en permanent anbringelse og

denne afgørelse kan træffes uanset om barnet har været anbragt i 3 år, som er den generelt gældende forudsætning for en permanent anbringelse.

Det er positivt, at man med forslaget sender signal om, at barnet eller den unges egne ønsker om permanent anbringelse tillægges øget vægt. Bestemmelsen overlader imidlertid børn i perioden 10-15 år i en usikker juridisk situation, hvis de efter det 10 år fortryder, at de har anmodet om en permanent anbringelse og er anbragt alene på dette grundlag. Det kræver høj socialfaglighed at kunne vurdere og sikre, at barnet eller den unge kan overskue de vidtrækkende konsekvenser af en sådan anmodning.

Anmodning om permanent anbringelse kan også sætte barnet/den unge i en vanskelig situation, fx i de tilfælde, hvor en plejefamilie af forskellige grunde ikke ønsker eller har mulighed for, at barnet skal anbringes hos dem permanent, eller hvis plejefamilien pludselig ikke længere ønsker at være plejefamilie eller ikke længere kan varetage opgave, fx pga. sygdom.

Adoption §§ 69 - 74

Reglerne om adoption ændres på en række punkter. For det første får kommunen pligt til at overveje adoption ikke bare ved anbringelsen af et barn eller en ung (gældende regler), men også ved genbehandling af eller opfølgning på en anbringelse, og når en forælder til et barn eller en ung, der er anbragt eller bortadopteret, venter endnu et barn. Adoptionsreglerne ændres ligeledes, således at der kan træffes beslutning om en adoption efter § 9 stk. 3 i adoptionsloven (fremmedadoption) før barnets fødsel. Med Barnets lov videreføres bestemmelsen om, at kommunen skal tilbyde den fornødne faglige støtte til familier, der har adopteret det barn, som de tidligere har haft i pleje. Grundlæggende er 6-byerne enige om, at de åbne adoptioner og adoptioner, som ligger i spændet mellem en adoption og en anbringelse bør fremmes af hensyn til børn og unges behov for kontinuitet og trivsel. Det bør præciseres, at plejefamilier som vælger at adoptere et plejebarn kan fortsætte med evt. supervision – for at fastholde den gode trivsel og udvikling.

Det hilses velkomment, at der er øget fokus på VISO-rådgivning i sager om adoption, således at disse komplekse sager understøttes af styrket rådgivningsadgang.

Forældrehandleplan, § 77

I § 77, stk. 1 foreslås, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte særskilt plan for støtten til forældrene. Hvad forstås der ved ordet fastsætte? Såfremt der menes "udarbejdes" foreslås det, at ordet "fastsætte" ændres til "udarbejde".

I § 77, stk. 2 foreslås, at der fremover skal fastsættes/udarbejdes forældrehandleplan, såfremt der er hjemmeboende søskende under 18 år i husstanden og anbringelsen begrundes i omsorgssvigt m.v. Dette vil resultere i merarbejde i forvaltningen.

Hvis forslaget fastholdes, kan det overvejes at anvende formuleringen hjemmeboende "børn" – og ikke søskende.

Barnets plan, § 91

I bemærkningerne til udkastet til Barnets Lov § 91, stk. 2 anføres, at det foreslås med stk. 2, at når der træffes afgørelse om anbringelse uden for hjemmet, jf. §§ 46-47, skal kommunalbestyrelsen udarbejde en barnets plan, medmindre særlige forhold taler imod.

Formuleringen, medmindre særlige forhold taler imod det, er dog udgået af lovteksten i forhold til det oprindelige lovforslag. Når det er fjernet i lovteksten må en ordlydsfortolkning betyde, at der SKAL udarbejdes en barnets plan. Så er det en fejl, at det ikke er fjernet i bemærkningerne eller er der stadig efter en konkret og individuel vurdering mulighed for ikke at udarbejde barnets plan, når særlige forhold taler imod?

Videre anføres i bemærkningerne, at det fremgår af den foreslåede bestemmelse, at kravet om barnets plan i anbringelsessager alene vil kunne fraviges, hvis særlige forhold taler imod.

Dette må formodes at være en fejl, da bestemmelsen i det foreliggende udkast netop ikke indeholder mulighed for at kunne fraviges, når særlige forhold taler imod.

I § 92, stk. 1 fremgår det, at planen så vidt muligt skal udarbejdes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Hvad forstås ved "så vidt muligt" og hvordan forholder man sig såfremt der ikke opnås samtykke.

Hvem der skal/kan give samtykke, hvilke oplysninger må deles osv. er tit noget, der giver anledning til spørgsmål og problemer. Det ville derfor være en god ide at præcisere, hvem kan give samtykke og hvilke oplysninger, der kan deles uden samtykke alle steder i lovtekst eller vejledning.

Opfølgning, § 95:

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der løbende følges op på barnets trivsel og udvikling. Det vil fremadrettet bero på en socialfaglig vurdering i den enkelte sag, hvor ofte der herefter vil skulle følges op. Hensigten er, at den løbende opfølgning i højere grad end efter gældende ret skal afspejle behovet i den enkelte sag på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Det skal hertil bemærkes, at der er tale om en reel regelforenkling, hvor kommunerne sættes fri til at handle på baggrund af den faglige vurdering, og det er meget positivt.

Det skal dog også bemærkes, at mange rådgivere i det daglige er pressede på både tid og arbejdsopgaver – det betyder en daglig prioritering, som kan gå ud over opgaver, hvor der ikke er en deadline. Det stiller nye krav til ledelsen. Og man kan ikke udelukke, at nogle kommuner vil være tilbøjelige til at indføre lokale retningslinjer på området for at sikre rettidig opfølgning - og så er man jo lige vidt.

Den øgede fleksibilitet ift. opfølgningen er således som udgangspunkt positiv, men den kommer til at påvirke den måde hvorpå, kommunerne i dag fastsætter lokale retningslinjer og fører ledelsestilsyn.

Det skal desuden bemærkes, at det af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse fremgår, at kommunen løbende skal dokumentere overvejelser og beslutninger på sagen i relevant omfang. Det vil både være relevant af hensyn til, at man i sagens akter kan se kommunens tidligere overvejelser i forbindelse

med opfølgningen, og af hensyn til at andre myndigheder eller sagsbehandlere senere vil kunne tage stilling til sagen. Uanset at det vurderes, at der ikke er behov for at justere indsatsen eller revidere de konkrete mål i barnets plan eller ungeplanen, vil det alligevel kunne være relevant at dokumentere, at der er taget stilling til dette i forbindelse med opfølgningen. Det er uklart, om der hermed indføres en videregående forpligtelse til dokumentation end gældende efter nuværende regler om notatpligt. I forlængelse af målet om afbureaukratisering og regelforenkling, bør der være fokus på, at kommunerne ikke med den foreslåede regel pålægges yderligere dokumentationskrav.

Hjemgivelse, § 101

Det foreslås, at barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie på barnets vegne skal kunne anmode Ankestyrelsen om en uvildig vurdering af afgørelsen i tilfælde, hvor der træffes afgørelse om ændret anbringelsessted eller hjemgivelse. Hensynet er at sikre barnets ret til stabilitet og skabe et værn mod, at anbragte børn og unge bliver flyttet eller hjemgivet til forældrene, selvom det ikke er til barnets eller den unges bedste. Det foreslås således også, at afgørelsen om at hjemgive barnet eller flytte barnet til et andet anbringelsessted ikke skal kunne iværksættes, før Ankestyrelsen har behandlet anmodningen.

Det fremgår ikke tydeligt af den foreslåede bestemmelse eller bemærkningerne hertil, om der kun kan anmodes om en uvildig vurdering i det tilfælde, hvor kommunens afgørelse går på hjemgivelse, eller om reglen også dækker de situationer, hvor kommunen træffer afgørelse om ikke at hjemgive barnet.

Forslaget lægger op til adgang til uvildig vurdering og ikke klageadgang. De almindelige regler om klagefrister er således ikke gældende i relation hertil. Der må derfor stilles spørgsmål, om der er frister for fremsættelse af anmodning i henhold til bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse er desværre en af de bestemmelser, der er delvist begrundet med manglende tillid til kommunens sagsbehandling. Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen, at "Forslaget skal desuden sikre, at børn, der er anbragt uden for hjemmet, ikke bliver hjemgivet af årsager, som ikke er barnets bedste, f.eks. udelukkende på grund af økonomiske hensyn, ligesom det vil kunne være relevant i sager, hvor f.eks. plejefamilier oplever, at deres plejebarn hjemgives som følge af samarbejdsproblemer med kommunen. Der tages således i begrundelsen for bestemmelsen udgangspunkt i en manglende tillid til, at kommunerne kan agere i de komplekse sociale sager. Det er ikke befordrende for det gode samarbejde mellem aktørerne på området, hvis reglerne tager udgangspunkt i mistillid til kommunens arbejde.

Det fremgår ikke af bemærkningerne til bestemmelsen, om kommunen får adgang til at træffe en straksafgørelse således, at anmodningen til Ankestyrelsen ikke tillægges opsættende virkning – som det fx er tilfældet ved klager over afgørelser om ændring af anbringelsessted. Kommunerne bør gives denne adgang til i sager, hvor særlige forhold gør det påkrævet at træffe afgørelse om at iværksætte afgørelsen straks. Det kan fx være i sager, hvor også plejefamilien støtter afgørelsen om hjemgivelse, men venskabsfamilien har anmodet Ankestyrelsen om en vurdering. Plejefamiliens holdning til spørgsmålet om hjemgivelse er således fremskaffet via en udtalelse inden afgørelsen om hjemgivelse, jf. den foreslåede § 100, stk. 2.

Det er uklart, hvordan barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie stilles ved anmodning om vurdering hos Ankestyrelsen. Bliver de fx parter i sagen ved Ankestyrelsen, og skal de som en følge heraf have en kopi af Ankestyrelsens afgørelse i sagen, eller vil det være tilstrækkeligt med en orientering om udfaldet af vurderingen?

Samvær og kontakt, §§ 103-105

Det skal indledningsvis bemærkes, at der umiddelbart er en forkert henvisning i de specielle bemærkninger til § 103 på lovforslagets side 620 andet afsnit. Der henvises til § 4 i forhold til inddragelse af barnets synspunkter – det burde rettelig være en henvisning til § 5.

Det fremgår af lovforslaget, at barnet eller den unge gives ret til at anmode om, at samværet alene kan finde sted med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet eller den unge eller om at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en periode.

Forslaget til ændring af reglerne for regulering af samvær og kontakt vurderes generelt ikke at medføre en realitetsændring i forhold til, hvordan reglerne administreres i dag, hvor kommunen fx også vil tage stilling til en anmodning fra barnet om suspendering af samværet i op til en måned samt tilstedeværelsen af en støtteperson.

Det fremgår af bemærkninger til § 103, at der vil være tilfælde, hvor en konkret anmodning fra barnet eller den unge efter den foreslåede § 103, stk. 2, ikke kan imødekommes, fordi det vurderes ikke at være i overensstemmelse med barnets eller den unges bedste. Det fremgår endvidere, at en sådan beslutning om ikke at imødekomme barnets eller den unges anmodning ikke vil være at anse som en forvaltningsretlig afgørelse. Det skal hertil bemærkes, at det ud fra en almindelig forvaltningsretlig vurdering af, hvornår noget traditionelt skal opfattes som en afgørelse, kunne udledes, at der ved afvisning af suspension af samvær eller anmodning om tilstedeværelse af en støtteperson vil være tale om afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Det må således lægges til grund, at der i begge tilfælde over for borgeren træffes beslutning om, hvad der er eller skal være ret. Det må således også i dag anses for at være afgørelser omfattet af servicelovens § 71, stk. 2, hvis man giver afslag på at ændre perioden til næste samvær (under en måned) eller støtte til samværet.

Det foreslås med § 105, stk. 2 at videreføre den nuværende § 71, stk. 4 om samvær, hvor der er formodning for overgreb mod et barn eller en ung. Det skal hertil bemærkes, at bestemmelsen fra start har været vanskelig at håndtere teknisk, fordi den ikke følger det almindelige system i forhold til indstilling til Børn og unge-udvalget. Problemstillingen er blevet markant større efter, Landsretten har afsagt dom om, at kommunen skal afgive konkrete indstillinger til udvalget. Det betyder, at disse indstillinger nu er stort set uforståelige for børn og parter i sagen, ligesom der skal partshøres om de enkelte elementer inden mødet, hvilket ikke letter forståeligheden for sagens parter eller sagsbehandlerne.

Kompleksiteten forværres endvidere, hvis der samtidig skal indstilles efter § 71, stk. 3 i nuværende lov (lovforslagets § 105, stk. 1).

Som eksempel kan en indstilling i forhold til samværet være:

Forvaltningen indstiller efter servicelovens § 71, stk. 4;

- at samværet mellem barn og x overvåges, alternativt
- at samværet afbrydes, alternativt
- at der foreligger sådanne særlige omstændigheder, at samværet ikke skal undergives restriktioner
- at samværet overvåges af en repræsentant for kommunen, jf. servicelovens § 71, stk. 3, 1. pkt.

For alle restriktioner på samværet indstilles det, at det gælder for en periode på x måneder.

Dertil kommer, at forvaltningen kan være nødsaget til at argumentere for flere dele af disse modsatrettede indstillinger.

Yderligere en grund til, at § 71, stk. 4 er uforståelig for parterne som eksempel:

M og F har frivilligt anbragt B. Der er fastsat samvær med støtte, idet M og F har en erkendelse af, at der er ting, de skal arbejde med for at samværet fungerer bedst muligt. Dette samvær har fungeret godt i 8 måneder. Der rejses beskyldning fra et andet barn, C, om at M har givet C en lussing. § 71, stk. 4 giver pligt til, at forvaltningen skal rejse sagen om samvær efter § 71, stk. 4. Det forstår forældrene ikke ret meget af. Hvis samværet gøres overvåget for M, er der en åbenlys udfordring i, at M´s samvær er overvåget, mens F har støttet samvær. Det er 2 forskellige formål, der juridisk ikke rigtig kan eksistere sammen. Skal man så skille forældrenes samvær ad? Risikoen er også betydelig for at ødelægge et samarbejde mellem kommune og forældre omkring barnet, og at samtykket til anbringelsen tilbagekaldes.

Hvis lovgiver ønsker at bevare den nuværende § 71, stk. 4 kan det løses ved at fastsætte, at der ikke skal afgives indstilling om de enkelte elementer. Fastholdelsen af de nuværende regler ligger i hvert fald ikke i forlængelse af principperne om afbureaukratisering og regelforenkling.

Ungeplan, §§ 108-110

Det fremgår af lovforslaget, kommunen frem over vil skulle tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan i en række tilfælde. I modsætning til tidligere er der altså ikke en forpligtelse for kommunen til at udarbejde en handleplan.

Idéen om en ungeplan/helhedsorienteret plan, med fælles fokus på den unges vej, mål, fokus på sammenhængende indsats for den unge, mod uddannelse, beskæftigelse, misbrugsbehandling m.m., er meget relevant og i tråd med den måde, der arbejdes på i kommunerne.

Det fremgår af den foreslåede § 109, stk. 4, at i sager om anbringelse uden for hjemmet skal ungeplanen tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes for familien i forbindelse med, at den unge er anbragt uden for hjemmet, og i tiden efter den unges hjemgivelse. Det skal hertil bemærkes, at der i forhold til unge bør bevares et styrket fokus på ungeperspektivet – også selv det ske på bekostning af støtten til forældrene under anbringelse. Det er selvfølgelig fint at forstærke/betone muligheder for støtte til forældrene under anbringelsen, men for en ung anbragt uden for hjemmet er perspektivet for hjemgivelse eller løsning af problemer i hjemmet ikke den samme, og ikke i samme grad som ved mindre børn relevante at have fokus på. Det er godt at have muligheden, men når de unge først bliver 16-17 år, så skifter

perspektivet langsomt, og der kommer naturligt mere fokus på, hvordan den unge kan hjælpes frem i livet mod en god og selvstændig voksentilværelse, og knap så meget på at booste forældre til forældrerollen. Erfaringen fra Aarhus Kommune, hvor man har etableret et ungecenter, der dækker både myndighed og udfører for de 15-30-årige, er, at det giver god mening at have et ungeperspektiv, og derunder anvende flere ressourcer direkte i den unge, fremfor i den unges forældre. Dette for at sikre, at den unge kan klare sig selv, understøtte uddannelse, beskæftigelse og positive fællesskaber.

Bemærkningen skal også ses i et perspektiv omkring de gode overgange. Hvis kommunen frem til den unge fylder 18 år bevarer et højt niveau af støtte til familien, kan det virke voldsomt, når støtten ophører ved det fyldte 18. år. Erfaringen fra Aarhus peger på, at det i stedet er at foretrække, hvis der sker en gradvis udfasning af støtten til forældrene og et øget fokus på den unge selv i takt med, at den unge gradvis nærmer sig det fyldte 18. år og (forhåbentlig) en selvstændig voksentilværelse.

Underretning, kapitel 16

Det skal generelt bemærkes, at der både i forhold til de foreslåede regler og de tilhørende bemærkninger savnes en mere entydig definition af, hvad er skal betragtes som en underretning efter lovens bestemmelser. Er det fx en underretning, hvis forældrene søger om socialpædagogisk friplads til barnet eller, hvis Familieretshuset retter henvendelse med henblik på samarbejde i de særligt komplicerede sager? Det knytter sig mange retsvirkninger til vurderingen af, hvornår noget er en underretning, og der bør derfor ikke være så stor mulighed for fortolkning i de enkelte kommuner. De store forskelle, der i dag er på området, medfører desuden, at det vanskeligt kan lade sig gøre at sammenligne antallet af underretninger på tværs af kommunerne, ligesom en ændring af antallet i en enkelt kommune ikke nødvendigvis beror på en ændring i antallet af modtagne henvendelser vedrørende børn med behov for hjælp efter den sociale lovgivning, den kan også bestå i en ændret fortolkning af, hvad der skal behandles som en underretning.

Underretning af Ankestyrelsen, § 142

Det foreslås med bestemmelsen i § 142, stk. 6, at kommunalbestyrelsen skal underrette Ankestyrelsen, hvis børne- og ungeudvalget ikke træffer afgørelse i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens indstilling om anbringelse uden samtykke efter § 47 eller om opretholdelse af en anbringelse efter § 67, og der ved afgørelsen ikke er enstemmighed i børne- og ungeudvalget. Det foreslås i forlængelse heraf, at såfremt barnet eller den unge allerede er anbragt uden for hjemmet, så opretholdes anbringelsen under Ankestyrelsens behandling af sagen.

Det vurderes, at bestemmelsen afføder unødigt bureaukrati og stiller ubegrundet mistanke til børne- og ungeudvalgenes faglighed. Det er 6 byernes vurdering, at børn- og ungeudvalgene er kompetente til at træffe afgørelser. Det foreslås derfor, at bestemmelsen omformuleres fra "skal" til "kan", således at den giver mulighed men ikke pligt til at underrette Ankestyrelsen.

Det kan undre, at der ikke indføres en tilsvarende bestemmelse for så vidt angår de tilfælde, hvor Ungdomskriminalitetsnævnet ikke følger en kommunal indstilling om anbringelse uden for hjemmet uden sam-

tykke, jf. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet § 14, stk. 2. Bemærkningen kan i øvrigt ses i sammenhæng med en undring over, hvorfor Ankestyrelsens kompetence til at behandle sager af egen drift er afgrænset således, at den ikke gælder i sager, hvor der er iværksat støtte efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, ligesom det kan undre, at Ankestyrelsens kompetence til at handle af egen drift i sager omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet er begrænset til at pålægge kommunalbestyrelsen at forelægge sagen for Ungdomskriminalitetsnævnet. Denne begrænsning af Ankestyrelsens kompetence til at handle af egen drift i sager omfattet af lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet kan ikke anses for andet end en begrænsning af de omfattede børn og unges retssikkerhed.

Aldersgrænser og klageadgang for 10-årige, § 145

Lovforslaget opererer med forskellige aldersgrænser; 10 år, 12 år (f.eks. § 41), 14 år (§ 42) og 15 år (§ 46). Vis harmonisering havde været ønskelig.

I forhold til aldersgrænsen på 10 år, er der en problematik i, at advokatvalget ligger hos den 10-årige. Praksis er aktuelt, at en 12-årig, der ikke har valgt advokat, skal have sagens papirer. Dette må antages fremadrettet at gælde for børn og unge helt ned til 10 år. Det virker hensynslyst at sende sagens papirer til de mindre børn, idet forældres og barnets egne problemer er udførligt beskrevet i disse dokumenter. Kunne man overveje at beskikke advokat for de mindre børn, hvis ikke de selv vælger en repræsentant? I givet fald skal den økonomiske konsekvens for kommunerne tænkes ind i en sådan ret.

Forslaget er en videreførelse af de gældende regler med de nødvendige konsekvensændringer som følge af, at barnet eller den unge med lovforslaget foreslås selvstændig partstatus fra 10 år mod 12 år i dag.

Det skal hertil bemærkes, at det ikke er alle børn på 10 år, der evner at varetage rollen som selvstændig part – og de deraf afledte rettigheder. Mange af de børn, der har behov for hjælp efter servicelovens regler, har ikke brug for selvstændig partsstatus og deraf afledte rettigheder – de har brug for, at der er ansvarlige voksne, der træffer afgørelse om rette hjælp. Det fremgår af lovforslaget § 7, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret for at sikre barnets og den unges bedste og at give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet. Sat lidt på spidsen kan det således være i strid med princippet (i § 7) om, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret, når man tilfører barnets partsstatus, hvorefter barnet selv skal forholde sig mere indgående til egen sag – herunder, om afgørelser ønskes påklaget til Ankestyrelsen.

Der skal i forlængelse af ovenstående gøres opmærksom på, at der ofte er tale om meget komplicerede sager, hvor det følgelig kan udgøre en væsentlig belastning for et barn på 10 år at blive inddraget som selvstændig part.

Partsstatus fra 10 år stiller derfor helt særlige krav til kompetencerne ved de fagprofessionelle, som skal inddrage børnene - Hvordan formulerer man eksempelvis en skriftlig afgørelse til en 10-årig (som måske slet ikke selv kan læse)?

Esbjerg

København

Odense

Randers

Aalborg

Aarhus

Ikrafttrædelse, § 212

Det kan undre, at Barnets Lov foreslås at træde i kraft den 1. april 2023, når ændringerne i det ligeledes fremsendte forslag ændringslov som følge af barnets lov foreslås at træde i kraft allerede den 1. januar 2023. Det vil umiddelbart fx betyde, at ændringerne i serviceloven, hvor børnereglerne fjernes, vil blive gennemført med virkning fra 1. januar alt imens reglerne i Barnets Lov (som skal erstatte de fjernede bestemmelser i serviceloven) først træder i kraft den 1. april 2023.

Med venlig hilsen

Hanne Husted Manata, Børne- og familiechef, Aalborg Kommune
Ruth Lehm, driftschef for Børn, Familier og Fællesskaber, Aarhus Kommune
Trine Cramer, konstitueret familiechef, Randers Kommune
Charlotte Jensen, centerchef for Børn- og Familierådgivningen, Odense Kommune
Else Zipper, Socialchef, Esbjerg Kommune

AALBORG UNIVERSITET

Aalborg Universitet
Juridisk Institut
Fibigerstræde 4
9220 Aalborg Øst

Professor mso, ph.d. Trine Schultz
Telefon: 9940 8126
Email: ts@law.aau.dk

Lektor, ph.d. Hanne Hartoft
Telefon 22 43 52 55
Email: hartoft@law.aau.dk

Dato: 23-06-2022

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Att: Charlotte Aastrup Poole
cap@sm.dk
p-boern@sm.dk

Høring over udkast til forslag om barnets lov

Vi ønsker at sige tak for muligheden for at afgive høringssvar. Det er dog med beklagelse, at vi må konstatere, at det med baggrund i det omfattende materiale, der er udsendt, ikke er muligt for os inden for den angivne tidsramme at afgive et høringssvar, der principielt og konkret forholder sig til alle udkastets bestemmelser. Vi har været nødsaget til at udvælge nogle enkelte nedslagspunkter, hvilket ikke er udtryk for, at vi ikke kunne have kommentarer til øvrige bestemmelser i udkastet. Vi tillader os at bemærke, at den proces ministeriet har haft forud for udsendelse af lovudkastet, hvor særligt udvalgte interessenter har haft lejlighed til at medvirke i en uformel høringsproces, ikke bidrager til transparens, men tværtimod har virket ekskluderende, hvilket også taler for, at de som ikke tidligere har været inddraget, fik en reel mulighed for at fordybe sig i lovudkastet.

Lovudkastet giver med ovennævnte forbehold umiddelbart anledning til nedenstående kommentarer, der både indeholder nogle mere generelle og principielle kommentarer, samt konkrete nedslag i dele af lovforslaget.

Indledende bemærkninger

Reguleringen af børne- og ungeområdet har gennem de seneste 20 år været præget af talrige lovændringer, præciseringer og reformer. Formålet har typisk været at højne retssikkerheden i sagerne herunder at sikre børns retsbeskyttelse, samt at sikre kvaliteten i sagsbehandlingen og dermed optimere indsatsen overfor de udsatte børn og unge. Regelændringerne er gået i et pendul fra detaljeret regulering til afbureaukratisering og tilbage igen – ofte i et meget broget mønster.

Gentagne undersøgelser har imidlertid vist, at der er betydelige fejl og mangler i den kommunale sagsbehandling på børne- og ungeområdet, hvilke sætter retssikkerheden på spil for de allermest udsatte familier og børn.

Også dette lovforslag peger på en prioritering af at retssikkerheden for børn og familier skal være i orden, herunder særligt i anbringelsessager. Spørgsmålet er imidlertid om nye regelændringer og en samling af børnebestemmelserne i én lov, er svaret på de alvorlige problemer vi har set de sidste mange år, for så vidt angår efterlevelse af reglerne på området? Særligt henset til at der allerede har været mange forsøg på at påvirke retsanvendelsen, retsanvendelsen, som ikke har haft den nødvendige effekt. Der savnes grundlæggende overvejelser og viden om, hvorfor det er så svært at leve op til

almindelige (social)forvaltningsretlige regler og principper på dette område, og efterleve de materielle kriterier.

Ad regelforenkling og afbureaukratisering

Et væsentligt formål med loven er regelforenkling, afbureaukratisering og større vægt til det faglige skøn. Der henvises gentagne gange i lovforslaget til, at reglerne på børneområdet skal "forenkles", og at der skal gøres op med "unødigt bureaukratiske proceskrav", med udgangspunkt i, "at det faglige skøn skal veje tungere", at der bliver "større fleksibilitet i reglerne" og dermed "bedre mulighed for at prioritere ressourcerne til de komplekse sager". Der henvises i den forbindelse til erfaringer indhentet i frikommuneforsøgene på børneområdet, uden at disse erfaringer uddybes nærmere.

Det fremgår ikke klart hvilke proceskrav, som anses for "unødige", men der synes navnlig at være tale elementer i undersøgelsesprocessen (nuværende § 50) og reguleringen af handleplaner, herunder tidsfrister. Dvs. at formålet er "mere fleksible krav til udredning af barnets eller den unges behov" og "Mere rum til socialfaglige vurderinger ved at gøre proceskravene i loven fleksible, så kravene til sagsbehandlingen i højere grad afspejler barnets behov i den enkelte sag og barnet og familie oplever at den nødvendige indsats sættes hurtigere i gang".

Det giver god mening med konkrete behovsvurderinger og fleksibilitet, men det fremstår nærmest som om, at der ikke har været mulighed for at indrette sagsbehandlingen individuelt og fleksibelt efter de nuværende regler? Reglerne bygger allerede i dag i vidt omfang på konkrete vurderinger, herunder omkring omfanget af sagsoplysning og undersøgelse (undersøgelsen må ikke være mere omfattende end formålet tilsiger, den kan udarbejdes inden for maksimumfrister, kun relevante forhold skal indgå osv.) Også handleplanerne er meget lidt regulerede og rummer mulighed for fleksibilitet og individuelle vurderinger. Har den løbende opfølgningsfrist været på f.eks. 6 mdr. har man sagtens kunne følge op hurtigere. Også undersøgelser har kunnet tilpasses den konkrete situation og færdiggøres inden 4. mdr. i "lettere" (mindre komplekse) sager.

At praksis har udviklet sig anderledes med unødig sagsbehandling, uforholdsmæssigt lange sagsbehandlingsforløb i mindre komplekse sager og utilstrækkelig hjælp (jf. bemærkningerne til lovforslaget), kan svært forklares alene med henvisning til reglerne på området. Den nuværende lovgivning er således ikke i sig selv en hindring for nogle af de ønsker, man har med den nye lov, selv om det fremstilles sådan.

Det kan endvidere undre, at man ikke i forbindelse med samlingen af reglerne, har fundet anledning til at lave et mere gennemgribende og samlet lovforberedende betænkningsarbejde. Mange gamle forarbejder er blot "klippet" ind uden nærmere forklaring og sammenhæng med nye regler. Flere af de nuværende regler er kommet til ved knopskydning gennem årene, og der kunne med fordel have været anledning til at se mere generelt på regelkomplekset, f.eks. de mange forskellige aldersgrænser, jf. nærmere nedenfor.

Ad lovens opbygning, struktur og begreber

Det vil være ønskeligt, at det kommer tydeligere frem at Danmark er forpligtet af FN´s børnekonvention, handicapkonventionen og EMRK

Danmark har som bekendt ratificeret og gennem normharmoni inkorporeret FN´s børnekonvention. Det bør derfor tydeligt fremgå af bemærkningerne til loven, at kommunerne når de behandler sager er forpligtet til at efterleve alle bestemmelser i børnekonventionen samt i FN´s handicapkonvention. I overensstemmelse hermed fremgår det også på s. 287 i bemærkningerne til lovforslaget, at "I forbindelse med udarbejdelsen af den sammenhængende børnepolitik vil kommunalbestyrelsen også kunne

hente inspiration i FN´s børnekonvention, som Danmark, og dermed også kommunerne, er forpligtet til at efterleve". Videre fremgår det "at der også kan hentes inspiration i FN's handicapkonvention". Det bør fremhæves, at kommunerne også er forpligtet til at efterleve handicapkonventionen og det bør fremhæves, at det er en pligt som også gælder i forbindelse med sagsbehandling og ikke kun, når der udarbejdes "politikker".

Loven fremhæver pligten til at inddrage barnets eller den unges synspunkter med passende vægt og omtaler, at dette ikke indebærer en pligt til at følge barnets eller den unges holdning og ønsker. Der kan være faglige overvejelser, der umuliggør opfyldelsen af barnets eller den unges ønsker. Det er vigtigt at disse intentioner udmønter sig i en reel inddragelse, der opleves meningsfuld. Det er vigtigt, at der ikke kun er tale om, at meget sagsbehandlingstid går med samtaler og lytning, hvis der ikke er vilje eller evne til at følge barnet eller den unge i nogle af de mest rimelige synspunkter, som ofte angår hvem, der er deres kontaktperson, hvor de skal bo, eller hvem de skal være sammen med. Inddragelsen må ikke ske på skrømt. Det bør derfor fremhæves i loven, at i de tilfælde, hvor barnets eller den unges holdning til sagen spørgsmål ikke følges eller ikke tillægges afgørende vægt, skal der i sagen foreligge oplysninger om, hvorfor dette ikke er tilfældet, og dette skal tillige fremgå udtrykkeligt af afgørelsen, når denne foreligger skriftligt. Kun på denne måde bliver det synligt for barnet eller den unge, samt i sidste ende politikerne, hvilke barrierer, der er for at imødekomme ønskerne.

Inkonsekvent anvendelse af principper/argumenter

I lovforslaget ses en uheldig inkonsekvent anvendelse af argumenter og principper for regelændringer, som kan give indtryk af modstridende formål og manglende logik.

På den ene side henvises flere steder i bemærkningerne til, at det faglige skøn skal veje tungere, at der skal være større frihed til sagsbehandlernes skøn med færre procesregler, og en høj grad af frihed og fleksibilitet i sagsbehandlingen. Denne argumentation bruges i relation til at gøre visse og meget centrale bestemmelser upræcise og fleksible.

På den anden side introducerer man en række nye procesregler, der skal skærpe sagsbehandlernes fokus på bestemte forhold og til "uvildige" undersøgelser af kommunens beslutninger/vurderinger fordi der kan være risiko for usaglige hensyn.

I forbindelse med f.eks. lovmæssigt krav om konkret vurdering af anbragte børns søskendes behov (s. 93) henvises til, at "I dag er det op til kommunens konkrete vurdering, om søskendes støttebehov også skal undersøges. Det kan i sidste ende betyde, at der er børn i meget udsatte familier, som ikke får den hjælp, de har brug for, eller først får det sent, selvom kommunen er opmærksom på alvorlige problemer i familien. Det kan f.eks. være mindre børn eller stilfærdige, indadreagerende børn, som ikke får den rette i hjælp i tide."

Det kan være svært at se tilliden til faglige vurderinger og skøn i sådanne formuleringer. Det samme gør sig gældende i forbindelse med pligtige vurderinger om muligheden for tvangsbortadoption ved anbringelser, genvurderinger mv. Man fjerner nogle processuelle krav med én begrundelse og introducerer nye procesregler med en helt anden.

Ad sagsoplysning og undersøgelse

I lovforslaget ses en opsplitning af undersøgelsen i tre paragraffer, med meget vage afgrænsninger. Der indføres screening, afdækning og børneudredning. Der er tale om helt centrale bestemmelser, da de er indgangen til kataloget af støttende og tvangsmæssige indsatser, herunder anbringelse, samt de retssikkerhedsgarantier der knytter sig hertil.

Allerede i dag, kan der spores betydelig usikkerhed i praksis omkring snitfladerne mellem den forebyggende indsats (§ 11) og særlig støtte (§ 52), herunder navnlig hvornår der må "antages at være et særlig behov for særlig støtte", jf. § 50. Man introducerer nu yderligere 3 forskellige sagsskridt alt efter alvorligheden og kompleksiteten af sagerne. Dette uden at der i bemærkningerne er uddybet nærmere om afgrænsningen. Derved overføres den allerede eksisterende risiko for tvivl ved anvendelsen af reglerne med meget uklare snitflader. Dette kan medføre risiko for en meget uens praksis i kommunerne.

Det anføres om den børnefaglig undersøgelse (pkt. 3.4.2.), at "Den nuværende udredning af barnet i serviceloven sker ved den børnefaglige undersøgelse, den såkaldte § 50-undersøgelse. I dag er der samme krav til udredning af barnet, uanset om der er tale om en meget kompleks eller en lettere problemstilling." Dette er ikke korrekt. Der er rigtig nok tale om samme bestemmelse (ramme), men sagens karakter og tyngde vil naturligt have betydning for undersøgelsens omfang/intensitet. Det vil eksempelvis variere fra sag til sag, om alle de i bestemmelsens nævnte punkter, kræver grundig undersøgelse, om nogen er mindre relevante eller måske helt kan udelades i undersøgelsen. Der er således mulighed for at foretage undersøgelser, der har forskelligt omfang og fokus alt efter hensynet til, hvad der gavner barnets bedste, herunder en vurdering af problemstillingen og kompleksiteten i den enkelte sag. At det ikke har udviklet sig sådan i praksis, skal måske findes i andre forhold. Digitaliseringen af undersøgelsen (og handleplanen) har måske medvirket til at øge detaljeringsgraden og omfanget af sagsprocessen på bekostning af en hensyntagen til selve formålet med undersøgelsen, som er at sikre et ordentligt beslutningsgrundlag.

Det er ud fra retssikkerhedsmæssige betragtninger herunder lighedsgrundsætningen og princippet om forudberegnelighed af borgerens retsstilling, væsentligt, at det fremgår klart, hvornår kommunen er forpligtet til at rejse en sag af egen drift (eventuelt på baggrund af en underretning) samt hvornår kommunen er forpligtet til at iværksætte en nærmere undersøgelse af familiens forhold. Dette har hidtil voldt vanskeligheder for kommunerne, og med indførelsen af nye, fagligt ukendte og sprogligt flydende begreber, som ikke klargøres i bemærkningerne, må det forudses at forskellighederne kommunerne imellem bliver større og ikke mindre. Dette forekommer at skabe grobund for tilfældige forskelligheder og usikkerheder på børneområdet.

Der indføres i visse situationer pligt til "risikovurdering" i visse tilfælde. Dette er absolut et relevant tiltag, men dette bør udstrækkes til at gælde alle situationer, hvor der foreligger trusler, vold, eller andre overgreb. Der savnes en faglig begrundelse for, at dette kun gør sig gældende i sager om "negativ social kontrol".

For at skabe overskuelighed bør loven struktureres på en måde, der understøtter best practice i sagsforløb, dvs. sagsforløb, som man ønsker at de skal foregå i praksis. Dette er bygget op om screening, afdækning og udredning. Eftersom underretninger udgør en meget væsentlig kilde til information, og har et stort omfang, samt har givet anledning til meget forskellig sagsbehandlingstilgang i kommunerne, bør det fremgå hvordan underretninger håndteres i sagsforløbet, og reglerne herom bør derfor stå i forbindelse med reglerne om screening, afdækning og udredning.

Ad Partsbegrebet og aldersgrænser

I lovudkastet præciseres, at afgørelser træffes over for barnet eller den unge under 18 år. Det giver mening, at synliggøre, at barnet er part i sin egen sag. Det bør dog samtidig præciseres hvad der ligger heri, f.eks. i forhold til at gøre barnet bekendt med afgørelsen. Betyder det at afgørelsen træffes over for barnet bl.a. at barnet får tilsendt afgørelsen i sin e-boks fra det tidspunkt, hvor barnet er 15 år?

Der indføres med lovudkastet særskilte partsrettigheder til 10-årige i tvangsanbringelsessagerne. Betydningen af de mange forskellige aldersgrænser inden for det sociale- og familieretlige område har været analyseret i den juridiske litteratur. Se herom bl.a. Anne Mørk, der i afhandlingen Børns processuelle rettigheder i tvangsanbringelsessager (Djøf forlag 20019), påpeger at det er uhensigtsmæssigt, at der ikke er gennemskuelighed i forhold til hvilke normer, der styrer fastsættelsen af aldersgrænserne, men lovudkastet adresserer ikke denne udfordring. De mange forskellige aldersgrænser inden for det familieretlige og socialretlige område bidrager til forvirring og understøtter ikke reglernes gennemslagskraft, da aldersgrænserne ofte fremstår som tilfældigt valgte. Der kan være risiko for manglende sammenhængskraft i lovgivningen. Et eksempel på dette, som nu opstår, er at børn som 10-årige har partsrettigheder i tvangsanbringelsessager, men først har initiativret i sager om adoption fra de er 12 år. Dette giver ikke mening., men bidrager tværtimod til manglende indre logik og sammenhæng.

Ad Retssikkerhedsgarantier og procesregler

Det hidtidige krav om gennemførelse af børnesamtaler på bestemte tidspunkter i sagsforløbet udgår i forhold til en mere fleksibelt tilrettelagt løbende inddragelse baseret på direkte kontakt. Det er anerkendelsesværdigt, at sagsgangen bliver så meningsfuld som muligt. Derfor er det væsentligt, at det fastholdes, at der i nogle sammenhænge skal være et fysisk møde på det sted, hvor barnet bor og opholder sig, idet en telefonsamtale eller et møde over computeren ikke skaber den opmærksomhed på andre forhold end det talte ord, som kan være helt afgørende for at bedømme et barns trivsel. Det kan konkret være væsentligt at se hvordan barnet bor, for at få et dækkende indtryk af barnets forhold. Dette kan også bidrage til at sagsbehandleren får indtryk af om barnets interesser understøttes. Dette kan f.eks. gøre sig gældende i anbringelsessager. Det bør derfor fremgå, at det forventes, at der jævnligt afholdes fysiske møder, uden at det nødvendigvis behøver at være hver gang.

Ad Kvalitetskrav og materielle rettigheder

Det fremstilles som om børnene tillægges flere rettigheder, og der er gode takter i forhold til specifikke processuelle rettigheder. Derimod savnes der materielle rettigheder og kvalitetskriterier, som kan bidrage til at sikre, at indholdet af leverede ydelser også har en kvalitet som barnet eller den unge, og dermed samfundet kan være tjent med.

Det er et faktum at forældrekompetenceundersøgelser har meget stor betydning inden for tvangsanbringelsesfeltet. Derfor er det vigtigt, at disse altid har kvalitet – og er udarbejdet så både myndighed og borger oplever faglighed og kvalitet. Der savnes derfor overvejelser om hvordan det sikres, at myndigheden sikrer kvaliteten i disse undersøgelser.

Når det hedder sig at børnene skal have flere rettigheder, bør børnene have materielle rettigheder, der sikrer, at de reelt har mulighed for at opnå det de ønsker. Det kan f.eks. være retten til den kontaktperson de ønsker, retten til at tage ophold på et børnekrisecenter i 48 timer uden forældremyndighedsindehavers samtykke, og ret til efterværn.

Der bør også være en ret til at begære suspension af samvær med forældre ud over 1 måned, dvs. en ret til at få en sag om suspension af samvær ud over 1 måned indbragt for børne- og ungeudvalget. Bestemmelsen, i § 104, der giver anbragte børn og unge ret til at anmode om suspension af samværet med forældrene, indebærer alene en ret til suspension i en måned, eftersom en længerevarende pause betragtes som afbrydelse af samvær, og derfor kun kan afgøres af børne- og ungeudvalget. For at styrke barnets rettigheder bør det udtrykkeligt fremgå af loven, at hvis barnet anmoder om at suspensionen skal vare ud over 1 måned, så har barnet ret til at få forelagt sagen for børne- og ungeudvalget.

Ad Tvangsadoption

Det er med undren, at det konstateres, at der lægges op til at afgørelser om tvangsadoption kan træffes inden barnet er født.

Det må påpeges, at en sådan regel kan ses som værende i strid med Menneskerettighedskonventionens grundlæggende bestemmelser, herunder retten til respekt for familieliv i artikel 8, og selv om der ikke på nuværende tidspunkt har været sager herom for menneskerettighedsdomstolen, må det vurderes, at der er en betydelig risiko for, at Danmark krænker grundlæggende menneskerettigheder, ved at indføre og administrere efter en sådan bestemmelse. Det havde været ønskeligt om der i lovens bemærkninger var forholdt til, om der er andre lande, som har tilsluttet sig Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, der har en adgang som den foreslåede, til at træffe afgørelse om adoption før fødsel.

Ad Ankestyrelsens "egen-drift kompetence"

Ankestyrelsens egen-drift kompetence i servicelovens § 65 fremgår af lovforslagets §§ 151 og 152. Der er tale om en videreførelse af gældende ret. Ankestyrelsens særlige kompetence til af egen drift, at tage sager om særlig støtte til børn og unge op, omhandler muligheden for at pålægge kommunen at foretage de fornødne sagsbehandlingsskridt eller at træffe de fornødne afgørelser. Hvis der er behov for foranstaltninger efter serviceloven (§§ 52 og 52 a) og kommunen undlader at iværksætte disse i fornødent omfang, kan Ankestyrelsen selv træffe en foreløbig afgørelse om foranstaltninger.

Endvidere kan Ankestyrelsen selv træffe afgørelse efter servicelovens § 51 (tvangsmæssig undersøgelse), § 58 (tvangsmæssig anbringelse), § 63 (anbringelse på (afdelinger på) delvis lukkede døgninstitutioner), § 68 a (videreført anbringelse) og § 71 (samvær). Denne beføjelse er blevet udvidet gennem årene - senest i 2020 med afgørelser vedr. samvær.

Ankestyrelsen har således – som børn og unge-udvalget (og kommunen) – en parallel og vidtgående beføjelse til at træffe afgørelse som "1. instans". Ankestyrelsen "overtager" så at sige kommunens/børn og unge-udvalgets kompetence i sagen.

Det, at Ankestyrelsen træffer afgørelse som 1. instans, giver naturligvis anledning til at overveje om det afskærer den pågældende forældremyndighedsindehaver og den unge, den samme retssikkerhed ift. klageadgang, som ville have eksisteret, hvis kommunen havde behandlet sagen i 1. instans. Ankestyrelsen er eneste administrative klageinstans. I tvangssager, vil der alene være mulighed på at påklage til domstolene. Der mangler med andre ord et "led" i klageadgangen. Der bør derfor gøres overvejelser om de eventuelle retssikkerhedsmæssige betænkeligheder der kan være ved at Ankestyrelsen som eneste administrative klageinstans også fungerer som 1. instans.

Endvidere bør det mere tydeligt fremgå hvilke regler og krav der gælder for Ankestyrelsens sagsbehandling ved denne type af afgørelser. Der må i udgangspunktet gælde de samme krav som hos den "oprindelige" 1. instans.

Afsluttende bemærkninger

Samlet set fremstår det meget usikkert om ønsket om at børnenes stemme tillægges større vægt rent faktisk vil udmønte sig i, at børnene får flere af deres ønsker opfyldt, og det fremstår som usikkert om reformen samlet set vil løfte kvaliteten af det arbejde der gøres for at rykke børn- og unge i udsatte positioner til en tilværelse, hvor uddannelse, arbejde og egen bolig er grobund for et voksenliv som selvforsørgende. Det forekommer at være særdeles vigtigt, at regelændringerne understøttes af et intuitivt IT-system, der ikke indeholder barrierer for den fleksible sagsbehandling, og at reformen understøttes af (efter)uddannelse, således at sagsbehandlerne besidder den nødvendige viden om både de materielle regler og om de socialretlige sagsbehandlingsregler. Det forekommer også relevant, at

det sikres, at der følges op med evalueringer, der belyser, om reglerne virker som ønsket. Evalueringer, der både bør forholde sig til om der er mere tid til børnene, og om børnene oplever sig som reelt inddraget, samt om der udmåles korrekte ydelser.

Med venlig hilsen

Trine Schultz & Hanne Hartoft

Juridisk Institut, AAU

Social-og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Låsby den 23. juni 2022

Høringssvaret er sendt pr. mail til: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Høringssvar til forslag om barnets lov (SM id nr. 575855)

Social – og Ældreministeriet har sendt udkast til forslag om barnets lov. Adoption & Samfund takker for muligheden for at kommentere på dette.

Adoption & Samfund er en politisk interesseorganisation for adopterede og deres familier. Derfor kommenterer Adoption & Samfund primært på de dele af barnets lov, der berører vores område, så som adoptioner og plejeanbringelser. Vi har i høringssvaret ikke beskæftiget os med forhold, der ikke berører adoption, men vi bemærker helt overordnet, at loven bærer præg af et mere moderne børnesyn, hvilket vi hilser velkommen.

Helt generelt er vi også tilfredse med den klageadgang, som ikke-parter nu får gennem loven. Dette vil helt klart hjælpe, når det kommer til pleje- og adoptionssystemerne, især fordi plejeforældre nu får klageadgang, selv om de ikke anses som en part i sagen.

Adoptioner uden samtykke:
I Adoption & Samfund er vi meget bekymrede for en forringelse af alle parters retssikkerhed i de sager, hvor der træffes afgørelse før fødslen. Retten til familieliv er sikret ved de internationale konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, og som ministeriet selv nævner i materialet. Det er svært at få øje på, hvordan denne konventionsbestemte ret sikres i de pågældende sager. Forældreevnen kan udvikles hos langt de fleste mennesker, og det er kun i ekstreme tilfælde, at man kan forudse før fødslen, at den biologiske forælder ikke kan udvikle sin forælderevne. Det kan fx være i tilfælde af, at en af forældrene har begået incest eller pædofile overgreb.

Adoption & Samfund er bekymret for, om de biologiske forældre tilbydes for lidt støtte, og at vi dermed selv bryder med Haagerkonventionens subsidiaritetsprincip – princippet om, at børn i første række skal hjælpes så nær på sin familie som muligt.

Adoption & Samfund finder det kritisabelt, at lovteksten ikke opstiller nogle præcise kriterier for, hvornår man kan træde til dette ekstreme skridt. Vi frygter, at dette vil åbne for, at kommunerne ikke i tilstrækkeligt omfang afprøver andre præventive tiltag først, for eksempel støtte til de biologiske forældre eller placering af barnet hos den udvidede familie.

VISO:
Adoption & Samfund hilser de nye tiltag med VISO meget velkommen. VISO er yderst kompetent på adoptionsområdet, og vi er helt enige med ministeriet i, at VISO vil kunne kvalitetssikre og kvalificere kommunernes afgørelser. Der er generelt alt for få sagsbehandlere med specialistviden på adoptionsområdet, så vi er meget enige i, at der er et behov for at indhente viden fra VISO. Vi er overbeviste om, at dette kan nedbringe antallet af fejl i sagsbehandling og afgørelser, hvilket er yderst vigtigt i forhold til retssikkerheden. Vi ser på de nye tiltag med VISO, og VISO's handlemuligheder som et stort fagligt løft.

Samvær og kontakt:
Der er et helt grundlæggende problem med kapitel 12. Kapitlet inkluderer overhovedet ikke familier, der har adopteret nationalt. Der mangler simpelthen en overførsel af familieansvarslovens paragraf 20.

I adoptioner er der forskellige grader af åbenhed. For nogle adoptivfamilier er der en direkte kontakt til biologisk slægt, og hos andre består åbenheden i de forskellige informationer, man har om den biologiske slægt. Dette kapitel tager slet ikke højde for de mange grader af åbenhed, hvilket er nødvendigt, når man forholder sig til samvær og kontakt på adoptionsområdet. Vi anbefaler derfor, at ministeriet nedskriver rammerne for mulighed for samvær eller kontakt med den biologiske slægt i dette kapitel, idet vi også henleder opmærksomheden på, at tendensen inden for nyere adoptionsforskning er, at man generelt anbefaler en så vidtstrakt åbenhed som muligt

Plejefamilier:
Adoption & Samfund er bekymret for de plejefamilier, som ønsker at adoptere deres plejebarn. I lovteksten gives der adgang til støtte gennem Serviceloven, men vi mener, der skal noget helt andet til. Serviceloven er simpelthen ikke stærk nok, når det kommer til adoptivfamilier. I Danmark har vi et veludviklet adoptionssystem, og vi mener plejeforældrene bør klædes ordentligt på af det offentlige.

- Godkendelsesprocedure: Vi anbefaler, at plejeforældrene skal igennem fase 4 i godkendelsens processen. Fasen består af obligatorisk PRE- og PAS- rådgivning hos en PAS-konsulent.
  Adoption & Samfund foreslår også, at man laver et adoptionsforberedende kursus tilpasset plejeforældre, der ønsker at adoptere.

- Adoption & Samfund mener i øvrigt, at plejefamilierne efter adoptionen bør have lige mulighed for og ret til at benytte sig at det danske Post Adoption Service, som Ankestyrelsen tilbyder, da familien må betragtes som en adoptivfamilie og ikke længere som en plejefamilie efter adoptionens anerkendelse.

Paragraf 69 stk. 2:
Adoption & Samfund er bekymrede for, at dette stykke vil bidrage til en øget automatisering af børneudredninger på søskende. Vi ved, at man godt kan få fjernet et barn permanent, men alligevel senere i livet blive en god forælder. Det kan for eksempel være tilfældet, hvis man var meget ung, da man fik det første barn. Derfor er vi bekymret for denne proces.
Samtidig er begrebet "forælderevne" dårligt beskrevet. Hvad er definitionen af dette begreb? Vi er nervøse for, at vurderingen af forælderevnen vil være meget svingende i fra kommune til kommune og fra sagsbehandler til sagsbehandler, så vi appellerer til en præcisering af dette.

Med venlig hilsen

Michael Paaske
Bestyrelsesformand

Adoption & Samfund
Klanghøj 47
8670 Låsby
Mobil nr.: 2948 5306
E-mail: mjp@adoption.dk

Adoptionstrekanten
- fordi vi hører sammen

Charlotte Aastrup Poole
Chefkonsulent
Udsatte Børn, Departementet

Social- og Ældre-ministeriet

Lynge d. 23-06-2022

Vedrørende høring over forslag til barnets lov (SM Id nr. 575855) har vi fra Adoptionstrekanten følgende bemærkninger:

I hele dette lovmateriale ses der umiddelbart mange gode intentioner på børnenes vegne, og vi er enige om, at børnene altid må komme først, alle børn har ret til en god start i livet, den rette hjælp til rette tid, udsathed må ikke gå i arv, barnets stemme skal have større betydning osv.

Der tales om, at der allerede inden fødslen skal kunne træffes foranstaltninger for, at børn, skal kunne anbringes eller bortadopteres uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen. Det er stærkt kritisabelt, at der ikke tages højde for den stress, man udsætter disse i forvejen udsatte familier for allerede under graviditeten, en stress som forplanter sig direkte i det ufødte barn. De gode intentioner, man havde for en tidlig indsats bliver dermed spoleret fra starten fra systemets side. Vi anbefaler, at man i stedet for at fokusere på "fejl" hos familierne, møder dem med oprigtig tillid og forståelse og giver dem den rette støtte og vejledning i at være gode forældre og i at stole på sig selv som gode forældre. De forældre, som ikke magter opgaven og heller ikke vil blive i stand til det selv med massiv støtte, er som udgangspunkt godt klar over det selv. De ønsker selvfølgelig det bedste for barnet også selv om det betyder en anbringelse udenfor hjemmet. Dette taget i mente, er der overhovedet ikke behov for, eller kun i yderst få tilfælde behov for foranstaltninger uden samtykke.

Der omtales hjælpeforanstaltninger til udsatte familier, som vælger at beholde deres børn, hvilket naturligvis også er berettiget. Men i måske endnu højere grad er der behov for hjælpeforanstaltninger til de familier, der mister deres børn til en pleje- eller adoptiv-familie. Der arbejdes fortsat med adoption som et fuldt familieskifte / anonyme adoptioner uden at sætte spørgsmålstegn ved om, det er til barnets bedste. Som udgangspunkt er det dog altid bedst, at bevare, vægte og respektere den tætte kontakt mellem nært beslægtede, og vi skulle derfor grundlæggende bevæge os helt bort fra de anonyme adoptioner.

Angående opfølgnings rapporter kan adoptanterne lave disse, det er ingen pligt og de oprindelige forældre har heller ikke krav på at få disse. Dette burde laves om således, at man sikrede, at de blev lavet og også, at forældrene fik disse rapporter, både for forældrene og især for børnenes skyld. Alt andet er respektløst, umenneskeligt og fjerner den sidste brik af retssikkerhed for børn og forældre.

Der vægtes i høj grad hjælp og støtte til anbringelsesstederne og til kommunerne m.m. Der bliver nævnt at, kvalitet betyder, at barnet bliver set og hørt, og at der bliver handlet hurtigt og konsekvent, når et barn bliver udsat for overgreb og vold. Kvalitet betyder også, at der er ordentlige rammer om sagsbehandlingen, og at det har konsekvenser, når kommunerne ikke overholder deres forpligtigelser. Der tales om familier med misbrug, omsorgssvigt og vold, og vi er også enige om at der i sådanne tilfælde naturligvis skal sørges for hjælpeforanstaltninger; dog finder vi det igen nødvendigt at gøre opmærksom på, at det i rigtig mange tilfælde, overhovedet ikke er den slags, der er tale om, når børn bliver anbragt uden for hjemmet. Meget ofte er der tale om mere almindelige udfordringer, som enhver familie kan komme ud for, eller simpelthen fejl fra systemets side, som forekommer i ca. 90% af alle sager. Dette må nødvendigvis også have konsekvenser for sagsbehandlerne og deres chefer samt fejlene rettes. Vi mener, at opmærksomhed først og fremmest burde fokuseres på at rette op på fejl i systemet, således at man kan sikre en respektfuld og juridisk korrekt sagsbehandling i de udsatte børnefamilier

Der nævnes en klar ret til at bede om en anbringelse. Børn er som hovedregel meget loyale over for deres forældre, og langt de fleste børn ønsker at blive boende hos deres forældre. Derfor skal det tages alvorligt og vægtes højt, hvis et barn selv udtrykker ønske om at blive anbragt, og at der skal være bedre mulighed for, at udsatte børn kan få brug for en pause hjemmefra Dette er vi også enige i. Dog finder vi det ret bemærkelsesværdigt, at det ikke bliver pointeret, at det vægtes højt, når et anbragt barn ønsker at komme hjem. Der burde være mere opmærksomhed på, at mistrivsel, vold og misbrug også forekommer i pleje- familier, institutioner og adoptiv-familier. Det er ikke kun i de biologiske familier at mistrivsel finder sted.

Der nævnes at, der skal være en indgang for barnet. Styrket ret til stabilitet. Hvis et anbragt barn er faldet godt til i trygge, stabile og omsorgsfulde omgivelser, kan en hjemgivelse være en meget indgribende omvæltning i barnets daglige liv. Aftaleparterne er derfor enige om, at det som led i vurderingen af, om et barn skal hjemgives, skal indgå, om hjemgivelsen vil være til barnets bedste, og om det sikrer god trivsel og udvikling for barnet. Ret til at klage over hjemgivelse For at sikre barnets ret til stabilitet og skabe et værn mod, at anbragte børn og unge bliver hjemgivet til forældre, selvom det ikke er til barnets bedste, er aftaleparterne enige om at give børn over 10 år adgang til at klage over en hjemgivelse. Ret til at sige nej til samvær, til at vælge rammerne for samvær og ret til psykologbehandling uden samtykke. Det er aftaleparternes opfattelse, at når et anbragt barn skal se sine biologiske forældre, skal det være, fordi barnet ønsker det. Parterne vil derfor give barnet ret til at få suspenderet samværet med forældre og netværk i en periode.
Barnets samvær med forældrene skal foregå på en måde, hvor barnet er trygt og har den støtte, barnet har brug for. Kommunen skal på barnets anmodning træffe afgørelse om, hvorvidt et samvær med forældre eller netværk alene kan ske med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet og træffe afgørelse om rammerne eller stedet, hvor samværet skal afholdes. Børn og unge skal vide hvor og hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte – både i akutte situationer og hvis de har spørgsmål, bekymringer mv. om deres situation, denne ret skal børn have fra de er 10 år. Der pointeres, at børn ikke skal gå rundt med en knude i maven af angst for om de kan få lov til at blive i en plejefamilie, hvor de er godt tilknyttede og føler sig trygge.

Det er måske lidt besynderligt, at der lægges så stor vægt på barnets trivsel i plejefamilien og barnets beskyttelse mod forældrene. Vi så gerne, at børns trivsel og tryghed i deres egne familier blev vægtet mindst lige så højt, samt samme beskyttelse mod unødigt at blive revet ud af de trygge rammer. Vi finder det også noget besynderligt, at der ikke bruges tilsvarende følelsesladede ord om de adopterede og anbragte børn, der går hele barndommen, ja i nogle tilfælde hele livet igennem med en knude i maven over at føle at være havnet i en familie, hvor de ikke hørte hjemme.

Aftaleparterne er enige om at give nationalt adopterede børn, der er fyldt 12 år, en initiativret til at sætte en proces i gang, der kan skabe kontakt til barnets oprindelige slægt. Der pointeres, at børn anbragt uden for hjemmet skal kende deres rettigheder fra de er 10 år, navnlig deres ret til at undgå samvær med familie. Vi mener, at det skal vægtes mindst lige så højt, at børn beskyttes i deres egne familier, at de værnes mod unødigt at blive fjernet fra deres familier, samt at det taget mindst lige så alvorligt, når anbragte børn giver udtryk for mistrivsel i pleje- eller adoptiv-familier, samt deres ønske om at komme hjem.

Det bliver nævnt, at nationalt adopterede fra de er 12 år skal kende deres rettigheder og muligheder for at genetablere kontakten med den oprindelige slægt. Det bliver dog ikke beskrevet hvorledes man sikrer, at de kender deres rettigheder, eller at de kan tildeles støttepersoner, der hjælper dem i denne proces. De samme rettigheder burde i øvrigt også gælde for transnationalt adopterede.

Dette er nogle af de væsentligste punkter i hele dette lange lovmateriale.

De bedste hilsener

Aniella Bonnichsen

Adoptionstrekanten

Adoptionsnævnet

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Adoptionsnævnets svar på høring over forslag til Barnets Lov og følgelovforslag til Barnets Lov – SM Id nr.: 575855 og SÆM Id nr.: 571911

24. juni 2022

J.nr. 22-26935

Adoptionsnævnet

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 bedt Adoptionsnævnet om bemærkninger til forslag til Barnets Lov samt Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love.

Adoptionsnævnet skal i den forbindelse komme med følgende bemærkninger.

Mangel på adoptanter

Det er Adoptionsnævnets forventning, at der med de foreslåede bestemmelser vil komme en stigning i antallet af børn, som bliver frigivet til bortadoption uden samtykke. Adoptionsnævnet er derfor fortsat bekymret for at komme til at stå i den situation, at der mangler adoptanter til det stigende antal børn, der bortadopteres i Danmark.

Det bemærkes i den forbindelse, at hvis flere af landets kommuner tager reglerne om adoption uden samtykke i brug i videre omfang, ser Adoptionsnævnet det som en reel bekymring, at listen kan blive 'tømt' for adoptanter.

Adoption uden samtykke inden barnets fødsel

Adoptionsnævnet bemærker, at matchningen af barnet først kan sættes i gang efter barnet er født og indebærer en række processer, som forudsætter, at der er oplysninger om det konkrete barn, og som hver især tager tid. Barnet vil derfor stadig have et skift fra plejefamilie til adoptivfamilie.

Adoptionsnævnet bemærker i den forbindelse, at nævnet vælger den godkendte ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det pågældende barn, jf. § 27 og § 28 i Bekendtgørelse om forretningsorden for Adoptionsnævnet. Til brug herfor foretager det pædiatriske medlem af Adoptionsnævnet en gennemgang af barnets sag, og den pædiatriske vurdering af barnet indgår i vurderingen af, hvilken godkendt ansøger, der konkret vurderes som bedst egnet til at adoptere barnet. Uanset om barnet frigives til adoption inden barnets fødsel, vil matchingen af barnet således først kunne foretages efter, at der efter barnets fødsel er tilstrækkelige oplysninger til at udarbejde en pædiatrisk vurdering af barnet. Tilsvarende for så vidt angår en vurdering af, om barnet vil have gavn af at blive adopteret.

Yderligere bemærker Adoptionsnævnet, at vurderingen af, om et barn falder inden for godkendelsesrammen, sker på baggrund af en konkret og individuel vurdering af de oplysninger, der foreligger om barnet – dette både den fysiske samt psykiske tilstand – sammenholdt med de usikkerhedsfaktorer, der måtte være i det konkrete tilfælde. Hvis forhold hos barnet konkret vurderes at medføre, at barnet ikke har et normalt udviklingspotentiale, eller der er en betydelig risiko herfor, falder barnet uden for godkendelsen til adoption. Det er pædiatere, der vurderer, om et barn er omfattet af godkendelsesrammen.

På den baggrund finder Adoptionsnævnet, at det er meget vigtigt, at der er et tilstrækkeligt grundlag for at udarbejde de fornødne pædiatriske vurderinger.

Venlig hilsen

Tine Egelund Thomsen
Formand for Adoptionsnævnet

Ankestyrelsen

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

24. juni 2022

J.nr. 22-23874

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Ankestyrelsens svar til høring over forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855) Ankestyrelsens j.nr. 22-23874

Social- og Ældreministeriet har ved mail af 25. maj 2022 bedt om Ankestyrelsens bemærkninger til høring over forslag til barnets lov.

Generelle bemærkninger

Parter og udøvelse af partsbeføjelser

Lovudkastet indeholder i § 3 en bestemmelse om, hvem de afgørelser, der træffes efter loven, træffes over for. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"§ 3. Afgørelser om hjælp og støtte efter denne lov træffes som udgangspunkt over for forældremyndighedsindehaver eller kommende forældre og barnet eller den unge under 18 år, med mindre andet fremgår af denne lov."

Ankestyrelsen forstår den foreslåede bestemmelse sådan, at de adressater, der er direkte nævnt i bestemmelsens 1. led (forældremyndighedsindehaver eller kommende forældre og barnet eller den unge under 18 år) er parter i de afgørelser, der træffes efter loven. Undtagelse hertil er, at andet fremgår af loven, jf. bestemmelsens 2. led.

Ankestyrelsen bemærker, at efter gældende ret er et barn ikke part i sager omfattet af fx de foreslåede §§ 86 og 87. Et barn er således fx ikke part i en forælders sag om dækning af tabt arbejdsfortjeneste for pasning i hjemmet. Begge forældremyndighedsindehavere vil ligeledes som udgangspunkt ikke være parter i en sag om fx dækning af tabt arbejdsfortjeneste, hvis kun den ene forældremyndighedsindehaver søger

om dækning. Det fremgår fx af ordlyden af bestemmelsen af den foreslåede § 87, at dækning af tabt arbejdsfortjeneste sker "... til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år.".

Ankestyrelsen bemærker samtidig, at hvis bestemmelserne i fx kapitel 8 skulle anses for omfattet af hovedreglen i den foreslåede § 3, 1. pkt., ville der være tale om en udvidelse af antallet af parter til også at omfatte barnet og den forældremyndighedsindehaver, der ikke søger om en bestemt ydelse i kapitel 8-sagerne.

Styrelsen bemærker også, at det ville have betydelige administrative og økonomiske konsekvenser for styrelsen, hvis antallet af parter på denne måde blev udvidet. I afsnittet om økonomiske bemærkninger er det forudsat, at der ikke sker denne udvidelse af sagens parter.

Afgørelser contra faktisk forvaltningsvirksomhed/processuelle sagsskridt

En ændring i indholdet af en afgørelse, hvor det ensidigt er fastsat, hvad der er eller skal være ret, er en afgørelse, når eksempelvis omfanget af en indsats ændres. Udmøntning og den praktiske tilrettelæggelse af den indsats, der er truffet afgørelse om, vil som udgangspunkt være faktisk forvaltningsvirksomhed. Det afgørende bliver derfor, at det mere præcist defineres, hvad der må betragtes som almindelige uvæsentlige justeringer af udførelsen af hjælpen. Ankestyrelsen bemærker, at dette kan tydeliggøres i lovforslaget.

Et eksempel er de foreslåede bestemmelser i § 53, stk. 2, om støtteperson, og § 54, stk. 1, om venskabsfamilie. Efter begge bestemmelser er det kommunalbestyrelsen, der udpeger støtteperson(er) og venskabsfamilie. Det er ikke tydeligt, om der ved udpegningen er tale om afgørelser eller faktisk forvaltningsvirksomhed. Det kan – hvis der er tale om afgørelser – også tydeliggøres, hvem der har partsstatus, og hvem der vil kunne klage over sådanne udpegninger.

I forhold til processuelle skridt er et eksempel det foreslåede § 68, stk. 1, 2. pkt. I bestemmelsen anføres, at hvis kommunalbestyrelsen modtager en anmodning fra et barn eller en ung, som er fyldt 10 år, skal kommunalbestyrelsen vurdere, *om* der skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse. Hvis kommunalbestyrelsen har valgt at udarbejde en indstilling, er det efter bestemmelsens stk. 2 børne- og ungevalget, der træffer afgørelse. Ankestyrelsen bemærker, at det kan tydeliggøres, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der *ikke* er behov for at udarbejde en indstilling efter stk. 1, er der tale om, at et sagsforløb afsluttes, og at

der derfor er tale om en afgørelse over for barnet eller den unge, som er fyldt 10 år, mens der ved beslutningen om at udarbejde en indstilling med henblik på forelæggelse i børne- og ungeudvalget er tale om et processkridt i sagen.

Spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om afgørelser, har betydning for, om der er klageadgang efter de foreslåede §§ 144-146. I den forbindelse har Ankestyrelsen noteret sig, at der er gjort udtømmende op med barnets/den unges adgang til at klage i den foreslåede § 145, stk. 1.

Klageadgang

Efter den foreslåede bestemmelse i § 144, stk. 1, 2. pkt., er klageberettiget som udgangspunkt forældremyndighedsindehaver og den personkreds, der fremgår af §§ 145-148, for så vidt angår de anførte afgørelser.

Ankestyrelsen bemærker, at der med denne formulering af den generelle klagebestemmelse, hvor forældremyndighedsindehaveren nu eksplicit nævnes, set i sammenhæng med den foreslåede § 3, vil ske en udvidelse af de personer, der ville kunne klage over de enkelte afgørelser, i forhold til i dag. Dette skal ses i lyset af Ankestyrelsens bemærkninger oven for om, at udvidelse af antallet af parter i sager efter det foreslåede kapitel 8.
Fx vil en forælder, der har del i forældremyndigheden over et barn, men som ikke er den forældremyndighedsindehaver, der søger om tabt arbejdsfortjeneste, således som bestemmelsen er formuleret, altid kunne klage over den anden forælders afgørelse om tabt arbejdsfortjeneste. Dette vil som bestemmelsen er formuleret være tilfældet, uanset om forældremyndighedsindehaveren efter § 3 er part i sagen eller ej.

Styrelsen bemærker også, at det ville have betydelige administrative og økonomiske konsekvenser for styrelsen, hvis antallet klageberettigede på denne måde blev udvidet. I afsnittet om økonomiske bemærkninger er det forudsat, at der ikke sker denne udvidelse af sagens parter.

Second opinion og klage

Spørgsmålet om indbringelse for Ankestyrelsen vil kunne give anledning til tvivl i relation til den foreslåede § 98, stk. 3, og den foreslåede § 101. Efter begge bestemmelser vil barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie kunne anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelser om henholdsvis ændring af anbringelsessted og hjemgivelse, for et barn under 10 år.

Ankestyrelsen bemærker, at der ikke ses at være gjort op med eventuelle overvejelser om inhabilitet, herunder myndighedsinhabilitet, i forbindelse med Ankestyrelsens senere stillingtagen til en klage over kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted eller hjemgivelse.

Adoption

Ankestyrelsen bemærker, at der bl.a. som følge af tydeliggørelsen i den foreslåede § 69 af kommunernes pligt til at overveje adoption i forbindelse med en række situationer om anbringelse uden for hjemmet og den foreslåede regel i § 71, stk. 3, om, at VISO skal pålægge en kommune at modtage rådgivning om adoption, må forventes at ske en stigning i antallet af børn, som skal bortadopteres uden samtykke.

Adoptionsnævnet har gennem en længere periode udtrykt bekymring for manglen på adoptanter på den nationale liste.

I 2021 nedsatte socialministeren derfor en arbejdsgruppe, der kom med anbefalinger til tiltag, der kan bidrage til at sikre adoptionsfamilier til national adoption. Arbejdet med at implementere nogle af de løsninger, der blev peget på, er allerede gennemført og andre er i gang, men der er fortsat er behov for fokus på at sikre et tilstrækkeligt antal adoptanter til de børn, som frigives til national adoption.

Til § 52, side 440
Til de specielle bemærkninger
"Ved valg af anbringelsessted i sager om adoption bør kommunen overveje at kontakte Adoptionsnævnet for at forhøre sig, om der er godkendte adoptanter, som ønsker at være plejefamilie med henblik på adoption."

Dette afsnit stemmer ikke overens med nugældende praksis med midlertidig placering efter adoptionslovens § 32 a, af et barn, der frigives til bortadoption.

Afsnittet er fra gammel praksis før 2019, hvor det ikke var muligt at et lille barn kunne komme til adoptivfamilien før endelig bortadoption grundet uoverensstemmelse mellem serviceloven og adoptionsloven. Dette er der rettet op på lovgivningsmæssigt ved indsættelsen af § 32 a i adoptionsloven. Afsnittet bør derfor slettes.

Ankestyrelsen bemærker, at når et barn bringes i forslag til national fremmedadoption, udvælger Adoptionsnævnet blandt de ansøgere, hvis

sag er sendt til Adoptionsnævnet, den ansøger, der skønnes bedst egnet til at adoptere det konkrete barn. Det fremgår af bekg. om adoption § 65, stk. 1, (jf. Adoptionslovens § 31 og § 25 b, stk. 5).

Først når barnet er frigivet til adoption (jf. bekg. om adoption § 64), og nævnet har alle de relevante oplysninger om barnet, kan adoptionsnævnet vurdere, hvilken ansøger på listen til national adoption, der vil være det bedste match med barnet.

Ankestyrelsen gør opmærksom på, at det på nuværende tidspunkt ikke fremgår af Adoptionsnævnets oplysninger om ansøgerne, om de også ønsker at være plejefamilie med henblik på adoption. Den foreslåede proces indebærer derfor, at Adoptionsnævnet ville skulle spørge adoptanterne på den nationale liste, om de ønsker et plejebarn med henblik på adoption.

Det er Ankestyrelsens opfattelse, at den forslåede formulering i praksis vil medføre en forskydning af den reelle matchningskompetence fra Adoptionsnævnet til kommunen både i forhold til involverede parter og tidspunkt. Dette da den plejefamilie, som bliver udvalgt af kommunen til at have barnet i pleje med henblik på adoption, vil have opnået en tilknytning til barnet, som har betydning ved den faktiske matchning efter frigivelsen.

En udvælgelse af plejefamilie (kommende adoptanter) alene på baggrund af ønsket om at være plejefamilie med henblik på adoption vil indebære, at de sædvanlige kriterier for matchning, i form af f.eks. barnets forhold samt geografiske hensyn, fraviges.

Herudover bør det fremgå af bemærkningerne, hvordan et ansøgerpar, der har fået et barn i pleje med henblik på adoption, stilles i forhold til eventuel matchning med et andet barn, som er frigivet til adoption, samt hvorledes dette påvirker deres godkendelse som adoptanter.
Plejefamilier, der ønsker at adoptere, bør vejledes om, at Adoptionsnævnet efter afgørelse om frigivelse af barnet kan vurdere, at barnet skal matches med andre godkendte ansøgere på Adoptionsnævnets liste end plejefamilien.

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

Ankestyrelsen bemærker overordnet, at overgangsbestemmelserne bør være præcise i angivelsen af det tidspunkt, hvor henholdsvis ny og

gammel lov skal finde anvendelse. Styrelsen bemærker, at det kan være svært at fastsætte entydigt, hvornår en børnefaglig undersøgelse er "iværksat", jf. det foreslåede § 213, stk. 2. Det kan også være svært at fastslå, hvornår der er tale om "anden henvendelse" om hjælp, jf. det foreslåede § 213, stk. 3.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 5
Til de specielle bemærkninger
Det kan overvejes at supplere bemærkningerne om, at kommunernes anvendelse af bestemmelsen ikke selvstændigt kan indbringes for Ankestyrelsen med, at Ankestyrelsen inddrager spørgsmålet om, hvorvidt barnet eller den unges synspunkter er tilvejebragt i fornødent omfang i forbindelse med den materielle prøvelse i en eventuel klagesag.

Til § 19
Til de specielle bemærkninger
Det fremgår af bemærkningerne, at Kommunalbestyrelsens beslutning om at iværksætte en afdækning vil være en procesledende beslutning, der ikke vil kunne påklages særskilt til anden administrativ myndighed.
Det fremstår dog uklart, om et afslag på at iværksætte en afdækning kan påklages til Ankestyrelsen.

Til § 20 og § 26
Formuleringen om forpligtelsen til at foretage en børneudredning, når der er tale om en "alvorlig eller kompleks sag" vil efter Ankestyrelsens vurdering kunne give fortolkningsmæssige udfordringer i forhold til afgrænsningen af, hvornår noget er alvorligt og komplekst, også selvom der nævnes eksempler i de specielle bemærkninger.

Ankestyrelsen finder, at det ville tydeliggøre, hvornår der altid skal foretages en udredning, hvis der blev henvist til, at der altid skal foreligge en udredning, hvis kommunen eller børn og unge-udvalget vil træffe en afgørelse om anbringelse med eller uden samtykke, jf. lovforslagets § 46 og § 47.

Der er ingen tidsfrist for færdiggørelsen af børneudredningen, hvilket kan indebære en risiko for, at udredningen vil trække ud eller ikke blive færdiggjort.

Der er ikke krav til indholdet af udredningen, altså hvilke områder, der skal belyses. Det vil gøre det vanskeligt at afgøre, om udredningen i tilstrækkelig grad belyser alle relevante forhold.

Det fremstår ikke klart, om et afslag på børneudredning kan påklages til Ankestyrelsen. Det fremgår alene af bemærkningerne, at kommunens afgørelse om iværksættelse af børneudredning vil kunne påklages efter reglerne i retssikkerhedsloven kapitel 10.

Det foreslås, at ministeriet overvejer, at begrebet børneudredning muligvis vil give en forventning hos forældrene om, at formålet med undersøgelsen er at starte en psykologisk eller medicinsk udredning, som forældrene forventer bliver afsluttet med en diagnose hos barnet eller den unge, som kan blive den bærende forklaring på familiens udfordringer og problemer.

Til § 23
Til de specielle bemærkninger
Det kan overvejes i overensstemmelse med hidtidig praksis at beskrive, at undersøgelsen kan foregå ambulant.

Til § 25
Det fremstår uklart, om et afslag på en afdækning kan påklages til Ankestyrelsen.

Til § 27
Det fremgår af § 27, stk. 3, at kommunalbestyrelsen kan lade den vordende mor undersøge af en læge eller autoriseret psykolog, mens bemærkningerne til § 27, stk. 3, omtaler "de vordende forældre". Der bør ske ensretning heraf.

Til § 32, de specielle bemærkninger, side 344
Det fremgår, at "Støtten vil dog også, ligesom øvrige indsatser efter det foreslåede stk. 3, kunne gives under barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, f.eks. for at understøtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet eller den unge under samvær eller med henblik på eventuel hjemgivelse af barnet eller den unge."
Det bemærkes hertil, at såfremt støtten er målrettet et anbragt barn, er det vigtigt at understrege/præcisere, at støtten ikke kræver samtykke fra forældrene, men gives som en ydelse under anbringelsen, jf. § 45.

Til § 35, stk. 4 og stk. 5
Bestemmelsen skelner imellem økonomisk støtte til støttende indsatser (nr. 1) og økonomisk støtte til udgifter, der erstatter en ellers mere indgribende foranstaltning (nr. 3). Det nævnes i bemærkningerne, at nr. 1, fx omfatter efterskoleophold og fritidsaktiviteter. Der nævnes ikke konkrete eksempler på, hvad nr. 3 omfatter. Det kunne også her være hensigtsmæssigt med eksempler.

Det fremgår af de specielle bemærkninger til § 35 stk. 1, nr. 2, at der er mulighed for at dække udgifter, der er en indirekte følge af, at barnet anbringes uden for hjemmet. Det er uklart hvilke konkrete udgifter, der tænkes på. Der nævnes ikke eksempler i bemærkningerne (udgift til transport i forbindelse med samvær er fortsat reguleret selvstændigt). Det fremstår derfor ikke klart, hvordan afgrænsningen er i forhold til den nugældende servicelovs § 52, stk. 3, nr. 7.

Til § 36
Til de specielle bemærkninger
Det fremgår af bemærkningerne til § 36, at det er en videreførelse af den eksisterende bestemmelse i den nugældende servicelovs § 71, stk. 9, og at der kan gives støtte til møder i barnets opholdskommune, når forældrene har bopæl i en anden kommune. Det fremgår ikke af den nugældende servicelovs § 71, stk. 9, at det er et krav, at forældrene har bopæl i en anden kommune.

Til § 42
I den foreslåede bestemmelse fastholdes aldersgrænsen på 14 år. Dette kan give anledning til forvirring, da der i øvrigt i lovforslaget er lagt op til en aldersgrænse på 10 år i forhold til eksempelvis klageberettigelse og fastholdelse af 15 års-grænsen i forhold til samtykke til anbringelse.

Det fremgår af de specielle bemærkninger på side 396, at "Hvis der reelt er behov for en anbringelse uden for hjemmet eller for anden særlig støtte, skal kommunen foretage en børneudredning efter den foreslåede § 32, så der på den baggrund kan iværksættes den rette indsats." Der må menes den forslåede § 20.

Til § 46, stk. 4
Det foreslås, at det overvejes at tydeliggøre, at afgørelsen skal have afsæt i børneudredningen, fx således: "Kommunalbestyrelsen kan med samtykke fra de kommende forældre træffe en afgørelse efter stk. 1, om, at det endnu ufødte barn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når det efter børneudredningen må anses for at være af

væsentlig betydning af hensyn til det endnu ufødte barns behov for støtte".

Til § 48
Det fremstår uklart, om et barn eller en ung kan klage, hvis der ikke iværksættes en børneudredning.

Til § 50, stk. 3
Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af servicelovens § 62, stk. 3. Det kan overvejes at tilføje til bestemmelsen: "hvis der alene klages over genbehandlingsfristen, regnes fristen fra børn- og ungeudvalgets afgørelse" for at tydeliggøre forskellen i forhold til rullende frister. Vi henviser til vores tidligere bemærkninger herom.

Til § 51, stk. 4
Det bør i bestemmelsen tilføjes "under 15 år" efter "en eller flere søskende", ligesom der i de specielle bemærkninger til § 51 bør være fokus på aldersgrænsen.

Til § 53 og § 54
Det bør præciseres, om der er tale om en afgørelse og dermed hvem der har klageadgang.
Efter gældende ret er sager om valg af støtteperson som udgangspunkt faktisk forvaltningsvirksomhed, hvilket ikke kan påklages til Ankestyrelsen. Ankestyrelsen kan dog behandle sagen, hvis det er særligt indgribende (se principmeddelelse 9-20).

Til § 62, stk. 2, nr. 2
I bestemmelsen henvises der til "… og betingelserne i nr. 1, 2 eller 3 samtidig er opfyldt".

Det foreslås, at der indsættes et "stk. 1" således, at sætningen lyder som følger, "og betingelserne i stk. 1, nr. 1, 2 eller 3 samtidig er opfyldt".

Til § 61, side 466
Til de specielle bemærkninger
Der er behov for en sproglig rettelse, idet der i første sætning står "Formålet med den foreslåede § 61 og den deri hjemlede mulighed for anbringelse på delvis lukkede døgninstitutioner og afdelinger er kunne at standse udviklingen…". Det formodes, at "kunne" og "at" skal byttes om.

Til § 66
Til de specielle bemærkninger
Den fremgår på side 477, at "Den foreslåede bestemmelse er således en videreførelse med alene sproglige ændringer af § 63 f, stk. 1, i serviceloven."
Der må menes den nuværende § 66 f, stk. 1 i serviceloven.

Til § 68
Det bør præciseres, hvordan barnet er stillet i forhold til at klage, hvis kommunen ikke følger barnets ønske om permanent anbringelse og dermed ikke udarbejder en indstilling om permanent anbringelse.

Til § 71, stk. 2
Til de specielle bemærkninger
Det fremgår af bemærkningerne, at "Den foreslåede bestemmelse i § 71, stk. 2, vil betyde, at kommunalbestyrelsen inden udarbejdelsen af en indstilling om adoption uden samtykke efter § 9, stk. 3, i adoptionsloven vil skulle søge vejledende rådgivning til brug for den videre behandling af sagen. Det vil bero på en konkret vurdering af den enkelte sag, hvilke behov kommunalbestyrelsen har for vejledende rådgivning fra VISO, og på hvilket grundlag og hvordan kommunalbestyrelsen skal søge rådgivningen. Det vil også bero på en konkret vurdering, hvilke dele af sagen rådgivningen rettes mod, men sikring af barnets, den unges og forældrenes retssikkerhed vil altid indgå i rådgivningen. Ved tilrettelæggelsen af rådgivningen vil VISO kunne inddrage sine hidtidige erfaringer med samarbejdet med kommunalbestyrelsen om adoptionssager. Den omstændighed, at en kommunalbestyrelse udarbejder en indstilling om adoption uden samtykke til børne- og ungeudvalget uden først at have søgt vejledende rådgivning fra VISO, vil ikke betyde, at udvalget eller Ankestyrelsen skal hjemvise sagen til fornyet behandling."

Hvis Ankestyrelsen ikke skal hjemvise sagen, hvis der ikke er søgt om vejledning, bør det fremgå af lovteksten, at rådgivning ikke i alle tilfælde er en forpligtelse.

Der henvises i den foreslåede § 71 til § 9, stk. 2 eller 4. Dette bør ændres til § 9, stk. 3 eller 4.

Det fremgår på side 222 i afsnit 4, at "Det er ministeriets vurdering, at forslaget understøtter princippet om barnets ret til at blive at høre, og princippet om, at barnets tarv skal komme i første række, jf.

Børnekonventionens artikel 12 og 3." Formuleringen "at blive at høre" bør ændres til: "at blive hørt."

Til de generelle bemærkninger, afsnit 3.11.3.3
Det foreslås, at det overvejes, at behovet for faglig støtte til plejefamilien også bør målrettes til perioden efter adoptionen.

Ankestyrelsen bemærker, at det vurderes vigtigt, at støtten kan have en vis tidsmæssig udstrækning, efter adoptionen er gennemført, og ikke kun kan gives i en overgangsperiode. Der kan fx være behov for støtte til at gennemføre og opretholde barnets samvær med biologisk slægt.

Til § 85
Det fremgår af bemærkningerne til den forslåede bestemmelse i § 85, stk. 1, nr. 1, at der ikke med omformuleringen er tilsigtet en ændring af formålet med bestemmelsen. Den foreslåede bestemmelse vil således i lighed med gældende ret alene skulle tjene til at tydeliggøre, at afgørelser om hjemmetræning skal tage afsæt i en samlet vurdering af barnets eller den unges tarv og trivsel under hensyntagen til barnets eller den unges støttebehov, alder og udvikling.

Det følger af den eksisterende bestemmelse i servicelovens § 32 a, stk. 1, nr. 1, at det er en betingelse for godkendelse af hjemmetræningen, at "*Hjemmetræningen fremmer barnets eller den unges tarv og trivsel og imødekommer barnets eller den unges behov*."

En sproglig omformulering af bestemmelsen, hvor vurderingen fortsat skal foretages ud fra barnets eller den unges tarv og trivsel, uden at dette fremgår af formuleringen af bestemmelsen, kan føre til forvirring om indholdet af bestemmelsen, herunder om der med omformuleringen er tilsigtet indholdsmæssige ændringer.

Til § 87
Ankestyrelsen er opmærksom på, at den forslåede bestemmelses ordlyd er anderledes end den nuværende bestemmelses ordlyd.

Ordlyden i servicelovens § 42, stk. 1:

§ 42. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af ***den nedsatte funktionsevne****, at barnet*

passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

I Barnets lov lyder § 87, stk. 1 om dækning af tabt arbejdsfortjeneste:

§ 87. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af ***den nedsatte funktionsevne eller den indgribende kroniske eller langvarige lidelse****, at barnet eller den unge passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet eller den unge.*

Ankestyrelsen henleder i den forbindelse opmærksomheden på, at der i den forslåede ordlyd i Barnets lov alene er knyttet en varighedsbetingelse på begrebet lidelse – og ikke på begrebet funktionsevne.

Ankestyrelsen opfordrer til, at teksten udformes konsekvent, så kriteriet om varighed (*"kroniske"* og *"langvarige"*) fjernes fra § 87, stk. 1, 2. pkt. Ordlyden vil i så fald være:

§ 87. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af ***den nedsatte funktionsevne eller den indgribende lidelse****, at barnet eller den unge passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet eller den unge.*

Ankestyrelsen vurderer, at der er risiko for, at det vil være svært for kommunerne at administrere i praksis, hvis den forslåede formulering anvendes.

Til § 97, stk. 2 og § 98, stk. 1
Det bemærkes, at det kun for ændringer af anbringelsessted *uden samtykke* fremgår af lovforslaget, at børne- og ungeudvalget, "under hensyn til formålet med anbringelsen og barnets eller den unges behov for kontinuitet i opvæksten" skal vurdere, om "barnets eller den unges behov for støtte bedst imødekommes ved en ændring af anbringelsesstedet".

Det samme hensyn gør sig formentlig også gældende ved kommunalbestyrelsens ændring af anbringelsessted *med samtykke?*

Til §§ 95-98
Reglerne om ændring af anbringelsessted svarer i det store hele til den nugældende § 69 i serviceloven. Det bemærkes dog, at der ofte er behov for vejledning til kommunerne i forhold til ændring af anbringelsessted som skyldes udefrakommende begivenheder, som derfor nødvendiggør, at barnet bliver flyttet, eksempelvis hvis et opholdssted lukker. Det vil være en fordel, at det bliver præciseret og fremgår direkte af loven, hvordan ændring af anbringelsessted skal forstås. Der henvises til Ankestyrelsens principmeddelelse 49-19

Til § 103, stk. 3
Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at hvis kommunalbestyrelsen vurderer, at der er grundlag for at træffe *afgørelse* om regulering eller suspendering af samværet, vil en sådan afgørelse skulle træffes efter den foreslåede bestemmelse i § 104.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at hvis en konkret anmodning fra barnet eller den unge efter den foreslåede § 103, stk. 2, ikke kan imødekommes, vil en sådan beslutning ikke være at anse som en forvaltningsretlig afgørelse.

Det bemærkes, at det umiddelbart ikke forekommer hensigtsmæssigt, at der skal skelnes mellem kommunens imødekommelse og afslag på barnets anmodning om suspendering af samværet. Ifølge forslaget er kommunens imødekommelse af barnets anmodning om suspendering af samværet en afgørelse, mens afslaget ikke er. Afslaget kan dog i visse situationer være mere indgribende for barnet.

Til § 104, stk. 5
Det foreslås, at lovteksten ændres fra ”mindre end 1 gang om måneden” til ”mindre end en gang hver 4. uge”, hvilket er i overensstemmelse med Ankestyrelsens langvarige praksis, som udmeldt i principmeddelelse 46-18.

Til afsnit 30, side 630
Til de specielle bemærkninger
I forhold til om et afslag på at imødekomme en anmodning om suspension af samværet er en forvaltningsretlig afgørelse henvises til Ankestyrelsens generelle bemærkninger ovenfor om *Afgørelser contra faktisk forvaltningsvirksomhed/processuelle sagsskridt*.

Ankestyrelsen er af den opfattelse, at et afslag på at imødekomme en anmodning om suspension af samværet er en forvaltningsretlig afgørelse.

Til de specielle bemærkninger, side 630
Det bør overvejes at ændre "længere end en måned" til "længere end 4 uger" og "mindre end en gang om måneden" til "mindre end en gang hver 4. uge", jf. bemærkningen ovenfor om Ankestyrelsens principmeddelelse 46-18.

Til § 105, stk. 1, nr. 2
Det bemærkes, at "brev-, mail- og telefonforbindelse" fremstår som en udtømmende beskrivelse af hvilke forbindelser, der kan afbrydes. Ordlyden "brev-, mail- eller telefonforbindelse" afspejler den teknologiske udvikling af kommunikationsformer, der var aktuel på tidspunktet for den nugældende bestemmelses udarbejdelse. I takt med den teknologiske udvikling opstår der løbende nye kommunikationsformer og kommunikationsfora. Betegnelsen bør derfor præciseres, så den giver mulighed for at afbryde andre former for kontakt, såsom kontakt via sociale medier og digital kommunikation via alle kommunikationsformer og kommunikationsfora.

Det foreslås, at ordlyden i bestemmelsen også kommer til at omfatte andre former for kommunikation og kontakt, eksempelvis som det står nævnt i voksenansvarslovens § 15.

Til § 105, stk. 2
Det foreslås, at bestemmelsen suppleres med en bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen har pligt til at forelægge sagen for børn og unge-udvalget, når kommunalbestyrelsen vurderer, at der er formodning for eller viden om, at den person, barnet eller den unge skal have samvær med, har begået overgreb mod et barn eller en ung.

Ankestyrelsen har offentliggjort principmeddelelse 4-21 blandt andet for at præcisere dette for kommunerne.

Til de specielle bemærkninger
Det foreslås, at det uddybes, hvad der forstås ved overgreb, herunder eksempelvis at det kan bestå af psykisk vold, som i dag er omfattet af straffelovens bestemmelser.

Til § 129, side 697
Til de specielle bemærkninger
I afsnittet henvises der til sidst i sætningen til "jf. de foreslåede §§ 32, 46 og 46. Dette må bero på en fejl.

Til § 151
Det bør præciseres i loven, at Ankestyrelsens beføjelser af egen drift også omfatter de særlige institutioner, som omtales i lovforslagets §§ 61-63, da dette er fastslået ved dom fra Vestre Landsret (BS-29683/2019-VLR).

Det foreslås, at det præciseres i lovforslaget, i hvilket omfang Ankestyrelsen skal have tillagt beføjelser af egen drift i forhold til vordende forældre.

Det er styrelsens opfattelse, at vi efter serviceloven ikke har hjemmel til at behandle sager om ufødte børn, hvilket i praksis betyder, at vi oversender modtagne underretninger om ufødte børn til kommunen til videre foranstaltning, fx underretninger fra jordemødre og svangreambulatorier.

Til § 151, stk. 3
Ankestyrelsen skal foreslå, at det fremgår af bestemmelsen, at Ankestyrelsen også får beføjelse til selv at træffe afgørelse efter voksenansvarslovens § 11 om tilbageholdelse de første 14 dage efter anbringelse på et opholdssted eller institution og efter voksenansvarslovens § 15 om kontrol med barnets eller den unges brevveksling, telefonsamtaler og anden kommunikation med nærmere angivne personer uden for institutionen under barnets eller den unges ophold på et opholdssted eller institution. Dette er beføjelser, som børn og unge-udvalget i dag har, men ikke Ankestyrelsen. Ved Ankestyrelsens behandling af en sag, kan der på baggrund af oplysningerne i sagen om barnet eller den unges forhold være behov for, at Ankestyrelsen selv træffer afgørelse efter de nævnte bestemmelser, fx en afgørelse om tilbageholdelse de første 14 dage af anbringelsen samtidig med en afgørelse af egen drift om anbringelse uden for hjemmet. Hvis behovet for afgørelser af denne karakter allerede ved Ankestyrelsens behandling af sagen er til stede, og oplysningsgrundlaget er tilstrækkeligt, er det hensigtsmæssigt, at Ankestyrelsen træffer afgørelsen, fremfor at sagen efterfølgende skal behandles (på ny) i børn og unge-udvalget.

Økonomiske bemærkninger
Vedlagt er bilag med oversigt over Ankestyrelsens vurdering af de økonomiske konsekvenser.

I bilag 1 er opstillet de paragraffer hvor Ankestyrelsen vurderer, at der er en potentiel økonomisk belastning som følge af lovforslaget. For en del af paragrafferne er det uklart om ændringen medfører en arbejdsbelastning for Ankestyrelsen. Her er den økonomiske konsekvens sat til nul. Øvrige paragraffer fremgår med en økonomisk konsekvens.

Den samlede økonomiske konsekvens for Ankestyrelsen beregnes til 5,3 mio. kr. årligt. Det bemærkes, at Ankestyrelsen ikke har frie midler til at dække denne omkostning inden for eksisterende ramme.

Venlig hilsen

Merete Pantmann

Ankestyrelsen

24, juni 2022

Bilag om økonomiske konsekvenser
til Ankestyrelsens svar på præhøring over lovforslag om barnets lov
(SM Id nr.: 478694) Ankestyrelsens journalnummer 22-23874

Ankestyrelsen tager et generelt forbehold for de økonomiske beregninger i relation til de uklarheder i lovteksten, der beskrives i høringssvaret. Yderligere tager vi et generelt forbehold for de antagede klagefrekvenser, der realiseres som følge af loven.

Initiativ	**Beskrivelse**	**Omkostning i mio. kr.**
§ 20 Børneudredning, adgang til at anke til AST	Adgangen falder muligvis bort, men lovteksten er uklar.	0
§ 36 Økonomisk støtte til forældre	Uklarhed om der reelt er tale om en udvidelse, og hvad omfanget i så fald er. Der kan ikke regnes økonomi på det foreliggende grundlag, og tages derfor forbehold for økonomiske konsekvenser ved en afklaring.	0
§ 47 Anbringelse uden samtykke	Muligvis kan tidlig involvering af advokat medføre flere klagesager. Tidligere havde sagerne både en formandsafgørelse og en endelig afgørelse. Dette erstattes nu af én endelig afgørelse: Der antages derfor alene en forskydning af eksisterende udgiftsniveau for AST. Også selvom der er en udgiftsdrivende kort frist på 4 uger.	0
§ 68 barnet kan selv anmode om anbringelse	Det vurderes, at personkredsen udvides væsentligt på servicelovens §68a, og Ankestyrelsen antager derfor en fordobling af antallet af sager.	0,5
§ 69 adoption uden samtykke	Det antages, at der indstilles flere børn til adoption. Se bemærkninger til § 71.	0
§ 71 VISO skal udvide deres tilsyn til flere kommuner	VISO oplyser, at der er 33 kommuner som de ikke har været i kontakt med. AST har behandlet adoptionssager uden samtykke fra 32 forskellige kommuner siden 1. januar 2018. I 2020 var der 41 sager i 2021 forventes der ca. 40 sager. Der antages en stigning på 20 sager som følge af lovforslag.	1,5

§ 98 ændring af anbringelsessted	AST kan anmodes om uvildig vurdering. Som en KSB sag + en lægefaglig skriftlig udtalelse (= børnesagkyndig).	0,4
§ 101 afgørelse om hjemgivelse	AST kan anmodes om uvildig vurdering. Vurderes som en KSB sag. Hertil kommer børnesagkyndig udtalelse.	0,4
§ 103 barnets ret til samvær og kontakt	Forankret i KSB sager om samvær og kontakt. Der antages en stigning på 10 %. Serviceloven § 71, stk. 2.	0,3
§ 142 stk. 6. Underretningspligt ved uenighed	Underretningspligt når børn og unge-udvalget ikke følger forvaltningens indstilling om anbringelse. Antages at medfører flere sager.	0,3
§ 144 og § 145	Lovteksten er uklar i forhold til, om der sker en udvidelse af kredsen, der har mulighed for at klage.	0
§ 145, stk 1. Klageadgang udvides	Klageadgang for 12-årige udvides også til 10-årige. Det antages, at i 10 % af sagerne kommer klagen fra barnet, og der forudsættes samme antal klagesager per årgang.	0,4
§ 146 stk 2. Klageadgang udvides	Klageadgang for 12-årige udvides også til 10-årige. Det antages, at i 10 % af sagerne kommer klagen fra barnet, og der forudsættes samme antal klagesager per årgang.	0,9
§ 147 og § 149. flere retssager og høringer fra procesbevillingsnævnet	Udvidelse af aldersgrænse fra 12 til 10 år. Medfører flere retssager. Der antages 5 % flere sager.	0,6
Sum alle forslag		**5,3**

Social- og Ældreministeriet

23.6.2022

Høringssvar fra Bedsteforeningen angående: Følgelovsforslag til Barnets Lov:

Indledningsvist finder vi det særdeles uhensigtsmæssigt at præsentere så meget materiale i én og samme høringsskrivelse. Det drejer sig om op mod 500 sider.

Ligeledes finder vi det dybt kritisabelt at inddrage mere end én nuværende lov i den pågældende høring; det burde være fordelt ud på lige så mange mindre høringer som dét antal eksisterende love, det angår.

Selve formuleringerne i det omfattende lovforslag er særdeles kringlede og man skal i praksis have opslået såvel selve lovforslaget samt de mange andre nuværende love, som det vedrører, og så krydstjekke mellem de forskellige. Alligevel er det forbundet med store men dog helt naturlige vanskeligheder med at forstå det skrevne. Det er op mod 40 krydstjek – eller mere – per side, hvilket giver 40x500=minimum 20.000 krydstjek i alt.

Det er ligeledes svært forståeligt og tillige yderst uhensigtsmæssigt med formuleringer som fx:

22. *§ 148 a, stk. 3, ophæves. Stk. 4 og 5 bliver herefter stk. 3 og 4.*

hvor tilsvarende formuleringer pågår i så rigelige mængder gennem næsten alle de omkring 500 sider.

Det er ganske enkelt forrykt at ændre indholdet i en konkret given og eksisterende lovparagraf til noget andet. Det kan højst accepteres at ændre til teksten: *"Ophævet".* En §3 stk 5 i et tænkt eksempel skal ikke pludselig have et helt andet indhold. Så skal det nye ønskede indhold ind i en helt ny paragraf som fx §3 stk 6, såfremt denne ikke også allerede er optaget. Der skal selvfølgelig være sammenhængskraft i, hvor man vælger at placere den nye lovtekst/lovparagraf, så den er samhørig med de øvrige nærmeste paragraffer.

Det angivelige behov for denne nye lov vækker undren? Der findes allerede udmærket (samt mindre udmærket) lovgivning på området; problemet er fra vores synspunkt myndighedernes manglende overholdelse af pågældende lovgivning. Udviklingen i lovgivning gennem de sidste i hvert fald 10 år har primært været stramninger overfor de menige borgere, som samtidig har fået formindsket deres retssikkerhed i stadigt større grad. Det er langt mere påkrævet at få borgernes manglende retssikkerhed bragt på fode igen.

Adskillige passager i lovforslaget indikerer grove forringelser på det sociale område; fx omtales nedlæggelse af dagtilbud til udsatte børn og unge en del steder. Så er det jo underordnet om man benævner dette dybest set overflødige projekt for "Børnene Først" eller "Barnets Lov" og har enkelte forbedringer for børnene, mens der samtidig er mange og svære forringelser.

Den vedtagne reform "Børnene Først", som man planlægger skal udmunde i den nye lov "Barnets Lov":

Ændringerne kunne nemt have været foretaget i den allerede eksisterende Lov om social service. Det drejer sig fx om ændring i nedre aldersgrænse[1] for rettigheder til fx at have indflydelse på egen sag, når man er anbragt udenfor hjemmet. Det drejer sig om at kunne sige nej til samvær med biologiske forældre under anbringelsen[2]. Det drejer sig om at kunne bede myndighederne om at blive anbragt udenfor hjemmet og væk fra den biologiske familie; dette er også en rettighed allerede i dag; vi ved i hvert fald, at det forekommer. Lovgiverne bedes også være opmærksomme på i dén forbindelse, at der jo KAN være børn, som ser sig sure på deres forældre fx fordi de får nej til at få en is og dén slags, og som derfor overfor eksterne kan tilkendegive at ville anbringes udenfor hjemmet(!)

****

Det havde været ønskværdigt om man politisk havde været lige så interesseret i at ville forstærke børnenes eksterne rettigheder altså udenfor den biologiske familie:

1. Ventetiden på udredning i fx socialpsykiatrien er også for børn helt uhørt og uacceptabelt for lang
2. Mange børn med handicap af forskellig art må vente i evigheder på ekstern faglig hjælp, så de trods handicap og andre udfordringer kunne fungere optimalt
3. Mange især autistiske børn har skolevægring, da de ikke kan tåle de rammer/dét skoletilbud, som man fra det offentliges side vil have dem til at passe ind i. Både autistiske og andre børn med særlige behov skal have den rette hjælp/det rette tilbud til rette tid; altså når behovet opstår/bliver kendt. Aktuelt ses det hyppigt, at det ikke sker, fordi kommunen enten ikke har kapaciteten eller mener sig berettiget til at spare. Så omskrives det pågældende barns behov til at være et helt andet, så det i teorien kan indplaceres i et konkret (men helt forkert) tilbud.
4. Mange børn med handicap og andre udfordringer bliver tvangsfjernet fra deres familier af samme årsager. Refusionen er bedre og udgifterne kan nedjusteres, når man administrativt omformulerer barnets reelle behov og forvaltningen i stedet ganske uberettiget placerer ansvaret for sit eget valg om tvangsfjernelsen til at skyldes forhold hos barnet eller dets forældre
5. Trods gode intentioner og flere andre fine love om børn og tvangsfjernelser gennem tiden, så er der stadigvæk ALT FOR mange børn, som rokeres rundt hos et utal af forskellige opholdssteder under anbringelsen. Man kaldte vist tidligere dette fænomen for svingdørsbørn; dengang det var umiddelbart let for de biologiske forældre at få deres anbragte barn hjemgivet. Det er nøjagtigt lige så skadeligt for barnet at være fejlanbragt og blive omplaceret, som det er at være "svingdørsbarn".
6. De sociale tilsyn bør altid ske uden forudgående varsel og i tidsrummet 24/7/365. Dette vil forebygge omsorgssvigt og overgreb på de anbragte og det vil kunne opdages langt lettere, når/hvis dette forekommer.
7. **Lovgivning om tvangsbortadoption bør afskaffes.** Allerede inden de senere års skærpelser af denne lov fra 1972 var (og er) det muligt som 18-28 årig at blive adopteret af sine plejeforældre, såfremt begge parter er enige. Man vil så også som anbragt hos de pågældende vide, hvad man gik ind til (og hvad man måske valgte fra). Den biologiske familie ville stadig have mulighed for at danne bånd med den anbragte, selvom forældreevnen måske var lille eller fraværende. Som det ses i dag, er Lov om tvangsbortadoption på den korte bane blevet en spare-øvelse for både landets kommuner og for samfundet som helhed. På den lange bane er der dog mange - både

[1] Fra 12 år og til 10 år

[2] Barnet kan allerede med §71 i Lov om social Service sige nej til samvær med biologisk familie herunder forældre

enkeltindivider og hele familier – som knækker fuldstændigt i tabet af deres barn. Hvad det koster i sociale ydelser, kontakt med sundhedsvæsenet, eventuelt indlæggelser i psykiatrien o. m. a. er ikke til at sige eftersom det tilsyneladende ikke har myndighedernes interesse at undersøge. Der findes ressourcer i alle familier; nogle af disse har dog behov for ekstra hjælp, for at forholdet til barnet kan fungere optimalt. Det er barnets tarv at blive adopteret af personer, det kender og har positive følelser overfor og ditto erfaringer med og efter forudgående informeret samtykke. For nuværende bliver begrebet "Barnets Tarv" i vid udstrækning misbrugt både politisk og af hensyn til umiddelbare social/økonomiske interesser. Vi ser i Bedsteforeningen eksempler på effektueringen af disse tvangsbortadoptioner i praksis; dette endog også i ressourcestærke familier, men beslutningstagere anerkender desværre kun og udelukkende forvaltningens indstilling. Der er ligeledes eksempler på at tvangsbortadoption bliver bragt i spil af anbringende kommune, men hvor kommunen så selv og af egen drift efter længere tid fuldstændigt tilintetgør deres egne tidligere hensigter om tvangsbortadoption og hvor børnene senere hjemgives. Dette siger ikke så lidt om myndigheders manglende kvalitet i sagsbehandling og ikke mindst deres særdeles svingende evne til "at vurdere" – retvisende[3].

Vi kunne skrive rigtig meget mere om lovgivningen på området omkring udsatte børn og unge, men tiden og pladsen er desværre ikke til det her.

Afslutningsvis vil vi dog anbefale en ny høringsrunde gældende frem til Folketingets åbning i oktober d.å. men samtidig umiddelbart kraftigt fraråde at indføre Barnets Lov; ikke fordi vi er modstandere af rettigheder til børn, men grundet det modsatte, hvor vi desværre må konstatere at "Barnets Lov" trods sin tiltalende titel ikke er til barnets bedste og fordi vi mener eksisterende lovgivning allerede er tilstrækkeligt fyldestgørende.

Med venlig hilsen

Irene Gjerløv – formand for Bedsteforeningen

[3] Det er dog positivt, når og hvis en kommune anerkender at have taget fejl og tager konsekvensen deraf. Dette forekommer dog langt sjældnere end nødvendigt.

Århus d. 23. juni

Til Social- og Ældreministeriet

Til trods for, at vi ikke er inviteret til at afgive høringssvar, tillader vi os alligevel at rette henvendelse til ministeriet angående udkastet til et lovforslag til barnets lov. Vi håber, at ministeriet vil tage vores bemærkninger ad notam og står naturligvis til rådighed for yderligere bemærkninger.

Behovet for en ny lov?

Der har gennem mange år været store problemer på det sociale børneområde. Socialt udsatte børn får ikke den hjælp de har behov for og ret til. Skiftende regeringer har forsøgt at gøre noget ved problemet, hvilket har resulteret i en lang række reformer og lovændringer. Talrige undersøgelser har imidlertid vist, at det ikke er i lovgivningen de største problemer findes men at det derimod er den kommunale sagsbehandling, der ikke lever op til lovens krav. Det kan derfor undre, at vi nu igen skal have en stor lovændring. Endnu mere undren vækker det, når det af stort set samtlige bemærkningerne til lovforslaget klart fremgår, at Regeringens mål med loven netop er en ændring af kommunernes praksis.

Hvis en ny lov skal have nogen chance for at rette op på praksis, må det være en fordring, at den er overskuelig og tydeligt fastslår, hvilke pligter, der er pålagt kommunen og den enkelte og hvilke rettigheder, familien og barnet har i mødet med kommunen. I en lov, der giver kommunerne meget store beføjelser til indblanding i familielivet, er det tillige helt afgørende, at målgrupper og kriterier er så præcist beskrevet, som overhovedet muligt.
Disse grundlæggende krav lever lovforslaget desværre ikke op til og der er derfor meget stor sandsynlighed for, at de store forventninger, der er til loven, ikke vil blive indfriet.

Lovens opbygning

I en social lov måtte man forvente en opbygning, hvor der først kommer en række almindelige bestemmelser, derefter nogle generelle regler og endelig de regler, der skal omfatte den lille gruppe af socialt udsatte børn, der har behov for *særlig social støtte*, fordi de ikke kan få denne støtte fra deres forældre. Lovforslaget følger imidlertid ikke denne form for regelopbygning, hvorved det utydeliggøres, at der er tale om en offentligretlig lov, hvoraf det klart må fremgå, at statsmagtens indgriben i familielivet er en undtagelse. Samtidig utydeliggør opbygningen faktisk også, hvori kommunens særlige pligt til indgriben over for skadelige opvækstvilkår i et barns liv,

Cand.jur., Bente Adolphsen og lektor, cand. jur., ph.d., Caroline Adolphsen

Mail: ca@law.au.dk
Tlf.: 93508861

består. Dette er særdeles uheldigt, både for muligheden for at fastslå, hvornår kommunen har en forpligtelse til – også af egen drift – at gribe ind i familielivet, men også i forhold til familiens mulighed for at vide, hvor grænsen går for retten til at blive fri for indblanding.

Med lovforslaget efterlades man således i tvivl om nogle helt grundlæggende og meget væsentlige retlige forhold. Særligt vigtig er naturligvis usikkerheden i forhold til, at indgreb i familielivet er en undtagelse, som ovenfor beskrevet, men med placeringen af rådgivningsbestemmelsen efter undersøgelsesbestemmelserne, bliver det usikkert, om "rådgivning" (fortsat) er netop "rådgivning", eller om det fremover skal betragtes som en del af den "hjælp og støtte", som omhandles i § 18.
For så vidt angår de foreslåede rådgivningsbestemmelsen giver det måske god mening at dele denne op, så rådgivning til børn med handicap og deres familier placeres sammen med de øvrige handicapregler, men det forekommer mere problematisk, når der er tale om børn med nedsat funktionsevne, der tillige har adfærdsvanskeligheder.

Handicapreglernes placering
Ved lovopbygningen er det tillige utrolig vigtigt, at reglerne om hjælp til børn med funktionsnedsættelser og deres familier får en placering og formulering, der sikrer, at der ingen tvivl er om, at det er sager, der rejses ved ansøgning og at der er tale om retskravsbestemmelser.

Selv om det kan være vanskeligt at finde en helt velegnet placering til reglerne om hjælp til disse børn, er den valgte placering særligt uheldig af flere grunde. Placeringen bryder den med den tidligere nævnte proportionalitetsforståelse, hvor sager, der rejses ved ansøgning, bør komme før regler om de socialt udsatte børn.
Placeringen er ikke blot uhensigtsmæssigt, men bevirker også, at undersøgelsesbestemmelsen kommer til at gælde for alle sager efter barnets lov, hvilket må forstås sådan, at screeningsbestemmelsen også skal anvendes, når forældre søger om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste. Det kan næppe være meningen, at forældre, der selv har evne og vilje til at drage omsorg for deres barn, men mangler en økonomisk ydelse til kompensation for de merudgifter, der er forbundet med barnets opvækst, skal udsættes for en screening med henblik på en vurdering af "sagens" tyngde. Vi har ganske udmærkede forvaltningsretlige regler, der skal sikre, at kommunen undersøger sagen tilstrækkeligt til at der kan træffes en korrekt afgørelse. Denne problemstilling afspejler til fulde, de meget alvorlige problemer, der er forbundet med de tre "undersøgelsesparagraffer". For det første er det ikke klart, hvornår kommunen har pligt til at rejse en "børnesag" – også uden ansøgning. Det er helt centralt for de sociale børneregler, at kommunens pligt til at undersøge/handle står helt klart, så der ikke er den mindste tvivl om, hvilke betingelser, der skal være opfyldt, hvis kommunen kan og skal rejse en pligtsag og hvornår familien/barnet kan være i fred for kommunens indblanding. En stor del af de rettigheder og retssikkerhedsbestemmelser, som barn og familie har, er jo netop knyttet til denne afgrænsning.

Cand.jur., Bente Adolphsen og lektor, cand. jur., ph.d., Caroline Adolphsen

Mail: ca@law.au.dk
Tlf.: 93508861

Hvem har ansvaret for barnet?

Det følger af forældreansvarslovens § 2 og lovforslagets § 1, stk. 2, at det retlige udgangspunkt er, at forældrene har ansvaret for deres barn. Det er forældrene, der skal yde omsorg for barnet og træffe beslutninger på barnets vegne, og kun hvor forældrene ikke magter deres forældreansvar, træder myndighederne til. Det kræver hjemmel at fravige forældremyndighedsindehaverens kompetencer på barnets vegne. Med lovforslaget tildeles barnet en række rettigheder med hjemmel i loven.

Det er naturligvis vigtigt at sikre barnets rettigheder og sikre, at barnet *har* rettigheder, men det er lige så vigtigt at holde sig for øje, hvad der er særligt for børn og deres behov. Børn er umyndige og under forældremyndighed, fordi de har ret til beskyttelse og ret til, at andre tager sig af dem og varetager deres rettigheder. Børn har ret til at blive fri for at bære ansvaret for deres egen sag. Akkurat derfor, er børn heller ikke ansøgere i sager om handicapkompensation – det er de voksne, der skal sikre kompensationen. Når man rykker på denne balance, er det helt afgørende vigtigt, at man ikke "overlader barnet til dets egne rettigheder". Derudover er det vigtigt at huske på, at en rettighed – hvis man beslutter, at en person skal tildeles en sådan – skal have et reelt indhold. Begge disse forhold kommer ikke klart frem ved lovforslagets § 48, hvorefter barnet kan *anmode om* at blive anbragt. Barnet kan naturligvis ikke selv bestemme, at det skal anbringes. Det er heller ikke hensigten med lovforslaget, men man kan alligevel spørge sig selv, om der ikke risikerer at blive overladt et ansvar hos barnet for at "sige fra" med den konsekvens, at børn, der ikke gør dette aktivt, bliver overset. Det skulle meget gerne være sådan, at de fagfolk, der er i barnets liv, er i stand til at identificere tegn på udsathed hos barnet, og handler adækvat ved at underrette kommunen. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at en ret for barnet uden et reelt indhold, kan efterlade barnet med oplevelsen af endnu et svigt. Denne erfaring var allerede tydelig ved evalueringen af forældreansvarslovens § 35 i 2011/2012, hvor en indvending fra de adspurgte børn var, at en anmodning efter forældreansvarslovens § 35 ikke medfører en pligt for Familieretshuset til at starte en sag.

Det er afgørende, hvis § 48 skal indføres og implementeres, at det gøres klart for barnet, at en anmodning hverken er en nødvendig eller tilstrækkelig forudsætning for at starte en anbringelsessag. Det er også afgørende, at der bevares et kontinuerligt fokus på, at det er kommunerne, der har ansvaret for at opspore, undersøge og træffe afgørelse i sager, hvor børn og unge har behov for støtte.

Derfor er det også uheldigt, at der i lovforslagets § 7 tales om "de voksne omkring barnet" som ansvarlige for at sikre barnets og den unges bedste. Dette ansvar påhviler forældrene og – hvor disse ikke er i stand til at løfte ansvaret – kommunen. Det påhviler ikke naboen, skolelæreren, håndboldtræneren eller andre voksne i barnets liv. Et større ansvar for civilsamfundet rundt om barnet ses typisk i lande, hvor de sociale myndigheder ikke er i stand til at løfte opgaven eller i lande, hvor samfundsstrukturen er anderledes end den danske velfærdsmodel. Det er meget,

meget vigtigt at understrege, at der intet som helst belæg er for, at en sådan ansvarsfordeling er bedre til at sikre barnets bedste.

Bemærkninger vedr. enkelte paragraffer

Vedr. § 5

Af hensyn til familiernes retssikkerhed og praktikkernes handlepligt bør sammenstødet mellem reglerne i servicelov/barnets lov og forældreansvarsloven løses. Det bør således klart fremgå af såvel § 5 som andre regler om samtaler med børn, om kommunens hjemmel til at tale med et barn, kan udstrækkes til at udelukke forældre fra samtaler med deres børn – om nødvendigt med fysisk magt, ligesom det klart bør fremgå, om kommunen uden forældrenes ønske kan opsøge børn på institutioner og i skoler. De nugældende (og foreslåede) regler efterlader både forældre og praktikere i en meget uheldig retstilstand.

Den tidligere nævnte uhensigtsmæssige sammenblanding af servicelovens to primærgrupper af børn og unge, nemlig børn ned behov for særlig støtte og børn med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne går igen i lovens § 5. Der er ganske alvorlige problemer med sagsbehandlingen på handicapområdet, hvor en række kommuner tilsyneladende ikke forstår, at en funktionsevnenedsættelse hos et barn ikke automatisk medfører, at barnet er socialt udsat, og at servicelovens kapitel 11 derfor finder anvendelse. Det er veldokumenteret af bl.a. Institut for Menneskerettigheder, at den dårlige sagsbehandling på området *allerede nu* medfører, at en række forældre, hvis børn har et handicap, bliver behandlet ud fra en antagelse om, at der *også* er mangler ved forældreevnen. Sammenblandingen af reglerne for de to målgrupper medfører en forøget risiko for dette, hvilket er dybt problematisk.

Vedr. § 18

Anvendelse af begrebet "screening" er meget uhensigtsmæssigt. Det sociale område er ikke, som vi kender det fra sundhedsområdet, kendetegnet ved afprøvede og vedtagne parametre, der kan danne afsæt for ensartet undersøgelse og behandling,
Kriterierne i bestemmelsen er uheldige af flere grunde.

1. Når begrebet "hjælp og støtte efter denne lov" benyttes, kommer det til at være styrende for alle typer af hjælp – herunder handicapkompenserende ydelser
2. Det er svært at se, at vurderingen skal forholde sig til et barns eventuelle behov og vanskeligheder, når begreber som "en problemstilling", "sagens forhold og kompleksitet" anvendes.
3. Det vil blive vanskeligt at efterprøve, om kommunen har foretaget en relevant "screening", når bestemmelsen handler om problemstillinger og kompleksitet, som jo i sagens natur kan handle om alt muligt andet end et barns potentielle vanskeligheder.

Vedr. § 19

Også i denne bestemmelse er der valgt et uheldigt og intetsigende kriterium. I mange situationer kan der være behov for afdækning af flere forhold, men det skal jo være forhold, der er relevante efter den sociale lovgivning. Hertil kommer en risiko for, at kommunens identifikation af et konkret forhold som årsag til barnets evt. vanskeligheder, bliver så styrende for afdækningen, at

denne "lukker" sig om det valgte forhold med den følge, at resultatet af afdækningen nærmest er givet på forhånd.

Vedr. § 20

I denne bestemmelse er der igen flere problemer.

1. Begrebet "en alvorlig eller kompleks sag" siger ikke i sig selv noget om barnets mulige vanskeligheder. Erfaringerne fra det familieretlige system viser desuden, at sagerne ikke behandles hverken hurtigere eller bedre af, at de fra starten skal screenes og visiteres.
2. Det bør overvejes, om en pligtmæssig undersøgelse (udredning) af barnets forhold i tilfælde af, at det har været udsat for overgreb, udgør et uproportionalt indgreb i familielivet og privatlivet som er beskyttet af EMRK artikel 8.
   Hvis et barn er blevet udsat for overgreb fra en pædagog i børnehaven og barnets forældre er ressourcestærke omsorgspersoner, der sikrer barnet den fornødne hjælp og støtte og selv opsøger relevant og nødvendig rådgivning (evt. fra den kommunale rådgivningsforpligtelse eller andet relevant tilbud), så er der jo ikke behov for, at kommunen griber ind over for forældrenes sikring af barnet. Det betyder også, at indgrebet ikke er "nødvendigt" i artikel 8, stk. 2's forstand. For at indgrebet skal være nødvendigt efter konventionen, skal det desuden forfølge et sagligt formål, her beskyttelsen af barnet, og såfremt der *ikke* er tvivl om, at barnet er tilstrækkeligt beskyttet, vil undersøgelsen ikke forfølge et sådant formål. Det skal i den forbindelse erindres, at konventionen – akkurat ligesom grundloven og de forvaltningsretlige regler – indeholder et udgangspunkt om ikke-indgriben, altså en beskyttelse af privatlivet og familielivet, og at indgrebet er undtagelsen, der følgelig skal kunne legitimeres.

Vedr. § 41

Lovforslagets § 41 giver børn og unge, der er fyldt 12 år ret til at opsøge og modtage psykologbehandling uden forældresamtykke. Der er en række alvorlige problemer forbundet med bestemmelsen, der helt synes at overse formålet med støtte til udsatte børn. Hvis et barn *ikke* er udsat, er der ingen grund til en bestemmelse om psykologbehandling, der i realiteten kommer til at minde mere om coaching eller konsulentbehandling. Hvis et barn potentielt er udsat, skal det afklares efter de relevante bestemmelser i de børnesociale regler, hvilken støtte, barnet har behov for. Denne støtte kan meget vel være i form af psykologbehandling, men psykologbehandling uden nogen som helst form for inddragelse af familien og dens viden, historie og problemer, kan ikke løse barnets sociale problemer. Det er desuden vanskeligt at forestille sig, at disse problemer skulle være så små, at psykologen *ikke* skal underrette kommunen og kommunen ikke på den baggrund vil være forpligtet til at undersøge barnet og familiens forhold. Det fremgår ikke af forslaget, om psykologen skal være omfattet af den skærpede underretningspligt efter lovforslagets § 133 eller den almindelige underretningspligt i § 135. Det er helt afgørende, at dette gøres klart i lovgivnings- eller bekendtgørelsesform. Det er også påkrævet, at det fremgår af reglerne, at psykologen (i kraft af

psykologloven/sundhedsloven) har journalføringspligt, og at der således skal føres journal over barnets samtaler med psykologen. Mens det er almindeligt antaget på sundhedsområdet, at det konkrete indhold af journalen kan undtages forældremyndighedsindehaverens aktindsigt, gælder det samme *ikke* for oplysninger om forælderen selv, der er noteret i journalen, herunder naturligvis oplysninger om brug af medicin, alkohol og narkotika. Hvordan løses de databeskyttelsesretlige problemer der opstår ved, at en psykolog i civilsamfundet fører journaler med disse oplysninger uden at orientere barnets forældre herom? Er der sikret de fornødne databeskyttelsesretlige rammer?

Det bemærkes i øvrigt, at det eneste område, hvor vi har en egentlig behandling helt uden forældreinddragelse, er svangerskabsafbrydelse, hvor omstændighederne taler for, at kvindens forældre ikke inddrages. I disse sager foretages der imidlertid en sagkyndig vurdering af et abortsamråd, der besidder relevant medicinsk, psykologisk og socialfaglig viden – modsat efter lovforslagets § 41, hvor vurderingen tilsyneladende alene skal foretages af den psykolog, som barnet opsøger.

Vedr. § 46, stk. 4/§ 49 og udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 2.
Som noget nyt og – efter vores vurdering – retssikkerhedsmæssigt dybt problematisk skal det efter barnets lov (og følgeloven) fremadrettet være muligt at træffe afgørelse om anbringelse og tvangsadoption inden barnets fødsel. Disse forslag er i vores optik et meget tydeligt eksempel på, at lovgiver forsøger at lave regler, der skal kompensere for dårlig sagsbehandling, men som tilsidesætter helt grundlæggende rettigheder for de vordende forældre. Det er naturligvis sådan efter gældende ret, at kommunen *under graviditeten* kan undersøge forældrenes forhold og umiddelbart *efter* fødslen kan træffe afgørelse om anbringelse. Bestemmelserne imødekommer således ikke et reelt behov. Derimod er der risiko for, at de er på kant med EMRK artikel 8.
Der er ingen tvivl om, at anbringelse og adoption udgør et indgreb i parternes familieliv, der er beskyttet efter EMRK artikel 8. Ved vurderingen af, om de indførte bestemmelser er konventionsmedholdelige, vil prøvelsen for den Europæiske Menneskerettighedsdomstol omhandle spørgsmålet om, hvorvidt der forfølges et sagligt spørgsmål, og hvorvidt indgrebet er proportionalt. Der er ingen tvivl efter praksis om, at beskyttelsen af et udsat barn er et sagligt formål, hvorimod der kan stilles spørgsmålstegn ved, om bestemmelserne opfylder kravet om, at indgrebet skal være "necessary in a democratic society". Norge har i de senere år haft en del sager for domstolen, hvor der *er* blevet statueret en krænkelse af EMRK artikel 8, stk. 2, og det er ud fra denne praksis sikkert, at følgende gælder:

- Myndighederne skal have gjort alt, hvad der er muligt for at bevare familien samlet
- Myndighederne skal have oplyst sagen grundigt
- Myndigheden skal have iværksat alle de forebyggende og mindre indgribende tiltag, der er relevante (dermed ikke sagt, at man skal forsøge med mindre indgribende foranstaltninger først)

I Strand Lobben and Others v. Norway, der omhandlede de norske regler om tvangsadoption (meget lig den gældende danske adoptionslovs § 9, stk. 4), kom domstolene således frem til, at adoptionen var konventionsstridig *allerede fordi* der ikke var blevet arbejdet tilstrækkeligt med mindre indgribende tiltag, fordi man hurtigt i processen havde lagt sig fast på, at adoption var den eneste rigtige løsning. Denne argumentation kan med vægt overføres til de foreslåede bestemmelser, hvor der slet ikke har været arbejdet på at holde familien samlet og på at etablere en relation mellem barnet og forældrene inden afgørelsen træffes.
Det er ekstremt vigtigt at holde sig for øje, at der ikke er tale om at overlade børn i uegnede forældres varetægt, da barnet kan anbringes umiddelbart efter fødslen ved en formandsbeslutning efter lovforslagets § 143, hvis forældrene skulle være på vej til at forlade hospitalet eller hvis forældrenes forhold er så dårlige, at de end ikke i hospitalets rammer er i stand til at være i nærheden af deres barn uden at der opstår en åbenbar risiko for skade på barnets sundhed eller udvikling. Denne viden vil efter vores vurdering medføre, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vil komme frem til, at den foreslåede ordning er uproportional. Særligt for så vidt angår tvangsadoption efter adoptionslovens § 9, stk. 3, er det også vigtigt at understrege, at det med adoptionslovens § 32 a er muligt at placere det adopterede barn *midlertidigt* hos de påtænkte adoptivforældre under adoptionsagens behandling i ankesystemet. Også her kan barnets behov således mødes med en hurtig sagsbehandling *efter* fødslen.

Vedr. § 68

Efter denne bestemmelse får et barn, der er fyldt 10 år, en lovfæstet ret til at anmode kommunen om at udarbejde indstilling om en permanent anbringelse, selv om barnet ikke har været anbragt i tre år. En sådan anmodning skal naturligvis ikke følges af kommunen/børne- og ungeudvalget, hvis betingelserne i § 67 ikke er opfyldt, men bestemmelsen frembyder store problemer for den sagsbehandler, der f.eks. skal vejlede forældre om retsvirkningerne af et samtykke til en anbringelse af deres barn. Allerede i dag er det vanskeligt at vejlede forældre kvalificeret i forhold til betydningen af § 68 a, men her vil forældrene i hvert fald kunne slappe nogenlunde af de første par år og så bede om at få barnet hjemgivet inden de tre år, hvor tilknytningsbestemmelsen kan finde anvendelse.

Vedr. § 133

Den foreslåede § 133, stk. 1 er en uændret videreførelse af den nuværende § 153, stk. 1, men der er alligevel behov for en justering af bestemmelsen. Mens det efter bestemmelsens stk. 1, nr. 1-3, er en betingelse, at det underretningsudløsende forhold medfører en antagelse om, at barnet har *behov for støtte,* er det samme ikke tilfældet efter nr. 4. Der er naturligvis ingen tvivl om, at overgreb begået mod børn er ekstremt alvorlige, og at voksnes overgreb mod børn i langt de fleste tilfælde vil medføre et støttebehov hos barnet. Bestemmelsen kvalificerer imidlertid ikke, hvad et overgreb er eller hvem, der har begået det. Efter forarbejderne er der tale om vold og seksuelle overgreb, og skal bestemmelsen tages for pålydende, vil en pædagog eller lærer derfor

skulle underrette, hvis en 11-årig slår eller skubber en anden 11-årig som led i et skænderi, der i øvrigt hurtigt er overstået. Er det lovgivers opfattelse, at en sådan konflikt mellem to børn automatisk resulterer i, at offeret har behov for støtte efter loven? Bestemmelsen bør ændres således, at den overlader et fagligt skøn til pædagogen eller læreren. Man kan også spørge sig selv, hvad sagsbehandleren i kommunen skal gøre med en sådan underretning? Der er hverken efter de gældende eller foreslåede bestemmelser tale om en situation, der skal resultere i en afdækning af offerets støttebehov – ganske simpelt fordi der muligvis slet ingen støttebehov er.

Bente Adolphsen, cand.jur og Caroline Adolphsen, lektor, cand., jur., ph.d.

Mail: ca@law.au.dk
Tlf.: 93508861

BUPL

Charlotte Aastrup Poole
Social- og Ældreministeriet

Dato: 24-06-2022
Deres ref.:
Vor ref.: FAG-2020-03082
Sagsbehandler: Christina Elling Skarving

Høringssvar til udkast til forslag om Barnets Lov

BUPL takker for muligheden for at afgive høringssvar til udkast til forslag om barnets lov. Vi ser mange positive elementer i lovforslaget, og sætter pris på ministeriets indsats med at inddrage relevante organisationer undervejs i processen.

Generelle bemærkninger

BUPL noterer sig med glæde det store arbejde, der er gjort for at sikre, at børn og unges stemme og perspektiv har en fremtrædende plads i forslaget til Barnets Lov. Det er deres liv, det drejer sig om, og derfor skal deres trivsel, udvikling, muligheder og ønsker altid stå i centrum for den sociale indsats.

Afgørende at Barnets Lov understøtter sammenhæng og helhed i børn og unges liv

Derfor er det også bekymrende, at der ikke i højere grad er tænkt i sammenhænge til børn og unges hverdag i daginstitutioner, skoler og fritidstilbud.
Deltagelse i fællesskaber er en af de vigtigste beskyttelsesfaktorer mod mistrivsel, og særligt børn og unge i udsatte positioner er i risiko for at falde ud af fællesskaberne. Derfor er det helt afgørende, at de sociale indsatser, som bliver sat i gang, har sammenhæng til barnets / den unges hverdagsliv og har fokus på at understøtte deres deltagelsesmuligheder i de almene børne- og ungefællesskaber.

Samtidig er det vigtigt, at vi sikrer sammenhæng mellem den indsats, der sættes i gang i regi af Barnets Lov, og de pædagogiske indsatser, som sker i barnets / den unges hverdag – og at de og deres familie oplever, at de inddrages som ligeværdige parter i indsatserne. Derfor bør Barnets Lov understøtte det tværfaglige samarbejde ved at sikre en forpligtelse til, at pædagoger og andre fagprofessionelle i barnets hverdag altid inddrages i indsatsen.

Det er eksempelvis helt afgørende, hvis man skal lykkes med at sikre støtte i barnets nærmiljø, jf. lovforslagets § 2. Konkrete forslag til hvordan disse perspektiver sikres, fremgår af de konkrete bemærkninger længere nede.

Pædagoger er en vigtig del af en sammenhængende indsats

BUPL Forbund
Sundkrogskaj 20 - 2100 København Ø - Tlf. 3546 5000
bupl@bupl.dk – bupl.dk

BUPL bakker op om intentionen i lovforslagets § 8, stk. 2 om færrest muligt fagprofessionelle omkring barnets sag. Samtidig er vi ikke i tvivl om, at barnets / den unges pædagoger skal betragtes som en vigtig ressource, dels for at belyse barnets / den unges situation og dels for at sikre trivsel og udvikling. Pædagoger kan endvidere fungere som tovholdere på det tværprofessionelle samarbejde i tråd med § 14 om en sammenhængende indsats.

Bemærkninger til lovforslagets specifikke bestemmelser og tilhørende lovbemærkninger

§ 32 om støttende indsatser
I lovbemærkningerne til § 32 foreslår BUPL følgende tilføjet (side 344 i udkastet):
Uanset hvilken støttende indsats der iværksættes, skal kommunen inddrage overvejelser om, hvordan der sikres sammenhæng til de fællesskaber, som barnet indgår i, da barnets trivsel og udvikling i høj grad afhænger af deltagelsen i fællesskaberne.

§38 om forældrepålæg og § 39 om børne- og ungepålæg
BUPL finder det stærkt problematisk, at man fastholder disse bestemmelser i den nye lov. Målgrupperne for de to bestemmelser er familier, som typisk har en række sociale udfordringer og kommunernes tilgang bør derfor være at tage fat om årsagerne til problemerne i samarbejde med familien i stedet for at tro, at vi kan løse dem ved at uddele straffe.

§ 91 om barnets plan
BUPL bakker op om, at der fremover bliver fokus på, at det er *barnets* plan, som udarbejdes på en måde, der er meningsgivende for barnet.
BUPL foreslår, at man i bemærkningerne uddyber, at planen bør have fokus på trivsel i barnets dagligdag, herunder hvordan barnet sikres gode fællesskaber i daginstitution / skole, fritidsinstitutioner, idrætsklubber mv. (side 567 i udkastet).

§ 95 om løbende opfølgning
I bemærkninger slås det fast, at den løbende opfølgning skal have fokus på barnets trivsel og udvikling. BUPL foreslår derfor en tilføjelse om, at man ved opfølgningen bl.a. skal lægge vægt på de rammer og fællesskaber, som barnet indgår i, samt elementer i barnets dagligdag såsom tilknytning til fritidsinstitution el.lign. (side 580 i udkastet).
Pædagoger og lærere er typisk de professionelle voksne, som har den tætteste kontakt til barnet i hverdagen og derfor bør det desuden tilføjes, at de skal inddrages i opfølgningen.

§ 100 om plan for hjemgivelse
Det er meget positivt, at man i bemærkningerne inddrager et synspunkt om, at barnet eller den unge skal sikres et passende fritids-, skole- og/eller dagtilbud straks efter hjemgivelsen.
BUPL foreslår en tilføjelse om, at de pædagoger, der skal tage imod barnet, bør være informeret om barnets situation, så de kan tilrettelægge den bedste opstart og det bedste

pædagogiske miljø for barnet – selvfølgelig under forudsætning af samtykke fra forældre og barn (side 601 i udkastet).

§ 109 om ungeplan for unge over 16 år
Det er meget positivt, at ungeplanen først og fremmest skal have fokus på, hvordan den unge har det, fremfor på formelle mål for indsatsen, og at målene i planen skal være rettet mod familie, netværk og fagpersoner, og hvordan de vil kunne understøtte den unges trivsel og udvikling.
BUPL foreslår en tilføjelse om, at de fagprofessionelle skal understøtte, at den unge indgår i positive og givende fællesskaber. De sociale relationer er vigtige for de unges trivsel og i f.eks. klubtilbud kan de få hjælp til at blive en del af et positivt fællesskab (side 642 i udkastet).

§ 130 om unge i risiko for kriminalitet.
BUPL bakker op om, at kommunerne fortsat skal være forpligtet til at indkalde til netværkssamråd med bl.a. relevante fagpersoner.
I lovbemærkningerne nævnes indkaldelse af en repræsentant fra den unges skole eller uddannelsessted, da den unges skolegang vil være et væsentligt element i den unges vej ud af kriminalitet. BUPL foreslår, at man desuden nævner repræsentanter fra fritidstilbud som f.eks. ungdomsklub (side 699 i udkastet). Erfaringer fra blandt andet Københavns Kommune (2018) viser, at klubber har en kriminalitetsforebyggende effekt ift. fx banderekruttering.

§ 134 om skolefravær
BUPL finder det stærkt problematisk, at udfordringer med skolefravær kan føre til standsning af børne- og ungeydelsen. Man bliver ikke en bedre forælder af at blive fattigere og man får det ikke bedre som barn eller ung af, at ens forældre bliver straffet. Det er meget uhensigtsmæssigt, at bestemmelsen videreføres fra den nuværende servicelov, selvom det endnu ikke er konstateret, om reglen i det hele taget har den ønskede effekt og om der er negative bieffekter. I stedet bør der være fokus på at komme årsagerne til skolevægringen til livs.

Venlig hilsen
Birgitte Conradsen,
næstformand i BUPL

Københavns Byret

Social- og Ældreministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 22/11316

Den 6. juni 2022

Ved en mail af 25. maj 2022 har Social- og Ældreministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring til udkast til lovforslag om barnets lov.

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Der henvises til j.nr. 2021-4659.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Børne- og Kulturchefforeningen

Social- og Ældreministeriet
(sendt pr. mail til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk)

22. juni 2022

Børne- og Kulturchefforeningens høringssvar vedrørende udkast til forslag til Barnets Lov

Børne– og Kulturchefforeningen (BKF) har ved mail af den 25. maj 2022 fra Social- og Ældreministeriet modtaget udkast til forslag til Barnets Lov med høringsfrist den 24. juni 2022.

BKF takker for muligheden for at afgive høringssvar vedrørende ovennævnte udkast til lovforslag.

BKF har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Generelt ser BKF meget positivt på, at de processuelle krav med Barnets Lov er reduceret, og vægten mere er på den socialfaglige dømmekraft og barnets eller den unges stemme.
Dette er i god overensstemmelse med erfaringerne fra frikommuneforsøgene. Der er dog også erfaringer fra frikommuneforsøgene, som BKF ikke vurderer i tilstrækkelig grad indgår i lovforslaget.

BKF hilser generelt velkommen, at der i lovforslaget til Barnets Lov ses en reduktion i proceskrav, der i eksisterende lovgivning, som erfaringsmæssigt i praksis har flyttet fokus fra kerneopgaven til unødig administration. Det er især også vigtigt, at tidsfrister er fjernet. Det giver incitament til rettidig indsats.

BKF er bekymret for, om Barnets Lov medfører stigende dokumentationskrav. Dette begrundet i de nuværende bemærkninger til lovforslaget. Derfor anbefaler BKF, at der i den kommende vejledning er opmærksomhed på forventninger til dokumentationskravene og forventningerne og kravene også bliver en del af kompetenceudviklingen. Dette skal også ses i lyset af, at de almene forvaltningslovsmæssige krav og retssikkerhedskrav efterhånden tillægges større og større vægt, når sagen for eksempel vurderes af Ankestyrelsen, indgår i et børnesagsbarometer eller Danmarkskort.

Generelt mangler lovforslaget lovfæstede og gensidigt forpligtende samarbejder mellem almenområdet (dagtilbud og skole) og det specialiserede børnesociale område. Dertil mangler også fokus på og bestemmelser om samarbejdet med sundhedsplejen og jordemødre, særligt i sager vedrørende ufødte børn og nyfødte børn.

Nogle medlemmer af BKF har været på studietur i Dublin / Irland. Et inspirerende besøg. BKF kan anbefale, at der hentes viden og erfaringer herfra. Bl.a. ift. hvordan man kan inddrage barnet bredt set.
Således er der for eksempel et ministerie for "Children and Youth Affairs", hvor flere politikområder og tilbud til børn og unge er samlet. Det nævnte ministerie har ansvar for at udarbejde lovgivning og politikker bredt set i forhold til børn og unge på tværs af fagområder.
Hvis regeringen vil sikre børn og unges rettigheder og leve op til intentionerne i aftalen om

Børne- og Kulturchefforeningen

Børnene Først (som guidelines i Irland i øvrigt også hedder), bør der oprettes et tværgående ministerie som det omtalte i Irland.

Ifølge Irlands aftale om Børnene Først skal alle andre ministerier udarbejde handleplaner for, hvordan de kan leve op til aftalen om Børnene Først. Det gælder også private tilbud, for eksempel friskoler, døgninstitutioner/opholdssteder mv.

Ministerierne skal offentliggøre deres handleplaner og følge op samt eventuelt justere handleplanen hvert tredje år.

BKF er opmærksom på, at BUVM skal have en Børnene Først-plan, men det BKF har set indtil nu vedrører alene interne skoler i relation til opholdssteder og behandlingsskoler.

Langt de fleste børn, der er omfattet af Barnets Lov, er ikke anbragte, men i udsatte positioner og sårbare. Langt den største del af børnene, der er anbragt, er desuden anbragt i plejefamilier og går i almindelige folkeskoler eller dagtilbud, og det er her barnet har en stor del af sit hverdagsliv.

Derfor anbefales det kraftigt, at særligt dagtilbuds- og skoleområdet får en synlig opgave og rolle i Barnets Lov, som forpligter. Derudover anbefaler BKF, at alle ministerier, hvor børn og unge er en del af målgrupperne, herunder sundhedsministeriet, BUVM, justitsministeriet, beskæftigelsesministeriet mv., forpligtes til at lave handleplaner, der offentliggøres og revideres, eksempelvis hvert andet år, og som sikrer en tværgående koordineret indsats for særligt børn og unge i udsatte positioner.

BKF er også bekymret for, at funktionsnedsættelse bliver alt for meget en "undskyldelig omstændighed". Når man læser lovforslaget og dets bemærkninger fremstår det, som om at forældre, der har børn eller unge med betydelige funktionsnedsættelser, kan fralægges et forventeligt forældreansvar, såfremt forældrekompetencerne er til stede.

I Barnets Lov er der mange forskellige rettigheder og muligheder for børn og unge ved det fyldte 10, 12 og 15 år. Det er komplekst med alle de forskellige og differentierede aldersgrænser ift. de forskellige muligheder. Derved er der en risiko for, at systemet eller barnet misser en mulighed for indflydelse og lignende. Der kan ved omsætningen af loven med fordel gives en visualisering af mulighederne.

BKF vil også henvise til, at omlægning af området til en helt ny lovgivning medfører en kæmpe administrativ opgave, da der er flere systemer, som skal tilpasses de nye paragraffer mv. Nuværende it-systemer er umiddelbart ikke egnede til at foretage en automatisk dataoverførsel. Der vil derfor være behov for at opbygge en ny struktur, herunder et kontogrundlag, stoppe alle nuværende ydelser og/eller både have nye og gamle paragraffer i en overgang og starte alle de nye sager – uagtet at børn fortsat får samme hjælp.

Data på det børnesociale område har stor betydning for ledelse og styring af området, selvom området er svært styrbart. Derfor er BKF bekymret for omlægningen af systemer og at dataserier med historiske data bliver brudt. Dette kan få konsekvenser i forhold til fremtidig analyse af området. Det er derfor vigtigt, at der sikres en form for brobygning, da data på området i forvejen er mangelfuld, og sammenhæng, for eksempel i forhold til effekten af forebyggende indsatser eller foranstaltninger, og om de kan forebygge en anbringelse.

Det anbefales også, at man ikke foretager omlægning midt på et år. Mange af it-systemerne er ikke egnede til at foretage skift af paragraffer, kontonumre mv. midt på året. Det giver

udfordringer med datastruktur og underminerer validiteten af vores datagrundlag i pågældende år. Det bør derfor overvejes, at den administrative omlægning sker ved årsskiftet.

Der er også i Barnets Lov nye krav til kommunernes hjemmeside og information.
Det fremgår således af §14, stk. 4, at der på kommunens hjemmeside skal være en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge.
Det er usikkert, hvilke forventninger der er til dette. Det fremgår af bemærkningerne, at der ved let tilgængelig forstås, at "hjemmesiden skal være synlig og at informationen er målrettet børn og unge og dermed udformet i et børnevenligt og enkelt sprog og udtryk", og videre at det skal sikre "at børn og unge nemt kan få viden om, hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte – både i akutte situationer og hvis de har spørgsmål, bekymringer mv. om deres situation."

Hjemmesider er jo per definition synlige, og man kan google sig frem til dem, men det er usikkert, hvilket aldersniveau man skal ramme, og om det skal være tegnefilm og/eller tekst, og hvilken information, der forventes at være tilgængelig på kommunernes forside.

Ydermere mener BKF, at det er en gammeldags tænkning, at børn og unge går via hjemmesider. Således anvender børn og unge SOME, TIKTOK, Snap Chat og Instagram. Måske det derfor skal laves en landsdækkende tiltag eller kampagne, der leder videre til kommunernes hjemmeside.

BKF bemærker, at der i lovforslaget sker et skift i retorikken omkring tillid til fagligheden og sagligheden i sagsbehandlingen. Der er i Barnets Lov lagt op til tillid til den socialfaglige dømmekraft og mindre kontrol i de sager, hvor kompleksiteten ikke er stor, mens der i sager om anbringelse er en høj grad af kontrol, store beføjelser og muligheder for, at andre omkring barnet kan bede Ankestyrelsen om "second opinion". Således opleves det, at der i sager om anbringelse er en lav grad af tillid til den socialfaglige dømmekraft og tillid til, at kommunen rådgiver og sagsbehandler ud fra saglige og faglige hensyn.

Barnets Lov - formål og anvendelsesområde

BKF synes det er positivt, at barnets perspektiv generelt er fremhævet i loven. Derfor foreslår BKF også, at barnets rettigheder fremstår endnu tydeligere og det foreslås det, at §1, stk. 2 forlænges med "og er forpligtet til at samarbejde med kommunen omkring barnet."

Det fremgår af §2, stk.1, at "hjælp og støtte kan også iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien."
Det er rigtig bredt, og hvad forstås der ved "den daglige tilværelse", og hvad betyder det "at lette den"? Hvad er "livskvalitet", og hvad betyder det? Hvad er forventningerne til, hvad der skal løftes inden for Barnets Lov? Hvad er normalitetsforståelsen? Det er væsentligt, at det tydeliggøres i kommende vejledning, så der ikke skabes bristede forventninger til, hvad kommunernes opgave er – og der skal være opmærksomhed på, hvad der er en "kan"-bestemmelse.

Vi er opmærksomme på, at det samme fremgår af servicelovens formålsparagraf 1. Men serviceloven indeholder både hjælp til børn, unge og voksne. Derfor er det også vigtigt, hvad der overføres fra serviceloven, og at det målrettes børn og unges trivselsudfordringer. Videre er det afgørende, at det konkretiseres i forhold til børnene, hvad der forventes, eller hvad der er vores forpligtigelser i henhold til Barnets Lov.

Som tidligere nævnt mener BKF, at der i høj grad mangler et fokus på barnets hverdagsliv og samarbejdet og gensidig afhængighed mellem det specialiserede børneområde og almenområdet (sundhedsplejen, dagtilbud, skole). Det er vigtigt dette fokus også fremhæves i Barnets Lov.

Der er en indbygget fare i, at dagtilbud og skoler ikke er indtænkt, da der kan ske en forøgelse af henvendelser til myndighedsområdet, som burde løses i almenområdet.
De nye paragraffer åbner op for en mere specialiseret tilgang, i stedet for at problemerne løses tæt på barnets hverdag.

Det følger af § 2, stk. 3, at en indsats "skal være tidlig og helhedsorienteret", men det mangler, at den skal have udgangspunkt i barnets hverdagsliv. Det fremgår videre "... så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i hjemmet eller i det nære miljø".
BKF mener, at det er vigtigt at få samarbejdet med almenområdet indarbejdet, herunder dagtilbud og skole, da disse aktører er væsentlige og betydningsfulde i barnets liv og er en del af barnets nære miljø. Det stopper ikke ved pårørende og nærtstående. Det er OGSÅ i dagtilbud og skole - hvor barnet lever sit hverdagsliv – og for unge også i forhold til voksen- og arbejdsmarkedsområdet, at aktørerne skal indgå i et samarbejde.

Derfor foreslår BKF, at det indskrives som et punkt under stk. 3, "at …. den særlig hjælp og støtte, der skal tilbydes, rækker ud over de behov som skal dækkes af de tilbud, som generelt er almindelige og tilgængelige for børn og unge og deres familier".
Derved tydeliggøres det, at der også er forventninger til sundhedsplejen, dagtilbud, skole og PPR.

Det er vigtigt, at der tydelige gensidige forventninger til hinanden og der er forpligtende samarbejde omkring ALLE børn og unge i udsatte positioner. Vi ved for eksempel fra forskning, at børn og unge i udsatte positioner ikke har samme muligheder som andre, og at de også udgør en langt større andel i specialtilbud og endelig, at det oftest er de mest ressourcestærke, der er bedst til at udnytte mulighederne i de almene tilbud.
Derfor er det afgørende, at børn og unge i udsatte positioner og deres muligheder og almenområdets forpligtigelser også fremhæves i Barnets Lov.
Alle skal forpligtes til at skabe et læringsmiljø eller fællesskab, hvor børn og unge tilbydes det, der skal til for, at de på forskellige måder kan møde mål og krav.
Det betyder læringsmiljøet skal kunne møde børns mangfoldighed af præferencer, interesser og baggrund samt arbejde for, at ALLE børn oplever privilegerede positioner i deres hverdagsliv i dagtilbud og skole.
BKF vurderer således også, at der fortsat er behov for en sammenhæng over til skolen, således der som minimum fremgår, at der skal være en plan i skolen for de særligt sårbare børn og unge og med sammenhæng ind i barnets plan, så der også her er en koordineret plan for barnets liv og hverdag.

Et eksempel, hvor skolernes ansvar bør tydeliggøres er i § 52, stk. 4, hvor det fremgår, at der samtidigt med valg af anbringelsessted skal tages stilling til barnets eller den unges skolegang. Men det fremgår ingen steder, at skolen også skal forpligtes til at hjælpe og støtte barnet til opstart af en god skolegang.
Et andet eksempel er § 8, stk. 2, hvor det med fordel kunne fremgå, at når man taler om "de fagprofessionelle voksne omkring barnet", at der tænkes på eksempelvis læreren og pædagogen. Det bekymrer, at almenområdet fylder meget lidt i Barnets Lov, og betydningen af lærernes og pædagogernes indsats, hjælp og støtte flyder ud, og ansvaret for barnets trivsel og udvikling alene bliver familieafdelingernes.

Endelig antager BKF, at det er en fejl i § 44, at anbringelsesstederne "så vidt muligt" skal arbejde målrettet med at understøtte uddannelse mv. Vi ved forskningsmæssigt, at uddannelse er den mest beskyttende faktor for, at et barn eller en ung kommer godt videre i voksenlivet. Derfor ønsker BKF, at "så vidt muligt" slettes og også at der indføjes, at anbringelsesstederne skal understøtte læring, og ikke alene uddannelse og beskæftigelse.

BKF er opmærksom på, at det i forhold til børn og unge med betydelige funktionsnedsættelser kan være en udfordring, men det mener BKF ikke skal minimere mulighederne for alle andre børn og unge, der er omfattet af Barnets Lov.

I § 2, stk. 4 foreslås det, at den første sætning udbygges med "Der skal samtidigt være et samarbejde med barnets dagtilbud og skole om hjælpen og støtten til barnet". Det vil sige, der skal ikke alene være et samarbejde med familien/forældrene.

Det fremgår af bemærkningerne, at det blandt andet er intentionen med formuleringen i sætningerne efter første punktum, at det skal medvirke til at signalere, at samarbejdet med forældrene kun skal række til en vis grænse. Det foreslås, at det tydeliggøres og omformuleres til: "Hvis barnets tarv, trivsel og udvikling ikke kan sikres grundet samarbejdet med forældremyndighedsindehaveren, skal hensynet til barnet eller den unge gå forud for forældrene. Den faglige vurdering skal begrundes over for forældremyndighedsindehaverne og barnet eller den unge".

BKF anerkender, at det i § 3 er præciseret, at afgørelserne efter denne lov træffes over for både barn og forældre.

Screening og afdækning

Det anerkendes, at erfaringer frikommuneforsøgene delvist er indtænkt i forhold til screening og afdækning af barnets, den unges eller familiens behov. Det er blandt andet positivt, at der er flere former for afdækning, og at der ikke nødvendigvis behøver at foreligge det, vi i dag kender som en BFU. Det er også godt, at fristen på fire måneder til en børnefaglig undersøgelse (nu børneudredning) er fjernet i Barnets Lov. Således har den lovbundne frist på fire måneder ofte medvirket til, at undersøgelsen ofte har taget fire måneder, frem for taget afsæt i, hvad der er relevant for barnet eller den unge.

På baggrund af hidtidige erfaringer fra serviceloven og frikommuneforsøgene, og hvad der foreslås i Barnets Lov, anbefaler BKF, at der som konsekvens af loven arbejdes på at udvikle effektive og validerbare screeningsmetoder.
I dag anvendes i en vis udstrækning Trivselslinealen eller lignende værktøj for at vurdere barnets udsathed. Målemetoden anvendes forskelligt i kommunerne og er ikke en sikker metode til at lave en objektiv og sammenlignelig screening.
I forhold til kommende lovgivning er der derfor ikke nogen sikker metode, der kan anvendes for at præcisere, hvornår barnet er omfattet af kommende lovgivning og for at sikre børnenes og forældrenes retssikkerhed.
Det bør derfor sikres, at medarbejderne klædes godt på til at kunne foretage en solid og velfunderet faglig dømmekraft gennem sikre og validerbare screeningsværktøjer. Derved sikres der også sammenlignelighed mellem kommunerne, og retssikkerheden styrkes for børn og familier.

Ifølge forslaget til Barnets Lov skal man i afdækningsfasen afdække, hvis man har vanskeligt ved at skelne imellem, om barnets problemer er affødt af opvækstbetingelser, eller om det skyldes en

ikke afklaret diagnose. Dette kan skubbe flere børn og unge i retning af psykiatriske undersøgelser. Dilemmaet er, at flere end i dag begynder at tænke i diagnoser end i sociale problemer. Dette kan øge konfliktniveauet mellem borger og kommune.

I forhold til to rådgivere, jf. §§ 21, stk. 5 og 156, stk. 6, i komplekse sager ønsker vi at sætte fokus på, om andenpersonen skal være en socialrådgiver. Intentionen i loven bakker vi op, men det medfører også ekstra ressourceforbrug i kommunerne. Når intentionen er, at vi skal sikre, at børnene får en gennemgående person, ville vi med fordel kunne have en anden faggruppe som andenperson på sagen. Barnet vil skulle oplyses om, hvem der er et'er og to'er på sagen, herunder i forhold til, hvem barnet kan kontakte eller være i kontakt med.
Flere kommuner og DAV fortæller, at eksempelvis familieplejekonsulenter eller kontaktpersoner har været gennemgående, men deres rådgivere har været udskiftet. Ved at tilbyde en ekstra rådgiver kan vi i værste fald give børnene og de unge oplevelsen af rigtig mange skift og oplevelse af svigt.
Det foreslås derfor, at kommunerne forpligtes til at sikre kontinuitet ved, at der altid er mindst to medarbejdere med ansvar for indsatsen over for barnet, der deltager i væsentlige møder. BKF forventer, at det samtidig sikres, at kommunerne tilføres de nødvendige ressourcer til opgaven.

For at undgå stigmatisering og objektgørelse er det nødvendigt, at betegnelsen "sagsbehandler" udgår og erstattes med "rådgiver, socialrådgiver, familierådgiver, børnerådgiver, medarbejder" eller lignende.

Støttende indsatser jf. § 32

Ifølge lovforslagets § 32 skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en eller flere støttende indsatser, når det må anses, at det er af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte.

I den ny lovgivning er der fortsat ikke stillet krav om barnets eller den unges ret til indsatser, der giver progression og sikrer en udvikling ud af mistrivsel. Der bør fremadrettet være meget større fokus på, at indsatserne har dokumentet effekt, og at der arbejdes ud fra anerkendte og sikre metoder i socialt arbejde.

Det er uklart, i hvilket omfang lovforslaget adskiller sig fra gældende bestemmelser i servicelovens § 52. Som følge af opdelingen mellem de forskellige typer af tilbud efter servicelovens § 52, stk. 3, skabes der i dag et unødigt bureaukrati i forbindelse med socialrådgiverens beslutninger om og selve iværksættelse af støtte i familien samt løbende justering af hjælp og støtten ud fra barnets behov.

Livssituationen for børn og unge i udsatte positioner og deres familier kalder således på en hurtig og fleksibel indsats – og her er den nuværende lovgivning en barriere, når der stilles krav om at der skal træffes en afgørelse og med alt den administration det medfører. Den barriere bør fjernes i ny lovgivning.

Det er i forbindelse med gennemførelsen af "Frikommuneforsøg II" dokumenteret, at det giver god mening at sammenkæde flere af indsatserne under en ramme, der kan kaldes familierettet støtte. Det vil bidrage til afbureaukratisering, at der ikke skal træffes flere samtidige afgørelser, hvis der er flere problemstillinger eller træffes flere efterfølgende beslutninger, hvis der er en udvikling i problemstillingerne, som kræver ændrede indsatser.

Frikommuneforsøget "Helhedsperspektiv på den iværksatte støtte" har vist, at det er muligt at skabe hurtig, fleksibel, tilpasset og gennemskuelig indsats for børn, unge og familier, som har behov for støtte efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 2, 3, 6 og 9. Med sammenlægning af de forskellige typer af foranstaltninger i servicelovens §52, stk. 3, er det blevet muligt at anlægge en samlet helhedsbetragtning på støtten til barnet, den unge og familien.

I forhold til børnenes og familiernes retssikkerhed er det vigtigt at notere, at familierne har været positive over for frikommuneforsøget "Helhedsperspektiv på den iværksatte støtte", og de positive muligheder, det har givet for de udsatte familier, som har brug for hjælp.
Der har været diskussion af, om frikommuneforsøget potentielt kan stille familierne dårligere rent retssikkerhedsmæssigt, når en familie skal skifte indsats undervejs i et behandlingsforløb. Det kan for eksempel være, hvis en familie ønsker aflastning og tilbydes familietræning. Konklusionen er, at der ikke er forskel på, om det er inden for en ramme af tilbud, der træffes beslutning, eller det er tilbud om specifikke og konkrete indsatser.

BKF foreslår følgende formulering.

§ 32. Når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en eller flere støttende indsatser, jf. dog § 54 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet:

1. Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign.

2. Familieorienteret indsats.

3. Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge.

4. Familieanbringelse i form af et døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie, på et børne- og ungehjem, jf. § 43, eller i et botilbud, jf. § 107 i lov om social service.

5. Støtteophold i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie eller i en netværksplejefamilie, i et børne- og ungehjem, jf. § 43.

   Stk. 2. Afgørelse efter stk. 1 træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren, jf. dog §§ 37-39.

   Stk. 3. Ved en afgørelse efter stk. 1 skal kommunalbestyrelsen vælge den eller de støttende indsatser, som bedst kan imødekomme barnets eller den unges særlige behov for støtte. Afgørelsen skal angive formålet med indsatsen og den forventede varighed.

   Stk. 4. Støttende indsatser efter stk. 1 kan iværksættes på grundlag af en afdækning eller udredning af barnets eller den unges behov, jf. §§ 19-20, eller en ungefaglig undersøgelse, jf. § 31 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, eller sideløbende hermed.

   Stk. 5. Kommunalbestyrelsen skal under en kommende mors graviditet med samtykke fra de kommende forældre træffe afgørelse om indsatser efter stk. 1, nr. 2,

3, 5, 6 eller 8, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen. Afgørelsen efter 1. pkt. træffes over for de kommende forældre. Stk. 4 finder anvendelse ved afgørelsen.

I forslaget er der sket sammenskrivning af lovforslagets § 32, stk. 1, nr. 2, nr. 3, nr. 5 og nr. 8 til én bestemmelse: 2) Familieorienteret indsats.

Nr. 4 bliver herefter til nr. 3

Nr. 6 bliver herefter til nr. 4

Nr. 7 bliver herefter til nr. 5

§ 32, stk. 2, stk. 3, stk. 4 og stk. 5 forbliver uændret.

Der er således sket en sammenskrivning af indsatserne: praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet (nr. 2); udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge eller for hele familien (nr. 3); familiebehandling eller behandling af barnet eller den unge (nr. 5); Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte (nr. 8).

Vores udgangspunkt er, at der i praksis kan forekomme stort overlap i indholdet af disse indsatser.

Sammenskrivningen er inspireret af frikommuneforsøget "Helhedsperspektiv på den iværksatte støtte", hvori Ikast-Brande Kommune deltog. I frikommuneforsøget blev servicelovens §52, stk. 3, nr. 2, nr. 3, nr. 6 og nr. 9 slået sammen til én familieorienteret indsats.

Evalueringen af forsøget har blandt andet vist:

- Større fleksibilitet i tilrettelæggelse af indsatsen sammen med familierne
- Hurtigere justering og supplement af indsatsen, hvis den igangsatte støtte ikke er tilstrækkelig til at bringe barnet i trivsel
- Familierne er glade for smidigheden og fleksibiliteten i tilrettelæggelsen af indsatsen
- Reducering af rådgivernes dokumentationstid og understøttelse af ønsket om at bruge mere til på relationen med borgerne
- Ingen forringelse af kvaliteten af den behandling, borgerne modtager.

Mulighederne for at skifte indsats, uden at det kræver nye afgørelser, er blevet brugt, og det opleves at spare tid – særligt for borgerne og i forhold til socialrådgivernes arbejdsmængde. Borgerne oplever primært fleksibiliteten i forhold til, at indsatsen tilrettelægges ud fra deres behov – også rent praktiske behov ved eksempelvis mødetidspunkter. Familiebehandlerne oplever, at fleksibiliteten sætter deres faglighed i spil på en ny måde, da de hele tiden i samarbejde med familien skal vurdere, hvilken indsats der er den mest hensigtsmæssige ud fra den konkrete problemstilling.

Ønsket er at ændre den opdeling, der er mellem de forskellige typer af foranstaltninger i servicelovens § 52, stk. 3 og i forslag til Barnets Lovs § 32, stk. 1, så det i højere grad bliver muligt at anlægge en samlet helhedsbetragtning på støtten til barnet, den unge og familien.

Som følge af opdelingen mellem de forskellige typer af indsatser skabes der i dag – og i forslag til Barnets Lovs § 32 - et unødigt bureaukrati i forbindelse med rådgiverens beslutning om og selve iværksættelse af støtte i familien samt løbende justering.

Livssituationen for børn og unge i udsatte positioner og deres familier kalder på en hurtig og fleksibel indsats – og her er den nuværende lovgivning en barriere.

Det er en erfaring fra evalueringen af frikommuneforsøget, at det for familierne er mindre relevant, om de får tilbud om praktisk pædagogisk støtte, familiebehandling, kontaktperson eller psykologsamtaler, så længe familien hele tiden er inddraget i egen sag, og der samarbejdes mod et fælles mål omkring den ønskede forandring.
Vurderes et barn eller ung at være i målgruppen for særlig støtte i form af en familieorienteret indsats, så iværksættes denne indsats på baggrund af de aftaler, der er indgået på netværksmøder i samarbejde med barnet, familien og det øvrige netværk.
Indsatsen sammensættes i et samarbejde mellem kommunen, barnet og familien. Hvis den måde, hvorpå indsatsen er tilrettelagt ikke vurderes at opfylde de mål, som barnet og familien har for indsatsen, er der fleksibel og enkel adgang til at foretage de nødvendige justeringer, i samarbejde og dialog med barn, ung og forældre, således at indsatsen i videst muligt omfang imødekommer de udfordringer, en familie oplever på et givent tidspunkt.

Herved skabes der et mere cirkulært sagsforløb med løbende justering og tilpasning fra ud fra den enkelte families behov. Barnet, den unge og familien skal modtage præcis den støtte, de har behov for, når de har brug for det – og her er ventetid en faktor, som skal begrænses. Ønsket er at skabe en proces, der i større grad end tidligere understøtter cirkulære erkendelses- og læringsprocesser i familierne, og hvor der samtidig er en mere agil tilgang til udredning og iværksættelse af indsatser. Familiernes sagsforløb anskues som en foranderlig udviklingsproces, hvor inddragelse, justering af indsats, opfølgning med mere ikke ses som en lineær proces, hvor man bevæger sig fra A til B, men i stedet som en proces, hvor der hele tiden opstår nye behov, som kalder på, at indsatsen skal revideres og tilpasses til familien.

Forslaget går hverken på kompromis med familiens retssikkerhed eller de forvaltningsretlige principper. Barnet og forældrene er derfor sikret klageadgang, såfremt der træffes afgørelser, som de ikke er enige i på samme niveau, som lovgivningen på området gør det i dag.

Sammenskrivningen er ligeledes i tråd med aftaleteksten fra Børnene Først, hvoraf det fremgår, at der skal ske en afbureaukratisering og sanering i unødigt bureaukrati.

Forældre og ungepålæg

Der gøres opmærksom på at der i forhold til Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet pågår drøftelser om, hvordan der kan udarbejdes eksempler på straksreaktioner efter § 12. Det har ligeledes vist sig, at forældre og ungepålæg efter serviceloven kun er benyttet i begrænset omfang. Er det lovgivers intention, at pålæg og straksreaktioner skal anvendes i forhold til at sikre trivsel, bør der ske en koordinering af politiets, de kommunale myndigheder og Ungdomskriminalitetsnævnenes (UKN) rolle og opgaver, og muligheder bør præciseres.

En mulighed er, at det løftes ud af UKN og placeres i samarbejde mellem politi og sociale myndigheder.

Vordende forældre og social behandling

Det er positivt, at "vordende forældre" har fået en selvstændig bestemmelse og dermed tydeligt fremgår af loven som en selvstændig målgruppe. De eksempler, der er nævnt i bemærkningerne

omkring målgruppe og vurdering af de problemstillinger, hvor der ikke kræves en yderligere afdækning eller udredning bør gøres tydeligere.

De bør tydeligere fremgå af såvel lovtekst som bemærkninger, at der ved screening og afdækning skal anvendes viden fra såvel sundhedspleje som det øvrige sundhedsvæsen - særligt jordemoder og læge. Det bør tydeligt fremgå, at der forventes et tværsektorielt og tværkommunalt samarbejde i selve afdækningsarbejdet.

I bestemmelsen § 27, stk. 3 fremgår det eksplicit, at den vordende mor kan lade sig undersøge ved læge eller autoriseret psykolog. Det undrer, at det konkret er disse to fagprofessionelle, der fremhæves, idet andre faggrupper eksempelvis familiekonsulenter for en stor del også kan undersøge forhold hos de vordende forældre. Ligeså undrer det, at far undlades i denne bestemmelse.

Såfremt der tænkes på en forældrekompetenceundersøgelse, skal det her understreges, at psykologer ikke kan lave en forældrekompetenceundersøgelse i forhold til et ufødt barn. Dette fremgår tydeligt af retningslinjerne udarbejdet af Socialstyrelsen.

Det bør fremgå tydeligt af loven, hvornår en eventuel afgørelse om anbringelse af det ufødte barn med samtykke skal træffes, for eksempel i lighed med anbringelse uden samtykke. Her skal afgørelsen træffes tre måneder før termin. Tidsperspektivet bør også indtænkes i forhold til mellemkommunal underretning.

I § 33 er der indføjet et nyt begreb "social behandling". I den eksisterede § 101 i serviceloven står der kun "behandling". BKF er bekymret for, at der med begrebet "social behandling" indføjes en ny forpligtigelse, som BKF heller ikke præcis ved, hvad der menes med, ej heller ud fra bemærkningerne. Det fremgår af bemærkningerne til § 33, at kommunalbestyrelsen i dag skal tilbyde social behandling. Det fremgår dog ikke af § 101.

Barnet og den unges rettigheder og principper

I BKF er vi optaget af at sikre en balance i forhold til børnenes rettigheder og forældrenes mulighed for at bevare ansvaret for barnet, også i de situationer, hvor barnet har behov for indsatser. En balance, der skal være med til at sikre, at det bliver et ligeværdigt samarbejde med både børnene og forældrene. Vi ved, at de bedste muligheder for at lykkes med en udvikling for barnet er, når forældrene er en del af løsningen.

Når der lægges så stor vægt på, at børn med særlige behov, herunder børn med funktionsnedsættelser, inddrages i behandlingen af egen sag, og har indflydelse på de forhold, der vedrører dem, så kræver det dygtige og kompetente rådgivere. Det er en svær balance at skulle arbejde ud fra fagligheden – og samtidig tillægge barnets holdning værdi, uden at barnet oplever et ansvar for beslutningen – eller ikke oplever sig inddraget, hvis beslutningen ikke bliver, som barnet havde givet udtryk for. Hertil kommer, at forældrene næsten skrives ud af sagsbehandlingen.

BKF foreslår derfor, at der i forberedelsen til implementeringen af Barnets Lov, afsættes midler til tilstrækkelige kompetenceudviklingsforløb, så kommunerne kan lykkes med en reel inddragelse, særligt ift. barnet. BKF er ligeledes meget optaget af, at forældrene inddrages, og at de får en mere fremtræden rolle i lovgivningen.

BKF foreslår i forlængelse heraf, at der til hjælp for kommunerne laves en model for børneinddragelse, herunder hvordan det skal forstås og under hvilke forudsætninger eller rammer, ligesom det selvfølgelig skal understøtte Børnekonventionens artikel 12. Det betyder bl.a. at inddragelsen skal have et tydeligt formål, den skal være inkluderende ift. alle børn og unge – også børn med funktionsnedsættelser – så alle får mulighed for at udtrykke sine behov og ønsker. Det er i den forbindelse vigtigt, at inddragelsen faciliteres, at de voksne er lyttende og tydeliggør hvad barnet har indflydelse på (roller og handlemuligheder) og give feedback på, hvorfor dele af viden fra barnet eller den unge ikke kunne blive en del af beslutningen (transparens).
Her vil professor Laura Lyndys model og tjekliste kunne bruges som inspiration. Det er derfor også glædeligt at se, at ministeriet med flere har taget initiativ til, at Laura Lundy er oplægsholder ved en konference vedrørende børneinddragelse mv. i august 2022.

BKF anbefaler, at Socialstyrelsen får til ansvar at tilpasse modellen i en dansk kontekst, hvor også børn og unge inddrages, herunder i at udarbejde et børnevenligt feedback-check-skema, hvor man kan følge op på barnets oplevelse af at være inddraget. Igen med inspiration fra Irland. BKF indgår meget gerne i kvalificeringen af dette arbejde.

I lovforslagets § 8, stk. 2 står der "færrest mulige fagprofessionelle". Det må være de relevante fagprofessionelle omkring barnet, som skal deltage i arbejdet omkring barnet. Samtidigt fylder de frivillige rigtig meget og der er forpligtigelser for kommunerne i samarbejdet med dem. Det vil i praksis betyde endnu flere personer omkring barnet og synes i praksis at gå imod det man sigter mod i § 8, stk 2. I forslaget til Barnets Lov lægges der op til yderligere voksne i barnets liv – i form af frivillige (§§ 53 og 54). Hvis det er et formål at have så få voksne inde over i barnets liv som muligt, bør det vurderes, om der skal være et "skal" i §§53 og 54. Det kunne være et "kan", hvor der så kan lægges op til en konkret individuel vurdering i hver enkelt tilfælde.

I § 10, stk. 2 anvendes faglige og økonomiske hensyn lige. Kommunerne er gennem længere tid blevet beskyldt for kun at udvise økonomiske hensyn i beslutninger. Senest i arbejdet med evalueringen af det specialiserede socialområde. Det bør derfor fremstå tydeligt, at økonomi og faglighed begge vægtes (lige) i forhold til en beslutning. Særlig vigtigt er det i en tid, hvor behovet er stigende – og økonomien ikke følger med.

I forhold til straks-iværksættelse er der i bemærkningerne til § 10, stk. 3 forklaringer på, hvornår man godt kan vente på eksempelvis det rette døgntilbud. Men en straks-iværksættelse har en åbenlys økonomisk konsekvens hos mange kommuner. For eksempel kan der godt gå nogen tid, før en indsats efter §§ 30 eller 32 kan iværksættes. Hvis det skal være straks, skal der hele tiden være lidt kapacitet ledig og/eller tilkøbes flere eksterne ydelser/leverandører. En dyr løsning - som vi må forvente kommunerne kompenseres for.
Der kan ligeledes være mangel på udbud inden for forskellige foranstaltningstyper, f.eks. i forhold til aflastningsfamilier. Her vil der langt fra i alle tilfælde kunne leveres straks. Ligeledes kan der være tilfælde, hvor en privat leverandør opsiger samarbejdet. Skal kommunen så være gearet til at levere som forsyningssikkerhed i forhold til borgeren? Det kan blive dyrt – og i værste fald umuligt.

I BKF er vi bekymrede for det store ansvar, der bliver givet til børn og unge. Især er det bekymrende med nogle af de rettigheder, der bliver tildelt børn helt ned til 10 år, og ser en stor risiko for, at de kan komme i klemme.

I henhold til § 140, stk. 1 nedsættes grænsen for selvstændig partsstatus fra 12 til 10 år i sager, som omhandler foranstaltninger uden samtykke. Her er blot en generel bekymring for, hvor ungt et menneske kan være for at kunne overskue konsekvenser af sine beslutninger. Her er dog en advokat, der i bedste fald vil kunne rådgive barnet.

I forhold til § 145, stk. 1 får et barn på 10 år klageadgang inden for alle forebyggende foranstaltning, anbringelse uden for hjemmet, ungepålæg, hjemgivelser, valg af anbringelsessted, behandling og uddannelse, samvær og kontakt samt efterværn. I forhold til børns generelle modenhed er det et stort ansvar at give barnet. Hvem kan være barnets støtte (uvildig) i forhold til sådanne svære beslutninger?

Er det en selvstændig partsstatus for barnet inden for hele området? I sager uden samtykke kan barnet få en advokat, som kan vejlede barnet, men inden for alle øvrige områder er barnet overladt til at skulle forholde sig til en beslutning, som de ikke har forudsætningerne for at kunne overskue den fulde konsekvens af.
BKF er bekymret for, om barnet kan vurdere, hvilke konsekvenser det har, såfremt barnet klager over en afgørelse. Hvem påvirker barnet i den proces (forældrene, plejeforældrene, opholdsstedet, støttepersonen mv.)?
Alle omkring barnet kan have en interesse i, at der klages over afgørelsen, men hvem har kompetencen til at vejlede barnet, ud over den kommunale rådgiver, der kender området.
Må den kommunale rådgiver vejlede barnet, hvis først der er udtrykt ønske om at klage over en afgørelse. Dette ønskes præciseret, eventuelt i vejledningen, men helst i lovgivningen.

Det er øget bureaukrati, som i værste fald kan skade barnet. Her er vi optaget af Ankestyrelsens lange sagsbehandlingstid – holdt op imod at kommunen kan have en vurdering af, at en fortsat anbringelse i/på det pågældende sted kan være til skade for barnet.

I forhold til § 54 skal der udpege en venskabsfamilie til et barn i forbindelse med en anbringelse. Dette er BKF bekymret for. Disse familier er svære at finde, og forløb er brudt sammen. Det vil opleves som et yderligere svigt af børnene, hvis der ikke kan findes en familie, eller familien må stoppe forløbet, hvis den ikke magter opgaven. Det viser nogle af de erfaringer, som kommuner har med at inddrage eksempelvis Mentorbarn. I stedet for at give kontinuitet for barnet, kan det i stedet opleves som et yderligere svigt.

Ligeledes er vi optagede af den antagelse, at en kommune har usaglige hensyn i deres sagsbehandling. Det øger ikke borgerens tillid til det system, som skal hjælpe dem. Der bør findes en anden formulering.
BKF er af den opfattelse, at vi alle arbejder for barnets bedste. Et gammelt grundprincip inden for arbejdet med børn og unge var, at sagsrådgivere altid var barnets "advokat". Det er et ønske, at den kommunale sagsbehandling kunne få den status igen.

Børneudredning

BKF ser positivt på udkastet til lovgivningen omkring "børneudredningen", hvor de nye afdæknings- og udredningsbestemmelser skal afhænge af tyngde og kompleksitet i sagen. Bestemmelsen, der har til formål at sikre hjælpen sker rettidigt og løbende, er langt mere i overensstemmelse med den proces, der er behov for i arbejdet med børn, unge og familier, og fokus rettes på udvikling frem for sagstider og sagsgange.

Der står i § 20, stk. 1, at en børneudredning skal iværksættes, når der antages, at det er en alvorlig eller kompleks sag. Da der kan være fortolkninger på, hvad der er en alvorlig og/eller kompleks sag, vil BKF anbefale, at medarbejderne uddannes i at anvende deres faglighed til at kunne lave disse vurderinger. Der er en vurdering fra sag til sag. BKF er bekymret for, at Ankestyrelsen vil lægge deres vurdering af dette til grund for at bedømme sagsbehandlingen i den enkelt kommune ved sagsgennemgang, for eksempel i forbindelse med "Børnesagsbarometeret". Kommunerne har flere gange oplevet, at Ankestyrelsen har været uenig i en faglig vurdering og efterfølgende bedt om en ny BFU eller FKU (forældrekompetenceundersøgelse).

Det er positivt, at der skal ske en konkret vurdering i forhold til behovet for en børneudredning, samtidig må det for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsnedsættelsen aldrig blive en "undskyldning" for ikke at lave en børneudredning. At have et barn eller ung med funktionsnedsættelse vil ofte give familien/barnet og den unge en højere grad af udsathed, som der bør være opmærksomhed på med henblik på rettidige indsatser ved behov.

BKF finder skærpelsen i § 20, stk. 3 positiv, idet det betyder, at der aktivt skal tages stilling til, om et barn/en ung skal flytte med den pågældende forældre tilbage til et voldeligt miljø, såfremt denne vælger at afbryde et ophold på for eksempel et krisecenter og vende tilbage.

I forhold til § 22, stk. 4 vil BKF pointere, at det at indgå i en FKU er en indgribende indsats, som kun bør iværksættes ved behov for at tilvejebringe væsentlig eller ny information om forældrenes kompetencer, hvilket bør præciseres i lovgivningen.
I dag oplever kommunerne et krav om flere FKUer både fra Ankestyrelsen og børne- og ungeudvalget, også i sager, som er vurderet velbeskrevne.
Det betyder konkret, at sager, især omkring anbringelser, kan trække ud. I tilfælde, hvor forældrene samtidig ikke vil medvirke i undersøgelsen, kan det blive et redskab til at trække en afgørelse i langdrag, ligesom det kan blive advokatens redskab.
Derfor er det nødvendigt, at der i lovgivningen er mulighed for at kunne anvende et proportionalitets-hensyn, ligesom der er behov for en præcisering af, hvornår bekymringen går foran FKU og samtykke til dette.

Der er mangel på autoriserede psykologer, og også udfordringer med at fastholde psykologer med den rette faglige kompetence til at udarbejde en kompetent FKU. Det betyder konkret, at mange kommuner enten ikke kan rekruttere eller fastholde psykologer med de rette kompetencer, og derved henvises til det private marked.
Samtidigt er det svært at tilkøbe FKU'er på det private marked, hvor forældre eksempelvis ikke er positivt indstillede. Således gør det aktuelle marked for udbud og efterspørgsel, at den autoriserede psykolog selv kan vælge kunderne og ofte vælger dem, der ikke udfordrer for meget. Kommunerne oplever også, at man oftere må gå langt geografisk ud, hvilket både udfordrer forældre og desværre medfører øgede kørselsudgifter enten til borgeren eller til den autoriserede psykolog.

Når der så samtidig ikke er åbenhed omkring klager til Psykolognævnet og resultaterne af disse, kan psykologer, der ikke har de rette kompetencer, rokere rundt i vores systemer i mange år, uden kommunerne har denne viden.
Derfor anbefaler BKF, at man tager opgaven væk fra kommunerne, således at kommunerne kan rekruttere fra et korps knyttet op på VISO mod betaling, for eksempel pr. indgåede aftale med barn/forældre.
VISO får dermed ansvaret for den faglige kvalitet og udvikling af området og sikrer dermed

ensartethed, og at de rette faglige kompetencer er til stede. En sidegevinst ved dette vil også være, at kommunerne vil kunne fremstå mere uvildige i resultatet på en FKU, hvilket kan være hensigtsmæssigt i sagsprocessen.

Det vil samtidig være væsentligt, at der i loven skabes åbenhed omkring resultaterne på en klage til Psykologanævnet, da psykologens arbejde ofte er afgørende for sagen. Det er et stort marked, og det kan være svært at sikre at få af den rigtige psykolog med de rette kompetencer til en FKU.

Det er herudover afgørende, at der kommer fokus på kompetenceudvikling i forhold til børneudredningen, og opmærksomhed på, at den nye arbejdsform kæver udvikling af et nyt tilpasset fagtilsyn i kommunerne.

I BKF undrer vi os over, at der gives mulighed for anonym behandling i form af psykologsamtaler til børn efter § 41 i civilsamfundsorganisationer (som kommunerne/det offentlige er med til at finansiere).
Kommunerne kan ikke iværksætte en behandling af et barn hos en psykolog uden samtykke fra forældrene. Hvorfor ikke blot give kommunerne denne mulighed - i stedet for at lægge behandlingen af børn over til civilsamfundet?

Adoption

Adoption uden samtykke er den mest indgribende indsats, en kommune kan indstille til i arbejdet med børn og unge i udsatte positioner og deres familier. Samtidig er adoption den eneste indsats, der tilbyder barnet en opvækst med lige muligheder uden systemets og kommunens øvrige indblanding, og er dermed også, set fra barnets perspektiv, en relativ skånsom foranstaltning.
Med forslaget til Barnets Lov skærpes fokus på området gennem konkrete tiltag og muligheder, hvilket helt overordnet set positivt styrker kommunernes forudsætninger i forhold til at arbejde mere fokuseret med indsatsen.

BKF har følgende opmærksomheder og bemærkninger til udspillet samt referencer til VIVE's rapport.

Barnets ret til at bede om at blive anbragt permanent jf. § 68:

Den nye lov skaber mulighed for en indstilling til adoption for plejeforældrene, før anbringelsen har varet i tre år, hvis det sker på barnets opfordring.
En opmærksomhed i forhold til Socialstyrelsens retningslinjer for udarbejdelse af tilknytningsundersøgelser er, at psykologerne ikke vil være i stand til at vurdere tilknytningen, før barnet har været anbragt i en længere periode (tre år).

Det skaber også en opmærksomhed i forhold til, om dette i højere grad kan føre til brug af permanente anbringelser frem for adoptioner med tilknytning til plejeforældrene.

Her er det vigtigt at hæfte sig ved VIVE's nye rapport, som konkluderer, at børn, der er bortadopterede, opnår højere grad af stabilitet, end de børn, som er langvarigt anbragt.

Adoption før fødsel jf. § 49 og adoptionslovens § 9:

Der skabes med lovforslaget mulighed for, at afgørelser om anbringelse og adoption kan træffes tidligere - allerede før barnet er født. En afgørelse om anbringelse før fødslen vil betyde, at kommunerne får bedre vilkår for at forberede anbringelsen til gavn for barnet.

En afgørelse om adoption uden samtykke før fødsel vil i teorien betyde, at barnet kan placeres hos adoptanterne allerede fra fødslen, og dermed undgår barnet skiftet i omsorgspersoner fra plejefamilie til adoptanter. Dette er en klar fordel for barnet, også set i lyset af VIVE's rapport, hvor det fremhæves at få skift i omsorgspersoner har stor betydning for barnets stabilitet.
Det er dog ikke muligt, medmindre der foretages en række ændringer i de nuværende regler i forhold til dokumentationskrav, beslutningsprocessen og adoptanternes godkendelses- og matchingsproces, men der er i aftaleteksten ingen overvejelser i den retning.

Uanset en eventuel tilpasning af reglerne må det i de fleste tilfælde forventes at blive en (umulig) kamp mod tiden, idet mange sager først bliver kendt af forvaltningen midt i svangerskabet, og det er derfor tvivlsomt, om de gode intentioner kan realiseres. Det betyder også, at forældre og barn ikke vil få samvær gennem anbringelsen.

Generelt mangler forslaget at forholde sigt til, at større åbenhed i adoptioner, hvilket VIVE's rapport konkluderer, opleves som positivt for alle parter, og det vil være gavnligt for kommunernes vurdering i sagerne.

Sager som skal afklares ift. adoption jf. § 69:

Det er godt at det nu gøres mere konkret hvilke sager kommunerne skal afklare ift. adoption. Det vil være hjælpsomt ift. screening af sagerne tidligere.

Før var det alle langvarige anbringelser, fremadrettet gælder det alle tvangssager uanset barnets alder. Men det vil så også gælde den 14-årige der bor på institution. Her er der brug for at teksten konkretiseres. Derudover gælder En opmærksomhed ift. at det må det formodes at blive ganske få sager, idet opgaven med at afklare sagen ofte tager længere tid.

Det er godt, at det nu også bliver en obligatorisk vurdering i sager hvor en søskende allerede er adopteret.

Dokumentationskrav efter § 69:

En væsentlig del af dokumentationen og kommunernes afklaring efter § 69 er de psykologiske undersøgelser. Undersøgelserne strækker sig typisk over en tre måneders periode, og der er ofte lang ventetid hos psykologerne forud for opstart.
Intentionen om tidligere afgørelser er blandt andet derfor svært forenelig med den nuværende praksis, og helt konkret vil det ikke være muligt at følge Socialstyrelsens retningslinjer om udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelser, hvor det fremgår, at undersøgelserne så vidt muligt skal omfatte samspilsobservationer mellem forældrene og det konkrete barn. Det vil ikke være muligt i sager, hvor afgørelsen træffes, før barnet fødes.
Det vil ligeledes ikke være muligt at forsøge at afklare forældrenes kompetencer nærmere gennem forebyggende indsatser relateret til det konkrete barn, hvilket vil få konsekvenser for kvaliteten og grundigheden i de faglige vurderinger.

Kommunernes forpligtigelse jf. § 70:

Understregningen af, at kommunen SKAL indstille sagen, hvis kriterierne vurderes at være til stede, er positiv, så det fremadrettet i mindre grad bliver op til den enkelte kommune at vurdere,

og stå på mål for, når nu beslutningen ikke er kommunal. Det må herudover formodes at føre til større ensartethed på området.

Rådgivning VISO jf. § 71:

Det er nyt, at kommunerne bliver forpligtet til at søge vejledning hos VISO, og at VISO skal pålægge en kommune at modtage rådgivning. Det er en vigtig opmærksomhed, at VISO's rådgivning styrkes (at der tilføres socialfaglige konsulenter, som kan yde konkret vejledning til rådgiverne) og tilpasses kommunernes forskellige udgangspunkter, så den bliver relevant. Alternativt, at bestemmelsen alene målrettes kommuner med få erfaringer på området.

Det er vigtigt, at rådgivningen ikke fører til en unødvendig forsinkelse af sagerne, som også kan spænde ben for børnenes mulighed for en tidlig placering og dermed kommunens mulighed for at undgå anbringelse.

Børn og unge med funktionsnedsættelser

Indledningsvis vil vi gerne kvittere for, at børnehandicapområdet bliver en integreret del af den nye Barnets Lov. BKH er enige i, at alle er børn med særlige behov, uanset om det er sociale årsager, eller om det er barnets funktionsnedsættelse, eller en kombination, så skal indsatser til disse børn og unge sikres og tilbydes inden for den samme lovgivning. Der kan i mange tilfælde også være overlap i behovet for hjælp og støtte samt den mere kompenserende ydelse som tabt arbejdsfortjeneste og merudgifter. Det er derfor godt, at det ses i en sammenhæng, som det gør i Barnets Lov.

Vi kan konstatere, at der i forslaget til Barnets Lov, ikke er en intention om, at der skal ske ændringer i det materielle indhold i lovgivningen på det handicapområdet.
Der har igennem længere tid været fokus på lovgivningen på området, og ikke mindst den oplevede kompleksitet, derfor er det med beklagelse, at vi kan konstatere, at der ikke er arbejdet med det materielle indhold ift. børn og unge med funktionsnedsættelser.

Mere konkret bemærker vi dog også, at der i § 80, stk. 1 undlades ordene "betydelig og varig" i forhold til funktionsnedsættelsen. Hvis det ikke er tilsigtet at udvide målgruppen, er det vigtigt, at det præciseres i lovgivningen, at denne afgrænsning til målgruppen fortsat er gældende.

I § 80 stk. 1 anvendes forsat begrebet "indgribende lidelse". Det kræver en uddybning af dette i lovgivningen. Det er ikke nyt – men det skal præciseres, idet det i praksis viser sig svært at vurdere. Der henvises blandt andet til en netop afsluttet praksisundersøgelse i forhold til tabt arbejdsfortjeneste.

I bemærkningerne til Barnet Lovs § 80, stk. 1 anvendes fortsat den samme vage præcisering i forhold til målgruppen, nemlig at der skal være tale om en "langvarig lidelse". "Langvarig lidelse" skønnes til at vare mere end et år, og i nogle tilfælde mindre.
For at forvaltningen kan administrere dette tilfredsstillende, er det vigtigt at der kommer en uddybning eller eksempler på dette i vejledningen til området. Ligeledes skal der ske en uddybning af, hvad det vil sige at have "alvorlige følger" - gerne med eksempler i vejledningen på området.

I § 80, stk. 2 anvendes "vurdering af den enkeltes ressourcer". Det skal præciseres, om det er ressourcerne hos barnet eller de forældre, der har ansvaret for barnet, som skal vurderes.

Det vil være en hensigtsmæssigt, at der åbnes mere op for, at der ses på forældrenes ressourcer. Det skal præciseres, om både forældrenes og barnets ressourcer tilsammen kunne danne grundlag for vurderingerne af indsatsen i familien. Konteksten er vigtig – og her kunne skoler, dagtilbud og øvrige netværk også være nævnt.
Flere familier ønsker kun, at der bliver set på barnet. En tendens, som vi har set gennem længere tid. Det skal være familiens samlede ressourcer, der danner grundlag for kompensationen/støtten, inklusive forhold i netværk, skole og dagtilbud.

Det skal præciseres, at forældrene til et barn med funktionsnedsættelser også har et forældreansvar i forhold til deres børn. Her tænkers på, at de understøtter, at børnene eksempelvis modtager undervisning mv. Altså at de har det samme ansvar som andre forældre.

I § 80, stk. 3 - sidste punkt bør både dagtilbudsloven og folkeskoleloven nævnes eksplicit. Herunder at hver sektor har et ansvar i forhold til at bidrage til løsninger i forhold til et barn med fysisk og eller psykisk funktionsnedsættelse eller kronisk eller langvarig lidelse. Altså et oplæg til en mere samlet betragtning i forhold til at kompensere for / afhjælpe funktionsnedsættelsen. Barnet Lov er subsidiær i forhold til anden lovgivning, hvilket kunne fremhæves her.

I § 81, stk. 1 anvendes betegnelsen "gratis". Det skal udelades – det anvendes ikke i det øvrige materiale. Det præciseres dog, hvor der er tale om betaling (jf. § 32). Derudover kan det sende det signal, at det, man ønsker, inden for denne lovgivning, kan man få – også hos private leverandører. Mange kommuner har etableret rådgivningsenheder, der kan varetage disse opgaver. Det er afgørende ikke at signalere, at der er tale om frit valg og gratis ydelser.

I bemærkningerne til § 80, stk. 3 står eksplicit nævnt psykologsamtaler. Her bør der nævnes familiebehandling. Dette for at præcisere, at alle familier kan have behov for hjælp – også når barnet har en funktionsnedsættelse. Ingen forældre har umiddelbart de kompetencer, der skal til for at hjælpe et barn med funktionsnedsættelser – og det er helt ok at modtage hjælp til at udvikle disse særlige kompetencer.

I § 86 anvendes "betydelig og varig" – og det gør der også i § 87, stk. 1. Er det derfor en forglemmelse, at det ikke indgår i afgrænsningen i forhold til § 80?

I forhold til § 87 bør der være en præcisering af, at det ikke er muligt at modtage tabt arbejdsfortjeneste, hvis der af fagfolk er udarbejdet en faglig vurdering af et konkret tilbud og en faglig relevant handleplan, og hvor forældrene ikke ønsker at samarbejde omkring denne.
Det fremgår blandt andet af Ankestyrelsens princip-meddelelse C-23-03, at forældrene i en kort periode, mens de venter på et konkret tilbud, vil kunne få tabt arbejdsfortjeneste. Ud fra dette sluttes det derfor, at så længe, der er et relevant tilbud, så kan der ikke udbetales tabt arbejdsfortjeneste. Princip-meddelelse C-11-03 og C-256-09 lægger ligeledes op til dette. BKF vurderer det er vigtigt at få det indskrevet i lovteksten, idet det er med til at tydeliggøre forventningerne og kan understøtte et godt samarbejde mellem fagfolk, forældre og barnet ift. at få et barn tilbage i skoletid efter f.eks. længere fravær, og hvor forældrene har fået tabt arbejdsfortjeneste.

Ydermere har BKF en særlig opmærksomhed på, at langvarig kompensation med tabt arbejdsfortjeneste kan betyde, at forældrene "invalideres" i forhold til deltagelsesmulighederne på arbejdsmarkedet. Det kan således blive svært at vende tilbage til tidligere job efter lang tid væk herfra og det er særligt vigtigt i en tid, hvor der er mangel på arbejdskraft.

I forhold til egenbetaling for særlige dagtilbud og klubtilbud i § 83 og 84 i Barnet lov vil BKF anbefale, at forældrebetalingen for disse pladser kunne afspejle, hvad andre forældre må betale for pasningen af deres børn i dagtilbud og klubber. At der skal ydes hel eller delvis friplads til denne type tilbud er ikke afstemt med den virkelighed, som er gældende for en almindelig familie i 2022. I dag er begge forældre typisk på arbejdsmarkedet – og derfor er disse tilbud i lige så høj grad et pasningstilbud som almindelige dagtilbud og klubtilbud. Derfor bør egenbetalingen også afspejle dette.

Anbringelsessteder og kommunalbestyrelsens opgaver ifm. anbringelse

I forhold til § 52, stk. 4 bør det præciseres, at der også skal være et ansvar efter folkeskoleloven til at yde en særlig indsats. Skolen er at betragte som en væsentlig beskyttelsesfaktor, og det er derfor vigtigt, at barnet eller den unge tilbydes optimale rammer for undervisning i gode børnefællesskaber.

I forhold til kommunalbestyrelsens opgave med at finde det rette anbringelsessted til at imødegå den unges behov er det vigtigt at påpege, at det aktuelt volder store vanskeligheder, fordi kvaliteten af anbringelsessteder i for stor grad er for ringe, og udbud af kvalificerede anbringelsesmuligheder er for ringe. Her er det ikke nok at pålægge kommunerne at finde den rette placering. Der må arbejdes på at løfte området. I den forbindelse hilses det velkommen, at der er taget initiativ til en reform på plejefamilieområdet.

Generelt mangler § 52 noget om kvalitet og kravspecifikation til anbringelsen. Det er langt fra tilstrækkeligt med tilbudsportalen. En anbringelse skal ses mere som en udviklingsmulighed for barnet eller den unge end en "placering" og skal gå fra at være en "opgivende indsats" til en proaktiv indsats.
Det er i den forbindelse bemærkelsesværdigt, at forslaget til Barnets Lov, som i høj grad fokuserer på administration og proces i forhold til beslutning og opfølgning på anbringelse, på ingen måde giver barnet, den unge eller familien et retskrav om anvendelse af sikre og anerkendte faglige metoder og sikkerhed for, at den faglighed og de metoder, der anvendes, kan hjælpe barnet eller den unge ud af mistrivsel.

I forhold til at tildele en støtteperson til barnet er der et dilemma i, at barnet ikke kan være med til at vælge personen, når de er helt små. Her er det ikke afklaret, hvem der så bestemmer på vegne af barnet, og hvad der skal ske, hvis barnet eksempelvis vælger en støtteperson, der ud fra et fagligt perspektiv ikke vurderes at være den rette?

Anbringelse uden samtykke

Der skal være en opmærksomhed på, at der i § 47 er nævnt en aldersgrænse på 15 år, hvor der andre steder i loven er en aldersgrænse på 10 år, og i § 48 ingen aldersgrænse er. Dette kan i praksis give en del forvirring.

Der ses ingen ændringer i § 47 i forhold til SEL's § 58. Det samme gælder for § 50. Det kan i den forbindelse undre, at der stadig opereres med tidsfrister, som bestemt ikke er til barnets bedste.

Spørgsmålet er, om bestemmelserne med fordel kunne tilrettes, således at de bedre matcher intentionerne i Børnenes Først.
Ordlyden i § 47 taler meget ind i et mindset om et anbringelsesgrundlag, som vi har kendt det

hidtil, og anbringelse beskrives ikke som den indsats, der vurderes at være til barnets bedste – se endvidere § 50, stk. 4, hvor begrebet "anbringelsesgrundlag" er brugt.

I § 47 er der en aldersgrænse på de fyldte 15 år, og i § 48 er der ingen aldersgrænser. Der bør også være fastsat en alder i § 48.

I bestemmelsens § 48 savnes en form for afgrænsning af målgruppen, der har ret til at anmode om at blive anbragt. Er det alle børn i alle aldre, er der formkrav eller kan der f.eks. anmodes gennem en SMS, chat mv. ? Er målgruppen børn og unge med en form for foranstaltning i forvejen, eller kan man f.eks. ved en afklarende samtale med barnet vurdere, hvorvidt der skal igangsættes sagsbehandling, oprettes sag etc. Altså hvad er forventningerne til det dokumentationsarbejde der skal sættes i gang og betingelserne for at et barn skal blive "en sag". Og er det det, et barn eller en ung også ønsker ?

I den forbindelse bør det i bemærkningerne fremgå, hvordan en sådan sag skal oprettes. Kunne man forestille sig, at det blev som en underretning fra barnet, hvor forældrene først inddrages i denne, EFTER der er talt med barnet, og det er vurderet, om der skal laves en børneudredning. I forhold til denne bestemmelse er det vigtigt at have proportionalitetsprincippet for øje.

Det er vigtigt, at der er mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke tre måneder før barnets fødsel.

I § 51, stk. 2 anvendes betegnelsen "forældremyndighedsindehavernes kompetencer". Denne betegnelse tolkes i praksis som at være en forældrekompetenceundersøgelse. Vi mener, betegnelsen i stedet bør være en "vurdering af forældres omsorgskompetencer".

I forhold til § 51, stk. 3 og 4 bør det medtænkes, at der i flere tilfælde kan være tale om særbørn og børn bosiddende ved en forælder i en anden kommune. Der bør i forlængelse heraf tages højde for, at der indgår bestemmelser om afgrænsning, udveksling af oplysninger samt forventninger til handleforpligtigelsen.

Barnets plan / ungeplan og løbende opfølgning

Det anerkendes, at Barnets plan indeholder barnets ønsker, og at det er de omgivende voksne, der får anvisninger i stedet for barnet / den unge. Ligeledes er det positivt, at de unge får deres egen plan.

Barnets plan bør være obligatorisk, idet der er brug for barnets stemme, og planen giver barnet mulighed for at kunne fejre sine succeser. Uden en Barnets Plan er det fare for, at det bliver fri fortolkning for de voksne, hvad barnet har brug for, og hvad der skal til for at understøtte det.

Der bør også arbejdes med indsats- eller behandlingsplaner til anbringelsessteder og familiehuse. Dette for at sikre effektive og virkningsfulde indsatser og en forpligtigelse på at skabe miljøer, der gør barnet eller den unge i stand til at udvikle sig frem for at arbejde med, hvordan barnet passer ind i institutionen. Dette så barnet oftere oplever sig i en privilegeret position, det vil sige en position, hvor barnet oplever, at det kan lykkes og kan medvirke til at flytte fokus på at det er barnets problemer.

Ændring af anbringelsessted og hjemgivelse

Af bemærkningernes side 595 ses det, at der i henhold til §§ 98, stk. 3 og 101 er tale om en anmodning, som har opsættende virkning. Dette bør betyde at der, af hensyn til barnets bedste, skal laves en fast track ordning i forhold til Ankestyrelsens vurdering.

Det fremgår også af bemærkningerne, at en anmodning kan komme fra en plejefamilie med baggrund i samarbejdsproblemer med en kommune, eller en formodning om, at flytning eller hjemgivelse af barnet sker på baggrund af økonomi.
Med sådanne formuleringer antages det, at kommunen træffer afgørelser på et usagligt grundlag. Der træffes ikke afgørelser om at flytte børn fra velfungerende anbringelser. Afgørelser om ændring af anbringelsessted træffes, når det er til barnets bedste, eller hvis anbringelsesstedet ønsker barnet flyttet.
Sådanne afgørelser træffes ud fra en helhedsorienteret og socialfaglig vurdering.

Det er tidligere fremhævet, at der i forbindelse med § 98, stk. 4 kan tænkes regelforenkling, og bestemmelsen måske helt kan fjernes. Således at Ankestyrelsen alene er klageinstans.
I den forbindelse undrer det, at der ikke er samme mulighed for "second opinion", når børne- og ungeudvalget træffer afgørelser om ændring af anbringelsessted og hjemgivelse.

Når der læses grundigere ind i bestemmelserne omkring ændring af anbringelsessted og hjemgivelse bemærker BKF, at det i § 153 fremgår, at Ankestyrelsen skal behandle disse anmodninger efter bestemmelserne i retssikkerhedslovens §§ 68 og 70 samt § 72, stk. 7.
Det fremgår tydeligt af disse bestemmelser, at der er tale om en AFGØRELSE, ikke en vurdering/second opinion. Det betyder, at personkredsen, som er nævnt i §§ 98 og 101 har reel partsstatus, og at denne personkreds rettigheder sidestilles med forældremyndigheds-indehaverens. BKF ser i givet fald en problemstilling i, at der skal træffes afgørelse ift. forældremyndighedsindehaverens retssikkerhed og partsstatus, når en plejefamilie, venskabsfamilie eller støtteperson kan anmode Ankestyrelsen om at træffe en afgørelse uden om forældrene.

Det fremgår af retssikkerhedslovens § 52a, stk. 1, at Ankestyrelsen kan træffe afgørelse uden beskikkede medlemmer. Det vil i praksis betyde, at der vil være tale om rent juridiske vurderinger, hvilket i høj grad bekymrer BKF. Der er i givet fald risiko for, at den socialfaglige dømmekraft bliver sekundær.

Overgang til voksenlivet

I afsnittet om ungestøtte og overgang til voksenlivet bliver der tvivl om, hvorvidt efterværn er til det fyldte 22. år eller er det 23. år med. Der mangler en konsekvens og ens skrivelse af alder.

I forhold til § 115 er BKF undrende over, hvorfor beskrivelse af kriminalitet fylder så meget i loven, og at det ikke er almindelig udsathed i det hele taget. Langt de fleste unge, der kan have behov for en form for efterværn, er ikke nødvendigvis i fare for at blive kriminelle. Udsatheden kan for en ung handle om ensomhed, psykisk sårbarhed, manglende arbejde / uddannelse mv.

At alle unge, der har været eller er anbragt, skal have en kontaktperson til det fyldte 22. år (23 år) vil kræve, der bliver tilført økonomi til kommunerne, idet det vil være en ny forstærket indsats.

Underretning

Ordlyden i lovforslagets § 133 er meget lig servicelovens § 153.

I forhold til en mere børnevenlig og moderne formulering bør det stigmatiserende ord "underrette" og "underretning" i daglig tale ændres til noget meget mere positivt. Ordet underretning har en negativ klang, og i praksis kan det også holde nogle fra at viderebringe vigtige informationer om et barn eller en ung. BKF mener, at der bør arbejdes med en helt anden tilgang til det at give information om et barn eller en ung i mistrivsel. For at sigte mod at kommunen får de relevante og rettidige informationer om, at et barn eller ung er i mistrivsel, bør den information, der gives, have en mere positiv og understøttende formulering, som for eksempel "opmærksomhed", "bekymring" eller lignende.

Ankestyrelsens opgave

Det fremgår, at Ankestyrelsen får flere opgaver end i dag. BKF er bekymret for udviklingen og undrer sig over, at kommunerne med den ene hånd frisættes, og med den anden hånd udsættes for flere kontrollerende nedslag.

Det er godt, at kommunen jf. § 142, stk. 6 nu forpligtes til at underrette Ankestyrelsen, hvis børne- og ungeudvalget ikke træffer afgørelse i overensstemmelse med indstillingen om anbringelse, opretholdelse af anbringelse eller i sager, hvor der ikke er enstemmighed.

Det er dog stærkt bekymrende, at barnets plejefamilie, støtte person eller venskabsfamilie jf. § 101 kan anmode Ankestyrelsen om en ny vurdering af kommunens afgørelse om hjemgivelse og eller hjemgivelsesperioden. Således er de ikke part i barnets sag og de har alt andet lige en økonomisk interesse i at opretholde en anbringelse længere end det er social fagligt vurderet. Ydermere at en henvendelse til Ankestyrelsen herom har opsættende virkning for kommunen. BKF mener, hvis denne bestemmelse opretholdes, at det er yderst vigtigt, at Ankestyrelsen også får socialfaglige kompetencer med ind over en sådan vurdering.

Endelig vurderer BKF generelt, at sammensætningen af Ankestyrelsens udvalg bør gentænkes i forlængelse af Barnets Lov og Ankestyrelsens flere opgaver. Således deltager der to (jurister) fra Ankestyrelsen og to beskikkede medlemmer og alene en børnepsykolog.
Det er BKF's anbefaling, at der som minimum deltager to psykologer eller en psykolog og en erfaring socialrådgiver. Det er således flere kommuners erfaring, at der er tendens til – i lighed med de kommunale børne- og ungeudvalg – at man lytter og læner sig meget op ad den børnesagkyndiges synspunkter og faglige vurderinger.

Der ses en stigende tendens til, at Ankestyrelsen i hyppigere omfang træffer afgørelse om "en opdatering af BFU med en udredning af x's sociale, kognitive og emotionelle vanskeligheder". Det er dels udgiftspålæggende og særlig i en tid, hvor efterspørgslen efter autoriserede psykologer til at lave undersøgelser er stigende og samtidigt over de seneste år eksploderet i pris, og dette er på trods af, at for eksempel afgørelse om anbringelse stadfæstes.
Ved at udvide de faglige kompetencer med blandt andet en socialfaglig person eller to fremfor en børnesagkyndig sikres en bedre balance mellem både faglige og juridiske hensyn, hvilket harmonerer med, at Barnets Lov også lægger op til krav om større faglig dømmekraft fremfor en masse juridiske proceskrav.

Endelig er det vigtigt, at der kommer en form for fast track i Ankestyrelsen, således sagsbehandlingstiden ikke trækker unødigt ud for barnet eller den unge, som dermed kan komme i klemme.

Endelig ønsker BKF, når sagsbehandlingen trækker ud i Ankestyrelsen, at kommunerne partshøres i eventuelt tilsendte oplysninger fra forældre. Således oplever kommunerne særligt i sager på børnehandicapområdet, at Ankestyrelsen får oplysninger, som kommunerne ikke er bekendt med, eller oplysninger, der på revurderingstidspunktet ikke var relevante, men som i ventetiden i Ankestyrelsen tillægges afgørelsen afgørende betydning.

Udgifter til udlændinge

Af § 203, stk. 2 fremgår det, at der fortsat ikke gives refusion, når der er tale om anbringelse, det vil sige efter kapitel 5 eller nærmere §§ 43, 46, 47 og 48.
BKF undrer sig over, at der alene er refusion efter §§ 30 og 32, stk. 1 og følgevirkning af en anbringelse, men ikke selve anbringelsen, medmindre barnet er omfattet af handicapbestemmelserne.
BKF mener, at det som minimum burde være muligt, hvis et barn selv anmoder om at blive anbragt, at der kan gives 100 % refusion. Således er der på det område ofte tale om særlige kulturelle store forskelle, som et barn kan blive klemt af og på den baggrund anmoder om at blive anbragt, da forældre f.eks. er fastlåst i deres hidtidige kultur, normer mv. og barnet eller den unges anmodning om at blive anbragt reelt beror på en drøm om at blive godt integreret i Danmark i lighed med alle andre etnisk danske børn og unge.

Med venlig hilsen

Ane Stallknecht
Næstformand, BKF

Gorm Bagger Andersen
Næstformand, BKF

Helle Støve
Formand for BKF's Børne- og Familienetværk

Børnesagens Fællesråd

Bygmestervej 10, 3. tv, 2400 København NV. Tlf.: 24 62 62 42. CVR. NR.: 23 19 04 19. www.børnesagen.dk

Social- og ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, d. 24.06.2022

Høringssvar over udkast til forslag om Barnets Lov

Børnesagens Fællesråd takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslag til Barnets Lov og har følgende generelle bemærkninger:

Den 25. maj 2022 modtog aktører på høringslisten for nærværende lovforslag et meget langt og omfattende lovgivnings- og forklaringsmateriale. Hertil kommer et følgeforslag, som i sig selv er meget omfangsrigt. Flere organisationer har af hensyn til materialets kompleksitet og omfang anmodet om at få rykket fristen for at svare fyldestgørende på høring over forslag til Barnets Lov. Ministeriet har desværre ikke efterkommet denne forespørgsel, hvilket også afspejler sig i nærværende høringssvar, som er af meget generel karakter.

Børnesagens Fællesråd finder i store træk intentionerne bag Barnets Lov positive, idet man med loven ønsker at stadfæste et tidssvarende børnesyn, gøre op med stigmatiserende sprogbrug, styrke barnets rettigheder og skabe stabilitet for barnet, ligesom intentionen om afbureaukratisering af området er særdeles positivt. Vi stiller os imidlertid kritiske overfor, om man med lovændringen og de nuværende ressourcer på området opnår de ønskede effekter.

Et tidssvarende børnesyn – eller det rette børneperspektiv – kan kun opnås gennem en sammensat indsats, hvor børnenes egne ønsker og behov tænkes sammen med muligheder i praksis og forskning på området. Udkastet glimrer særligt ved sit fravær af sidstnævnte. Hertil kommer, at man for at efterkomme intentionerne bag loven bør tilføre ressourcer, så praksis faktisk får det tiltænkte løft.

Intentionen om en styrkelse af barnets rettigheder er positiv, men vi bemærker, at intentionen ikke bakkes op af håndfaste proceskrav, som skal overholdes. Hertil kommer, at vi savner gennemsigtighed i lovforslaget, hvilket kan imødekommes af en retorik, som tydeliggør om lovændringerne afstedkommer egentlige nye eller forbedrede rettigheder eller ej. Et eksempel er den oprindelige intention om at give barnet mulighed for at nægte samvær, som nu er formuleret som en mulighed for at anmode om samme. I den forbindelse bemærker vi desuden, at såfremt barnet får denne mulighed i praksis, skal det med stor

omhyggelighed sikres, at barnet får den rette støtte i beslutningen, så ansvaret ikke hviler på barnets skuldre alene.

Børnesagens Fællesråd henleder desuden opmærksomheden på, at lovudkastets indhold om adoption uden samtykke medfører en vis procesrisiko, idet senest Norge og Italien er underkendt ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol for beslutninger om tvangsadoptioner, fordi der ikke var gjort tilstrækkeligt for at give relationen mellem barnet og forældrene en reel chance. Børnesagens Fællesråd vil i samme forbindelse udtrykke en vis bekymring for, at bestemmelserne i praksis - for kommuner med store sociale udgifter grundet et højt antal udsatte borgere - kan udmønte sig i, at flere børn bliver bortadopteret af økonomiske hensyn og uden tilstrækkelig hensynstagen til barnets bedste, hvilket vil være i strid med Børnekonventionens artikel 21 og til skade for de involverede børn og forældre. Slutteligt vil vi påpege vigtigheden af, at Børnekonventionen generelt tænkes tilstrækkeligt ind i den endelige lovgivning, i hvilken forbindelse man bør rådføre sig ved førende folkeretseksperter og FN's Børnekomité.

Med venlig hilsen

Esben de Place

Sekretariatsleder

Børnesagens Fællesråd

HØRINGSSVAR FRA BØRNS VILKÅR • JUNI 2022

Høringssvar vedrørende forslag til Barnets Lov

Forord

Børns Vilkår har siden 1977 arbejdet for at sikre, at intet barn i Danmark svigtes – hverken af barnets nærmeste voksne eller samfundet.

Børns Vilkår bifalder derfor regeringens ambition om, at udsatte børn og unge skal hjælpes tidligere og bedre end i dag.

Det kræver en gennemgribende reform af de juridiske, økonomiske og ikke mindst kulturelle strukturer og normer, der ligger til grund for barnets møde med det kommunale system.

Forslaget til Barnets Lov indeholder mange af de elementer, som vi i Børns Vilkår med sikkerhed ved, er med til at sikre en god sagsbehandling, hvor børnene og de unge føler sig inddraget, forstået og respekteret, hvilket er helt afgørende for, at de sociale indsatser understøtter barnets eller den unges trivsel og udvikling.

På en række punkter når lovudkastet desværre ikke i mål. Vi håber derfor, at Børns Vilkårs anbefalinger i dette høringssvar tages i betragtning – så vi sammen kan nå målsætningen om, at ingen børn skal svigtes i 2030.

Med venlig hilsen

Rasmus Kjeldahl, direktør.

Børns Vilkårs mærkesager

01

Bedre børneinddragelse

Kommunen skal som det klare udgangspunkt tilvejebringe og inddrage børn og unges holdning og synspunkter ved samtale. I særlige tilfælde, og efter barnets ønske, og hvis det i øvrigt vurderes at være til barnets bedste, kan inddragelse foregå på anden vis, f.eks. ved telefonsamtale eller videosamtale. Kommunen skal hertil forpligtes til at afholde fysiske samtaler med barnet eller den unge i forbindelse med særligt indgribende afgørelser.

02

Bedre børnefaglige kvalifikationer

Alle sagsbehandlere, der behandler sager vedrørende børn og unge, skal have dokumenteret børnefaglige kvalifikationer.

03

Etablering af en børnerettighedsrådgiver

Der bør oprettes en børnerådgiverfunktion, der har til opgave proaktivt at kontakte barnet eller den unge ved opstart af et kommunalt sagsforløb og rådgive barnet om sagens forventede forløb, de forskellige aktørers rolle samt barnets rettigheder, herunder ret til bisidning, ret til inddragelse og ret til at klage over en afgørelse.

04

Reelle rettigheder

Børn og unge skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om ikke at handle på anmodning om at blive anbragt, anmodning om at blive permanent anbragt, anmodning om hjemgivelse og anmodning om tilstedeværelse af støtteperson ved samvær og at samvær suspenderes.

05

Opfølgning

Der bør fastsættes specifikke intervaller for, hvornår kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge op på enkelte indsatser.

06

Frister

Det bør i lovudkastet indsættes specifikke frister for, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage den indledende screening, afdækning, og udredning. Der bør endvidere indsættes frister for, hvornår kommunen senest skal have behandlet barnets eller den unges anmodning om at blive anbragt, anmode om at blive permanent anbragt, anmode om hjemgivelse og anmode om tilstedeværelse af støtteperson ved samvær og at samvær suspenderes.

Indholdsfortegnelse

Forord 2
Børns Vilkårs mærkesager 3
Børnesyn og børneinddragelse 7
Inddragelse ved samtale 7
Inddragelse af det lille barn og børn med handicap 9
Sikring af barnets rettigheder 12
Samtykke 15
Forebyggende indsatser 15
Anbringelse 16
Stabil voksenkontakt i barnets møde med systemet 18
Flere sagsbehandlere på svære sager 20
Ny terminologi 22
Screening, afdækning og udredning af barnets behov 23
Forudsætning om særlige børnefaglige kvalifikationer 23
Klagemulighed 24
Frister 24
Undersøgelse af søskendes forhold 25
Anbringelse 27
Forebyggelse af omsorgssvigt, ikke anbringelser 27
Indbringelse af klager over afgørelser om anbringelse 27
Ret til at bede om en anbringelse 28
Samvær under anbringelse uden for hjemmet 29
Permanent anbringelse 31
Skift i anbringelsessted 33
Hjemgivelse 34
Følg eller forklar-princippet 35
Afgørelse om anbringelse før fødselstermin 36
Venskabsfamilier 37
Adoption 38
Afgørelse om adoption før fødselstermin 38

Plejefamilieadoption....38
Barnets plan....40
Opfølgning på indsatsen....41
Løbende opfølgning....41
Personrettet tilsyn....43
Børn med handicap....44
Udsatte børn og unges skolegang....46
Unge og efterværn....47
Psykologhjælp....49
Social kontrol....50
Bilag 1: Oversigt over Børns Vilkårs anbefalinger til Barnets Lov....52
Bilag 2: Børns Vilkårs forslag til etablering af en kommunal børnerettighedsrådgiver....56

Børnesyn og børneinddragelse

Inddragelse ved samtale

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det i bemærkningerne til lovudkastets § 5, stk. 3, nærmere præciseres, at kommunen som det klare udgangspunkt skal tilvejebringe og inddrage børn og unges holdning og synspunkter ved samtale, men at inddragelse i særlige tilfælde efter barnets eget ønske, og hvis det vurderes at være til barnets bedste, kan foregå på anden vis, f.eks. ved direkte kontakt som telefonsamtale eller videosamtale.
- At kommunalbestyrelsen forpligtes til at afholde en fysisk samtale med barnet eller den unge i forbindelse med afgørelser efter lovudkastets § 32, stk. 1, nr. 3, nr. 6, og nr. 7, § 46, § 47, § 52, § 98, § 100, § 104, § 105, § 114, § 115, § 117 og § 120.

Børns Vilkår finder det overordnet positivt, at hensigten med Barnets Lov bl.a. er at afspejle et tidssvarende børnesyn, hvor barnet eller den unge er til i sin egen ret, og hvor der lægges afgørende vægt på barnets eller den unges perspektiv og synspunkter i både sagsbehandlingen og i tilrettelæggelsen af indsatsen.

Børns Vilkår finder det meget positivt, at det i lovudkastets kapitel 8 om principper i relation til barnet og den unge fremgår, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre barnets bedste, ligesom det er kommunalbestyrelsens ansvar at tilrettelægge sagsbehandlingen således, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med forældrene. Børns Vilkår finder det endvidere positivt, at tilrettelæggelsen skal ske med respekt for barnets eller den unges forskellighed, og skal tage hensyn til det enkelte barns eller unges modenhed og ressourcer, herunder evt. funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge.

Det kan have negative konsekvenser, hvis børn og unge ikke bliver inddraget i forbindelse med en anbringelse, valg af anbringelsessted eller anden foranstaltning. Det er således Børns Vilkårs Bisidderkorps erfaring, at børn og unge kan blive frustrerede og desillusionerede og miste tilliden til, at myndighederne kan og vil hjælpe dem. Hvilket i

værste fald kan medføre generel mistillid til samfundet, som kan følge dem ind i voksenlivet.[1]

Forskning viser i den forbindelse, at chancen for, at en anbringelse bliver succesfuld, er større i det tilfælde, hvor et barn eller en unge bliver inddraget i tilstrækkeligt omfang, da barnet eller den unge dermed har mulighed for at få en bedre forståelse for og større accept af, hvad der skal ske.[2]

Dertil viser forskningen, at inddragelse af børn og unge er med til at styrke deres selvværd og selvtillid[3], samt at inddragelse kan mindske eller modvirke sårbarheden hos børn og unge.[4] En ny forskningsartikel fra 2022 viser samme billede – at der er en betydelig sammenhæng mellem manglende inddragelse og dårlig trivsel.[5]

Børns Vilkår finder det således positivt, at det i lovudkastet foreslås, at børn og unge i socialt udsatte positioner og børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, jf. lovudkastets § 5, stk. 2.

Børns Vilkår finder det endvidere positivt, at det i lovudkastet foreslås, at barnet eller den unges holdning og synspunkter både indledningsvist og løbende skal tilvejebringes og inddrages, inden der træffes beslutninger eller afgørelser om barnets eller den unges forhold, og at inddragelsen kan finde sted uden samtykke fra forældremyndighedens indehaver og uden dennes tilstedeværelse, når hensynet til barnets eller den unges bedste taler herfor, jf. lovudkastets § 5, stk. 3.

Det fremgår af bemærkninger til lovudkastets § 5, stk. 3, at "inddragelse og tilvejebringelse af barnets eller den unges perspektiver vil kunne ske både ved samtaler og gennem anden direkte kontakt ud fra en konkret vurdering af barnet eller den unges behov og ønsker og forholdene i sagen i øvrigt".

---

[1] Konsekvenserne af manglende inddragelse afdækkes af bl.a. Leeson, C. (2007): My life in care: Experiences of non-participation in decision-making processes. I Child and Family Social Work. (12)3:268-277.

[2] Egelund, T. m.fl. (2010): Sammenbrud i anbringelser af unge – erfaringer, forklaringer og årsagerne bag. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

[3] van Bijleveld, G. G., Dedding, C. W. M., & Bunders-Aelen, J. F. G. (2015): Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: A state-of-the-art review. Child and Family Social Work, 20(2), 129–138.

[4] Warming, Hanne (2011): Børneperspektiver – børn som ligeværdige medspillere i socialt og pædagogisk arbejde. Akademisk Forlag, København.

[5] Lausten, M., & H.S. Kloppenborg (2022): Involvement of children and young people in care order decision-making – A Danish perspective. Child & Family Social Work, 27(2), 349-357

Lovudkastets § 5, stk. 3, giver således myndighederne et ganske vidt skøn ift. vurderingen af, hvordan barnet eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages.

Det kan efter Børns Vilkårs opfattelse medføre, at børn og unge i sager, hvor der træffes afgørelse om indsatser efter lovudkastets § 32 (nuværende § 52 i serviceloven), kan risikere at blive inddraget i mindre grad end efter gældende regler, jf. den nuværende § 48 i serviceloven.

Barnets eller den unges ret til inddragelse følger af Børnekonventionens artikel 12, hvorefter børn og unge har ret til at udtrykke sine synspunkter i alle forhold, der vedrører dem. Barnets eller den unges synspunkter skal endvidere tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Inddragelse af barnets eller den unges synspunkter er helt afgørende i forhold til at sikre, at barnets eller den unges tarv kommer i første række i sager, hvor der træffes afgørelse om indsatser efter barnets lov.

Inddragelse af det lille barn og børn med handicap

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At sagsbehandlere, der arbejder med sager om børn og unge, kan anvende differentierede metoder til at inddrage børn og unge, der ikke har de sproglige færdigheder til at indgå i en almindelig samtale.
- At det præciseres i lovudkastets § 8, eller bemærkningerne hertil, at bestemmelsen også finder anvendelse i de i lovudkastets § 90 oplistede situationer, hvor barnet skal have hjælp efter bestemmelser i serviceloven.

Barnets eller den unges perspektiv skal inddrages i alle sager, herunder sager hvor barnet eller den unge ikke kan eller vil udtale sig, f.eks. pga. barnets alder (f.eks. spædbørn) eller handicap.

Det er endvidere afgørende at sikre inddragelse af børn og unge med handicap både fsva. afgørelser efter nærværende lovudkast, men også afgørelser om f.eks. hjælpemidler eller aflastning, der fortsat behandles efter servicelovens regler.

Forskning viser, at barnet er i stand til at danne egne synspunkter fra de er helt små. Også når barnet er ude af stand til at udtrykke sig verbalt. Det kræver anerkendelse af og respekt for ikke-verbale former for kommunikation herunder leg, kropssprog, mimik, tegning og maleri, hvorigennem helt små børn demonstrerer forståelse, valg og præferencer.[6]

Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastets § 5, at hvis der "er tale om et meget lille barn herunder et spædbarn, eller et barn med en svær psykisk funktionsnedsættelse vil der kunne være tale om en særlig grund, der vil kunne begrunde, at barnet eller den unges perspektiver må tilvejebringes på anden vis f.eks. ved at indhente observationer om barnet f.eks. ved at tale med de voksne, der er omkring barnet."

Det er imidlertid Børns Vilkårs opfattelse, at det ikke nok at indhente andre professionelle eller pårørendes perspektiv på barnet eller den unge. Alle sagsbehandlere, der behandler sager om børn og unge, skal kende til forskellige måder og metoder til at tilvejebringe barnets eller den unges perspektiv på, når barnet eller den unge ikke selv kan, f.eks. på grund af handicap, eller vil udtrykke sig verbalt, så det sikres, at barnets eller den unge bliver inddraget i tilstrækkeligt omfang. For eksempel bør enhver form for kommunikation, der er nødvendig for at gøre det lettere at udtrykke deres synspunkter, anvendes, herunder hjælpemidler, særlige støttepersoner mv. der kan understøtte, at barnets eller den unges perspektiv tilvejebringes.

Endvidere bør den professionelle altid forsøge at sætte sig ind i, hvordan det er at være barn eller ung i netop den situation eller i de livsomstændigheder, som barnet/den unge lever i og med. Dette kan f.eks. ske igennem observation, samvær og samtaler med barnet eller den unge.

[6] FN's Børnekomités generelle bemærkning til Børnekonventionens artikel 12.

"Jeg vil ikke. Nej, siger jeg!". Ordene kommer fra en grædefærdig 11-årig dreng, der på et møde med sin sagsbehandler for første gang får besked om, at kommunen har besluttet, at han få dage senere skal flytte fra sin plejefamilie igennem 10 år og på et opholdssted. Drengen har store problemer med at finde sig til rette på det nye opholdssted og ytrer ofte, at han savner sin plejefamilie og sine plejesøskende og ikke forstår, hvorfor han ikke længere må bo hos dem. Der var mange gode grunde til, at drengen ikke længere kunne bo hos plejefamilien. Desværre medførte den manglende inddragelse af barnet efter min opfattelse, at drengen fik så stor modstand mod flytningen og det nye opholdssted, at han får svært ved at falde til det nye sted. I værste fald kan det medføre, at han endnu engang skal skifte opholdssted."

Bisidder, Børns Vilkårs bisidderkorps

Sikring af barnets rettigheder

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At der oprettes en børnerådgiverfunktion, der har til opgave proaktivt at tage kontakt til barnet eller den unge, ved opstart af et kommunalt sagsforløb og rådgive barnet om sagens forventede forløb, de forskellige aktørers rolle samt barnets rettigheder, herunder f.eks. ret til bisidning, ret til inddragelse og ret til at klage over en afgørelse.

Børns Vilkår finder det meget positivt, at børn og unges ret til at lade sig bistå af andre fastsættes som en grundlæggende ret i lovudkastets kapitel 2 om Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper. Børns Vilkår finder det desuden meget positivt, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at oplyse barnet om denne rettighed ekspliciteres i lovudkastets § 6, stk. 1, 2. pkt.

Lovforslaget giver børn ned til 10 år en række nye rettigheder, herunder delvis partsstatus fra 10 år, ret til at sige nej til samvær, ret til at bede om anbringelse mv.

Det er som udgangspunkt positivt, at børn og unge får flere rettigheder, men rettigheder kan ikke stå alene.

For at barnet eller den unges rettigheder kan håndhæves, er det ikke tilstrækkeligt, at børn har kendskab til dem. Børn kan ikke håndhæve deres rettigheder alene, men har brug for støtte fra myndighederne eller andre kompetente voksne – for eksempel støtte til at klage over en afgørelse eller anmode kommunen om anbringelse.

Bisidderfunktionen efter lovudkastets § 6 forudsætter ikke, at den pågældende har særlige kvalifikationer, men blot at der er tale om en person, som barnet har tillid til. Bisidderen kan f.eks. være et familiemedlem, en lærer, en pædagog, en nabo, plejeforældre eller en kontaktperson. Børns Vilkår har siden 2007 haft en bisidderordning bestående af professionelle bisiddere, der er socialrådgiveruddannet og har fagligt kendskab til sagsbehandlingen, barnets rettigheder og relevant lovgivning. Professionelle bisiddere tilgodeser alene barnets eller den unges interesser og kan hjælpe og støtte før, under og efter møderne og bidrage til at sikre, at barnets stemme er i fokus for

sagsbehandlingen og hjælpe barnet og den unge til at se tingene i et nyt perspektiv.[7] Det er Børns Vilkårs erfaring, at professionelle bisiddere positivt bidrager til at løfte og sikre barnets rettigheder i sagsbehandlingen.[8]

> "Jeg har efterhånden været til et par møder selv inden jeg fik en bisidder fra Børns Vilkår. Det var bestemt ikke særlig rart, da min sagsbehandler ikke lyttede til mig. Jeg stod meget alene med både mine forældre og min sagsbehandler imod mig. (...) Men efter jeg fik en bisidder fra Børns Vilkår gik det hele meget bedre, de kunne nemlig også fortælle mig hvilke rettigheder jeg har. Jeg må jo ærligt indrømme, at jeg ikke har forstand på særlig meget indenfor børn og ungeafdelingen, så min sagsbehandler kunne bilde mig alt ind. Så jeg er evig taknemlig for at have fået en god bisidder fra jer, det har hjulpet rigtig meget."
>
> **Dreng, 16 år**

Erfaringen fra de mange sager, som Børns Vilkårs bisidderkorps har bistået børn i, er, at mange børn og unge bliver hjulpet hurtigt og på en relevant måde af myndighederne og føler sig inddraget og taget alvorligt i processen. Imidlertid er der også en stor andel af børn, som henvender sig til Børns Vilkår for at få en bisidder, fordi de ikke får den hjælp og støtte, de har brug for og krav på, og ikke føler sig godt behandlet i mødet med myndighederne.

Det er en gennemgående erfaring fra de sagsforløb, som Børns Vilkår støtter børn i, at børn og unge ofte oplever deres sagsforløb som uoverskueligt og uforståeligt. Børns Vilkårs erfaring fra bisidderordningen er, at børn har brug for hjælp til at forstå, hvorfor der gribes ind, og hvad der kommer til at ske med dem som følge af kommunens indgriben. Også i forhold til de konkrete møder med sagsbehandleren oplever børnene

[7] Se hertil Vejledning nr. 9007 af 7. januar 2014 om særlig støtte til børn og unge og deres familier (vejledning nr. 3 til serviceloven) pkt. 418.

[8] Forskningsmæssigt er det blevet undersøgt, hvilke metoder og processer i socialt arbejde, der kan understøtte inddragelse af børn og unge i egen sag hos de sociale myndigheder. Sammenlignet med andre metoder og processer er brugen af bisidder det, som bidrager mest effektivt til reel inddragelse af børn og unge, jf. Kennan, Danielle; Brady, Bernadine; Forkan, Cormac (2018): Supporting children's participation in decision making: A systematic literature review exploring the effectiveness of participatory processes. *British Journal of Social Work*, *48*(7), 1985–2002.

det ofte som uklart, hvad formålet med mødet er, og hvilket mandat de forskellige kommunale aktører har.

Det er hertil Børns Vilkårs erfaring, at kommunen i mange tilfælde ikke yder tilstrækkelig vejledning om barnets eller den unges rettigheder, herunder f.eks. retten til bisidning og retten til at klage over en afgørelse.

Det er på den baggrund Børns Vilkårs klare opfattelse, at barnet eller den unge har brug for støtte fra kompetente og uafhængige voksne, der kan hjælpe barnet eller den unge med at blive inddraget på en tryg og hensigtsmæssig måde, forstår barnets situation og muligheder og oplyse barnet om dets rettigheder.

> ”Rigtig mange af de børn, som jeg igennem tiden har været bisidder for, kender hverken til, hvordan en sag bør forløbe i kommunen eller deres grundlæggende rettigheder. Det er i øvrigt også min oplevelse, at mange sagsbehandlere heller ikke kender til børnenes rettigheder og kan være i tvivl om processen i forløbet. Det betyder desværre, at mange sager starter op med usikkerhed og frustration hos barnet. Det er min klare opfattelse, at rigtig mange fejl kan undgås ved, at børnene får en professionel bisidder, der kender deres rettigheder og kender systemet.”
>
> Bisidder, Børns Vilkårs bisidderkorps

Samtykke

Forebyggende indsatser

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At børn, der er fyldt 10 år, skal samtykke til forebyggende indsatser efter § 32.

I lovudkastet er de forebyggende indsatser videreført med mindre sproglige ændringer i lovudkastets § 32 om forebyggende indsatser. Det er endvidere forsat alene forældremyndighedsindehaveren, der skal samtykke til, at kommunen kan iværksætte forebyggende indsatser efter lovudkastets § 32, jf. lovudkastets § 32, stk. 2.

Børns Vilkår er imidlertid af den klare overbevisning, at børn, der er fyldt 10 år, er i stand til at kunne give et informeret samtykke til iværksættelse af forebyggende indsatser, der forudsætter deres direkte medvirken.

Det er Børns Vilkårs erfaring, at barnet eller den unge i højere grad kan indgå i og samarbejder om indsatsen, hvis barnet eller den unge aktivt er inddraget i processen og har været med til at beslutte den valget indsats. Det er endvidere Børns Vilkårs opfattelse, at forebyggende indsatser, der forudsættes barnets eller den unges direkte medvirken, kun kan lykkes, hvis barnet ønsker at medvirke.

Det er endvidere Børns Vilkårs erfaring, at sagsbehandlere med børnefaglige kvalifikationer kan give barnet en fyldestgørende forståelse af, hvad eventuelle forebyggende indsatser vil betyde for dem samt deres hverdag og trivsel. Børn og unges samtykke giver således et godt afsæt for, at de forebyggende indsatser kan skabe den nødvendige udvikling for barnet og familien.

Anbringelse

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At børn fra 10 år, der anbringes uden for hjemmet efter lovforslagets § 46, skal samtykke til deres egen anbringelse, da denne indsats er så indgribende i barnets liv, herunder flytning af bopæl, nye omsorgspersoner og i mange tilfælde ny skole, venner og omgivelser.

I lovudkastet videreføres aldersgrænsen på 15 år i en række bestemmelser for, hvornår der skal indhentes samtykke fra barnet eller den unge. Lovudkastets § 46 om anbringelse, § 64 om screening til psykiatrisk udredning, § 67, stk. 3 permanent anbringelse, § 92 og § 95 om barnets plan og § 104, stk. 3 om samvær forudsætter således samtykke fra den unge, der er fyldt 15 år.

Børns Vilkår er af den overbevisning, at børn skal være aktiv deltagende i det der sker i deres liv, herunder de afgørelser der træffes på deres vegne, for at de kan se mening med de indsatser, de skal være en del af og dermed få det fulde udbytte af dem. Barnet har en helt særlig og unik viden om sit eget liv, som vi kun kan få adgang til ved at inddrage barnet eller den unge. De børn og unge, der har en sag i kommunen, lever i en virkelighed, hvor der er behov for ændringer. Børnene er bekendt med, hvad der foregår omkring dem og hvad de har brug for, på lige fod med deres forældre.

Børns Vilkår mener derfor, at det er vigtigt, at barnet fra 10 år bliver reelt inddraget i processerne til de beslutninger, der involverer dem og deres hverdag. Det styrker børns selvværd og selvtillid samt giver øget livskvalitet, når barnet oplever, at deres stemme har betydning.

Børns Vilkår anbefaler på den baggrund, at børn fra 10 år, der anbringes uden for hjemmet efter lovforslagets § 46, skal samtykke til deres egen anbringelse, da denne indsats er så indgribende i barnets liv, herunder flytning af bopæl, nye omsorgspersoner og i mange tilfælde ny skole, venner og omgivelser.

Dette er et stort ansvar, som ikke alene må ligge på barnet, hvorfor det kræver særlige gode børnefaglige kvalifikationer at varetage den opgave omkring inddragelsen af barnet ved disse samtaler. Barnet eller den unge som giver sit samtykke, skal opleve, at det sker

på et oplyst og inddragende grundlag. Barnet eller den unge bør hertil støttes, f.eks. af en bisidder jf. lovforslagets § 6.

> ”Jeg troede i starten at en bisidder var til for at snakke for mig, men i stedet blev overrasket over, at bisidderen motiverede mig til selv at snakke for min sag. Bisidderen udviste en stor støtte, og hjalp mig til at se sider af mig selv jeg ikke har set før. Fantastisk!”
>
> **Pige, 17 år**

Stabil voksenkontakt i barnets møde med systemet

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at kommunen skal etablere systematiske procedurer, der sikrer en for barnet og den unge tydelig, forudsigelig og håndterbar overdragelse af sager ved sagsbehandlerskift. Det kan f.eks. gøres ved, at skiftet skal begrundes mundtligt og skriftligt direkte til barnet eller den unge, og at den nye sagsbehandler skal tage kontakt til barnet eller den unge og have læst barnets eller den unges sag inden første møde.

Børns Vilkår tilslutter sig intentionen bag lovudkastets § 8, stk. 2, og bemærkningerne hertil om, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller den enkelte unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet, så der sikres kontinuitet i sagsbehandlingen og etableres en tillidsfuld og tryg relation mellem sagsbehandleren og barnet eller den unge og familien.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovudkastets § 8, stk. 2, forpligtes kommunerne dog hverken til at fastlægge et specifikt loft eller iagttage andre konkrete initiativer med det formål at nedbringe antallet af fagprofessionelle om det enkelte barn eller den enkelte unge.

En undersøgelse fra VIVE foretaget i 2020 viser, at en tredjedel af børnene adspurgt i undersøgelsen (2010 børn) har haft den samme sagsbehandler de seneste to år. En tredjedel har haft to sagsbehandlere. 19 % af de unge har haft tre sagsbehandlere, mens 13 % af har haft fire eller flere sagsbehandlere i løbet af de seneste to år. Disse hyppige skift kan være uplanlagte som f.eks. opsigelser, sygemeldinger og barsel, eller være planlagte som følge af kommunernes måder at organisere sig på i forhold til fordeling af sager og uddelegering af arbejdsopgaver mv.

> "Jeg får hele tiden skiftet min sagsbehandler. Jeg fik skiftet en, så kom der en anden, og så nåede hun at være der i én dag."
>
> Pige, 15 år, til BørneTelefonen

Børns Vilkår stiller sig på den baggrund tvivlende for, om bestemmelsen er egent til at sikre, at det enkelte barn eller unge og familie i praksis vil møde færre fagprofessionelle voksne.

Børns Vilkår finder bestræbelserne på at minimere antallet af sagsbehandlerskift positivt, men anerkender, at det kan være vanskeligt helt at undgå sagsbehandlerskift. Det er desuden Børns Vilkårs erfaring, at sagsbehandlerskift i nogle sager kan være til barnets bedste.

Det er derfor efter Børns Vilkårs opfattelse først og fremmest afgørende, at barnet eller den unge ved skift i sagsbehandler oplever tillid, tryghed og kontinuitet. Vi ved, at mange børn og unge ikke altid forstår, hvad skiftet handler om og at de kan påtage sig en skyld og skam over, at (endnu) et skift skyldes dem.

> ”Jeg var i en periode bisidder for en dreng på 14 år, der var anbragt uden for hjemmet. Det stod hurtigt klart, at han havde det meget svært og var meget ked af at være anbragt i sin plejefamilie. Han fortalte også, at han i perioder havde ringet til BørneTelefonen hver dag med selvmordstanker. Drengen havde fået tildelt en familieplejekonsulent uden myndighedskompetence som sagsbehandler og denne havde derfor ikke mulighed for at indkalde til børnesamtale og lign. Det betød, at drengen ikke havde mulighed for at drøfte sin situation og sit ophold hos plejefamilien med en sagsbehandler. Det er min klare opfattelse, at mange af drengens problemer kunne være løst, hvis bare han havde haft en stabil og tryg relation til sin sagsbehandler.”
>
> Bisidder, Børns Vilkårs bisidderkorps

Flere sagsbehandlere på svære sager

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At kommunalbestyrelsen oplyser barnet om, at barnet altid kan frasige sig, at et møde foregår med to sagsbehandlere. Dette både ved børneudredningen og ved det personrettede tilsyn.
- At barnet altid vejledes om retten til bisidder forud for møder med to sagsbehandlere.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt positivt, at i sager, hvor der ikke tidligere er iværksat støttende indsatser eller en anbringelse, jf. §§ 32, 46 eller 47, skal kommunalbestyrelsen under en børneudredning, jf. lovudkastets § 20, sikre kontinuitet og stabilitet for barnet eller den unge ved, at væsentlige møder med barnet eller den unge som udgangspunkt afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere, jf. § 21, stk. 5.

Børns Vilkår finder det endvidere positivt, at kommunalbestyrelsen skal sikre kontinuitet og stabilitet for det anbragte barn eller den anbragte unge i samtaler i forbindelse med det personrettede tilsyn ved at disse samtaler med barnet eller den unge som udgangspunkt afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere jf. lovforslagets § 156, stk. 6.

Børns Vilkår finder det endvidere positivt, at hvor barnet eller den unge ikke ønsker, at der skal deltage to sagsbehandlere i samtaler i forbindelse med det personrettede tilsyn, vil kravet om deltagelse af to sagsbehandlere kunne fraviges, eller det vil kunne aftales, at den ene sagsbehandler deltager virtuelt jf. bemærkningerne til lovforslagets § 156, stk. 6.

Det er imidlertid afgørende, at sagsbehandlerne er bevidste om, at det for det enkelte barn eller ung kan føles overvældende, at der skal være to sagsbehandlere til stede og at det kan skabe en uhensigtsmæssig asymmetri i samtalen mellem barnet og sagsbehandleren. Barnet vil kunne opleve sig alene med to voksne, som ved, hvad der skal ske, hvorimod barnet, der i forvejen kan være i en udsat position, ikke nødvendigvis kender til rammerne for samtalen og hvad formålet er. Det er på den baggrund Børns Vilkårs opfattelse, at det for mange børn og unge kan være vanskeligt at udtrykke egne behov og ønsker ved en samtale med to sagsbehandlere.

Det er derfor efter Børns Vilkår opfattelse vigtigt, at sagsbehandlerne oplyser barnet eller den unge om muligheden for at få en bisidder, jf. lovudkastets § 6, da en bisidder vil kunne skabe tryghed for barnet i samtalen, så barnet ikke føler sig alene samt hjælpe barnet med at udtrykke sine ønsker og behov.

> Jeg var meget nervøs for at komme til børnesamtale, fordi jeg aldrig har prøvet det før. Men min bisidder snakkede med mig før jeg skulle til samtale, og gjorde mig opmærksom på det jeg ville snakke om."
>
> Pige, 13 år

Ny terminologi

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det undersøges, hvordan de forskellige betegnelser og udtryk opfattes og bruges - primært blandt målgruppen, men også med inddragelse af mere grundlæggende lingvistisk viden.

Børns Vilkår anerkender og støtter intentionen om at gøre op med forældet eller stigmatiserende sprogbrug, så børn ikke får det indtryk, at de er et problem, der skal løses.

Det er værdifuldt at have fokus på at forenkle lovteksten. Børns Vilkår opfordrer dog til, at eventuelle ændringer tryktestes på målgruppen og praktikere, så man undgår ændringer, der ikke giver mening. F.eks. er det positivt, at betegnelsen "aflastningsfamilie" er erstattet, da det må opfattes negativt.

På samme måde kan betegnelsen "børne- og ungehjem" for nogle virke stigmatiserende og have en negativ konnotation, mens det for andre opfattes mere neutralt.

Det er desuden positivt, at der skal ske en oprydning i stigmatiserende sprogbrug i forhold til indsatser, som iværksættes med afsæt i en funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge.

Det bør undersøges, hvordan de forskellige betegnelser og udtryk opfattes og bruges - primært blandt målgruppen, men også med inddragelse af mere grundlæggende lingvistisk viden.

Screening, afdækning og udredning af barnets behov

Forudsætning om særlige børnefaglige kvalifikationer

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det i bemærkningerne til lovudkastets § 17 præciseres, at det forudsættes, at alle sagsbehandlere, der laver screeninger efter § 17, har dokumenteret børnefaglige kvalifikationer.
- At socialrådgiveruddannelsen styrkes.
- At der udvikles og igangsættes en national udbredelse af en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud for socialrådgivere i myndighedsrollen og med arbejdserfaring inden for området.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt positivt, at de nye bestemmelser i lovudkastets kapitel 3 om afdækning og børneudredning af barnets behov giver mulighed for, at sagsbehandlerne i højere grad end tidligere kan vurdere, hvordan og på hvilken måde den enkelte sag skal oplyses, så barnet og familien hurtigere kan få den rette hjælp og støtte.

Det kræver en stor børnefaglig indsigt at kunne vurdere og håndtere børnesager, herunder at vurdere, hvornår en børnesag er "let" eller "mere kompleks".

Børns Vilkår bemærker i den forbindelse, at der ikke med lovudkastet er taget stilling til, på hvilket niveau børnehandicapudredninger (BHU) skal være et arbejdsredskab, der udbredes yderligere til sager omhandlende børn og unge med funktionsnedsættelser.

Det er helt afgørende, at reglerne ikke står alene. Det er Børns Vilkårs opfattelse, at hvis de nye regler reelt skal sikre en bedre sagsbehandling for alle børn, der har behov for støtte og hjælp efter reglerne i barnets lov, er der behov for, at socialrådgiveruddannelsen styrkes. Der skal ligeledes udvikles og igangsættes en national udbredelse af en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud for socialrådgivere i myndighedsrollen og med arbejdserfaring inden for området. Det skal sikre, at der er faglige spydspidser i kommunerne i arbejdet med de udsatte børn.

Børns Vilkår anerkender, at ikke alle sagsbehandlere som udgangspunkt besidder de fornødne børnefaglige kvalifikationer, f.eks. sagsbehandlere der er nye med målgruppen eller under videreuddannelse. Hvis sagsbehandlere, der ikke har de fornødne børnefaglige kvalifikationer, laver screeninger efter lovudkastets § 17, skal det ske ved sparring og tæt opfølgning med en sagsbehandler, der har de fornødne børnefaglige kompetencer.

Klagemulighed

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At børn og unge får ret til at påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at problemstillingen ikke kræver yderligere afdækning eller udredning af barnets eller den unges støttebehov, jf. § 18, stk. 1, nr. 1.

Børns Vilkår bemærker, at beslutninger om, at der ikke er behov for yderligere afdækning eller udredning af barnets eller den unges behov, jf. lovudkastets § 18, stk. 1, nr. 1, ikke vil kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Frister

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At der i lovudkastet indsættes specifikke frister for, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage den indledende screening, jf. lovudkastets § 18, afdækning, jf. lovudkastets § 19 og udredning, jf. lovudkastets § 20.

Børns Vilkår bemærker, at det hverken fremgår af lovudkastet eller bemærkningerne hertil, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage den indledende screening, jf. lovudkastets § 18, afdækning, jf. lovudkastets § 19 og udredning, jf. § 20.

Det fremgår af Børnesagsbarometret fra 2022 udarbejdet af Ankestyrelsen, at kommunerne har store vanskeligheder ved at overholde servicelovens krav om udarbejdelse af børnefaglige undersøgelser, jf. servicelovens § 50.

Det fremgår således af undersøgelsen, at kommunerne ikke overholder kravet om at udarbejde eller opdatere den børnefaglige undersøgelse i 36 % af sagerne.

Det fremgår endvidere, at kommunens frist på fire måneder efter at kommunen bliver opmærksomme på, at et barn eller en ung kan have behov for støtte for at udarbejde den børnefaglige undersøgelse, ikke er overholdt i 65 % af sagerne.

Børns Vilkår er som udgangspunkt enige i, at muligheden for øget fleksibilitet i forhold til valg af afdækning og udredning kan medføre, at oplysning af sagerne i mange tilfælde kan gøres hurtigere. Dette må imidlertid ikke føre til, at oplysning af andre sager kommer til at tage længere tid end den fire måneders frist for udarbejdelse af børneundersøgelsen, der efter gældende ret, jf. servicelovens § 50, stk. 7.

Lange sagsbehandlingstider, hvor en sag ligger stille, kan medføre, at et barns eller en ungs støttebehov ikke bliver afdækket eller udredt med den fornødne rettidighed, hvilket i værste fald kan medføre, at et barn eller en ung bliver fastholdt i en udsat situation til skade for barnet, der kunne være undgået.

Det er Børns Vilkårs opfattelse, at det er vigtigt, at der sendes et tydeligt signal til kommunerne om, hvor lang tid hhv. screening, afdækning og udredning maksimalt må tage, og at der kan føres tilsyn med om kommunerne overholder de maksimale sagsbehandlingstider.

Undersøgelse af søskendes forhold

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At lovudkastets § 21, stk. 2, skal omfatte alle børn og unge under 18 år, herunder børn og unge, der er i hjemmet i kortere tidsrum, f.eks. børn, der er på weekendbesøg eller lign. ved en samværsforælder.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt positivt, at kommunalbestyrelsen har pligt til at iværksætte en børneudredning af eventuelle søskende (herunder hel-, halv- og papsøskende, jf. bemærkningerne til lovudkastets § 21, stk. 2), hvis et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge eller overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for, så denne gruppe får den nødvendige hjælp og støtte, jf. lovudkastets § 21, stk. 2.

Børns Vilkår er dog uforstående for, at denne pligt begrænses, hvis barnet eller den unge er over 15 år, jf. lovudkastets § 21, stk. 2. Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at det " f.eks. [kan] være mindre børn eller stilfærdige, indadreagerende børn, som ikke får den rette i hjælp i tide". Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at ministeriet forudsætter, at "unge over 15 år har en alder, der gør, at de som udgangspunkt lettere selv kan bede om hjælp, hvis de har brug for det".

Det er imidlertid Børns Vilkårs erfaring, at ikke alle unge over 15 år kan eller får bedt om den hjælp, som de har brug. Det kan bl.a. skyldes, at de unge udviser en stærk loyalitet over for deres familie og er bange for, at det er deres skyld, hvis familien bliver splittet eller skal flytte.

Det kan således føre til, at der er børn i udsatte familier, som ikke får den hjælp, de har brug for, eller først får hjælpen for sent, selvom kommunen er opmærksom på, at der er alvorlige problemer i familien.

Det er endvidere uklart, hvordan "hjemmeboende" børn, jf. lovudkastets § 21, stk. 2, afgrænses. Efter Børns Vilkår opfattelse bør bestemmelsen omfatte alle børn, der har sin gang i hjemmet. Det vil således sige, at bestemmelsen også bør omfatte børn, der er i hjemmet i korte tidsrum som f.eks. børn, der er på weekendbesøg eller lign. ved en samværsforælder.

"Jeg blev kontakt af en 17 år pige, der gerne vil have støtte til at mødes med kommunen. Pigen fortæller mig, at hun gerne vil have hjælp til at flytte hjemmefra, fordi hun ikke har det godt derhjemme på grund af morens misbrug og aggressive adfærd. Pigen har gerne villet have hjælp af kommunen før, men har ikke turde bede om hjælpen, da hun har fået at vide, at det så ville være hendes skyld, hvis de alle blev sat ud af deres bolig. Pigen fortæller mig, at nogen har sendt en anonym underretning til kommunen og hun derfor godt tør at bede om hjælp nu."

Bisidder, Bønrs Vilkårs Bisidderkorps

Anbringelse

Forebyggelse af omsorgssvigt, ikke anbringelser

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det i bemærkningerne til lovudkastets kapitel 5 præciseres, at det forudsættes, at alle sagsbehandlere, der behandler sager om anbringelse af børn og unge efter reglerne i kapitel 5, har dokumenteret børnefaglige kvalifikationer.
- At socialrådgiveruddannelsen styrkes.
- At der udvikles og igangsættes en national udbredelse af en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud for socialrådgivere i myndighedsrollen og med arbejdserfaring inden for området.

Det er Børns Vilkårs erfaring, at kommunerne i nogle tilfælde vælger ikke at anbringe børn ud fra overvejelser om bl.a. økonomi og kommunale målsætninger om færre anbringelser. Det kan i værste fald medføre, at børn, der bør anbringes, ikke bliver det.

Børns Vilkår finder det således positivt, at der med lovudkastets sættes fokus på, at det er afgørende, at socialt udsatte børn får den rigtige hjælp fra start – også når en anbringelse er dét, der vurderes at være det bedste for barnet.

Det er dog vigtigt for Børns Vilkår at understrege, at sager om børn og unges mistrivsel og omsorgssvigt er yderst komplekse og derfor kræver en stor børnefaglig indsigt.

Indbringelse af klager over afgørelser om anbringelse

Børns Vilkår finder det meget positivt, at forslaget giver børn, der er fyldt 10 år, flere rettigheder i forbindelse med sager om anbringelse uden for hjemmet, herunder at børn, der er fyldt 10 år, kan indbringe afgørelser om anbringelse uden for hjemmet, hjemgivelse og hjemgivelsesperiode, valg af anbringelsessted og samvær og kontakt for Ankestyrelsen, jf. lovudkastets § 145.

Det er Børns Vilkårs erfaring, at Ankestyrelsen i en del sager træffer afgørelse på grundlag af de oplysninger, der er tilvejebragt af kommunen. Det er imidlertid Børns Vilkårs opfattelse, at Ankestyrelsen i alle sager bør inddrage barnet eller den unge aktivt i sin behandling af klagesagen.

Ret til at bede om en anbringelse

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At sagsbehandlere, der vurderer, om der skal foretages en udredning på baggrund af en henvendelse fra et barn eller en ung, jf. § 48, stk. 2, skal have de nødvendige børnefaglige kvalifikationer og erfaring.
- At børn og unge, der er fyldt 10 år, skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at der ikke skal udarbejdes en børneudredning efter lovudkastets § 20 og herunder vurdere, at kriterierne i lovudkastets § 46 og 47 er opfyldt til Ankestyrelsen.
- At det i lovteksten fastsættes en frist for, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage vurderingen i medfør af lovudkastets § 48.

Det fremgår af lovforslaget, at børn og unge får ret til at bede om en anbringelse, jf. lovudkastets § 48. Det er imidlertid Børns Vilkårs vurdering, at børn og unge allerede har en sådan ret efter gældende lovgivning, da kommunalbestyrelsen har pligt til at overveje, om der skal iværksættes en undersøgelse efter servicelovens § 50, hvis kommunalbestyrelsen bliver bekendt med, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder behov for anbringelse uden for hjemmet.

Børns Vilkår er bekymret for, at barnet eller den unge ifølge lovudkastet ikke har mulighed for at klage, hvis kommunalbestyrelsens vurderer, at der ikke skal udarbejdes en børneudredning efter lovudkastets § 20.

Samvær under anbringelse uden for hjemmet

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det i bemærkningerne tydeliggøres, at barnet eller den unge efter lovudkastets § 5, stk. 3, skal inddrages i alle beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold.
- At barnets eller den unges holdning til omfang, rammer og sted for samværet m.v. skal inddrages ved samtale med barnet eller den unge.
- At børn og unge skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at samværet ikke skal suspenderes, jf. lovudkastets § 103, stk. 2.
- At lovudkastets § 104, stk. 5, 1. pkt. affattes således: Der kan ikke efter stk. 2 og 4 træffes afgørelser, som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end en gang hver tredje måned.
- At samtykke i medfør af § 104, stk. 3, skal gives af børn, der er fyldt 10 år.

Børns Vilkår stiller sig undrende for, hvorfor barnet eller den unges ret til at blive inddraget i forbindelse med beslutninger og afgørelser om samvær ekspliciteres i lovudkastets § 103, stk. 1, 2. pkt., da det er Børns Vilkårs opfattelse, at barnet eller den unge efter lovudkastets § 5, stk. 3, *skal inddrages i alle* beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold, herunder beslutninger og afgørelser om samvær.

Børns Vilkår er således bekymret for, at fremhævelse af retten til inddragelse i specifikke bestemmelser, herunder § 103, stk. 1, 2. pkt., kan skabe en vildfarelse om, hvorvidt retten også gælder ved andre beslutninger og afgørelser, hvor denne ret ikke ekspliciteres.

Det skal hertil bemærkes, at barnets eller den unges ret til inddragelse følger af Børnekonventionens artikel 12, hvorefter børn og unge har ret til at udtrykke sine synspunkter *i alle forhold, der vedrører barnet*, og at barnets eller den unges synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed.

Det fremgår af lovforslaget, at børn og unge får en ret til at anmode om, at samværet alene kan finde sted med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet eller den unge eller om at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en periode, jf. lovudkastets § 103, stk. 2.

Børns Vilkår er imidlertid bekymret for, at barnet eller den unge ifølge lovudkastet ikke har mulighed for at klage, hvis kommunalbestyrelsens vurderer, at samværet ikke skal suspenderes. Det er Børns Vilkårs opfattelse, at der med barnets eller den unges rettigheder også bør medfølge retssikkerhedsgarantier, herunder ret til at klage.

Det er endvidere Børns Vilkårs opfattelse, at mange børn og unge vil have stor gavn af, at samvær og kontakt kan suspenderes for en længere periode, f.eks. i 3-6 måneder. Det skyldes bl.a., at mange børn og unge giver udtryk for et behov for en pause i samværet med bl.a. deres forældre. Samværet med forældrene kan være forstyrrende i deres hverdag med skole, sport og venner. Forstyrrelsen handler bl.a. om, at de har vanskeligt ved at koncentrere sig, bliver triste og enten inadreagerende eller udadreagerende før og efter samværet på grund af forældrenes påvirkning under samværet.

Det er Børns Vilkårs klare holdning, at retten til samvær er barnets ret, og barnet derfor bør kunne anmode om at få suspendere samværet i en længere periode, da dette i mange tilfælde vil være til barnets bedste.

Det fremgår af lovudkastets § 103, stk. 2, at barnet eller den unge kan anmode om, at samværet alene kan finde sted med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet eller den unge. Det fremgår endvidere af lovudkastets § 104, stk. 3, at kommunalbestyrelsen med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, kan træffe afgørelse om, at samværet mellem forældre og barnet eller den unge skal støttes ved, at der er en tredje person til stede.

Det betyder altså, at det alene er unge, der er fyldt 15 år, der kan anmode om, at en tredje person (der ikke er den unges støtteperson) er til stede under samværet.

Børns Vilkår er imidlertid uforstående for, hvorfor aldersgrænsen er fastsat til 15 år, da der i en række – og mere indgribende bestemmelser – gives partsstatus til børn ned til 10 år. Det er Børns Vilkårs erfaring, at mange børn i alderen 10 -14 år har en klar holdning til, hvilken person, de ønsker skal være til stede under samværet. Det kan f.eks. være barnets støtteperson, barnets bisidder eller en anden voksen fra barnets netværk, som barnet har tillid til. Det er endvidere Børns Vilkårs erfaring, at en afgørende betingelse for at støttet samvær bliver en succes, er at personen, der er til stede under samværet, understøtter samværet på en hensigtsmæssig måde. Den person, vil ofte kunne være barnets støtteperson, men der vil også kunne være tilfælde, hvor barnets støttepersonen kan skabe en uhensigtsmæssig (familie)dynamik under samværet, idet barnets

støtteperson skal findes i barnets eller den unges familie eller netværk, jf. lovudkastets § 53.

Børns Vilkår finder det på den baggrund uhensigtsmæssigt, at bestemmelsen alene omfatter unge, der er fyldt 15 år, da mange børn i alderen 10 – 14 år vil have gavn af at kunne anmode om samværet skal støttes af en tredje person, der ikke er barnets støtteperson.

Permanent anbringelse

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At børn og unge skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at der ikke skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse, jf. lovudkastets § 68, stk. 1, 2. pkt.
- At autoriserede psykologer, der foretager tilknytningsvurderinger, skal have en relevant specialistgodkendelse fra Dansk Psykologforening.
- At der skal benyttes validererede test og metoder til at afdække barnets relation og kvaliteten af tilknytningen til barnets omsorgspersoner. Videnskabeligt funderede metoder skal anvendes som et supplement til den samlede undersøgelse som retningslinjerne foreskriver.

Børns Vilkår finder det positivt, at det med lovforslaget tydeliggøres, at børne- og ungeudvalget i højere grad skal kunne træffe afgørelse om at gøre anbringelser permanente, hvis dette er det bedste for barnet eller den unge.

Det fremgår således af lovudkastets § 67, stk. 1, at børne- og ungeudvalget kan træffe afgørelse om, at et barn eller en ung, der har været anbragt uden for hjemmet i mindst 3 år fortsat skal være anbragt uden for hjemmet i en permanent anbringelse, hvis barnet eller den unge har opnået en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det på kortere og længere sigt må antages at være af væsentlig betydning for barnets eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet.

Børns Vilkår er positivt indstillet over for intentionen bag bestemmelsen, men er bekymret for, at angivelse af en bestemt frist (mindst 3 år) for, hvornår børne- og ungeudvalget skal vurdere, om permanent anbringelse vil være det bedste for barnet, kan medføre, at forældremyndighedsindehaveren anmoder om hjemgivelse af et barn eller

en ung, der anbragt uden for hjemmet med samtykke, jf. lovudkastets § 46, stk. 1, inden barnet eller den unge har været anbragt i 3 år, alene med det formål at undgå, at børne- og ungeudvalget behandler spørgsmålet om permanent anbringelse, jf. lovudkastets 67, stk. 1.

Børns Vilkår finder det dog positivt at børne- og ungeudvalget, efter anmodning fra barnet, kan vælge at træffe afgørelse om at anbringe barnet permanent, selvom barnet har været anbragt mindre end 3 år jf., § 68, stk. 2, § 67, stk.1.

Børns Vilkår finder det endvidere som udgangspunkt positivt, at et barn eller en ung, som er fyldt 10 år, har ret til at anmode kommunalbestyrelsen om at blive permanent anbragt uden for hjemmet, jf. lovudkastets § 68, stk. 1.

Børns Vilkår er imidlertid bekymret for, at barnet eller den unge ifølge lovudkastet ikke har mulighed for at klage, hvis kommunalbestyrelsens vurderer, at der ikke skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse, jf. lovudkastets § 68, stk. 1, 2. pkt.

Der skal til brug for børne- og ungeudvalgets afgørelse om en permanent anbringelse efter lovudkastets § 67, stk. 1, udarbejdes en indstilling, der bl.a. indeholder en psykologisk helhedsvurdering af barnets eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet foretaget af en autoriseret psykolog, jf. lovudkastets § 67, stk. 4, nr. 3.

Der er imidlertid Børns Vilkårs vurdering, at det kræver særlige faglige forudsætninger at foretage en tilstrækkeligt kvalificeret helhedsvurdering af barnet eller den unges tilknytning til anbringelsesstedet. Tilknytningsvurderinger kræver særlige faglige kompetencer, som ikke alle autoriserede psykologer nødvendigvis besidder.

Skift i anbringelsessted

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At plejefamilierne ikke skal kunne anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år.
- At der fastsættes en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 98, stk. 2, senest skal foreligge.

Vi ved, at mange børn og unge, der anbringes, oplever ustabilitet i deres anbringelsesforløb. En undersøgelse om anbragte unges trivsel, foretaget af VIVE, viser, at (52 % af de unge har været på det samme anbringelsessted, hvor de først blev anbragt. 26 % har boet på to forskellige anbringelsessteder, og 22 % har haft tre eller flere anbringelsessteder.[9]

Børns Vilkår finder det således positivt, at børn og unge ned til 10 år – i stedet for de nuværende 12 år, jf. servicelovens § 69, stk. 2, – som udgangspunkt skal samtykke før kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om skift i anbringelsessted i medfør af lovudkastets § 97, stk. 2, jf. lovudkastets § 98, stk. 1.

Det fremgår endvidere af lovudkastets § 98, stk. 3, at barnets eller den unges plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år (second opinion).

Det er imidlertid Børns Vilkårs erfaring, at mange børn under 10 år benytter bisiddere med børnefaglig og juridisk baggrund i henhold til den gældende § 48 a i serviceloven.[10] Kombinationen mellem bisiddernes børnefaglige og juridiske kompetencer og deres viden om og indsigt i de konkrete sager gør, at det ofte vil kunne være de uvildige voksenpersoner tæt på barnet, der – sammen med barnet – er nærmest til at vurdere, om

[9] Lausten, M. & A.G. Andreasen (2022): Anbragte unges trivsel 2020. Trivselsundersøgelse blandt 15- og 17-årige, 2014-2020. København: VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

[10] I 2021 var 11,8% af de børn der fik en bisidder fra Børns Vilkår med i kommunen under 10 år. Børns Vilkår har været bisidder for i 5.129 børn fra 2010 til 2021. Siden 2010 har der været 402 bisiddersager i kommunen, hvor barnet var *under 10 år* ved sagens påbegyndelse.

det vil være hensigtsmæssigt at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af en afgørelse om skift af anbringelsessted.

Det er desuden Børns Vilkårs erfaring, at der kan være uoverensstemmelse mellem barnet eller den unge og deres plejefamilie i spørgsmål om skift i anbringelsessted.

Da en plejefamilies anmodning om Ankestyrelsens vurdering efter § 98, stk. 3, har opsættende virkning, kan det medføre, at skiftet bliver udsat imod barnets eller den unges ønske. Børns Vilkår finder det desuden betænkeligt, at der hverken i lovudkastet eller bemærkningerne hertil er fastsat en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 98, stk. 2, senest skal foreligge.

Den manglende tidsfrist kan medføre, at et barn eller en ung i en længere periode bliver fastholdt på et anbringelsessted imod sit ønske og i værste fald til skade for barnet. Det er derfor af stor vigtighed, at der fastsættes tidsfrister for at sikre, at børn og unge ikke udsættes for unødvendige svigt som følge af en lang sagsbehandlingstid.

Hjemgivelse

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At plejefamilierne ikke skal kunne anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 101, om hjemgivelse for et barn under 10 år.
- At der fastsættes en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 102, senest skal foreligge.

Børns Vilkår finder det positivt, at det af den nyaffattede § 100 fremgår, at det i vurdering af, om et barn eller en ung skal hjemgives, skal indgå, om hjemgivelsen vil være til barnets bedste eller den unges bedste.

Det fremgår af lovudkastets § 101, at barnets eller den unges plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 100, stk. 1, om hjemgivelse af et barn under 10 år (second opinion).

Det er imidlertid Børns Vilkårs erfaring efter mange års bisidderarbejde, at mange børn under 10 år benytter bisiddere med børnefaglig og juridisk baggrund i deres møde med systemet i henhold til servicelovens § 48 a.[11] Kombinationen mellem bisiddernes børnefaglige og juridiske kompetencer og deres viden om og indsigt i de konkrete sager gør, at det ofte vil kunne være de uvildige voksenpersoner tæt på barnet, der – sammen med barnet – er nærmest til at vurdere, om det vil være hensigtsmæssigt at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af en afgørelse om hjemgivelse.

Da en plejefamilies anmodning om Ankestyrelsens vurdering efter § 101 har opsættende virkning, kan det medføre, at hjemgivelsen bliver udsat imod barnets eller den unges ønske. Børns Vilkår finder det desuden betænkeligt, at der hverken i lovudkastet eller bemærkningerne hertil er fastsat en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 98, stk. 2, senest skal foreligge.

Den manglende tidsfrist kan medføre, at et barn eller en ung i en længere periode bliver fastholdt i en anbringelse imod sit ønske og i værste fald til skade for barnet. Det er derfor af stor vigtighed, at der fastsættes tidsfrister for at sikre, at børn og unge ikke udsættes for unødvendige svigt som følge af en lang sagsbehandlingstid.

Følg eller forklar-princippet

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At lovudkastets § 51, stk. 3, skal omfatte søskende under 18 år.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt positivt, at kommunen i medfør af lovudkastets § 53, stk. 3, i indstillinger efter lovudkastets § 51, stk. 1, der er begrundet helt eller delvist i omsorgssvigt, vold eller overgreb, skal begrunde, hvis kommunen ikke indstiller til børne- og ungeudvalget, at barnets eller den unges søskende i husstanden under 15 år også anbringes uden for hjemmet.

Børns Vilkår er imidlertid uforstående overfor, hvorfor dette alene gælder for søskende under 15 år, da mange unge over 15 år, efter Børns Vilkårs opfattelse, ligeledes kan være

[11] I 2021 var 11,8% af de børn der fik en bisidder fra Børns Vilkår med i kommunen under 10 år. Børns Vilkår har været bisidder for i 5.129 børn fra 2010 til 2021. Siden 2010 har der været 402 bisiddersager i kommunen, hvor barnet var *under 10 år* ved sagens påbegyndelse.

i en sårbar situation i hjemmet, og at ikke alle unge over 15 år kan eller får bedt om den hjælp, som de har brug. Det kan bl.a. skyldes, de unge udviser en stærk loyalitet over for deres familie og er bange for, at det er deres skyld, hvis familien bliver splittet eller skal flytte.

Det er efter Børns Vilkårs opfattelse meget positivt, at børne- og ungeudvalget i medfør af § 51, stk. 4 får en klar forpligtelse til at underrette Ankestyrelsen om sager omfattet af § 51, stk. 4, hvor de er bekymrede for om søskende får tilstrækkelig hjælp og støtte.

Afgørelse om anbringelse før fødselstermin

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At sagsbehandlere, der behandler sager efter reglerne i § 49, løbende skal inddrage sundhedsfagligt personale omkring familien i sagsbehandlingen.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt meget positivt, at børne- og ungeudvalget uden samtykke kan træffe en afgørelse efter lovudkastets § 47, jf. § 49, stk. 1, om, at ufødte børn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at det endnu ufødte barns sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen på grund af manglende evner eller ressourcer til at tilbyde tilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet.

Det er imidlertid Børns Vilkårs vurdering, at denne meget indgribende foranstaltning kræver særlige socialfaglige kvalifikationer hos de fagpersoner, der varetager denne opgave for kommunen. Det er endvidere vigtigt, at der i forløbet op til fødselsterminen foretages løbende samtaler med de vordende forældre, så de føler sig inddraget og godt klædt på i processen.

Det er hertil Børns Vilkårs bekymring, at bestemmelsen kan medføre, at gravide kvinder, der er i fare for at få deres barn anbragt uden for hjemmet med tvang efter § 49 eller tvangsbortadopteret efter § 69, kan hemmeligholde graviditeten, gå under jorden eller udrejse af landet til skade for barnet.

Venskabsfamilier

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At kommunen skal sikre en samlet indsats under barnets anbringelse, hvor barnets biologiske familie og allerede eksisterende netværk kan være en del af løsningen.

Børns Vilkår finder det som udgangspunkt positivt, at kommunen i medfør af lovudkastets § 54 skal hjælpe barnet eller den unge med at finde en familie i barnets eller den unges familie eller netværk, som kan udpeges til at være dennes venskabsfamilie under anbringelsen.

Det er imidlertid Børns Vilkårs opfattelse, at få børn og unge i dag får tildelt en støtteperson fra deres netværk i forbindelse med de bliver anbragt uden for hjemmet. Børns Vilkår er på den baggrund bekymret for, at børn og unge, der anbringes uden for hjemmet, kan risikere at blive stillet en venskabsfamilie i udsigt, som reelt ikke kan findes eller som ikke holder ved igennem en flerårig anbringelse. Dette vil give barnet endnu et svigt.

Det er endvidere Børns Vilkårs opfattelse, at mange venskabsfamilier ikke nødvendigvis vil besidde den fornødne indsigt og kompetencer til at møde barnet eller den unge på en hensigtsmæssig måde. Dette skyldes bl.a., at der ikke stilles krav om at en venskabsfamilie skal igennem uddannelse eller godkendes, som det f.eks. ses ved plejefamilier.

Adoption

Afgørelse om adoption før fødselstermin

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At sagsbehandlere, der behandler sager efter reglerne i § 69, skal have adgang til relevant og praksisnær sparring og supervision.

Det følger af lovudkastets § 69, stk. 1, nr. 1, at kommunalbestyrelsen fremover tillige skal overveje adoption ved indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet efterlovudkastets § 49 anbringelse ved fødsel, når hensynet til kontinuitet og stabilitet i barnets eller den unges opvækst taler for, at barnet eller den unge gennem adoption får en ny familie, når det må antages, at barnet eller den unge vil være anbragt i en længere årrække.

Børns Vilkår er som udgangspunkt positivt indstillet over for intentionen bag bestemmelsen. Det er imidlertid helt afgørende, at sagsbehandlingen har en høj kvalitet.

Plejefamilieadoption

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At autoriserede psykologer, der foretager tilknytningsvurderinger, bør have en relevant specialistgodkendelse fra Dansk Psykologforening.
- At der skal benyttes validererede test og metoder til at afdække barnets relation og kvaliteten af tilknytningen til barnets omsorgspersoner. Videnskabeligt funderede metoder bør anvendes som et supplement til den samlede undersøgelse som retningslinjerne foreskriver.

Med lovforslaget videreføres adoptionslovens § 9, stk. 4, hvorefter det følger, at når et barn er anbragt uden for hjemmet i en plejefamilie, kan adoption meddeles plejeforældrene, hvis barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning, navnlig under hensyn til kontinuiteten og stabiliteten i barnets opvækst og til barnets relation til sine forældre.

Det fremgår af vejledning af 26. juni 2020 om frigivelse af børn til national adoption pkt. 10.3, at:

> ”Kommunen skal som led i oplysningen af sagen sørge for, at der laves en undersøgelse af barnets tilknytning til plejefamilien. Undersøgelsen bør foretages af en psykolog, lægefaglig person eller en anden børnesagkyndig person. Undersøgelsen af tilknytningen skal indeholde en analyse af barnets opnåede og fremtidige tilknytning til plejefamilien, til de oprindelige forældre og til plejefamiliens netværk samt hvis relevant til forældrenes netværk. Undersøgelsen skal indeholde oplysning om, hvorledes barnet opfatter plejefamilien, den oprindelige familie og netværk, samt om hvordan plejefamilien stiller sig til adoptionen.” (vores understregning)

Der er imidlertid Børns Vilkårs vurdering, at det kræver særlige faglige forudsætninger at foretage en tilstrækkeligt kvalificeret vurdering af barnet eller den unges tilknytning til plejefamilien. Tilknytningsvurderinger kræver særlige faglige kompetencer, som ikke alle lægefaglige personer, autoriserede psykologer og andre børnesagkyndige personer nødvendigvis besidder.

Barnets plan

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At udarbejdelse af barnets plan skal være obligatorisk ved alle indsatser, medmindre hensynet til barnets bedste taler herfor og det i øvrigt findes ubetænkeligt.
- At et barn, der er fyldt 10 år, skal samtykke til udarbejdelse af barnets plan.

Børns Vilkår finder det positivt, at barnets plan skal afspejle det enkelte barns ønsker og behov, og at kommunalbestyrelsen skal inddrage barnet eller den unge og forældrene i formuleringen af målene, jf. lovudkastets § 92, stk. 1. Børns Vilkår anerkender ambitionen om, at barnets plan i højere grad skal sikre, at barnet eller den unge og forældrene kan se deres egne ønsker afspejlet i målene og i højere grad vil kunne tage ejerskab over de opstillede mål. Det er endvidere positivt, at barnets plan er tænkt som et centralt redskab i den løbende opfølgning.

Det er imidlertid bekymrende, at udarbejdelsen af barnets plan ikke er obligatorisk, medmindre der iværksættes en anbringelse uden for hjemmet efter lovudkastets §§ 46 og 47.

Det er efter Børns Vilkårs opfattelse vigtigt, at der i alle sager udarbejdes en barnets plan, idet en sådan plan kan sikre en tilstrækkelig systematik i sagerne og kan sikre en god opfølgning på effekten af indsatsen og målene herfor, jf. endvidere afsnittet om Løbende opfølgning, samt at give både barnet og familien et overblik over sagens formål. Afsluttende er barnets plan efter Børns Vilkårs opfattelse et vigtigt instrument i forbindelse med overlevering af sager ved sagsbehandlerskift, jf. endvidere afsnittet Stabil voksenkontakt i barnets møde med systemet.

Det fremgår af lovudkastets § 92, stk. 1, at barnets plan så vidt muligt skal udarbejdes i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Børns Vilkår er af den opfattelse, at såfremt barnet skal tage og få ejerskab over planen, som det angives i bemærkningerne til lovudkastet, skal barnet, herunder børn under 15 år, også samtykke til udarbejdelse af barnets plan.

Opfølgning på indsatsen

Løbende opfølgning

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At lovudkastets § 95 ændres, så der fastsættes specifikke intervaller for, hvornår kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge op på enkelte indsatser efter lovudkastets §§ 32, 46, 47, 114-116 og 120.
- At det i lovudkastets § 95 fremgår, at barnet eller den unge som udgangspunkt skal inddrages ved samtale, men at opfølgningen efter barnets eget ønske, kan ske på andre måder f.eks. telefonsamtale, videosamtale eller lign., hvis hensynet til barnets bedste taler herfor.
- At der i lovudkastet indsættes en undtagelsesbestemmelse, hvorefter opfølgningen kan ske i et mindre omfang end det i lovudkastets § 95 angive, hvis barnet anmoder herom, hensynet til barnets bedste taler herfor og det i øvrigt findes ubetænkeligt. Hvis opfølgningen sker i et mindre omfang end det i lovudkastets § 95 angive, skal dette begrundes i barnets plan, jf. endvidere afsnittet om barnets plan.

Børns Vilkår finder det meget bekymrende, at reglerne om opfølgning med lovudkastets § 95 foreslås ændret, så der ikke fremadrettet vil være krav om opfølgning med minimum seks måneders interval i sager om indsatser efter lovudkastets §§ 32, 46, 47, 114-116 og 120.

Det er Børns Vilkårs erfaring, at kontinuerlig opfølgning i barnets sag er afgørende for, at barnet på trods af et særligt støttebehov kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som sine jævnaldrende. Kontinuerlig opfølgning giver barnet mulighed for løbende at tale med sin sagsbehandler om eventuelle udfordringer og om sin udvikling. Dette er afgørende for, at sagsbehandleren får den nødvendige viden og forudsætning for kvalificeret at kunne vurdere, om indsatserne skal tilpasses, udvides eller ophøre.

Opfølgning giver endvidere mulighed for at barnet løbende kan inddrages i sin egen sag. Det er imidlertid Børns Vilkårs erfaring, at mange oplever at blive overset og "glemt" i de sager, hvor kommunen ikke overholder de gældende regler om opfølgning. Dette kan

betyde, at barnet ikke oplever sig som vigtig og noget værd samt at deres perspektiv er uden betydning.

Den løbende opfølgning er efter Børns Vilkårs opfattelse helt afgørende for at sikre barnets eller den unges retssikkerhed, da opfølgning i mange tilfælde viser, at indsatserne skal tilpasses, udvides eller ophøre. Manglende opfølgning kan omvendt medføre, at barnet eller den unge risikerer at blive udsat for indsatser, der hverken gavner barnets trivsel eller udvikling og i værste fald kan være omsorgssvigt.

Børns Vilkår støtter intentionen bag bestemmelsen om at flytte ressourcer fra unødig dokumentation til arbejdet med barnet og familien. Børns Vilkår er imidlertid meget bekymret for, at forslaget kan medføre, at opfølgningen i mange sager vil ske i et mindre omfang end i dag – og i værste fald helt vil blive undladt i kommunerne. Det er endvidere Børns Vilkårs vurdering, at barnet og den unge ikke altid vil have de rette forudsætninger til at udtrykke, hvordan de ønsker, at den efterfølgende opfølgning skal foregå og hvor ofte. Børn og unge orienterer sig ofte efter nutiden og kan have vanskeligt ved at forestille sig, hvad der skal ske et år frem.

Dette understøttes af, at kommunerne allerede i dag har vanskeligt ved at sikre den løbende opfølgning efter de gældende regler. Det fremgår således af Børnesagsbarometret udarbejdet af Ankestyrelsen i 2022, at kommunerne i 43 % af sagerne overskrider lovens tidsfristen med mere end tre måneder og i 38 % af sagerne bliver kravet om at det personrettede tilsyn skal føres mindst to gange årligt ikke overholdt. Det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at barnet eller den unge og forældrene altid vil kunne anmode kommunen om at ændre tilrettelæggelsen af opfølgningen i en sag om generelle, støttende indsatser, anbringelse eller efterværn.

Kommunen vil i disse tilfælde skulle foretage en konkret og individuel vurdering af, om der er grundlag til at handle på anmodningen. Hvis kommunen ikke finder grundlag for at imødekomme anmodningen, vil der ikke være tale om en forvaltningsretlig afgørelse, som kan påklages.

Det er på den baggrund Børns Vilkårs opfattelse, at det er helt afgørende, at kommunerne som minimum forpligtes til at følge op på indsatser efter lovudkastets §§ 32, 46, 47, 114-116 og 120 efter i loven nærmere angivne intervaller.

Børns Vilkår er enige i, at der kan være behov for at differentiere opfølgningen afhængigt af hvilke indsatser, der er tale om. Der kan således være indsatser, hvor der som minimum

vil være behov for opfølgning 1 gang årligt, imens andre indsatser som minimum vil kræve opfølgning 4 gange årligt.

Børns Vilkår har desuden den opfattelse, at der kan være særlige tilfælde, hvor opfølgningen – efter barnets eller den unges eget ønske og anmodning – med fordel kan foregå i et mindre omfang og på andre måder som f.eks. ved telefonsamtale, videosamtale eller lign.

Personrettet tilsyn

Børns Vilkår finder det positivt, at der ikke ændres på det personrettede tilsyn, jf. lovudkastets § 156. Dette betyder, at barnet vil få minimum 2 årlige besøg af sagsbehandler, hvor barnet eller den unge har mulighed for at tilkendegive sin holdning til de forhold der er under anbringelsen, hvor personer fra anbringelsesstedet ikke vil være til stede.

Det skal bemærkes, at Ankestyrelsens Børnesagsbarometer fra 2022 viser, at i 27 % af de undersøgte sager, har kommunerne ikke overholdt lovkravet om at tale med det anbragte barn to gange om året i forbindelse med det personrettede tilsyn efter § 148.

Det er på den baggrund Børns Vilkårs opfattelse helt afgørende, at kommunerne overholder de lovbestemte frister.

> ”Min plejefamilie kunne pludselig ikke have mig boende mere. For mig følte det som om, at jeg blev smidt ud - og det gjorde mig ret ked af det, for jeg gjorde mig virkelig umage for at være den bedste version af mig selv hele tiden. Da jeg flyttede hjem, var der slet ikke nogen som hjalp mig. Altså, efter én samtale med min socialrådgiver aftalte vi bare en dato hvor min mor så kom og hentede mig, og der var hverken andre på dagen eller nogen til at snakke med mig efterfølgende. Jeg har følt at jeg er blevet ladt i stikken, for det har været meget hårdt bare sådan at flytte hjem med så kort varsel. Min plejefamilie har ikke engang fulgt op på mig eller noget.”
>
> Pige, 16 år, til BørneTelefonen

Børn med handicap

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det tydeliggøres, at kommunalbestyrelsens ansvar for indsatser også indebærer et særskilt fokus på at sikre børn og unge med handicaps ret til skolegang og inklusion.
- At det sikres, at sagsbehandlere, der arbejder med sager om børn og unge med handicap, har de rigtige kompetencer, og at man i hele processen har blik for barnets eller den unges og families ressourcer og behov.

Børns Vilkår finder det positivt, at der indføres et særskilt kapitel i Barnets Lov om hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier.

Børns Vilkår finder det endvidere positivt, at kommunalbestyrelsen i medfør af § 80, stk. 2, skal sikre, at hjælp og støtte i medfør af kapitel 8 tilrettelægges med afsæt i barnets eller den unges perspektiv og i samarbejde med forældrene ud fra en konkret og individuel vurdering af det enkelte barns, den enkelte unges og den enkelte families ressourcer og behov.

Det er Børns Vilkårs erfaring, at børn og unge med handicap i langt mindre grad end deres jævnaldrende bliver inddraget i egen sag[12]. Det er også Børns Vilkårs erfaringer fra kontakten med flere danske kommuner, at børn med handicap ikke inddrages på lige fod med jævnaldrende. Det sker på trods af, at alle børn og unge, jf. Børnekonventionen, har ret til at blive hørt vedrørende beslutninger, der vedrører deres liv. Børn og unges ret understreges yderligere af Handicapkonventionens artikel 7, pkt. 3, der fremhæver, at de har ret til at modtage handicap- og alderssvarende bistand for at virkeliggøre denne ret.

For børn og unge med handicap kan deres sproglige og/eller kognitive udfordringer gøre det svært for dem at udtale sig. Derfor skal enhver form for kommunikation, der er nødvendig for at gøre det lettere at udtrykke deres synspunkter, anvendes. Betydningen af ikke-verbale hjælpemidler fremhæves også i FN's Børnekomités generelle bemærkning til Børnekonventionens artikel 12[13] som afgørende for, at også denne gruppe af børn og

[12] Børns Vilkår (2022): Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater.
[13] FN's Børnekomités generelle bemærkning til Børnekonventionens artikel 12.

unge kan realisere deres rettigheder. For at alle børn kan løfte deres rettigheder, skal de rette hjælpemidler være til stede.

Børns Vilkår finder det derfor meget vigtigt, at der gives særlig fokus til at høre børn med særlige udfordringer i deres sag. Det kræver særlige kompetencer og at man i hele processen har blik for det enkelte barn. Børn med handicap er en bred og heterogen gruppe, hvor individuelle tilgange og løsninger til støtte er afgørende for det enkelte barns behov, selvstændighed og udvikling.

Det er vigtigt at anvende og kende forskellige måder og metoder til at tilvejebringe barnets eller den unges perspektiv på, når de ikke selv kan udtrykke det verbalt, så man sikrer, at barnet eller den unge rent faktisk bliver hørt. Det er ikke nok at indhente andre professionelle eller pårørendes perspektiv på barnet eller den unge.

Det er Børns Vilkårs opfattelse, at det er af stor betydning, at fagprofessionelle har de rigtige kompetencer for at kunne inddrage børn og unge med handicap. Modenhed må ikke blive et argument for at *undlade* at inddrage børn og unge med handicap. Barnets perspektiv i form af såvel verbale som non-verbale former for kommunikation skal altid sammenholdes med barnets modenhed og alder.

I marts 2022 udgav Børns Vilkår analyserapporten *Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater*.[14] Rapporten viser, at børn og unge med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater. Det skal i den forbindelse understreges, at det efter Børns Vilkårs overbevisning er helt centralt, at også børn og unge med handicap skal have lige muligheder for at være en del af fællesskaber i skolen.

[14] Børns Vilkår (2022): Børn med særlige behov trives dårligere i skolen end deres klassekammerater.

Udsatte børn og unges skolegang

Børns Vilkår finder det beklageligt, at der i nærværende lovudkast ikke er det fornødne fokus på, hvilken betydning skolegang og uddannelse har for målgruppen.

Anbragte børn og unge klarer sig markant dårligere i både 9. klasse og i videre uddannelse end deres jævnaldrende ikke-anbragte.[15] Uddannelse og beskæftigelse er imidlertid de to største enkeltstående beskyttelsesfaktorer, der kan sikre børn og unge i udsatte og sårbare positioner de bedste forudsætninger for at klare sig godt i voksenlivet. Netop derfor er det Børns Vilkårs holdning, at skolegang og uddannelse altid bør være et centralt omdrejningspunkt i beslutninger, der vedrører børn og unge, hvilket ikke fremgår af nærværende lovudkast.

Børns Vilkår vil i den sammenhæng gerne understrege, at det både gælder for børn og unge på opholdssted med intern skole, børn og unge, der har behov for et specialtilbud, men også de børn og unge, der går i et alment skoletilbud.

På samme måde bør fokus på skolegang ikke alene fokusere på selve 'starten' på en anbringelse, men i stedet være et styrket fokus på det løbende ansvar for at anbragte børn og unge trives socialt og fagligt i deres skoletilbud, selvom starten har afgørende betydning.

[15] PWC og Policy Lab (2022): Unges vej ind i voksenlivet.

Unge og efterværn

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At der indsættes "ungeparagraffer" i barnets lov, hvorefter udsatte unge har ret til støtte i overgangen, fra den unge fylder 15 år til den unge er 25 år med mulighed for forlængelse til det 27. år, hvis den unges støttebehov tilsiger dette.

Børns Vilkår finder det beklageligt, at der ikke med Børnene Først lægges op til, at reglerne om unge og efterværn revideres med den begrundelse, at der mangler viden på området. Det er Børns Vilkårs opfattelse, at der allerede er stor viden om området og at udskydelsen indebærer en stor risiko for, at den investering, der med Barnets Lov lægges i området, tabes, og at børnene ikke får den overgang til voksenlivet, som de har behov for.

Vi ved bl.a., at rigtig mange unge oplever overgangen som meget brat, og at støtten er afhængig af myndighedernes vurdering af den unge på vurderingstidspunktet, og at de unge savner kontinuitet i støtten, når anbringelsen ophører. Hertil ved vi, at de unge savner relationer, som de kan regne med.[16]

En undersøgelse lavet af PwC og Policy Lab fra foråret 2022 viser bl.a., at udsatte unge, der tildeles efterværn, i højere grad og tidligere påbegynder en ungdomsuddannelse, har en højere indkomst, begår mindre kriminalitet, end unge, der er i målgruppen for efterværn, men ikke får støtte eller alene får indsatser på voksenområder (f.eks. botilbud eller bostøtte).[17]

Det er Børns Vilkårs holdning, at vi ikke alene skal sikre, at flere unge får adgang til den allerede i dag eksisterende efterværnsindsats og at den forlænges, men at vi skal have et bedre efterværn, der sikrer at den unge er i job eller uddannelse, har bolig og netværk.

[16] Bikubefonden (2021): Ung mellem anbringelse og eget hjem.
[17] PWC og Policy Lab (2022): Unges vej ind i voksenlivet.

”Jeg var til et statusmøde i dag, hvor jeg blev fortalt, at jeg skal flytte hjemmefra, når jeg fylder 18. Men både mine plejeforældre og jeg troede, at det var en beslutning, vi måtte tage sammen. Derfor havde vi lavet planer om, at jeg først skulle flytte hjemmefra, når jeg har gennemført min gymnasialeuddannelse. Problemet er især, at jeg få det svært med at både passe skolen og bo selv. Faktisk er jeg meget bekymret for, at dette valg, som kommunen har truffet, vil gå ud over min skolegang, venner og familierelationer.”

Dreng, 17 år, til BørneTelefonen

Psykologhjælp

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At det fremgår af bemærkningerne, at kommunalbestyrelsen skal oplyse og informere barnet eller den unge om retten til at psykologhjælp.
- At lovudkastets § 41 skal omfatte børn, der er fyldt 10 år.

Børns Vilkår finder der som udgangspunkt positivt, at børn og unge, der er fyldt 12 år, med lovudkastets § 41, har ret til at opsøge og modtage psykologbehandling i regi af civilsamfundsorganisationer uden forældremyndighedsindehavers samtykke. Børn der er i udsatte positioner, skal ikke holdes tilbage fra at modtage hjælp, såfremt den forælder der f.eks. er i et misbrug ikke har erkendt det, og dermed ikke vil samtykke til behandling af barnet.

Børns Vilkår er imidlertid uforstående over for, hvorfor denne ret ikke også gælder for børn, der er fyldt 10 år.

Børns Vilkår havde endvidere gerne set, at det blev ekspliciteret i bemærkningerne til lovudkastet, at kommunalbestyrelsen skal oplyse og informere barnet om denne ret, således at barnet har mulighed for at anvende rettigheden.

Social kontrol

BØRNS VILKÅR ANBEFALER

- At der fastsættes en frist for, hvornår risikovurderingen i medfør af lovudkastets § 18, stk. 3, senest skal foreligge.

Børns Vilkår finder det positivt, at kommunalbestyrelsen efter lovudkastets § 15, stk. 3, skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme samt at der i lovudkastets § 18, stk. 3, fremgår, at hvis screeningen af underretningen viser, at der kan være tale om æresrelaterede konflikter, har kommunalbestyrelsen pligt til at foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen.

For effektivt at kunne forebygge og opspore negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme er det afgørende, at kommunen har de nødvendige ressourcer til at kunne sætte ind hurtigt.

Børns Vilkår finder det hertil problematisk, at der ikke er fastsat en frist for, hvornår risikovurderingen skal foreligge.

Børns Vilkår skal endvidere påpege, at forslaget kræver, at de sagsbehandlere, der behandler sager om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, har de nødvendige kompetencer og viden om, hvilke mekanismer der er på spil, når børn og unge udsættes for negativ social kontrol, hvad tegnene er, og kompetencer til at gå i dialog med forældrene på et tidligt tidspunkt.

Fra Børns Vilkårs bisidderordning har vi flere eksempler på, at anbragte børn ændrer forklaring som følge af, at deres forældre eller anden familie har kontaktet dem med

henblik på at få dem hjem igen. Det kan i værste fald medfører, at et barn eller en ung bliver hjemgivet i stedet for, at få den nødvendige støtte og hjælp.

Der mangler efter Børns Vilkårs opfattelse en nærmere redegørelse af, hvordan kommunen skal sikre, at børn, der fortæller om social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme beskyttes mod repressalier fra deres familie.

> ”En pige på 17 år kontakter Børns Vilkårs bisidderkorps, da hun har det skidt derhjemme. Hun fortæller, at hendes far kontrollerer og bestemmer over hende. Hvis hun siger ham imod, så spytter han på hende og siger, at han ville ønske, at hun ikke levede. Pigen fortæller også, at faren flere gange har slået hende med knyttet næve og støvsugerrør, hvis hun har gjort eller sagt noget, som han mener, er krænkende. Hun er meget bange for at fortælle alt dette til kommunen og samtidig opgive sin anonymitet, da hun er bange for, hvad forældrene vil gøre, når de får det at vide.”
>
> Bisidder, Børns Vilkårs bisidderkorps

Bilag 1: Oversigt over Børns Vilkårs anbefalinger til Barnets Lov

Tema	Anbefalinger
Børnesyn og børneinddragelse	- At det i bemærkningerne til lovudkastets § 5, stk. 3, nærmere præciseres, at kommunen som det klare udgangspunkt skal tilvejebringe og inddrage børn og unges holdning og synspunkter ved samtale, men at inddragelse i særlige tilfælde efter barnets eget ønske, og hvis det vurderes at være til barnets bedste, kan foregå på anden vis, f.eks. ved direkte kontakt som telefonsamtale eller videosamtale. - At kommunalbestyrelsen forpligtes til at afholde en fysisk samtale med barnet eller den unge i forbindelse med afgørelser efter lovudkastets § 32, stk. 1, nr. 3, nr. 6, og nr. 7, § 46, § 47, § 52, § 98, § 100, § 104, § 105, § 114, § 115, § 117 og § 120.
Sikring af barnets rettigheder	- At der oprettes en børnerådgiverfunktion, der har til opgave proaktivt at tage kontakt til barnet eller den unge, ved opstart af et kommunalt sagsforløb og rådgive barnet om sagens forventede forløb, de forskellige aktørers rolle samt barnets rettigheder, herunder f.eks. ret til bisidning, ret til inddragelse og ret til at klage over en afgørelse.
Samtykke	
- Forebyggende indsatser	- At børn, der er fyldt 10 år, skal samtykke til forebyggende indsatser efter § 32, stk. 1, nr. 1 om ophold i ungdomsklub mv., § 32, stk.1, nr. 3 om en kontaktperson til barnet, § 32, stk. 1, nr. 4 om formidling af praktiktilbud for den unge.
- Anbringelse	- At børn fra 10 år, der anbringes uden for hjemmet efter lovforslagets § 46, skal samtykke til deres egen anbringelse, da denne indsats er så indgribende i barnets liv, herunder flytning af bopæl, nye omsorgspersoner og i mange tilfælde ny skole, venner og omgivelser.
Stabil voksenkonakt I barnets møde med systemet	- At det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at kommunen skal etablere systematiske procedurer, der sikrer en for barnet og den unge tydelig, forudsigelig og håndterbar overdragelse af sager ved sagsbehandlerskift. Det kan f.eks. gøres ved, at skiftet skal begrundes mundtligt og skriftligt direkte til barnet eller den unge, og at den nye sagsbehandler skal tage kontakt til barnet eller den unge og have læst barnets eller den unges sag inden første møde.
Flere sagsbehandlere på svære sager	- At kommunalbestyrelsen oplyser barnet om, at barnet altid kan frasige sig, at et møde foregår med to sagsbehandlere. Dette både ved børneudredningen og ved det personrettede tilsyn. - At barnet altid vejledes om retten til bisidder forud for møder med to sagsbehandlere.

Ny terminologi	- At det undersøges, hvordan de forskellige betegnelser og udtryk opfattes og bruges - primært blandt målgruppen, men også med inddragelse af mere grundlæggende lingvistisk viden.
Screening, afdækning og udredning af barnets behov	
- Forudsætning om særlige børnefaglige kvaliteter	- At det i bemærkningerne til lovudkastets § 17 præciseres, at det forudsættes, at alle sagsbehandlere, der laver screeninger efter § 17, har dokumenteret særlige børnefaglige kvalifikationer. - At socialrådgiveruddannelsen styrkes. - At der udvikles og igangsættes en national udbredelse af en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud for socialrådgivere i myndighedsrollen og med arbejdserfaring inden for området.
- Klagemulighed	- At børn og unge får ret til at påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at problemstillingen ikke kræver yderligere afdækning eller udredning af barnets eller den unges støttebehov, jf. § 18, stk. 1, nr. 1.
- Frister	- At der i lovudkastet indsættes specifikke frister for, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage den indledende screening, jf. lovudkastets § 18, afdækning, jf. lovudkastets § 19 og udredning, jf. lovudkastets § 20.
- Undersøgelse af søskendes forhold	- At lovudkastets § 21, stk. 2, skal omfatte alle børn og unge under 18 år, herunder børn og unge, der er i hjemmet i kortere tidsrum, f.eks. børn, der er på weekendbesøg eller lign. ved en samværsforælder.
Anbringelse	
- Forebyggelse af omsorgssvigt, ikke anbringelser	- At det i bemærkningerne til lovudkastets kapitel 5 præciseres, at det forudsættes, at alle sagsbehandlere, der behandler sager om anbringelse af børn og unge efter reglerne i kapitel 5, har dokumenteret særlige børnefaglige kvalifikationer. - At socialrådgiveruddannelsen styrkes. - At der udvikles og igangsættes en national udbredelse af en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud for socialrådgivere i myndighedsrollen og med arbejdserfaring inden for området.
- Ret til at bede om en anbringelse	- At sagsbehandlere, der vurderer, om der skal foretages en udredning på baggrund af en henvendelse fra et barn eller en ung, jf. § 48, stk. 2, skal have de nødvendige børnefaglige kvalifikationer og erfaring. - At børn og unge, der er fyldt 10 år, skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at der ikke skal udarbejdes en børneudredning efter lovudkastets § 20 og herunder vurdere, at kriterierne i lovudkastets § 46 og 47 er opfyldt til Ankestyrelsen. - At det i lovteksten fastsættes en frist for, hvornår kommunalbestyrelsen senest skal foretage vurderingen i medfør af lovudkastets § 48.

- Samvær under anbringelse uden for hjemmet	- At det i bemærkningerne tydeliggøres, at barnet eller den unge efter lovudkastets § 5, stk. 3, skal inddrages i alle beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold. - At barnets eller den unges holdning til omfang, rammer og sted for samværet m.v. skal inddrages ved samtale med barnet eller den unge. - At børn og unge skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at samværet ikke skal suspenderes, jf. lovudkastets § 103, stk. 2. - At lovudkastets § 104, stk. 5, 1. pkt. affattes således: Der kan ikke efter stk. 2 og 4 træffes afgørelser, som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end en gang hver tredje måned. - At samtykke i medfør af § 104, stk. 3, skal gives af børn, der er fyldt 10 år.
- Permanent anbringelse	- At børn og unge skal kunne påklage kommunalbestyrelsens beslutning om, at der ikke skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse, jf. lovudkastets § 68, stk. 1, 2. pkt. - At autoriserede psykologer, der foretager tilknytningsvurderinger, skal have en relevant specialistgodkendelse fra Dansk Psykologforening. - At der skal benyttes validererede test og metoder til at afdække barnets relation og kvaliteten af tilknytningen til barnets omsorgspersoner. Videnskabeligt funderede metoder skal anvendes som et supplement til den samlede undersøgelse som retningslinjerne foreskriver.
- Skift i anbringelsessted	- At plejefamilierne ikke skal kunne anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år. - At der fastsættes en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 98, stk. 2, senest skal foreligge
- Hjemgivelse	- At plejefamilierne ikke skal kunne anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 101, om hjemgivelse for et barn under 10 år. - At der fastsættes en frist for, hvornår Ankestyrelsens vurdering efter anmodning i medfør af § 102, senest skal foreligge.
- Følg eller forklar-princippet	- At lovudkastets § 51, stk. 3, skal omfatte søskende under 18 år.
- Afgørelse om adoption før fødselstermin	- At sagsbehandlere, der behandler sager efter reglerne i § 49, løbende skal inddrage sundhedsfagligt personale omkring familien i sagsbehandlingen
- Venskabsfamilie	- At kommunen skal sikre en samlet indsats under barnets anbringelse, hvor barnets biologiske familie og allerede eksisterende netværk kan være en del af løsningen.
Adoption	
- Afgørelse om adoption før fødselstermin	- At sagsbehandlere, der behandler sager efter reglerne i § 69, skal have adgang til relevant og praksisnær sparring og supervision.
- Plejefamilieadoption	- At autoriserede psykologer, der foretager tilknytningsvurderinger, skal have en relevant specialistgodkendelse fra Dansk Psykologforening.

	- At der skal benyttes validererede test og metoder til at afdække barnets relation og kvaliteten af tilknytningen til barnets omsorgspersoner. Videnskabeligt funderede metoder skal anvendes som et supplement til den samlede undersøgelse som retningslinjerne foreskriver.
Barnets Plan	- At barnets plan skal være obligatorisk ved alle indsatser, medmindre hensynet til barnets bedste taler herfor og det i øvrigt findes ubetænkeligt. - At et barn, der er fyldt 10 år, skal samtykke til udarbejdelse af barnets plan.
Opfølgning på indsatsen	
- Løbende opfølgning	- At lovudkastets § 95 ændres, så der fastsættes specifikke intervaller for, hvornår kommunalbestyrelsen forpligtes til at følge op på enkelte indsatser efter lovudkastets §§ 32, 46, 47, 114-116 og 120. - At det i lovudkastets § 95 fremgår, at barnet eller den unge som udgangspunkt skal inddrages ved samtale, men at opfølgningen efter barnets eget ønske, kan ske på andre måder f.eks. telefonsamtale, videosamtale eller lign., hvis hensynet til barnets bedste taler herfor. - At der i lovudkastet indsættes en undtagelsesbestemmelse, hvorefter opfølgningen kan ske i et mindre omfang end det i lovudkastets § 95 angive, hvis barnet anmoder herom, hensynet til barnets bedste taler herfor og det i øvrigt findes ubetænkeligt. Hvis opfølgningen sker i et mindre omfang end det i lovudkastets § 95 angive, skal dette begrundes i barnets plan, jf. endvidere afsnittet om barnets plan.
Unge og efterværn	- At der indsættes "ungeparagraffer" i barnets lov, hvorefter udsatte unge har ret til støtte i overgangen, fra den unge fylder 15 år til den unge er 25 år med mulighed for forlængelse til det 27. år, hvis den unges støttebehov tilsiger dette.
Psykologhjælp	- At det fremgår af bemærkningerne, at kommunalbestyrelsen skal oplyse og informere barnet eller den unge om retten til at psykologhjælp. - At lovudkastets § 41 skal omfatte børn, der er fyldt 10 år.
Social kontrol	- At der fastsættes en frist for, hvornår risikovurderingen i medfør af lovudkastets § 18, stk. 3, senest skal foreligge.

Bilag 2: Børns Vilkårs forslag til etablering af en kommunal børnerettighedsrådgiver

Barnets Lov giver børn og unge flere rettigheder. Og det er positivt! Men rettigheder kan ikke stå alene. Det er vigtigt, at barnet og den unge kender til sine rettigheder. De har brug for støtte fra myndighederne eller andre kompetente voksne.

Der er mange børn, der henvender sig til Børns Vilkår for at få en bisidder, fordi de ikke får den hjælp og støtte, de har brug for og krav på i deres sag. Og ikke føler sig godt behandlet når de er i kontakt med myndighederne.

Det er en gennemgående erfaring fra de sagsforløb, som Børns Vilkår støtter børn i, at børn og unge ofte oplever deres sagsforløb som uoverskueligt og uforståeligt. Børns Vilkårs erfaring fra bisidderordningen er, at børn har brug for hjælp til at forstå, hvorfor der gribes ind, og hvad der kommer til at ske med dem som følge af kommunens indgriben. Også i forhold til de konkrete møder med sagsbehandleren oplever børnene det ofte som uklart, hvad formålet med mødet er, og hvilket mandat de forskellige kommunale aktører har. Det er også Børns Vilkårs erfaring, at kommunen i mange tilfælde ikke yder tilstrækkelig vejledning om, hvilke rettigheder, barnet eller den unge har – f.eks. retten til bisidning og retten til at klage over en afgørelse.

Børns Vilkår forslår derfor, at der oprettes en neutral børnerettighedsrådgiverfunktion i kommunerne.

Formålet med børnerettighedsrådgiveren er:

1. at alle børn og unge, der *indleder* et sagsforløb i kommunen, bliver proaktivt og neutralt oplyst og rådgivet om formålet med kommunens sag, det forventede sagsforløb, de forskellige aktørers rolle og barnets rettigheder, herunder ret til bisidning, ret til inddragelse og ret til at klage over en afgørelse, som udgangspunkt inden første møde med deres sagsbehandler.
2. at alle kan henvende sig til børnerettighedsrådgiveren med henblik på at få generel rådgivning om kommunens børne og ungeområde, herunder sagsbehandling i børne og ungesager, de forskellige aktørers rolle, barnets rettigheder, kommunens tilbud mv.

Organisering:
Alle kommuner skal have en børnerettighedsrådgiver tilknyttet, der har ressourcer til proaktivt at kunne kontakte alle børn og unge, der indleder et sagsforløb i kommunen samt ressourcer til at kunne yde generel vejledning vedrørende kommunens sagsbehandling og tilbud i børne og ungesager. Børnerettighedsrådgiveren kan enten være forankret i én eller flere kommuner afhængigt af kommunernes størrelse og antal af børnesager. Børnerettighedsrådgiverne placeres uafhængigt af kommunernes børne- og ungeafdelinger. Børnerettighedsrådgiveren har ikke

mulighed for at tilgå sagerne eller yderligere oplysninger i de enkelte sager, end de oplysninger der videregives af børne- og ungeafdelingen i forbindelse med at kommunen indleder en børne- eller ungesag.
Socialtilsynet fører tilsyn med børnerettighedsrådgiverne. Børnerettighedsrådgiverne kan underrette Socialtilsynet samt Ankestyrelsen, hvis børnerettighedsrådgiverne får kendskab til fejl og mangler i den kommunale sagsbehandling.

Særligt ved akutte møder

Ved akutte møder vedrørende vold og overgreb, hvor barnet eller den unge ikke kan varsles om samtalen, skal sagsbehandleren kontakte børnerådgiveren mhp. at blive klædt på til at tage denne snak med barnet i begyndelsen af det akutte møde. Sagsbehandleren skal dermed også sikre, at der er en bisidder til rådighed ved samtalen, såfremt barnet ønsker at lade sig bistå.

Børnerettighedsrådgiverens faglige baggrund

Børnerettighedsrådgiveren har en social- og børnefaglig baggrund med juridisk indsigt typisk socialrådgiveruddannet.

Danner
Nansensgade 1
1366 København K

Social- og ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendt per e-mail til:
masz@sm.dk , cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

København, 23. juni 2022

Vedrørende høring over udkast til barnets lov (sagsnr. 2021 – 4659) og høring over udkast til følgelovforslag til Barnets lov (sagsnr. 2021 – 2731)

Tak for ministeriets høringsbreve af 25. maj 2022 vedrørende ovennævnte to lovudkast, som Danner har læst med stor interesse.

Danner driver et rådgivnings- og krisecenter, jf. servicelovens § 109[1], for voldsudsatte og deres børn. Danner samarbejder med myndigheder og andre aktører om at forebygge partnervold og sikre tidlig hjælp til voldudsatte kvinder og børn.

Danner har følgende bemærkninger til de to lovudkast:

Danners bemærkninger til udkast til Barnets lov (sagsnr. 2021 – 4659):

Ad lovforslagets kapitel 3: Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov:

Af særlig interesse for børn på krisecentre er lovforslagets kapitel 3 om afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov, herunder særligt lovforslagets § 20 om børneudredning (der afløser de tidligere børnefaglige undersøgelser efter servicelovens § 50[2]), hvorefter kommunen vil have pligt til at iværksætte en børneudredning, hvis et barn eller en ung har været udsat for overgreb, herunder vold eller seksuelle overgreb, eller hvis der er mistanke herom.

Ifølge bemærkningerne til lovforslagets § 20 om børneudredning er formålet med bestemmelsen at beskytte barnet eller den unge og sikre, at sager, hvor der er mistanke eller viden om overgreb mod et barn eller en ung, altid bliver

[1] Servicelovens § 109:
Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold i boformer til kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold. Kvinderne kan være ledsaget af børn, og de modtager under opholdet omsorg og støtte.
Stk. 2….

[2] Servicelovens § 50:
Hvis det må antages, at et barn eller en ung trænger til særlig støtte, herunder på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal kommunalbestyrelsen undersøge barnets eller den unges forhold. Undersøgelsen, der betegnes som en børnefaglig undersøgelse, gennemføres så vidt muligt i samarbejde med forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år. Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt, som forholdene tillader, og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger.
Stk. 2….

grundigt udredt. Børneudredning efter lovforslagets § 20 indfører en pligt for kommunen til at iværksætte en børneudredning i nærmere opregnede situationer.

Danner kan fuldt ud tilslutte sig, at der indføres en forpligtelse for kommunen til at iværksætte børneudredning, når der er tale om en alvorlig eller kompleks sag, eller hvis barnet har været udsat for overgreb eller der er mistanke herom. Dog har Danner følgende bemærkninger og punkter, som ministeriet bør indtænke i lovforslaget:

Det er desværre Danners erfaring, at opsporingen af børn, der udsættes for overgreb, herunder vold og psykisk vold, ikke er effektiv, og at dette blandt andet skyldes, at kommunerne i dag ikke i nødvendigt omfang foretager børnefaglige undersøgelser efter servicelovens § 50. En pligt for kommunerne til at iværksætte børneudredning, når der er grund til at antage, at det er en alvorlig eller kompleks sag, eller når der blot er mistanke om overgreb, vil givet styrke voldsudsatte børns rettigheder.

Danner henleder opmærksomheden på, at kommunen allerede i dag modtager en orientering, når et barn indskrives på et kvindekrisecenter med sin moder, jf. servicelovens § 109, og at krisecenteret følger op med en egentlig underretning til kommunen, hvis det under opholdet afdækkes, at et barn har været udsat for eller vidne til vold eller andre overgreb forud for opholdet på krisecenteret.

Det er desværre Danners erfaring, at underretninger fra et krisecenter om, at et barn har været udsat for eller vidne til vold eller andre overgreb, som oftest *ikke* fører til, at kommunen iværksætter en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50.

1. **Danner mener, at det i specielle bemærkninger til lovforslagets § 20, stk. 1, nr. 1) og 2) nærmere bør fremgå, hvad der skal til for, at kommunen antager, at der er tale om en alvorlig eller kompleks sag eller mistanke om vold. En underretning fra et krisecenter burde *altid* føre til, at kommunen er forpligtet til at foretage en børneudredning, herunder også af hensyn til i forhold til andre børn i familien – f.eks. voldsudøvers særbørn – da et ophold på et krisecenter (hvor der jo foretages en grundig visitation ved indskrivningen) alt andet lige er en god indikation for, at der er tale om en alvorlig eller kompleks sag og/eller, at der er mistanke om vold.**

   Ifølge lovforslagets § 20, stk. 1, nr. 3), skal kommunen iværksætte børneudredning eller hvis et barn eller en ung har været på kvindekrisecenter med sin mor eller haft ophold på et herberg med sin far på grund af vold i hjemmet, og den pågældende forælder afbryder opholdet for et vende tilbage til et voldeligt miljø med barnet eller den unge.

   Det er i bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse anført, at det f.eks. vil kunne være relevant på baggrund af en underretning fra krisecentret eller herberget.

   Danner bemærker, at målgruppen for ophold på kvindekrisecenter er kvinder, som har været udsat for vold, trusler om vold eller tilsvarende krise i relation til familie- eller samlivsforhold, og deres medfølgende børn, og at der ved visitationen som nævnt tages stilling til, om kvinden der henvender sig på krisecenteret, er i målgruppe for tilbuddet.

   Danner undrer sig derfor over for formuleringen i lovforslagets § 20, stk. 1, nr. 3), hvorefter det er en forudsætning for *kravet* om iværksættelse af børneudredning for et medfølgende barn på et krisecenter, at den pågældende forælder *afbryder* opholdet for at vende tilbage til et voldeligt miljø med barnet.

Det er Danners erfaring, at medfølgende børn på et krisecenter ofte også selv har været udsat for vold eller i hvert fald indirekte vold (som vidne til vold, herunder psykisk vold over for andre i familien), og at disse børn har behov for støtte og behandling også selvom forælderen på krisecenter lykkes med *ikke* at vende tilbage til det voldelige miljø efter ophold på krisecenter.

Det er samtidig Danners erfaring, at kvinder på krisecentre ofte fortsat udsættes for vold, herunder psykisk vold, både under og efter et ophold på krisecenter, og at dette ikke nødvendigvis skyldes, at kvinden har afbrudt opholdet for at vende tilbage til et voldeligt miljø.

Danner ser desværre - som nævnt ovenfor - ofte, at kommunerne ikke foretager det nødvendige for at udrede støttebehovet for et barn under og efter et ophold på et krisecenter, uanset at det på baggrund af visitationen til krisecenteret har formodningen for sig, at barnet har været udsat for vold og dermed har behov for behandling og støtte.

Det er således i dag langtfra altid, at der for børn, der er eller har været indskrevet på et krisecenter, udarbejdes en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 eller en forældrekompetence undersøgelse, som ud over en afdækning af barnets behov for behandling og støtte ville kunne pege på, hvad der skal til for, at forældrene hver især kan sikre barnet et liv fri af vold.

Kommunerne synes i stedet ofte at forlade sig på, at et barn, der følger sin moder på krisecenter, ifølge servicelovens § 109, stk. 8,[3] har krav på mindst 4 og op til ti timers psykologbehandling.

Efter Danners opfattelse er psykologtilbuddet efter servicelovens § 109, stk. 8, der skal dække et akut behov for målrettet og hurtig hjælp, ikke tilstrækkelig traumefokuseret behandling for et barn, der har været udsat for vold enten direkte eller indirekte måske gennem flere år.

Hvis et barn under 15 år har behov for yderligere psykologbehandling efter et ophold på et krisecenter, vil det efter sundhedsloven og forældreansvarsloven kræve, at begge forældremyndighedsindehavere – og dermed typisk også voldsudøver – skal give samtykke til behandlingen.

Heri ligger en barriere for, at et barn, der har haft et ophold på et krisecenter sammen med sin ene forælder – og som dermed som udgangspunkt har været udsat for vold enten direkte eller indirekte – modtager den nødvendige yderligere psykologbehandling efter opholdet på krisecenter.

Danner kan derfor være bekymret for, om formuleringen af lovforslagets § 20, stk. 1, nr. 3, vil kunne indebære, at børn, der er eller har været indskrevet på krisecenter i en periode, eller andre børn i familien, jf. lovforslagets § 21, stk. 1, ikke får den nødvendige udredning og hjælp af kommunen, fordi kommunen ikke mener sig forpligtet til at iværksætte børneudredning for et barn, der har været på krisecenter, medmindre opholdet på krisecenteret er blevet afbrudt og barnet er tilbage i det voldelige miljø.

2. **Danner må derfor insistere på, at kravet i lovforslagets § 20, stk. 1, nr. 3, om, at forælderen skal have *afbrudt opholdet* for at vende tilbage til et voldeligt miljø, førend kommunen har pligt til at iværksætte børneudredning, *udgår* af bestemmelsen. Dette vil sikre, at kommunen forpligtes til at foretage en**

[3] Servicelovens § 109, stk. 8:
Kommunalbestyrelsen skal tilbyde psykologbehandling til alle børn, som ledsager moderen under dennes ophold i boformer efter denne bestemmelse. Behandling skal have et omfang på mindst fire timer og op til ti timer afhængigt af barnets behov. Behandlingen skal udføres af en autoriseret psykolog. Pligten til at tilbyde psykologbehandling gælder uanset opholdets varighed. Tilbuddet skal iværksættes under selve opholdet eller i umiddelbar forlængelse heraf.

børneudredning af *alle* børn, der er eller har været indskrevet på et krisecenter med en forælder, hvilket må antages at styrke børnenes retssikkerhed generelt og være med til at sikre, at udsatte børn og deres forældre får den nødvendige hjælp, støtte og behandling.

Ad lovforslagets kapitel 4: Hjælp og støtte:

Danner har med særlig interesse noteret sig lovforslagets kapitel 4 om Hjælp og støtte, der bl.a. indeholder mulighed for gratis og anonym rådgivning til børn og unge i forslagets § 28 og til børn, unge og deres forældre m.fl. i § 29, tidligt forebyggende indsatser i § 30, støttende indsatser til børn, unge og familier i § 32, mulighed for behandling af barnet uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren i § 37, og adgang for psykologbehandling for børn der er fyldt 12 år uden samtykke fra forælder i § 41.

Danner vurderer, at lovforslaget med disse bestemmelser kan være med til at styrke opsporingen af voldsudsatte børn og sikre, at disse børn får mulighed for at modtage den nødvendige behandling og støtte.

3. **Det er dog helt afgørende, at opgaverne varetages af personer med voldsfaglig viden og kompetencer, da det kræver specialviden at give børnene den nødvendige hjælp.**

4. **Danner skal endvidere opfordre til, at aldersgrænsen i lovforslagets § 37 om støttende indsatser uden samtykke sættes til 10 år, svarende til aldersgrænsen i forældreansvarslovens § 35[4] om barnets initiativret.**

Ad lovforslagets kapitel 14: Særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb:

I Danner havde vi i hele 2021 i alt 57 kvinder, indskrevet på krisecenteret i Nansensgade, sammen med deres i alt 36 børn. I 2020 var tallene 56 kvinder og 51 børn. De fleste af disse børn har selv været udsat for eller været vidne til vold, herunder psykisk vold, eller andre overgreb. I forbindelse med visiteringen af kvinden til krisecenteret orienterer Danner handlekommunen om indskrivningen og ofte følges der op med en egentlig underretning til kommunen om bekymring for medfølgende børn eller andre børn i familien.

Det er desværre Danners erfaring, at selv en underretning fra et krisecenter oftest ikke fører til, at kommunen foretager en selvstændig vurdering af, om barnet har behov for traumebehandling eller anden form for støtte, og at der generelt skal meget til, førend kommunen indstiller til inddragelse af Børnehusene i udredningen af barnet.

Efter de nugældende regler kræver det, at to myndigheder – f.eks. kommunen og politiet – der begge vurderer, at der er behov for udredning i Børnehus, førend børnehuset involveres.

5. **Danner mener derfor, at der med lovforslagets § 125 skal indføres en pligt for kommunerne til at benytte det relevante børnehus i forbindelse med børneudredningen efter lovforslagets § 20, når et barn eller en ung har været udsat for overgreb, eller ved mistanke herom.**

Bestemmelsen om inddragelse af børnehuse i lovforslagets § 125 er godt suppleret med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 126 om indbyrdes udveksling af oplysninger mellem personalet i børnehuset, politiet og anklagemyndigheden og sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner og kommunale myndigheder, der

[4] Forældreansvarslovens § 35:
Et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode Familieretshuset om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær.

løser opgaver inden for området for udsatte, om rent private forhold vedrørende barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til barnets eller den unges sundhed og udvikling.

6. **Danner mener imidlertid, at Familieretshuset bør tænkes ind her som én af de myndigheder, som indbyrdes kan udveksle oplysninger, herunder så der er parallelitet mellem den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 126, og den gældende bestemmelse i lov om Familieretshuset § 30, stk. 1[5], om muligheden for indbyrdes udveksling af oplysninger i komplekse forældreansvarssager, der behandles efter § 7 i lov om Familieretshuset.**

Endvidere bør det overvejes, om der i lighed med bestemmelsen i lovudkastets § 125 bør være en *forpligtelse* for de i lovforslagets § 126 nævnte myndigheder til af egen drift indbyrdes at udveksle oplysningerne, da dette efter Danners vurdering vil styrke indsatsen for opsporing af børn, der er voldsudsatte.

7. **Danner foreslår derfor en handlepligt for de i lovforslagets § 126 nævnte aktører så de af egen drift sikrer, at oplysninger af den i bestemmelsen omhandlede karakter videregives/udveksles med den relevante handlemyndighed på området, f.eks. til kommunen med henblik på screening efter lovudkastets § 18 eller til Familieretshuset med henblik på vurdering af, om et samvær med en voldsudøver skal ophæves, mens kommunen foretager en børneudredning efter lovudkastets § 20.**

Selvom en sådan bestemmelse i et vist omfang vil overlappe reglerne om underretning i lovforslagets kapitel 16, er det Danners erfaring, at underretningspligten for myndigheder og civilsamfundet ikke er tilstrækkeligt til at opspore børn, der er udsat for vold.

Danner oplever desværre, at vigtig viden om børn går tabt, fordi systemerne ikke "taler sammen" i tilstrækkeligt omfang. En pligt til udveksling af oplysninger mellem de aktører, der er i berøring med børn, vil forhåbentlig kunne styrke indsatsen for opsporing af udsatte børn og dermed børns rettigheder.

<u>Danners bemærkninger til udkast til følgelovforslag til Barnets lov (sagsnr. 2021 – 2731):</u>

Lovforslaget om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love indeholder foreslåede *ændringer i lovgivningen*, der er en konsekvens af etableringen af barnets lov.

Lovforslaget indeholder blandt andet forslag til ændringer på det familieretlige område, herunder lovforslagets § 6 om ændring af forældreansvarsloven, der har særlig interesse for børn på kvindekrisecentre eller tilbud efter servicelovens §§ 109 og 110.

Det er i lovforslagets § 6 med bemærkninger foreslået, at der af hensyn til barnets bedste skal træffes en midlertidig afgørelse om, at et barn ikke har samvær og anden kontakt med den anden forælder, når barnet opholder sig på et kvindekrisecenter eller et tilbud efter servicelovens § 110 med den ene forælder, og det godtgøres, at opholdet skyldes vold eller trusler om vold fra den anden forælder, og den forælder, som barnet opholder sig hos, anmoder om,

[5] Lov om Familieretshuset, § 30, stk. 1: Under Familieretshusets behandling af en § 7-sag kan Familieretshuset, kommunale myndigheder, sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner, politiet og anklagemyndigheden indbyrdes udveksle oplysninger om rent private forhold vedrørende barnets og parternes personlige og familiemæssige forhold, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til afdækningen af, hvad der er bedst for barnet. Stk. 2. Udveksling af oplysninger efter stk. 1 kan ske ved afholdelse af møder. Stk. 3. Familieretshuset kan videregive rettens afgørelse i sagen til de myndigheder, med hvem der er udvekslet oplysninger efter stk. 1, hvis det er nødvendigt for disse myndigheders beskyttelse af barnets bedste.

at barnet ikke har samvær eller anden kontakt med den anden forælder. Der skal dog ikke træffes en sådan afgørelse, når det anses for bedst for barnet at have kontakt med den anden forælder.

Med lovforslaget foreslås en helt ny bestemmelse § 29b i forældreansvarsloven, som skal tage særligt hånd om børn, der opholder sig på et kvindekrisecenter, jf. servicelovens § 109, eller på et § 110 tilbud med en voldsramt forælder, hvor der kan opstå spørgsmål om barnets samvær med den anden forælder.

Danner kan tilslutte sig lovforslagets bemærkninger om, at børn, der med en forælder opholder sig på et kvindekrisecenter eller et § 110-tilbud på grund af vold eller trusler om vold fra den anden forælder, er særligt sårbare.

Danner er enig i, at der derfor ikke må opstå tvivl om hverken mulighederne for at beskytte barnet mod en voldelig forælder eller myndighedernes pligt til at sætte barnets bedste først. Det bør derfor være helt klart, at hensynet til barnet og barnets bedste også i disse situationer skal stå over andre hensyn, herunder også over hensynet til den anden forælders mulighed for at have kontakt med barnet.

Danner kan endvidere tilslutte sig lovforslagets bemærkninger om, at selvmøderprincippet og lederens indskrivningsret efter servicelovens § 109 medfører, at kvindekrisecentre og lederne af disse har en vigtig opgave i forhold til beslutningen om at optage eller afvise en kvinde. Det er som anført i lovforslaget afgørende, at kvinder, som får ophold, befinder sig i kerneområdet for krisecentrenes virke.

Danner kan bekræfte, at visitationsarbejdet på et kvindekrisecenter er koncentreret om en grundig visitationssamtale med kvinden, der hos Danner foretages af fagpersonale, der har viden om vold og erfaring med at behandle voldsproblematikker og som er opmærksom på behovet for beskyttelse af kvinder og børn. Der foretages endvidere løbende re-visitationer for at vurdere, om opholdet på kvindekrisecenteret fortsat er berettiget. Hvis en kvinde ikke længere opfylder betingelserne for opholdet, træffer lederen afgørelse om, at kvinden skal udskrives fra kvindekrisecenteret.

Danner kan i det hele tilslutte sig lovforslagets § 6 om ændring af forældreansvarsloven med indførelse af den foreslåede nye bestemmelse i § 29b og skal bemærke, at bestemmelsen er egnet til at være med til at sikre, at der så hurtigt som muligt kan komme ro om et voldsudsat barn.

Det er dog desværre med de nugældende regler Danners erfaring, at Familieretshusets sagsbehandlingstid i sager, hvor et barn er på krisecenter med en forælder som følge af vold eller trusler om vold, i sig selv indebærer en enorm belastning og uro for barnet.

Således vil barnet i udgangspunktet på baggrund af en sikkerhedsvurdering ikke kunne afleveres i den sædvanlige vuggestue, børnehave eller skole, så længe der er ret til samvær for den anden forælder.

Men problematikken er ikke isoleret til spørgsmålet om samvær. I disse sager er der af hensyn til beskyttelsen af barnet ofte også behov for, at den forælder, der er indskrevet på krisecenter, får tillagt midlertidig eneforældremyndighed over barnet.

En forælder, der har del i forældremyndigheden over barnet, vil nemlig have mulighed for at afhente et barn i skolen eller institutionen, uanset at der ikke er samvær, idet skolen eller institutionen ikke har ret til at afvise forælderen i den situation.

Endvidere vil der ved fælles forældremyndighed skulle indhentes samtykke fra den anden forælder, hvis der af sikkerhedsmæssige grunde er behov for at barnet skifter skole. Heri ligger yderligere i sig selv en sikkerhedsrisiko for barnet og den forælder, der er indskrevet på krisecenteret, idet den anden forælder ved indhentelse af samtykke til barnets skift af skole vil blive bekendt med, hvor barnet kommer til at gå i skole. Dermed vil den voldsudøvende forælder få mulighed for at afhente barnet i skolen eller ved observationer om af barnets færden udfinde det krisecenter, hvor det voldsudsatte barn opholder sig med sin forælder.

Endelig indebærer den fælles forældremyndighed, at begge forældre har krav på indsigt i Folkeregisteret og andre myndigheders oplysninger om barnet, og at begge forældre som udgangspunkt skal give samtykke til støtteforanstaltninger om barnet.

8. **Danner skal derfor foreslå, at den foreslåede nye bestemmelse i forældreansvarslovens § 29b udvides til også at omfatte muligheden for at træffe afgørelse om midlertidig forældremyndighed, idet dette yderligere vil sikre de udsatte og sårbare børn, der er i målgruppen for den foreslåede bestemmelse.**

9. **Samtidig bør det med lovforslaget sikres, at sager omfattet af bestemmelsen behandles af Familieretshuset inden for en meget kort frist, hvor det er nærliggende at benytte samme 3 ugers frist som i forældreansvarslovens § 29 a[6], om kontaktbevarende samvær.**

Danner henleder opmærksomheden på, at det er nødvendigt med tidsfrister for Familieretshusets stillingtagen til sager om samvær for børn i målgruppen for den foreslåede bestemmelse § 29b, hvis de voldsudsatte børn skal opnå en bedre retsbeskyttelse end efter den nugældende regler, hvor der efter ansøgning kan træffes afgørelse om midlertidig suspension af samvær.

Danner har herved også hæftet sig ved bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, hvor det er anført, at "Flytter barnet fra kvindekrisecenteret eller boformen, inden der er truffet en midlertidig afgørelse, vil den foreslåede bestemmelse ikke længere finde anvendelse".

Danner er bekymret for, at børn, der er indskrevet på et krisecenter på grund af vold eller trussel om vold, ikke får den nødvendige beskyttelse fra kontakt med en voldsudøvende forælder, hvis ikke den foreslåede bestemmelse i forældreansvarslovens § 29 b, knyttes op på snævre tidsfrister for Familieretshusets stillingtagen.

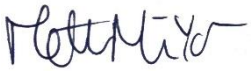
Danner har endvidere noteret sig, at det af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse § 29b fremgår, at "En afgørelse truffet efter den foreslåede bestemmelse vil ikke bortfalde, selvom barnet flytter fra kvindekrisecenteret eller § 110-tilbuddet, men på grund af fraflytningen vil samværsforælderen kunne søge om fastsættelse af midlertidigt samvær under den fortsatte behandling af sagen. Den foreslåede bestemmelse vil ikke finde anvendelse ved afgørelsen af denne ansøgning."

10. **Danner bemærker, at ovennævnte retsvirkninger af en afgørelse efter forældreansvarslovens § 29b, af retssikkerhedsmæssige grunde bør fremgå af selve lovteksten, ligesom det er tilfældet for midlertidige**

[6] Forældreansvarslovens § 29a:
Har barnet ikke samvær med den forælder, der anmoder om samvær, skal Familieretshuset hurtigst muligt og inden 3 uger efter modtagelsen af en anmodning om fastsættelse af samvær træffe en midlertidig afgørelse om kontaktbevarende samvær. § 29, stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse

afgørelser efter forældreansvarslovens § 29[7] og for kontaktbevarende samvær efter forældreansvarslovens § 29a, hvor der er henvist til § 29, stk. 2 og 3.

Med venlig hilsen

Mette Marie Yde

Direktør/CEO

Tel.: +45 30 78 58 60

[7] Forældreansvarsloven § 29:
Under en sag om forældremyndighed, om barnets bopæl, om samvær eller om anden kontakt kan der efter anmodning træffes afgørelse om midlertidigt samvær eller om anden kontakt.
Stk. 2. En afgørelse efter stk. 1 under en sag om samvær gælder, indtil der foreligger en endelig afgørelse om samvær, der kan fuldbyrdes, en aftale om samværet eller en afgørelse eller aftale om anden kontakt.
Stk. 3. En afgørelse efter stk. 1 under en sag om forældremyndighed eller barnets bopæl bliver endelig, når der foreligger en endelig afgørelse om forældremyndigheden eller barnets bopæl, der kan fuldbyrdes, eller en aftale om forældremyndigheden eller barnets bopæl

DANSK ERHVERV
Børsen
1217 København K

www.danskerhverv.dk
info@danskerhverv.dk
T. + 45 3374 6000

Social og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt elektronisk til: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk.

Den 23. juni 2022

Høring over udkast til barnets lov

Dansk Erhverv er blevet opmærksom på høringen over forslaget til Barnets Lov. Dansk Erhverv undrer sig over ikke at være blevet inkluderet på høringslisten, men afgiver efter mundtlig aftale med Social- og Ældreministeriet høringssvar. Dansk Erhverv anmoder om i fremtiden at blive inkluderet på høringslister til forslag fra Social- og Ældreministeriet, sådan som Dansk Erhverv også har været det tidligere.

Dansk Erhverv noterer sig, at der er en meget kort høringsperiode, lovforslagets omfang taget i betragtning. Det er utilfredsstillende, at der ikke gives bedre mulighed for de aktører, der ikke har været direkte inddraget i lovarbejdet, til at afgive bemærkninger. Det er generelt skadeligt for kvaliteten i lovarbejdet.

Som et eksempel på lav kvalitet i lovarbejdet vil Dansk Erhverv særligt gøre opmærksom på lovforslagets side 15 og 16, hvoraf det fremgår:

> ”§ 43. Børn og unge kan anbringes på følgende anbringelsessteder:
> 1) Almene plejefamilier.
> 2) Forstærkede plejefamilier.
> 3) Specialiserede plejefamilier.
> 4) Netværksplejefamilier.
> 5) Egne værelser, kollegier eller kollegielignende børne- og ungehjem.
> 6) Børne- og ungehjem, jf. stk. 3.
>) Pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.
>
> Stk. 2. Det er en betingelse for, at der kan træffes afgørelse om støtteophold til eller anbringelse af børn og unge efter § 32, stk. 1, nr. 7, § 46, stk. 1, § 47, stk. 1, eller efter § 19, stk. 1, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet på et anbringelsessted, at anbringelsesstedet er godkendt efter § 58, stk. 1, § 65, stk. 1, eller § 66, stk. 1, eller efter § 5 i lov om socialtilsyn.
> Stk. 3. Børne- og ungehjem kan oprettes og drives som døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger eller som et opholdssted for børn og unge. 16
> Stk. 4.Børne og ungehjem efter stk. 3 kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med.”

I lovforslagets bemærkninger fremgår det adskillige gange i tilknytning til denne bestemmelse, at ” Der foreslås ikke indholdsmæssige ændringer af bestemmelsen, og dermed foreslås gældende retstilstand videreført uændret.”

Dansk Erhverv deler på ingen måde denne opfattelse.

Ifht. den gældende Lov om Social Service, er § 66 affattet på følgende måde:

> ”§ 66. Anbringelsessteder for børn og unge kan være
> 1) almene plejefamilier,
> 2) forstærkede plejefamilier,
> 3) specialiserede plejefamilier,
> 4) netværksplejefamilier,
> 5) egne værelser, kollegier eller kollegielignende opholdssteder,
> 6) opholdssteder for børn og unge,
> 7) døgninstitutioner, herunder delvis lukkede døgninstitutioner og delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner samt sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, eller
> 8) pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.
>
> Stk. 2. Det er en betingelse for, at der kan træffes afgørelse om anbringelse af børn og unge efter § 52, stk. 3, nr. 4, 5 eller 7, eller efter § 19, stk. 1, i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i et anbringelsessted, at anbringelsesstedet er godkendt efter § 66 b, stk. 1, § 66 e, stk. 1, eller § 66 f, stk. 1, eller efter § 5 i lov om socialtilsyn.
> Stk. 3. Døgninstitutioner kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 4, eller af regioner, jf. § 5, stk. 1, nr. 3 og 4, og stk. 7, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med.”

Som den opmærksomme læser vil bemærke slås § 66, stk. 1 nr. 6) om opholdssteder, hvor der i dag er mulighed for at private kan levere efter godkendelse af Socialtilsynet, og nr. 7) om døgninstitutioner, hvor der i dag kun er et fåtal selvejende institutioner, som alle drives med driftsoverenskomst, sammen i udkastet til Barnets Lov. Med formuleringerne i den nye § 43 stk. 4 får forslaget til Barnets Lov som konsekvens, at alle opholdssteder for børn og unge skal være selvejende – uanset om de er 6) eller 7) i den gældende lovgivning - samtidig med at de skal have driftsoverenskomst.

Dette er en meget alvorlig og indgribende ændring i forhold til gældende ret, og Dansk Erhverv kan kun læse det som et forbud mod private sociale leverandører og indførelse af driftsoverenskomst for alle selvejende tilbud. Dette er dybt uacceptabelt og vil have store forsyningsmæssige konsekvenser for børneområdet.

Samtidig undrer det Dansk Erhverv, at en sådan ændring ikke fremgår af den politiske aftale. Dansk Erhverv er således overbevist om, at den foreslåede formulering må være en fejl.

Dansk Erhverv har modtaget skriftlig bekræftelse fra Social- og Ældreministeriet på, at det i sandhed er en fejl, og at der ikke foreslås ændringer.

Men Dansk Erhverv finder det dybt bekymrende, at en så graverende fejl kan snige sig ind i et så omfattende lovforslag. Sammenholdt med den korte høringsperiode er Dansk Erhverv ikke overbevist om, at lovkvaliteten, der må forventes med en så omfattende og indgribende lovgivning, er tilstrækkelig.

Dansk Erhverv anbefaler derfor, at der igangsættes en ny offentlig høring over et udkast til Barnets Lov, der er renset for fejl af den kaliber, som Dansk Erhverv har gjort opmærksom på ovenfor. I denne høring bør der tillige tilvejebringes et overblik over, hvilke ændringer der er foretaget ifht. det oprindelige udkast, herunder hvilke ændringer der skyldes fejl.

Samtidig ønsker Dansk Erhverv at påpege det problematiske i, at kommunalbestyrelserne fortsat skal føre driftsorienteret tilsyn med egne tilbud, herunder bygninger og økonomi. Når en leverandør - offentlig eller privat - fører tilsyn med sig selv, er der ikke tale om et uafhængigt tilsyn, men derimod egenkontrol. Det er skadeligt for ambitionen om at skabe fair og lige vilkår på tværs af virksomhedsformer og leverandørtyper, hvis en eller flere leverandører er undtaget et uafhængigt tilsyn, ligesom det er skadeligt for ambitionen om at tilvejebringe en reel gennemsigtighed i de enkelte tilbuds omkostninger mhp. at kunne sammenligne pris og kvalitet på tværs af tilbud.

Dansk Erhverv anbefaler derfor, at kommunalbestyrelsernes ret til at føre driftsorienteret tilsyn med egne tilbud bortfalder, og at Socialtilsynet får til opgave at føre tilsyn med offentlige tilbud på samme måde, som der i dag føres tilsyn med private tilbud, herunder også at offentlige tilbud pålægges at udarbejde revisionspåtegnede regnskaber på tilbudsniveau.

Endelig ønsker Dansk Erhverv at gøre opmærksom på, at forudsætningerne for bestemmelsen i § 195, om at takster skal fastsættes på baggrund af samtlige budgetterede direkte og indirekte langsigtede omkostninger ved levering af ydelsen eller drift af tilbuddet, er problematiske fsva. kommunernes manglende evne til at beregne egne langsigtede gennemsnitlige omkostninger på en gennemsigtig og ensartet måde.

Dansk Erhverv anbefaler derfor, at der, for at sikre tillid til og gennemsigtighed i grundlaget for de kommunale takster, etableres en uafhængig kontrol med de kommunale beregninger enten i form af en egentlig kontrolenhed, f.eks. i regi af Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen eller gennem revisorpåtegnede regnskaber på enhedsniveau.

Dansk Erhverv henviser i øvrigt til høringssvar afgivet af Selveje Danmark, som Dansk Erhverv har læst og bakker op om.

Med venlig hilsen

Troels Yde Toftdahl
Markedschef, Samfund og Velfærd

24. juni 2022

Dansk Psykolog Forenings høringssvar til lovforslag om Barnets Lov

Høring over forslag til barnets lov, Social- og Ældreministeriet

Hovedbudskaber

- Dansk Psykolog Forening er positive over for, at den nye lov har barnets vinkel i centrum og som udgangspunkt for alle afgørelser omkring barnet og dets families forhold. Der er dog væsentlige udfordringer med at sikre *barnets integritet* som helhed, hvor der i praksis vil være dilemmaer, som kræver faglig indsigt at afdække.
- Dansk Psykolog Forening er bekymrede for, at barnets ret til at blive hørt vil betyde, at barnet ender med at være ansvarlig for beslutninger i svære sager, som barnet aldrig skal stilles til ansvar for. Barnets umiddelbart udtrykte interesser afspejler ikke altid barnets egentlige behov. Børnene er udsat for væsentligt psykologisk pres og potentielt dybe loyalitetskonflikter i disse svære sager. Derfor skal det præciseres i bestemmelserne, at der kræves en grundig og fagligt understøttet vurdering af barnets integritet allerede ved vurderingen af barnets udtrykte ønsker.
- Vi er bekymrede for, at fremtidige afdækninger og udredninger er uden lovbundet tidsfrist, der potentielt vil kunne medføre, at børn og familier ikke får rettidig og relevant hjælp. Vi mener derfor, at Børneudredning (nye §§ 20-23) bør have en tidsfrist på 4 måneder, svarende til nugældende lov om børnefaglig undersøgelse.
- Børnene får rettigheder og systemet får pligter, men et fokus på faglige kompetencer (kvalitet i sagsbehandlingen og dygtiggørelse af de voksne der arbejder på området – fx ved certificeringsordning) og videnbaserede interventioner er også afgørende for at sikre et trygt og stabilt børneliv.

Barnets Lov

Dansk Psykolog Forening takker for muligheden for at afgive høringssvar i Social- og Ældreministeriets Høring over forslag til Barnets Lov.

Vi er i Dansk psykolog Forening fortalere for, at barnets vinkel skal inddrages på en god og konstruktiv måde. Den nye lov, der samler sociallovgivning om støtte til børn og unge, er overordnet set præget af gode intentioner, særligt velmente forsøg på at sætte barnets stemme og perspektiv i centrum og som udgangspunkt for alle indsatser og afgørelser omkring barnet og dets families forhold. Konkret er der dog forhold og forslag, vi er bekymrede over og andre, som vi særligt positivt vil fremhæve.

Dansk Psykolog Forening har modtaget bidrag fra Børnesagkyndigt Selskab og Selskab for Psykopatologi hos Børn og Unge, der har sikret kvalificerede psykologfaglige perspektiver til høringssvaret.

Børnenes ret til at høres skal ikke betyde, at de står tilbage med ansvaret for beslutningerne

Vurderet fra børnepsykologisk og sagkyndigt perspektiv er der væsentlige udfordringer med reelt at sikre barnets integritet som helhed, hvor der i praksis vil være dilemmaer, som kræver faglig indsigt at afdække, fordi ikke blot barnets udtalelser men også dets vurderede perspektiv i nogle tilfælde "forstyrres" af andre hensyn, der i den samlede vurdering kan falde ud til, at barnets umiddelbart udtrykte interesser ikke vil være til barnets bedste. Der kan eksempelvis være tale om en alliance med den ene forælder, forvrængninger som følge af belastninger eller omsorgssvigt, barnet har været udsat for, begrænsninger i realistisk erkendelse som følge af barnets egen umodenhed eller psykiske skrøbelighed og en række andre komplicerende faktorer. Derfor skal børnenes udsagn udelukkende høres og inddrages i sagsbehandlingen, for derefter at vægtes passende af fagligt kompetente personer, som en del af en samlet faglig vurdering og beslutning. Børnene skal således helt friholdes fra ansvar. Vi kunne ønske os, at det præciseres og skrives længere frem i bestemmelserne, at der kræves grundig og fagligt understøttet vurdering af barnets integritet allerede ved vurderingen af barnets udtrykte ønsker, så der ikke træffes automatiske og ureflekterede beslutninger i mere komplekse sager, der ikke åbenlyst og entydigt peger på, om barnets ønsker bør følges eller ej.

Forhold vi positivt vil fremhæve

Børn vil efter forslagene nu skulle høres og udøve partsbeføjelser fra 10-årsalderen og gives nye beføjelser til at klage (over f.eks. ændring af anbringelsessted eller en påtænkt hjemgivelse), ligesom tilsvarende muligheder gives støttepersoner for børn under 10 år. Det er overvejende positivt efter intentionen, og de konkrete forslag til klageadgang ved indgribende afgørelser og sagsbehandlingen (ofte ved Ankestyrelsen) forekommer velgennemtænkt og rigtig. Men vi må gentage vores bekymring for, hvordan der tages vare på mindre børns perspektiv og udtalelser, så de ikke efterlades med urimeligt ansvar for beslutninger eller inddrages i andres dagsorden m.v. (jf. indlæg fra børnesagkyndige psykologer, Gramstrup, Andersen, Lunde, Scharff & Vinum: "Små børn, store beslutninger", Weekendavisen 31/3-2021).

Det er positivt, at arbejdet omkring barn og familie skal imødegås af så få fagprofessionelle som mulige.

En videre brug, som foreslået i nye §§ 67-68, af permanente anbringelser (tidligere betegnet videreførte anbringelser), når barnet har opnået særlig betydningsfuld tilknytning til plejefamilien, er i en børnepsykologfaglig vurdering positivt af hensyn til barnets kontinuitet og vi støtter fuldt ud forslaget om løbende opmærksomhed på muligheden ved børne- og ungeudvalgs møder og barnets anmodningsret.

Opmærksomhed på søskende med "følg-eller-forklar" bestemmelser kan vi ligeledes støtte. Det er positivt at der lægges op til en helhedsorienteret indsats og screening i familien, når ét barn i familien anbringes. Det bør dog præciseres, at denne screening også bør inddrage psykologiske vurderinger og at det socialfaglige ikke kan stå alene.

Overordnede bekymringer

Vi har forståelse for kommunernes ønske om fleksibilitet og mindre snærende lovkrav, herunder ønsket om at nugældende regler om børnefaglige undersøgelser (nuværende SEL § 50) opblødes. Den nye sondring (nye §§ 18-23) med Screening, Afdækning og Børneudredning giver umiddelbart mening men bekymringen kan være, om (nogle) kommuner vil bruge dette til tilbud af ringere kvalitet og uhensigtsmæssig hurtig og uigennemskuelig sagsbehandling. Konkret er vi meget bekymret for, at fremtidige afdækninger og udredninger er uden lovbundet tidsfrist, som vil kunne medføre, at børn og familier ikke får rettidig og relevant hjælp. Vi mener derfor, at den grundigste form, Børneudredning (nye §§ 20-23), bør have en tidsfrist på 4 måneder, svarende til nugældende lov om børnefaglig undersøgelse. Argumenterne i bemærkninger til lovforslaget om hurtig og sideløbende indsats angiver muligheder, der allerede i dag findes mulighed for i forbindelse med nugældende § 50.

Vi undrer os over, at såkaldte civilsamfundsorganisationer, som vi i øvrigt ser mange muligheder for samarbejde med på området om udsatte børn og unge, får selvstændig plads i selve lovgivningen (ny § 41, stk. 1; ny § 53, stk.

2; ny § 54, stk. 2) - uden at sådanne organisationer er nærmere defineret og det ikke præciseres, hvornår og hvem, der kan påkalde sig adkomst efter disse lovbestemmelser.

En certificeringsordning vil sikre fagligheden i sagsbehandlingen

Vi ved, at afgørelser i anbringelsessager meget ofte bliver truffet på baggrund af specialistundersøgelser fra psykologer. Vi ved også, at børnesagerne er blandt dem, der er mest udsatte for klager i Psykolognævnet og at børnesagkyndige psykologer selv efterspørger kurser og efteruddannelse. Intention om at sikre fagligheden i sagsbehandlingen bør derfor også følges af en certificeringsordning til psykologerne. En certificeringsordning vil bidrage til at sikre en stærk faglighed hos de undersøgende psykologer og sikre, at de børnefaglige og dertilhørende undersøgelser bliver udført med en ensartet faglig kvalitet, og med fokus på at konklusionerne kan anvendes direkte i forvaltningernes beslutninger om foranstaltninger.

Specifikke bemærkninger om enkeltparagraffer:

- § 19 om afdækning: Her foreslår vi, at der i lighed med ved børneudredning (§ 21) indsættes (ny stk. 4?): Hvis det er nødvendigt, skal kommunalbestyrelsen lade barnet eller den unge undersøge af en læge eller en autoriseret psykolog.

- § 20 om børneudredning: Vi foreslår, at der forud for de angivne anledninger (nr. 1-3), hvor kommunen skal iværksætte udredning - sammen med en mulighed i øvrigt i andre tilfælde, i stk. 2 - indsættes et nr. 1: Når der er tegn på alvorlig mistrivsel hos barnet eller den unge, jf. også bemærkningerne. Det vil efter vores opfattelse være fagligt velbegrundet som den overordnede baggrund for iværksættelse af børneudredning og i overensstemmelse med hele grundintentionen bag "Barnets lov" om at sætte barnets og den unges trivsel og behov i centrum.

- § 41: godt at give børn (over 12 år) mulighed for psykologbehandling uden samtykke, helt korrekt at det bør være ved autoriseret psykolog, men uforståeligt at det kun kan ske "i regi af civilsamfundsorganisationer".

- § 67: vi noterer med tilfredshed, at der nu foreslås indført krav om brug af autoriseret psykolog til foretagelse af helhedsvurdering af barnets tilknytning til anbringelsesstedet (såkaldte tilknytningsundersøgelser), i forbindelse med permanente anbringelser, ligesom det gælder undersøgelser af forældre ifm. børneudredning (såkaldte forældrekompetenceundersøgelser). Vi anbefaler at dette ligeledes præciseres, gerne i lovteksten, for undersøgelser i forbindelse med sager om bortadoption - både prognosevurdering i sager efter § 9 stk. 3 og tilknytningsvurdering efter § 9 stk. 4 - hvilket kan understøtte VISOs rådgivning i disse sager.

- § 142, stk. 6: vi støtter fuldt ud, at der for sager indstillet til anbringelse som falder i børne- og ungeudvalg (i uenighed) skal ske underretning til Ankestyrelsen, så der foretages revurdering med mulighed for eksempelvis at rette op på afgørelser truffet af andre hensyn end barnets behov, eksempelvis økonomiske eller politiske hensyn.

- § 142, 144, 146: da der ikke nævnes børne- og ungeudvalgets indstilling til adoption uden samtykke og Ankestyrelsens afgørelser herom bliver vi tvivl om, hvorvidt domstolsprøvelsen sker med sagkyndige dommere, som ved øvrige tvangsafgørelser fra Ankestyrelsen, hvilket vi afgjort finder bør ske.

- § 148, børnesagkyndige dommere: her er fortsat alene beskrivelsen for den ene sagkyndige dommer, at denne "er sagkyndig i børne- eller ungdomspsykiatri eller i psykologi", uden nærmere præcisering.

Bestemmelsen, der jf. bemærkningerne viderefører retstilstanden fra børneforsorgslovgivning i starten af 1960'erne og den gamle bistandslov, forekommer ude af trit med udviklingen, hvor der i senere år er øget opmærksomhed på kvalitetssikring af og klagemuligheder for (tilsyn med) psykologers virke. Når der kræves særlige kvalifikationer og autorisation for psykologer, der foretager centrale undersøgelser til sagens oplysningsgrundlag, er det ikke logisk, hvis børnesagkyndige dommere (og sagkyndige i børne- og ungeudvalg) der skal vurdere dette arbejde og træffe afgørelser ikke har tilsvarende kompetencer. Konkret foreslås på dette sted - i § 148 eller § 150 - tilføjet om sidstnævnte sagkyndige rets medlem, at denne enten skal være speciallæge i børne- og ungdomspsykiatri eller autoriseret psykolog, gerne med specialistuddannelse på børneområdet.

Afslutningsvis vil vi igen gerne takke for muligheden for at afgive høringssvar.

Med Venlig Hilsen

Dea Seidenfaden

Fungerende formand
Dansk Psykolog Forening

Dansk Socialrådgiverforening
faglig handlekraft

Social- og Ældreministeriet
cap@sm.dk
p-boern@sm.dk

Bemærkninger til Barnets lov

Dansk Socialrådgiverforening (DS) har den 25. maj 2022 modtaget Forslag til Barnets lov i høring. Vi takker for muligheden for at afgive bemærkninger.

Helt indledningsvis vil vi gerne bemærke, at DS er meget tilfreds med, at ministeren valgte at udskyde fremsættelsen og iværksættelsen af Barnets lov med henblik på at sikre en inddragelse af interessenter i tilblivelsen af loven. Dette har efter vores overbevisning kvalificeret det udkast til lov, der foreligger. Det har også betydet, at DS har kunne inddrage medlemmer fra praksis i arbejdet med loven, hvilket efter vores overbevisning vil give bedre vilkår for implementering af en helt ny lov.

I det følgende har DS en række generelle bemærkninger til Barnets lov og en anførelse af vores væsentligste forslag til ændringer af loven. Herefter følger en række mere specifikke bemærkninger, der følger kapitlerne i Barnets lov kronologisk.

To socialrådgivere på de vanskelige sager
Socialrådgivere på børneområdet arbejder under vanskelige vilkår. De står med store og vanskelige afvejninger og beslutninger hver dag. De løfter et ansvar for børn og familier som for nogles vedkommende er i meget udsatte livsvilkår – og det kan være tungt. Derfor er det også velkendt at socialrådgiverne på dette område er meget ramt af stress og sygemeldinger, og at der er en stor personaleomsætning på området. Det er ikke optimalt for de børn, unge og familier, som har kontakt og måske meget skiftende kontakt til børnesagsmyndighedsområdet i kommunen.

Derfor er det også overordentligt positivt, at der med Barnets lov foreslås, at der skal være to sagsbehandlere til stede ved samtaler med børn og unge under en udredning, og at der skal være to sagsbehandlere med til de to årlige samtaler, der skal være med anbragte børn og unge ved tilsynsbesøgene. Det sikrer kontinuitet for børn og unge, det sikrer vished for, at der er én barnet kender og det sikrer, at det ikke er barnet, som skal være overbringer af viden i deres sag.
Det er naturligvis også meget positivt for socialrådgiveren, som har en kollega, som hun kan drøfte barnets situation, udvikling og andet med.

Det er ikke alene pga. det ansvarstunge arbejde på børne- og ungeområdet, at socialrådgiverne er presset. Stress og personaleomsætning skyldes også, at socialrådgiverne mange steder har alt for mange sager og ikke har den nødvendige tid til arbejdet med børn, unge og familier. Derfor er det også overordentligt vigtigt, at der afsættes de nødvendige ressourcer til arbejdet. Hvis de ekstra samtaler og de ekstra tilsynssamtaler lægges oven i den nuværende opgaveportefølje for de nuværende sagsbehandlere på børneområdet, så ser vi efter DS' opfattelse ind i en alvorlig situation for området. To sagsbehandlere på de vanskelige sager er en ekstraopgave, som kræver, at der afsættes de tilstrækkelige økonomiske midler til det.

Nyt sagsflow
DS synes det er overordentlig positivt, at der er blevet lyttet til de gode erfaringer fra praksis – fx i frikommuneforsøgene, hvor der arbejdes mere dynamisk med børn, unge og familier. DS synes helt grundlæggende, at den model for sagsflow med screening, indsats sideløbende med afdækning og udredning, mv. er velafbalanceret og gennemtænkt. DS har et par enkelte forslag til justeringer i forhold til sagsflowet, men er overbevist om at modellen kan fungere i praksis og vil sikre en tidligere indsats og et bedre samarbejde med børn, unge og familier.

DS mener der er overordentligt vigtigt i forhold til implementeringen af modellen i praksis, at det fastholdes, sådan som det er på flere måder er formuleret i aftalen om Børnene Først, at det nye sagflow ikke er ensbetydende med, at der skal gøres mindre i forhold til børn og familier, men at der skal arbejdes på en anden måde. Det er således også godt, at der i regi af partnerskabet og andre tiltag i regi af Børnene Først arbejdes målrettet med at sikre kvalitet i sagsbehandlingen. DS vil i det regi og i andre sammenhænge have en stor opmærksomhed på, at de ændrede regler ikke medfører en svækkelse af samarbejdet med børn og familier eller af retssikkerheden.

Barnet i centrum
DS synes helt grundlæggende at barnet i sin egen ret er blevet styrket i Barnets lov. DS mener imidlertid at der på enkelte områder kan ske en yderligere styrkelse. Bl.a. ser vi gerne at børn og unge får ret til en opfølgning, at børn og unge kan bede om en udredning og at rettighederne for børn og unge med funktionsnedsættelser styrkes mere grundlæggende.

DS synes, at forslaget om at kommunerne skal etablere en barnets indgang er et godt forslag. DS havde dog gerne set, at den kommunale forpligtelse til at tilbyde børnene en indgang til hjælp og støtte var mere omfattende end det foreslåede, dels via fremskudte indsatser, hvor børn og unge færdes og dels via en forpligtelse til døgnbemanding med fagprofessionelle med kompetencer til at tale med børn.

DS synes som sagt, at det er meget positivt, at børn og unges rettigheder skærpes. Vi kan tillige tilslutte os, at børn får rettigheder tidligere. Børn er

meget forskellige – og det er børn på 10 år også. Det er en stor opgave, som kræver stor faglighed og tid, at inddrage og støtte børn i deres anvendelse af rettigheder. En opgave som stiger betragteligt, når der er tale om yngre børn. Det er væsentligt, at der sker en konkret og faglig afvejning af børnenes inddragelse, herunder at mindre børn ikke tillægges et ansvar som de hverken kan eller bør bære. Det er væsentligt, at inddragelsen af de mindre børn får stort fokus både lokalt og centralt. Det er vigtigt at der er de nødvendige ressourcer og faglighed hos socialrådgiverne til at løfte opgaven med inddragelse af børn og unge, ikke mindst de yngre børn samt børn og unge der er udfordret fx grundet deres funktionsnedsættelse.

DS må tillige bemærke, at der er kommet en del flere og forskellige bestemmelser om aldersgrænser ind i Barnets lov og i andre relevante love. DS vil anbefale at der lavet noget let tilgængeligt materiale, som fastlægger ret, pligt og muligheder for børn på forskellige alderstrin, så børn og unge bedre vejledes i deres rettigheder.

Børn og unge anbragt på børne- og ungehjem får med Barnets lov ret til en venskabsfamilie. DS synes det er godt at der kommer mere fokus på anbragte børn og unges relationer og netværk – og tænker at venskabsfamilier kan være en god løsning for nogle børn og unge. Det skal imidlertid også iagttages, at det er en stor og vanskelig opgave at finde og vedligeholde kontakten til venskabsfamilier. Det er vigtigt at der afsættes ressourcer til dette i kommunerne.

En helt ny lov
DS synes det er godt at der med Barnets lov kommer en helt ny hovedlov for området. Vi synes loven i opbygning er en betydelig forbedring sammenlignet med den placering bestemmelserne tidligere havde i serviceloven. DS havde dog gerne set, at bestemmelserne var blevet forenklet mere end tilfælde er i det fremsendte udkast. Der er en uproportionalitet mellem de nye og de overførte bestemmelser, som ikke giver mening for anvendelsen af loven i praksis. DS synes også at reglerne om underretning logisk burde placeres længere fremme i Barnets lov.

Kronologisk gennemgang af Barnet lov
I det følgende gives der bemærkninger til Barnets lov i kronologisk rækkefølge.

Kapitel 1 om Formålsbestemmelse og anvendelsesområde
DS synes formålsbestemmelsen er klar og fin. Det er dog også vigtigt at alle børn og unge kan se sig selv i lovens formål, hvorfor der er hensyn til de små og yngre børn og af hensyn til børn og unge, der har en anderledes skolegang – så bør denne del af formålsbestemmelsen bredes ud.

- **DS vil foreslå at begrebet 'læring' bliver indføjet i formålsbestemmelsen (§2)**

Kapitel 2 om Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper
Barnet og den unges rettigheder i Barnets lov giver børn og unge en helt grundlæggende ret til at blive hørt, inddraget og få indflydelse på de forhold der vedrører dem. Det understreges i § 4 og det fremgår af § 7, hvoraf det fremgår, at "Kommunerne skal tilrettelægge arbejdet på en måde, som sikrer, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i sagsforløbet på lige fod med forældrene". Dette synes DS er meget positivt.
DS synes også det giver mening at lade de nuværende regler om faste børnesamtaler efter § 48 i serviceloven afløse af en mere kontinuerlig inddragelse af børn og unge. Vi synes det er godt, at det i loven bliver præciseret, at barnets synspunkter skal tilvejebringes ved direkte kontakt og samtaler.

Principper i relation til barnet og den unge. DS synes det er godt, at der i afsnittet *Principper i relation til barnet og den unge* i Barnets lov laves en særskilt § 6, som understreger, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret for barnet. DS synes også at det er vigtigt, at der er udformet en særlig bestemmelse (§7), hvor det understreges, at kommunen skal tilrettelægge arbejdet, så det reelt er muligt for barnet at gøre brug af sine rettigheder, at kommunen skal tilrettelægge arbejdet så der er færrest mulige fagprofessionelle omkring barnet og at der skal ske en inddragelse af familie og netværk.

- **DS synes både § 6 og § 7 er udtryk for gode intentioner og det synes vigtigt at kunne følge op på, om bestemmelserne reelt har en betydning for organiseringen af arbejdet i kommunerne. Dette kunne ske via de implementeringstiltag, der blev sat i værk i forbindelse med aftalen om Børnene først.**

Kapitel 3 om Afdækning og udredning af barnets behov
DS er meget tilfredse med det oplæg, der ligger i forhold til nyt sagsflow med screening, afdækning og udredning.

Den umiddelbare ***screening*** til en vurdering af barnet, den unge og/eller familiens behov giver rigtig god mening. Herunder er det et rigtigt vigtigt tiltag, at det er muligt at iværksætte støtte umiddelbart efter en endt screening – også selvom der vurderes at være behov for enten en afdækning eller en udredning. Dette sikrer en tidligere indsats og en mere dynamisk tilgang til den støtte, der skal etableres overfor børn og familier. Iværksættelse af en screening og en afdækning er ikke en afgørelse, men en vurdering - og kan således heller ikke påklages, der er heller ikke tidsfrister forbundet med en screening eller en afdækning.

- **DS mener at det er vigtigt, at det i vejledningen til loven nærmere præciseres, hvad der lægges i begrebet "vurdering"**

i forhold til henholdsvis screening og afdækning. Der vil også være hensigtsmæssigt, at det beskrives i vejledningen hvad den forventede varighed af en screening vil være.

Iværksættelsen af en ***udredning*** er derimod en beslutning, som kan påklages. Der er ikke, som det er tilfældet i dag, tidsfrister på udredningen. Dette er positivt, da udredninger vil være meget forskellige fra sag til sag og kan være afhængig af undersøgelser fra fx autoriserede psykologer. Der er dog en rimelighed i at forældre får en vished om den forventede tid for en udredning.

- **DS vil derfor foreslå, at der indsættes en bestemmelse fx i § 22, hvor der stilles krav om, at der i forbindelse med afgørelsen om en børneudredning meddeles børn og forældre en forventet varighed af undersøgelsen. Dette bør også gøres i forhold til udredningen af vordende forældre og i forhold til den ungefaglige udredning.**
- **Det nuværende begreb 'en børnefaglige undersøgelse' bør fastholdes. Udredning giver associationer til sundhedsområdet, hvilket ikke opleves som en god ide i forhold til forældrenes forståelse.**

Med Barnets lov må det forventes, at der fremover bliver færre børneudredninger, da flere støttende foranstaltninger ikke vil forudsætte en børneudredning. Dette er positivt. DS synes også, at de i § 20 stk. 1 nævnte situationer, hvor en børneudredning er påkrævet, er rimelige. Ligesom at vi kan tilslutte os, at en anbringelse forudsætter, at der indledes en børneudredning. Det fremgår af de specifikke bemærkninger til § 18, at børn, unge og forældre altid vil kunne anmode om en udredning (som kommunen så skal vurdere). Dette fremgår ikke af bestemmelserne i kapitel 3.

- **DS vil foreslå, at der i § 20, stk. 1 indsættes en 4) Når et barn eller forældre anmoder om en udredning / børnefaglig undersøgelse.**

Kapitel 4 om Hjælp og støtte
Samling af de typer af indsatser som børn, unge og familier kan modtage – og som ikke kræver en udredning eller tildeles på baggrund af en funktionsnedsættelse - i et samlet kapitel 4 giver god mening. Indholdsmæssigt er bestemmelserne stort set svarende til bestemmelserne fra serviceloven.

Kapitel 4 afspejler dog tydeligt den mangel på proportionalitet, der optræder i den nye Barnets lov, hvor de nye og gennemskrevede bestemmelser fremstår enkle og klare modsat de overførte bestemmelser. Dette er meget tydeligt, når det gælder reglerne om forældrepålæg og børne- og ungepålæg, som fremstår med meget omfattende beskrivelser. Bestemmelserne anvendes i meget lille udstrækning i kommunerne, hvilket understreger det uproportionelle i Barnets lov.

DS kan tilslutte sig, at der indføres en ny bestemmelse (§ 41) om at børn fra 12 år får ret til psykologbehandling uden samtykke. DS mener at bestemmelsen om ambulant behandling uden samtykke burde udvides til at gælde bredere end civilsamfundsorganisationer, men på den anden side, at bestemmelsen rummer nogle dilemmaer, som bør adresseres. Fx hvordan sikres det at viden om udsathed kommer til myndighedernes kendskab, sådan at de kan iværksætte en tidlig indsats.

- **DS vil foreslå at § 39 om forældrepålæg og § 40 og børne- og ungepålæg gøres meget kortere og flere af bestemmelserne om betingelser overføres til vejledningen.**
- **DS vil foreslå, at børn og unges ret til psykologbehandling uden forældrenes samtykke følges og at der arbejdes på en udvikling af tilbuddet og rammerne herom, så ret til psykologbehandling og anden ambulant behandling uden samtykke på sigt ikke begrænses af, at behandlingen skal foregå i regi af en civilsamfundsorganisation.**

Kapitel 5 om Anbringelse
Dette kapitel rummer hjemlen til anbringelsessteder, anbringelser med og uden samtykke. Opbygningen virker god og gør bestemmelserne mere klare.

Som noget nyt indeholder bestemmelserne mulighed for ***før barnets fødsel at træffe afgørelse med samtykke om et barns anbringelse efter fødslen*** og det bliver også muligt at træffe en afgørelse om anbringelse uden samtykke før fødsel – dette kan tidligst ske tre måneder før kvindens terminsdato.
DS har argumenteret for, at en sådan bestemmelse kunne være ønskelig med henblik på i god tid at forberede sagen og finde en egnet plejefamilie i de helt særlige situationer, hvor en anbringelse umiddelbart efter fødslen er det rigtige af hensyn til barnet. Bestemmelsen vil også øge muligheden for, at man kan få etableret et samarbejde om anbringelsen med forældrene.

Kapitlet indeholder også som noget nyt en bestemmelse - § 48 - om at et ***barn og en ung har ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet***. Kommunen skal ved en sådan anmodning vurdere om der skal udarbejdes en børneudredning og vurdere om betingelserne for om en anbringelse med eller uden samtykke er opfyldt. Bestemmelsen skal – så vidt det gælder børn over 15 år – ses i sammenhæng med bestemmelsen om at børn og ungeudvalget kan træffe beslutning om en anbringelse uden for hjemmet uden forældrenes samtykke, som ikke lever op til betingelserne for en anbringelse uden samtykke (denne bestemmelse er ikke ny).
Eftersom det hverken er tilkendegivet via lovtekst eller bemærkninger, at betingelserne for en anbringelse uden samtykke kan afviges ved barnets

ønske efter § 48 – så vil barnets ret (for så vidt barnet er under 15 år) alene være retten til at få foretaget en børneudredning. Denne ret mener DS børn, unge og forældre skal have uanset via en tilføjelse til § 20, men som minimum bør retten sikres, hvis et barn beder om at blive anbragt.

§ 50 stk. 3 er svarende til gældende regler i serviceloven. DS ser gerne at det i forbindelse med Barnets lov præciseres, at bestemmelsen også gælder for så vidt at det er genbehandlingsfristen som ankes. Dette nuværende 'hul' i bestemmelserne betyder, at sagerne kan tages op gentagende gange, hvilket alene tjener en juridisk interesse.
Med § 50 stk. 7 gives børn og ungeudvalget en forpligtelse til ved genbehandling af en sag om anbringelse uden samtykke, hvis barnet har været anbragt i 3 år eller mere, at overveje en permanent anbringelse. Bestemmelserne er svarende til de gældende regler om videreførte anbringelser (se bemærkninger senere)
Kapitlet indeholder bestemmelser om udpegning af støtteperson til anbragte børn og unge og venskabsfamilier til børn og unge anbragt på børne- og ungehjem. DS kan klart tilslutte sig, at der gøres en stor indsats for at give børn og unge et netværk uden for deres anbringelse og at kommunen og anbringelsesstedet har som et stærkt fokus, at barnet og den unge skal støttes i at etablere varige relationer. DS kan have en tvivl om, hvorvidt dette altid bedst tilgodeses ved at udpege en støtteperson og en venskabsfamilie. Men vi er sikre på, at det er væsentligt, at udpegning af både en støtteperson og en venskabsfamilie er en ret og ikke en pligt for barnet og den unge. Dette fremgår af de specifikke bemærkninger, men kunne hensigtsmæssigt fremgå tydeligere af lovteksten.

- **DS kan tilslutte sig muligheden for at træffe afgørelse om anbringelse med og uden samtykke af det ufødte barn. DS henstiller til, at ansvar (og betaling) vedrørende en påbegyndt sag om det endnu ufødte barn ved moderens flytning til en anden kommune beskrives i kommende vejledning.**
- **DS mener, at formuleringerne skal ændres således, at når barnet efter § 48, stk. 2. anmoder om at blive anbragt, så skal der altid laves en børneudredning, ikke blot tages stilling til, om den skal laves.**
- **DS bemærker, at opholdssteder er udgået af lovteksten, hvilket formodentlig skyldes en forglemmelse.**

Kapitel 6 om Videreførte og permanente anbringelser og adoption
De eksisterende regler om videreførte anbringelser i serviceloven overføres til Barnets lov og benævnes ***permanente anbringelser***. En permanent anbringelse kan alene ske med samtykke fra børn og unge, der er fyldt 15 år. Derudover indføres der en ret til at børn fra 10 år kan anmode om en permanent anbringelse og denne kan træffes uanset om barnet har været anbragt i tre år, som er den generelt gældende forudsætning for en permanent anbringelse.

DS kan stærkt støtte, at børn gives en initiativret til at få behandlet en sag om permanent anbringelse. Bestemmelsen overlader imidlertid børn i perioden 10-15 år i en usikker juridisk situation, hvis de efter det 10. år fortryder, at de har anmodet om en permanent anbringelse og er anbragt alene på dette grundlag.

- **DS vil foreslå, at det sikres at børn fra 10 år, som er permanent anbragt efter § 68, får en ret til at få deres sag revurderet.**

Reglerne om ***adoption*** ændres på en række punkter. For det første får kommunen pligt til at overveje adoption ikke bare ved anbringelsen af et barn eller en ung (gældende regler), men også ved genbehandling af eller opfølgning på en anbringelse, og når en forælder til et barn eller en ung, der er anbragt eller bortadopteret, venter endnu et barn.
Adoptionsreglerne ændres ligeledes, så der kan træffes beslutning om en adoption efter § 9 stk. 3 i adoptionsloven (fremmedadoption) før barnets fødsel.
Med Barnets lov videreføres bestemmelsen om, at kommunen skal tilbyde den fornødne faglige støtte til familier, der har adopteret deres barn, der tidligere har været i pleje i familien. Det er DS' grundlæggende synspunkt, at de åbne adoptioner og adoptioner, som ligger i spændet mellem en adoption og en anbringelse bør fremmes af hensyn til børn og unges behov for kontinuitet og trivsel.

- **DS mener, at bestemmelserne om støtte til plejefamilier, der adopterer deres plejebarn, bør anvendes mere omfattende end der er praksis for i dag – herunder at familien kan modtage tabt arbejdsfortjeneste (og handle- og betalingsforpligtelsen fastholdes hos den kommune, der i sin tid anbragte barnet) – og derfor at dette bør understøttes ved vejledning mv.**

Kapitel 7 om Hjælp til barnets forældre
Det er positivt, at der i Barnets lov indsættes et særskilt kapitel om støtte til forældrene, hvilket formodentlig vil skærpe både forældre og kommuners opmærksomhed på muligheden for støtte.
Bestemmelserne er svarende til de gældende regler, dog er der indført en kommunal forpligtelse til at lave en plan for forældre med børn der er anbragt uden samtykke grundet omsorgssvigt, og som har børn i husstanden under 18 år.

- **DS mener, at forpligtelsen til at lave en forældrehandleplan skal gælde alle forældre, som har et barn anbragt, uanset om det er med eller uden samtykke og uanset om der er tilbudt støtte efter § 75 eller § 76.**

Kapitel 8 om Hjælpe og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

DS anser det som vigtigt, at bestemmelserne om børn og unge med funktionsnedsættelser er kommet med over i Barnets lov, og at der er sikret en fælles indgang til indsatser overfor alle børn. Det giver god mening, at de særlige bestemmelser i den sociale lovgivning, der alene vedrører børn og unge med funktionsnedsættelser, er samlet i et eget kapitel.

DS ser gerne, at der sker en mere omfattende integrering og sammenskrivning af bestemmelserne – herunder af de bestemmelser, der fortsat er i Serviceloven.

Set med DS' perspektiv, så er det meget vigtigt, at børn og unge uanset støttebehov er i deres egen ret og at retssikkerheden er ens for alle børn og unge. Der er plads til at udvide rettighederne for børn og unge med funktionsnedsættelser.

- **DS mener, at der for overskuelighedens skyld og af hensyn til at der ikke er dobbeltbestemmelser i barnets lov bør ske en mere omfattende sammenskrivning. Afsnittet om rådgivning i kapitel 8 bør skrives sammen med afsnittet om rådgivning i kapitel 4 – med tilføjelse af de særlige forhold, der gælder for børn, unge og familier med funktionsnedsættelser fx familievejlederfunktionen.**
- **DS mener, at reglerne om aflastning og afløsning efter § 84 i serviceloven skal overføres til kapitel 8 i Barnets lov, både for at sikre at aflastning/afløsning underlægges kvalitetskravene i Barnets lov og for at sikre barnets rettigheder DS mener ligeledes, at reglerne om personlig hjælp (§ 83) og hjælpemidler (§ 112) bør overføres til Barnets lov.**
- **DS mener, at børn og unge med funktionsnedsættelser bør ligestilles med øvrige børn i Barnets lov i forhold til rettigheder. Der skal som minimum ske ved at lade de relevante dele af kapitel 8 være omfattet af bestemmelserne i kapitel 9, 10 og i § 145.**

Kapitel 9 om Barnets plan
Barnets plan bliver i modsætning til den nuværende handleplan en mulighed efter en faglig vurdering for så vidt gælder indsatser, der ikke er anbringelser. Ved anbringelser skal der udarbejdes en barnets plan.

Der vil heller ikke være krav om, at barnets plan er udarbejdet inden iværksættelsen af indsatsen – fristen er tre måneder efter afgørelsen om indsatsen. Dog er der krav om, at barnets plan skal være udarbejdet, inden der træffes en afgørelse om anbringelse uden samtykke.

DS mener, at betingelserne for en barnets plan er en betydelig forbedring set i forhold til handleplanen. Herunder, at det er fornuftigt, at barnets plan

udarbejdes løbende med indsatsen – hvilket giver bedre mulighed for at lave en god plan sammen med barnet og giver mulighed for at komme i gang med indsatsen.

I forhold til intentionen om at gøre det mere til barnets plan, kan der stilles spørgsmål ved om det til fulde vil lykkes. Den ligner meget handleplanen i beskrivelsen, herunder er det problematisk, at barnets plan er en, man kan dele med søskende og forældre. Det kræver et stærkt fagligt fundament, at sikre barnets ønsker og ressourcer i Barnets plan – det skal indtænkes i en Børnerådgiveruddannelse. Det kræver også fleksibilitet i forhold til formen af barnets plan – det skal indtænkes i IT-systemerne.

Den manglende forpligtelse til at lave barnets plan i alle sager forudsætter, at mål for indsatsen ligger i en sagsakt ved siden i de sager, hvor der ikke udarbejdes en barnets plan.

- **DS vil foreslå, § 91, stk. 3 om en samlet plan for flere børn i familien og § 93 om elementer i Barnets plan, der vedrører familien bør udgå af Kapitel 9, da det ikke giver mening i forhold til intentionen om, at det er barnets plan.**
- **DS vil foreslå, at kommunalbestyrelsen skal tage stilling til, om der skal udarbejdes en Barnets plan i forhold til indsatser efter kapitel 8 (jf ovenstående bemærkning).**

Kapitel 10 om Løbende opfølgning
Kapitlet omhandler den løbende opfølgning, kommunens opgaver under anbringelsen og skift i anbringelsessted.

Reglerne om ***opfølgning*** ændres væsentligt. Der lægges op til, at der i alle sager skal følges op senest tre måneder efter indsatsen er iværksat, og at der i alle sager ved den første opfølgning skal tages stilling til, hvordan der efterfølgende skal ske en opfølgning på indsatsen, herunder hvor ofte, der skal følges op. De nuværende regler tilsiger, at handleplanen skal revideres min. hvert halve år.
Reglerne om det personrettede tilsyn videreføres, og kommunen har derfor en forpligtelse til at føre tilsyn med børn og unge, når der iværksættes et tilbud efter Barnets lov.

Endvidere videreføres reglerne om det personrettede tilsyn ved anbringelser uændret i barnets lov. Der er derfor fortsat krav om, at der skal ske minimum to tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor der skal samtales med barnet helst uden tilstedeværelse af anbringelsesstedet.

DS er jf. indledningen meget tilfredse med, at der sikres kontinuitet i kontakten med barnet under anbringelse ved krav om, at der skal være to sagsbehandlere, der gennemfører tilsynsbesøget.

DS synes det er meget positivt, at der skabes råderum til faglig vurdering både på frekvens og i form af opfølgningen, således opfølgningen tilrettelægges efter barnets behov. Men vi synes også, at det er vigtigt at skærpe barnets ret i det større råderum, som kommunerne får. På den baggrund foreslår vi følgende:

- **DS foreslår, at det fremgår af lovteksten, at der altid skal tales med barnet (gerne i fleksibel form) i forbindelse med opfølgninger.**
- **DS mener også, at der bør indsættes en bestemmelse om, at børn, forældre og indsats altid kan anmode om en opfølgning, som kommunen – medmindre noget taler imod det – er forpligtet til at imødekomme.**

Der indsættes en § 97 om ***kommunens opgaver under anbringelsen***, der i forhold til gældende regler rummer en understregning af kommunens ansvar for omsorgen for barnet under anbringelsen.

- **DS synes hensigtsmæssigt, at det kommunale ansvar i forhold til at sikre, at opgavefordelingen mellem myndighed, anbringelsessted og forældre, som blev understreget i aftalen om Børnene først, bør fremgå af denne bestemmelse (§ 97).**

Bestemmelserne om ***ændring af anbringelsessted*** ændres, så børn fra 10 år skal samtykke til en ændring af anbringelsessted og så plejefamilie, støtteperson og venskabsfamilie får ret til en afprøvelse af kommunens afgørelse (second opinion) for børn under 10 år. Manglende samtykke og second opinion vil have opsættende virkning. Der vil derfor i forhold til manglende samtykke ikke kunne ske en flytning af barnet før børne- og ungeudvalget har truffet en beslutning. I forhold til second opinion fremgår det af bemærkningerne, at sagen skal stilles i bero, indtil Ankestyrelsen har behandlet sagen (det fremgår af bemærkninger andetsteds, at Ankestyrelsen har en 8 ugers frist til at behandle disse opgaver).

- **DS kan være bekymret for, hvor det stiller barnet under 10 år, hvis kommunen vil flytte barnet grundet betænkelige forhold på anbringelsesstedet, og der af plejefamilie, venskabsfamilie eller støtteperson indgives en sag i Ankestyrelsen. DS kan via den fremsendte følgelovgivning til Barnets lov se, at der indsættes en bestemmelse om at flytningen kan ske straks, hvis særlige forhold gør det påkrævet. Dette bør fremgå af vejledningen.**

Kapitel 11 om Ophør af indsatser og hjemgivelse
Kapitel 11 er svarende til gældende ret med den undtagelse, at plejefamilier, støttepersoner og venskabsfamilier svarende til reglerne om flytning får en ret i forhold til at afprøve kommunens afgørelse om hjemgivelse og hjemgivelsesperiode for børn under 10 år.

- **DS kan være bekymret for, hvor det stiller barnet under 10 år, hvis kommunen vil hjemgive et barn grundet betænkelige forhold på anbringelsesstedet og der af plejefamilie, venskabsfamilie eller støtteperson indgives en sag i Ankestyrelsen. DS kan via den fremsendte følgelovgivning til Barnets lov se, at der indsættes en bestemmelse om at flytningen kan ske straks, hvis særlige forhold gør det påkrævet. Dette bør fremgå af vejledningen.**

Kapitel 12 om Samvær og kontakt
Bestemmelserne i kapitel 12 er for de flestes vedkommende uændrede i forhold til de nuværende bestemmelser om samvær og kontakt.

Der er dog indsat en bestemmelse om, at barnet og den unge kan anmode om at samværet suspenderes i en periode og om at samværet alene finder sted med tilstedeværelsen af en støtteperson til barnet eller den unge. Kommunen kan efter en sådan anmodning træffe beslutning om en suspendering af samværet i en afgrænset periode. Denne afgørelse kan ikke medføre, at samvær finder sted mindre end 1 gang om måneden. Hvis samvær og kontakt skal være mindre end dette, er det svarende til at samvær og kontakt afbrydes, hvilket kræver en beslutning i børne- og ungeudvalget. Der er med Barnets lov således ikke lagt op til, at der reelt sker ændring i reglerne om samvær.

Kapitel 13 om Ungestøtte og overgangen til voksenliv
Kapitlet indeholder bl.a. bestemmelser om ungeplan, efterværn og overgang til voksenlivet for unge med betydelige funktionsnedsættelser og er indholdsmæssigt svarende til de eksisterende regler. DS synes det er godt, at bestemmelserne er samlet på en god og overskuelig vis. Vi synes, det er godt, at der lægges op til en helhedsorienteret indsats både i ungeplanen og i forbindelse med bestemmelserne om overgangen til voksenlivet.

DS ser endvidere frem til forhandlingerne om ungeindsatsen, da der er et stort behov for at styrke indsatserne i overgangen.

Kapitel 14 om Særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb
Ingen bemærkninger til de uændrede bestemmelser om børnehuse mv.

Kapitel 15 om Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet
Ingen bemærkninger til de uændrede bestemmelser.

Kapitel 16 om Underretning
Bestemmelserne om underretninger videreføres i Barnets lov stort set uændret, dog indsættes der en hjemmel til, at kommunen ved en mellemkommunal underretning kan oversende det nødvendige

sagsmateriale uden samtykke. Begrundelsen for denne ændring er et ønske om en hurtig indsats fra tilflytningskommunen. Dette kan DS støtte. Eftersom underretninger ofte er den indgang, der er til støtte til børn, unge og forældre efter barnets lov, kunne kapitlet hensigtsmæssigt placeres længere fremme i Barnets lov.

- **DS foreslår, at kapitlet om underretninger flyttes frem i Barnets lov, således det indgår umiddelbart efter kapitel 2.**

Kapitel 17 om Sagsbehandling og klage
Den gennemgående ændring i dette kapitel er, at børns partsstatus på 12 år ændres til en ***partsstatus på 10 år***. DS synes, det er rigtigt godt, at børns rettigheder skærpes. Det er en vigtig kommunal opgave at sikre at børns rettigheder udleves, og at balancen mellem at få indflydelse samtidig med, at man ikke pålægges et ansvar, som man ikke kan eller bør håndtere som barn. Det kræver ressourcer i sagsbehandlingen og det kræver ressourcer til at sikre, at der kan udpeges personer, som kan støtte børn i deres udøvelse af rettigheder.

Der indføres også en ændring, således at ***Ankestyrelsen skal underrettes*** i de situationer, hvor Børne- og ungeudvalget ikke træffer afgørelse om anbringelse uden samtykke eller fortsat anbringelse efter § 67 og der ikke var enighed i udvalget. Dette øger efter DS' opfattelse retssikkerheden i sager om anbringelse uden samtykke.

- **DS mener (som anført under kapitel 8), at § 145 skal udvides, så børn over 10 år også kan klage over relevante indsatser i Kapitel 8.**

Kapitel 18 om Haager
Ingen bemærkninger.

Kapitel 19 om Tilsyn med tilbud og betaling
Ingen bemærkninger udover, at vi som sagt i de indledende bemærkninger synes det er rigtigt godt, at der sikres kontinuitet i kontakten mellem anbragte børn og unge og kommunen ved at der som udgangspunkt skal være to sagsbehandlere tilstede ved de to årlige tilsynssamtaler med børn og unge, der er anbragt.

Kapitel 18 om Tværgående koordination og rådgivning
Ingen bemærkninger til de uændrede bestemmelser.

Kapitel 19 om Børnerådet
Ingen bemærkninger.

Kapitel 20 om Betaling, finansiering og takter
Ingen bemærkninger til de uændrede regler.

Kapitel 21 om Forsøg

Ingen bemærkninger til de uændrede regler.

Kapitel 22 om Straffebestemmelser
Ingen bemærkninger til de uændrede regler.

Kapitel 23 om Ikrafttrædelse og overgangsbestemmelser
Ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Ditte Brøndum

Næstformand

DANSKE HANDICAPORGANISATIONER

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup, Danmark
Tlf.: +45 3675 1777
dh@handicap.dk
www.handicap.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til cap@sm.dk, p-boern@sm.dk

24. juni 2022 / kwk_dh
Sag 3-2022-00334
Dok. 594414

Danske Handicaporganisationers høringssvar over udkast til Barnets lov

Hermed fremsendes Danske Handicaporganisationers (DH's) bemærkninger til udkastet til Barnets lov. Vi har ikke haft mulighed for også at afgive høringssvar til følgelovforslaget (lov om ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven og forskellige andre love), men de følgende bemærkninger kan også læses i relation til følgelovforslaget, da der er tale om to lovforslag, der omhandler de samme emner og problematikker.

Indledning

Forslaget til Barnets lov samler støtte og indsatser i en lov for børn. Der er et primært fokus på støtte til udsatte børn, mens kompensationsordninger for børn med funktionsnedsættelser én til én flyttes fra serviceloven til Barnets lov. Formålet med en samlet Barnets Lov er at sikre en mere helhedsorienteret og målrettet indsats, både til socialt udsatte børn og til børn og familier, der har brug for hjælp pga. af en funktionsnedsættelse hos barnet. Der kan imidlertid være væsentlige forskelle på de udfordringer, der ligger bag støttebehovet, og på den indsats, der er brug for, afhængigt af om der er tale om socialt udsatte børn og familier, eller i familier hvor et eller flere børn har en funktionsnedsættelse eller børn og familier, hvor støttebehovet har udspring i mere sammensatte udfordringer.

Det kræver stor og nogle gange også meget specialiseret viden at sikre børn og deres familier den rette støtte og kompensation, når det handler om handicap. Vi er bekymrede for, at den viden ikke vil være til stede i alle sager, og det kan få alvorlige konsekvenser.

Vi ser allerede i dag, at børn med handicap ikke får den rette støtte til at blive inkluderet i skolen. Nogle børn udvikler ufrivilligt skolefravær. Hvis barnet ikke er udredt i psykiatrien, oplever mange forældre, at der i dialog med kommunen bliver sat spørgsmålstegn ved deres forældreevne, fordi deres barn ikke kommer i skole. DH's medlemsorganisationer oplever, at forældre søger rådgivning, fordi de oplever en trussel om tvangsfjernelse af barnet.

Derfor vil vi indledningsvist slå fast, at vi i handicaporganisationerne er stærkt bekymrede for, at der med dette lovforslag vil ske alvorlige fejl i kommunernes behandling af sager, der handler om børn med handicap og deres familier. Vi er bange for, at familier med handicap ikke vil få den nødvendige støtte. I værste fald vil det betyde, at børn med handicap risikerer at blive adskilt fra deres familier, fordi man ved en fejl opfatter familien som udsat. Det vil på ingen måde gavne barnet.

I gennem den forberedende proces har DH givet udtryk for, at vi er imod, at børn og unge med handicap skulle blive en del af Barnets lov. DH har arbejdet for at børn og unge med handicap fortsat fik hjælp efter

serviceloven. Når det alligevel blev en samlet aftale, er DH utilfreds med, at de afsatte penge til et løft af området alene løfter indsatsen for udsatte børn. En samlet aftale burde have løftet hele børneområdet.

Generelle bemærkninger

Vigtigt at forstå forskel på handicap og udsathed

Udkast til forslag om Barnets lov omfatter således to forskellige børnemålgrupper, nemlig henholdsvis socialt udsatte børn og børn med handicap.
Det er i den sammenhæng vigtigt at fastholde en opmærksomhed på, at børn, der har et handicap, ikke har de samme udfordringer som børn, der af sociale årsager, er omfattet af loven. Derfor er løsninger og metoder heller ikke de samme. Der er en reel bekymring for, at denne skelnen ikke bliver fastholdt i udmøntning og implementering af loven.

Børn med handicap

Når vi taler børn med handicap, så står vi med en gruppe børn, hvis primære udfordring er, at de har brug for individuelt tilpassede kompensationsordninger for at få hverdagen til at fungere. Det kan være hjælpemidler, dækning af tabt arbejdsfortjeneste, merudgiftsdækning, bilstøtte og meget mere. Når et barn og barnets familie sikres kompensationsordninger baseret på de behov, der følger af barnets funktionsnedsættelser og livssituation, så "neutraliseres" nemlig barnets handicap og udfordringer, og barnet kan ligestilles med andre børn uden handicap. Er der styr på dækning af det grundlæggende kompensationsbehov, så er der i langt de fleste tilfælde ikke andre problemer, og familien kan få hverdagen til at hænge sammen.

Børn i udsatte positioner

Når vi taler om udsathed, så er det helt andre forhold, der er på spil – fx omsorgssvigt, som typisk ikke har noget med handicap at gøre. Det er situationer, hvor man undersøger forældreegnethed og iværksætter støtte og i yderste konsekvens anbringelse eller bortadoption, for at få barnet væk fra familien og det miljø, hvor barnet mistrives. Her ligger en afgørende forskel. Børn med handicap kan naturligvis, som alle andre, komme i en situation, hvor de er udsat, men udgangspunktet er, at langt de fleste er velfungerende. Det kræver imidlertid, at der er styr på den grundlæggende kompensation, for hvis man ikke sikrer den, så presser man familierne ud i en situation, hvor der kan opstå andre problemer end de udfordringer, som handler om barnets handicap.

Behov for præcisering

Opbygningen af lovforslaget til Barnets lov gør, at vi ser et behov for at få præciseret forskellen på følger af funktionsnedsættelse og følger af udsathed.

Med præcisering mener vi tydelige formuleringer som eksempelvis: *"Kommunalbestyrelsen skal i arbejdet med Barnets lov være særlig opmærksom på, at børn som alene har fysiske funktionsnedsættelser og behov for kompensation, som udgangspunkt ikke er udsatte. Et konkret og tiltrækkeligt kompensationsniveau er netop forudsætningen for at forebygge udsathed."*

DH vil desuden foreslå, at der i §1 tilføjes:
"4) En problemstilling, der kræver afdækning af barnets eller den unges støttebehov i forhold til den fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse"

Generelt finder vi det problematisk, at der i loven ikke er nogen tydelig afgrænsning mellem forløb for børn og unge med funktionsnedsættelser og gruppen af udsatte børn og unge. Eksempelvis er det uklart, hvor-

vidt bestemmelserne i kapitel fire om støtte også omfatter gruppen af børn og unge med funktionsnedsættelser, eller om disse kun kan opnå støtten som beskrevet i kapitel 8.

Barnets stemme

Det fremgår, at grundlaget for aftalen er, at en ny, samlet børnelov skal tage afsæt i et tidssvarende børnesyn, som indebærer at børn ses i deres egen ret, at børnene får flere rettigheder, og at barnets stemme tillægges større betydning både i sagsbehandlingen og de indsatser, der sættes i gang over for det enkelte barn, så barnet oplever et mere børnevenligt system. Det er positivt. Men hvordan stiller det børn med handicap, hvis de ikke har de nødvendige kognitive evner til at forstå og navigere i disse rettigheder?

Det bør tydeliggøres i lovgivningen, at kommunerne har en særlig forpligtelse til at sikre den nødvendige tilpassede kommunikation om rettighederne, herunder om nødvendigt med inddragelse af særlig faglig ekspertise i relation til kommunikativ og kognitiv understøttelse af børn med handicap. En sådan indsats er en forudsætning for, at barnet i videst muligt omfang kan udnytte sine rettigheder på linje med børn uden handicap. Der er desuden i den forbindelse behov for at forebygge, at forudindtagede holdninger blandt medarbejdere på området m.fl., reelt berøver børn med handicap deres rettigheder og deres muligheder for indflydelse. Forestillinger om hvilke børn – med hvilke handicap – der formår at blive inddraget og tage stilling, bør løbende være genstand for kritisk overvejelse, herunder overvejelser om forudindtagethed.

Det er DHs erfaring, at netop de generelle serviceniveauer ofte udgør en barriere for en konkret og individuel vurdering. På den baggrund finder vi det nødvendigt, at lov-bemærkningerne præciserer, at en kvalitetsstandard aldrig kan stå over en konkret og individuel vurdering af barnets behov.

Inddragelse af børn med handicap

Barnets lov har til formål at bidrage til at sikre, at børn høres, når de vigtige beslutninger træffes, og at barnets ønsker bliver inddraget i tilrettelæggelsen af indsatsen og i de mål, som indsatsen skal opnå, og som der skal følges op på løbende.

Børn med fysiske, kognitive og psykiske handicap har samme krav på – og behov for at blive inddraget, som alle andre børn. Børn med handicap har ret til frit at udtrykke deres synspunkter i alle forhold vedrørende dem selv på lige fod med andre børn. Deres synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med deres alder og modenhed, og de skal sikres ret til at modtage handicap- og alderssvarende bistand for at virkeliggøre denne ret. Det står i Handicapkonventionens artikel 7, stk. 3.

Inddragelse af børn med handicap stiller krav til, at de enkelte kommuner formår at løfte opgaven i praksis. Inddragelsen af børn med handicap kan – for at det skal lykkes – kræve viden om det enkelte handicap og dettes betydning for funktionsniveauet hos den enkelte. I handicaporganisationerne erfarer vi bredt på tværs af organisationer, at det på nuværende tidspunkt er en stor udfordring for kommunerne at sikre inddragelsen af børn med forskellige former for handicap, uanset om der er tale om fx udviklingshandicap, udviklingsforstyrrelser, børn med kommunikationshandicap, eller psykisk handicap. Det kræver viden, og det kræver i mange situationer ligeledes inddragelse af forældrene som dem med primært kendskab til børnene.

På handicapområdet er forældrene ofte en vigtig ressource ift. at hjælpe barnet med at formidle, hvad der får barnet til at trives. Det gælder naturligvis mindre børn, men i mange tilfælde også ældre børn og unge, der kan have særlige udfordringer på grund af fx kommunikative eller kognitive handicap. Forældrene vil ofte være en afgørende kilde til viden om, hvordan barnets handicap bedst muligt kompenseres.

Derudover kræver det, at den enkelte sagsbehandler har tid til at planlægge og udføre samtalerne, så det lykkes at inddrage barnet på barnets niveau. Der er risiko for, at børn med kognitive vanskeligheder som fx udviklingshandicap ikke inddrages, da dette stiller nogle særlige krav til både kommunikation med det enkelte barn og inddragelse af familie og fagpersoner med særlig indsigt.

Tilsvarende oplever vores medlemsorganisationer, at børn med ikke-alderssvarende talesproglig udvikling (hvoraf nogle kan tegn, enkelte tegnsprog og nogle faktisk ikke har et sprog) ikke bliver hørt, da voksne omkring dem af gode grunde ikke formår at kommunikere med dem. Vi oplever også, at fx en døv uddannet fagprofessionel med de rette kompetencer kan kommunikere med disse børn, men disse højt specialiserede fagpersoner er ikke inddraget i sagsbehandlingen. Det er vores opfattelse, at hvis barnet eller den unge reelt skal være inddraget i beslutninger vedr. eget liv, skal barnet/den unge også sikres ret til at kunne kommunikere – og hvis et barn/en ung ikke selv kan det, skal der sikres tilstedeværelse af en person, der kan facilitere det, som nævnt ovenfor. Det bør eksplicit fremgå af lovteksten.

Sikring af inddragelse af børn med handicap

Ifølge udkastet til Barnets lovs § 5, stk. 3, skal barnets holdning og synspunkter tilvejebringes og inddrages ved direkte kontakt og samtaler, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. I bestemmelsens stk. 4 anføres det dog, at stk. 3 "i helt særlige tilfælde" kan fraviges helt eller delvist, hvis barnets alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. I så fald skal barnets perspektiver tilvejebringes på anden vis.

I forarbejderne til loven står, at barnets handicap generelt ikke kan begrunde en fravigelse af pligten til at inddrage barnet. Det er DH enig i. Der fremhæves imidlertid to grupper af børn, hvor pligten til at inddrage barnet direkte vil kunne fraviges: meget små børn, herunder spædbørn, og børn med svære psykiske handicap, jf. udkastet til Barnets lovs specielle bemærkninger til § 5, stk. 4.

DH mener, at det er en meget uheldig formulering, kommunerne kan bruge som kattelem for at undlade at inddrage børn med svære psykiske handicap uden nærmere at afgrænse, hvornår kommunerne kan bruge denne undtagelse. Børn med psykisk handicap sættes i kategori med spædbarn, som naturligvis aldrig kan inddrages direkte i deres sag. DH mener, at der er en risiko for, at bestemmelsen vil resultere i, at børn med psykisk handicap vil blive inddraget mindre i deres sag, end hvad der er tiltænkt, fordi inddragelse af disse børn kan være vanskeligere og mere tidskrævende. DH mener derfor, at bemærkningerne til Barnets lovs § 5, stk. 4 præciseres, så det tydeliggøres, at børn med psykiske handicap som den klare hovedregel også skal inddrages direkte, og hvornår denne hovedregel undtagelsesvis vil kunne fraviges.

Børn med handicap skal have rettigheder på lige vilkår med andre børn

Med Barnets lov udvides udsatte børns ret til at klage over kommunale afgørelser, idet aldersgrænsen for at klage sænkes fra 12 år til 10 år, jf. udkastet til Barnets lovs § 145, stk. 1. Aldersgrænsen sænkes også til 10 år for disse børns ret til gratis advokatbistand og information om deres ret til partsaktindsigt, jf. udkastet til Barnets lovs §§ 140 og 141.

Børn med handicap har derimod hverken i serviceloven eller udkastet til Barnets lov ret til at klage over handicapkompenserende indsatser, der vedrører dem selv. Det forudsættes i stedet, at forældrene varetager deres interesser for dem. DH mener, at Barnets lov i højere grad skal sikre, at børn med handicap får rettigheder på lige vilkår med andre børn. Børn med handicap skal ses som selvstændige rettighedshavere, som selv er i stand til at udøve deres rettigheder, eventuelt med alders- og handicapsvarende støtte.

Dette er især relevant for unge med handicap, da det bør anerkendes, at de selv kan have deres egne holdninger til, hvilken støtte de får fra kommunen, og ikke skal være afhængige af, at deres forældre skal varetage deres interesser for dem. De skal også forberedes på at skulle stå på egne ben, når de fylder 18 år.

Det er også relevant for de børn med handicap, som er anbragt og ikke har nogen tæt forbindelse til deres forældre. De kan ikke støtte sig til deres forældre i samme grad som andre børn, og derfor er det også særligt relevant for dem at have mulighed for selv at kunne udøve deres rettigheder.

DH vil derfor kraftigt opfordre til, at udkastet til Barnets lov ændres, så børn med handicap tillægges ret til at klage til Ankestyrelsen vedrørende handicapkompenserende indsatser.

Hurtigere indsats

Med Barnets lov ønsker man at kunne iværksætte en hurtigere indsats. Desværre oplever mange familier til børn med handicap, at kommunerne trækker tiden ift. at iværksætte hjælp og støtte på børnehandicapområdet. Dette betyder en forværring af barnets og familiens situation. Dermed er ønsket om en hurtigere igangsættelse af en indsats bestemt hensigtsmæssig.
Barnets lov og udredningen på tre niveauer stiller igen krav til fagligheden i kommunerne. Børn med handicap bliver ikke altid udredt ordentligt, hvilket er veldokumenteret. Det er i lovudkastet uklart, hvordan man vil sikre, at en kvalificeret udredning nu vil finde sted med de nye udredningsmuligheder? Herunder hvordan man sikrer, at kommunerne har den nødvendige faglighed til at vurdere hvilken type udredning, der passer til den enkelte sag?

Bevar krav om tidsfrister

På flere punkter sker der med udkastet til Barnets lov en svækkelse af de retsgarantier, som skal sikre, at kommunerne drager omsorg for og beskytter børn mod overgreb. Dette gælder navnlig kravene om, at den børnefaglige undersøgelse (nu kaldet børneudredningen) skal foreligge inden for en bestemt tidsfrist, at kommunen skal følge op på iværksatte indsatser og besøge barnet fysisk med bestemte intervaller, og at samtaler med barnet skal finde sted på bestemte tidspunkter, såsom før der træffes afgørelse om at anbringe barnet uden barnets eller forældrenes samtykke.
DH mener, at det er den forkerte vej at gå, at det foreliggende udkast til Barnets lov fjerner en række af disse krav, og dermed svækker barnets ret til omsorg og beskyttelse.

Efter servicelovens § 50, stk. 7, skal den børnefaglige undersøgelse afsluttes senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet har behov for særlig støtte. Ministeriet foreslår, at der ikke skal gælde nogen frist for afslutningen af børneudredningen, der erstatter den børnefaglige undersøgelse. Det forslag er begrundet i, at nogle kommuner giver udtryk for, at den nugældende 4 måneders-frist resulterer i, at nogle undersøgelser trækker ud og tager længere tid end nødvendigt, blandt andet fordi fristens længde i sig selv skaber en forventning om en omfattende og langstrakt undersøgelse.

DH er bekymret for, at det uden en konkret tidsfrist vil være vanskeligt for barnet og familien at holde kommunen op på, at udredningen skal færdiggøres inden for en bestemt tid. Der er desuden risiko for, at relevante og nødvendige støtteforanstaltningerne ikke iværksættes eller forsinkes, hvis udredningen tager længere tid at gennemføre.

DH har forståelse for, at nogle proceskrav kan være unødigt rigide i visse sager, og at disse kan tage tid væk fra de sager, hvor der er et reelt behov for, at kommunerne fører et grundigt tilsyn. Vi mener dog ikke, at løsningen er helt at fjerne kravene om tidsfrister.

Forældrenes ressourcer og kompetencer

Det er vigtigt at have en opmærksomhed på, at forældre til børn med funktionsnedsættelser, oftest har en anden profil end forældre til børn, der af sociale årsager er omfattet af loven.

Derfor skal inddragelsen af forældrene i loven tage højde for, at forældre af børn med handicap oftest er en positiv ressource, men også, at en relativ stor andel af disse forældre sandsynligvis i gennem længere tid har været under pres, fordi opgaven med at passe og sikre sit barn de bedste vilkår kan være meget ressourcekrævende, og de derfor en tid måske har behov for ekstra aflastning, for senere hen at kunne blive mere inddraget.

Derudover skal der også være en opmærksomhed på, at der kan være forældre til børn med handicap, som selv har en diagnose – ikke altid diagnosticeret – og derfor skal der være et blik på hele familien, og kan der være en støtte til familien, så de i højere grad kan varetage forældrerollen. Det er derfor vigtigt, at der også kan arbejdes med handling, som også er rettet mod forældrene.

Det, at forældrene enten har været under pres gennem længere tid for at sikre de bedste vilkår for deres barn med handicap, eller de selv har en diagnose, efterlader også et behov for at se på søskende, som oftest bliver glemt og kan udvikle mistrivsel på den baggrund.

Det er derfor vigtigt, at det er hele familien, barnet med et handicap, forældre og søskendes behov, udfordringer og ressourcer, der er en opmærksomhed på og handling i forhold til.

Forældrehandleplanen skal kunne ændres i forbindelse med ændrede livsvilkår. Hvis et forældrepar bliver skilt, skal planen laves individuelt. Derfor bør man ikke henvise til at planen højest kan revideres 1 gang årligt.

Kompetencer til børnesamtaler og til handicapområdet

Det er væsentligt, at de sagsbehandlere, der sidder på børneområdet, har kompetencer til at tage børnefaglige samtaler med børn med funktionsnedsættelser. Det er en væsentlig anerledes samtale end med et barn eller ungt menneske, der er omfattet af loven af sociale årsager. Der er ligeledes behov for at sagsbehandlere har kompetencer til at se på kompensationsmulighederne og har kendskab til betydningen af en given funktionsnedsættelse, og at forældrene inddrages. Der er derfor behov for, at der bliver set på kompetenceløft med specifikt fokus på børnehandicapområdet.
Inddragelse af specialviden:

Inddragelse af specialviden i udkastet til lov

DH finder, at der er en slående mangel på krav om inddragelse af specialviden i udkastet til Barnets lov. Det mener vi er et stort problem i relation til meget små handicapgrupper. Sagsbehandlere, som uhyre sjældent eller måske aldrig i deres karriere støder på eksempelvis børn med et alvorligt synshandicap, kan ikke alene forventes at besidde den viden, som skal til, for at barnet stilles bedst muligt.

Vi finder, at krav om inddragelse af specialviden bør finde vej til kapitel 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier. Vi foreslår, at det skrives ind i hvert fald i §80 om den særlige støtte til børn og unge mv. samt i §81 om rådgivning, vejledning, undersøgelse og behandling. ligeledes forekommer det stærkt relevant i kapitel 3 Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov. I kapitel 3 finder vi, at behovet for inddragelse af specialviden bør fremhæves både hvad angår screening §18 og afdækning §19. Vi anerkender, at VISO behandles i kapitel 20, men vi savner en eksplicit forpligtelse af kommunerne til at anvende VISO som anført oven for.

Selvstændigt og værdigt børne- og ungdomsliv

Det værdige børne- og ungdomsliv handler i høj grad om at kunne leve et selvstændigt liv, der svarer til det børne- og ungeliv, som jævnaldrene lever.

Mange børn og unge med handicap oplever ikke at have rammerne for at kunne leve et børne- og ungdomsliv, som er svarende til jævnaldrenes. Det kan skyldes, at de er afhængige af deres forældre, som i forvejen oplever, at der er mange opgaver og roller at varetage, hvilket barnet eller den unge er klar over, og derfor ikke vil stille yderligere ønsker og krav. Det kan også skyldes, at barnet eller den unge, der bor uden for hjemmet/er anbragt er afhængige af pædagoger, som har begrænset ressourcer til individuel støtte og ledsagelse.

Det er derfor væsentligt, at der ses på muligheden for kompensation og ledsagelse, så der kan leves et ungdomsliv, hvor forældrene og pædagogerne spiller en mindre rolle i børn og unges valg og muligheder for at udfolde deres potentiale. Det handler blandt andet om ledsagelse og tilstrækkelig kompensation, der muliggør selvstændighed og muligheden for at udleve eget potentiale.

Når den vurdering laves, skal det sikres, at det er barnet og den unges ønsker og behov, der bliver hørt. Det skal ikke alene være pædagogers og forældres opfattelse af, hvad der er vigtigt og godt for barnet og den unge. Vi oplever desværre, at der er rigtig mange børn og unge med handicap, der mødes af fagpersoner og pædagoger, der ser handicappet frem for barnet, og ikke ser potentialet, men udfordringerne i deres vurdering af barnets eller den unges kunnen.

Det er derfor også problematisk, at der ikke er set på forbedringer på den del af lovgivningen, som handler om handicapkompenserende ordninger.

Overgangen fra barn til voksen

Overgangen fra barn til voksen, når man har en funktionsnedsættelse, er et interessant fænomen, fordi det er en fiks dato; den dag man fylder 18 år, hvilket det er for de færreste andre børn og unge. For andre unge er det en glidende overgang, hvor man oplever tiltagende mere frihed og selvstændighed fra teenageårene og frem.

Mange unge med funktionsnedsættelse oplever sig meget afhængige af deres forældre og den støtte de giver, og oplever derfor i mindre grad den selvstændighedsproces, som andre unge oplever, hvorfor overgangen fra barn til voksen, når man fylder 18 år i systemet også kan virke voldsomt, hvilket i høj grad også handler om, hvor meget eller hvor lidt støtte og ledsagelse, der bevilliges – både i årene før 18 år og i årene efter det 18. år.

I rigtig mange kommuner er det praksis, at der er et solidt forarbejde gjort, før man fylder 18 år, så de foranstaltninger, der kan bevilliges, er sat i værk. Det, der er væsentligt, er, at det ikke nødvendigvis, er de nødvendige foranstaltninger, der sættes i værk, for at man kan leve et selvstændigt voksenliv. Ligesom, der er en generel tendens til, at det opleves som om, at der skrues ned for støtte og hjælp, og at man skal starte forfra, når man bliver "voksen", også selv om der ikke er sket en ændring i ens funktionsnedsættelse. Det giver anledning til frustration og manglende tillid til systemet, og en oplevelse af, at ens liv skal være en kamp – også på den front.

Adoption uden samtykke

DH finder generelt, at adoption uden samtykke indebærer en alvorlig risiko for at børn af forældre med handicap unødigt adskilles fra deres forældre. Hvis forældre, hvor den ene eller begge forældre har et han-

dicap, ikke ydes den nødvendige støttende og kompenserende indsats, kan det således indebære risiko for mistrivsel hos barnet. Mistrivsel som kunne være forebygget og afværget ved at yde familien den nødvendige indsats, hvad enten det drejer sig om hjælpemidler eller praktisk og pædagogisk bistand i hjemmet mv.

Mange mennesker med handicap er generelt udsat for stigmatisering og overdrevent negative forventninger til deres evner. Særligt mennesker med kognitive eller psykiske handicap er udsat for sådanne fordomme, hvor de – modsat mennesker uden handicap – tilskrives dårligere udviklingsmuligheder og kompetencer end tilfældet er.
På denne baggrund er DH bekymret for forslagets meget intense fokus på at øge antallet af bortadoptioner – med eller uden samtykke. Vi finder således, at der er risiko for at dette fokus sker på bekostning af et fokus på mulighederne for at udvikle, støtte og kompensere forældre med handicap i varetagelsen af forældrerollen. Vi er bekymrede for at fordomme mod mennesker med handicap, kan komme til at spille en rolle i forbindelse med anbringelser og bortadoption uden samtykke.

Særligt finder vi at denne risiko er nærliggende i forbindelse overvejelser om adoption uden samtykke inden barnets fødsel.

DH foreslår, at der i lovforslaget sker en markant tydeliggørelse af kommunens særskilte forpligtelse til at vurdere behovet for kompensation og støtte i situationer, hvor den ene eller begge forældre har et handicap.

Specifikke bemærkninger

Kapitel 2 Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper

Retten til en bisidder
DH mener ikke, at det skal være muligt at tilsidesætte børn og unge med handicaps mulighed for at have en bisidder med til sin egen sagsbehandling i en kommune. Det bør uddybes hvilke hensyn til offentlig eller private interesser der henvises til i lovteksten. Derudover bør det uddybes hvilke andre interesser det formodes at en bisidder vil varetage. Herunder bør der være obligatorisk at kommunen giver barnet oplysning om retten til at lade sig bistå. Hvis kommunen vurderer at barnet ikke kan have den valgte bisidder med til samtalen, skal kommunen forklare og begrunde og samtidig skal kommune give børn og unge mulighed for at finde en anden bisidder, således barnet eller den unge altid kan lade sig bistå.
Der bør kunne klages over at kommunen tager §6, stk. 2 og 3 i brug.

Det vil for børn med en fysisk, psykisk eller kognitiv funktionsnedsættelse ikke være hensigtsmæssigt at udelukke forældrene for at være bisiddere for deres børn eller unge. Forældrene kender bedst deres barn. Det er i forvejen meget for et barn med handicap at skulle være part i egen sag, og hvis det sker uden at forældrene må bistå, kan det være en helt uholdbar situation, som kan føre til større mistrivsel.

Kapitel 3 Afdækning af børneudredning af barnets eller den unges behov

Brug ”afdækning” frem for ”udredning”
DH mener, at kapitlet ikke bør anvende begrebet ”udredning” af barnets behov, men i stedet ”afdækning”. I DH forstår vi ”udredning” som noget, der foregår i sundhedsvæsnet/psykiatrien eller andre specialfunktioner, hvor barnets funktionsnedsættelse udredes. Det er ikke denne type udredning, der er tale om i Bar-

nets lov. For at undgå misforståelser, bør det i loven være begrebet "Afdækning" af barnets behov, der anvendes.

Der bør henvises til handicapspecifik viden i lovgivningen

Der bør i § 22 stk. 3 om børneudredning henvises til andre fagligheder end alene læge og autoriseret psykolog. Andre fagligheder kan også være relevante. Fx specialfunktioner, Center for sjældne sygdomme mv. Der bør åbnes op for dette i selve lovparagraffen ved at skrive "læge, autoriseret psykolog, andre specialfunktioner mv." DH vurderer, at det ikke er tilstrækkeligt at nævne andre fagligheder, herunder VISO i bemærkningerne.

Jf. § 24 om afdækning af forældrenes forhold, er det her meget vigtigt at have for øje om forældre med handicap er udredt korrekt og om de modtager relevant støtte efter anden relevant lovgivning.

Kapitel 4 Hjælp og støtte

Pålæg

Inden en kommune kan iværksætte forældrepålæg eller børne- ungepålæg bør det undersøges grundigt, hvad der ligger til grund for barnets og forældrenes adfærd. Det bør derfor præciseres, at forældrepålæg udelukkende kan bruges, når kommunen imødekommer barnets behov – herunder lever op til de af psykiatrien beskrevne støttebehov.

Vedr. § 38.Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældrepålæg, når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

1) Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller undervisningspligten opfyldes i øvrigt ikke.

...

3) Barnet eller den unge har alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer.

DH mener, at det skal sikres, at barnet er ordentlig udredt, da man ellers kan " straffe" forældre unødigt, fx med et forældrepålæg.

Når der er tale om et barn med handicap, der enten har "ulovligt skolefravær" og/eller "alvorlige adfærds- eller tilpasningsproblemer", vil DH understrege vigtigheden af at være opmærksom på, om børn/unge med handicap får den rette støtte til at blive inkluderet i og uden for skolen. Fravær som følge af handicap er ikke betegnet som ulovligt fravær. Desværre har vi kendskab til mange tilfælde, hvor en manglende psykiatrisk udredning/diagnose, kombineret med manglende viden om handicap hos sagsbehandlere betyder, at sagsbehandlere misfortolker adfærden hos et barn med handicap. Fx kan manglende viden om handicap hos en sagsbehandler betyde, at barnets adfærd eller ufrivillige skolefravær betegnes det som ulovligt fravær og at sagsbehandleren efterfølgende tager skridt til fx en forældreevneundersøgelse eller et forældrepålæg, på trods af, at det fx handler om adfærd og ufrivillige skolefravær som følge af manglende inkluderende læringsmiljø i skolen.

Det er positivt, at der i bemærkningerne er gjort opmærksom på at Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vurderingen af, "om forældrene mangler evnen til at yde den tilstrækkelige omsorg over for barnet, skal være opmærksom på, at nogle bekymringstegn hos barnet eller den unge som eksempelvis skolevægring, social isolation eller udadreagerende adfærd, kan skyldes udfordringer i eksempelvis dag- eller skoletilbud eller være tegn på, at barnet eller den unge har en psykisk funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen bør derfor overveje, om der er grundlag for yderligere af afdække grundlaget for den bekymrende ad-

færd, herunder om adfærden skyldes eksempelvis en opmærksomhedsforstyrrelse som autisme eller ADHD."

For at sikre, at et barns sårbarhed grundet et usynligt handicap ikke fejltolkes som sårbarhed på grund af omsorgssvigt er det vigtigt, at det prioriteres, at der i de kommende familiehuse inddrages ekspertise til at skelne mellem de to forhold. Ikke mindst i sager af mere kompleks art, hvor det er en kombination af manglende forældreressourcer og usynlige handicaps der er årsag til mistrivsel.

Kapitel 5 Anbringelse

Ifølge § 47 kan der træffes afgørelse om en ufrivillig anbringelse på baggrund af barnet/den unges adfærds- eller tilpasningsproblemer:

§ 47. Børne- og ungeudvalget kan uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, træffe afgørelse om, at barnet eller den unge anbringes uden for hjemmet, når der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af: ...
4) Andre adfærds- eller tilpasningsproblemer hos barnet eller den unge.

I den forbindelse, er det helt afgørende, at barnet forinden er ordentlig udredt/undersøgt i børneudredningen, således, at der kan sættes ind med den rette anbringelse eller for at sikre at børn/unge ikke unødigt anbringes på grund af manglende viden om handicap hos sagsbehandleren.

DH vil samtidigt gøre opmærksom på, at det er særlig vigtigt at have en opmærksomhed på, at forældre med handicap er ordentlig udredt, men også at de får relevant hjælp og støtte fra voksen området.
Fx kan forældre med cerebral parese uden en neuropsykologisk udredning fremstå "dårligere" end de er, ligesom også forældre med udviklingsforstyrrelser kan have brug for støtte. I den forbindelse er en udredning helt afgørende, da man ikke kan sætte ind med den rette hjælp, uden relevant viden:

§ 51. Kommunens indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse uden for hjemmet efter §§ 47 eller 49 skal omfatte: ...
2) En vurdering af forældremyndighedsindehavers kompetencer til at varetage omsorgen for det kommende barn, barnet eller den unge og at tage hånd om barnets eller den unges særlige behov, herunder med hjælp og støtte efter denne lov eller anden relevant lovgivning.

DH mener, at det bør indskrives i loven, at der i tilfælde, hvor barnet eller den unge har en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, skal inddrages specialistviden fra VISO eller en specialefunktion.

Kapitel 7 Hjælp til barnets forældre

Støtteperson
Det er DH's oplevelse, at der ikke i nævneværdig grad er taget stilling til forældre til børn med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i Barnets lov. De fleste forældre til et handicappet barn ved meget mere om barnets behov og funktionsnedsættelse end kommunes § 75 støtteperson, og der vil kunne opstå et misforhold ift. hvem der støtter hvem.

Forældre til børn med handicap som tvangsfjernes vil, som loven er sat sammen, blive set på som havende manglende forældreevne. Det kan, for forældre til børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse være

tilfældet, hvis forældrene ikke har modtaget hjælp og støtte fra kommunen på det rette tidspunkt, jf. de tidligere bemærkninger om kompensation til børn med handicap.

Det bør præciseres meget tydeligt i lovteksten, at § 75 støttepersonen er en rettighed, som skal tilbydes af kommunen, og at kommunen skal præcisere, hvad ordningen bruges til.

I dag har forældrene ret til en advokat i sager med tvang. Der er ikke ret til en autoriseret psykolog, men det vil i mange tilfælde være en stor hjælp, at forældrene hjælpes til at få indsigt i barnet eller den unges behov.

Ved anbringelse og grundlaget herfor, er det vores medlemsorganisationers oplevelse, at der ikke tages udgangspunkt i, at der kan være tale om forældre til et barn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Ofte vil disse forældre stå i et anderledes udgangspunkt, end forældre som kæmper med udsathed. Der har sandsynligvis været et gensidigt positivt samarbejde indtil det er gået galt og kommunen har ændret frivillig til tvang.

DH vil derfor fremhæve, at der i forhold til forældrene bør laves to spor. Et spor for forældre i udsatte familier og et spor for forældre til børn med handicap. Som det er i dag, behandles forældre til børn med handicap som om de har omsorgssvigtet deres børn. Det er uhensigtsmæssigt i forhold til planlægning af indsatser over for familien og ikke rimeligt.

Kapitel 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Rådgivning, vejledning, undersøgelse og behandling
Det fremgår af §81 stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal etablere en særlig familievejlederordning for familier med børn under 18 år med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. Det fremgår ikke af loven hvem der skal forestå rådgivningen. Da der ikke er lagt op til ændringer, må det antages, at det ikke er socialrådgiveren, der skal påtage sig både af være handicaprådgiver og familievejleder. DH mener, at det fortsat bør præciseres, så det sikres, at familien får de oplysninger, der er behov for og ikke udelukkende de oplysninger, som kommunalbestyrelsen finder hensigtsmæssige.

Hjemmetræning
Det fremgår af den påtænkte § 85 stk. 1, at kommunalbestyrelsen godkender, at forældrene helt eller delvis hjemmetræner barnet, hvis 1) det vurderes at være til barnets eller den unges bedste og 2) imødekommer barnets eller den unges behov, og 3) forældrene er i stand til at udføre opgaverne samt at hjemmetræningen sker efter dokumenterbare træningsmetoder.

DH mener, at det bør præciseres nærmere, hvad der menes med "at være til barnets eller den unges bedste". Er det i de tilfælde, hvor træningen fører til fremskridt så vidt barnet kan, er det i de tilfælde, hvor barnet trives bedst i hjemmet, de tilfælde, hvor barnet ikke taber færdigheder eller de tilfælde, hvor træningen imødekommer barnets behov og hvor forældrene er i stand til at udføre opgaverne og det sker efter dokumenterbare træningsmetoder og der i øvrigt ikke er noget, der taler imod hjemmetræningen?
Det bør defineres for forældrene i den konkrete sag, hvornår hjemmetræning vurderes ikke længere at være "til barnets bedste" og hvorfor. Det medvirker til, at det ikke kommer bag på forældrene, hvis der ikke længere er lovgrundlag for at godkende hjemmetræning.

Det fremgår af § 85 stk. 5, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste som følge af hjemmeundervisning uanset at undervisningen foregår i kombination med hjemmetræning efter stk. 1.

Kommunalbestyrelsen skal, hvis den tillægger omfanget af hjemmeundervisningen betydning i forbindelse med en afgørelse om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, foretage en konkret vurdering af omfanget af hjemmeundervisningen med afsæt i barnets eller den unges alder og funktionsevne. Af overvejelserne i forbindelse med forslaget fremgår at de almindelige regler for undervisningstidens normtal kan anvendes.

Der bør i den forbindelse foretages en konkret vurdering af barnets faktiske undervisningstid, således at kompensation for tabt arbejdsfortjeneste ikke reduceres i et urealistisk omfang; nogle børn med funktionsnedsættelse har reduceret undervisning og her er normtiden for undervisning for alderstrinnet misvisende.

Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter
For at opgøre de ekstra udgifter for det enkelte barn har nogen kommuner en norm for udgifter til f.eks. beklædning. Hvis den enkelte familie skal kompenseres for ekstra udgifter, skal der tages udgangspunkt i, at familiers forskellige økonomi betyder, at forbruget af økonomi til f.eks. beklædning er individuelt. Derfor må udgangspunktet for vurdering af de sandsynliggjorte merudgifter være individuelt og ikke fastsættes ud fra en norm for priser på beklædning fra en varehus. Det er forståeligt at det er lettere at administrere, men det svarer ikke til den reelle udgift for nogen familier.

Bestemmelsen om dækning af nødvendige merudgifter giver i vid udstrækning mulighed for helt urealistiske vurderinger; eksempelvis kan nævnes, at det er vurderet, at det er almindeligt, at børn bruger ble indtil 7-8 års- alderen, hvorfor der ikke er grundlag for dækning af udgiften som en merudgift. I den situation er familien nødt til at benytte sig af muligheden for klage til Ankestyrelsen, hvis ikke kommunalbestyrelsen kan overbevises om, at det er usædvanligt at børn i den alder anvender bleer. Det vil dels være spild at Ankestyrelsens tid, dels vil det medføre unødvendig ventetid for familien, før udgiften kan dækkes. Det bør præciseres, at kommunalbestyrelsen ikke kan foretage urealistiske skøn og vurderinger i et forsøg på at undgå dækning af en nødvendig merudgift.

Det fremgår af § 2, at *"Hjælp og støtte efter denne lov skal iværksættes med henblik på at sikre, at børn og unge, som har behov for særlig støtte, kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Hjælp og støtte kan også iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien".*

Samme formulering kan ses i § 80 stk. 2. Her fremgår det, at hjælp og støtte også kan iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien, hvilket skal fortolkes med ind i den konkrete og individuelle vurdering i afgørelser om retten til dækning af merudgifter.

På baggrund af disse formuleringer bør det ud fra en konkret og individuel vurdering være muligt at få dækning af merudgifter, der handler om at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, hvilket bør fremgå tydeligt. Det kan eksempelvis handle om dækning af tilskud til fødevarer som f.eks. er nemmere for et barn med cøliaki at administrere og spise.

Dækning af merudgifter er et område, der medfører ganske betydelige vanskeligheder, dels at administrere, dels at tilgå for forældrene, hvilket ses af høje omgørelsesprocenter.

Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste
Det fremgår af § 87 i lovudkastet, at der skal ydes tabt arbejdsfortjeneste til målgruppens forældre, når det er en nødvendig konsekvens af nedsatte funktionsevne eller indgribende, langvarige lidelse, at barnet skal

passes i hjemmet og det er mest hensigtsmæssigt, at én af forældrene, passer barnet. Der er dermed ikke ændringer i hverken målgruppe eller kriterier for at modtage kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Der er fortsat udsigt til, at det kan opleves som en kamp at få hjælp til sit barn med varigt nedsat funktionsevne eller langvarig sygdom – ikke mindst når det drejer sig om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Spørgsmålet om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste er et af de spørgsmål, som forældre til børn med handicap og medlemmer af DH's medlemsorganisationer oftest søger rådgivning om. Det er udtryk for, at forældrene har behov for hjælp og rådgivning i forbindelse med ansøgning, behov for hjælp i forbindelse med en revurdering af bevilling, behov for hjælp i forbindelse med en partshørig og behov for hjælp til at klage, når der meddeles afslag eller timetallet for kompensation for tabt arbejdsfortjeneste nedsættes.

Det er indtrykket, at loven i praksis er svær at administrere og samtidig svær at gennemskue for forældrene, idet mange forhold skal tages i betragtning, inden der er træffes afgørelse om bevilling af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste - det er ikke alene om barnet har behov for pasning i hjemmet. Af seneste praksisundersøgelse af kompensation for tabt arbejdsfortjeneste fra Ankestyrelsen samt undersøgelsen fra 2017, kan man få en fornemmelse af alle de parametre, man som kommunalbestyrelsen skal vurdere på, inden der kan træffes en afgørelse i en sag om kompensation for tabt arbejdsfortjeneste. Området er omfattende – og det er ganske umuligt for de fleste ansøgere til ydelsen at gennemskue kriterierne for bevilling, hvilket kræver en indgående information og oplysning til brugerne. Det høres ofte i handicaporganisationernes rådgivninger, at familierne bliver mødt med mistillid – mistillid til det, de oplever omkring deres barns behov for pasning i hjemmet og generel mistillid til familiens egne oplysninger.

Det forudses derfor, at regeringens mål om at ydelserne skal lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller forældre ikke opnås, uden der sker ændringer i måden af forvalte lovgivningen.

Én af de faktorer, som er medvirkende til at tilværelsen ikke bliver lettere og at livskvaliteten ligefrem forringes, er gentagne opfølgninger, som stresser forældrene, da det kræver et overskud, som kan være vanskeligt at præstere. Selvfølgelig skal den tabte arbejdsfortjeneste følges op inden for kort tid, hvis man på forhånd kan se, at behovet for den er tidsbegrænset. I andre situationer bør opfølgning ske, når det er nødvendigt, for eksempel når der sker ændringer i barnets behov for pasning i hjemmet eller andet, der kan have betydning for bevillingen. Det er utrygt ikke at vide få måneder frem i tiden, hvordan tilværelsen og forsørgelsesgrundlaget ser ud, samt de korte intervaller for opfølgning kan være problematiske i forhold til en arbejdsgiver, foruden at det opleves udmattende igen og igen at argumentere for behovet.

Problemerne kunne imødegås ved at kommunalbestyrelsen som udgangspunkt er forpligtet til en årlig opfølgning på bevilling, mens familien er forpligtet til at meddele eventuelle ændringer, der kan have betydning for bevillingen i den mellemliggende periode og altså har initiativforpligtelsen til hyppigere opfølgninger på grund af ændringer i barnets behov eller ønsket om ikke længere at modtage ydelsen. Det forpligter kommunalbestyrelsen til i den enkelte sag at oplyse om, hvilke ændringer, der kan have betydning i den konkrete sag og gøre det mere gennemskueligt for familien i hvilke situationer, der er udsigt til, at bevillingen ændrer sig eller eventuelt ophører.

Princippet kunne fraviges i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vurderer, at familien ikke vil være i stand til at meddele ændringer, der kan have betydning for bevillingen. Muligheden findes allerede i dag jfr. dog servicelovens § 148 stk. 2, men i praksis opleves mange ofte unødvendige, stressende opfølgninger, hvilket bør være unødvendigt, når der ikke er sket ændringer, der indikerer behov for ændringer i bevillingen.

Ledsagelse
Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ledsagelse til børn og unge med nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne 15 timer om måneden, når barnet ikke kan færdes på egen hånd. Der kan normalt ikke jf. stk. 2 ske ansættelse af personer med meget nær tilknytning til barnet eller den unge.

Der gøres opmærksom på, at der til nogle børn med handicap kan være vanskeligheder med at finde udenforstående, der er trygge ved at forestå ledsagelsen, hvorfor det netop kan være en god idé, at det er én fra familiens nære netværk, der varetager ledsagelsen. Med henvisning til § 80 stk. 2, der slår fast, at støtten tilrettelægges med afsæt i barnets eller den unges perspektiv, bør det i højere grad være op til barnet eller den unge, hvem der skal ledsage.

Hjælp og støtte efter lov om social service
En række bestemmelser finder anvendelse for både børn og voksne og fortsætter uændret i henhold til serviceloven. Det vil sige, at ydelserne fortsat bevilges i henhold til lov om social service.

Rådgivning af familien
Med Barnets lov bliver der endnu en retskilde i et i forvejen ganske omfattende lovkompleks. Det vil alt andet lige betyde flere paragraffer at navigere i som forældre til eksempelvis børn, som også nyder støtte via blandt andet Serviceloven og Folkeskoleloven. Vi læser i den forbindelse følgende af kapitel 2:

§14 Stk. 3. "Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at den indsats, der iværksættes efter denne lov for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med et andet særligt behov for støtte, sættes i sammenhæng med den indsats, der iværksættes for de samme børn og unge efter anden lovgivning".

Vi opfordrer til, at Kommunerne forpligtes til at vejlede forældre til børn, for hvem støtte efter andre love er relevant. Vi oplever alt for ofte, at forældre har svært ved at finde rundt i mulighederne, hvilket en ny lov sandsynligvis ikke ændrer på.

Vi noterer os desuden, at det af stk. 4 fremgår at: "Kommunalbestyrelsen skal sikre, at der på kommunens hjemmeside er en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge". synlige og let tilgængelige adgange kan vi kun bifalde, og den slags må meget gerne også indeholde løsninger for medborgere, som ikke er særligt digitale, så de sikres enten vejledning i at betjene løsningerne, eller får en anden indgang.

Kapitel 9 Barnets plan
Af § 92 fremgår det, at de konkrete mål i Barnets plan skal afspejle det enkelte barns ønsker og behov, og kommunalbestyrelsen skal inddrage barnet eller den unge og forældrene i formuleringen af målene.

Det er positivt, at barnet/den unge og forældrene skal inddrages i selve formuleringen af målene, hvilket forhåbentligt vil føre til en god dialog om formålet med støtten og de enkelte mål. Handicaporganisationer oplever dog en del henvendelser fra familier, der ikke er blevet inddraget i de konkrete mål, hvilket understreger behovet for, at inddragelsen af barnet og familien ifm. formulering af mål i barnets plan, skal tydeliggøres i lovgivningen.

Kapitel 15 Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet
DH finder, at der generelt mangler et fokus på unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i dette kapitel. Der er eksempelvis mange unge med handicap som bliver dømt efter at have haft udadreage-

rende adfærd i situationer, som ikke har været håndteret med den nødvendige socialpædagogiske viden. Det kan fx være unge med autisme, der ikke i situationen er blevet mødt med den nødvendige autismefaglighed. Ligeledes ved vi, at der er en overrepræsentation ift. unge med ADHD. DH vil gerne opfordre til at sikre, at der laves et speciale i forhold til retspsykiatri og fysiske og psykiske funktionsnedsættelser.

Med venlig hilsen

Thorkild Olesen

Social- og Ældreministeriet

23-06-2022
EMN-2022-00805
1557884
Helene Munk Fog /
Ann Højer Hoffmann

Danske Regioners høringssvar vedr. forslag til Barnets Lov

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 fremsendt udkast til forslag om barnets lov samt udkast til følgelovforslag med frist den 24. juni 2022.

Danske Regioner bemærker indledningsvist, at det er en kort høringsperiode, særligt taget det lange og komplekse lovgivningsmateriale (knapt tusind sider) i betragtning. Det har således ikke indenfor fristen været muligt at få behandlet høringssvaret i Danske Regioners bestyrelse. Høringssvaret fremsendes derfor med forbehold for godkendelse i Danske Regioners bestyrelse den 18. august 2022.

Danske Regioner svarer samlet på vegne af alle fem regioner.

Generelle bemærkninger

Danske Regioner er overordnet positiv i forhold til lovens formål med at anerkende børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme. Ligeledes bakker Danske Regioner op om intentionerne med loven, herunder et mere helhedsorienteret perspektiv på familien, inddragelse af barnet og den unge, samt den tidlige og rette indsats.

Neden for følger Danske Regioners bemærkninger til udvalgte kapitler.

Kapitel 3: Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov

Danske Regioner finder det hensigtsmæssigt, at loven i § 18-23 differentierer mellem screening, afdækning og børneudredning. Dette kan medvirke til, at ressourcerne bliver allokeret til de sager, hvor der er de største behov. Dog gør Danske Regioner opmærksom på, at der er forskel på, hvordan begrebet "udredning" bliver anvendt i henholdsvis det socialfaglige og sundhedsfaglige felt, hvilket kan give begrebsforvirring for samarbejdspartnere og forældre.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

Samtidig bemærker Danske Regioner, at den eksisterende frist på fire måneder for færdiggørelse af § 50-undersøgelser ikke er at finde i forbindelse med den foreslåede børneudredning. Det er efter Danske Regioners vurdering bekymrende, hvis barnet og familien mister en sikkerhed for, hvor lang tid en børneudredning må tage.

I henhold til § 21 skal kommunalbestyrelsen iværksætte en børneudredning af eventuelle søskende i husstanden under 15 år, hvis et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet på grund af fx utilstrækkelig omsorg eller overgreb. Danske Regioner anbefaler, at børneundersøgelsen af eventuelle søskende bliver udvidet til også at inkludere unge over 15 år. Det kan ikke forventes af unge over 15 år, at de selv kan tage ansvar for at bede om hjælp, hvis en søskende bliver anbragt. Alle børn og unge bør være omfattet. Det samme gælder for forældrehandleplaner, hvor der heller ikke bør være en aldersgrænse på 15 år.

§ 23 giver mulighed for, at kommunens børne- og ungeudvalg uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge, der er fyldt 15 år, kan beslutte at gennemføre en børneudredning under ophold på en institution eller indlæggelse på et sygehus, herunder en psykiatrisk afdeling. Dette er kun i tilfælde af, at opholdet er nødvendigt for at vurdere, om der er risiko for alvorlig skade på barnets eller den unges sundhed eller udvikling. I den sammenhæng kvitterer Danske Regioner for, at indlæggelsen forudsætter tilslutning fra afdelingens overlæge. Danske Regioner kvitterer også for, at modsætter et barn eller en ung, der er omfattet af psykiatrilovens særlige retssikkerhedsgarantier, sig en indlæggelse på psykiatrisk afdeling, må kommunen følge den fremgangsmåde, der er fastsat i lov om tvang i psykiatrien.

Kapitel 4: Hjælp og støtte

Med § 38 foreslås det, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at meddele forældremyndighedsindehaveren et forældrepålæg, når der fx er risiko for barnets eller den unges udvikling, og det beror på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar. Det kan fx være i tilfælde af, at barnet eller den unge har ulovligt skolefravær. Hertil bemærker Danske Regioner, at der i børne- og ungdomspsykiatrien ses et stigende antal børn og unge med tendens til ”skolevægring”. Det er Danske Regioners vurdering, at børn og unge med psykiatriske lidelser, som ikke er i stand til komme i skole eller modtage undervisning på anden måde, og deres forældre ikke bør stresses unødigt og blive udsat for økonomiske sanktioner.

Danske Regioner bakker op om, at børn og unge, der er fyldt 12 år og uden forældremyndighedsindehavernes samtykke, kan modtage psykologbehandling i regi af civilsamfundsorganisationer, jf. § 41. Det kan være

med til at sikre, at flere børn og unge vil få hjælp. Danske Regioner bemærker i den forbindelse, at selv om forældresamarbejdet kan være vanskeligt – specielt i sager hvor en eller begge forældre er alkohol- eller stofmisbrugere – er det regionernes erfaring og opfattelse, at inddragelse af forældrene i barnets behandling er en væsentlig faktor, som løbende bør være et fokuspunkt.

Kapitel 5: Anbringelse

Danske Regioner støtter intentionen om, at alle børn og unge bliver givet en ret til at anmode om at blive anbragt udenfor hjemmet, jf. § 48. Bestemmelsen kan medvirke til, at barnets perspektiv kommer i fokus, både i udredningen af barnets behov, under behandling samt ved opfølgning på trivsel og udvikling.

§ 49 giver mulighed for, at der kan træffes beslutning i kommunens børne- og ungeudvalg om anbringelse uden for hjemmet umiddelbart efter fødslen og uden samtykke. Afgørelsen kan tidligst træffes 3 måneder før termin. Danske Regioner støtter, at der bliver bedre tid til at sikre en god anbringelse, bl.a. i forhold til at arbejde med forældrene i perioden fra beslutningen og indtil fødslen. Dog overvejer Danske Regioner på det kraftigste, om grænsen hellere skal være 1 eller 2 måneder før termin, da det er vigtigt at fastholde den gravides motivation for fortsat at skabe de bedste forhold for det ufødte barn. En for tidlig beslutning om tvangsmæssig anbringelse kan sætte fosteret i yderligere risiko for skader. Dette er særligt relevant i forhold til gravide med rusmiddelforbrug. Herudover er det helt centralt, at den rette indsats bliver igangsat hurtigst muligt over for især gravide med et rusmiddelforbrug.

Generelt ved beslutning om anbringelse inden fødslen bør der være et tæt samarbejde med regionens familieambulatorie, som har de sundhedsfaglige kompetencer, det kræver at understøtte de relevante målgrupper. Ligeledes har familieambulatorierne viden om fosteret og barnets behov under graviditet, fødsel og barsel. Deres vurdering af barnets behov efter fødslen kan fx omhandle samværslængde med mor, hvorvidt barnet må få den første råmælk, skal det lægge hud mod hud med forældrene, hvem der skal overdrage barnet, og hvorvidt der skal gives et overgangsobjekt til barnet, fx et tæppe eller tøj, der dufter af biologisk mor.

Kapitel 8: Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Kommunalbestyrelsen skal tilbyde særlig hjælp og støtte til børn og unge under 18 år med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og deres familier. I forhold til kroniske lidelser overvejer Danske Regioner, om kravet om årlig revurdering bør udskiftes med, at der afventes lægelig vurdering af ændring i den kroniske lidelse.

Kapitel 14: Særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb

Det foreslås, at kommunalbestyrelserne skal oprette et børnehus i hver region til udredning af børn og unge, som har været udsat for overgreb, eller hvor der er mistanke herom. Danske Regioner kvitterer i den sammenhæng for, at personalet i børnehuset, politiet, anklagemyndigheden, sundhedspersoner og kommunale myndigheder indbyrdes får mulighed for at udveksle oplysninger om forhold vedrørende barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis det er for nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed og udvikling.

Tekniske bemærkninger

§ 13 stk. 6 i Barnets lov henviser til ophævet § 194 i Serviceloven.

§ 172 i bemærkningerne henviser til ophævet § 127 i Serviceloven.

Venlig hilsen

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

Høringssvar til lovforslag om "Barnets Lov" med tilhørende følgelovforslag

Hermed følger Dataproces' høringssvar til udkast til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen under følgende links:

https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/66478
https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/66479

Dataproces har følgende kommentarer til lovforslagene:

Statsrefusion efter reglerne om den centrale refusionsordning

Med lovforslaget om Barnets Lov §198 og følgelovforslagets §1 lægges der op til, at henholdsvis serviceloven og Barnets Lov får hver sin paragraf, der regulerer særligt dyre enkeltsager for hver af lovene. Som lovforslagene er formuleret, risikeres det, at nogle udgifter efter den ene lov, som tildeles en person, som ellers primært modtager hjælp fra den anden lov, falder imellem begge stole og ikke fremover bliver genstand for statsrefusion.

Udgifter efter serviceloven til børn og unge

Ved §198, stk. 1 i lovforslaget om Barnets Lov indføres en statsrefusionsordning for børn og unge svarende til nugældende §176, stk. 1 i serviceloven. Bestemmelsen er tillige udvidet med muligheden for at pulje udgifter til børn og unge i samme husstand, som i dag er reguleret i servicelovens §176, stk. 2.

Det fremgår af §198, stk. 1 i lovforslaget, at de refusionsberettigede udgifter er *"udgifterne til hjælp og støtte efter loven"*, hvorved forstås Barnets Lov. Samtidig fremgår det af §198, stk. 1, 4. pkt., at der i de refusionsberettigede udgifter også indgår visse kommunale udgifter efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Derimod vil det fremover ikke blive muligt at indregne udgifter efter serviceloven særligt dyre enkeltsager vedrørende børn og unge – hverken for enkelte børn eller som puljede udgifter i en søskendesag.

Det fremgår ellers bl.a. af §90 i lovforslaget om Barnets Lov, at en række af servicelovens bestemmelser fortsat kan anvendes i sager om børn og unge.

Dette vil forringe den centrale refusionsordning for kommunerne i forhold til de nugældende bestemmelser, hvor samtlige udgifter efter serviceloven er undergivet

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

statsrefusion efter bestemmelsen. Dette må antages at være en utilsigtet konsekvens af formuleringen af lovforslaget.

Problemet vil kunne remedieres ved at formulere §198, stk. 1, 4. pkt. i lovforslaget om Barnets Lov således:

I udgifterne efter 1.-3. pkt. indgår kommunens udgifter til foranstaltninger efter § 13, stk. 1, nr. 3-9, og §§ 14-17 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet **og udgifter efter lov om social service [evt.: som nævnt i §90]**.

Det bemærkes, at udgifterne efter serviceloven, som er nævnt i lovforslaget om Barnets Lov §90, formentlig ikke kan anses som en udgift efter Barnets Lov alene i kraft af henvisningen i §90. Dette skyldes, at paragraffen selv anfører, at det er bestemmelserne i serviceloven, der finder direkte anvendelse.

Jeg kan også henvise til, at der i en række af de i dag refusionsbærende bestemmelser i ungdomskriminalitetsloven står, at den tilsvarende bestemmelse i serviceloven "finder tilsvarende anvendelse". På trods af denne "dobbelthjemmel" var der almindelig enighed om, at foranstaltninger iværksat af Ungdomskriminalitetsnævnet altid måtte anses som foranstaltninger efter ungdomskriminalitetsloven og ikke efter serviceloven, hvorfor de ikke var omfattet af statsrefusionsreglerne om særligt dyre enkeltsager før lovændringen i l. 2394 af 14/12/2021 §2, nr. 12, som blev gennemført for at afhjælpe dette problem.

Udgifter efter Barnets Lov til voksne

Ved Følgelovforslaget til Barnets Lov §1, nr. 1 og 2 præciseres, at bestemmelserne om støtte i serviceloven fremover kun skal gælde for voksne.

Efter §1, nr. 35 ophæves nugældende §176, stk. 2 (puljeordningen i søskendesager for børn og unge) i serviceloven.

Tilbage står i relation til særligt dyre enkeltsager herefter servicelovens §176, stk. 1, som bl.a. har følgende formuleringer:

"I de tilfælde, hvor udgifterne til *hjælp og støtte efter loven* for en person under 67 år i en konkret sag overstiger…". Ved denne formulering henvises altså *alene* til støtte efter selve serviceloven.

Herudover bestemmer §176, stk. 1, 4. pkt. fremdeles, at visse udgifter efter ungdomskriminalitetsloven også kan indregnes i statsrefusionen efter denne bestemmelse, som altså fremover kun kommer til at gælde for voksne.

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

Derimod vil udgifter efter Barnets Lov, som vedrører støtte til en person over 18 år, ikke fremover kunne indregnes i en særlig dyr enkeltsag vedrørende den pågældende voksne person.

Dette vil f.eks. ramme sager, hvor en voksen, som modtager dyre foranstaltninger til sig selv efter serviceloven, også modtager støtte efter Barnets Lov, kapitel 7. I disse sager vil den voksnes betalingskommune ikke kunne medregne støtten efter Barnets Lov i det beløb, der anmeldes til statsrefusion.

Det bemærkes, at det f.eks. er den voksnes handlekommune, der har forpligtelsen til at tildele støtteperson efter nugældende §54 i serviceloven (lovforslaget om Barnets Lov §75), jfr. vejl. 9142 af 26/02/2019 pkt. 271.

Det vil også ramme sager, hvor en voksen under 23 år modtager dyre voksen- eller handicapforanstaltninger efter serviceloven, men samtidig modtager ungestøtte (efterværn) efter lovforslaget om Barnets Lov §§113-121. Det bemærkes, at Ankestyrelsen ved flere lejligheder har statueret, at efterværnsforanstaltninger kan bevilges simultant med voksenforanstaltninger.

Ovenstående må antages at være en utilsigtet konsekvens af lovforslagene. Problemet vil kunne remedieres ved at servicelovens §176, stk. 1, 4. pkt. får følgende formulering:

I udgifterne efter 1.-3. pkt. indgår kommunens udgifter til foranstaltninger efter § 13, stk. 1, nr. 3-9, og §§ 14-17 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet **og udgifter efter barnets lov**.

Det bemærkes også, at det er set i praksis, at kommuner har haft udgifter til en borger efter ungdomskriminalitetsloven i en kort overgangsfase efter det fyldte 18. år, indtil der kunne iværksættes andre foranstaltninger. Dette på trods af bestemmelsen i ungdomskriminalitetslovens §20, stk. 1. Det kan derfor anbefales, at henvisningen til bestemmelserne i ungdomskriminalitetsloven i servicelovens §176, stk. 1, 4. pkt. bibeholdes, som det også umiddelbart er tilfældet, jfr. Følgelovforslaget til Barnets Lov §1, nr. 35.

Alternativt kunne §198 i lovforslaget om Barnets Lov udelades, og servicelovens §176, stk. 1-2 kunne bestå uantastet, blot med ovenstående tilføjelse til §176, stk. 1, 4. pkt. Herved ville samme resultat opnås. Det bemærkes, at reglerne i §176 i serviceloven i forvejen vedrører refusion efter både serviceloven og ungdomskriminalitetsloven. Det ville således ikke være unaturligt blot yderligere at tilføje udgifter efter Barnets Lov i denne paragraf og lade hele den centrale refusionsordning være reguleret heraf.

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

(Dette i modsætning til reglerne om statsrefusion efter udlændingereglerne (jfr. nedenfor), som har særskilte refusionsregler i henholdsvis serviceloven og ungdomskriminalitetsloven).

Statsrefusion efter udlændingereglerne

Samme problem som ovenfor beskrevet vil også komme til at gøre sig gældende ved, at serviceloven og Barnets Lov får hver deres refusionsregler for hver deres udgifter vedrørende udlændinge. Herved vil visse udgifter falde mellem begge stole.

Udgifter efter serviceloven til børn og unge

Som ovenfor anført ser det ud til, at §1, nr. 1 og 2 i Følgelovforslaget til Barnets Lov medfører, at reglerne i serviceloven – herunder §181 – fremover kun finder anvendelse på støtte til voksne. Det fremgår i hvert fald klart af §203, stk. 3 i lovforslaget om Barnets Lov, at denne bestemmelse *kun* vedrører børn og unge.

Under alle omstændigheder er det fuldstændig klart, at det følger af Følgelovforslaget til Barnets Lov §1, nr. 39, at nugældende §181, stk. 3, nr. 2 i serviceloven (refusionsordning for uledsagede mindreårige) helt fjernes for denne lovs vedkommende. I stedet indsættes en tilsvarende bestemmelse i Barnets Lov §203, stk. 3, nr. 2, som kun vedrører udgifter efter denne lov.

Det vil sige, at der efter lovændringen vil være en række tilfælde, hvor udgifter efter serviceloven (jfr. f.eks. lovforslaget om Barnets Lov §90) til børn og unge, som er blevet anbragt inden 24 måneder efter datoen for opholdstilladelsen, eller som er mindreårige uledsagede asylansøgere, ikke vil være omfattet hverken af reglerne i servicelovens §181 eller Barnets Lov §203.

Dette vil være en utilsigtet forringelse af kommunernes mulighed for at opnå statsrefusion i disse sager.

Forholdet vil kunne remedieres ved f.eks. at indføre et stk. 4 i §203 i lovforslaget om Barnets Lov i stil med:

Stk. 4 Til udgifterne i stk. 3 medregnes udgifter efter lov om social service [evt.: jfr. §90].

Udgifter efter Barnets Lov til voksne

Som anført ovenfor bl.a. i eksemplet med udgifter efter servicelovens §54 (lovforslaget om Barnets Lov §75), vil der også være udgifter efter Barnets Lov, som er møntet på voksne.

I medfør af §203 i lovforslaget om Barnets Lov gælder reglerne om udlændingerefusion alene *børn og unge*.

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

Udgifterne vil heller ikke fremover være omfattet af servicelovens §181, som ikke henviser til Barnets Lov.

Der vil herefter være nogle udgiftstyper, som efter de nugældende regler i serviceloven, jfr. dennes §181, er undergivet statsrefusion, men som i fremtiden ikke vil være det. F.eks. hvis en voksen udlænding omfattet af reglerne bliver anbragt inden 24 måneder efter opholdstilladelsen og modtager kontaktperson vedrørende et anbragt barn.

Forholdet vil kunne remedieres ved f.eks. at indføre et stk. 4 i §181 i serviceloven i stil med:

Stk. 4 Til udgifterne i stk. 3 medregnes udgifter efter Barnets Lov.

Alternativt kunne §203 i lovforslaget om Barnets Lov udelades, og §181 i serviceloven kunne bestå i sin nuværende skikkelse med tilføjelse af ovenstående stk. 4. Herved ville samme formål opnås.

I modsætning til forslaget ovenfor vedr. den centrale refusionsordning ville dette dog ikke være konsekvent i forhold til det faktum, at ungdomskriminalitetsloven i §54b, jfr. l. 2394 af 14/12/2021 §3, nr. 3 har fået sin egen særskilte regel om statsrefusion efter udlændingereglerne. Udgifter efter denne lov er således ikke skrevet ind i servicelovens refusionsregel, som tilfældet er det med den centrale refusionsordning.

Mellemkommunal refusion for udgifter efter Barnets Lov

Udgifter efter Barnets Lov til voksne, der er flyttet efter reglerne om frit valg

Det fremgår af Følgelovforslaget til Barnets Lov §2, nr. 2, at der indføres ret til mellemkommunal refusion for udgifter efter Barnets Lov i bl.a. sager om ungestøtte (efterværn) efter retssikkerhedslovens §9c, stk. 4 og sager om passivitet og ubegrundet hjemgivelse efter retssikkerhedslovens §9c, stk. 6.

Derimod indføres der ikke ret til refusion for udgifter efter Barnets Lov i sager om anbringelse (retssikkerhedslovens §9c, stk. 2-3) og frit valg (retssikkerhedslovens §9c, stk. 5).

I sager om frit valg er dette et problem, idet betalingskommunen ikke – i modsætning til udgangspunktet i anbringelsessager – bevarer handleforpligtelsen for borgeren.

I sager, hvor støtten efter Barnets Lov decideret er møntet på barnet/den unge, vil det formentlig være korrekt, at støtten (og dermed spørgsmålet om refusion) kun er relevant i efterværns- og passivitetssager.

Esben Schmidt
Jurist
Telefon: 41 21 05 00
es@dataproces.dk

Nibe, juni 2022

Som ovenfor påvist er der imidlertid også støttebestemmelser i Barnets Lov, f.eks. §75, som alene er møntet på den voksne og bevilges af dennes handlekommune, jfr. vejl. 9142 af 26/02/2019 pkt. 271.

Hvis den voksne har ophold i handlekommunen (opholdskommunen) i kraft af reglerne om frit valg, vil der i disse sager ikke fremover være ret til mellemkommunal refusion for udgifterne fra betalingskommunen, hvilket er tilfældet i dag, idet retssikkerhedslovens §9c, stk. 5 hjemler ret til refusion for udgifter efter serviceloven. Dette er formentlig utilsigtet.

Forholdet vil kunne remedieres ved at formulere §2, nr. 2 i Følgelovforslaget til Barnets Lov således:

2. I § 3 a, 1. og 2. pkt., § 9, stk. 13, 3. pkt., § 9 c, stk. 4, 1. pkt., **stk. 5**, stk. 6, 1. og 2. pkt., stk. 12, 1. pkt., og stk. 13, og § 84 a indsættes efter »efter lov om social service«: »og barnets lov«.

Udgifter efter Barnets Lov til voksne, der er anbragt

For så vidt angår anbringelsessager opstår de mulige samme problemer i sager med delegeret handlekompetence og ikke-hjemtaget handleforpligtelse, som kan være et problem også med hensyn til udgifter efter serviceloven efter lovændringen i l. 2394 af 14/12/2021 §1. Om dette viser sig at være et problem er p.t. under afgørelse ved Ankestyrelsen. Primært vil problemet i forhold til lovforslaget om Barnets Lov vise sig i sager med delegeret handlekompetence, idet handlekompetencen i børnesager har været hos den anbringende kommune siden 2003. I forhold til spørgsmålet om ikke-hjemtaget handlekompetence, kan problemet dog stadig opstå ift. voksne, der modtager støtte efter Barnets Lov §75, og for hvem handlekompetencen ikke er hjemtaget i 2011. Jeg skal i den forbindelse blot henvise til mit tidligere høringssvar: https://www.ft.dk/samling/20211/lovforslag/L27/bilag/1/2457073.pdf (PDF'ens side 32 ff.).

Med venlig hilsen

Esben Schmidt, advokat

Dataproces

DATATILSYNET

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk
Cc: jm@jm.dk

24. juni 2022

J.nr. 2022-11-0844
Dok.nr. 485969
Sagsbehandler
Josefine Grue

Datatilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 3319 3200
dt@datatilsynet.dk
datatilsynet.dk

CVR 11883729

Høring over udkast til forslag om barnets lov

1. Social- og Ældreministeriet har ved brev af 25. maj 2022 anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovenstående udkast til lovforslag.

Social- og Ældreministeriet har ved e-mail af 10. juni 2022 oplyst, at ministeriet hovedsageligt ønsker Datatilsynets bemærkninger til lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 3.16.1 (Gældende ret) og 3.16.3 (Den foreslåede ordning) i afsnittet om særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb. Ministeriet har endvidere bemærket, at databeskyttelsesreglerne er omtalt i afsnit 3.14.3 samt i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser til §§ 78, 94, 109, 126, 132, 138 og 211.

Datatilsynet har således alene forholdt sig til ovenstående dele af udkastet.

Datatilsynet har på den baggrund følgende bemærkninger til lovforslaget:

2. Datatilsynet skal indledningsvis for en god ordens skyld generelt bemærke, at børn nyder en særlig beskyttelse efter de databeskyttelsesretlige regler. Dette skyldes, at børn ofte er mindre bevidste om de pågældende risici, konsekvenser og garantier samt deres rettigheder for så vidt angår behandling af personoplysninger, jf. præambelbetragtning nr. 38 til databeskyttelsesforordningen. Datatilsynet har noteret, at det i overensstemmelse hermed også fremgår af lovforslagets generelle bemærkninger på side 181, at der ved administrationen af databeskyttelsesforordningen skal tages hensyn til barnets bedste.

Endvidere skal tilsynet bemærke, at det – i lyset af lovforslagets omfang og karakter – efter Datatilsynets opfattelse vil være hensigtsmæssigt, at forarbejderne indeholder et selvstændigt generelt afsnit om forholdet til de databeskyttelsesretlige regler for så vidt angår den behandling er personoplysninger, som følger af de i lovforslaget beskrevne aktiviteter, i lighed med beskrivelsen af gældende ret i afsnit 3.16.1 om særlig hjælp og støtte til børn, der har været udsat for overgreb.

3. Lovforslagets § 126 indeholder følgende udkast til bestemmelse om videregivelse af personoplysninger:

> ”§ 126. Under behandlingen af en sag, hvor et børnehus benyttes, jf. § 125, kan personalet i børnehuset, politiet og anklagemyndigheden og sundhedsmyndigheder, autoriserede sundhedspersoner og kommunale myndigheder, der løser opgaver inden for området for udsatte børn og unge, indbyrdes udveksle oplysninger om rent private for-

> hold vedrørende barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til barnets eller den unges sundhed og udvikling."

Det fremgår af de særlige bemærkninger til § 126, at bestemmelsen er udtryk for en videreførelse af den gældende bestemmelse i servicelovens § 50 c.

Endvidere fremgår følgende af de særlige bemærkninger til bestemmelsen:

> "Bestemmelsen i den foreslåede § 126 c giver børnehuset og de involverede myndigheder mulighed for at udveksle private oplysninger også i de tilfælde, hvor det ikke vurderes muligt eller hensigtsmæssigt at opnå samtykke fra forældremyndighedsindehaveren eller den unge, der er fyldt 15 år.
>
> Den foreslåede bestemmelse indeholder en fravigelse af forvaltningslovens og sundhedslovens regler om tavshedspligt samt af reglerne i databeskyttelsesloven og databeskyttelsesforordningen om behandling af personoplysninger, idet der efter bestemmelsen kan videregives følsomme personoplysninger, herunder sundhedsoplysninger, uden den pågældendes samtykke.
>
> De oplysninger, der kan udveksles, kan være oplysninger om helt private forhold, herunder strafbare forhold hos barnet eller barnets familie, sociale problemer, sundhedsoplysninger og herunder oplysninger om fysiske eller psykiske traumer mv.
>
> Den foreslåede § 126 medfører således, at databeskyttelsesforordningen, herunder artikel 5-10, og databeskyttelsesloven, herunder §§ 5-10**,** ikke regulerer videregivelse af oplysninger mellem fagpersoner og myndigheder og i situationer omfattet af de foreslåede bestemmelse i § 126.
>
> Oplysninger der er omfattet af § 126 kan således videregives uden samtykke fra den registrerede. De oplysninger, der kan videregives mellem de omtalte fagpersoner og myndigheder kan således ske til varetagelse af andre formål, end oplysningerne oprindeligt er indsamlet. Videregivelsen af disse oplysninger kan kun ske, hvis betingelserne i artikel 6, stk. 4, jf. artikel 23, i databeskyttelsesforordningen er opfyldte. Dette er tilfældet, da videregivelsen af oplysningerne sker med henblik på at varetage barnets bedste og dermed beskyttelsen af barnets rettigheder og frihedsrettigheder.
>
> Den foreslåede bestemmelse i § 126 medfører ikke indskrænkninger i den registreredes rettigheder efter kapitel III i forordningen, der bl.a. indeholder regler om den dataansvarliges oplysningspligt over for den registrerede og den registreredes rettigheder efter artikel 15-23 i databeskyttelsesforordningen."

Det er umiddelbart Datatilsynets forståelse, at ministeriet med forslaget ønsker at videreføre en national særhjemmel for behandling af personoplysninger.

Det står dog ikke Datatilsynet tilstrækkeligt klart, om der faktisk tilsigtes en egentlig fravigelse af databeskyttelsesforordningens og databeskyttelseslovens bestemmelser om behandling af personoplysninger.

Datatilsynet bemærker i den forbindelse, at national lovgivning skal indrettes i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens bestemmelser, med mindre der efter forordningen kan eller skal fastsættes nationale regler. Det er således bestemmelserne i forordningen, der

bestemmer, at medlemsstaterne inden for nærmere bestemte områder kan eller skal fastsætte nationale regler.

Datatilsynet skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at den foreslåede bestemmelse efter tilsynets opfattelse ikke indebærer en fravigelse af behandlingsreglerne i databeskyttelsesforordningen eller databeskyttelsesloven eller i øvrigt af de grundlæggende behandlingsprincipper efter forordningens artikel 5, som således fortsat finder anvendelse i det relevante omfang.

Behandling af følsomme personoplysninger, herunder helbredsoplysninger, er som udgangspunkt forbudt, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1. Forordningens artikel 9, stk. 2 fastsætter dog en række undtagelser til forbuddet mod behandling af følsomme oplysninger, herunder i tilfældet hvor den registrerede har afgivet sit samtykke til behandlingen, jf. bestemmelsens litra a, eller i tilfælde af, at behandling er nødvendig med henblik på at yde social- og sundhedsomsorg eller –behandling eller forvaltning af social- og sundhedsomsorg på grundlag af bl.a. medlemsstaternes nationale ret, jf. artikel 9, stk. 2, litra h.

Datatilsynet forstår lovforslagets § 126 som en særhjemmel, der vil give en række aktører adgang til indbyrdes at udveksle oplysninger om barnets eller den unges personlige og familiemæssige omstændigheder, hvis udvekslingen må anses for nødvendig af hensyn til barnets eller den unges sundhed og udvikling uden den registreredes samtykke.

Datatilsynet finder umiddelbart, at behandlingen på den bagrund kan ske inden for rammerne af forordningens artikel 9, stk. 2, litra h.

Såfremt pågældende behandling af oplysninger indebærer en videregivelse af oplysninger om strafbare forhold, skal betingelserne efter databeskyttelseslovens § 8, stk. 2, være opfyldt. Datatilsynet forudsætter på baggrund af det i lovforslaget anførte, at betingelsen herfor vil være opfyldt efter databeskyttelseslovens § 8, stk. 2, nr. 2.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra b, at personoplysninger ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med det formål, som oplysningerne oprindeligt blev indsamlet til.

Datatilsynet har i den forbindelse noteret sig, at ministeriet har vurderet, at der lovligt kan ske viderebehandling i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne.

4. Det følger af lovforslagets § 109 om udarbejdelse af ungeplan:

> ”§ 109. Ungeplanen skal tage udgangspunkt i den unges ønsker og behov og skal tage hensyn til forholdene i den konkrete sag. Ungeplanen skal indeholde konkrete mål for den unges trivsel og udvikling i overensstemmelse med det overordnede formål med støtten, jf. § 32, stk. 3. De konkrete mål skal afspejle den enkelte unges ønsker og behov, overgangen til voksenlivet, herunder med hensyn til beskæftigelse og uddannelse, og kommunalbestyrelsen skal inddrage den unge og forældrene i formuleringen af målene.
>
> *Stk. 2.* Planen skal så vidt muligt udarbejdes med samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og den unge.”

Datatilsynet bemærker hertil, at ministeriet bør gøre sig klart, hvad den databeskyttelsesretlige hjemmel til behandling af pågældende oplysninger er, idet det i bestemmelsen omhandlede samtykke efter tilsynets opfattelse ikke er et databeskyttelsesretligt samtykke.

Behandles oplysningerne på baggrund af et samtykke, betyder det bl.a., at det skal være muligt for den registrerede at trække samtykket tilbage.

Social- og Ældreministeriet opfordres således til i forarbejderne at forholde sig til den egentlige databeskyttelsesretlige hjemmel for behandling af pågældende oplysninger, således som ministeriet har gjort for så vidt angår § 109, stk. 5.

5. Lovforslagets § 132 om underretninger indeholder følgende bestemmelse om videregivelse af oplysninger uden samtykke:

> "§ 132. Hvis en familie med et eller flere børn under 18 år eller kommende forældre flytter fra én kommune til en anden kommune og fraflytningskommunen finder, at et eller flere børn eller de kommende forældre har behov for særlig støtte af hensyn til barnets eventuelle særlige behov for støtte efter fødslen, skal fraflytningskommunen underrette tilflytningskommunen herom.
>
> Stk. 2. I forbindelse med en underretning efter stk. 1, skal fraflytningskommunen oversende nødvendigt sagsmateriale, herunder en opsummering af relevante vurderinger, som fraflytningskommunen har foretaget i sagen. Oversendelse af sagsmateriale kan ske uden samtykke."

Af de særlige bemærkninger til § 132 fremgår følgende:

> "Den foreslåede adgang til at videregive oplysninger uden samtykke medfører, at databeskyttelsesforordningen, herunder artikel 5-10, og databeskyttelsesloven, herunder §§ 5-10, ikke regulerer videregivelsen af oplysninger i situationer omfattet af den foreslåede bestemmelse i § 132."

Datatilsynet henviser i den forbindelse til bemærkningerne ovenfor under pkt. 2.

6. Følgende fremgår de særlige bemærkninger til lovforslagets § 211 om nedsættelse af børneråd, der er en videreførelse af den gældende bestemmelse i retssikkerhedslovens § 88:

> "Det fremgår videre af forarbejderne, at Børnerådet anses for at være en del af den offentlige forvaltning, jf. Folketingstidende 2011-12, A, L 142 som fremsat, side 6. Rådet vil dermed tilsvarende være omfattet af de regler, som gælder for offentlige myndigheder, herunder f.eks. reglerne om indhentning samt videregivelse af oplysninger efter databeskyttelseslovens §§ 7 og 8 samt forvaltningslovens almindelige bestemmelser, jf. bl.a. forvaltningslovens §§ 27 og 32 og straffelovens § 152. Det vil bl.a. medføre, at Børnerådet som udgangspunkt ikke vil kunne indhente oplysninger om personers rent private forhold uden samtykke. Endvidere vil det bl.a. medføre, at Børnerådet ikke vil kunne skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke vil være af betydning for udførelsen af rådets opgave."

Datatilsynet skal i den forbindelse alene henstille til, at det beskrives klart i forarbejderne, hvilke kategorier af personoplysninger, Børnerådet vil kunne behandle, og med hvilken databeskyttelsesretlig hjemmel i databeskyttelsesforordningen, idet begrebet rent private forhold ikke er et databeskyttelsesretligt begreb.

7. Datatilsynet har i øvrigt noteret sig, at den behandling af personoplysninger, som lovforslaget vil medføre, i høj grad vil indebære udveksling af oplysninger mellem forskellige myndigheder og faggrupper. Datatilsynet henstiller derfor til, at ministeriet i forarbejderne i det relevante omfang beskriver placeringen af dataansvaret i forhold de enkelte

behandlingsaktiviteter, herunder om der i visse situationer eventuelt måtte være delt dataansvar.

Endelig skal Datatilsynet generet bemærke, at tilsynet forudsætter, at enhver behandling af personoplysninger, der foretages som følge af de i lovforslaget beskrevne aktiviteter, vil ske under iagttagelse af alle relevante regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven, herunder de registreredes rettigheder som f.eks. oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14.

Kopi af dette brev er sendt til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.

Med venlig hilsen

Josefine Grue

Social- og ældreministeriet
Holmens kanal 22
1060 Kbh K
Att: Kontoret for Udsatte Børn

Høringssvar fra De Anbragtes Vilkår: Udkast til en ny Barnets lov, maj 2022

De Anbragtes Vilkår har den 25. maj modtaget høring over udkast til forslag om Barnets lov. Vi vil gerne indledningsvis takke for muligheden for at afgive høringssvar samt for den tætte dialog, som vi har haft med ministeriet på både minister- og embedsmandsniveau.

I De Anbragtes Vilkår har vi ventet den kommende Barnets lov med spænding. Vi har fulgt lovprocessen tæt og bidraget med vores viden og erfaringer undervejs i forløbet. Vi er derfor også glade for at se, at forslaget indeholder flere tiltag, som afspejler de anbefalinger, vi har arbejdet for undervejs.

Vi vil gerne kvittere for et stærkt børnefokus, herunder at det ekspliciteres, at barnets behov altid skal være i fokus og styrende både ved afdækning/udredning, i valg af indsatser og ved den løbende opfølgning. Vi er meget enige i, at børn skal høres og kunne deltage, både når vigtige beslutninger skal træffes og i den løbende kontakt, og i at det aldrig er barnets ansvar selv at løse de udfordringer, det oplever. Vi hilser også en række af de nye rettigheder velkommen herunder indførelsen af barnets ret til at være part i egen sag fra det 10. år, ret til en uvildig vurdering af kommunens afgørelser (second opinion), ligesom vi er glade for, at ministeriet har lyttet til vores ønske om at opdatere sprogbrugen på området og afskaffe stigmatiserende ord og begreber. Det er alt sammen med til at understrege, at barnet/den unge har værdifuld viden og erfaringer, som skal tages alvorligt, og at de ikke skal forstås som et problem. Alle har et ansvar for at den kontekst børn anbringes i, tilgodeser et børneliv og ikke er svær at være til i og vokse op i.

Samtidig er det vores opfattelse, at lovudkastet på en række områder ikke lever op til de ambitioner, der ligger i aftalen om Børnene Først. Der er således flere eksempler på, at de gode intentioner om øget tillid til og inddragelse af anbragte børn ikke følges op i udformningen af de enkelte paragraffer.

Vi er desuden bekymrede for, at det paradigmeskifte, der lægges op til i aftalen om Børnene Først, og som er gengivet i bemærkningerne til loven, ikke reelt slår igennem i praksis i kommunerne, fordi der i den samlede reform er for lidt fokus på

implementeringsunderstøttende initiativer, herunder økonomiske ressourcer til at gennemføre kompetenceløft og sikre den fornødne kvalitet i sagsbehandlingen.

Vi har samlet vores centrale overvejelser under ni hovedoverskrifter, som gennemgås i det følgende.

Det bemærkes, at De Anbragtes Vilkår kun afgiver høringssvar på udkast til barnets lov. På grund af materialets omfang og den korte frist har det ikke været muligt for os også at forholde os til høring om følgelovgivningen. Henset til det omfattende materiale samt de vidtrækkende perspektiver for den nye lovgivning er høringsfristen uhensigtsmæssigt kort.

Børnesyn

Måden vi ser og forstår børn og unge i udsatte positioner er væsentlig, for det farver, hvordan vi møder børnene og forstår udfordringer i deres liv ligesom det påvirker, hvordan børnene og de unge ser og opfatter sig selv – både nu og i fremtiden.

I De Anbragtes Vilkår betragter vi børn som ligeværdige medborgere med lige rettigheder, og vores høringssvar tager udgangspunkt i det, nemlig at:

i. Børn er ligeværdige mennesker med lige rettigheder.
ii. Børn er mennesker i egen ret, og skal ikke kun anses som kommende samfundsborgere – det har værdi i sig selv, at børn har gode og trygge rammer mens de vokser op.
iii. Børn har ret til omsorg og kærlighed.
iv. Børn har en særlig værdifuld viden om eget liv.
v. Børn udvikler sig i, og afhængigt af, den kontekst og i de sociale relationer de indgår i.
vi. Børn kan have udfordringer, men de *er* aldrig deres problem, og problemer og udfordringer skal altid ses i relation til den kontekst, de opstår i.
vii. Børn har brug for at blive set, hørt og forstået.
viii. Børn har brug for at blive mødt med positive forventninger og positive selvfortællinger.
ix. Børn har brug for at føle sig betydningsfulde for andre, og indgå i sociale fællesskaber og netværk (også uden for anbringelseshjemmet).

Gennem tiden har lovgivningen på området været præget af forskellige børnesyn. Med Børnene Først-udspillet så vi anslaget til et moderne kontekstuelt og relationelt børnesyn, som kunne blive den røde tråd i Barnets Lov, og dermed også blive retningsanvisende for de fagprofessionelle, der dagligt skal bidrage til at løfte forældreopgaven i anbringelseshjemmene og sikre omsorg og støtte til anbragte børn og unge.

Vi synes, det er positivt, at der fra aftalepartiernes side var en eksplicit ambition om at forny børnesynet. Det er der brug for, hvis vi skal højne kvaliteten i bl.a. anbringelserne og sikre at anbragte børn og unge gode liv. Vi ser elementer, der trækker i den retning i

lovforslaget. Det er fx positivt, at det af lovens §3 nu følger, at barnet er eksplicit genstand for afgørelser, der træffes efter loven. Ligeledes er det positivt, at der i formålskapitlet nu er kommet en formulering ind om børnenes trivsel i et her og nu-perspektiv, så der ikke kun er fokus på børnene i et fremtidsperspektiv. Det fremgår således af § 2 stk. 1, at "Hjælp og støtte kan også iværksættes med henblik på at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten for barnet, den unge eller familien." Netop dette fokus savnes dog i § 2 stk. 2 – her savnes eksplicit fokus på livskvalitet i et her og nu-perspektiv. Samtidig er det positivt, at der med nedsættelsen af alderen for, hvornår børn gives partsstatus, signaleres, at man har et grundlæggende børnesyn, der tilsiger, at barnet har en særlig og unik viden om eget liv, som det er væsentligt at inddrage, for at sikre den bedste indsats for barnet.

Vi oplever desværre ikke, at denne ambition er blevet gennemgående i lovudkastet. Det gør os bekymrede, da det dels forringer kvaliteten i fx anbringelserne, men også fordi vi herved ikke opnår det potentiale der ellers kunne ligge i et gennemgribende nyt børnesyn: nemlig en lovgivning og dermed også afsæt for en praksis, der fremmer en styrkelse af børn og unges selvbillede samt deres handleevner.

Lovens formål – systemets ansvar for at yde omsorg og skabe et rigtigt hjem

Når systemet påtager sig det ansvar, det er at overtage dele af eller hele forældreopgaven, bør den lovgivning, der rammesætter opgaven, også afspejle barnets ret til omsorg, kærlighed, stabilitet, læring og til at vokse op i trygge rammer. Vi savner en tydeligere beskrivelse af, at det netop er det, der er opgaven. Nemlig at skabe rammer der sikrer adgang til omsorg, støtte, kærlighed, stabilitet og læring her og nu. I forlængelse heraf savner vi en tydeligere beskrivelse af konteksten: hvad skal der være til stede rundt om barnet for at sikre trivsel? Hvad skal fx kendetegne et anbringelseshjem? Hvad er myndighedsrådgiverens rolle overfor barnet/den unge?

Vi oplever, at der en slagside i professionaliseringen af anbringelsesindsatsen i dag, hvor der er kommet så stort et fokus på metoder, faglighed og professionalisme, at helt gængse byggeklodser i et børne- og ungeliv, der er nødvendige for at have et rigt børneliv som man kan bygge et voksenliv på, for mange steder er skubbet til side. Basale børnelivs-kvaliteter, som vores medlemmer fortæller, at de har manglet videre i deres liv. Den stigende specialisering slår også igennem ved, at socialpædagogikken viger for en behandlingsretorik. Nogle børn og unge vokser i dag op i anbringelseshjem, der før forstod sig som socialpædagogiske opholdssteder, men som nu kalder sig behandlingshjem eller behandlingsinstitutioner, mens indholdet stadig er socialpædagogisk arbejde. I De Anbragtes Vilkår mener vi, at et hjem aldrig kan sættes lig med en behandling. Et hjem kan understøtte behandling, men præsenteres hele hjemmet som et behandlingssted, er der en overhængende risiko for at barnet/den unge bliver sygeliggjort dels i deres egen selvforståelse og dels i personalets øjne. Dermed viger omsorgsopgaven til fordel for behandlingsopgaven, og den helt centrale relation til de nære voksne i

anbringelseshjemmet reduceres til en barn-behandler relation fremfor at være en kilde til omsorg for børnene.

Vel vidende at der med Barnets lov er tale om en lovgivning, der skal omfatte det udsnit af børn og familier, der har brug for støtte for at trives og udvikle sig, og ikke alle børn og familier i Danmark, så er vi alligevel ærgerlige over i hvor høj grad det "særlige" skrives frem. Det gælder bl.a. valget om at videreføre servicelovens begreb "særlig" støtte i udkastet til Barnet lov. Vi mener, at en forudsætning for reelt at implementere et nyt børnesyn er, at være konsekvent i bestræbelserne på at flytte problemet ud af barnet/familien og at fokusere på barnets trivsel både her og nu og på sigt. Vi er inspirerede af formålsparagraffen i dagtilbudsloven, der lyder:

"Formålet med denne lov er at fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring gennem dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud,

Her er netop fokus på at beskrive det overordnede mål for loven samt på den kontekst og de rammer, der skal tilbydes, fremfor de problemer, der skal løses.

Vi hæfter os endvidere ved, at det af forslaget til lovens §1 fremgår, at formålet med loven er to-foldigt: at tilbyde børn, unge og deres familier rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, samt at tilgodese særlige behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer hos barnet eller den unge. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at "der vil kunne være tale om børn og unge med sociale problemer, herunder børn, hvor forældrene ikke eller kun vanskeligt kan leve op til deres forældreansvar." I denne formulering knyttes forældrenes problemer/manglende forældrekompetencer an til barnet, som dermed bliver bærer af forældrenes problemer. Det er uhensigtsmæssigt.

De Anbragtes vilkår anbefaler:

- At der i § 1 i stedet anvendes en formulering der afspejler, at der er tale om børn og familier der på forskellig vis har behov for støtte eller omsorg, herunder at tilgodese særlige behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer omkring barnet eller den unge eller barnets eller den unges forældre".

- At det tydeliggøres i bemærkningerne til loven, at godkendte anbringelseshjem så vidt muligt bør afstå fra at anvende navne hvori ordet "behandling" indgår.

Fokus på konteksten i Barnets plan

De Anbragtes Vilkår har ifm. forberedelsen af Barnets Lov løbende gjort opmærksom på, at den eksisterende handleplan efter servicelovens § 140 er behæftet med en række uhensigtsmæssigheder. Det gælder særligt praksis ift. målfastsættelsen samt planernes udprægede individfokus- og problemfokus, som medfører at barnet ansvarliggøres for

den livssituation, det befinder sig i. Vi er derfor glade for at se, at der med lovforslaget lægges op til en ny tilgang, hvor fokus i højere grad end tidligere flyttes over på forventningerne til de voksne. Ligeledes fremgår det, at målene vil kunne være rettet mod familie, netværk og fagpersoner, og hvordan de kan understøtte barnets eller den unges trivsel og udvikling. Vi oplever dog, at der er et stykke vej endnu, til det individualiserende problemfokus er luget konsekvent ud af lovteksten.

Vi er bekymrede for, at det store fokus, der forsat er på, om barnet er adækvat udviklet, bliver et individualiserende problemfokus på nye flasker. Der er brug for et mere tydeligt udadrettet blik, med konkrete forventninger til anbringelseshjemmet og det omgivende miljø, som børnene anbringes i. Forventninger der ikke tager udgangspunkt i barnets udviklingsniveau, men i stedet beskriver, hvad der skal være til stede omkring barnet, for at indsatsen sikrer basale kvaliteter i et børn og ungeliv. Det vil også være forventninger, som kan valideres ved at spørge barnet/den unge. Det kan eksempelvis være, om anbringelseshjemmet har et hjemligt præg og giver barnet mulighed for at knytte tillidsfulde relationer til voksne, om anbringelseshjemmet arbejder aktivt med at understøtte relationer til søskende, forældre og øvrigt netværk, hvis barnet ønsker det, samt om anbringelseshjemmet prioriterer skolegang og fritidsaktiviteter. Helt centrale kvalitetsparametre er også, at barnet/den unge oplever sig holdt af, oplever mening med anbringelsen og tilværelsen, oplever ro og stabilitet i hjemmet og bliver mødt med positive fortællinger om sig fra de voksne. At der er adgang til kulturel dannelse i hjemmet og fritidsliv udenfor det. At de voksne ikke skifter og at barnet har lyst til at invitere venner med hjem. Basale behov i et børne- og ungeliv som desværre for ofte ikke bliver dækket i anbragte børns liv.

Disse kvalitetsmål bør indgå i den løbende vurdering af, om barnet er velanbragt.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At der indskrives konkrete principper for arbejdet med at sikre kontekstens kvalitet fx i kapitlet "Principper i relation til barnet og den unge."

- At der i Barnets Plan skal opstilles krav til *kvaliteten* af konteksten jf. ovenstående kvalitetsparametre. For yderligere uddybning, henvises til vores publikation "Et rigtigt hjem".

- At det tydeligere fremgår af beskrivelsen af Barnets Plan, hvordan kommunerne skal inddrage børnene i udformningen og det løbende arbejde med planen.

Vurdering af «barnets modenhed og alderssvarende udvikling»

Børn i udsatte positioner har ofte haft en barndom på andre betingelser end flertallet af børn, der vokser op i Danmark. Det betyder, at de ofte udvikler sig anderledes end det "gennemsnitlige" barn og på forskellige parametre kan hhv. mere eller mindre end flertallet på samme alder. Nogle har måtte påtage sig et stort ansvar for familiens opretholdelse og kan derfor mere end gennemsnitsbarnet, når det kommer til fx indkøb, madlavning og tøjvask, mens andre har brugt alle mentale kræfter på at holde sammen på sig selv i et kaotisk hjem og klarer sig derfor dårligt i skolen og har svært ved at indgå i (klasse)fællesskabet.

Det ligger os derfor meget på sinde, at det i en kommende lov tydeligt fremgår, at ethvert barn skal vurderes i lyset af dets unikke opvækstvilkår og erfaringer og ikke måles op imod en række objektive kriterier for "normalitet".

Når der i lovgivningen henvises til barnets alder og modenhed, kan vi blive bekymrede for, at man kan forfalde til at se ovenstående eksempler som "fejludvikling" ift. den brede norm, og at barnet derfor stemples som enten "for god/en lille voksen" eller "for dårlig/underudviklet" ift. den forventede norm. Vi kan endvidere blive bekymrede for, at kommunerne i en travl hverdag kan undlade at inddrage børn og unge, der er svære at inddrage, med henvisning til barnets umodenhed og manglende udvikling.

Anonym krisehjælp

Børn bør have ret til at opsøge og få op til 48 timers anonym krisehjælp. Børn er ligeværdige mennesker med lige rettigheder, herunder ret til at sige fra, når de oplever omsorgssvigt og retten til at bede om – og få - hjælp til at håndtere den svære situation, de kan stå i.

Anbragte børn og unge kan af naturlige årsager være tilbageholdende med at sætte ord på deres følelser og oplevelser. De står ofte i en stor loyalitetskonflikt, kan have opgivet troen på systemet eller være grundlæggende bange for konsekvenserne, hvis de deler deres oplevelser. Derfor taler de ikke nødvendigvis med deres sagsbehandler om det. Nogle anbragte bliver så pressede af de omstændigheder, de bor under i deres anbringelseshjem, at de stikker af, fordi de ikke ved, hvad de ellers skal gøre, og fordi der ikke er adgang til at blive hørt, om miljøer der ikke er rare at være i for et barn eller ung.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At der tilføjes en bestemmelse, der sikrer børn og unge ret til at modtage 48 timers anonym hjælp på et børnekrisecenter uden forældrenes samtykke. Opholdet skal være anonymt, men hvis krisecenteret kontaktes af politiet, skal det være forpligtet til at oplyse, hvis et eftersøgt barn opholder sig der. Det sikrer, at børn og unge har et sted at gå hen, hvor der er vejledning, ro og tryghed til at bede om hjælp.

- I §2 stk. 2. flyttes 5) op som første parentes med henblik på at tydeliggøre, at støtten først og fremmest skal sikre kontinuitet i opvæksten, et trygt omsorgsmiljø samt nære og stabile relationer samt at understrege, at kontekst og miljø er afgørende for barnet/den unges sunde udvikling og trivsel.

Inddragelse – ambitionen om at styrke barnets stemme er god men er ikke afspejlet i centrale paragraffer

Vi hilser de grundlæggende ambitioner om at styrke inddragelsen af børn og unge velkommen. Vi ved, at inddragelse, medbestemmelse og gennemsigtighed i sagsbehandlingen er en forudsætning for en vellykket anbringelse. Vi er enige i de grundlæggende principper, der følger af lovforslagets §7 og 8 og glade for, at barnets ret til at blive hørt ifm. alle beslutninger og afgørelser præciseres i lovforslagets §5 stk. 3. Vi er imidlertid stærkt bekymrede for, at en række af servicelovens mere håndfaste krav til kommunerne ifm. inddragelse af børn afskaffes med Barnets lov. Samtidig er vi ærgerlige over, at flere af de tiltag, der præsenteres som nye rettigheder til barnet med den nuværende formulering, ikke bliver reelle rettigheder. Som det står, har det snarere karakter af en ret til at ytre sig uden garanti for, at der bliver lyttet. Vi savner, at der i lovforslaget er flere konkrete rettigheder, som barnet/den unge kan støtte sig op ad.

Færre proceskrav – afskaffelse af frister

Vi anerkender ønsket om at sætte det sociale arbejde fri ved at fjerne rigide proceskrav og give den enkelte rådgiver rum til at tilrettelægge indsatsen, så den bedst muligt modsvarer barnets behov. Vores og andres erfaringer viser dog, at kommunerne ofte ikke lykkes med at inddrage børn i tilstrækkeligt omfang eller på en hensigtsmæssig måde i dag, og vi er derfor ikke betryggede i, at færre proceskrav vil medføre øget kvalitet og hensigtsmæssig prioritering. De øgede forventninger til øget børneinddragelse vil fordre en styrket opmærksomhed herpå i overgangsfasen efter lovens ikrafttrædelse. Børneinddragelse er en krævende – herunder tidskrævende - faglig disciplin, som ikke alle mestrer, og vi kan være bekymrede for, at den tid, der frigives ved at fjerne proceskravene ikke kanaliseres ind i inddragelsesaktiviteter. Vi ved fra undersøgelser, at mange unge ikke oplever, at de har indflydelse på, hvad kommunen beslutter om dem i deres sag, og at de unge, der befinder sig i de mest udsatte positioner, også er dem, der oplever sig mindst inddraget. Det billede kender vi også fra vores medlemmer og frivillige: det kræver ressourcer at være i kontakt med kommunen, og det er ofte svært at gennemskue, hvad man har ret til og hvornår. Ved at fjerne de faste krav bliver det endnu sværere at få overblik over, hvad man kan forvente fra kommunen.

Børnesamtalen er et centralt skridt i at sikre, at barnets ønsker, behov og drømme bliver retningsgivende for den sociale indsats. Børnesagsbarometeret (2022) viser, at kravet om

en børnesamtale forud for afgørelsen, hvor der tales om den konkrete foranstaltning ikke overholdes i 45 pct. af sagerne, samt at kravet om opfølgningssamtale indenfor de første tre måneder efter en iværksat foranstaltning opfyldes i under halvdelen af sagerne. Vi er på den baggrund bekymrede for, at der lægges op til en dynamisk proces med færre lovbundne nedslagspunkter for, hvornår barnet skal høres. Vi frygter, at fjernelsen af flere af de nugældende proceskrav kan medføre, at barnet reelt får svækket sine rettigheder ift. gældende lov - særligt når det kommer til, hvornår der skal afholdes børnesamtaler.

Det gælder særligt i nedenstående tilfælde:

Afdækning og Børneudredning

Vi er bekymrede for, at afskaffelsen af den nuværende frist på fire måneder ifm. den børnefaglige undersøgelse stiller børn og forældre dårligere end i dag. Afskaffelse af fristen kan medføre, at færdiggørelsen af undersøgelsen trækker ud, og at barnet (og forældrene) skal leve i uvished længere end nødvendigt, ligesom det i visse tilfælde kan medføre, at barnet ikke får den nødvendige hjælp i tide. Vi foreslår derfor, at den nuværende frist opretholdes, eller at der indføres en bestemmelse om, at kommunen ifm. beslutningen om udredning fastsætter en frist for gennemførsel.

Afgørelse om anbringelse

Afskaffelsen af den nuværende formulering i servicelovens §48 til fordel for den generelle formulering i lovforslagets §5 stk. 3 kan i værste fald betyde, at der ikke gennemføres en børnesamtale ifm. anbringelsen. Det bør tydeliggøres, at der altid skal gennemføres en børnesamtale ifm. anbringelse. Det at blive anbragt er en voldsom begivenhed i et barns liv, og der er i forbindelse med anbringelsen behov for at barnet/den unge bliver lyttet til og inddraget undervejs i processen.

Opfølgning

Vi er ligeledes bekymrede for, at de lempede regler for opfølgning vil medføre færre opfølgningssamtaler, samt at de fysiske besøg i anbringelseshjemmene i højere grad erstattes af telefonisk/digital opfølgning mhp. at spare tid. Digitale samtaler kan være et godt greb, som kan understøtte fleksibilitet i opfølgningen, men det er vigtigt at sikre, at rammerne for samtalen er egnede, fx ift. at barnet kan tale frit.

Børn og unge udvikler sig hele tiden, ligesom anbringelseshjemmene ændrer sig som konsekvens af fx udskiftning i personalegruppen eller i ledelsen eller på baggrund af plejefamiliens ændrede forhold. Der kan opstå ændringer i kulturen og normerne som følge heraf, eller fordi sammensætningen i børnegruppen gør anbringelseshjemmet utrygt. Den løbende opfølgning er derfor helt afgørende for at sikre tryghed og trivsel gennem hele anbringelsen.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At det nuværende forslag justeres, så der indføres krav om minimum 2 opfølgningssamtaler (ud over de to samtaler som led i det personrettede tilsyn) med sagsbehandler i hvert af de første to år efter anbringelse/skift af anbringelsessted.

- At der efter de første to år indføres et "følg eller forklar"- princip, således at det pålægges rådgiveren at redegøre for, hvorfor der ikke er afholdt børnesamtaler minimum 1 gang årligt samt for hvorfor der ikke er aflagt fysisk besøg ifm. børnesamtalen, hvis dette er tilfældet.

- At lovforslaget justeres, så det indeholder tydeligere kriterier for, hvad der bør udløse en opfølgning. Hvis ikke det kan medtages i selve lovteksten, kan det præciseres i bemærkninger/vejledningen til loven, at skolefravær, øget antal magtanvendelser i anbringelseshjemmet, øget forbrug af PN medicin, selvskadende adfærd, misbrug og kriminalitet altid bør give anledning til at kommunen følger op på sagen.

- At det tydeliggøres i lovforslaget, hvornår der som minimum skal gennemføres en børnesamtale, herunder ifm. afgørelse om anbringelse.

- At den samlede nedjustering af proceskrav/fravær af konkrete frister følges af konkrete rettigheder til børn og forældre fx ret til at anmode om udredning, om (opfølgende/børne-) samtale med rådgiver samt en tydelig klageadgang.

- At der indføres et "følg eller forklar"- princip ift. valg af konkret støtteindsats, således at udgangspunktet er, at barnets ønske om en konkret kontaktperson eller anden støtteindsats skal følges, medmindre der er helt særlige hensyn, der gør sig gældende og som overstiger hensynet til at følge den unges ønske.

Dette skal understøtte, at kommunen forholder sig aktivt til behovet for opfølgende samtaler med barnet, samt at det er tydeligere for barnet, hvad det har krav på og kan forvente fra kommunen. Møderne skal samtidig sikre, at barnet er velanbragt og give mulighed for at justere støtten til barnet og/eller anbringelseshjemmet.

Vi ved, at frister og krav i sig selv ikke nødvendigvis er en garanti for, at der sker den fornødne inddragelse og opfølgning, eller at kvaliteten af samtalerne er høj, men det er et klart signal til både børnene og kommunerne om, hvad man kan forvente som anbragt. Håndfaste rettigheder er et holdepunkt for barnet/den unge, som udgør en grundlæggende retssikkerhed for den enkelte.

Rettigheder udvandes – barnets stemme bliver vejledende frem for forpligtende

I De Anbragtes Vilkår er vi ærgerlige over, at en række af de rettigheder, der fremgår af aftaleteksten, fremtræder i en udvandet version i lovforslaget. Konkret betyder det, at rettigheden fremfor at være en egentlig ret til barnet i stedet tager form af en henstilling fra barnet, som kommunen så skal vurdere om skal efterkommes. Det bliver altså en ret til at give udtryk for sit ønske, men ikke ret til at ønsket efterkommes.

Barnets ret til at frabede sig samvær

Det gælder særligt barnets ret til at frabede sig samvær med forældre/familie. Vi ved både fra forskning og fra de levede erfaringer i vores bagland, at det for mange er væsentligt at opretholde relationen til forældre og familie. Men det er også centralt, at vi ikke risikerer, at den faglige forestilling om det gode samvær, trumfer børnenes og de unges ønsker. Vi ser desværre alt for mange eksempler på børn, der mod deres ønsker sendes hjem til hårdt og ubehageligt samvær hos forældre, der ikke er i stand til at passe på dem og skabe et trygt miljø under samværet. Her kender vi til flere eksempler, hvor børn/unge er blevet afleveret til åbenlyst påvirkede/berusede forældre. Vi mener, at når et barn frabeder sig samvær er det et krisetegn, der bør tages alvorligt.

Af lovforslagets §103 stk. 2 fremgår det, at barnet kan *anmode* om, at samværet alene kan finde sted med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet eller den unge eller om at få suspenderet samværet med forældre og netværk i en periode. Det fremgår endvidere af forslagets § 104 stk. 5, at kommunen ikke kan træffe afgørelser, som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end 1 gang om måneden. En sådan afgørelse sidestilles med en afbrydelse af forbindelsen og skal træffes af kommunens børne- og ungeudvalg. Det betyder i praksis, at barnets ret til at frabede sig samvær udvandes, fordi reglerne ikke skaber den nødvendige tryghed for barnet til at fortælle om svigt, når det ikke har sikkerhed for, at det ikke sendes hjem alligevel, efter at det har frabedt sig samvær. Dertil kommer, at tidsgrænsen på max 1 måned er alt for snæver til at det for mange børn og unge vil opleves som en egentlig pause i samværet.

Barnets ret til at anmode om at blive anbragt udenfor hjemmet

Det gælder ligeledes barnets ret til at anmode kommunalbestyrelsen om, at blive anbragt udenfor hjemmet. Her fremgår det af lovforslaget, at barnet har ret til at anmode om at blive anbragt, men kommunen er udelukkende forpligtet til at vurdere *om* der skal foretages en nærmere undersøgelse af baggrunden herfor. Vi mener, at når et barn beder om at blive anbragt udenfor hjemmet, er det et krisetegn, som altid bør udløse en børneudredning efter § 20.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At § 103 ændres så retten til at frabede sig samvær bliver en egentlig ret. Den kan evt. suppleres med en pligt til at genbesøge beslutningen løbende og første gang efter fx tre måneder.

- At § 104. stk. 4 affattes således: "Kommunalbestyrelsen skal under hensyntagen til barnet eller den unges bedste understøtte, at forældrene eller søskende kan spille en positiv rolle i barnets eller den unges liv".

- At 104 stk. 5 udgår.

- Såfremt det nuværende forslag fastholdes: at kommunen skal godtgøre hvorfor de ikke følger barnets anmodning, samt hvilke skridt de har taget for at gøre det pålagte samvær trygt for børnene. Vi mener desuden, at et sådant set-up skal udbygges med en tydelig klageadgang for barnet/den unge.

- At kommunen forpligtes til at yde støtte til forældre, når barnet har frabedt sig samvær. Det er vigtigt for børnene/de unge, at der i disse pauser fokuseres på at klæde forældrene på til igen på et tidspunkt, at kunne have en betydningsfuld og positiv rolle i børnenes/de unges liv.

- § 48 stk. 2 ændres således, at der altid skal udarbejdes en børneudredning, når et barn anmoder om at blive anbragt udenfor hjemmet.

- At §5. Stk. 4. ændres, så barnets ønske om ikke at medvirke i en samtale også kan være anledning til at fravige forpligtelsen: "Stk. 3 kan i helt særlige tilfælde helt eller delvist fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold, herunder barnets holdning i afgørende grad taler imod det. Barnets eller den unges perspektiver skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis."

Indflydelse på rammerne for inddragelse

Det er vigtigt, at inddragelsen af børn og unge sker på kvalificeret vis. Vi ved, at noget af det, der kan have stor positiv betydning for anbragte børn og unge, er oplevelsen af at have indflydelse på tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen: Med hvem og hvornår skal man mødes (ikke i skoletiden eller lige når man skal til fodbold)? Hvor skal mødernes afholdes (ikke i skolen)? Hvad skal vi tale om (og ikke tale om)? Og ikke mindst muligheden for selv at kunne tage kontakt i vished om, at henvendelsen bliver besvaret indenfor kort tid.

Her er det vigtigt at holde sig for øje, at børn og unges ret til at blive hørt også gælder retten til at sige fra og have nogle frirum i hverdagen, fx skolen eller håndboldklubben, hvor "kommunen" ikke træder ind. Ligesom der kan være behov for at bevare et privat rum og sætte grænser for, hvad de vil tale om med hvem og hvornår.

Dertil ved vi fra vores bagland, at det kan være vigtigt at få mulighed for at møde de mennesker, der træffer afgørelser i ens sag. I dag kan barnet/den unge opleve, at dialogen sker med en sagsbehandler, som så videregiver oplysningerne til visitationsudvalget. Det betyder, at den sagsbehandler, der står for børnesagen, og som kender barnet/den unge og deres familier ikke nødvendigvis har noget at sige ift. indstillinger og afgørelser i sagen, som derfor i praksis kan gå en anden vej, end rådgiverens sagsoplysning peger i retning af. Det kan give en oplevelse af pseudo-inddragelse, hvis det, man har fortalt, ikke lægges til grund for afgørelsen, ligesom det medfører en uigennemsigtighed ift. hvem der egentlig træffer beslutningerne. I yderste konsekvens kan det bidrage til at fremmedgøre barnet/den unge fra systemet. Vi mener, at man har krav på at møde dem, der træffer så afgørende beslutninger på ens vegne.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- § 5 udvides så det fremgår, at barnet eller den unges holdninger og synspunkter skal tilvejebringes og lægges vægt på ved direkte kontakt og samtaler i forbindelse med tilrettelæggelsen af sagsbehandlingen og udformningen af notater og barnets plan/ungeplanen.

- At der indføres en ret til at møde de mennesker, der træffer afgørelser i ens sag, hvis man ønsker det.

Rettigheder – der mangler fokus på hvordan vi kommer fra papir til praksis

Forslaget indeholder gode ambitioner om at give barnet flere rettigheder. Et eksplicit fokus på børnenes rettigheder og på, at det også handler om omsorg, om at indgå i sociale fællesskaber og om ret til at få *indflydelse* er afgørende. Der er med lovforslaget også indført nye materielle rettigheder for barnet fx ifm. at aldersgrænsen for partstatus nedsættes fra 12 til 10 år og at barnet med lovforslaget får ret til at modtage psykologbehandling i regi af civilsamfundsorganisationer uden forældremyndighedsindehavers samtykke. Ligeledes er der med lovforslaget indført ret til, at det 10-årige barn kan bede om at få permanentgjort sin anbringelse. Alle tiltag der styrker barnets retsstilling, og som vi hilser velkommen.

Det er imidlertid uklart, hvordan det sikres, at børnene får reel adgang til disse rettigheder. Der er en overhængende risiko for, at de nye rettigheder bliver pseudo-rettigheder, fordi det bliver op til barnet at håndhæve dets ret, ligesom de mange forskellige aldersgrænser gør det svært at få overblik over hvilke rettigheder, der indtræder hvornår

Det er nødvendigt at tage højde for, hvordan det i praksis sikres, at børn og unge får mere indflydelse på eget liv. Vi skal sikre, at rammerne er sådan, at børnene får viden om og opbakning til at bruge deres rettigheder. Ellers har de ingen reel værdi.

For mange aldersgrænser gør det svært at gennemskue, hvad man har ret til hvornår

Hvis forslagets ambition om at styrke barnets/den unges retsstilling skal lykkes, er det afgørende, at reglerne er så enkle som muligt. I lovforslaget opereres der imidlertid med en række forskellige aldersgrænser, som gør det unødigt kompliceret at få overblik over, hvad man har ret til hvornår. Vi ser positivt på sænkningen af aldersgrænsen for partsstatus fra 12 år til 10 år, men er undrende overfor, hvorfor man så skal være 12 år for at modtage psykologhjælp jf. den foreslåede § 41 eller 14 år for at komme i privat familiepleje jf. den foreslåede § 42. Tilsvarende er der en række bestemmelser, der retter sig mod det 15-årige barn mens ungeplanen efter §108 først udarbejdes ved det 16. år.

Vi ved fra undersøgelser, at hver 3. unge oplever, at det er svært at få fat på deres sagsbehandler, når de har brug for det, og vi ved fra vores medlemmer, at de ofte har oplevet deres forløb som ulogisk og uigennemskueligt. Derfor er det vores vurdering, at der er behov for en målrettet indsats for at sikre, at de rettigheder, der lægges op til med Barnets lov – både nye og gamle – reelt bliver rettigheder for anbragte børn og unge. Det skal ske gennem forenkling af reglerne og en målrettet og skræddersyet rådgivningsindsats, der følger barnet og sikrer, at de kender og kan håndhæve deres rettigheder hele vejen igennem forløbet.

Bisidning

En del af svaret ligger i bisidning. Alt for få børn har en bisidder, bl.a. fordi de ikke ved, at de har ret til en. Det fremgår af forslaget, at kommunen fremover eksplicit forpligtes til at oplyse barnet/den unge om, at de har ret til at invitere en bisidder, samt at denne forpligtelse skal ses i sammenhæng med den generelle pligt til at rådgive borgerne om deres rettigheder. Det er en styrkelse af barnets retsstilling, som vi hilser velkommen. Vi mener imidlertid, at retten bør udvides, således at bisidningen gøres obligatorisk på bestemte tidspunkter i sagsforløbet.

Øgede rettigheder til børn stiller krav til de voksne omkring dem

Det, at styrke barnets stemme gennem flere rettigheder, herunder flere rettigheder tidligere i barnets liv, stiller store krav til de voksne, der er omkring dem. Sammen med retten til at frabede sig samvær, bede om at blive anbragt, bede om hjemgivelse mv. følger risikoen for, at barnet bliver udsat for krydspres fra forældre/plejefamilie og øvrige voksne omkring dem. Det er derfor væsentligt at fremhæve, at kommunen skal sikre børnene mulighed for at udtrykke sig uden at deres udsagn gives direkte tilbage til enten forældre eller plejeforældre samt, at der skal tages bestik af risikoen for, at barnet udsættes for religiøst eller socialt betinget pres og kontrol.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At der indføres et obligatorisk møde mellem en professionel bisidder og barnet ifm. anbringelse og når der indtræder nye regler og rettigheder for barnet.

- At der indføres færre aldersgrænser fx 10, 15 og 18 år, så det er tydeligt for barnet/den unge, hvornår der indtræder nye rettigheder.

- At der indføres en eksplicit ret for barnet til selv at tage kontakt til sagsbehandleren, og at det præciseres, at der ikke må være unødig lang svartid, når barnet/den unge rækker ud.

- At der i forbindelse med vedtagelse af loven nedsættes en arbejdsgruppe, der kan udvikle en model for målrettet, obligatorisk rettighedsformidling.

Sprogbrug – opgør med det "særlige" blik på barnet

I De Anbragtes Vilkår har vi talt for, at lovgivning og øvrig sprogbrug på området skal revideres, så vi undgår, at det bidrager til at stigmatisere børn og unge og deres forældre. Vi er derfor glade for, at der i lovforslaget ligger en eksplicit intention om at gøre op med stigmatiserende sprogbrug. Der er flere gode tiltag, herunder afskaffelsen af begrebet "aflastningsophold" mhp. at sikre, at børn ikke får det indtryk, at de er en belastning. Ligeledes hilser vi erstatning af betegnelserne "opholdssteder" og "døgninstitutioner" med "børne- og ungehjem" velkommen, så længe "børn- og ungehjem" altid er en samlet betegnelse for døgntilbud ligegyldigt målgruppens alder. Børnehjem som titel, vil ikke være fordelagtig af historiske årsager. I forlængelse heraf vil vi også opfordre til, at der i stedet for "anbringelsessted" anvendes betegnelsen "anbringelseshjem".

Vores oplevelse er dog, at man med det foreliggende forslag, trods ovennævnte, ikke er nået helt i mål. Lovforslaget afspejler fx stadig en grundlæggende forståelse af, at barnet/den unge har brug for "særlig" støtte (jf. § 1) for at klare sig. Vi kunne ønske os, at der i stedet blev lagt vægt på, hvad barnet alment har brug for, for at trives og udvikle sig (som alle andre børn), ligesom vi mener, at det bør tydeliggøres, at der er tale om et forældeansvar og socialpædagogisk støtte fremfor behandlingsindsatser.

Der er derudover enkelte øvrige steder, hvor der med fordel kan ændres i sproget.

Det gælder særligt den nye terminologi om screening, afdækning og udredning, der lader til at være hentet fra sundhedsområdet og som giver uheldige associationer til diagnosticering og sygdom fremfor social støtte og trivsel. Særligt begreberne screening og udredning kan derudover skabe forvirring for de børn/unge der er i forløb i fx psykiatrien, hvor de screenes eller udredes i ordenes egentlige forstand.

I forslaget videreføres anvendelsen af begrebet "sagsbehandler" om myndighedsrådgiveren. Sagsbehandler kan imidlertid give indryk af, at man som barn eller

ung "er" en sag fremfor et menneske. Det har dermed en uheldig konnotation, som kan virke fremmedgørende for barnet/den unge.

Endelig savner vi en tydeliggørelse af, at lovforslagets vigtige intention om at gøre op med stigmatiserende sprogbrug, også skal afspejles i de konkrete sagsakter, som børn/unge og forældre får udleveret ifm. en aktindsigt. Vi ved fra vores bagland, at det er hårdt og krævende at læse sin sag – særligt hvis man oplever at fokus er på alt det myndigheden, oplever man ikke kan, som det desværre ofte er tilfældet i dag. Det fremgår af bemærkningerne til forslaget, at med den foreslåede ordning vil det overordnede mål for indsatsen og indsatsens forventede varighed fremadrettet i stedet skulle beskrives i afgørelsen om den konkrete indsats. Et inkluderende sprogbrug bør derfor afspejles i alle sagens dokumenter og ikke kun i barnets plan.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At der i stedet for "særlig støtte" blot tales om "støtte" eller evt. "fortsat støtte", der hvor det giver mening.

- At ordet "sagsbehandler" erstattes med "Børne- og ungerådgiver". Det signalerer mere tydeligt, hvad deres opgave er, og hvad barnet/den unge kan forvente.

- At betegnelsen "anbringelsessted" erstattes med "anbringelseshjem".

- At det tydeliggøres i forslaget, at skriftligheden i Barnets Plan, notater, indstillinger mv. i lighed med lovteksten ikke bør være præget af stigmatiserende sprogbrug.

Familie og forældre – at hjælpe forældrene er også at hjælpe børnene

Det er positivt, at det i lovteksten i § 76 fremgår, at kommunen er forpligtet til at træffe afgørelse om støtte til forældre, hvis børn er anbragt, ligesom det fremgår med bestemmelsen i § 92, stk. 3, at i sager om anbringelse uden for hjemmet, jf. §§ 46 og 47, skal Barnets Plan angive, hvilke former for støtte der skal iværksættes for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet, og i tiden efter barnets eller den unges hjemgivelse. Målet med den sociale indsats må altid være at yde støtte til at hele familien kommer i trivsel. Her er der ikke en modsætning mellem børn og forældre. Det er vigtigt, ikke kun for forældrene men også for barnet, at forældrene får den støtte, de har brug for. Anbragte børn har behov for at vide, at der er andre, der tager ansvar for forældrene, mens de er anbragt udenfor hjemmet. Børnene har ligeledes brug for, at der er sket noget i mellemtiden, hvis man er anbragt på baggrund af forældrenes manglende kompetencer, så man vender tilbage til bedre forhold når/hvis man hjemgives. Støtten til forældrene skal endvidere bidrage til at mindske usunde familiedynamikker og understøtte at forældrene – også på sigt - kan have en positiv rolle i

børnenes og de unges liv efter endt anbringelse og ind i voksenlivet. Loven skal sikre hjælp til forældrene - også for barnets skyld.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At den eksisterende §75 ændres, så kommunerne forpligtes til at gentage tilbuddet om en støtteperson til forældre hvis barn anbringes, hvis forældrene har afslået i forbindelse med anbringelsen af barnet. Nogle forældre afslår måske indledningsvis fordi de er vrede over anbringelsen og derfor ikke ønsker mere kontakt med kommunen.

- At det præciseres ifm. § 76, at kommunen er forpligtet til at gentage tilbuddet om støtte efter § 75, § 32 stk.1 eller efter anden lovgivning.

Stabilitet i anbringelsen – vi skal tage afsæt i barnets behov og indrette systemet efter det

Anbragte børn oplever alt for mange skift og midlertidighed til trods for, at vi ved, at stabilitet og forudsigelighed er vigtige forudsætninger for, at børn kan trives og slå rod. Skift i bosted, relationer, skole, netværk mv. er alle ødelæggende for et børneliv. I De Anbragtes Vilkår er vi derfor glade for at konstatere, at lovudkastet indeholder flere tiltag, der skal bidrage til at skabe stabilitet og øge kontinuiteten i anbragte børns liv. Det gælder bl.a. § 8 stk. 2, hvor det fremgår, at Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet. Ligesom det præciseres i § 10 stk. 3, at en afgørelse efter loven skal iværksættes straks efter, at den er truffet.

Der er dog flere steder, hvor vi ser, at dette udfordres med den nuværende udformning af loven.

Tilknytning af sagsbehandlere

I aftalen om Børnene Først lagde aftalepartierne op til, at der i "svære" sager, hvor der skal tages stilling til, om barnet skal anbringes, skal tilknyttes to sagsbehandlere, når det skal vurderes, om et barn eller en ung skal anbringes mhp. at styrke kvaliteten af de faglige vurderinger. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det endvidere, at formålet med at indføre to sagsbehandlere jf. § 21 hhv. §156 er at sikre færre skift, mere kontinuitet og en fast praksis med faglig sparring i sager om anbringelse. Af lovforslaget fremgår det, at dette er udmøntet således, at det pålægges kommunen at sikre, at der ved ´væsentlige møder´ ifm. udredning deltager to sagsbehandlere og kun i sager, hvor der ikke tidligere har været iværksat støttende indsatser samt ved samtaler, der gennemføres som led i det personrettede tilsyn. Det er imidlertid ikke blot ifm. udredning, at barnet/den unge har behov for kontinuitet og høj faglig kvalitet i kontakten med kommunen. Ligesom det ikke kun er børn, der ikke har haft kontakt med kommunen tidligere, der har behov for

kontinuitet i sagsforløbet. Vi forestiller os derfor, at der kan laves en ordning, hvor der fast arbejdes i teams á to sagsbehandlere, der både møder børnene sammen indledningsvis, deltager i møder, der hvor der er behov og løbende sparrer om de konkrete sager. Det afgørende er, at de kan dække ind for hinanden, så barnet/den unge ikke oplever at blive "tabt" eller skulle starte forfra med at fortælle sin livshistorie, hvis den ene er syg, holder ferie, får nyt job el.lign. Vi ser ikke, at den foreslåede ordning opfylder det behov.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At der i alle sager om anbringelse af et barn eller en ung indføres pligt til at tilknytte to sagsbehandlere til sagen, der fast kan følge barnet/den unge. Dette kan også bidrage til en øget kvalitet børnesamtaler samt den løbende inddragelse mv.

Second opinion

Second opinion er et vigtigt skridt i at sikre barnets stemme ind i de beslutninger, der træffes på dets vegne, og det er positivt, at der med lovforslaget sikres opsættende virkning, mens den uvildige vurdering pågår. Det er imidlertid afgørende, at Ankestyrelsen sikres adækvate faglige og økonomiske ressourcer til at løfte opgaven, således at behandlingen af sagerne ikke trækker unødigt længe ud. Det er desuden vigtigt, at en kommende ankeinstans kan tage stilling til det socialfaglige skøn i sagerne, herunder taler med barnet, familien og anbringelseshjemmet, således at der ikke alene er tale om en juridisk genvurdering af afgørelsen.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At det sikres, at Ankestyrelsen har nødvendige ressourcer til at foretage socialfaglige skøn samt til at behandle sagerne indenfor en rimelig tidshorisont.
- At det præciseres i lovforslaget, at såfremt barnet ikke får medhold, skal der stadig iværksættes en indsats som sikrer, at barnet kommer i trivsel igen.

Civilsamfundets rolle

Anbragte børn og unge har brug for varige, positive relationer og for at indgå i almindelige fællesskaber med jævnaldrende. Her kan civilsamfundet spille en vigtig rolle for de børn og unge, der har et spinkelt netværk og savner en tryg voksen, der kan følge dem i deres opvækst - og måske endda ind i voksenlivet. Det er imidlertid afgørende at fastholde, at det dels altid må være et *supplement* til den myndighedsbårne indsats og dels at det ikke må erstatte kommunens fokus på at understøtte de eksisterende relationer til familie, søskende osv. Det er endvidere vigtigt at sikre, at der stilles krav til kvaliteten af indsatserne. Det er her et opmærksomhedspunkt, at frivillige/civilsamfundsorganisationer ikke er underlagt tilsyn på samme vis som fx plejefamilier.

Det er bl.a. helt centralt, at der arbejdes målrettet med afklaring af de frivillige, så de forstår den opgave, de påtager sig, herunder forstår barnet/den unges behov for kontinuitet og for en voksen, man kan regne med, så risikoen for endnu en brudt relation minimeres. Det er desuden afgørende, at barnet/den unge selv har mulighed for at tilvælge den frivillige relation, og at der arbejdes målrettet med match mellem barn/ung og frivillig.

De Anbragtes Vilkår anbefaler:

- At det præciseres at kommunen forpligtes til at undersøge, *hvorvidt* barnet ønsker en venskabsfamilie, så den frivillige relation bliver en barnet selv tilvælger, og det ikke opleves som en påtvungen relation.

Overgang til voksenlivet – vi skal følge forældreopgaven til døre

De Anbragtes Vilkår finder det beklageligt, at der i det fremsendte lovudkast ikke lægges op til en revision af reglerne om efterværn. Som det er i dag, lykkes vi ikke med at skabe en stabil bro ind i voksenlivet for anbragte børn og unge. En undersøgelse lavet af PwC og Policy Lab fra foråret 2022 viser bl.a., at udsatte unge, der tildeles efterværn, i højere grad og tidligere påbegynder en ungdomsuddannelse, har en højere indkomst, begår mindre kriminalitet, end unge, der er i målgruppen for efterværn, men ikke får støtte eller alene får indsatser på voksenområder (f.eks. botilbud eller bostøtte). I dag er det op til den enkelte sagsbehandler at vurdere, om den unge skal have efterværn. Vi ved fra vores bagland, at unge i nogle tilfælde vurderes til at være "for dårlige" til at modtage et efterværn med henvisning til at de mangler udviklingspotentiale. Det sender et meget uheldigt signal om, at de ikke er værd at investere i. Det er derfor vigtigt, at vi sikrer, at lovgivningen understøtter og fordrer et menneskesyn, hvor alle anses for værdifulde og dermed også værd at investere i hvad end det er for at sikre udvikling eller 'blot' trivsel.

I De Anbragtes Vilkår mener vi, at arbejdet med at skabe en god overgang til voksenlivet skal begynde meget tidligere end det er tilfældet i dag. Den nuværende bestemmelse i servicelovens § 68 stk. 11 der indebærer, at kommunalbestyrelsen senest 6 mdr. inden den unge fylder 18 år skal træffe afgørelse om, hvorvidt den unge har brug for efterværn eller opretholdt anbringelse, er rod til stress og uro blandt anbragte unge. Som anbragt har man brug for at vide, hvad der skal ske med en på vej ind i voksenlivet og helt konkret har man brug for at vide, at man ikke risikerer at stå alene. Derfor finder vi det også stærkt problematisk, at man i lovudkastet har valgt at videreføre SEL § 68 stk.11 i barnets lov § 111 stk.1. Vi mener at der, så snart det giver mening for den enkelte med senest ifm. med udformningen af ungeplanen, skal drøftes en langsigtet plan for en god overgang ind i voksenlivet.

Der er behov for at ændre grundlæggende på, hvad vi tilbyder børn og unge og på, hvordan vi forstår vores opgave som system overfor de unge, som vi har taget ansvaret

for. I De Anbragtes Vilkår mener vi, at efterværn skal være en ret som alle anbragte unge kan gøre brug af. Unge skal kunne have grundlæggende tillid til, at de kan få støtte, når behovet er der – og til at de ikke skal kæmpe med systemet for at få det. Vi skal ikke slippe anbragte børn og unge før de har en bolig, et stabilt netværk og er i job eller uddannelse – og vi skal give dem mulighed for at vende tilbage senere i livet, hvis de har behov for vores hjælp og støtte. En virksom efterværnsindsats skal både sikre, at flere unge får adgang efterværn og at støtten fortsættes længere end den gør i dag, så vi reelt løfter forældreopgaven.

De Anbragtes Vilkår anbefaler vi derfor:

- At der indføres en ret til et efterværnsbevis, der sikrer den unge støtte fra en tryg voksen, hjælp til at finde en bolig og få en sund økonomi samt støtte til at etablere et stabilt netværk. Støtten skal være tilgængelig frem til det 30.år og det skal være muligt at vende tilbage, selvom man tidligere har takket nej til støtte.

- At der indføres en *ret* til den unge til at vælge kontaktperson ifm. overgangen jf. den foreslåede § 114 stk. 2, og at der samtidig indføres et "følg eller forklar"-princip ifm. med denne ret, således at udgangspunktet er, at barnets ønske om en konkret kontaktperson skal følges medmindre der er væsentlige hensyn, der overstiger hensynet til at følge den unges ønske.

- Endelig bør der gives ret til psykologhjælp eller anden terapi. Det bør være en del af efterværnet, at der tages stilling til behovet for terapi, og den tidligere anbragte guides til at finde rette hjælp for vedkommende.

Implementering og evaluering – børnenes perspektiv i fokus

Endelig ser vi en grundlæggende udfordring i de rammevilkår som aftalen medfører for kommunernes opgaveløsning. Øget inddragelse kræver ressourcer og kompetencer, og vi er bekymrede for, om kommunerne med aftalen tilføres tilstrækkelige ressourcer til at løfte opgaven med den store og nødvendige omstilling, som aftalepartierne lægger op til, herunder opgaven med at sikre inddragelse af de helt små børn. Vi ved både fra undersøgelser, børnesagsbarometeret samt fra vores eget bagland, at kommunerne langt fra lykkes med at inddrage børn og unge på en kvalificeret måde og i fornødent omfang. Det er ikke fordi de ikke vil, men skyldes i høj grad at de mangler tiden, kompetencerne og økonomien til at vejlede ordentligt, herunder følge op og sikre, at barnet/den unge har forstået informationen og bliver i stand til at handle på det fx ved at sikre, at barnet får en bisidder.

Vi mener derfor, at det er afgørende, at implementeringen af reformen monitoreres tæt fra dag 1 mhp. at sikre, at loven anvendes som tiltænkt, herunder særligt om afskaffelsen

af proceskrav medfører, at ressourcerne kanaliseres det rette sted hen, så kvaliteten i sagsbehandlingen styrkes, og børn og unge oplever mere meningsfulde forløb.

Det er derfor også afgørende, at den løbende monitorering og evaluering inddrager børn og unges oplevelse af den ændrede lovgivning, af inddragelsens kvalitet, og af deres reelle indflydelsesmuligheder. Oplever de sig inddragede? Kan de deltage i de rum de inviteres ind i, eller bliver de bare symbolsk inviteret? Fører inddragelsen til at deres ønsker og synspunkter får reel betydning i beslutningsprocesserne? Forstår de deres situation og giver den mening for dem? Lykkes kommunerne med af-stigmatisere sprogbrugen i sagsakter og andre skriftlige produkter?

Evalueringen bør også undersøge, hvorvidt kvaliteten af anbringelser forbedres som følge af reformen. Heri bør indgå børn og unges egne oplevelser af de rammer de lever under i deres anbringelseshjem: oplever de sig holdt af, at der er ro og stabilitet i deres hjem og er de trygge ved de voksne og børn, de bor sammen med?

Vi mener, at det er af helt afgørende betydning, at der med implementeringen af loven følger en klar model for, hvordan man vil sikre, at loven anvendes efter hensigten, herunder særligt hvordan man vil sikre, at kommunerne lever op til ambitionen om styrket inddragelse af børn og unge og mere flexibel anvendelse af ressourcerne til fordel for børn i udsatte positioner.

Afslutningsvis vil vi erindre om, at der fortsat er alt for mange anbragte børn og unge der ikke får folkeskolens afgangseksamen. Hvis vi skal lykkes med at løfte den udfordring, er det afgørende at tænke skole- og socialområdet tæt sammen. På den baggrund savner vi et eksplicit fokus på anbragte børn og unges skolegang i det foreliggende lovudkast.

Med venlig hilsen

David Adrian Pedersen
Formand

Camilla M. Kronborg
Sekretariatsleder

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet

Journalnr.	
Jurist	Merethe Laursen
Telefon	22 68 23 05
E-mail	merethe.laursen@dukh.dk
Dato: 24. juni 2022	

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sagsnr. 2021 - 4659

Høring over udkast til forslag om barnets lov

Tak for høringsmateriale.

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH) har deltaget i forudgående inddragelse og fået udkast til forslag om barnets lov i høring. Det er en spændende proces at deltage i på et for DUKH centralt område. DUKH har i forbindelse med høring fokus på retssikkerhed for DUKH's målgrupper.

Forslag om barnets lov bygger på en politisk vedtaget reform kaldet "Børnene Først". En reform der bygger på et bredt politisk flertal, hvor der er enighed om at se på børns rettigheder med et ønske om at stadfæste et tidssvarende børnesyn, der både i lovgivning og praksis skal sikre, at børn ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets stemme får større betydning i sagsbehandlingen.

Barnets lov, som den fremgår af forslaget, er for størstedelen uddrag af nuværende lovgivning, der er sammensat i en ny kontekst - til tider tilsat nye formuleringer (paragraffer med oprindeligt indhold – men sprogligt fornyet), henvisning til serviceloven, og helt nye bestemmelser.

I forhold til retssikkerheden kan det være problematisk med denne sammensætning, idet det kan give anledning til forskellige fortolkninger.

Flere rettigheder til børnene er en af overskrifter i den politiske aftaletekst. Af udkast til lovforslag fremgår det, at ministeriet finder, at barnets lov bør afspejle et tidssvarende børnesyn, hvor barnet eller den unge har egne rettigheder, og hvor der lægges afgørende vægt på barnets eller den unges perspektiv og synspunkter, både i sagsbehandlingen og tilrettelæggelsen af indsatsen.

Lovforslaget afspejler intentionerne i forhold til flere rettigheder til børn og unge, i sammenhæng med afklaring af snitflader til forældres og myndigheders ansvar, samt myndigheders tilrettelæggelse af behandling af sager om hjælp og støtte efter loven. Vejledning, information og kommunikation bliver centralt i forhold til udbredelsen, og den fulde anvendelse af de nye rettigheder. Barnet og den unges brug af rettighederne vil således kunne afhænge af at barnet eller den unge har modtaget og forstået, at der er vejledning og information.

I forhold til retssikkerheden er det bekymrende at vejledning, information og kommunikation spiller en stor rolle i forhold til børn og unges mulighed for at benytte sig af rettighederne i loven.

Forslag til barnets lov indeholder nye regler for udredning af barnets eller den unges behov. De nye regler skal tage hensyn til behovet for regelforenkling og afbureaukratisering med henblik på at flytte ressourcer fra unødig dokumentation til arbejdet med barnet og familien.

På den baggrund udformes udrednings forløb indeholdende: screening (§ 18), afdækning (§ 19) og børneudredning (§ 20). Nyt sagsforløb indføres således med loven. Ansøgninger og henvendelser – på nær henvendelser, der efter loven skal starte som børneudredning – starter således med en screening, kan herefter overgå til en afdækning, hvis det er nødvendigt og i særlige tilfælde en børneudredning.

Af § 20 om børneudredning fremgår det at kommunalbestyrelsen i visse oplistede situationer skal iværksætte en børneudredning. Situationer ud over de nævnte vil som hovedregel starte med en screening efter § 18.

Screening vil skulle foretages, når der er grund til at antage, at et barn eller en ung vil have behov for hjælp eller støtte efter barnets lov. Ved screening efter § 18, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere om det er en problemstilling, der kan afgøres på baggrund af screeningen, om der skal mere afdækning til eller om der skal en børneudredning til.

I den situation, hvor det på baggrund af screeningen vurderes, at der ikke er behov for yderligere afdækning af barnets eller den unges behov, vil den foreslåede ordning betyde, at der ikke på det foreliggende grundlag vil skulle foretages yderligere oplysning af sagen.

Af lovforslaget fremgår det, at en sådan vurdering vil være en procesledende beslutning, der ikke særskilt vil kunne påklages til anden administrativ myndighed.

Tilsvarende fremgår det af bemærkningerne til § 19 vedr. afdækning, at kommunalbestyrelsens beslutning om at iværksætte en afdækning vil være en procesledende beslutning, der ikke vil kunne påklages særskilt til anden administrativ myndighed.

I forhold til retssikkerheden er det problematisk med områder i lovgivning, hvor der ikke er klageadgang til særskilt administrativ myndighed. Specielt når det drejer sig om områder, hvor der vurderes, altså hvor vurderingen har karakter af at der træffes afgørelser, og det er af betydning for modtagelse af hjælp og støtte.

Det er DUKH's erfaring, at manglende særskilt klageadgang, føles som ingen klageadgang, og der sættes ofte lighedstegn imellem manglende særskilt klageadgang og manglende retssikkerhed.

DUKH anbefaler derfor, at der indsættes klageadgang til særskilt administrativ myndighed i de nævnte situationer.

Når der foretages screening efter § 18 eller afdækning efter § 19 så vil det ofte være i forbindelse med en ansøgning og dermed resultere i en afgørelse. I de tilfælde, hvor der træffes afgørelse om hjælp og støtte med afsæt i vurderingerne efter §§ 18 og 19, vil der kunne klages over afgørelserne og over de procesledende beslutninger. I forbindelse med sådan en klage vil der imidlertid udelukkende blive set på om generelle forvaltningsretligt forpligtelser til at sikre tilstrækkelig oplysning af sagen er opfyldt – selve vurderingen prøves heller ikke her.

Afdækning efter § 19 vil kunne ske ved at indhente oplysninger fra fagpersoner, der har kendskab til barnet, den unge eller familien. Det vil også være muligt at indhente udtalelse fra VISO under en afdækning. Afdækning sker som led i en indsats, og vil være et procestrin, hvor mange sager afgøres. I forhold til den centrale placering i processen som afdækningen har, undrer det at der i lovforslaget kun stille krav om at der skal dokumenteres i rimeligt omfang. Det angives at det for eksempel vil kunne være i form af et kort afdækningsnotat, der beskriver de relevante forhold, de oplysninger der er indhentet, eller faglige observationer med videre der er foretaget, hvordan

barnet eller den unge og familien har været inddraget, og med en socialfaglig vurdering af støttebehovet.

Det er DUKH's erfaring at dokumentationen og håndteringen af vurderinger i forbindelse med afdækning har stor betydning for en sags forløb. Det har ofte stor indflydelse på samarbejdet og tilliden, hvis der ikke er dokumenteret fuldstændigt.

DUKH anbefaler derfor, at krav til dokumentation genovervejes.

Regulering af forberedelse af overgang til voksenlivet for unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse foreslås også overført til barnets lov. Den nuværende § 19 a i serviceloven videreføres med sproglige ændringer i barnets lov – herunder også henvisning til forarbejderne til § 19 a i serviceloven.

Overgangen fra barn til voksen er ofte problematisk. Det er DUKH's erfaring, at overgangen ofte igangsættes for sent, hvorfor der opleves usikkerhed omkring indsats og støtte eller manglende indsats og støtte for den unge og familien omkring den unge.

I forhold til retssikkerheden er det problematisk når borgere ikke modtager den rigtige indsats og støtte i rette tid.

DUKH anbefaler derfor, at der indsættes formuleringer i bestemmelsen, der har det formål, at fremme incitamentet til at få overgangen fra barn til voksen til at lykkedes, og sikre at en forsørgelses ydelse også vil kunne træde i kraft ved det fyldte 18. år.

Med forslag til barnets lov stilles forslag om radikale ændringer på børn og unge området. Børn og unge gives flere rettigheder, lovgivning sammenskrives på en ny måde, beslutnings- og arbejdsprocesser ændres.

Det er et forslag med mange og store bekymrende ændringer for målgruppen.

Med venlig hilsen

Merethe Laursen

Specialkonsulent/Jurist

DET KRIMINAL PRÆVENTIVE RÅD

23. juni 2022

Barnets lov

Høringssvar – Høring over udkast til forslag om barnets lov

Ved en mail af den 25. maj 2022 har Social- og Ældreministeriet anmodet Det Kriminalpræventive Råd om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag om barnets lov.

I den anledning skal DKR udtale, at vores mission er at skabe tryghed ved at oplyse om og forebygge kriminalitet.

Først og fremmest bemærker DKR, at lovforslaget til dels er en sammenskrivning af allerede eksisterende lovgivning. DKR kan godt se, at der er gode grunde til at samle bestemmelserne i én samlet lov. DKR afgiver i dette høringssvar kun bemærkninger til de dele af lovforslaget, som vi finder relevante i forhold til kriminalitetsforebyggelse; hhv. punkt 3.5, 3.8, 3.14, 3.16 og 3.17.

3.5 Den rette hjælp til hele familien

DKR skal udtrykke støtte til en obligatorisk udredning af eventuelle søskende til anbragte børn. Vi ved, at anbragte børn og børn fra dysfunktionelle familier alt andet lige har større risiko for at blive kriminelle. Jo tidligere, vi derfor kan sætte ind med støttende indsatser, såfremt det er nødvendigt, desto større kriminalpræventiv virkning har det.

3.8 Anbringelse

Med hensyn til anbringelser generelt lægges der i lovforslaget op til, at anbringelse skal ske tidligere og oftere. Det skal ikke længere være 'den sidste udvej', og barnet skal have en større stemme. Det udmøntes blandt andet ved; at kommunalbestyrelsen får mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse før barnet er født; en tydeliggørelse af, at anbringelse ikke bør være sidste udvej i § 46; at kommunalbestyrelsen løbende skal overveje at indstille til, at barnet anbringes permanent; at barnet skal have en klar ret til at bede om anbringelse; at der indføres et følg-eller-forklar princip mhp. søskende til tvangsanbragte børn.

DKR anerkender problematikken i for sene anbringelser. Er der behov for at sætte radikalt ind, skal det gøres i tide. Samtidig sætter det imidlertid en række krav til, at barnet så får den rette støtte på anbringelsesstedet. Risikoen for konflikter er stor, hvilket betyder, at uddannelse af personalet bliver endnu vigtigere.

I dag oplever for mange anbragte børn og unge sammenbrud i deres anbringelsesforløb. Årsager til sammenbrud er bl.a. mange sagsbehandlerskift; dvs. at den unge har haft to eller flere sagsbehandlere i anbringelsesforløbet; dels om finansielle restriktioner i kommunen, dvs. at sagsbehandlerne har tilkendegivet, at det er vanskeligt at finde optimale anbringelsessteder på grund af økonomiske restriktioner. Derudover er det afgørende, at der er udviklet en handleplan og ikke mindst, at forvaltningen har sikret sig, at den unge er enig i og forstår anbringelsen.

En anbringelse må aldrig være et mål i sig selv. Det er et meget voldsomt indgreb i et barns liv, og det bør derfor altid nøje overvejes, om det er positivt for barnets trivsel og udvikling. Her er det afgørende, at

anbringelsen giver barnet adgang til stabil omsorg og tryghed, således at behovet for tilknytning opretholdes. Desuden har børn som anbringes ofte særlige støttebehov, som bør tilgodeses ved en anbringelse, da barnets udfordringer ellers ikke kan forventes at ophøre (fx kriminalitet, udadreagerende adfærd eller misbrug).

En anbringelse kan – hvis barnet har sociale vanskeligheder, som er medvirkende til, at barnet begår kriminalitet – bidrage til at forebygge kriminalitet. Den har imidlertid ingen automatisk kriminalpræventiv virkning. Det er afgørende, at anbringelsen bliver fulgt op af de nødvendige indsatser; misbrugsafvænning, vredeshåndtering, skolehjælp mv. Derudover skal det understreges, at kvaliteten af de pædagogiske indsatser på anbringelsesstederne er afgørende for barnets videre trivsel, og der kan derfor være særlig grund til evaluering af disse.

3.14 Fra barn til voksen

Med henblik på den del af lovforslaget, der omhandler overgangen fra barn til voksen, bakker DKR op om det helhedsorienterede fokus, som ungeplanen lægger op til. Det er helt afgørende at gå holistisk til værks og supplere med helhedsorienterede indsatser, hvis man for alvor skal afhjælpe problemer for udfordrede børn og unge.

3.16 Særlig hjælp og støtte til børn udsat for overgreb

DKR bemærker, at reglerne om børnehuse i serviceloven videreføres i barnets lov med enkelte redaktionelle ændringer.

3.17 Dømte og unge i risiko for at begå kriminalitet

DKR bemærker, at bestemmelserne i serviceloven, der i dag regulerer regler om tiltag for dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet, videreføres i barnets lov.

Venlig hilsen
Anna Karina Nickelsen
Sekretariatschef

Til Social- og Ældreministeriet

Det er Domstolsstyrelsen vurdering, at lovforslaget vil medføre afledte merudgifter ved retterne, eftersom dommerne forventeligt skal anvende mere tid på arbejdet i børn og unge-udvalgene, som derved går fra den tid, som de kan anvende på afviklingen af sager i byretterne.

Domstolsstyrelsen tager derfor forbehold for at fremkomme med yderligere bemærkninger for så vidt angår økonomien.

Med venlig hilsen

Emilie Kjersner
Fuldmægtig
Direkte: + 45 23428304
emk@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsen
Jura og Forretning
St. Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. (hovednr.): + 45 70 10 33 22
www.domstol.dk

Fra: Charlotte Aastrup Poole <cap@sm.dk>
Sendt: 25. maj 2022 18:03
Til: 3f@3f.dk; law@law.aau.dk; jura@au.dk; foreningen@adoption.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; info@adoptionspolitik.org; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; kontakt@barnetstarv.nu; Viggo Spangsberg - Baglandet København <viggo@baglandet.org>; Pernille Lindegren <pernille@baglandet.org>; Svend@baglandet.org; Henrik@baglandet.org; irene@sonnes.eu; bupl@bupl.dk; bkf@bkchefer.dk; bf@boernesagen.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; dlf@dlf.org; Børns Vilkår <bv@bornsvilkar.dk>; kontaktdanner@danner.dk; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; drc@drc.ngo; dhf@danskhandicapforbund.dk; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; formand@retspolitik.dk; ds@socialraadgiverne.dk; mail@danskeadvokater.dk; mail@danskefamilieadvokater.dk; Danske Regioner <Regioner@regioner.dk>; ds@socialraadgiverne.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; Camilla Kronborg - De Anbragtes Vilkår <camilla@deanbragtesvilkar.dk>; dommerforeningen@gmail.com; mail@dukh.dk; dch@dch.dk; dkr@dkr.dk; iian@nanoq.gl; Pia Brostrøm <pibr@domstol.dk>; Nina Palesa Bonde <NPB@domstol.dk>; ´Domstolsstyrelsen´ <post@domstolsstyrelsen.dk>; fabu@fabu.dk; Henrik Kaustrup Pedersen <info@fadd.dk>; fh@fho.dk; Familieretshuset <post@familieretshuset.dk>; klaus@foa.dk; sek@fbu.dk; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far <presse@foreningenfar.dk>; kontakt@morbarn.info; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; Kate Kengen <kake@domstol.dk>; info@humanrights.dk; info@justitia-int.org; mail@jyskborneforsorg.dk; info@kfumsoc.dk; kl@kl.dk; lise.johansen@kvinderaad.dk; kvinfo@kvinfo.dk; 'info@krifa.dk' <info@krifa.dk>; jurfak@jur.ku.dk; post@boernogsamvaer.dk; sekretariat@lokk.dk; los@los.dk; lfbf@lfbf.dk; lfs@lfs.dk; amr@amr.fo; info@livsvaerk.org; lev@lev.dk; kontakt@levudenvold.dk; dadl@dadl.dk; info@mandecentret.dk; Ditte Reedtz <ditte@mentorbarn.dk>; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; PLF hovedmail <kontakt@plejefamilierne.dk>; mail@politiforbundet.dk; redbarnet@redbarnet.dk; redbarnetungdom@redbarnetungdom.dk; Rigsombudsmanden i Grønland <ro@gl.stm.dk>; Rigsombudsmanden på Færøerne <ro@fo.stm.dk>; info@rigsrevisionen.dk; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>; sand@sandudvalg.dk; landsforeningen@sind.dk; mail@sjaeldnediagnoser.dk; sl@sl.dk; mail@socialtlederforum.dk; sumh@sumh.dk; boa@sam.sdu.dk; tabuka@tabuka.dk; info@taenketankenadoption.dk; ulf@ulf.dk; udbetalingdanmark@atp.dk; info@urk.dk; uknaevn@uknaevn.dk; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; ´Post@VestreLandsret.dk´ <Post@VestreLandsret.dk>; ´Post@OestreLandsret.dk´ <Post@OestreLandsret.dk>; ´Københavns Byret´ <kobenhavn@domstol.dk>; ´Retten i Aalborg´ <aalborg@domstol.dk>; ´Retten i Aarhus´ <aarhus@domstol.dk>; ´Retten i Esbjerg´ <esbjerg@domstol.dk>; ´Retten i Glostrup´ <glostrup@domstol.dk>; Post Rig <post.rig@Domstol.gl>; ´Retten i Helsingør´ <helsingor@domstol.dk>; ´Retten i Herning´ <herning@domstol.dk>; ´Retten i Hillerød´ <hillerod@domstol.dk>; ´Retten i Hjørring´ <hjorring@domstol.dk>; ´Retten i Holbæk´ <holbaek@domstol.dk>; ´Retten i Holstebro´ <holstebro@domstol.dk>; ´Retten i Horsens´ <horsens@domstol.dk>; ´Retten i Kolding´ <kolding@domstol.dk>; ´Retten i Lyngby´ <lyngby@domstol.dk>; ´Retten i Nykøbing´ <nykobing@domstol.dk>; ´Retten i Næstved´ <naestved@domstol.dk>; ´Retten i Odense´ <Odense@domstol.dk>;

´Retten i Randers´ <randers@domstol.dk>; ´Retten i Roskilde´ <roskilde@domstol.dk>; ´Retten i Svendborg´ <svendborg@domstol.dk>; ´Retten i Sønderborg´ <sonderborg@domstol.dk>; ´Retten i Viborg´ <viborg@domstol.dk>; ´Retten på Bornholm´ <bornholm@domstol.dk>; ´Retten på Frederiksberg´ <frederiksberg@domstol.dk>; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; 'lederne@lederne.dk' <lederne@lederne.dk>; webmaster@sundhedsleder.dk; MSB-Rådmand <raadmand@msb.aarhus.dk>; snh-byraad@aalborg.dk; Rosa.Lykke.Yde@randers.dk; Borgmesteren SOF <borgmester@sof.kk.dk>; lilleholt@odense.dk; jakly@esbjerg.dk; borneringen@borneringen.dk; JFM@boernenesbureau.dk; post@bhd.dk; Danske Handicaporganisationer <dh@handicap.dk>; digst@digst.dk; lenepetersen@fs10.dk; kasseren@fogf.dk; Rift <info@rift.center>; info@frivilligraadet.dk; kontakt@joannahuset.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; info@julemaerket.dk; dui@dui.dk; lu@ungdomsskoleledere.dk; kontakt@laerforlivet.dk; hoeringssekretaer@gmail.com; Rådet for Socialt Udsatte <post@udsatte.dk>; Selveje Danmark <kontakt@selveje.dk>; post@skole-foraeldre.dk; tuba@tuba.dk; unicefdk@unicef.dk; jura@dommerfm.dk
Emne: Høring over forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter.

Hermed høring over udkast til forslag til barnets lov.

Med venlig hilsen

Charlotte Aastrup Poole
Chefkonsulent
Udsatte Børn, Departementet

Mail: cap@sm.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

Sådan behandler vi personoplysninger

Fabu
SOCIALFAGLIGT KONSULENTHUS

Fabu
Tårnvej 2
2610 Rødovre

t 36 72 03 30
w www.fabu.dk
cvr 77252010

e fabu@fabu.dk
e adm@fabu.dk
e sikkerpost@fabu.dk

Persondata: Se www.fabu.dk/om-Fabu/gdpr

Rødovre d. 24.6.2022

Høringssvar til udkast til forslag om Barnets Lov

Fabu takker for at blive inviteret til høring om udkastet til Barnets Lov. Hermed følger Fabus svar.

Vedr. barnets rettigheder og retten til inddragelse
Fabu bakker fuldt og helt op om, at barnet bliver tildelt flere rettigheder, og at barnet juridisk bliver sidestillet med forældrene. Der lægges i forlængelse heraf op til, at lovgivningen skal afspejle et tidssvarende børnesyn, hvor barnet er til i sin egen ret, og at barnets perspektiv og synspunkter skal tillægges afgørende vægt i både sagsbehandlingen og i tilrettelæggelsen af indsatsen. Dette er Fabu absolut også enig i.

Alt for ofte ser vi, at barnet ikke bliver inddraget endsige informeret om det, der sker omkring barnet. At der på denne måde fra centralt hold sættes fokus på det bagvedliggende børnesyn, er en kvalitativ forbedring af den eksisterende lovgivning – og kan betyde en reel forandring og modernisering af området. Det giver et godt og nyt grundlag at arbejde med både for barnet selv og for de voksne og professionelle, der handler omkring barnet.

Ikke mange svar på, hvordan inddragelse skal ske
Fabu kan dog være bekymret for, hvordan dette fokus på øgede rettigheder og inddragelse kan blive omsat i kommunerne og i den konkrete sagsbehandling. Udkastet til den nye lovgivning giver ikke mange svar på, *hvordan* kommunerne skal forholde sig i dilemmaet mellem på den ene side at høre og inddrage barnet og på den anden side ikke at give barnet for meget ansvar.

Fabu bemærker, at ministeriet har fokus på dette dilemma, men anbefaler at dilemmaet fremstår tydeligere i lovteksten, så det er klart for enhver, at det er vigtigt ikke uforvarende at give barnet for stort et ansvar og at der ikke findes "one-size fits all"–løsninger ift. at styrke inddragelsen af barnet.

Inddragelse kræver faglighed – det skal også styrkes
En øget inddragelse af barnet forudsætter en høj grad af faglighed hos de omgivende fagpersoner, viden og mange forskellige faglige redskaber i værktøjskassen. Fabu kan være bekymret for, hvor langt praksis er på dette område ift. at inddrage børn, tale med børn og ikke mindst anvende det, børnene siger, på en for barnet (og familien) faglig kvalificeret måde.

Aktuelt ser Fabu en begyndende tendens til at "barnets stemme" kan blive forstået meget bogstaveligt og konkret – og uden hensyntagen til, hvilken kontekst, det, barnet siger er sagt. Såfremt der med reformen ikke følger et stærkt og vedvarende fokus på at øge fagligheden på dette område, så er der risiko for, at inddragelse af barnet kan blive omsat som en form for "mikrofonholderi", og blive anvendt direkte som argumentation i beslutninger, og i mindre grad på baggrund af fagligt baserede helhedsvurderinger.

For at lovgivningens intentioner kan blive realiseret, er det derfor Fabus vurdering, at der er behov for ganske omfattende faglig opkvalificering af de fagprofessionelle omkring barnet samt udvikling, træning, udbredelse og implementering af konkrete metoder og værktøjer i at tale med børn. Dette er en forudsætning for, at barnet kan blive reelt inddraget i sagsbehandlingen og i tilrettelæggelsen af indsatsen.

Barnet også en del af et familiesystem
Barnet skal rettighedsmæssigt sidestilles med forældre. Men det er omvendt også afgørende, at det i lovgivningen ikke kommer til at fremstå som om dette nødvendigvis betyder, at der er et modsætningsforhold mellem barn og forældre. Kvalitet i sagsbehandlingen og i de indsatser der sættes i gang, må altid i tage udgangspunktet i at understøtte og styrke relationer i familien.

Vedr. samvær og kontakt (§§103 - 104)
Fabu er glad for at se, at det i lovgivningen fremstår som en kommunal opgave at understøtte at forældre og netværk kan spille en positiv rolle i barnets liv – og at der i planlægningen af samværet skal lægges vægt på barnets ønsker og på, at barnet på længere sigt kan skabe og opretholde relationer til sine forældre, familie og netværk. Fabu bemærker i den forbindelse med glæde, at der i lovteksten fremgår en bred definition af netværk nemlig forældre, søskende, bedsteforældre, venner og øvrig familie mm.

Fabu oplever kun i mindre grad i dag, at der i kommunerne er fokus på, hvilken betydning samvær har for barn og forældre især på lang sigt. Fabu oplever gang på gang, at børn efter endt anbringelse efter det 18. år søger hjem til deres biologiske ophav, hvorfor en styrket opmærksomhed på at styrke relationen på den lange bane vil styrke både barn og forældre.

Barnets ret til få suspenderet samvær – men hvor længe uden fornyet stillingtagen?
Fabu er enig i, at barnet, på lige fod med forældre, skal kunne anmode om en suspension af samvær. I lovudkastet fremgår, at kommunen kan suspendere samværet i en "afgrænset periode", men det er ikke præciseret, hvor længe denne periode kan være.

Det foreslås, at der i lovgivningen stilles krav om, at beslutningen om suspendering af samvær skal revurderes inden for en given tidsramme, da Fabu ellers kan frygte, at suspenderingen af samværet kan risikere at fortsætte, uden at kommunen løbende tager stilling hertil. Fabu påpeger, at jo længere samværet mellem et barn og dets forældre/netværk har været suspenderet, des større bliver risikoen for, at samværet kan blive svært at starte op igen.

Det er, som tidligere beskrevet, vigtigt, at kommunen, i forbindelse med at barnet har bedt om at få suspenderet samvær, også forventes at undersøge, hvad der har ligget til grund herfor. Ligeledes er det vigtigt, at kommunen efterfølgende overvejer, om det kunne være relevant i perioden for at sætte en anden indsats i stedet, fx konflikthåndtering.

For at understøtte en vis grad af ensartethed anbefaler Fabu desuden, at der opstilles kriterier fra centralt hold for, hvad der skal til for at suspendere samvær.

FADD
Foreningen af DØGN- OG DAGTILBUD
for udsatte børn og unge

24. juni 2022

Social – og ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Høringssvaret er sendt til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

VEDR: Høring over udkast til forslag om Barnets Lov

Social – og ældreministeriet har anmodet FADD om et høringssvar til ovenstående udkast

GENERELLE BEMÆRKNINGER

25. maj modtog vi sammen med andre høringsberettigede aktører på området godt & vel 900 siders tæt skrevet lovgivnings- og forklaringsmateriale, som samme dag blev suppleret med endnu en høringsinvitation med følgeforslag fra en anden afdeling under Social – og ældreministeriet med et materiale på knap 500 sider.

I FADD er vi ikke sarte.
Vi er vant til at arbejde med komplekse socialsager, vanskelige kommunikationsforhold og uoverskuelige vilkår i en verden præget af krydspres, fuld mediemæssig tranparens og ind imellem - afsenderbudskaber af tvivlsom observans.
Normalt kalder vi det bare arbejde.
Vi siger det kun denne ene gang: Vi har fået en måned til at udfærdige et grundigt høringssvar; vi synes, det her er en meget stor mundfuld.
Dette høringssvar er skrevet med de forbehold, der følger af misforholdet mellem omfang og tidsperspektiv.
Vi behandler temaerne plejefamilier og efterværn sporadisk, da det er udmeldt, at disse temaer vil blive politisk individuelt behandlet senere. JF Børnene først

TILBAGE TIL UDGANGSPUNKTET
I FADD var vi ved at tabe både næse og mund, da vi hørte landets statsminister, Mette Frederiksen, bag skrivebordet på Marienborg i nytårstalen 1. januar 2020, sætte udsatte børn og unge på den politiske dagsorden i et hidtil helt og aldeles uhørt omfang og med en tyngde, der ellers kun plejer at være kriser, appeller til almindeligt mådehold og familieudvidelse i kongehuset forundt.
Udsatte børn og unge skulle have mere indflydelse på deres eget liv, flere skulle anbringes, ovenikøbet tidligere. Og børn og unges tarv skulle prioriteres over deres forældres.

Siden blev det præciseret, at BARNETS LOV skulle udmøntes i 3 ministerier; Social- og ældreministeriet, Børne-undervisningsministeriet og i Udlændinge- og integrationsministeriet.
Nu er resten ved at være en indflyvningshistorie.
Inden kritikken, fejlene og manglerne, vil vi fastholde, at reformens intention var rigtig: En ny lovgivning til barnets bedste med alt det gode, som vi kendte og kunne finde på …
Der SKULLE manifesteres et centralpolitisk stop for mindsteindgrebsprincippet, hvis der var brug for mere.
Det ER blevet præciseret, at forebyggelse skal bruges til at forhindre/reducere børns mistrivsel og ikke være et værn mod anbringelser, hvilket blev til et opgør med den indsatstrappe, der har været med til at forhindre eller forsinke, at udsatte børn og unge fik den nødvendige og rettidige indsats.
Der SKAL være mere fokus børns behov, herunder også det børnene selv mener, der er godt for dem selv.
Der ER brug for at revitalisere rammer, overblik, indsigt og konduite, så de professionelle voksne omkring børnene bliver styrkede i at træffe etisk ordentlige og fagligt forsvarlige beslutninger for – og med, naturligvis – børnene.
At omsorgssvigt skal forebygges, burde være indlysende, men set i lyset af mange år med Herning-modeller fra efterhånden flere danske byer, hvis fællestræk har været ønsket om at spare penge (selv om det ikke nødvendigvis var intentionen fra start) har gjort præciseringen påkrævet

Så fra at have været mellem jublende og moderat begejstrede, er vi blevet mere forbeholdne i takt med, at intentionerne er blevet mere konkrete, og at tilvalg og fravalg er blevet præciserede.

LOV OM SOCIAL SERVICE er faktisk en udmærket lov.
Problemet opstår, når den ikke bliver fulgt af de parter, hvis indsats er rammebestemt af lovgivningen: Kassetænkning og lige dele langsommelighed og forhastede beslutninger har været blandt synderne.

Så det ærgerlige ved hele dette reformforløb, nu hvor vi kan se ind i konsekvenserne, er, at der tilsyneladende er mere signalværdi end substans. Mere symbolpolitik end realpolitik.
Vi finder aldrig ud af, hvad det har kostet og vil komme til at koste af skattekroner, når man lægger alle udgifter knyttet til reformlovgivningen sammen. Vi tænker her på de mange årsværk i ministerierne, i styrelserne og på de timer som områdets praksisaktører har brugt på at læse, drøfte, kommentere og anbefale. Plus det løse.
Et bud er - uden at det er noget vi har sendt gennem et excel-regneark - at det nok bliver dyrt – ikke mindst set i lyset af, at det udspil, der foreligger, mere og mere ligner en fuser, som man – som bekendt - aldrig skal gå tilbage til.
Der er selvfølgeligt ikke nogen sammenhæng, men det er nedslående, at der er forholdsvist få midler afsat til ønsket om forbedringer. I forvejen ved vi, at man i kommunerne kan være tilbøjelige til at vægte økonomiske hensyn over faglige. Få penge, 8% besparelser i kommunerne, dyrere løsninger og kommunale forbehold mod udgiftsstigninger er ikke en god cocktail.
Hvilket desværre matcher den opmærksomhed, der er på økonomisk 'lette' løsninger som adoptioner (næsten gratis) flere plejefamilier eller bonusfamilier som ministeriet foreslår, men 'pist', det begreb ER taget, (billigere) og inddragelse af civilsamfundet (næsten gratis)

Udover, at det ikke huer os, at man på denne måde highlighter de billigste indsatser uden, at man har undersøgt, om kvaliteten rimer på behovet, så stiller vi os tvivlende overfor om, der er nok der

vil adoptere, være plejefamilier og deltage i civilsamfundsopgaver. Og om de, hvis de findes, vil være godt nok klædt på til opgaven.
I den forbindelse har vi konstateret, at det er lykkedes for de aktører, der tilbyder/ønsker denne type løsninger at trænge igennem med postulatet, at 'civilsamfundsaktører vil være til rådighed livslangt for de anbragte børn og unge'.
Vi forstår, at denne garanti for den livslange relation skal ses som en modsætning til det, som de professionelle, der får penge for at være der, kan levere.
Vi savner i den sammenhæng dokumentation for påstanden, selv om vi godt ved, at INGEN kan give en sådan garanti; heller ikke selv om man bliver ved med at gentage den….

I vores verden er vi vant til at tænke i plan B og plan C. Og nogle gange også i D…
Nærværende udkast er i den grad præget af lige dele håb og ønsket om at slippe så billigt som muligt ud af den kattepine, man har bragt sig selv i ved at love guld og grønne skove uden at virkelighedsteste, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der er råd til.

Lad os som supplement til ovennævnte fremhæve et par punkter:

BARNETS RETTIGHEDER

- -herunder vigtigheden af at skelne mellem medinddragelse, medbestemmelse og selvbestemmelse:
- Rækker de aktuelle rettigheder i Lov om social service mon egentlig ikke?

ADOPTIONER AF IKKE-FØDTE BØRN UDEN FORÆLDRESAMTYKKE:

- Udover at det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne, er det så ikke også konventionsstridigt?
- (Jf til Artikel 21 i Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder)
- Det bemærkes da også i udkast til følgelovforslag til Barnets lov, at Domstolen ikke ses at have taget stilling til tilsvarende indgribende afgørelser om anbringelse uden samtykke, der er truffet inden fødslen.

DEN KOMMUNALE OPGAVELØSNING:

- Hvordan vil man forpligte kommunerne, når man har tradition for ikke at ville rokke ved den kommunale selvbestemmelsesret?

KLAGEMULIGHEDER:

- Har man gjort sig klart, hvad det kræver af opnormeringer i de nævnte klageled? Og risikerer vi at skabe negative fokusmæssige konsekvenser for et udsat barn, hvis vi overbetoner barnets rettigheder, indsigelsesmuligheder, klageadgange fremfor at skabe stabilitet, kontinuitet og sammenhæng?

DEN SOCIALFAGLIGT BØRNERELATEREDE INDSATS:

- Udover at vi savner den tidligere nævnte børne-familierådgiveruddannelse og de 2 socialrådgivere til alle udsatte-børn-sager:
- Er vi med ønsket om at træffe så rigtige beslutninger som muligt i fare for at kunne forvirre barnet med alt for mange velmenende voksne omkring det?
- Efter vores opfattelse skal anbringelsesstedernes forpligtelse til at tage børns ønsker alvorligt, skærpes. Det kan for eksempel handle om at tage kontakt til barnets sagsbehandler, hvis barnet ønsker livssituationsforhold drøftet; herunder skal anbringelsesstedet forpligtes på både at agere, reagere på og balancere det, barnets siger og ikke siger– samlet set for at forebygge mistrivsel og for at styrke barnets integritet, selvopfattelse, autonomi – i særlig grad med henblik på at barnets muligheder for at kunne indgå i fællesskaber som deltager og som aktiv medskaber.

ALDERSASPEKTET:

- Udsatte børn og unge er lige så forskellige som ikke-udsatte børn og unge. Men hvad er rationalet i at befæste forskellige aldre til partshøring, klagemuligheder og inddragelse, når vi ved, at mange anbragte børn og unge har senmodning som udfordring? **Ingen børn må få overdraget ansvaret for deres egen ulykke.**
- I den forbindelse: Vi er ikke imod hverken partshøring af børn fra 10 år, klagemuligheder eller inddragelse.
- Vi problematiserer alene, at det er barnets alder, der udløser, hvornår det bliver involveret i hvad.

SECOND OPINION: Som udgangspunkt bør skift i et barns anbringelse være planlagt og forberedt; men sådan er virkeligheden bare ikke altid.

- Ankestyrelsen tiltænkes at skulle spille en ny rolle i forhold til at bidrage med en second opinion i sager, hvor der opstår tvivl/uenighed om en anbringelses ophør eller fortsættelse.
- Vi anerkender, at Ankestyrelsen som øverste myndighed på vores område, er den autoritet, der har den største viden, kompetence og erfaring i at vurdere børnesager. Det forekommer således rigtigt, at Ankestyrelsen i tilfælde af de, i lovforslaget nævnte situationer, skal kunne træffe en afgørelse ud fra, hvad der lovhjemmel til.
- Vi opfordrer til at afgørelsesaspektet fremhæves i lovgivningen
- Men dette kan vi alene støtte, hvis det fremover bliver muligt for Ankestyrelsen at træffe afgørelser med rettidig timing; intet barn eller familie må komme i en situation, hvor behandlingstid i Ankestyrelsen fører til fravær af handlekraft, tro på systemet og oplevelse af svigt og uretfærdighed.
- Børn over 10 år skal selv kunne bede om en second opinion hos Ankestyrelsen.
- For så vidt angår børn under 10 år fremgår det, at plejefamilie og venskabsfamilie på vegne af barnet skal kunne bede om en second opinion. Vi antager at det er en fejl, at døgntilbud ikke er nævnt. Hvis ikke det er en fejl/forglemmelse beder vi om ligestilling for hele anbringelsesområdet så også børn på Børn og ungehjem på vegne af barnet skal kunne bede om Ankestyrelsens vurdering ifm tvivl/uenighed om en anbringelses ophør eller fortsættelse.

ØNSKER

I FADD ønsker vi - i forhold til det, vi synes reformen mangler:

- en revision af GDPR-reglerne (børn skal sikres en ret til at blive husket), som det er nu gør reglerne at anbringelsesstederne ikke opbevare og dermed bevidne børns barndom der, hvor de har boet
- retskrav på 1800 skoledage
- retskrav på et forpligtende indholdsbestemt efterværn, der skal omfatte den 'nødvendige og individuelle hjælp til bolig, uddannelse, jobs og netværk'.
- En mere fyldig præcisering af den forebyggende omsorgsindsats: Hvorfor er tidlig støtte i § 2 stk 2 blevet fjernet.
- I forlængelse af de gode intentioner fra det politiske aftalepapir: Det bør indskærpes at det centralpolitisk stop for mindsteindgrebsprincippet hvis der var brug for mere (det endelige opgør med indsatstrappen) skal betyde at kommunerne skal forpligtes på at igangsætte en tidlig højfaglig indsats – for eksempel efter en lokal 'screening' af hvilke børn i vuggestuer, dagpleje og børnehaver der er risikogruppen for at udvikle mistrivsel
- At de nye typer indsatser (venskabs-/støtteordninger m.m) der kommer til at indgå i en ny Barnets Lov alle skal godkendes af socialtilsynet. I den forbindelse skal det afklares hvilke muligheder børnenes forældre har for påvirke/bekræfte/afvise disse indsatser. Det bør ligeledes afklares, hvordan myndighed skal forholde sig til situationer, hvor det IKKE lykkes at finde disse indsatser for nogle børn, hvilket må anses for at være en risiko for de mest risikovillige børn.
- At reglerne for håndtering af videomateriale (optaget efter reglerne på de sikrede og de delvist lukkede institutioner) præciseres: Hvem må bruge og hvem må optagelserne udleveres til og under hvilke omstændigheder? Som det er nu giver socialtilsyn og styrelser forskellige bud på håndteringspraksis, hvilket skaber uklarhed og
- En forsikring af – som det fremgår af det politiske aftalepapir - at de forskellige initiativer i reformen skal evalueres med fokus på effekter for børn, forældre og indsatssteder

UDDYBNING AF UDVALGTE NEDSLAGSPUNKTER

Udvidet partstatus:

- Med lovgivningen bliver barnets partstatus udvidet: Barnet får selvstændig partsstatus fra 10 år, dvs. barnet vil have ret til advokatbistand, vil skulle gøres bekendt med retten til at se sagens akter og til at udtale sig, samt vil have ret til at klage over en afgørelse. Dette har vi kommenteret ovenfor.
- I øvrigt mener at anbringelsesstedet ligeledes skal have parthøringsstatus for at kunne bibringe en sag den faglige dybde, der kommer af viden om børn, om familier, om hverdagsliv og de ofte ret afgørende sammenhænge, der udspiller sig i dette potentielle konfliktfelt
- Ligesom barnet får ret til at sige nej til samvær og ret til at bede om en permanent anbringelse. jf. § 67, stk. 1.
- Nej til samvær kan naturligvis give god mening i de tilfælde, hvor argumenterne MOD vejer tungere end FOR. Men samtidig ved vi fra undersøgelser og erfaring, at mange børn, der har været anbragt, vender tilbage til deres forældre senere i livet. Hvorfor

forventningsafstemning og hjælp til det svære i relationen skal indgå i indsatsen omkring familien. Bemærkelsesværdigt er det barnets ønske om udvidet samvær.

- I den forbindelse bør det nævnes, at netop anerkendelsen og nødvendigheden af at arbejde med at fremme forældres positive medspil som vigtig for barnets udviklingsproces har været blandt de største socialpædagogiske landvindinger de seneste år. Uden forældrenes opbakning og forståelse for barnets situation – og den mulighed forældrene har for at spille en rolle i deres børns liv, må ikke undervurderes.
- Ret til permanent anbringelse – hvor sympatisk det end lyder - er et meget dyrt og vidtgående forslag, som vi ikke er sikre på, at lovgivningens økonomiske fundament og kommunernes virkelighed kan honorere. En gennemsnitlig døgnanbringelse er omkring 3,6 år på en døgninstitution og 5,8 år i plejefamilie. Vi har forstået at barnets rettighed i denne sammenhæng alene har kararter af en indstilling, som efterfølgende skal behandles af myndighed.
  Det er helt afgørende, at hvis barnet får denne mulighed, skal der også være en stor sandsynlighed for, at den efterkommes, idet det kan føles som dobbeltsvigt hos barnet, hvis det går en styrket ret til at anmode om noget så omkostningstungt som eksempelvis 8 års anbringelse og med stor sandsynlighed ikke får det. Og meget vigtigt i denne sammenhæng er det, at barnet under hele forløbet får hjælp og støtte til at oppebære bedst mulige relation til forældrene og ligeledes på intet tidspunkt skal være bundet af en afgørelse omkring anbringelse barndommen ud, hvis barnet eller den unge ønsker noget andet på et senere tidspunkt.
- I lovgivningen fremgår det, at børnene nu får *"ret til inddragelse",* og at *"barnets holdninger og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages, inden der træffes beslutninger*". Vi kan være bekymrede for lovgivningens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet inddrages. I praksis bliver den formelle børnesamtale afskaffet.
- Det står i bemærkningerne, at de *"i den forbindelse er opmærksom på, at det er vigtigt, at aldersgrænsen for selvstændig partsstatus balancerer hensynet til på den ene side at give barnet en større, selvstændig stemme i sin egen sag, og på den anden side beskytte barnet imod at blive ansvarliggjort for beslutninger, som barnet på grund af sin alder, modenhed og eventuelle nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne ikke kan overskue konsekvenserne af."* Det er dog bekymrende, at denne balancering ikke adresseres – for hvordan sikres det i praksis?
- Vi er desuden bekymrede ved udsigten til, at børn på 10 år med partsstatus uvægerligt vil få informationer og indsigt i forhold fra ex deres forældres liv, der ikke tjener til barnets bedste.
  Vi henleder opmærksomheden på, at antallet af børn der tvangsfjernes over en årrække, har været stigende. I aldersgruppen 0 og 5 år gælder det 40%, blandt de 6-11-årige er det 30% og hos de ældste mellem 12-17 år er procentdelen af tvangsanbragte 16% (Inge Bryderup 2022)

Manglende forpligtelse:

- Et par eksempler: Princip om færrest mulige voksne omkring barnet skal være forpligtende: *"Bestemmelsen vil ikke betyde, at kommunalbestyrelsen vil blive forpligte til at fastlægge et specifikt loft for antallet af fagprofessionelle om det enkelte barn eller den enkelte unge. Det vil ligeledes forsat vil være op til kommunalbestyrelsen selv at beslutte den nærmere organisering af arbejdet og tilrettelæggelsen af indsatsen efter en konkret vurdering af behovene i den enkelte sag." samt "Med den foreslåede ordning vil der være få*

formelle krav til udformningen af barnets plan og en høj grad af fleksibilitet og frihed i kommunerne i forhold til, hvornår og hvordan der følges op på de konkrete mål i planen."

- Det er godt med en mere fleksibel model for screening, afdækning og udredning, men der skal stilles krav til og rammer for indhold, dokumentation, inddragelse, tidsperspektiv mv. Ellers ser vi ind i en virkelighed med store kommunale forskelle. Vi er bekymrede for kvaliteten af sagsbehandlingen omkringbørnene og deres familiers retssikkerhed.

Adoption:

- Den nye lovgivning vil resultere i en stigning i antallet af sager, hvor adoption skal overvejes, hvilket kan skabe utryghed og mistillid blandt forældre og i sidste ende resultere i, at børnene ikke får den rette hjælp og støtte i tide, fordi forældre fx ikke "tør" spørge om hjælp mv. (stigma).
- Vi er vidende om at der allerede nu pågår 'indsamling af kapital' mhp at kunne finansiere udrejse til lande med anden lovgivning for gravide, der måtte være i målgruppen. Som et direkte resultat af forslaget lægger man således op til en 'dark net' baseret, ureguleret og måske syndikatstyret model for at undgå forslagets konsekvenser – med en uvis og betydelig risiko for de nyfødte børn.

Ungekapitlet:

- Skåret ind til benet tilbyder man i udkastet en ungestøtte-indsats (efterværn) bestående af krav om en ungeplan og obligatorisk tilbud om en kontaktperson. Vi forventer at kommende drøftelser vil øge ambitionen på dette område
- Vi henviser til arbejdet i PolicyLab, som vi i FADD er en del af. Herunder rapporterne fra hhv KRAKA advisory Board og PWC
- Vi kritiserer og er uforstående overfor hvorfor de, af Social- og ældre ministeriet bestilte efterværnsundersøgelser/rapporter fra hhv. VIVE og Ankestyrelsen, har det til fælles, at ingen af dem beskæftiger sig med efterværnsafdelinger på eksisterende døgninstitutioner. Ligesom det uformelle efterværnsarbejde, der findes på rigtig mange døgntilbud heller ikke ofres opmærksomhed, hvorfor disse ikke indgår i listen over eksisterende indsatser. De vil derfor være sværere at fremhæve og prioritere for beslutningstagere.
- Havde vi været mistroisk anlagte, kunne vi have fundet på at sige, at det nok er fordi ministeriet ikke har ønsket på fokus disse indsatser, da man som udgangspunkt fremover ønsker at (de billigere) civilsamfundsindsatser skal kunne løse opgaven. Men vi tror snarere, at ministeriet har glemt denne type efterværnsindsatser. Vi finder det ærgerligt, at denne type efterværn ikke indgår i undersøgelserne

Kvalitetsstandarder § 154:

- Kommunalbestyrelsen kan inden for lovens rammer træffe beslutning om at fastsætte generelle vejledende serviceniveauer for den lokale udmøntning af hjælp efter loven.
- Det bør fastslås, at det er socialtilsynene, der med Kvalitetsmodellen i hånden kan fastsætte kvalitetsstandarder

Ift. løbende opfølgning og det personrettede tilsyn

- *"Ministeriet finder i forlængelse heraf, at der ved udformning af reglerne om opfølgning og barnets plan bør tages hensyn til behovet for regelforenkling og afbureaukratisering med henblik på at flytte ressourcer fra unødig dokumentation til arbejdet med barnet og familien. Det er derfor ministeriets opfattelse, at formen og kadencen for kommunernes opfølgning i højere grad bør tage højde for forskelle i de enkelte sagers tyngde og kompleksitet. Ministeriet er imidlertid opmærksom på, at reglerne samtidig skal sikre, at kommunerne får fulgt op på de iværksatte indsatser, og på hvordan det enkelte barn eller den enkelte unge trives og udvikler sig. Ankestyrelsens Børnesagsbarometer, der årligt undersøger kommunernes overholdelse af centrale sagsbehandlingskrav i forbindelse med afgørelser efter servicelovens § 52, stk. 3, og § 58 viser, at der er en generel udfordring i kommunerne i forhold til at leve op til de gældende krav om opfølgning. Det gælder både i forhold til kravet om opfølgning efter tre måneder og kravet om derefter at følge op med højst seks måneders interval. Kulegravningen viser i forlængelse heraf, at de deltagende kommuner er opmærksomme på, at det kan være nødvendigt med et minimumskrav for opfølgningen."*
- Derefter står der følgende:
- *"Ministeriet er i den forbindelse opmærksom på, at mens der i nogle sager kan være behov for mindre opfølgning, end hvad reglerne i dag tilskriver, så kan der også være sager, hvor der er behov for langt hyppigere opfølgning. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at de gældende regler er formuleret som minimumskrav. Det vil sige, at kommunerne efter de gældende regler i den enkelte sag bør tage stilling til, om der er behov for at følge hyppigere op, end kravet om opfølgning efter hhv. tre og seks måneder tilskriver. Ministeriet finder i den forbindelse, at de lovfastsatte frister imod hensigten kan risikere at sætte en minimumsstandard, bl.a. fordi det er de lovfastsatte frister, som kommunerne måles på i f.eks. Børnesagsbarometret. Også i dette lys er det ministeriets opfattelse, at der bør gøres op med de lovfastsatte krav om opfølgning efter hhv. tre og seks måneder."*
-
- Efter vores opfattelse er det en generel udfordring for kommunerne at leve op til de gældende krav på trods af, at der i dag er "minimumskrav" for opfølgningen. Med Barnets lov vil man afskaffe "minimumsstandarderne" og lade det være op til kommunerne. Men hvad er sandsynligheden for, at der bliver fulgt hyppigere op/overhovedet bliver fulgt løbende op, når der ikke stilles krav? Dvs. der kun vil blive ført et personrettet tilsyn.

Vedrørende § 43 – videreførelse af Lov om Social Service, § 66

- I lovudkastets § 43 fremgår det, at børn og unge kan anbringes på følgende anbringelsessteder: 1) Almene plejefamilier, 2) Forstærkede plejefamilier, 3) Specialiserede plejefamilier, 4) Netværksplejefamilier, 5) Egne værelser, kollegier eller kollegielignende børne- og ungehjem, 6) Børne- og ungehjem, jf. stk. 3, 7) Pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.
- Til sammenligning med Lov om Social Service, § 66, har ministeriet slået opholdssteder (6) og døgninstitutioner (7) sammen til børne- og ungehjem. I lovudkastets bemærkninger fremgår det, at der ikke er tiltænkt ændringer i retstilstanden, men at der alene er tale om redaktionelle ændringer. Men i lovudkastets § 43 stk. 4 skelnes der ikke mellem opholdssteder og døgninstitutioner, i stedet refereres der til børne- og ungehjem, som

”efter stk. 3 kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med.”

- Den nye bestemmelse svarer ikke til de gældende regler i servicelovens § 66 stk. 3. og vil i praksis ændre retstilstanden for opholdssteder. Vi forventer, at lovforslaget fremsættes, så § 43 stk. 4 svarer til servicelovens § 66 stk. 3.

Med venlig hilsen

Charlotte Møller Pedersen
Formand for FADD

Kontaktinfo
20852560
info@fadd.dk

Familieretshuset

Familieretshuset
Storetorv 10
6200 Aabenraa

Telefon: 7256 7000
Skriv til os via borger.dk
www.familieretshuset.dk

EAN-Nr. 5798000362222

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Dato:
24-06-2022

Direktion

Sagsnr.:
2022-49846

Sagsbehandler:
Lisbeth Graugaard

Svar på høring over forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855)

Familieretshuset har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Rie Thoustrup Sørensen

FBU ForældreLANDSforeningen

Charlottenlund d. 23. juni 2022

FBU Forældrelandsforeningens høringssvar til Barnets Lov

FBU Forældrelandsforeningen takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslaget til Barnets Lov.

Lovens centrale mål er at styrke børnenes rettigheder og skabe mere stabilitet i børnenes liv. Det er mål, vi kun kan støtte. Samtidig vil vi pege på, at man også bør styrke kvaliteten i sagsbehandlingen, retssikkerheden for både børn og forældre samt give bedre tilbud til forældrene. Det er forhold, der er vigtige for både børnene og forældrene. Kommunernes praksis halter meget på de punkter i dag.

Loven går desværre på nogle punkter ud fra, at der er et skel mellem børnene og deres forældre, og den kan på flere måder fremme den tendens. Men oftest ligger børns og forældres behov og ønsker i forlængelse af hinanden, og systemet bør ikke fremme den modsatte tænkning. Resultatet kan blive, at loven nedprioriterer opgaven med at udvikle familierne og styrke deres evne til at give børnene et godt liv. Det er ikke en tilgang, der hjælper børnene, den vil i værste fald skabe en større mistillid i samarbejdet mellem familierne og systemet, som vil gøre det sværere at hjælpe både børn og forældre. Loven bør justeres, så en sådan udvikling undgås.

Lovforslaget er overordentligt omfattende, så vi vil i høringssvaret fokusere på enkelte dele af det.

Nyt paradigme om tvangsadoption

FBU konstaterer, at forbedringer af anbringelsesstederne og anbringelserne – herunder bedre kontinuitet for børnene - ikke er afklaret i Barnets Lov. Det burde det være, da det har direkte betydning for barnets hverdag, men det er desværre udskudt til senere. I stedet fokuserer loven på tvangsadoption. Vi beklager den prioritering, som i værste fald kan gøre tvangsadoption til en del af svaret på problemer i anbringelserne. FBU mener, at man skal arbejde for, at anbragte børn får stabile og gode liv ved at styrke kvaliteten på anbringelsesstederne og ved at gøre udredning og

matching i anbringelserne bedre, så man får færre konflikter og sammenbrud. Det skal ikke gøres ved markant at udvide overvejelsen om tvangsadoption.

De formelle kriterier for at beslutte en tvangsadoption er ikke ændret i lovforslaget, men det indeholder en række ændringer det, som tilsammen **kan skabe en ny praksis for tvangsadoption**. Måske endda et helt nyt paradigme om tvangsadoption.

Tidligere har tvangsadoption været brugt meget lidt i Danmark. I 2016 var der kun ét tilfælde, men siden er der år for år blevet flere. I 2021 var tallet 31, og der er intet, der tyder på, at tallet er stabiliseret. Vi vurderer, at det tværtimod kan stige markant på grund af *summen af ændringer* i lovforslaget. Især vil antallet af sager, hvor adoption *skal* overvejes, stige, så tvangsadoption kan blive en almindelig overvejelse med alle de konsekvenser, det vil få.

Efter § 69 *skal* kommunen **overveje tvangsadoption i flere sager**, når det antages, at "barnet vil være anbragt i en længere årrække". Det gælder:

1. ved indstilling til tvangsanbringelse. Både for levende og ufødte børn (§§ 47 og 49)[1].
2. ved indstilling om opretholdelse af en tvangsanbringelse. De fleste tvangsanbringelse genbehandles hvert eller hvert andet år, så det er mange sager, der skal vurderes.
3. i sager, hvor moren er gravid og har et barn anbragt (både frivilligt eller uden samtykke) eller bortadopteret på grund af "manglende forældreevne". En beslutning om tvangsadoption fra fødegangen kan dermed træffes ud fra det uklare begreb 'forældreevne'.

Samtidig får **VISO en helt ny rolle som indpisker.** Efter § 71 *skal* kommunerne **"**søge vejledende rådgivning" i VISO om en indstilling til tvangsadoption. Og VISO *skal* pålægge en kommune generel rådgivning om adoption, når den ikke har fået hjælp fra VISO til behandling af sager om tvangsadoption eller har fået generel rådgivning. Kommunernes praksis vedr. tvangsadoption er meget forskellig i dag, flertallet bruger det ikke (mens fx Lolland og Guldborgsund bruger det meget), så VISOs intervention kan blive af stor betydning for udbredelsen af tvangsadoption.

Tvangsadoption vil blive et tema i langt flere sager. Socialministeriet anslår fx, at kommunerne i ca. 710 sager årligt skal vurdere adoption, når de skal opretholde en tvangsanbringelse. I 2020 blev unge anbragt af Ungdomskriminalitetsnævnet i ca. 80 sager, de sager vil også skulle vurderes ift. tvangsadoption. Endelig oplyser ministeriet, at bestemmelsen om at skulle overveje tvangsadoption, hvis en gravid har et barn anbragt eller adopteret på grund af "manglende forældreevne", anslås at omfatte ca. 300 mødre årligt. Overvejelsen om tvangsadoption vil altså dukke op i rigtig mange børnesager. Vi er sikre på, at det også vil **udløse flere afgørelser om det.**

[1] Bemærkningerne til § 69 på side 487-88 rummer et par vigtige fejl, som skal rettes. I stedet for §§ 47 og 49, som nævnes i § 69 står der i andet afsnit side 487 §§ 46 og 47. Dermed ville frivillige anbringelser også være omfattet af bestemmelsen – og det er de ikke i § 69. Det nævnes midt på side 487, at det er tilfældet – og altså fejlagtigt. Ydermere er § 49 ikke nævnt i tredje linje i det 'opsummerende' afsnit øverst side 488. Der står kun § 47.

Indførelse i § 69 af muligheden for at indstille til **tvangsadoption, før barnet er født**, vil i sig selv medføre flere afgørelser. Og de skal gennemføres ud fra en mere usikker viden om forældrenes og barnets samspil og om forældrenes omsorgsevne. Kommunerne vil have svært ved at nå at indhente dækkende undersøgelser om forældrekompetencen inden fødslen, så vurderingen vil blive foretaget på et tyndere grundlag. Ydermere kan en grundig undersøgelse i sig selv være en belastning i graviditeten, der kan gøre den gravide kvinde urolig og meget presset. I værste fald kan det påvirke graviditeten og skabe problemer for fødslen og for den første tid med barnet. Endelig må man være opmærksom på, at muligheden for tvangsadoption øger risikoen for, at kommende forældre flytter til udlandet for at undgå den adoption, der tegner sig foran dem. Med alle de problemer, det rejser.

Udviklingen **kan alvorligt skade forholdet mellem forældrene og systemet**. Det problem forholder lovforslaget sig slet ikke til. Mange forældre kan få stemplet "manglende forældreevne", eller de kan blive bekymrede for adoption, hvis en anbringelse trækker ud. Graviditet får også pludselig en ny dimension, det kan rykke tvangsadoption tæt på mange vordende forældre. Systemet kan blive en fjende og anbringelser blive farlige. Det ser vi allerede i dag til en vis grad, og det er et problem, som bør imødegås konstruktivt og imødekommende. Men Barnets Lov kan forstærke problemet markant. Lovens fokusering på tvangsadoption i plejefamilier vil også kunne skade forældres forhold til plejeforældre: de vil nu kunne være en trussel. FBU mener, at det er meget vigtigt, at reglerne om adoption udformes, så der ikke opstår spændinger, fordi forældrene (med god grund) kan frygte en tvangsadoption.

Lovforslaget ændrer ikke traditionen med lukkede adoptioner. Der er ingen overvejelse om børnenes behov for at bevare **eksisterende relationer til fx søskende eller bedsteforældre.** De kan have været langvarige og vigtige, fx hvis et barn har haft ansvar for mindre søskende, og adoption kan efter lovforslaget jo også omfatte større børn med veletablerede relationer. Men de skal afbrydes ved adoptionen. Socialministeriet oplyser, at de adopterede børn i dag er op til 9 år, så det er allerede et problem nu.

Der er heller ingen overvejelse om børnenes behov for **viden om og kontakt til deres forældre**, selvom vi ved, at adopterede børn ønsker at kende deres ophav og familiebaggrund. Men muligheden for samvær og kontakt bruges ikke i praksis. Socialministeriet oplyser, at der fx ikke i nogen af tvangsadoptionerne i 2021 blev fastsat samvær eller kontakt med forældre eller andre fra familien. I forligsteksten til Børnene Først står der, at børn over 12 år skal have "initiativret til at rejse en sag om kontakt", men det står ikke i lovforslaget. FBU mener, at barnets etablerede og vigtige relationer skal sikres **-** det er det eneste rimelige i en lov, der kaldes Barnets Lov. Til barnets bedste og i dialog med det skal der kunne være kontakt eller samvær med forældre og andre relevante personer fra dets familie.

Efter lovforslaget **inddrages børnene ikke i overvejelserne om tvangsadoption.** Indstillingen skal som hidtil indeholde "barnets eller den unges holdning til adoptionen", men derudover er der kun adoptionslovens krav om samtykke til den endelige beslutning. Og det gælder kun børn på 12 år og derover. FBU mener, at børnene skal inddrages i hele processen og i overvejelserne om tvangsadoption, afpasset efter deres alder og modenhed. Og herunder have reel medbestemmelse på,

hvad der sker med deres relation til nærtstående familiemedlemmer. Der bør også være ankemuligheder, hvis barnet ikke er enigt i afgørelsen eller dele af den.

En tvangsadoption er et meget hårdt slag for forældrene, men alligevel efterlades de ofte helt uden hjælp. FBU mener, at der skal være **ordentlig krisehjælp til forældre**, hvis børn tvangsadopteres. De skal have støtte til at bearbejde sorgen over beslutningen, hvis de ønsker det. Det kan fx ske med en støtteperson eller med samtaler med en psykolog. Tilsvarende skal de have hjælp og støtte til at gennemføre den kontakt eller samvær, de måske kan få, når barnet er adopteret.

Barnets Lov åbner for, at **børn kan flyttes fra gode plejefamilier**, som ikke kan/vil adoptere dem, så kommunen derfor finder en anden familie til en adoption. Det er et urimeligt brud både for barnet og plejeforældrene. FBU mener, at man ikke skal kunne afbryde velfungerende plejefamilier, fordi kommunen ønsker en adoption, som plejefamilien ikke vil indgå i. Risikoen for en afbrydelse kan også få indflydelse på, om plejefamilier ønsker at få et barn i pleje, som de senere skal give videre til bortadoption.

Efter § 70.2 skal en indstilling om tvangsadoption "navnlig" indeholde en række dokumenter, herunder barnets plan/ungeplanen. I dag *skal* handleplanen vedlægges en indstilling, men fremover kan man altså **indstille til tvangsadoption uden en handleplan**. Den skal så laves efterfølgende. FBU mener, at indstillingen til tvangsadoption skal indeholde barnets plan/ungeplanen. FBU mener også, at indstillingen bør indeholde kommunens overvejelser om, hvorfor en mindre indgribende indsats ikke er tilstrækkelig.

FBU vurderer, at den nye linje vil give **problemer med Menneskerettighedskonventionen og Børnekonventionen**. Både Italien og Norge er blevet underkendt for beslutninger om tvangsadoption, fordi der ikke var gjort nok for at give relationer mellem barn og forældre en chance. Danmark vil løbe samme risiko, fordi loven ikke forholder sig til kernen i problemet: bevarelsen af børnenes nærmeste relationer og et reelt samvær.

En tvangsadoption giver kommunen en stor besparelse i en årrække. Og vi har set, at fx Lolland, der har mange tvangsadoptioner[2], i et sparekatalog har medregnet besparelsen ved det. FBU frygter, at ændringerne vedr. tvangsadoption kan åbne for, at **økonomien i praksis vil få en vigtig rolle** for, om kommunerne bruger muligheden.

Støtte til forældre ved anbringelser og samvær

Lovforslaget **fokuserer generelt Ikke på familien som helhed**, og det er ikke et tydeligt mål at få familierne til at fungere og give dem styrke til at klare deres problemer. Der er heller ingen erkendelse af, at familiens trivsel er af stor betydning for barnet. Det er en skævhed, der bør rettes op.

[2] Socialministeriet oplyser, at hvis alle kommuner tvangsadopterede med samme hyppighed som Lolland kommune, så ville det samlede antal tvangsadoptioner på landsplan være 290 i 2021.

Efter § 4 skal barnets synspunkter tilvejebringes og inddrages, og det skal have ret til indflydelse på forhold, som vedrører det. Efter § 7.1 skal arbejdet tilrettelægges, så barnet har "mulighed for at medvirke aktivt i forløbet". Det er gode formuleringer, som vi kun kan støtte. FBU mener, at loven tilsvarende bør slå fast, at **inddragelsen også skal omfatte forældrene**: forældrenes synspunkter skal tilvejebringes, og de skal inddrages. Det bør også fremgå klart, at arbejdet skal tilrettelægges, så forældrene aktivt kan medvirke. Svarende til bestemmelsen vedr. børnene.

I § 52 om kommunens opgaver under anbringelsen nævnes ikke, at kommunen også bør sikre barnets forbindelse til forældre, søskende og netværk. Det er barnets nærmeste relationer, som bør fastholdes og udvikles, ikke mindst fordi det er dem, der oftest er barnets netværk senere i livet. FBU mener, at § 52 også skal forpligte kommunen til at **skabe og udvikle forbindelsen til forældre, søskende og netværk.**

Grundlæggende er støtten til forældrene uændret i lovforslaget, selvom støtten til forældrene og forældreplanen fremtræder tydeligere i lovforslaget, fordi det foldes ud i fem selvstændige paragraffer (§§ 75-79). Det er en lille forbedring, at kommunen nu skal træffe beslutning om at tilbyde en støtteperson efter § 75 eller anden støtte efter § 76 – så kan beslutningerne ankes. I dag mangler forældreplanen ofte helt, og indholdet er tit tyndt. Der er heller ikke faste regler for revision af planen, så ofte revideres den ikke. Disse mangler ændres ikke i lovforslaget. Planen gøres ikke obligatorisk i alle anbringelsessager, og efter § 79 vil kommunen nu kun skulle *vurdere,* om der er behov for en revision af planen. FBU mener, at **forældreplanen bør have en meget stærkere rolle.** Den bør udarbejdes på samme måde som barnets plan med konkrete mål formuleret sammen med forældrene (som i § 92 om barnets plan), og med faste rammer for revisionen. Samtidig bør støttemulighederne styrkes og udvides. En del forældre får ikke en støtteperson, fordi de ikke kan tage stilling til det ved anbringelsens start. Derfor bør det fremgå af § 75, at kommunen skal gentage informationen om støtteperson til forældrene, når de er i stand til at forholde sig til den. Forældrene bør også kunne få krisehjælp ved anbringelse af deres barn og en støtteperson, også når en ung er i efterværn. Ankestyrelsens egenkompetence efter § 151 bør også omfatte udarbejdelse af forældreplanen, så det sikres, at planerne udarbejdes og har et kvalificeret indhold.

I indstillinger om tvangsanbringelse efter § 51.2 er det ikke et krav, at forældrehandleplanen vedlægges. Det skal den kun, hvis den er udarbejdet. FBU mener, at **forældrehandleplan skal indgå i indstillingen til B&U-udvalget** om en tvangsanbringelse.

Loven styrker børnenes rettigheder ift. samvær. Det bakker FBU op om. Men **forældrene bør også have rettigheder ift. samvær.** Bl.a. indflydelse på rammerne. Efter § 103.3 skal kommunen "sørge for, at forbindelsen mellem barnet og forældrene og netværket holdes ved lige", og efter § 104.1 skal kommunen "understøtte, at barnet også på længere sigt har mulighed for at bevare nære relationer til forældre og netværk." Det er vigtige formuleringer, som skal fastholdes i praksis. Men det forudsætter et godt samvær ud fra, at det skal være til barnets bedste. FBU mener, at forældrenes ret til at blive inddraget i tilrettelæggelsen af samværet skal skrives ind i § 103.

Bedre inddragelse af børnene

FBU bakker op om en styrkelse af børnenes rettigheder. Børn får "ret til inddragelse", "ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem", og "barnets holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages, inden der træffes beslutninger". Men samtidig bliver den formelle børnesamtale afskaffet. FBU mener ikke, at de mere uformelle formuleringer kan opveje det.

Børnenes partsstatus udvides på flere måder ud fra en forestilling om, at det vil føre til bedre *inddragelse*. Det er ikke nødvendigvis tilfældet. **Bedre inddragelse forudsætter et sejt arbejde** i den daglige praksis, men det fokuserer loven ikke på. Udvidelse af børnenes særskilte rettigheder kan også medføre ovennævnte modsætningsforhold til forældrene, fordi de nye regler fremstår som et værn mod forældrene, det er ikke rettigheder for børnene over for kommunen. Endelig skal man være opmærksom på, at det er store spørgsmål, børnene stilles over for. Fx en beslutning om permanent anbringelse, som børn ned til 10 år skal kunne anmode om. Udvidelsen af børnenes rettigheder rejser således vanskelige spørgsmål, som vi ikke mener, at loven gennemtænker.

Ydermere er der **asymmetri i rettighederne**. Børnene kan fx efter § 48 anmode om at blive anbragt, og så skal kommunen vurdere, om der skal udarbejdes en børneudredning, hvorefter den skal tage stilling til anmodningen. Men børnene får ikke ret til at anmode om at *få afbrudt* en anbringelse. Tilsvarende kan anbragte børn efter § 103.2 anmode om at få begrænset eller suspenderet samvær med forældrene i en periode – men de kan ikke anmode om at få det udvidet, selvom nogle børn ønsker det, og det burde være en indlysende ret at give dem. FBU mener, at børnene efter § 48 også skal kunne anmode om at få afbrudt en anbringelse. Og børnenes ret til at påvirke samværet i § 103 bør også omfatte ret til at *udvide* samværet.

En ny model for sagsbehandling og indsats - og en usikker praksis

FBU mener, at **den nye model med screening, afdækning og udredning har et potentiale**, især fordi den spiller sammen med den nye mulighed for at yde fleksibel støtte fra start. Men konstruktionen er løs: der er stort set ingen krav til *indholdet* i screening, afdækning og udredning; det er uklart, *hvornår* der skal laves udredning eller afdækning; der er stort set ikke *tidsfrister;* kravene til *dokumentation* er svage; i*nddragelsen* af barn og forældre formuleres ukonkret og *muligheden for at anke* er meget begrænset. Efter lovforslaget afskaffes den obligatoriske børneundersøgelse og handleplan også, de rykkes i praksis over i 'kan-kategorien'.

De løse rammer for sagsbehandlingen kan medføre, at både forældre og børn får en mere vilkårlig sagsbehandling, som vil true deres retssikkerhed. Der er **risiko for vilkårlighed og for store forskelle mellem kommunerne.** FBU mener, at den ny model skal have mere håndfaste proceskrav vedr. inddragelse, tid, plan, dokumentation og anke i de forskellige faser af sagsbehandlingen. Nogle af Servicelovens proceskrav fra Serviceloven bør fastholdes på disse områder.

Reglerne om **undersøgelse af søskende udvides** i § 21.2. De skal nu ikke kun gælde tvangsanbringelser men alle anbringelser, som "er begrundet i utilstrækkelig omsorg", "alvorlige forhold hos

forældrene" eller "utilstrækkelige forældrekompetencer". Det er forhold, der ikke er klart definerede, så det kan føre til alvorlige retssikkerhedsproblemer. FBU mener, at når man skal træffe alvorlige beslutninger ud fra disse vurderinger, så skal de defineres klart, så det ikke overlades til vilkårlige skøn i den enkelte kommune. Ydermere er det et problem, at det er kommunen, der suverænt bestemmer hvem der skal lave forældrekompetenceundersøgelsen, og der er ikke mulighed for en "second opion". Det svækker også retssikkerheden.

Ydermere er der **forvirring om 'følg-eller-forklar-princippet'**. I forligsteksten nævnes kun tvangsanbringelser, men i lovudkastet er det alle anbringelser. FBU mener, at man skal holde fast i formuleringen fra forliget.

Indsatserne svarer stort set til dem i Serviceloven. Men det er et stort fremskridt, at § 32.4 åbner for at sætte ind med **tilbud og undersøgelse sideløbende**. Det kan give hurtigere indsats og mindre død undersøgelsestid. Dog nævnes det kun, at der kan sættes ind på grundlag af afdækning og udredning. FBU mener, at der bør kunne sættes relevant ind allerede under screening.

Videreført anbringelse ændres i § 67 til "permanent anbringelse". Samtidig får børn helt ned til 10 år ret til at anmode om, at en anbringelse bliver permanent, og i så fald kræves der ikke tilknytning til anbringelsesstedet i tre år. 10 år er en meget ung alder til en så afgørende beslutning, især når den ikke forudsætter en tilknytning til anbringelsesstedet. FBU mener, at **børn ned til 10 år ikke bør kunne anmode om en permanent anbringelse**, samt at alle permanente anbringelser bør forudsætte en tilknytning til anbringelsesstedet i tre år.

I dag kan børn og ungeudvalget kun behandle en sag ud fra den indstilling, forvaltningen kommer med. FBU mener, at **Børn og ungeudvalget skal kunne pålægge forvaltningen at gennemføre konkrete indsatser** til barnet eller familien, som er anderledes end det, forvaltningen selv indstiller, hvis udvalget mener, at det er det bedste for barnet.

Med venlig hilsen

Vivi Nielsen

Landssekretær

FBU ForældreLANDSforeningen
Charlottenlund Stationsplads 2, 2920 Charlottenlund, 51 80 24 06, Mail: sek@fbu.dk og vivi@fbu.dk
www.fbu.dk

23 juni 2022

FOLA's høringssvar vedrørende udkast til forslag om barnets lov

FOLA bakker op om lovforslagets børnesyn: *'børn er til i deres egen ret […]'barnets perspektiv skal være styrende i både sagsbehandlingen og indsatsen, mens hvor det er de voksnes ansvar at træffe de rigtige beslutninger*.'

Her tages der fint afsæt i at børn har *ret* til at blive set, hørt og inddraget, og at netop dette er afgørende for, om vi lykkes med de indsatser, som skal til for at hjælpe børn i udsatte positioner. Børnesynet spejles i flere af lovens aspekter, hvor man ser en øget opmærksomhed på inddragelse af børn, unge og deres familier. Den del har vores fulde opbakning.

Vi må dog også tilkendegive et par forbehold i forhold til udkastets indhold. Desuden er vi helt overordnet bekymrede for, om denne lov får lige så få konsekvenser, som de tidligere tilsvarende bestemmelse på området.

Pladser i dagtilbud

Barnets lov § 83: "Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dagtilbud til børn, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling m.v., der ikke kan dækkes gennem ophold i almindelige dagtilbud eller fritidshjem efter dagtilbudsloven.

FOLA's kommentar til § 83:

Det er ikke nyt, at der skal tilbydes pladser til børn, som visiteres til specialpladser. Det er desværre heller ikke nyt, at det ikke sker. Senest er det fastslået i Aarhus, at der langt fra tilbydes specialpladser til de børn, der er visiteret til et specialtilbud. Børnene placeres i stedet i de almene tilbud. Vi er bekymrede over, at overtrædelse af serviceloven ikke har nogle konsekvenser. Hvad skal vi med en lovgivning som ikke overholdes? I sagen fra Aarhus, som har været bragt op i Jyllands Posten, fastslår Eva Nuur Jensen, lektor i social ret ved Aarhus universitet samt Kirsten Ketcher, professor i socialret dr.jur., Københavns Universitet at der sker en klar overskridelse af loven, uden at det har konsekvenser. Overskridelsen af loven betegnes her som en 'strukturel accept af systemet`.

Når sårbare børn og deres familier ikke får den rette hjælp og støtte tidligt kan det få livslange konsekvenser. Når et barn visiteres til et specialtilbud, er det fordi det er det, der er brug for. Vi er også bekymrede for den belastning, som det betyder ude i almentilbuddene, når disse pålægges at løse opgaver, som de reelt ikke er klædt på til. Samtidig dræner det nødvendigvis ressourcerne i almentilbuddene. Det er en uacceptabel situation for alle parter.

Pladser i klub

§ 84. Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige klubtilbud til større børn og unge, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling m.v., der ikke kan dækkes gennem deltagelse i et af de tilbud, der er nævnt i §§ 65 og 66 i dagtilbudsloven.

FOLA's kommentar til § 84:

Ligesom i tilfældet med specialpladser i dagtilbud, ønsker FOLA at lov om plads i særlige klubtilbud håndteres efter lovens bestemmelser.

23 juni 2022

Vedr. Forældrepålæg

I FOLA kan vi ikke bakke op om forældrepålæg, da vi på ingen måde mener at det gavner børnene. Når et barn er i udfordringer eller problemer, så er familien det altid også. Netop derfor kan man ikke forvente, at forældrene kan honorere konkrete 'handlepligter'. Ligesom vi med barnets lov tager afsæt i en positiv vurdering af barnets ressourcer – 'børn gør det så godt, som de kan', så er vi også nødt til at tage afsæt i en tilgang til forældrene om, at også de gør så godt, som de kan. Hvis forældrenes indsats alligevel ikke er tilstrækkelig, bør der etableres det tættest mulige samarbejde med forældrene eller andre myndigheder, og hjælpen skal intensiveres. Hvis samarbejdet med forældrene ikke kan opretholdes, så hjælper en straf til dem ikke. En økonomisk pres vil endda kunne forårsage nye problemer i resten af familien, det gavner ingen.

Signe Nielsen, formand for FOLA, Forældrenes Landsorganisation

FOR LIGE VILKÅR
Forældre til børn med særlige behov

24. juni 2022

I For Lige vilkår har vi læst lovudkastet med stor interesse, og vil her fokusere på de overordnede linjer og hvor vi synes der er plads til forbedringer.

Vi er bekymrede for lovens sammenblandingen af det at have et nedsat funktionsniveau og det at være i en sociale udsat situation af andre årsager. Mange familier, der får et barn med handicap eller kronisk sygdom, ville aldrig få kontakt med systemet, hvis ikke det var for deres barns funktionsnedsættelse. I udkastet til lovgivningen adresserer man familier med børn med handicap på linje med familier, hvor forældrene har fx psykiske udfordringer eller alkoholproblemer. Det er meget forskellige problemstillinger, der bør håndteres under forskellige paragraffer.

Bl.a. har det betydning for, hvor tæt det offentlige skal på en familie - eksempelvis med børne- og forældrepålæg. Vi skal ikke udelukke, at det kan have en virkning i visse sociale sager (selv om vi er stærkt tvivlende), men det er stensikkert en metode, hvor man unødigt kan gøre en familie med børnehandicap til en socialsag. Hvis man fx har et barn med handicap og skolevægring, er det på ingen måde en holdbar løsning at presse familien yderligere ved at inddrage deres børnebidrag.

Helt grundlæggende er det bekymrende, at man pr. automatik skaber en bekymring for barn/familien, udelukkende på grund af barnets handicap. Antagelse om, at familien dermed har et socialt problem, er unødvendig. I langt de fleste familier, er der blot brug for hjælp til at kompensere for de anderledes livsvilkår efter bestemmelser i serviceloven.

Vi er oprigtigt bekymrede for, at der med barnets lov kobles endnu en lovgivning på børnehandicapfamilier, der vil presse både sagsbehandlere, politikere og familierne.

Med venlig hilsen

Julie Kyndesgaard, sekretariatsleder, For Lige Vilkår

Foreningen af kommunale
social- sundheds- og
arbejdsmarkedschefer i Danmark

FSD

Til
Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

24.06.2022

Att.: Charlotte Aastrup Poole

Høringssvar fra Foreningen af kommunale social-, sundheds- og arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD) til høring af forslag til Barnets Lov.

Sendt til: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

I det følgende fremføres FSD's generelle bemærkninger til ministeriets udkast til Barnets Lov efterfulgt af en række konkrete bemærkninger til de enkelte kapitler i lovudkastet.

Generelle bemærkninger

I FSD tager vi overordnet set godt i mod udkastet til Barnets Lov, herunder særligt formålet om, at have en lovgivning der bygger på et tidvarende børnesyn, hvor man anerkender børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme.

FSD ser også positivt på formålet om at sikre mere kontinuitet i sagsbehandlingen og i barnets forløb samt på intentionerne om mere kvalitet i sagsbehandlingen gennem færre proceskrav og øget fokus på værdi, fx børneinddragelse og barnets rettigheder, ønsker og behov. FSD forholder sig også positivt til det fokus, der er i lovudkastet på inddragelse af civilsamfundet og intentionerne om at forpligte civilsamfundet mere ind i den samlede indsats for børn og unge med behov for støtte.

FSD bakker op om, at reglerne om støtte og hjælp til børn og unge med behov for særlig støtte samles ét sted, uanset om støttebehovet har afsæt i sociale problemer, en funktionsnedsættelse hos barnet eller andre sociale udfordringer. For børn er børn, uanset om de har sociale problemer eller et handicap, og derfor giver det god mening, at reglerne samles i Barnets Lov. I praksis vil det også minimere kompleksiteten for rådgiverne, som ikke skal navigere mellem for mange regelsæt, og i praksis kan det understøtte et langt mere helhedsorienteret fokus på barnet og give nogle positive synergieffekter mellem udsatte- og handicapområdet, som kan være med til at styrke rådgivernes arbejde.

FSD ser positivt på opbygningen af loven, som generelt er logisk og kronologisk. Det fungerer godt med selvstændige kapitler om henholdsvis børn med funktionsnedsættelser og ungeområdet.

Og det er positivt, at der lægges op til et samlet kapitel om indsatser for barnet, hvor bestemmelser om indsatser i § 11 og foranstaltninger i § 52 kommer til at stå i naturlig forlængelse af hinanden.

Foruden ovenstående har FSD følgende generelle bemærkninger til udvalgte fokusområder:

Afbureaukratisering:

I FSD bakker vi op om intentionerne om regelforenkling, afbureaukratisering og om at "sætte kommunerne mere fri" ved at droppe unødige proceskrav. Mindre detailregulering og færre proceskrav vil frigive mere tid til rådgivernes faglige vurderinger og til samarbejdet med barnet og familien. Det er rigtig godt. Men desværre ses der også eksempler på det modsatte, fx i forhold til de regler, der lægges op til i forhold til ændring af anbringelsessted, hvor barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie får ret til at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunens afgørelse.

Trods intentionerne om regelforenkling sker der dog med lovforslaget generelt en forøgelse af antallet af regler og paragraffer, dvs. omfanget af loven er steget i forhold til de nuværende regler i serviceloven. Alene med henvisning til antallet af nye regler, er det vanskeligt at tale om regelforenkling. Herunder følger en række eksempler:

- To eksisterende paragraffer (§§ 50 og 51) bliver med udkastet til de nye bestemmelser til hele 10 (!) paragraffer (§§17-27). Hvordan kan det være udtryk for regelforenkling?
- Et undersøgelsesbegreb, som splittes op i tre nye begreber (screening, afdækning og udredning) med forskellige regelsæt tilknyttet.
- Dertil kommer helt nye regler samt en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte flere regler om udredning og afdækning.
- Opfølgninger bliver rigtigt nok mere fleksible, men omvendt skal kommunerne sondre mellem fire former for handleplaner (Barnets plan, Ungeplan, Forældrehandleplan og Helhedsorienteret Plan).
- De nye regler om børneinddragelse medfører ingen forenkling/afbureaukratisering – kravene til inddragelsen af barnet bliver rent faktisk større, da der lægges op til at forpligtelsen bliver løbende.

Kommunernes ledelsestilsyn og Ankestyrelsens kontrol:

I dag bruger kommunerne meget tid på at følge op på, om vi overholder diverse tids- og proceskrav og på at levere materiale til Ankestyrelsen i deres forskellige undersøgelser af lovmedholdigenheden i kommunerne (Danmarkskort, Børnesagsbarometer mv.). De nuværende bestemmelser om børnesamtaler er eksempelvis en væsentlig del af børnesagsbarometret – det kan derfor ikke fremadrettet være på samme måde.

Når flere tidsfrister og proceskrav fjernes fra lovgivningen, får det betydning for den måde, hvorpå kommunerne i dag fører ledelsestilsyn internt i kommunen. I FSD hilser vi regelforenklingen velkommen og er klar over, at den indebærer en tilpasning af vores ledelsestilsyn. Men hvis den pris kommunerne betaler for afbureaukratiseringen eksempelvis er flere kontrolbeføjelser til Ankestyrelsen, så er der risiko for, at regelforenklingen blot vil føre til lokale krav og retningslinjer i kommunerne, der skal sikre, at vi lever op til

Ankestyrelsens målinger, og så er vi lige vidt. For på den måde vil den enkelte rådgiver ikke mærke regelforenklingen som reelt fritsættende i praksis. Ministeriet bør derfor sikre, at reglerne og Ankestyrelsens eventuelle kontrol hermed, understøtter en reel regelforenkling, som ikke gør det nødvendigt at implementere lokale retningslinjer for at imødegå kritik af sagsbehandlingen.

FSD har på forskellig vis fået indtryk af, at Ankestyrelsen ikke er inddraget i lovens tilblivelse. Med lovudkastet lægges der op til en række nye opgaver til Ankestyrelsen, ligesom Barnets Lov bliver en rammelov, hvor kommunernes afgørelser vil kunne prøves i Ankestyrelsen. Derfor vil FSD gerne opfordre til, at ministeriet går i dialog med Ankestyrelsen, så det sikres, at Ankestyrelsen følger med i begrundelserne for ændringerne og lovens hensigter.

Manglende tillid:

Det er på den ene side tydeligt, at der med Barnets Lov, er et ønske om at udvise større tillid til kommunerne og den enkelte rådgiver end tilfældet er i dag, hvor meget i loven er detailreguleret. Men desværre tages der i flere af reglerne udgangspunkt i en manglende tillid til, at kommunerne kan agere i de komplekse sociale sager, og det er ærgerligt. Som grundlag for indførelse af nye regler henvises der eksempelvis flere steder fx til konflikter mellem kommunen og plejefamilien og usaglige hensyn ved kommunens afgørelse. Det er ikke befordrende for det gode samarbejde mellem aktørerne på området, hvis reglerne tager udgangspunkt i mistillid til kommunens arbejde.

Barnets rettigheder:

Med Barnets lov lægger ministeriet op til at give barnet en masse nye rettigheder, fx selvstændig partsstatus fra 10 år, ret til at anmode om en permanent anbringelse og ret til at sige nej til samvær.

FSD ser positivt på ønsket om at styrke barnets stemme og medbestemmelse i de sager, hvor der er tale om børn/unge, der lever i udsathed i et hjem med omsorgssvigt og manglende forældrekompetencer.

Men i andre tilfælde kan forslaget have nogle svære implikationer i praksis for rådgiverne, som skal lave den svære vurdering af, hvor meget vægt barnets/den unges ønske skal tillægges. FSD kan være nervøs for, at mange af de børn og unge, som forslaget vil få betydning for, ikke vil være i stand til at gennemskue konsekvenserne af deres valg. For selv for ganske almindelige børn og unge kan det være svært at vurdere konsekvenserne af de beslutninger, man træffer. Og mange af de børn og unge, som har behov for særlig støtte, har kognitive funktionsnedsættelser, psykiatriske diagnoser og er ikke nødvendigvis kognitivt og/eller socialt alderssvarende.

Sat lidt på spidsen kan de mange nye rettigheder til barnet/den unge være i strid med princippet i § 6, som også foreslås, som handler om, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret.

Intet fokus på barnets skolegang eller sektoransvar:

Ministeriet har i forbindelse med arbejdet med Børnene Først nedsat en arbejdsgruppe, der skal se nærmere på interne skoler på anbringelsessteder. Og for de unge er der i Barnets Lov fokus på uddannelse og beskæftigelse. Men derudover er skolens betydning for det enkelte barns trivsel og udviklingen fuldstændig fraværende, og der er ingen anerkendelse af, at samarbejdet mellem almenområdet og socialområdet er en grundlæggende forudsætning for at lykkes godt med det enkelte barn. Mange børn mistrives i skolerne og PPR er mange steder under pres - der er ventelister på udredning og hjælp. Et samspil omkring fravær og mistrivsel i kommunerne forudsætter, at SÆM og UVM skaber gode vilkår for samarbejdet og indtænker hinandens sektorer i begges lovgivninger til gavn for børn og unge. FSD vil derfor opfordre til, at SÆM om at gå i dialog med UVM.

Kommunernes IT-systemer:

Barnets Lov får stor betydning for de forskellige IT-systemer, som kommunerne anvender. Det bliver derfor en stor og ressourcetung opgave for kommunerne at få IT-systemerne tilpasset til den nye lovgivning.

Økonomi:

Der endnu ikke regnet på lovforslagets økonomiske konsekvenser for kommunerne, hvorfor FSD ikke har mulighed for at kommentere nærmere herpå. Som ramme lægges der op til offentlige merudgifter på 733,8 mio. kroner for det offentlige, men det er ikke synligt, hvorfor der i indfasningen er store spring fra år til år.

Der er flere lovkrav i udkastet til Barnets Lov, som vurderes at være udgiftsdrivende for kommunerne. Det gælder fx krav om venskabsfamilie til børn og unge, der anbringes på institution (§ 54), krav om løbende inddragelse af barnet/den unge (§4) og nyt undersøgelseskoncept (§§17-23). Men det gælder også forslaget til en ny bestemmelse, der siger, at en afgørelse skal iværksættes straks efter, den er truffet. I dag har kommunerne en forsyningsforpligtelse, men der er ikke et direkte strakskrav om iværksættelse.

Der er også nogle af de rettigheder, som barnet og andre tillægges, som vurderes at være udgiftsdrivende for kommunerne, fx retten for barnets bonusfamilie, støtteperson eller venskabsfamilie til at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunens afgørelse om hjemgivelse og ændring af anbringelsessted. Og endelig vil der også være store omkostninger forbundet med implementeringen af den nye lov, herunder fx til uddannelse af rådgiverne og til indretning af IT-systemerne.

Konkrete bemærkninger

I de følgende fremføres FSD's konkrete bemærkninger til de udvalgte kapitler i lovudkastet.

Kapitel 2 ”Barnets rettigheder og grundlæggende principper”

Med Barnets Lov lægges der op til at fjerne de kravene om inddragelse af barnet på bestemte tidspunkter (fx før afgørelser og i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse). Inddragelsen af barnet skal derimod ske løbende. Det vurderes også umiddelbart, at der samlet set er tale om meropgaver i forhold til inddragelse af sagens parter. Der indføres fx en forpligtelse til i alle sager at overveje en systematisk inddragelse af barnets netværk.

I FSD bakker vi op om intentionerne omkring løbende inddragelse af barnet, fordi vi ønsker os bedre betingelser for at lave meningsfuld børneinddragelse på tidspunkter, hvor rådgiver vurderer, at det giver mening at tale med barnet.

Ved at fjerne reglerne om børnesamtaler på bestemte tidspunkter i sagsforløbet kunne man tro, at kommunerne får netop det. Men når der lægges op til at fastlægge et princip om, at barnets holdning og synspunkt skal tilvejebringes og inddrages inden, der træffes beslutninger eller afgørelser om barnets forhold (§ 5, stk. 3), er der tale om en væsentlig udvidelse af forpligtelsen til at inddrage børn i forhold til de nuværende regler om børne-samtaler. Inddragelsen vil skulle ske løbende, så barnet opnår indflydelse uanset hvor i forløbet man befinder sig (udredning/afklaring/afgørelse/opfølgning), ligesom inddragelsen skulle finde sted både ved formelle afgørelser og beslutninger. Barnets ret til inddragelse gælder således også for beslutninger som myndighed træffer som led i faktisk forvaltningsvirksomhed. Med det sker der i praksis en indskrænkning af rådgivers rum til at vurdere, hvornår inddragelsen vil være meningsfuld af hensyn til barnet. FSD bemærker, at udvidelsen af forpligtelsen til at inddrage barnet vil indebære, at rådgiverne i praksis vil anvende mere tid på sagsbehandlingen, hvorfor kommunerne bør kompenseres for det øgede ressourcetræk via DUT midler, så tiden ikke går fra andre væsentlige opgaver.

Når reglerne om inddragelse på bestemte tidspunkter fjernes bliver det sværere at føre kontrol med, om der er sket rettidig inddragelse af barnet i sagsbehandlingen. Det kan udgøre en svækkelse af retssikkerheden for barnet, og det stiller nye krav til ledelsestilsynet i kommunerne.

Det er i den forbindelse uklart i hvilket omfang myndighed har notatpligt om inddragelsen/samtalen i forbindelse med beslutninger, som har karakter af faktisk forvaltningsvirksomhed.

Det fremgår af stk. 4, at inddragelsespligten kan fraviges i helt særlige tilfælde, hvis barnet eller den unges alder eller andre forhold taler afgørende imod. Barnets eller den unges perspektiver vil i disse tilfælde skulle tilvejebringes på anden vis. Disse særlige tilfælde er eksemplificeret i bemærkningerne til at omfatte spædbarn eller svære psykiske funktionsnedsættelser. I praksis vil der imidlertid kunne opstå situationer, hvor ingen af disse kriterier er til stede, men hvor inddragelsen ikke er til barnets eller den unges bedste, hvor barnet eller den unge ikke har ressourcer til at profitere af inddragelsen, hvor inddragelsen ikke giver mening eller hvor myndighed må handle hurtigt og ikke kan nå at tage hensyn til inddragelse. Nogle udsatte

børn og unge kan blive sat i vanskelige følelsesmæssige dilemmaer, når de kontinuerligt bliver inddraget og forholdt sagen, og der kan opstå indre konflikt i deres relationer, eksempelvis relationen forældre-barn-plejefamilie. Der ses derfor behov for, at de i stk. 4 nævnte "særlige tilfælde" udvides, således at myndighedsrådgiver, ud fra en konkret vurdering, kan undlade inddragelsen, når der er sagligt grundlag herfor, således at det enkelte barn eller den unge kan skærmes og beskyttes i det omfang, det vurderes nødvendigt i den konkrete situation.

Kapitel 3 "Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov"

Der lægges op til, at Barnets Lov vil indeholde en ny udredningsbestemmelse, der skal erstatte den børnefaglige undersøgelse. Heri vil kravene til udredning af barnets behov afhænge af sagens tyngde og kompleksitet, så der frigives ressourcer til de mere komplekse sager. Det samme gælder for dokumentationskravene.

I den forbindelse bemærkes det, at det ikke altid ved første øjekast fremgår, hvilken tyngde en sag har. En sag kan godt være tung og kompleks uden, at man umiddelbart kan se det. Et eksempel er skolefravær, som kan være tegn på alvorlig mistrivsel. Et andet eksempel er skilsmisseproblematikker, hvor det ikke altid i første omgang er tydeligt, hvor meget forældrenes konflikter går ud over barnets trivsel.

Det følger allerede af den nuværende lovgivning, at § 50-undersøgelsen "ikke må være mere omfattende end formålet tilsiger". Der er således allerede i dag et forbud mod at overoplyse sager, ligesom der også allerede sker en tilpasning i kommunerne, hvor der i de lettere sager kan udarbejdes en "light" undersøgelse, mens tungere sager fordrer en mere omfattende undersøgelse af barnets og familiens forhold.

I udkastet til en ny udredningsbestemmelse opereres der med tre nye begreber "screening", "afdækning" og "udredning" (§§ 18,19 og 20), som erstatter det nuværende undersøgelsesbegreb – de børnefaglige undersøgelser efter § 50. I FSD er vi bekymrede for, at det bliver besværligt og komplekst at navigere imellem de forskellige begreber i praksis.

I dag kan der iværksættes foreløbig eller akut støtte sideløbende med udarbejdelse af den børnefaglige undersøgelse. Hvis man indfører et krav om, at der skal foretages en screening, inden der kan igangsættes støtte, så kan det de facto betyde, at der først senere end i dag kan iværksættes foranstaltninger.

Med Barnets Lov lægges der med den foreslåede § 21, stk. 2 op til en obligatorisk udredning af søskende under 15 år, når et barn anbringes på grund af utilstrækkelig omsorg for barnet eller utilstrækkelig behandling af barnet mod overgreb. Forslaget vurderes ikke at medføre reelle ændringer i forhold til praksis.

I sager om anbringelse uden samtykke lægges der med § 51, stk. 3 og 4 op til at indføre et såkaldt følg-eller-forklar princip, hvor kommunen skal forklare hvorfor, hvis ikke alle børn under 15 år i søskendeflokken i husstanden anbringes uden for hjemmet. Børn- og ungeudvalget vil få pligt til at underrette Ankestyrelsen i tilfælde, hvor kommunalbestyrelsens begrundelse for ikke at anbringe én eller flere søskende giver anledning til bekymring

Forslaget giver god mening i forhold til at sikre, at kommunen har foretaget en reel vurdering af søskendes behov for hjælp i sager, hvor der indstilles til Børn og unge-udvalget om anbringelse uden for hjemmet uden samtykke.

Omvendt er det ikke særlig fordrende for samarbejdet mellem kommunen og Børn og unge-udvalget, hvis der indføres en pligt til at underrette Ankestyrelsen direkte – særligt ikke, hvis man ikke har været i dialog med kommunen herom forinden.

Medlemmerne af Børn og unge-udvalget er allerede i dag underlagt den skærpede underretningspligt, og det er ikke et udtryk for regelforenkling eller afbureaukratisering, at indføre en særlig regel om underretning direkte til Ankestyrelsen i denne type af sager.

Kapitel 4 ”Hjælp og støtte”

I FSD ser vi generelt positivt på, at der lægges op til et samlet kapitel om indsatser for barnet, hvor bestemmelser om indsatser efter servicelovens § 11 og foranstaltninger i § 52 kommer til at stå i naturlig forlængelse af hinanden. Det vil gøre det lettere for rådgivere, forældre og pårørende at navigere i lovgivningen.

Kapitel 5 ”Anbringelse”

Med den foreslåede § 48 foreslås det, at et barn eller en ung får ret til at anmode om en anbringelse. FSD vurderer, at der her er tale om en tydeliggørelse af, at barnets ret til at bede om hjælp også omfatter en ret for barnet til at bede om en anbringelse.

FSD mener, at det kan være fornuftigt at tydeliggøre dette, men forslaget vurderes ikke at føre til reelle ændringer i forhold til gældende ret. For kommunerne vil fortsat skulle vurdere om der skal udarbejdes en undersøgelse og så derudfra vurdere om betingelserne for anbringelse er til stede. I sager uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver skal kommunerne også stadig bringe sagen forbi Børn og unge-udvalget.

Med den foreslåede § 53 foreslås det at videreføre den nuværende forpligtelse for kommunen til så vidt muligt inden en anbringelse at hjælpe barnet eller den unge med at finde en person i barnets eller den unges familie eller netværk, som kan udpeges til at være dennes støtteperson under anbringelsen.

Det foreslås som noget nyt, at såfremt der ikke kan findes en person i barnets familie eller netværk, så skal kommunen hjælpe med at finde en person uden for familien/netværket, som kan agere støtteperson, til de børn og unge, der ønsker det. Den nye forpligtelse medfører, at kommunen i samarbejde med civilsamfundet skal finde den pågældende støtteperson.

FSD vurderer umiddelbart, at det bliver svært at finde personer uden for familien/netværket, som ønsker at påtage sig opgaven, og som kan udgøre en stabil voksenkontakt for barnet.

I praksis er erfaringerne, at det at skulle forholde sig til en støtteperson forud for en anbringelse er svært for barnet. Den faglige vurdering er, at det vil være mere meningsfuldt først at tale med barnet om en støtteperson under anbringelsen, når barnet er faldet til på sit anbringelsessted. Først der kender barnet sin hverdag.

Kravet om en støtteperson er som i dag forbundet med en risiko for brud og føjer til listen over personer, som anbragte børn skal forholde sig til.

Med § 54 foreslås det at give alle børn og unge, der anbringes på en institution, ret til en venskabsfamilie. Retten modsvares af en forpligtelse for kommunen til at finde en sådan familie.

Forslaget hviler på en sympatisk tanke, men i praksis indeholder forslaget en række svære udfordringer. Mange børn og unge vil fx ikke kunne pege på en familie, de kan vælge/ønsker som venskabsfamilie.

Derudover vil det være svært for kommunerne at finde så mange frivillige familier. Der er allerede i dag udfordringer med at finde aflastnings- og plejefamilier.

Det er også uklart, hvor ansvaret for kvalitet og sikkerhed for barnet forankres. I dag er ansvaret for de anbragte børn placeret hos kommunen, men hvordan føres tilstrækkeligt tilsyn med venskabsfamilier i et frivilligt set-up?

Familierne vil i mange tilfælde have behov for støtte og vejledning fra kommunen både løbende ift. samværet med barnet, og generelt ift. de forpligtelser en kommune og et anbringelsessted har over for et

barn, der er anbragt. Det er uklart, om den vejledning og støtte bliver en yderligere forpligtelse for kommunerne.

Og hvad gør man, når der sker ændringer i venskabsfamiliernes forhold? Når man knytter de anbragte børn til nye familier, vil de også være sårbare ved ændringer, fx ved skilsmisser/brudte forhold og alvorlig sygdom, ligesom der vil være situationer, hvor venskabsfamilien fortryder og trækker sig.

Kapitel 6 "Videreførte og permanente anbringelser og adoption"

De eksisterende regler om videreførte anbringelser overføres til Barnets lov i den foreslåede § 67, dog med en revideret betegnelse: permanente anbringelser. Med Barnets Lov fortsættes således pligten for kommunerne til at overveje, om hensynet til barnets bedste taler for, at der udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse forud for børne- og ungeudvalgets genbehandling af en anbringelse uden for hjemmet.

Som noget nyt lægges der også op til, at et barn eller en ung, som er fyldt 10 år, har ret til at anmode kommunalbestyrelsen om at blive permanent anbragt uden for hjemmet.

Permanente anbringelser giver ro og stabilitet for de børn, hvor der ikke er udsigt til hjemgivelse og giver ikke brudte relationer til forældre og ophav, ligesom adoption. Dog kan forslaget give udfordringer i praksis. For det kan have konsekvenser for barnets tilknytning til de biologiske forældre på sigt – noget som barnet eller den unge måske ikke selv er i stand til at gennemskue på tidspunktet for beslutningen.

Beslutningen om permanent anbringelse kan også sætte barnet/den unge i en vanskelig situation, fx i de tilfælde, hvor en plejefamilie af forskellige grunde ikke ønsker eller har mulighed for, at barnet skal anbringes hos dem permanent, eller hvis plejefamilien pludselig ikke længere ønsker at være plejefamilie eller ikke længere kan varetage opgave, fx pga. sygdom.

Med Barnets Lov udvides pligten til at overveje adoption til også at omfatte situationer, hvor en anbringelsessag genbehandles. Det er også nyt, at der lægges op til, at kommunerne kan træffe afgørelse om anbringelse inden fødslen. FSD vurderer umiddelbart, at det er positivt, at der bliver mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse allerede inden barnet er født. Bestemmelsen vil være aktuel i de tungeste sager, hvor det er tydeligt, at forældrene ikke kan varetage omsorgen for barnet. Det vil ofte være de sager, hvor man i dag træffer en akut formandsafgørelse.

Bestemmelsen betyder, at det socialfaglige arbejde kan gå i gang fra dag 1. Det er positivt for det lille barn, som formentlig vil opleve færre skift og mindre svigt i den første vigtige tid.

Omvendt er det uklart, hvad en afgørelse om anbringelse inden fødslen vil få af betydning for den gravide mors gøren og laden i graviditeten. Forlader hun eksempelvis landet eller føder barnet i skjul? Det er også uklart, hvad der sker, hvis forældrene påklager afgørelsen – hvem er part og har klagen opsættende virkning?

Som noget nyt foreslås der også en udvidelse af pligten til at overveje adoption til situationer, hvor ældre søskende er blevet anbragt eller bortadopteret pga. manglende forældreevne.

Og det er nyt, at kommunen får en pligt til specifikt at rådføre sig med VISO i adoptionssager uden samtykke inden forelæggelse af en sag for udvalget. Der er alene tale om rådgivning, så VISO's rolle ændres ikke.

Kapitel 7 "Hjælp til barnets forældre

Der lægges op til at indføre et samlet kapitel om støtte til barnets forældre under en anbringelse. FSD modtager dette positivt og mener det er udtryk for regelforenkling, at reglerne for støtte til forældrene samles i et selvstændigt kapitel.

Særligt i forhold til ungeområdet er det væsentligt at være opmærksom på, at perspektivet ændrer sig, som barnet vokser op og bliver ung. Der er ikke længere samme fokus på hjemgivelse og løsning af problemerne i hjemmet. For de unge er der i stedet fokus på hjælp for at sikre den unge frem i livet mod et godt og selvstændigt voksenliv.

Set fra et ungeperspektiv kan det derfor give mere mening at anvende flere ressourcer direkte på den unge - fremfor på den unges forældre. Dette for at sikre, at den unge kan klare sig selv, understøtte uddannelse, beskæftigelse og meningsfulde fællesskaber. Dette også i forhold til at sikre gode overgange, hvor et højt niveau for støtten til forældrene frem til det fyldte 18. år og et lavere niveau efter kan opleves som et voldsomt skifte for familien i overgangsperioden.

Med § 77 foreslås det at indføre en obligatorisk forældrehandleplan. Der lægges op til, at kommunerne får pligt til at udarbejde en handleplan for støtte til forældrene i sager, hvor et barn anbringes uden samtykke pga. omsorgssvigt eller andre alvorlige sociale forhold hos forældrene, hvor der samtidig er søskende, der ikke anbringes og derfor befinder sig i en potentielt sårbar position

Kapitel 8 "hjælp og støtte til børn med funktionsnedsættelser"

De bestemmelser, som danner afsæt for hjælp og støtte til handicapmål-gruppen, videreføres som udgangspunkt uændret i barnets lov.

Barnets lov får et nyt selvstændigt kapitel, som samler bestemmelser om rent handicapkompenserende hjælp og støtte til børn og unge under 18 år og deres familier – det er positivt. Det nye kapitel vil indeholde de bestemmelser fra serviceloven, som er målrettet børn og unge under 18 år med handicap og deres familier.

Kapitlet vil også indeholde en henvisningsparagraf, som skal sikre, at børn og unge med handicap fortsat har adgang til hjælp og støtte efter de bestemmelser, som forbliver i serviceloven, fordi de også eller primært har voksne som målgruppe – eksempelvis bestemmelserne om hjemmehjælp, hjælpemidler og bilstøtte.

En stor del af målgruppen vil derfor fremover skulle have hjælp efter både Barnets Lov og Serviceloven. Det er ikke regelforenkling at sprede retsgrundlaget for at hjælpe familier med børn med nedsat funktionsevne over flere forskellige love. Og det kan gøre det vanskeligt for både familier og rådgivere at orientere sig.

Det undrer FSD, at ministeriet ikke lægger op til en ændring af lovgivningen vedr. kompenserende ydelser, som er et område, hvor borgerne oplever meget bureaukrati. Det er også her kommunerne bøvler mest med lovgivningen, fordi reglerne er komplekse.

Mange forældre til børn med funktionsnedsættelser oplever en høj grad af stress, og erfaringen er, at det presser forældrene yderligere, når de skal søge om eks. merudgifter eller tabt arbejdsfortjeneste, da begge dele kræver meget dokumentation. Alene det, at blive vurderet i personkredsen er omfattende. Ankestyrelsen har høje dokumentationskrav fx ifm. vurdering af merudgifter. Dette resulterer ofte i yderligere sagsbehandling i forhold til behandling af klager, indhentning af yderligere dokumentation mv.

Fx kunne det være oplagt i forhold til dækning af merudgifter at åbne op for muligheden for at give borgeren et bestemt beløb, som de selv forvalter (borgerbudgetter).

Kapitel 9 ” Barnets plan”

Med Barnets Lov foreslås handleplanen efter serviceloven erstattet af en ny barnets plan, der i højere skal grad afspejler barnets egne ønsker og behov ved at inddrage barnet og familien i udformningen af de konkrete mål i planen. FSD ser rigtig positivt på dette.

Dog bør der være en opmærksomhed på, at det ikke er alle børn – grundet eksempelvis alder eller nedsat funktionsniveau – der ved, hvad der er bedst for dem. Derfor kan barnets ønsker ikke i alle sager være det styrende. Vurderingen af, hvorvidt det enkelte barn/den unge er i stand til at vurdere, hvad der er bedst for barnet selv, stiller store krav til den enkelte rådgiver.

Det skal bero på en konkret socialfaglig vurdering i den enkelte sag at tage stilling til behovet for en barnets plan og til planens form og indhold. Der skal altså ikke være handleplaner i alle sager. Det bliver kun et fast krav ved anbringelser.

For at understøtte, at de konkrete mål i højere grad bliver formuleret i dialog med barnet eller den unge og forældrene, vil der ikke fremadrettet være krav om, at barnets plan skal være udarbejdet, før indsatsen iværksættes.

FSD vurderer, at det er udtryk for regelforenkling, når kommunen efter et konkret skøn kan undlade at udarbejde handleplan. Omvendt er handleplanen et vigtigt redskab til at lade indsatsen målrette sig mod barnets og den unges ønsker og drømme samt til at tydeliggøre indsatsens formål for det tilbud, hvor barnet eller den unge modtager en indsats. Handleplanen kan derfor være et redskab til at lade barnets stemme få større betydning i sagsbehandlingen. Handleplanen er også et redskab, der giver mulighed for at følge op på, om indsatsen har den effekt, som var til hensigt.

Kapitel 10 ”Løbende opfølgning”

Formålet med den foreslåede § 95 er at sikre, at der løbende følges op på barnets trivsel og udvikling, når der er iværksat en indsats. Det fremgår, at den løbende opfølgning skal være mere fleksibel end i dag og bero på den enkelte rådgivers konkrete vurdering. Konkret lægges der op til opfølgning efter 3 mdr., hvorefter rådgiver selv skal vurdere, hvilken opfølgningskadence, der er passende. Det eksisterende krav om opfølgning efter 6 måneder fjernes således, hvilket er udtryk for regelforenkling.

Hensigten er, at den løbende opfølgning i højere grad end efter gældende ret skal afspejle behovet i den enkelte sag på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Mange rådgivere er pressede på tid og arbejdsopgaver – det betyder en daglig prioritering, som kan gå ud over opgaver, hvor der ikke er en deadline. Børnene og de unge har krav på, at vi som kommune følger indsatsen tæt – og i et forebyggende perspektiv er det afgørende, at vi er tæt på og kan følge, om den givne indsats virker og bidrager til øget trivsel hos børnene og de unge. En tæt opfølgning sikrer desuden, at myndighedssags-behandleren er tæt på barnet eller den unge og dermed kan tilpasse indsatsen ved udvikling eller ændringer i barnets eller den unges behov. Derfor vil en regelforenkling som den foreslåede stille nye krav til ledelsen i kommunerne, man kan ikke udelukke, at nogle kommuner vil være tilbøjelige til at indføre lokale retningslinjer på området - og så er man jo lige vidt.

I kapitel 10 under deloverskriften "Kommunalbestyrelsens opgaver under anbringelsen" tydeliggøres det med den foreslåede § 97, at kommunalbestyrelsen i den anbringende kommune overtager ansvaret for den daglige omsorg for det barn eller den unge, som anbringes uden for hjemmet. Der er tale om en tydeliggørelse af, at det er kommunalbestyrelsen, der har beslutningskompetencen inden for spørgsmål, der relaterer sig til barnets hverdagsliv og dagligdag. Præciseringen er god, fordi den kan afhjælpe tvivlsspørgsmål, men vurderes ikke at medføre ændringer i forhold til gældende ret.

Kapitel 11 "Ophør af indsatser og hjemgivelse"

Det foreslås, at barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie på barnets vegne skal kunne anmode Ankestyrelsen om en uvildig vurdering af afgørelsen i tilfælde, hvor der træffes afgørelse om ændret anbringelses-sted eller hjemgivelse. Hensynet er at sikre barnets ret til stabilitet og skabe et værn mod, at anbragte børn og unge bliver flyttet eller hjemgivet til forældrene, selvom det ikke er til barnets eller den unges bedste. Det foreslås således også, at afgørelsen om at hjemgive barnet eller flytte barnet til et andet anbringelsessted ikke skal kunne iværksættes, før Ankestyrelsen har behandlet anmodningen.

FSD bemærker, at den foreslåede bestemmelse desværre er delvist begrundet med manglende tillid til kommunens sagsbehandling. Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen, at "Forslaget skal desuden sikre, at børn, der er anbragt uden for hjemmet, ikke bliver hjemgivet af årsager, som ikke er barnets bedste, f.eks. udelukkende på grund af økonomiske hensyn, ligesom det vil kunne være relevant i sager, hvor f.eks. plejefamilier oplever, at deres plejebarn hjemgives som følge af samarbejdsproblemer med kommunen". Der tages således i begrundelsen for bestemmelsen udgangspunkt i en manglende tillid til, at kommunerne kan agere i de komplekse sociale sager. FSD bemærker hertil, at det ikke er befordrende for det gode samarbejde med familierne, hvis reglerne tager udgangspunkt i mistillid til kommunens arbejde.

Kapitel 12 "Samvær og kontakt"

Det fremgår af lovforslaget, at barnet eller den unge gives ret til at anmode om, at samværet alene kan finde sted med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet eller den unge eller om at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en periode. Forslaget medfører reelt ikke ændringer i forhold til de gældende regler, da kommunerne også i dag være lydhøre over for barnets ønsker og behov ift. samvær.

FSD skal bemærke, at det er uheldigt, at den nuværende regel om samvær ved formodning om overgreb videreføres uden ændringer. Det er en regel, som medfører meget komplekse og omfangsrige indstillinger til børne- og ungeudvalget. Fastholdelsen af de nuværende regler ligger således ikke i forlængelse af principperne om afbureaukratisering og regelforenkling.

Kapitel 13 "Ungestøtte og overgangen til voksenlivet"

Det fremgår af lovforslaget, kommunen frem over vil skulle tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan i en række tilfælde. I modsætning til tidligere er der altså ikke en forpligtelse for kommunen til at udarbejde en handleplan.

Idéen om en ungeplan/helhedsorienteret plan, med fælles fokus på den unges vej, mål, fokus på sammenhængende indsats for den unge, mod uddannelse, beskæftigelse, misbrugsbehandling m.m., er meget relevant og i tråd med den måde, der arbejdes på i kommunerne.

Det fremgår af den foreslåede § 109, stk. 4, at i sager om anbringelse uden for hjemmet skal ungeplanen tillige angive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes for familien i forbindelse med, at den unge er anbragt uden for hjemmet, og i tiden efter den unges hjemgivelse. Det skal hertil bemærkes, at der i forhold til unge bør bevares et styrket fokus på ungeperspektivet – også selv om det sker på bekostning af støtten til forældrene under anbringelse. Det er selvfølgelig fint at forstærke/betone muligheder for støtte til forældrene under anbringelsen, men for en ung anbragt uden for hjemmet er perspektivet for hjemgivelse eller løsning af problemer i hjemmet ikke den samme, og ikke i samme grad som ved mindre børn relevante at have fokus på. Det er godt at have muligheden, men når de unge først bliver 16-17 år, så skifter perspektivet langsomt, og der kommer naturligt mere fokus på, hvordan den unge kan hjælpes frem i livet mod en god og selvstændig voksentilværelse, og knap så meget på at styrke forældrene i rollen som forældre.

Erfaringen fra Aarhus Kommune, hvor man har etableret et ungecenter, der dækker både myndighed og udfører for de 15-30-årige, er, at det giver god mening at have et ungeperspektiv, og derunder anvende flere ressourcer direkte i den unge, fremfor i den unges forældre. Dette for at sikre, at den unge kan klare sig selv, understøtte uddannelse, beskæftigelse og positive fællesskaber.

Bemærkningen skal også ses i relation til at sikre gode overgange. Hvis kommunen frem til, den unge fylder 18 år, bevarer et højt niveau af støtte til familien, kan det virke voldsomt, når støtten ophører ved det fyldte 18. år. Erfaringen fra Aarhus peger på, at det i stedet er at foretrække, hvis der sker en gradvis udfasning af støtten til forældrene og et øget fokus på den unge selv i takt med, at den unge gradvis nærmer sig det fyldte 18. år og (forhåbentlig) en selvstændig voksentilværelse.

Med den foreslåede § 118 lægges der op til, at kommunerne så vidt muligt skal sørge for at unge som har været anbragt uden for hjemmet, umiddelbart efter det fyldte 18. år får mulighed for at vende tilbage til det tidligere anbringelsessted kortvarigt, uanset om der iværksættes indsatser. Det er en sympatisk tanke, som FSD bakker op om, men som vurderes at være svær at praktisere. For mange plejefamilier vil jo tage et nyt barn ind, når den unge flytter ud. Og så har plejefamilien jo ikke tilsynets godkendelse til at have to børn/unge i pleje, selvom de ville være villige til at tage den unge kortvarigt ind igen. Det samme gør sig gældende på opholdssteder, som jo ikke kan holde en plads ledig i tilfælde af at den unge skifter mening.

I relation til ungekapitlet peger FSD også på, at der bør tænkes i sammenhæng mellem den foreslåede ungeplan og forpligtelsen til at lave en uddannelsesplan efter lov om kommunal indsats for unge under 25 år.

Kapitel 17 "sagsbehandling og klage"

Med § 145 forslås det at give børn fra 10 år selvstændig partsstatus mod 12 år i dag. Forslaget er en videreførelse af de gældende regler med de nødvendige konsekvensændringer som følge af, at aldersgrænsen sænkes.

FSD bemærker hertil, at det ikke er alle børn på 10 år, der evner at varetage rollen som selvstændig part – og de deraf afledte rettigheder. Mange af de børn, der har behov for hjælp efter servicelovens regler, har ikke brug for selvstændig partsstatus og deraf afledte rettigheder – de har brug for, at der er ansvarlige voksne, der træffer afgørelse om rette hjælp. Det fremgår af lovforslaget § 7, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret for at sikre barnets og den unges bedste og at give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet. Sat lidt på spidsen kan den foreslåede ændring således være i strid med princippet (i § 7) om, at det er de voksne omkring barnet, der har ansvaret, fordi partsstatussen indebærer, at barnet selv skal forholde sig mere indgående til egen sag – herunder, om afgørelser ønskes påklaget til Ankestyrelsen.

Der gøres i forlængelse af ovenstående opmærksom på, at der ofte er tale om meget komplicerede sager, hvor det kan udgøre en væsentlig belastning for et barn på 10 år at blive inddraget som selvstændig part. Partsstatus fra 10 år stiller derfor helt særlige krav til kompetencerne ved de fagprofessionelle, som skal inddrage børnene. For hvordan formulerer man eksempelvis en skriftlig afgørelse til en 10-årig (som måske slet ikke selv kan læse)?

Med venlig hilsen

Jakob Bigum Lundberg, formand FSD

Foreningen Far
til støtte for børn
og forældre

www.foreningenfar.dk

2022

Høring over udkast til forslag om barnets lov

Foreningen Far
Fruebjergvej 3
2100 København Ø
www.foreningenfar.dk

Indhold

Introduktion 3
Moderne børneforskning 4
Børns bopæl 7
Forebyggelse 8
Menneskeretten 10
Barnets lov 11
Børn og unges nye roller 12
Forældrene og netværket omkring barn og familien 12
Hjælp og støtte der tilbydes 12
Tilsyn af barn, kommune og region 12
Afbureaukratisering og agil forvaltning 12
Retssikkerhed 13
Større fokus på menneskerettigheder og retssikkerhed 16
Viden og specialisering 16
Forældrefremmedgørelse 17
Psykisk vold 17
Bopæl og samværs begrebet 17
Familierettens rolle 18
Kommunernes rolle 18
Skolens rolle 19
Børne-og ungerådets rolle 19
Rigsrevisionens rolle og Danmarks Statistik 20
Andre forhold at bemærke 21
Barnets lov per kapitel 22
Kap. 1 "Formål og anvendelsesområde" 22
Kap. 2 Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper 22
Kap. 3 Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov 23
Kap. 4. Hjælp og støtte 23

Kap. 5 Anbringelse....24
Kap. 6 Videreførte og permanente anbringelser og adoption....24
Kap. 7 Hjælp til barnets forældre....24
Kap. 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier....24
Kap. 9 Barnets plan....25
Kap. 10 Løbende opfølgning....25
Kap. 11 Ophør af indsatser og hjemgivelse....25
Kap. 12 Samvær og kontakt....25
Kap. 13 Ungestøtte og overgang til voksenlivet....25
Kap. 14 Særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb....26
Kap. 16 Underretning....26
Kap. 17 Sagsbehandling og klage....26
Kap. 19 Tilsyn med tilbud og betaling for tilsynet....26
Kap. 20 Tværgående koordination og rådgivning....26
Kap. 22 Forsøg....27
Kap. 23 Straffebestemmelser....27
Kap. 24 Børnerådet....27
Generelt:....27
Konkrete bemærkninger....29
Aftaleteksten s. 12 øverst....29
Aftaleteksten s. 12 midt....30
Aftaleteksten s. 13....31
Aftaleteksten s. 17....32
Aftaleteksten s. 19....33
Aftaleteksten s. 20....34
Følgelovforslaget §25....35
Barnets lov §17....35
Barnets lov §35, §75 OG §140....36
Barnets lov §105 og §106....38
Afsluttende bemærkning....39

Introduktion

Foreningen Far har hermed fornøjelsen at fremsende høringssvar til høring over udkast til forslag om barnets lov.

Formålet med loven er at tilbyde børn og unge og deres familier rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, at tilgodese særlige behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer hos barnet eller den unge.

Hjælp og støtte efter denne lov bygger på forældres ansvar for deres børn, som tilrettelægges på baggrund af en konkret og individuel vurdering af det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens behov, forhold og forudsætninger.

Høringssvaret er baseret på 2 års strategisk analyse af det danske børnesystem fra et ledelsesperspektiv med indsamling af over 1.000 børnesager, som dokumenterer væsentlige problemstilling på områder lige fra digital post, orlov til begge forældre og barnets økonomi forebyggende over samlivsophør til det familieretslige system, negativ social arv og de mest alvorlige børne og sociale sager i Danmark.

Høringssvaret er baseret på 40 års erfaring med positiv fædre involvering samt international forskning i børns sundhed for forebyggelse, ligeværdighed og god kvalitet på socialområdet.

Skal Danmark opnå en succes er det essentielt at socialministeriet, socialpolitikere og ledere i kommunerne og det familieretslige system er åbne for nytænkning og en moderne forskningsbaseret og ligeværdig tilgang til familielivet og socialområdet. Det er kun herved der skabes positiv forandring for danske børn og familier som helhed i det moderne samfund.

Lad os først og fremmest huske på at det barn som oplever social udsathed kan være – både en pige og en dreng – som er i risiko for at bringe en negativ sociale arv med sig videre i livet. Skal vi forstå de komplekse menneskelige processer må vi være åbne ledelsesmæssigt for at diskutere ligeværdigheden på socialområdet og sikre en ordentlig indsats for alle borgere.

Foreningen Far står altid til rådighed med viden, erfaringer og anbefalinger.
På vegne af Foreningen Far,

Jesper Lohse	Cathrine Thomsen	Michael Engmose
Landsformand	*Jurist*	*Partnerskaber*

Moderne børneforskning

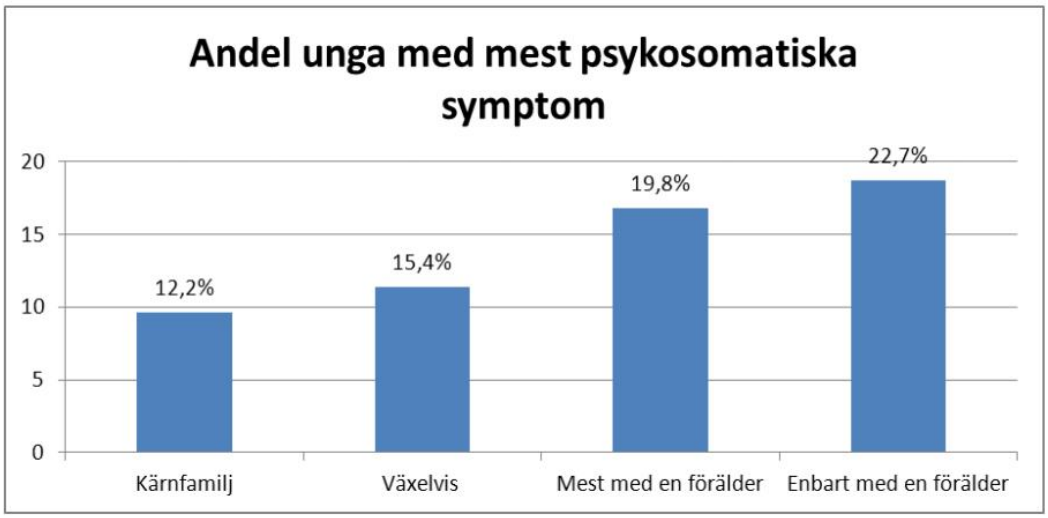
Samfundet og familielivet er i kraftig forandring og mange af de sociale problemer og problemer med børns mentale sundhed, som vi oplever i dag skyldes ofte forældrene og negativ social arv, fordi indsatsen har fejlet – og fordi vi fortsætter med at begå de samme fejl ledelsesmæssigt.

Over 100 anerkendte børneforskere støtter den internationale Warshak[1] rapport jfr. bilag A, som konkluderer at børn i alle aldre vil have fordel af fælles forældreskab og positiv fædre involvering som helhed i samfundet og som en forebyggende social indsats.

Børnene får en bedre tilknytning til begge forældre og mor mindre stress samtidigt med at samarbejdet mellem forældrene til glæde for børnene bliver markant bedre og børnene opnår bedre mental sundhed.

Samme billede viser sig i dag i Sverige ved sammenligning af psykosomatiske symptomer f.eks. antallet af lægeerklæringer, brugen af medicin og social støtte for børn. Karolinska Instituttet har undersøgt alle svenske børn i alderen 12-15 år[2] og kommer frem til et klart resultat i forhold til familieformen og børns mentale sundhed, stress niveau samt senere psykosomatiske symptomer.

chess
Centre for Health Equity Studies

[1] Warshak rapporten, https://warshak.com/blog/wp-content/uploads/2017/08/CR68-e-Stemming-the-Tide-6.7.pdf
[2] Karolinska Instituttet, Elvis-projektet https://foreningenfar.dk/karolinska-instituttet

Sammenhængen er at det fælles forældreskab og lige tid i kernefamilierne eller ligeværdigt forældreskab som helhed giver børn mindre stress og færre senere psykosomatiske sygdomme. Børnene oplever to forældre der samlet giver dem mere kærlighed, mere kvalitetstid og børnene har flere økonomiske og sociale ressourcer f.eks. bedsteforældre og søskende som støtte personer og to forældres indtægter. Det er bedst for børnene markant som helhed i samfundet.

Børnene skal ikke mentalt overveje hvorfor de mangler den ene forælder i livet, hvilket kan have psykologiske og sundhedsmæssige konsekvenser for børnene i form af senere selvværd, misbrug og afbrudt uddannelse.

60 af de bedste internationale studier i børns mentale sundhed er derudover sammenlignet[3] og det fremgår at fælles forældreskab, om forældrene er enige eller ikke medmindre der er tungtvejende grund til andet, er markant bedst for barnet som udgangspunkt i livet.

Børn har både behov for og ret til sine forældre, hvilket er sundt og givende for børnene samt skaber mere ro i familierne samlet set. Børn der er opvokset med ligeværdigt forældreskab, fortæller som hovedregel senere i livet at det var bedst sammenlignet med børn der ikke har haft begge forældre ligeværdigt i livet. Selv om der altid bestemt er undtagelser, men det er det store billede målt på hele generationer af børn i forskningen og oplevelsen i virkeligheden.

Et af de mest interessante og nyeste perspektiver på børns sundhed i familieforskningen kommer fra forskere[4] i de stater i USA som forebyggende har indført lige tid for børn i familielivet som udgangspunkt i lovgivningen. Stater som i dag er længere fremme lovgivningsmæssigt og med den forebyggende indsats på børneområdet end Danmark når det kommer til det moderne familieliv.

Det forskningen her viser er at lige tid for børn hos begge forældre giver større tilfredshed hos børn, forældre og fagpersonerne foruden færre familieretslige konflikter og sager. Det er samtidig billigere for samfundet.

En af de ting forskerne har fundet ud af, er at mors følelsesmæssige og psykologiske tryghed og usikkerhed er stort set den samme om der er lidt eller meget tid mellem børn og fædrene, men fars følelsesmæssige og psykologiske tryghed bliver markant forbedret, jo mere ligeværdig tid der er for barnet med begge forældre.

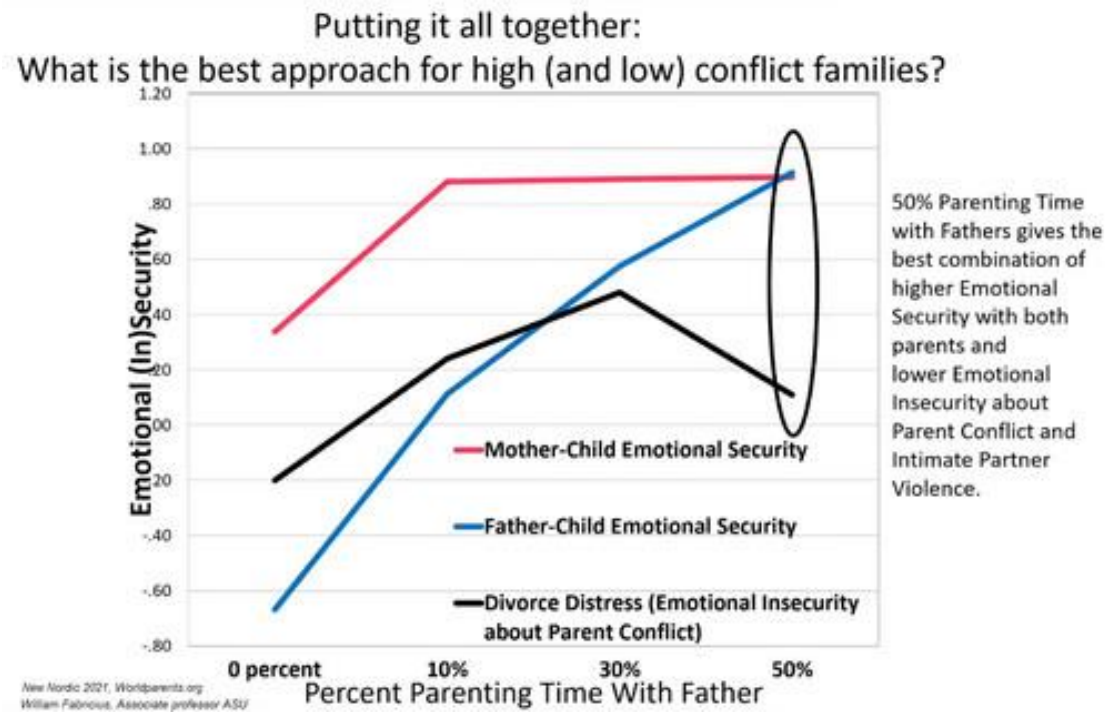
Herved skabes der simpelthen mere ro i familierne, færre konflikter såvel som mindre vold i

[3] Linda Nielsen, Sammenligning af forskning, https://static1.squarespace.com/static/5154a075e4b08f050dc20996/t/5ae74a1f88251bd2b30f7317/1525107248150/2+Nielsen+60+studies+JDR+.pdf

[4] Associate Professor William Fabricius, New Nordic 2021 konference, worldparents.org

familielivet. Som forskningen fra Karolinska instituttet har påvist skabes der samtidig mere kærlighed, omsorg og tryghed for børnene med færre psykosomatiske symptomer som positivt resultat.

Det er disse forskningsmæssige sammenhænge og resultater som vi er nød, til at forstå, som Foreningen Far oplever i virkeligheden hver eneste dag i Danmark. For det har afgørende betydning for den sociale indsats, indsatsen overfor børns mentale sundhed, familiekonflikter såvel som gensidig vold samt en stor gruppe af udsatte børn og forældre i Danmark.

Der er således følgende hovedkonklusioner i den moderne børneforskning.

- Først og fremmest klarer børn i fælles forældreskab med lige tid hos begge forældre o børn i kernefamilier sig lige så bedre end dem, der har mest tid hos en forælder. Det gælder især med hensyn til kvalitet af relationen, kærligheden og tilknytningen til sine forældre senere i livet. En væsentlig tryghedsfaktor og forbyggende faktor i samfundet.

- For det andet behøver forældrene ikke at være specielt samarbejdende uden konflikter, velhavende og veluddannede eller gensidigt begejstret for fælles forældreskab og lige tid for at børnene kan drage fordel af det ligeværdige forældreskab. Det skaber som helhed mere ro og bedre forældresamarbejde, hvilket betyder social forebyggelse.

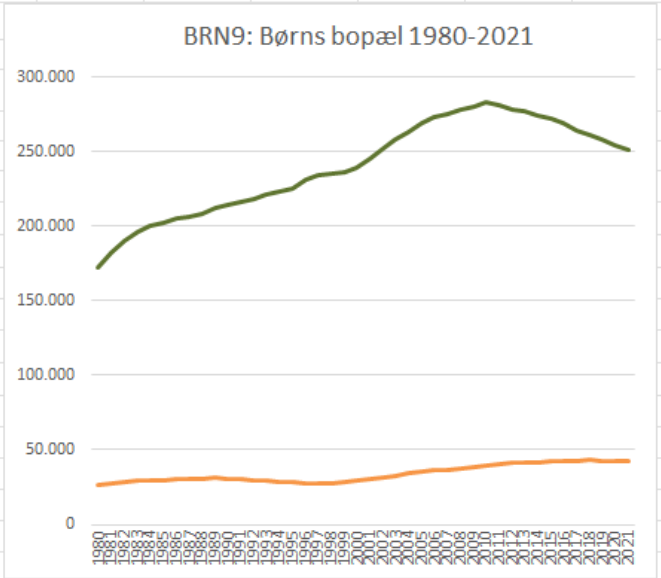
- For det tredje fortæller unge voksne, der har boet i familier med lige tid, som helhed at denne ordning var bedst, i modsætning til børn, der boede med deres mor eller far mest tid eller alene. Børnene har bedre selvværd i livet og færre psykosomatiske sygdomme.

- For det fjerde virker fælles forældreskab og lige tid for børn hos begge forældre ofte bedst i - både lav og højt konfliktsituationer - fordi det skaber den højeste grad af følelsesmæssig sikkerhed hos begge forældre. Dermed en lavere grad af uro, usikkerhed, konflikter såvel som gensidig vold i familielivet med betydning for børns tryghed og risiko for senere social udsathed. Forskningen bryder fundamentalt med gængs lovgivning og praksis i Danmark.

Foreningen Far oplever hver eneste dag den virkelighed i Danmark for danske børn og social udsatte børn og forældre, som forskningen dokumenterer.

Børns bopæl

Det er fremgår af Danmarks Statistik at børns bopæl hos fædre sammenlignet med mødre fortsat i 2022 er på niveau med 1980. Foreningen Far oplever hver eneste dag, hvordan der er klare mønstre som dokumenterer at der hersker et problem i Danmark med børn som får bopæl hos mor selvom far bør, kan og skal have bopæl for barnet i henhold til det bedste for barnet og gældende lovgivning og konventioner. Det skaber social udsathed og negativ social arv som kan undgås med ligeværdigheden baseret på individuelle og konkrete vurderinger i stedet for køn.

Børns bopæl hos far fra 1980 til 2021

\+ 1,14%

Hele landet	**1980**	**2021**
Far og mor	1.094.802	844.602
Udeboende børn	27.446	14683
Enlig far	17.000	30.480
Far og partner	9.442	11.881
Hos Far	26.442	*42.361*
Enlig mor	127.551	188.117
Mor og partner	45.123	63.232
Hos mor	172.674	*251.349*
Alle børn	1.321.364	1.152.995
% hos Mor	86,72%	*85,58%*
% hos Far	**13,28%**	***14,42%***

Kilde: Danmarks Statistik

Forebyggelse

Fælles forældreskab og positiv fædre involvering udgør måske det største potentiale vi har for en bedre social indsats og forebyggelse af social udsathed i Danmark. Et potentiale som slet ikke udnyttes i dag. Det bør have sin egen plads som en ministeriel og politisk ledelsesstrategi på socialområdet.

Foreningen Far præsenterede med rettidig omhu allerede i 2017 'Verdens første ligestillingskatalog for børn og fædre' med 12 temaer og 348 konkrete indsatsområder. I den seneste version udgivet i 2022[5] er flere punkter kommet til end blevet løst.

Kataloget er foræret til alle folketingets politikere, landsdækkende medier og offentlige ledere, som inspiration og anbefaling til ny og moderne familie lovgivning, der overholder børn og forældres menneskerettigheder.

Forord
Indholdsfortegnelse
Ligestillingens udvikling
Positiv fædre involvering
10 bud på ny lovgivning
Kapitel 1 - Forældreskab
Kapitel 2 - Offentlig informering
Kapitel 3 - Fædre orlov
Kapitel 4 - Barnets bopæl
Kapitel 5 - Barnets økonomi
Kapitel 6 - Internationale forældre
Kapitel 7 - Offentlige børnesager
Kapitel 8 - Vold mod børn og fædre
Kapitel 9 - Fædre ansvar
Kapitel 10 - Advokat metoder
Kapitel 11 - Støtte, statistik og forskning
Kapitel 12 - Hvordan kan det ske?
Nordisk benchmark

[5] Saxo Publishing, 'Verdens første ligestillingskatalog for børn og fædre', 2. udgave
https://www.saxo.com/dk/verdens-foerste-ligestillingskatalog-for-boern-og-faedre_ebog_9788740406504

Kataloget er udarbejdet som inspiration og dokumentation på socialområdet og i det familieretslige system med fokus på forebyggelse, ligeværdighed og god kvalitet.

Det er anbefalingen at politikere, ministerielle embedsfolk og offentlige samt private ledere og fonde på socialområdet læser og forstår vigtigheden i de emner og perspektiver som kataloget tager op.

I alt for høj grad har socialområdet været styret og er fortsat styret af politiske stemmer og økonomiske interesser i tæt forbudne netværk baseret hovedsageligt og ofte ensidigt på kvinder og pigers rettigheder.

Ønsker vi som samfund for alvor at sikre kvinder og pigers rettigheder i arbejdslivet er det lige så vigtigt at sikre mænd og drenges rettigheder i familielivet for succes i den sociale indsats.

Her har de fleste lande inkl. Danmark fejlet markant i takt med samfundsudviklingen i det moderne samfund med nye muligheder for borgerne.

Dette anses af Foreningen Far som en af hovedårsagerne til social udsathed og negativ social arv i den helt store gruppe af danske børn og familier. Det er her vi for alvor kan skabe en positiv forandring for danske børn og familier samt mange udsatte børn og forældre i Danmark.

Foruden en bedre folkesundhed og sociale besparelser.

Menneskeretten

Set ud fra en juridisk betragtning er det vigtigt ligeledes at fastslå, at Danmark er underlagt og bør anerkende sine retslige forpligtigelser under FN børnekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det sker på ingen måde tilstrækkeligt i dag.

Her tænkes specielt på:

- FN børnekonventionen artikel 7, som præciserer at børn har ret til at kende og blive passet af sine forældre.

- FN børnekonventionen artikel 2 og den europæiske menneskerettighedskonvention artikel 14, som beskytter børn og forældre mod forskelsbehandling.

- FN børnekonventionen artikel 3 som præciserer at der skal træffes afgørelser som er bedst for barnet under hensyn til forskelsbehandling og barnets ret til far og mor.

- Den Europæiske menneskerettighedskonvention artikel 8 som præciserer at alle børn borgere har ret til respekt for familielivet. Børn og forældres ret skal ses i sammenhæng og betragtes som en helhed.

- Den Europæiske menneskerettighedskonvention artikel 6 som præciserer at borgere har ret til retslig prøvelse af borgerlige rettigheder indenfor rimelig tid. Det er ikke tilfældet i dag.

Artikler og konventioner som skal ses i sammenhæng, hvorfor det ikke er nok som det sker ledelsesmæssigt og ved sagsbehandling i dag på socialområdet, at henvise til at man gør det som er bedst for barnet. Artiklerne og konventionerne er ikke en 'blankocheck'. Barnets ret skal ses i sammenhæng med forældrenes ret til respekt for familielivet.

Det anbefales at Danmark sikre overholdes af FN børnekonventionen og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, ikke mindst i forhold til en samlet vurdering af konventionernes overholdelse og betragtning af barnet og hele familien.

Barnets lov

Foreningen Far tager positivt imod de ændringer der er i udkast til Barnets lov. Det er særlig på de områder der vedrøre:

A. Barnet får større (med-) bestemmelse over sit eget liv,

B. Større ansvar og krav med forpligtelser hos kommunerne i at hjælpe det enkelte barns for at undgå mistrivsel og få et bedre liv,

C. Øget tilsynspligt og beslutningskomptence hos kommunerne og Ankestyrelsen

De ændringer som der lægges op til i Barnets lov vurderer FF at få markant indflydelse på barnet, forældre, netværk og relationer omkring dem og samfundet i det hele taget. På områder er der tale om et paradigmeskifte i social- og familiepolitik og indretningen af vores samfund i forhold til det eksisterende, medens det på andre er en bevarelse af strukturer og opfattelser af, hvad som er bedst for barnet, familien, netværket og samfundet som en helhed.

Det er meget fint, at der er et ønsket mål om en forenkling og mere efficient lovgivning på området indeholdt i Barnets lov, da det er tydeliggjort, at der er et behov for forenkling og mere tilpas moderne lovgivning på området af serviceloven og lovgivningen på familieområdet i det hele taget i forhold til nu. Det må dog ikke ske på bekostning af retssikkerheden for den enkelte og familien og netværket omkring dem.

Det skal også ske ud fra, hvad som er bedst for barnet og dets relationer med basis i moderne teori, empiri og evidensstudier. Det vil sige, at det skal være en præmis for alle at de arbejder på baggrund af faglig viden som det som driver og understøtter, hvad som er det bedste tarv for barnet og familie og netværk, og ikke nogle ideologiske tanker og forældede faglig viden og forskning på børne- og ungeområde.

Der skal med andre ord være en sammenhæng mellem det som virker som en hjælp i at støtte barnet og familien og den tid samfundet befinder sig i for nærværende. FF mener, og har gentagne gange påpeget, at der i mange sammenhænge ikke er gjort tilstrækkeligt i de senere år på børne- og ungeområdet, hvorfor det kærkomment velkommen de tiltag der indføres med Barnets lov, som påpeget til ændring nedenfor.

Foreningen Far ser ind i nogle udfordringer med det som der lægges op til i udkastet til Barnets lov. Det drejer sig bl.a. om:

Børn og unges nye roller

Barnet får øget mulighed for at ytre sig om egne forhold, som tillægges en øget vægt i vurdering af sin egen situation. Det ser FF overordnet som godt , men det kræver : 1) at barnet er ordentligt oplyst og informeret om sin situation, rettigheder og er undersøgt korrekt ved screening og udredning, handleplan og helhedsorienteret plan mv, og 2) at de som skal støtte, vejlede og hjælpe barnet kan se barnets problemer ud fra en passende menneskeligt og faglige kompetence. Sidstnævnte kræver specialiseret viden på området for at kunne give denne rette diagnose og støtte- og hjælpeforanstaltninger,

Forældrene og netværket omkring barn og familien

Alt for ofte opleves at det er generalister og ikke fagpersoner som støtter ind med begrænset kompetencer på støtten til forældre, netværk omkring barn og familierne,

Hjælp og støtte der tilbydes

For ofte er hjælpen træg eller ikke givende fra kommuner pga. manglende kompetencer eller der "kassetænkes" i typer sager og sidst men ikke mindst tænkes der på økonomi frem for den rette støtte og hjælp til barnet og dets familie. Hjælpen og støtten skal doseres korrekt fra en specialiseret viden hos fagpersoner og ikke generalister på et område, der søges hjælp inden for,

Tilsyn af barn, kommune og region

Tilsyn med børn og unge er ofte mangelfuld, pga. manglende viden og for få ressourcer. Der opleves for ofte en for rodet journalisering af den enkeltes sag i kommunal regi. Den er ofte også mangelfuld eller forældet i forhold til, hvor barnet og den unge står med sit nuværende problem

Afbureaukratisering og agil forvaltning

Det læses som et ønske for en mere smidig og mere hurtigtarbejdende forvaltning og arbejde med børn og unge. Det er godt, men der er nogle åbenlyse problemstillinger. For det første det retssikkerhedsmæssige som nævnes nedenfor. For det andet, så kan en større decentralisering i beslutningsprocessen overvejende liggende hos kommuner og børne-og ungeudvalg betyde en for ujævn, uprækcis og en ikke ensartethed i beslutninger på ensartet problemer rundt om i landet. Det vil dermed efterfølgende føre til at hjælp og støtte til de børn, familier og pårørende og netværk også bliver meget forskellig.

Det skal ikke forstås som, at en tættere beslutningsproces på barnet ved at inddrage barnet selv eller ansvar hos kommune/børne-og ungeudvalg ikke er en forbedring, idet så kan en mere præcis dosering af støtte og behov gives, men samtidigt kan opstå at overordnet kan der være en forskel i støtte og behandling overordnet set for det samme rundt om i DK.

For det tredje, så kræver det en opgradering af viden og information på området for børn og unge for at de selvstændigt kan tage et større medansvar for sig selv og ligeledes forøges behovet for viden og information for dem som skal vejlede og beslutte på vegne af dem. Dvs. at der skal være en meget større grad af generaliserede informationer på området samt finde langt flere spidskompetencer i uddannelser, rettigheder og pligter for dem som skal have hjælp og den som skal yde hjælp og støtte.

Retssikkerhed

Der må ikke ske en gentagelse af de forvaltningsmæssige ulovligheder, fejl og mangler som åbenlyst er opstået ved sagsbehandlingen i Statsforvaltningen og det senere Familieretshus.

Der kan opstå modstridende hensyn ved kommunens pligt til at give tilbud til børn og unge kontra hensynet til at opnå et lavt antal i indberetninger ved oplysningspligt. Det kan medføre at kommunerne lukker sagerne for hurtigt i forhold til den hjælp barnet/unge har brug for løbende.

Det kan også afstedkomme forsinkelse i støtte og hjælp. Derfor er det fint at der kommer screening sideløbende med en egentlig handlingsplan, helhedsorienteret plan mv. for at finde ud af om indledningsvise behov for støtte og hjælp kan afdækkes på kort sigt. Dog må man sikre sig at der ikke sker en forringelse af retsstillingen undervejs i overgangen af processen som kan have en mere længerevarende karakter i støtte og hjælp til barnet og den unge.

Særligt kan der opstå uhensigtsmæssig stop af samvær af længere varighed, når kommune, ankestyrelsen og til sidst domstolen skal vurdere en pågældende sag om børn og unge.

På den ene side kan en decentral beslutningsstruktur tæt på borgeren (barn, ung, forældre, netværk) være godt for at dosere præcis støtte og hjælp på baggrund af en lokal vurdering og ansvar hos kommunerne, men der kan opstå en for uens forvaltningskultur omkring støtte og hjælp til barnet, hvis de ideer i Barnets lov ikke følges op af en stærk kontrol funktion liggende i Ankestyrelsen.

Eksempelvis gør FF opmærksom på, at ophæves en samværsordning eller suspenderes samværsordning, kan en samværsordning jf. Forældreansvarsloven kun genetableres efter, at den

forælder, som barnet havde en samværsordning med, anlægger en ny sag i det familieretslige system med anmodning om genetablering af samværsordningen. Anlægger denne forælder ikke en sag, fx fordi denne finder det konfliktoptrappende, kan en samværsordning ikke genetableres.

Uanset barnets initiativret eller den tekst, som nu måtte være formuleret i "Barnets lov", giver det ikke lovhjemmel til at automatisk at genetablere en samværsordning, der enten er suspenderet, stoppet eller ophævet. Det er kun hvis der søges om det særskilt.

For barnet eller den unge er det et meget alvorligt indgreb, såfremt barnet mister sin samværsordning kort eller længerevarende med sin ene forældre eller andre tætte relationer, hvorved barnet mister kontakten til denne forældre, andre familiemedlemmer og måske også biologiske søskende.

Ødelagte relationer kan hos barnet udløse psykisk sygdom, der for samfundet på sigt kan blive meget bekostelig. Det gælder både udgifterne i sygehusvæsenet, i psykiatrien og i kommunerne.

Hertil kommer konsekvenserne for barnet eller den unges liv og trivsel som voksen. Ophævelse af et barns eller et ungt menneskes samværsordning og kontakt til forældre skal derfor være en absolut undtagelse, da genetablering ikke er mulig uden at der startes en ny sag op,

Eksempelvis gør FF opmærksom på jf. § 25 f. Et barn, der er adopteret gennem national adoption efter § 4 a, stk. 1, og som er fyldt 12 år, kan tage initiativ til, at der iværksættes en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge.
Anmodning herom sendes til Familieretshuset.Stk. 2. Familieretshuset kan afslutte en proces efter stk. 1, hvis det vil være bedst for barnet, at der ikke etableres kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Familieretshusets beslutning herom kan ikke påklages til højere administrativ myndighed.

Bemærkning fra FF: FF mener, at en afgørelse skal altid kunne prøves ved en domstol.

Eksempelvis gør FF opmærksom på at i forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020, som ændret ved lov nr. 2215 af 29. december 2020, foretages følgende ændringer:1. I § 24, 1. pkt., ændres »kapitel 11 i lov om social service« til: »kapitel 5 i barnets lov«, og i 2. pkt. ændres »børnefaglig undersøgelse efter kapitel 11 i lov om social service« til: »børneudredning efter §§ 18-27 i barnets lov«. 2. Efter § 29 a indsættes før overskriften før § 30: »§ 29 b. Opholder et barn sig i en boform efter §§ 109 eller 110 i lov om social service med den ene forælder, og godtgøres det, at opholdet skyldes vold eller trusler om vold fra den anden forælder, træffes der af hensyn til barnets bedste efter anmodning fra den forælder, som barnet opholder sig hos, en midlertidig afgørelse om, at barnet ikke har samvær eller anden kontakt med den anden forælder. Dette gælder dog ikke, hvis det anses for bedst for barnet at have kontakt med den anden forælder.«

Bemærkning fra FF: FF gør opmærksom på, at det er almindelig anerkendt, at nogle forældre tager barnet eller børnene med på krisecenter eller tilbageholder barnet fra samvær med påstand om vold. Her handler det ikke nødvendigvis om vold mellem forældrene, men om en konflikt mellem forældrene om hvem der fx skal have barnet eller børnenes bopæl efter et samlivsbrud. Det er langt fra altid at påstand om vold er sand. Et barn eller ung har krav på samvær og kontakt til begge forældre, og samværschikane eller forsøg på forældrefremmedgørelse er ofte ikke i barnets eller den unges interesse.

Myndighedsafgørelser, der har den konsekvens, at barnet eller den unge afskæres fra samvær eller kontakt med den ene forælder, skal derfor kun træffes efter meget grundige overvejelser.

Myndigheden skal samtidig være oplyst om, have viden om og være bevidst om, at en samværsaftale kun kan genetableres, hvis den forælder som afskæres fra barnet eller den unge rejser en sag. Barnet eller den unge kan ikke selv genetablere en samværsordning, hvis ordningen først er suspenderet eller stoppet. Det kan have meget alvorlige konsekvenser for et barn eller ung, hvis relationen til en mor eller far ødelægges, bl.a. kan en skadet relation udløse behandlingskrævende psykisk sygdom og diagnoser hos barnet eller den unge.

En "initiativret" kan ikke genskabe en samværsordning. FF gør derfor opmærksom på, at hverken det familieretslige system eller lov om social service i dag giver tilstrækkelig lovhjemmel til at hjælpe det barn eller det unge menneske, som har fået sin sag fejlbehandlet og mistet sin samværsordning på grund af fejlagtig sagsbehandling, samværschikane eller fremmedgørelse.

Endvidere ser FF, at det særligt på områder såsom:

1) Fagpersoners viden (generalister og specialister),
2) Psykisk vold,
3) Forældrefremmedgørelse,
4) Oplysning og overholdelse af de gældende retssikkerhedsmæssige principper,

som kræver et forøget fokus for at opnå den som kan være ved en indførelse af de brugbare ideer der findes i Barnets lov.

FF foreslår som løsninger på de af ovennævnte problemområder :

Større fokus på menneskerettigheder og retssikkerhed

Rettigheder for børn og unge skal prioriteres i højere grad end nu med afbalancering i forhold til forældres og andres rettigheder i relationen til om børn og unge,

Viden og specialisering

Viden og højtspecialiseret viden skal bruges på støtte og hjælp til udsatte børn og unge,

a) Socialstyrelsens rolle skal kontrolleres og monitoreres,

b) Viden skal være forskningsbaseret og forankret i moderne teorier og evidens på børn- og ungeområdet,

c) Forskning skal ikke kun afvente danske studier men benytte resultater og viden fra udland på børne-og ungeområdet,

d) Der skal kun benyttes specielt certificerede aktører på børne-og ungeområdet. Eks. det er ikke tilstrækkeligt at der benyttes en general psykolog. Denne skal i stedet for være børnepsykolog med års certificeringer. Det samme gælder læger, socialrådgivere etc.

e) Certificering for den enkelte behandler skal løbende opdateres til den viden på området. Det kan eks. være modul orienteret og kræve en fornyelse hvert 1-3-5 år for at sikre bedst practice på området,

f) Der kræves øget støtte i form af information til udsatte børn og familier som skal hjælpes i forhold til deres situation, som er bedre end den nuværende på området. Der skal oparbejdes større specialer på børne-og familieområdet således at der skelnes mellem viden og støtte og hjælp for udsatte børn i og uden for dets oprindelige nærmiljø, således at der ikke sker en uhensigtsmæssig brug af hjælpen og støtten til de udsatte sårbare grupper,

g) Information om viden skal kunne tilgås borgerne i øjenhøjde. Dvs. der ligger en opgave i at informere børn og unge på et niveau passende dem det nu vedrøre i en inddragelse til støtte og hjælp til dem.

Forældrefremmedgørelse

Forældrefremmedgørelse skal anerkendes som selvstændigt begreb og indgå i denne og andre lovtekster og bekendtgørelser vedr. børn og unge. Forældrefremmedgørelse har lige så store konsekvenser såsom alkohol- og andre misbrugsproblematikker. Bagvedliggende årsager i en forældrefremmedgørelse er en hovedkilde til mange af de konflikter og problemer som børn og unge lever i.

Psykisk vold

Det omfattende misbrug af begrebet psykisk vold i dag af specielt mødre, mødre organisationer, mødre advokater og krisecentre samt mødre netværk skal stoppes. Alle ved at det foregår og alle kigger væk. Det har betydning for den sociale indsats i Danmark.

Strafbar psykisk vold kan indskrives mere klart ind i lovteksten og det skal betragtes sidestillet med den fysisk vold. I bekendtgørelsen skal præciseres, hvad psykisk vold er og dets betydning. Psykisk vold er stigende.

Forældrefremmedgørelse skal indskrives i lov og bekendtgørelse som psykisk vold. Dermed opnår loven om psykisk vold indhold. Den kan verificeres og foretages evidens baserede målinger på. dvs. forældrefremmedgørelse er et centralt tema for hvorfor barnet og den unge kan mistrives i forskelligt negativt omfang og have en omsorgssvigt som er lige så alvorligt som det ellers er beskrevet om mistrivsel og omsorgssvigt i Barnets lov.

Derfor skal ansvar, pligt, tilsyn behandlingen og støtte og hjælp omkring psykisk vold i form af forældrefremmedgørelse være som ved eksistens af fysisk vold. Indfør behandlingsdom og økonomisk straf for dem som udøver psykisk vold i samspil med krav om at opnå grad af samvær og evt. knyttet til at bære et forældreansvar.

Inddragelse af KL og Børne-og undervisningsministeriet og Socialministeriet omkring betydning af psykisk vold som det er omtalt. De skal forpligtes ind i et samarbejde på området pga. barnets og unges vægtet ret og blive hørt til mere selvbestemmelse som det nævnes i Barnets lov.

Bopæl og samværs begrebet

Det er vigtig at sagsbehandling gennem Barnets lov og sagsbehandling gennem Familieretshuset og Familieretten giver lige muligheder for barnet og unge og de tilknyttede relationer. Dvs. der må ikke kunne tænkes i om en initiering til hjælp og støtte for sårbare familier med børn og unge sker

på den ene eller anden måde - kun hvis det har en positiv effekt.

Begrebet bopæl og samværsforældre bør afskaffes, da det bryder med menneskeretten, er markant forskelsbehandling samt misbruges omfangsrigt i sociale og familieretslige sager.

Familierettens rolle

Familieretten skal afgøre domstolssager og består af højtspecialiserede fagpersoner på deres område (jurister+psykologer).

De skal dels kunne bidrage med hurtige dag til dag beslutninger omkring hjælp og støtte til politi, børne-og ungeudvalg samt indgå i længerevarende samspil med aktører som måtte have brug for at få oplyst retsstilling på området (kommune, folketing, regioner, forskningsenheder etc).

Dels bidrag med dommerkendelse eller andet fuldbyrdelse af indgriben fra politi på vegne af kommunen/børne-og ungeudvalget eller af børne-/ungeudvalget direkte i de situationer der lægges op til i udkastet til Barnets lov og ved den rolle som Ankestyrelsen er foreslået pånær hvor det handler om registreringer og indrapporteringer (eks. tvangsfjernelser uden samtykke, indtræden i privat hjem, kriminalitet, afbrydelse af samvær, sikre advokatbistand, kontrol af brevveksling og telefonsamtaler),

Sikre en ensartethed i de type af indgreb som pågår over hele DK, således sikre der ikke opstår forskelle kommune til kommune i beslutninger de har ansvaret på vegne af,

Sikre retsstillingen for den enkelte, særligt barnet, og forældrene overholdes med den øget fokus på vægtning af barnets stemme og kommunernes stigende ansvar ved en beslutning,

Stå for muligheden for domstolsprøvelse ved en anke af beslutninger truffet ved børne-og ungeudvalget og/eller Ankestyrelsen, som det er nærmere beskrevet i Barnets lov.

Kommunernes rolle

Der er behov for en overordnet 'compliance' plan på området for hver kommune om hvorledes de overholder Barnets lov, som så føres tilsyn af Ankestyrelsen og Socialstyrelsen, og som andre interessenter kan forholde sig til,

a) Der skal findes en bedre og ensartet journalisering blandt kommunerne,

b) En nærmere ansvarsbeskrivelse af tilsynspligten ved mangelfuld tilsyn,

c) Persondata skal sikres nu at så mange forskellige aktører har adgang til hver borger. Der står meget lidt om betydningen af dette. Der findes et stigende antal datalæk af personfølsom karakter,

d) Kommunen bærer ansvaret omkring oplysningspligt for børn og unges rettigheder kan tilgås forståeligt på deres niveau,

e) Kommunen bærer ansvar omkring oplysningspligt i rettigheder og pligter for andre i familien og netværk omkring er børn og unge,

f) Kommunen bærer ansvaret om børn og unges selvstændigt let kan tilgå og opsøge den hjælp, om de har krav på. Det samme gælder andre borgere i omkring den sårbare familie,

g) Kommunerne har et bindende ansvar på at den specialviden som kendes fra børne-og ungeområdet i Danmark også bruges og tilføres dem.

Skolens rolle

Det er naturligt at skolerne oplyser børn og unge om de rettigheder der ligger så væsentlig til grund for dem i Barnets lov,

a) Børn og unge skal undervises løbende igennem deres skoletid om deres rettigheder de ejer i Barnets lov. Herunder skal de lære hvorledes de kontakter og rækker ud efter hjælp og støtte til dem som bærer ansvaret for at give hjælpen (kommune, skole, SSP, Børne-og ungeråd, psykologer, kontaktpersoner etc.)

b) Alle skoler i Danmark skal være en Rettighedsskole, dvs. de skal i deres formålsparagraf have indskrevet på forskellig vis afstemt i forhold til deres vedtægter og formålsparagraf,

c) SSP skal inddrage Barnets lov i deres arbejder,

d) SSP skal inddrage i deres arbejde de løsningsmodeller som FF her beskriver.

Børne-og ungerådets rolle

Børne-og ungerådets varetager informations- og oplysningspligt om rettigheder for børn og unge i det danske samfund til brug for kommuner, skole, KL, regioner etc.

a) Børnerådets rolle skal styrkes således at de kompetencer der findes i VIVO lægges ind under som en rådgivningsenhed og evalueringsenhed,

b) Evaluering af Socialministeriets indsamling af data og overvågning af målgrupper,

c) Børne- og ungerådets medlemmer skal være uafhængig af politisk indflydelse og drive uafhængig forskning. Kun rammebevillinger kan styres af Social-og Undervisningsministeren mv. Valg af medlemmer er fra forskellige interessenter ikke kun ministeren,

d) Børne- og ungerådets bliver som uafhængig aktør opdragstager på analyser omkring børn, og ikke som i dag en sammenblanding af VIVE, Børns Vilkår og Socialministeriet,

e) Forskning på børne- og ungeområdet skal sikres en uafhængighed således, at bedste metoder og resultater overlever bureaukrati og politiserede beslutninger,

f) Andre private og offentlige aktører kan bidrage til f) og g),

g) Sikre en forankring i at støtte og hjælp til børn og unge er baseret på moderne forskning. Opbygge forskningsenheder på området i samarbejde med Socialstyrelsens special kompetencer og viden fra universiteter og lignende. Socialstyrelsen er den som pålægger implementering af forskningsresultater og arbejdsopgaver i det hele taget udformet i støtte og hjælp til børn og unge på samme måde som de har i rolle omkring tilbud og afrapportering til/fra kommunerne,

h) Sikre at Børnekonventionen og Menneskerettighedskonventioner vedr. børn og unge belyses årligt. Sikre langt bedre overholdes af Børnekonventionen og Menneskerettighedskonventioner specifikt og generelt i forvaltning, lovgivning og i almindelighed i DK.

Rigsrevisionens rolle og Danmarks Statistik

Der skal være en årlig særskilt beretning på området som belyser udgiftsstyringen på børne- og ungeområdet. Der skal indrapporteres til Rigsrevisionen puljebevillinger, indtægt-og udgifter på de berørte områder vedr. Barnets lov og der skal laves brugbare og tilgængelige data på områder sammenfattet af Danmarks statistik mhp. forskning og evaluering på børne- og ungeområdet nævnt i Barnets lov.

Andre forhold at bemærke

Af andre ting gør FF opmærksom på løsning af følgende forhold:

a) FF noterer sig, at kvinder i lovteksten kommenteres at komme på kvindekrisecenter medens mænd kommer på herberg. Mere præcist er der nogle ligestillingsmæssige konsekvenser, når der står i lovteksten med bemærkninger optræder "kvindekrisecenter" 43 gange, medens "mandekrisecenter" ikke optræder en eneste gang. FF bemærker, at der bør bruges et kønsneutralt begreb her i form af "krisecenter", således at lovgivningen gøres kønsneutral, som det jo vægtes andre steder i lovteksten og dets bemærkninger,

b) FF noterer sig, at at vise (frivillige) organisationer indskrives i loven såsom Børns Vilkår. Særskilte private interesseorganisationer må ikke optræde og opfattes forfordelt. Det er useriøst og uprofessionelt samt en kartel- og monopol lignende situation.

c) FF informerer om at medfaderskabet indføres på lige fod med ordet medmoderskabet hvori det benyttes,

d) FF savner i høj grad dokumentation for at en så omsig gribende omskrivning af lovgivning på børne- og ungeområdet er understøttet fagligt og forskningsmæssigt frem for at være politisk motiverede fra ministerier etc. Dvs. der vil være godt om forarbejder præciseres nærmere og i bemærkningerne til Barnets lov mhp. kildehenvisning etc., således at det frembragte kan efterprøves,

e) FF mener, at EMRK og FNs Børnekonvention fortolkes for ensidigt i forhold til hvad som forstås bedst for barnet og barnets tarv. FF ser det som et relativt og ikke et absolut begreb med affejning af flere forhold.

Barnets lov per kapitel

Hermed kommentarer per kapitel i barnets lov.

Kap. 1 "Formål og anvendelsesområde"

1. Hvem sikre at barnets behov høres og tilbud modtages og ikke forældre eller tredje personers behov eller forestilling herom ?
2. Hvordan sikres tilbud til barnet og at det effektueres hvis der er konfliktniveau i og omkring barnet ? Og hvis denne kommer fra den ene eller begge forældre ?
3. Hvor langt er man villig til at gå for at barnet opnår rettigheden til tilbud, hvis der er modstand fra en eller flere forældre ?
4. Specialuddannelse til at varetage afgørelser vedr. børn og unge.

I dag kan man slippe afsted med en "passiv handlingsplan" fra kommunen, hvor der ikke tilbydes hjælp til barnet, hvis der er direkte eller indirekte fra mor eller far til "handlingsplanen" for det udsatte barn.

Forslag til løsning: Barnet og forældre indgår i en tvungne dialogmøder som det kendes fra tilbud fra eks. "Kids in the middle eller andre. Hvis ikke der er progression eller modstand skal det være muligt at sanktionere overfor den ikke-samarbejdede med mindre samvær, økonomisk og tab af forældremyndighed på sigt.

Kap. 2 Barnets og den unges rettigheder og grundlæggende principper

1. Se ovennævnte punkter i kap.1 vedr. håndhæve barnets ret set i forhold til i dag
2. Kun specialuddannede viden tildeles vægt ved vurdering
3. Sikre at alle punkter om børns rettigheder fra Børnekonventionen og Menneskerettigheder overholdes og i overensstemmelse hermed
4. "Det bedste for et barn" skal ses i sammenhæng med forældrene. Det handler om barnet og hele familien for overholdelse af menneskeretten.
5. Hvordan tilsikres på samme tid det decentrale perspektiv og opgaveløsning hos en kommunalbestyrelse-/regionsråd med tilbud til unge og samtidigt en ensartethed i tilbud og opgaveløsningen af samme standard over hele landet.

Forslag til løsning: Specialuddannede fagpersoner, certifikatuddannelse, forskningsbaseret tilbud og hjælp. Forskningsbaseret overvågning og kontrol af børneområdet som kan gribe ind ved fejl og mangler. Der er alt for meget kassetænkning hos kommunerne og de har ikke rette kompetencer.

Der er et kompetencehul i deres arbejdsopgave med supervision og rette tilbud. Kommunen og region forbindes i forpligtende oplysningsarbejde sammen med skolerne til at børns rettigheder i højere grad end i dag oplyses på alle områder, således at de selv kan tage aktion på deres egen mistrivsel og sige fra.

Kap. 3 Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov

1. Sikre at udredning og afdækning sker af specialiserede certificerede enheder/fagpersonale. Det er ikke nok med en autoriseret psykolog eller normal lægefagligt personale. Det skal være specialiserede på fagområdet og ikke generalister af psykologer og læger, da sager ofte er meget komplekse og individuelle, som kræver særlige hjælp fra højt specialiserede fagpersonaler.
2. Hvordan sikres at kommunerne ikke tænker i økonomi og lukker sagerne om børn frem for afhjælpning i en screeningsproces.
3. Hvordan tilsikres barnet at have rette adgang og samvær i udredningsforløbet ift. gældende Menneskerettigheder og Børnekonventionen.
4. Det foreslås, at der kan være situationer for at give betinget og krav i støtte afhængig af udredningens konklusioner for at hjælpe/støtte til barnet i centrum og der ikke opstår forsinkelser i behandling og hjælp.
5. §27 stk. 2 står mor, ændres til forældre da ellers kan opstår diskrimination i vurdering og tilknytningsbånd og støtte på sigt.
6. Overvejelser omkring at den som udreder og undersøger til hjælp og hjælp til barn og familie er forskellig fra den som træffer beslutning herom.

Kap. 4. Hjælp og støtte

1. Kommunalbestyrelsens rådgivning er ikke kun en mulighed men forpligtelse og tilbud skal være forskningsbaseret med opfølgning og løsninger for barnet og den unge,da er den svage opsøgende part.
2. Hvorledes sikres §37 så den ikke bliver en gummiparagraf i en særligt opfattet kontekst der generaliseres til helheder ?
3. Hvordan sikres forældrepålægget ift. lov om psykisk vold ?
4. Forældrepålægget kan indeholde sanktionsmuligheder ved dom såsom såsom mindre samvær, økonomi og ophør af forældremyndighed ved forældrefremmedgørelser og udøvning af psykisk vold.
5. I børne-og forældrepålæg skal inddrages forhold såsom børns udsathed for forældrefremmedgørelser.
6. Politiets indblanding skal sikres ved dommerkendelse

7. Politiets fagpersonaler som har med børn og unge skal have certificeret og specialiseret viden på området (evt. særlig børneenheder)
8. Ikke nok med autoriserede psykologer det skal være specialiserede psykologer med certifikation.
9. Dommerkendelse om forældremyndigheds kendelse udebliver ved undersøgelser, da man ellers risikere barnets rettigheder ikke sikres ved indgrebets karakter og der kan blive for forskellig afgørelser kommuner imellem.
10. Dommerstanden specialiseret på børne-og ungeområdet - ikke andet - pga. dets kompleksitet mv.

Kap. 5 Anbringelse

1. Hvordan sikres barnet og den unge i en tilknytning til sine familierelationer ved anbringelse uden for hjemmet. Det er for at undgå erodering af relationen over tid og med hensigten på der senere i livet kan optages en mulig mere normaliseret relation/kontakt afhængig af situationen. Det skal være en rettighed.
2. Som i kap. 1-4 er skal fagpersoners inddragelse være højtspecialiserede.
3. Foranstaltninger til forhindring af forældrefremmedgørelse skal formaliseres.

Kap. 6 Videreførte og permanente anbringelser og adoption

Eks. §72 om dommerens rolle vs. kommunalbestyrelsens indstilling kan overføres til andre områder hvor der er indgribende foranstaltning over for den unge og barnet hvor sandsynligheden for mistet relation og kontakt kan formodes at opstå.

Kap. 7 Hjælp til barnets forældre

Ideer i dette kapitel 7 om støtte til forældre kan overføres til andre områder hvori psykisk vold og forældrefremmedgørelse indtræder.

Kap. 8 Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

Sikre det er specialiseret personer og fagpersoner samt forskningsbaseret supervision og ensartet i tilbud over alt i landet

Kap. 9 Barnets plan

Overskridelse af 3 måneders plan skal forelægges en dommer for at sikre den enkeltes rettigheder som sagen vedkommer for at undgå de afledte effekter med risiko for skade den unge og barnet ved mistrivsel mv.

Kap. 10 Løbende opfølgning

Sanktionsmuligheder overfor kommune som ikke overholder opfølgningsplaner.

Kap. 11 Ophør af indsatser og hjemgivelse

Der skal være en løbende evaluering for at se om perioden med hjælp kan afstemmes efter den enkeltes behov og afkortes til dennes bedste.

Kap. 12 Samvær og kontakt

1. Hvordan sikres retten til samvær eks, i de særlige røde sager, dvs. §7-sager i Familieretshuset/retten og ved psykisk vold og forældrefremmedgørelser
2. Hvordan sikres kommunerne overholder barnets rettigheder og konsekvens.
3. Hvorledes sikres arbejdsfordelingen mellem kommunens rolle i kap. 12 og dommeres rolle i Familieretshuset.
4. Alle forhold vedr. samvær og kontakt skal vurderes af højt specialiserede fagpersonaler og tages stilling af en dommer pga. dets varige betydning og sikre en faglig ensartethed (evt. national enhed). Skal undgå gentagelse ved de fejl og mangler der er med nuværende Familieretshus med opdeling af samvær-og bopælsforældre og betydning for kontakt og samvær. Dette må ikke fortsætte i et andet kommunalt regi.

Kap. 13 Ungestøtte og overgang til voksenlivet

Tilsikre tilstrækkelig fremdrift i handleplan og beslutninger ikke skader barnets/unges fremtidige muligheder. En præcisering af den helhedsorienterede plan med punkter.

Kap. 14 Særlig hjælp og støtte til børn der har været udsat for overgreb

Igen vigtigheden af rette certificerede/højtspecialiserede fagpersoner i almindelige og specialiserede sager for at hjælpe barnet/unge på bedste mulighed. Særlige forhold at have for øje er betydningen af 1) psykisk vold 2) fysisk vold, 3) forældrefremmedgørelse, 4) mistrivsel og almen omsorgssvigt.

Kap. 16 Underretning

1. Hvorledes sanktioneres kommuner som ikke samarbejder om underretninger ?
2. Hvorledes sanktioneres hvis en kommune ikke løfter den underretning som fraflytter kommunen har noteret ?
3. Hvorledes sanktioneres/straffes kommune eller enkelte person hvis ikke overholder sin pligt ?
4. Igen vigtigheden af rette certificerede/højtspecialiserede fagpersoner i almindelige og specialiserede sager for at hjælpe barnet/unge på bedste mulighed i de pågældende samtaler
5. Ensartet underretningssystem i hele landet og ikke styret af den enkelte kommune

Kap. 17 Sagsbehandling og klage

1. Adgang til hjem/anbringelsessted via dommerkendelse. Ellers risikere bliver for lemfældigt brug af (ikkefag personer som ønsker at hjælpe efter bedste vilje.
2. §142 er det bekymrende at dommeren kan underkendes ved kommunalbestyrelsens eller et udvalgs afgørelse. Særligt hvis de ikke har rette kompetencer at træffe på baggrund af.
3. I Ankestyrelsen skal vigtigheden af rette certificerede/højtspecialiserede fagpersoner i almindelige og de specialiserede og fasttrack sager for at hjælpe barnet/unge på bedste måde.

Kap. 19 Tilsyn med tilbud og betaling for tilsynet

Hvorledes findes model for det rette tilsyn med dem som skal føre tilsyn ? Krav om et formaliseret løbende tilsyn i enhver som kommunen indgribende afgørelser om den unge/barnet. Ellers risikere retssikkerheden at briste og kan forværre fremfor forbedre med hjælp til den enkelte unge/barn

Kap. 20 Tværgående koordination og rådgivning

1. I Socialstyrelsen skal vigtigheden af rette certificerede/højtspecialiserede fagpersoner i almindelige og de specialiserede og fasttrack sager for at hjælpe barnet/unge på bedste måde.

2. Sikre viden tilgår til/fra Socialstyrelsen til kommuner og andre aktører i et samspil
3. Socialstyrelsens rolle skal vægtes mere i sin rolle over for kommunerne når de har den specialiserede viden på området.

Kap. 22 Forsøg

Forskningsbaseret forsøg og kontrol med overholdelse af Menneskerettigheder og Børnekonventionen

Kap. 23 Straffebestemmelser

Andre områder skal straffebestemmelser indgå heri udkast til loven, hvorom modarbejder eller ikke samarbejder efter de skøn og vejledninger der gives af specialiserede personer for at hjælpe et barn/unge.

Kap. 24 Børnerådet

Børnerådets rolle skal være uafhængig af politisk indflydelse og forskningsbaseret. Der skal være fuld oplysning om fuld transparens i rådets medlemmer og andre roller som de måtte haves sideløbende med varetagelse i rådet for at tilsikre bedste rådgivning og ikke biasness. Ellers eksklusion ved manglende oplysning eller om dobbeltrollen skaber inhabil adfærd som skader Børnerådets mandat.

Generelt:

1. Fordi barnets udtalelser og holdninger fremadrettet skal vægte mere tungt i undersøgelser og bedømmelse for den enkeltes liv så skal fagpersoner være højtuddannede specialister til at varetage rette vurdering hvori indgår bedømmelse af forhold som 1) psykisk vold, 2) fysisk vold, 3) forældrefremmedgørelse og 4 andre forhold ellers kan det skade barnets og den unges udvikling om ikke disse forhold også bliver inddraget

2. Foranstaltninger til forhindring af forældrefremmedgørelse skal formaliseres.

3. Brugen af samtaleterapi skal i højere grad skrives ind i lovgivningen baseret på barnet og den unges i midten som den centrale person samtalen foregår omkring.

4. Manglende samarbejde begrundet i evne og vilje skal indgå at tælle negativt for den omsorgsperson tilgang til barnet og den unge. Modsat fald skal det tælle positivt.

5. Afvejning mellem statens indgribelse overfor barnet og den unge i sine rettigheder og tilsikre den enkeltes behov og støtte skal ske blidest muligt og fagligt og forskningsbaseret metoder og behandling.

6. Når initiativretten hos kommunen er så centralt så skal sikres : 1) ensartethed i tilbud blandt kommuner uden det bliver standard af laveste fællesnævner i tilbud, 2) der skal være et bedre tilsyn end det eksisterende med klagemyndighed, 3) tilsynsmyndighed skal være fagspecialiser med flere specialer for at kunne træffe rette bedømmelser og hjælp til behandlingen for den unge og barnet i centrum af en vurdering og 4) sanktioner ved manglende eller ikke rette hjælp over for kommune og de som ikke samarbejder knyttet/relation/kontakt/behandler til barnet og den unge.

7. Al beslutning vedr. den enkelte unge/barn træffes af kommunen med udgangspunkt alene i viden og anbefalinger fra den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation under Socialstyrelsen. Denne skal være opdaterede med den forskningsbaseret viden på området og ikke politisk funderet samt have bedre indsigt i international børneforskning.

Konkrete bemærkninger

Aftaleteksten s. 12 øverst

Det er godt at inddrage barnets synspunkt, men også meget ansvar at give en 10-årig. Hvem er det der hjælper barnet med at sige nej eller vælge rammerne for samvær? Er de uvildige? Er dem der fungerer som uvildig rådgiver opdateret på den moderne forskning om vigtigheden og betydningen af, at barnet har kontakt til (begge) forældre?

Ret til at sige nej til samvær, til at vælge rammerne for samvær og ret til psykologbehandling uden samtykke
I dag er det kun forældrene, der har ret til at sige nej til samvær med barnet, men barnet har ikke samme ret til at sige nej til samvær med dets forældre, hvis det ikke ønsker det. Det er aftaleparternes opfattelse, at når et anbragt barn skal se sine biologiske forældre, skal det være, fordi barnet ønsker det. Parterne vil derfor give barnet ret til at få suspenderet samværet med forældre og netværk i en periode.

Barnets samvær med forældrene skal foregå på en måde, hvor barnet er trygt og har den støtte, barnet har brug for. Kommunen skal på barnets anmodning træffe afgørelse om, hvorvidt et samvær med forældre eller netværk alene kan ske med tilstedeværelse af en støtteperson til barnet og træffe afgørelse om rammerne eller stedet, hvor samværet skal afholdes. Kommunen skal i alle tilfælde foretage en konkret og individuel vurdering ud fra forholdene i den enkelte sag, før der træffes afgørelsen herom.

Parterne er opmærksomme på, at der vil være tilfælde, hvor barnet vurderes ikke at have en alder eller modenhed m.v. til selv at begrænse samværet, vælge støttepersonen eller vælge rammer for samvær, og i de tilfælde skal barnet naturligvis have støtte til valget.

Aftaleteksten s. 12 midt

Et godt initiativ, men hvorfor begrænse det til Børns vilkår? Det er forskelsbehandling og en monopollignende tilstand for en privat mor og barn interesseorganisation. Børns vilkår har i lighed med mødrehjælpen ganske enkelt ikke den nødvendige viden og erfaring med børn og fædre.

Bedre adgang for børn til en bisidder
Børn har allerede i dag ret til at tage en bisidder med ved møder eller samtaler med kommunen, og der er etableret en bisidderordning i regi af Børns Vilkår, hvor en børnefagligt uddannet person med særlig erfaring i børnesamtaler kan støtte barnet i dialogen med kommunen. Kommunerne har pligt til at oplyse barnet eller den unge om retten til at lade sig bistå ved samtalen. For at styrke udsatte børns adgang til en bisidder er aftalepartierne enige om at afsætte midler til et løft af Børns Vilkårs bisidderordning med henblik på at rekruttere og opkvalificere bisiddere.

Aftaleteksten s. 13

Det er godt at tunge sager oplyses grundigt. I Foreningen Far mener vi også at børn af forældre der ikke længere skal bo sammen, fortjener en grundig sagsbehandling med faglige vurderinger, så beslutningerne ikke alene træffes ud fra udokumenterede påstande samt at forældrefremmedgørelse som er psykisk vold og vold mod børn og fædre får langt større bevågenhed og en langt bedre indsats.

Særligt i sager med påstande om vold/overgreb/misbrug er der behov for at der foretages uvildige og strafferetslige undersøgelser, så barnet ikke unødigt mister kontakt i de sager, hvor en forælder bruger beskyldninger som en taktik for at få fuld forældremyndighed, barnets bopæl og/eller modarbejde fortsat samvær/etablering af samvær.

Ubegrundet afbrydelser/hindring af kontakt med den anden forælder er et overgreb på barnet og kvindekrisecentre må derfor ikke misbruges hertil. De skal betragtes som partsindlæg i lighed med øvrig dokumentation og der skal føres langt bedre kontrol, herunder hvorvidt sagerne handler om kommercielle interesser og misbrug af kommunale og statslige midler. Der er i dag ingen kontrol med krisecentrene og andre voldstilbud for kvinder herunder misbruget heraf samt af kommunale og statslige midler.

Mere nærhed og kvalitet i sagsbehandlingen med færre bureaukratiske proceskrav
Det faglige skøn hos dygtige medarbejdere skal veje tungere, og der skal i højere grad tages udgangspunkt i det enkelte barns ønsker og behov. Aftaleparterne er derfor enige om at gennemføre regelforenklinger, med den klare intention, at skal sikre mere fleksibilitet og tillid til sagsbehandlerne med henblik på at skabe højere kvalitet og større nærhed i indsatsen for de børn og familier, der har brug for støtte.

Aftalepartierne er enige om at stå på de gode erfaringer fra frikommuneforsøgene på børneområdet, hvor både sagsbehandlere og familier har oplevet, at større fleksibilitet i proceskrav har været med til at sikre tættere og hyppigere dialog og en kortere vej fra bekymring til indsats. Herudover kan øget fleksibilitet og bedre dialog med familierne være med til at øge løsninger med samtykke og samarbejde.

Ved at luge ud i unødige procesregler og skabe større fleksibilitet i reglerne, gives der mere plads til den faglige vurdering hos dygtige sagsbehandlere og mulighed for at prioritere ressourcerne til de mere komplekse sager. Således at der flyttes tid og ressourcer fra dokumentation til relationen med barnet og familien. Aftalepartierne inddrages i og aftaler endeligt udmøntningen af regelforenklingen forud for fremsættelse af lovforslaget.

Aftaleteksten s. 17

Et godt initiativ. Foreningen Far opfordrer til, at der sættes fokus på børn af forældre der går fra hinanden og i den forbindelse enten i en periode eller permanent mister kontakten til den ene af forældrene.

Foreningen Far vil i den forbindelse understrege vigtigheden af, at også fædre inddragelsen i forskning/undersøgelser har væsentlig betydning, idet det desværre har vist sig at være problemer hermed i tidligere undersøgelser såvel som dansk VIVE forskning, som derfor kan være misvisende.

Foreningen Far har set klare interessekonflikter samt monopol og kartel lignende tilstande på området for børneforskning og sociale støtteordninger i Danmark. Det har stor betydning for dansk social politik og den sociale indsats i Danmark.

Nye strategiske samarbejder om forskning på socialområdet
Forskning på socialområdet er i dag præget af flere udfordringer, hvilket blandt andet kommer til udtryk i fragmenterede forskningsmiljøer og mange kortsigtede og afgrænsede forskningsprojekter. Aftaleparterne er derfor enige om at tage initiativ til at etablere nye strategiske samarbejder om forskningen på socialområdet, der kan fremme mere langsigtede satsninger i de kommende år og dermed understøtte en investeringsorienteret socialpolitik på børne- og ungeområdet Det skal ses i sammenhæng med et generelt ønske om at styrke evidensen af sociale indsatser og effekter heraf.

Samarbejderne skal endvidere sikre relevant praksis- og anvendelsesorienteret forskningsviden for praktikere, fx socialrådgivere og socialpædagoger m.fl., der arbejder med udsatte børn og unge.

Det skal ske med afsæt i et stort temamøde, der samler forskere og en bred gruppe af relevante aktører for at drøfte udfordringerne på området og muligheden for at etablere nye forskningssamarbejder inden for rammerne af den eksisterende forskning på området. Samtidig er aftaleparterne enige om at skærpe interessen for forskning på socialområdet ved at indføre en årlig uddeling af prisopgaver forankret i Social- og Ældreministeriet.

Aftaleteksten s. 19

Det er godt at tunge sager oplyses grundigt. I Foreningen Far mener vi også at børn af forældre der ikke længere skal bo sammen, fortjener en grundig sagsbehandling med faglige vurderinger, så beslutningerne ikke alene træffes ud fra udokumenterede påstande samt at forældrefremmedgørelse som er psykisk vold og vold mod børn og fædre får langt større bevågenhed og en langt bedre indsats.

Særligt i sager med påstande om vold/overgreb/misbrug er der behov for at der foretages uvildige og strafferetslige undersøgelser, så barnet ikke unødigt mister kontakt i de sager, hvor en forælder bruger beskyldninger som en taktik for at få fuld forældremyndighed, barnets bopæl og/eller modarbejde fortsat samvær/etablering af samvær.

Ubegrundet afbrydelser/hindring af kontakt med den anden forælder er et overgreb på barnet og kvindekrisecentre må derfor ikke misbruges hertil. De skal betragtes som partsindlæg i lighed med øvrig dokumentation og der skal føres langt bedre kontrol, herunder hvorvidt sagerne handler om kommercielle interesser og misbrug af kommunale og statslige midler. Der er i dag ingen kontrol med krisecentrene og andre voldstilbud for kvinder herunder misbruget heraf samt af kommunale og statslige midler.

Udredning og hjælp til børn udsat for overgreb og vold
Børn, der har oplevet vold eller seksuelle overgreb, står i en ekstremt skrøbelig situation. Når et barn kommer på krisecenter med den ene forælder på grund af fysisk eller psykisk vold i hjemmet, suspenderes derfor den anden forælders ret til samvær med barnet, medmindre det er bedst for barnet fortsat at have kontakt med den anden forælder.

Når en forælder afbryder et ophold på et krisecenter og vender tilbage til et voldeligt miljø med barnet, får kommunerne pligt til at udrede, om barnet har behov for et nyt hjem eller anden hjælp og støtte, fx psykologsamtaler, familiebehandling mv.

Landets børnehuse udreder barnets situation og behov for støtte i trygge rammer for børnene. Men der er store regionale forskelle på, i hvor stor udstrækning kommunerne anvender børnehusene. Vi skal sikre, at hjælpen til børn ikke er afhængig af postnummer. Derfor iværksættes en årlig opfølgning på de kommuner med det laveste antal børnehussager, samt en undersøgelse af, hvad der ligger bag forskellene. Derudover ændres modellen for kommunernes finansieringsansvar, så økonomien ikke er årsagen til, at kommunerne ikke vælger at bruge børnehusene.

Aftaleteksten s. 20

Et godt initiativ, men hvorfor igen begrænse det til Børns vilkår? Det er forskelsbehandling og en monopollignende tilstand for en privat mor og barn interesseorganisation. Børns vilkår har i lighed med mødrehjælpen ganske enkelt ikke den nødvendige viden og erfaring med børn og fædre.

Ny børne- og familierådgiveruddannelse
Der er brug for at styrke de faglige hænder, der bærer vores udsatte børn, så børnenes perspektiv og inddragelsen af børnene og deres familier kommer i højsædet.

Aftalepartierne er derfor enige om, at der skal udarbejdes en model for en ny børne- og familierådgiveruddannelse, som giver socialrådgivere specialiserede kompetencer i børns rettigheder og samtaler med børn og udsatte familier. En styrkelse af socialrådgivernes faglighed og kompetencer skal bidrage til, at udsatte børn og unge i højere grad føler sig hørt og inddraget, når der skal tages beslutninger om deres eget liv. Dertil vil børne- og familierådgiveruddannelsen formentlig kunne bidrage til at fastholde flere socialrådgivere på området samt tiltrække dygtige nyuddannede, hvilket vil skabe stabilitet og bedre kvalitet i sagsbehandlingen for børnene.

Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe som forankres i Uddannelses- og forskningsministeriet med deltagelse fra Social- og Ældreministeriet, Danske Socialrådgivere, Børne- og kulturchefforeningen, Danske Professionshøjskoler, FSD, Børns Vilkår og De Anbragtes Vilkår, som skal udarbejde en model for, hvordan en børne- og familierådgiveruddannelse kan se ud mht. rammer, finansiering mv.

Det bemærkes, at en ny børne- og familierådgiveruddannelse ligesom andre videregående uddannelser vil være underlagt krav om prækvalifikation, før den kan oprettes, jf. lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og bekendtgørelse om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af nye videregående uddannelser.

Arbejdet med modellen afsluttes i 2022.

Herudover giver Socialstyrelsens Børnekatalog kommunerne mulighed for at deltage i kurser, der fokuserer på nyeste viden og lovgivning. Modulerne er tilrettelagt i samarbejde med Børns Vilkår.

Følgelovforslaget §25

Det er kritisabelt, at Familieretshuset kan trumfe barnets ønske uden mulighed for at anke til højere administrativ myndighed.

Familieretshusets beslutning burde i det mindste kunne indbringes for Ankestyrelsen. At skulle pålægge et barn at føre sag ved domstolene, hvilket dog altid er barnets ret, er ikke hensigtsmæssigt, idet processen ved domstolene kræver mange ressourcer, ikke mindst tid.

»**§ 25 f.** Et barn, der er adopteret gennem national adoption efter § 4 a, stk. 1, og som er fyldt 12 år, kan tage initiativ til, at der iværksættes en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Anmodning herom sendes til Familieretshuset.

Stk. 2. Familieretshuset kan afslutte en proces efter stk. 1, hvis det vil være bedst for barnet, at der ikke etableres kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Familieretshusets beslutning herom kan ikke påklages til højere administrativ myndighed.«

Barnets lov §17

Der skal sikre ligeværdig fordeling af støtte midler baseret på køn og føres kontrol med at dette sker. Det er langt fra tilfældet i dag og skaber en forkert social indsats.

§ 17. Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på børne- og ungeområdet.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde på børne- og ungeområdet.

Stk. 3. Rammerne for samarbejdet, jf. stk. 1, fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.

Barnets lov §35, §75 OG §140

Hvorfor alene give støtten til forældremyndighedsindehaver? Hvorfor ikke fokusere på forældre – det har vel ikke betydning om en forælder har del i forældremyndigheden, om den økonomiske støtte kan gavne barnet.

Det stiller forældrene mere ulige, og spænder ben for at støtte den unge bedst muligt, uanset familieform eller status for forældremyndighed og barnets forældre. Foreningen Far foreslår at krav om forældremyndighed udgår, så der fokuseres på forældre. Se særligt stk. 5.

Økonomisk støtte

§ 35. Når kommunalbestyrelsen vurderer, at det kan imødekomme barnets eller den unges behov for støtte, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren til dækning af følgende udgifter:

1) Udgifter i forbindelse med konsulentbistand, jf. § 30, stk. 1, nr. 1.

2) Udgifter i forbindelse med prævention.

Stk. 2. Støtte efter stk. 1, nr. 1, er betinget af, at forældremyndighedsindehaveren ikke selv har tilstrækkelige midler til dækning af udgifterne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan som led i det forebyggende arbejde beslutte at tilbyde økonomisk støtte til fritidsaktiviteter til børn og unge, der har behov for særlig støtte. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte kriterier for tildeling af støtte efter 1. pkt. Kommunalbestyrelsens afgørelse om tildeling af støtte til fritidsaktiviteter kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at yde økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaveren til dækning af følgende udgifter, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte:

1) Udgifter i forbindelse med støttende indsatser efter § 32, stk. 1, eller foranstaltninger efter § 13 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

2) Udgifter i forbindelse med en anbringelse efter §§ 46-47 eller efter § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

3) Udgifter, der erstatter en ellers mere indgribende og omfattende indsats efter § 32, stk. 1, § 46, eller efter §§ 13 og 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

4) Udgifter, der bevirker, at en anbringelse uden for hjemmet kan undgås, eller at en hjemgivelse kan fremskyndes.

5) Udgifter, der kan bidrage til en stabil kontakt mellem forældre og barn under barnets anbringelse uden for hjemmet.

Stk. 5. Støtte efter stk. 4, nr. 1-3, kan kun ydes, når forældremyndighedsindehaveren ikke selv har tilstrækkelige midler til at dække udgifterne.

§ 75. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, jf. §§ 46 eller 47 eller § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

§ 140. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde forældremyndighedsindehaver eller kommende forældre og barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, gratis advokatbistand, når der træffes afgørelse efter følgende bestemmelser:

1) Gennemførelse af en undersøgelse efter § 23.
2) Anbringelse uden for hjemmet efter §§ 47 og 49.
3) Opretholdelse af en anbringelse efter § 50.
4) Gennemførelse af en lægelig undersøgelse eller behandling efter § 40.
5) Anbringelse på en delvis lukket døgninstitution eller en delvis lukket afdeling på en døgninstitution efter § 61, stk. 1.
6) Anbringelse på en sikret døgninstitution efter § 62, stk. 1.
7) Anbringelse på en særligt sikret afdeling efter § 63, stk. 1 og 2.
8) Videreførelse af en anbringelse efter § 67.
9) Godkendelse af en foreløbig afgørelse efter § 143, stk. 4.
10) Ændring af anbringelsessted efter § 98, stk. 4.
11) Afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 105.
12) Tilbageholdelse efter § 11, stk. 1 og 2, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.
13) Brev- og telefonkontrol efter § 15, stk. 1, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge.

Stk. 2. Forældremyndighedsindehaver, barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, og plejeforældrene skal have tilbud om gratis advokatbistand under en sag om flytning eller hjemtagelse fra privat familiepleje efter § 42, stk. 4.

Stk. 3. Under en sag om afbrydelse af forbindelsen m.v. efter § 105, og en sag om brev- og telefonkontrol efter § 15, stk. 1, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, med den af forældrene, der ikke har del i forældremyndigheden, skal denne have tilbud om gratis advokatbistand.

Stk. 4. Om salær og godtgørelse for udlæg til advokater gælder samme regler som i tilfælde, hvor der er meddelt fri proces, jf. retsplejelovens kapitel 31.

Barnets lov §105 og §106

Foreningen Far støtter saglig handling i sager med overgreb og vold mod børn og forældre m/k. Dette er ikke tilfældet i dag, hvor der sker omfattende forskelsbehandling og det familieretslige system misbruges.

Der står i stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan suspendere samvær ved 'formodning om overgreb'. Det burde være et krav, at der inden suspendering er et grundlag for en berettiget mistanke om overgreb, som evt. kan ske ved en børnefaglig undersøgelse eller en politimæssig vurdering.

Foreningen Far gør opmærksom på, at falske anklager om vold og overgreb på børn benyttes som et våben i kampen om samvær, bopæl og forældremyndighed hver eneste dag.

Det er udbredt og der mangler for en ordentlig indsats fokus på korrekte og ukorrekte sager med læring og uvildig kontrol.

Uberettiget afbrydelse af samvær og ukorrekt sager er skadelige for børnene. Suspendering af samvær bør derfor kræve et veldokumenteret grundlag inden det iværksættes. Der sker omfangsrigt misbrug af offentlige midler i ukorrekte sager som skade børn og de rigtige ofre.

Det fremgår af vejledning om forældremyndighed, bopæl og samvær at skyldsspørgsmålet ikke e gældende ved højt konflikt niveau, hvilket er en primær årsag til mange ukorrekte sager sammen med barnets økonomi.

§105. Når det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges sundhed eller udvikling, kan børne- og ungeudvalget for en bestemt periode træffe afgørelse om:

1) At samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen.
2) At afbryde forbindelsen i form af samvær eller brev-, mail- eller telefonforbindelse mellem forældrene eller netværket og barnet eller den unge.
3) At barnets eller den unges anbringelsessted ikke må oplyses over for forældrene eller netværket.

Stk. 2. Ved viden eller formodning om, at den person, som barnet eller den unge skal have samvær med, har begået overgreb mod et barn eller en ung, skal børne- og ungeudvalget, medmindre særlige forhold taler imod det, for en bestemt periode træffe afgørelse om at afbryde den pågældendes forbindelse med barnet eller den unge i form af samvær eller brev-, mail- eller telefonforbindelse eller om, at samvær kun må foregå under tilstedeværelse af en repræsentant for kommunen.

§ 106. Kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra det aktuelle anbringelsessted til belysning af sagen, inden der træffes afgørelse om ændret samvær.

Afsluttende bemærkning

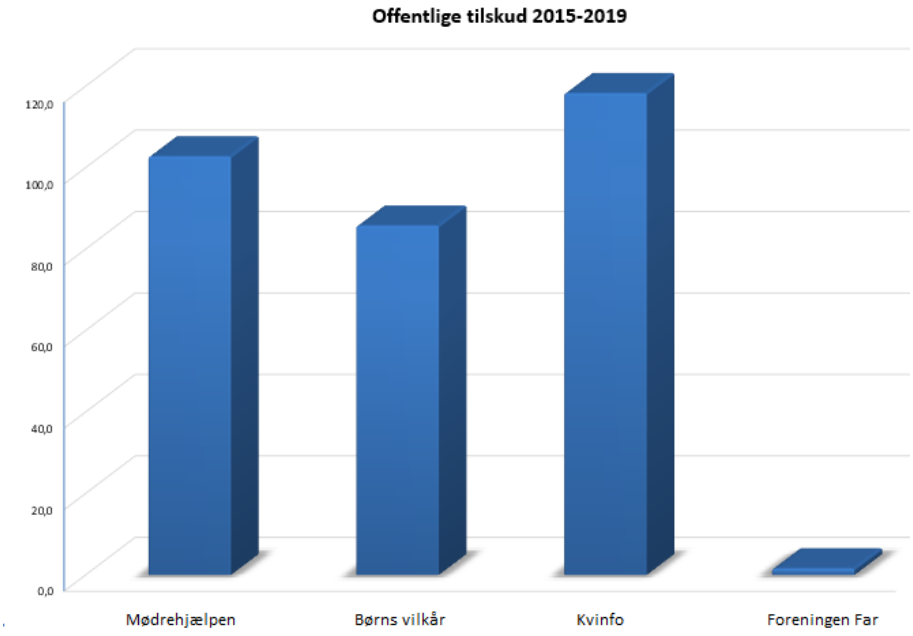
Foreningen Far ser frem til at de synspunkter som er fremsat i vores høringssvar, bliver implementeret for at opnå det bedste for børn, forældre og nære relationer.

Foreningen Far ønsker som en af de største og mest erfarne interessenter for børn og fædre samt fælles forældreskab, at bemærke høringssvar som dette er særdeles vanskelige at lave ordentligt og fyldestgørende.

Det skyldes den markante forskelsbehandling der er i offentlige støtte mellem mødre og børn organisationer som Børns Vilkår, mødrehjælpen og Kvinfo versus fædre og børn interesseorganisationer som Foreningen Far.

Foreningen Far finder forholdet særdeles alvorligt for børn og borgernes retssikkerhed og rejser særdeles alvorlig kritik af Socialministeriet og Ligestillingsministeriet såvel som Socialstyrelsen og Institut for Menneskerettigheder på dette område. Der er tale om markant forskelsbehandling og manglende overholdelse samt beskyttelse af retssikkerheden for alle borgere i Danmark.

Foreningen Far og dermed børn og fædre er ikke ordentligt repræsenteret ved vigtige møder og indsatser i ministerierne og ved høringssvar.

Interesse varetagelse	Mødre	Børn	Kvinder	Fædre
Offentlige tilskud (mio.)	102,78	85,76	118,30	1,58
Primær målgruppe (mio.)	1,17	1,17	2,90	1,17
Pris per borger (dkk)	88,23	73,61	40,79	1,36

23.juni 2022

Foreningen RIFTs kommentarer til Forslag til Barnets Lov, modtaget maj 2022

Høringssvar DEL 1

Vi er i RIFT glade for såvel at modtage materialet og at blive inddraget i form af både møder og workshop samt inviteret til høring.

VI anfægter dog den korte høringsfrist, som bl.a. bevirker at vi ikke kan bidrage til at rette op på den mangelfulde inddragelse af forældre med erfaringer/ forældreperspektivet ifm. hhv . udarbejdelsen af Børnene Først som denne lov. Vi kunne i en længere høringsperiode have haft tid til at dele lovudkastet med de mange små forældreorganisationer og andre organisationer, der omfatter forældre fra målgruppen – det har vi simpelthen ikke tid til nu – OG VI BEDER – som vi ved at også andre høringsberettigede gør - OM FORLÆNGELSE AF FRISTEN HERUNDER SÅ VI KAN FÅ TID TIL DETTE.

Vi har dog haft tid til at holde møder med vores faglige netværk om lovudkastet og NBNB vi vedhæfter her som meget vigtig del 2 til vores høring: Kommentarer – ikke mindst kritik af lovens anvendelighed for Socialrådgivere - som rækker ud over RIFTs egne praksis-erfaringer, men som vi er enig i og kan genkende. DEL 2 er en vigtig del af vore høringssvar, men vedhæftet for sig selv, da det adskiller sig fra det øvrige, som er baseret på RIFTs erfaringsbaserede viden,

Som det fremgår nedenfor, har vi en del kommentarer og forslag, herunder nogle der kan forekomme at gå bagom og udover, hvad lovforslagets indhold lægger op til.

NB Det skyldes, at Regeringen og Socialministeriet desværre alt for sent har inddraget også os, der har erfaringer fra forældreperspektivet. Forslaget bærer i vores øjne præg af, at der både op til udspil og aftalt og under udformningsprocessen fra regeringens og Socialministeriets side har været talt rigtigt meget med såvel de store børneorganisationer som de tidligere anbragte og Socialrådgiverne/ KL.

Alle er parter, vi også samarbejder med, og vi har respekt for deres vinkler og erfaringer.

Men forældre udgør en både vigtig og stor del af de involverede på dette felt, så det er meget frustrerende at der ikke i bedre tid - allerede inden udspil og aftale – er lyttet til, hvad der er i klemme fra forældreperspektivet. Ikke mindst da mange af forældreoplevelserne afspejler de samme fejl og mangler i forløbene, som igen og igen er blevet afdækket af f.eks. Ankestyrelsens praksisundersøgeler, Rigsrevision, statsrevisorer osv. Der henvises i udspil, aftale og bilag til lovforslaget til påpegede problemer, men vi savner fokus på netop ovenfornævnte problemer om sagsbehandlingen.

Derfor vil I se, at sagsbehandlingen, herunder om vigtige emner, som loven ikke sikrer nok såsom forældreudviklingen og rammerne for samarbejdet mellem anbringelsessted og forældre mm, fylder i vores indlæg nedenfor.

Vi håber, I lytter – og er åbne for ændringer – for jf. forældrene/ familierne udgør en meget stor del af målgruppen.

Overordnet læser både vi og vores faglige netværk lovudkastet snarere som et udkast til en anbringelseslov end til en lov, der skal sikre støtte til børn, unge og familier som en samlet enhed.
Det bekymrer bredt, det hørte både Socialministeriet og vi på Workshoppen – og nedenfor samt i vedhæftede har vi bud på ændringer, der *som minimum* kunne modgå dette – men vi tror som nævnt

generelt ikke på, at en ny og bedre lov om støtte til børn, unge og deres familier herunder også børn og unge med handicap og deres familier har en jordisk chance for at blive udmøntet tilstrækkeligt fagligt kvalificeret, hvis ikke der PARELLELT sættes ind med forbedret, certificerede overbygnings specialist-uddannelser på Socialrådgiveruddannelsen samt gives reelle klagemuligheder over sagsbehandling. Som f.eks. kunne være en forvaltningsdomstol.

Vi har (begrænset af den korte tid, vi har haft lovudkastet til rådighed) nedenfor påpeget de fra vores perspektiv allervigtigste områder at have fokus på i det foreliggende lovudkast. En del går igen fra vores kommentarer til udkastet, vi fik indsigt i 04.02.2022.

NB jf. vores afgræsning: Mange kigger efter sikring af Barnets Rettigheder – RIFT kigger på baggrund af vores virke som samlende forældreerfaringer især på forældres/ familiers rettigheder.

Vi er ikke jurister: Vi er medlem af netværk med jurister, spørger jurister til råds, MEN vores kommentarer her er vores – lægmands-ideer til ændringer i loven. De må omskrives af jurister.
VI henviser dog til vores vigtige del 2, hvor vi bringer vigtige pointer fra vore faglige netværk, som vi er enige i/ er en del af vores høringssvar.

Da vi er en forening baseret på frivillig arbejdskraft og vi jo først modtog loven og de 900 siders bemærkninger sidst i maj, har vi læst dele af bemærkningerne, men ikke læst alle bemærkningerne Så hvor vi påpeger vigtig tekst til vejledningen er det muligt, at denne allerede forekommer i bemærkningerne. Som det fremgår af formen i vores høringssvar nedenfor, er det skrevet punkt for punkt ud fra vores erfarings- og praksisbaserede viden – herunder med konkrete eksempler. De er de ret omfangsrige, da vi mener, at en så vigtig lov kræver at de, der skal beslutte om den kender meget til virkelighedens udfordringer. Vi håber, at alle i både ministeriet og politikere, der skal træffe afgørelse vil tage sig tid til at læse!

DE for RIFT allervigtigste punkter:

- **Det er afgørende vigtigt, at denne lov ikke står alene, men øjeblikkeligt følges af andre reformer: Kvalitetsreform, som bl.a. indebærer kvalificering af uddannelsen (påkrævet certificeret overbygningsuddannelse til de socialrådgivere, der skal udføre så vigtigt et arbejde), øget fokus på tværfaglighed, øget forskning mm samt retsikkerhedsreform: Påkrævede ændringer af såvel nuværende retssystem (børne og ungeudvalget, Ankestyrelsen, byret) samt at der gives reel mulighed for at klage over sagsbehandlingen – f.eks. med en forvaltningsdomstol. Uden sådanne ændringer, som et fundament, tror vi i RIFT desværre ikke på, at denne lov vil forbedre på området.**
- **I forlængelse af ovenstående er vi dybt bekymrede over nedsættelsen af proceskrav (trods gode intentioner om, hvad der ønskes opnået med dette) – det kræver, at ovenstående reformer er gennemført, ellers er der stor risiko for at den i forvejen ikke gode nok retssikkerhed for børn, unge og deres forældre/ familier nedsættes.**
- **FORÆLDREKOMPETENCEUNDERSØGELSERNE som har så afgørende betydning SKAL kvalitetssikres.**
- **HJÆLP OG STØTTE TIL FORÆLDRENE skal sikres. Lovforslaget er status quo ift. nuværende lov - trods udbredt viden om, at forældrene ofte ikke tilbydes hjælp og støtte – indsatser skal sikres med udvidelse af loven i dette kapitel, og herunder krav om opdrag, evalueringer af indsatser mm og kvaliteten skal sikres ved øget forskning, bedre uddannelse.**
- **Rammer og vilkår for hhv. samvær og samarbejdet mellem biologiske forældre og anbringelsessted skal kvalitetssikres bedre i loven – suppleret af forskning og bedre uddannelse mm**

Ad. Forslag Barnets Lov

Disse indledende generelle bemærkninger er til supplerende bilag, vi modtog fra Socialministeriet op til workshop 04.02.202, men bemærkninger, som vi fortsat anser for relevante:

Generelt (herunder ift. de uddybende bilag, vi modtog til workshop 4/2 2022:)

Manglende tilstrækkelig forskning og kulegravning
Manglende præcise angivelser af, hvilke "kulegravninger"/ undersøgelser
Der står i mange bilag modtaget fra ministeriet til workshop (04.02.2022) : "Undersøgelser peger på" eller "Kulegravning ... peger på " uden nærmere angivelse. Det efterlader uklarhed om, hvor omfattende kulegravning, der er foretaget og af hvem - herunder på hvilke felter der er kulegravet og hvilke der ikke er. *(Det samme gælder undersøgelser).* Vi er sikre på, at der generelt ikke er kulegravet og forsket godt nok. At indsamlingen af viden ikke har været all-round nok, den har været tilfældig og ikke tilstrækkeligt valideret. Som eksempel næves Frikommuneforsøgene som grundlag for forslagene om nedsættelse af formelle krav. Vi har i flere omgange påpeget, at de 15 familier, der henvises til som grundlag for at beskrive familiernes tilfredshed, var 15 familier over flere år, udpeget af kommunerne selv. Frikommune-evalueringen og afdækningen af tilfredsheden med resultaterne bygger først og fremmest på sagsbehandlernes oplevelse. Vi fik dette bekræftet, da vi på workshoppen hørte repræsentanter også fra børne-organisation nævne eksempler på dårlige erfaringer med Frikommuneforsøgenes nedsættelse af formkrav. Altså, at borgere havde mistet afgørende mulighed for vigtig undersøgelse/ plan med begrundelse i Frikommune status. Et ud af mange eksempler på, at dette lovforslag er blevet udarbejdet på et spinkelt og ikke tilstrækkeligt vidensbaseret grundlag.

Bekymring for den fortsatte opdeling mellem at gøre noget enten for forældre eller for børn…
Yderligere generelt om opdelingen børn og unge kontra forældre/familie- en psykolog fra vores netværk skrev efter læsning af materialet:
"Det er bekymrende og uhensigtsmæssigt, at børn og forældre skilles ad som enhed... jf. det er jo de færreste børn og unge, der anbringes. Som om hele lovgivningen og intentionerne i den taler fra en anbringelsesposition - fremfor fra en forebyggende og familiebevarende position.
Samtidig opstilles skel mellem børn og forældre - som om deres rettigheder og mål i overvejende grad ikke deles."

Bekymring over den falske modsætning mellem regler, garantier og dokumentation på den ene side og tid til dialog mm på den anden side. Der må være tid til begge dele på et så vigtigt felt i vores velfærdssamfund
Vi synes, at det er en falsk modstilling der generelt stilles op i denne lovs fokus på regelforenkling og nedsatte krav til dokumentation: At der skal være tid til kontakten og dialogen (der tales endda om relationen, som vi synes er et dårligt ord at bruge ift. en myndighedsperson).

Vi er generelt bekymrede for retssikkerheden ift. dette udkast.

Neden for har vi gennem gået lovforslaget mhp. RIFT s kommentarer og forslag til rettelser, tilføjelser og ændringer. Vi har markeret vores mere direkte forslag med gult. Det betyder ikke, at vi ikke mener, at andet bør rettes, men vi ved fra vores mange og gode faglige netværkskontakter, at andre med ekspertise giver høring om de emner, som også bekymrer RIFT. Herunder ift. adoptionsloven samt mere specifikke juridiske betragtninger om lovens opbygning, særligt om forhold vedr. børn med funktionsnedsættelse mm

	Ad. Kapitel 2 *Barnet og den unges rettigheder*
Principper i relation til barnet og den unge: § 8	Hvor står der mere specifikt om forældres/ familier rettigheder? *"Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet, således at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet* ***på lige fod med forældrene."*** Men der står i den samlede lov ikke så meget om forældres ret til inddragelse – udover:
§ 8 stk. 3:	*"Kommunalbestyrelsen skal i alle sager* **overveje,** *hvordan der kan ske systematisk inddragelse af barnets eller den unges familie og netværk."* **Overveje skal skiftes ud med "sikre, at …"** Ligesom der generelt i loven bør tilskrives forældres ret til at anmode om mange af de rettigheder, som der tilskrives børnene og de unge, som f.eks. ret til fleksibelt at bede om opfølgning af planer, udredning mm. **Vi læser i bemærkningerne dette:** *"Det vil fortsat være et krav, at kommunens overvejelser om, hvordan familie og netværk vil kunne inddrages i den konkrete sag, samt efterfølgende, hvordan inddragelsen er sket, vil skulle fremgå af sagen. Formålet er at sikre opfølgning på evt. indsatser og samtidig sikre overlevering til andre myndigheder og sagsbehandlere, som skal behandle sagen."* **Hvordan sikres dette? Ofte inddrages forældre og netværk ikke, og det fremgår ikke hvilke overvejelser, det skyldes –** **RIFT kender til mange sager, hvor forældrene/ netværket alene inddrages, fordi de banker på - presser på for det, hvilket ofte kræver hjælp af en god advokat, der arbejder udover bevilling eller støttepersoner, som så får at vide, at de er for aktive i sagen – eller kræver særligt ressourcestærke forældre med systemkendskab.** **Overveje bør skiftes ud med skal og det bør gøres obligatorisk at beskrive, på hvilken måde, der inddrages – og hvis det vurderes ikke at være relevant/ muligt så beskrive dette.**
Ad. § 12 Forsyningsansvar **Der skal forskes i/ sikres bedre og mere differentierede støtte og hjælpetilbud til Familier/forældre**	**Ad. § 12 Forsyningsansvar** Det er vores generelle erfaring, at der mangler tilstrækkeligt faglige og differentierede tilbud om støtte til forældre og familier. Dette behov udtømmes ikke med bestemmelserne om Familieanbringelse eller Familiehuse, ligesom vores erfaringer er, at ordet "familiebehandling" bruges i flæng om alle mulige indsatser. Det bør tilføjes til § 12 tilføjes, at der skal forskes om hvilke beredskab/ særlige tilbud, der bør være til rådighed for støtte til familier/ forældre. Vi mener, at det må ligge indenfor den politiske aftales intentioner om at øge kvalificeret støtte til forældre/ familier.
Ad. § 16	Det bør i vejledningen betones, at det frivillige arbejde også kan være støtte til forældrene. Det er efter vores erfaring svært f.eks. at søge fondsmidler, hvis det handler om støtte til forældre i modsætning til støtte direkte til børn og unge. Det kunne evt. ændre på dette, hvis det fremgik mere specifikt af loven, at støtten til forældre også er vigtig.

Samtidig med, at vi anerkender behovet for smidighed og mulighed for hurtig indsættelse af hjælp og støtte må vi påpege, at det er en farlig balancegang at nedsætte kravene til udredning i en virkelighed, hvor der ofte ikke udredes og undersøges fagligt godt nok.	**Ad. Kapitel 3: Afdækning og udredning af barnets behov** *Generelt:* *Samtidig med at vi anerkender behovet for smidighed og fleksibilitet, er vi meget bekymrede for, hvis mere skal overgå til fagligt skøn – for vores altdominerende erfaring er, at der ikke er tilstrækkelig kompetence til det hos socialrådgiverne/ i kommunerne.* *Altså: Det SKAL der rettes op på. Og IKKE med Quick-fiks som task forces, kurser mm Der SKAL hurtigst muligt og burde være inden lovgivningen træder i kraft sikres bedre faglighed.* *Det vil hjælpe ift. den svære balance mellem fleksibilitet og retssikkerhed/ faste garantier* *Men her og nu ift. lovforslaget:* Det bør tilføjes: Børn og forældre skal selv kunne bede om en børneudredning. Der skal udarbejdes afgørelse og være klageret ved afslag. På workshoppen hørte vi *mange eksempler på at måtte vente i årevis på f.eks. psykologisk udredning af børn/ unge.* Vi kender i RIFT tilsvarende til mange eksempler på, at forældre i årevis både før og under anbringelse må rykke for tilstrækkelig afdækning af deres barn/ unge. Kvaliteten af den nuværende § 50-undersøgelse er ofte under al kritik.
§ 18 Screening	Vi er bekymrede for begrebet screening og de upræcise angivelser af, hvornår der kræves en udredning.
§ 21	Det er vores erfaring, at der allerede indenfor nuværende lovgivning foretages undersøgelser af søskende efter skønnet behov. Vi har respekt for, hvis årsagen til skærpelsen skyldes, at der har været mange eksempler på, at søskende lades i stikken. Dog mener vi, at det burde ske allerede nu, men at det evt. skyldes manglende fagligt funderet dømmekraft mm – som vi hellere synes, der skulle rettes op på end en SKAL-paragraf, som vi er bekymrede for kan enten give unødigt meget arbejde eller betyde at nogle børn og unge indstilles til anbringelse – herunder "for en sikkerheds skyld" - fremfor at der findes andre løsninger. RIFT har en del erfaringer med, at Ankestyrelsen af egen drift har anbragt søskende, hvor vi der er tæt på, har set nogle (også mindreårige børn) blive revet ud af deres dagligdag og tætte tilknytning til forældre – uden tilstrækkelig faglig afdækning af behov og hensigtsmæssige indsatser - med store skadevirkninger til følge. Og hvor kommunerne kunne have indsat f.eks. en sikkerhedsplan eller andet i stedet, mens man sikrede faglig afdækning.
Ad. § 22 stk.4: Forældrekompetenceundersøgelserne har afgørende betydning i anbringelsessager. Der SKAL sættes fokus på faglighed og regulering af Forældrekompetence undersøgelserne.	Om forældrekompetenceundersøgelse: jf. igen har der været kritik fremme i medierne, og vi møder i RIFT ustandseligt fagligt ensidige/ dårlige forældrekompetenceundersøgelser. Her bør indskrives i loven eller vejledningen, at der bør kulegraves – de reviderede retningslinjer retter på ingen måde op på den manglende kvalitet og retssikkerhed. Men kunne kigge til Norge, hvor - som vi er oplyst - en kommission skal godkende såvel psykologer som selve undersøgelserne. Vi mener, at dette ligger indenfor den politiske aftales intention om at tilgodese forældre støttebehov at indskrive denne proces i loven/ vejledningen. Baggrunden for manglende støtte til forældrene, er ofte mangel på gode nok faglige anbefalinger om, hvad der kan støttes med. Det bør pointeres mindst i vejledningen, at hvis der er tale om funktionsnedsatte

	forældre bør der forinden ved en kompensationsundersøgelse sikres, at de er tilstrækkeligt kompenserede *inden* deres forældrekompetencer undersøges. *Vi er glade for at se dette omtalt i bemærkningerne, (s.84)- men det gælder ikke kun vordende forældre! -* ***og vi savner det præciseret i loven/ i bemærkningerne til selve § 22 stk.4*** *Vi henviser her til rapporten ved Institut for Menneskerettigheder:* *Ret til at være forældre, 2014* Ret til at være forældre | Institut for Menneskerettigheder ***– ligesom vi er bekymrede for, at denne lov IKKE retter op på den junglelov, der helt generelt gælder ift. FKU – jf. helt aktuelle afdækninger i medier mm af fejlagtigt og ikke fagligt udførte Forældrekompetence undersøgelser – uden reel klagemulighed udover Psykolognævnet som er tilsyn.*** ***På det mere udramatiske plan oplever i i RIFT store problemer ift. valg af psykologer, test mm*** ***Jf. at Psykologforeningen (P1) aktuelt har peget på problemer med den manglende regulering af FKU.*** ***I bemærkningerne til loven fremhæves (s.126 vedr. Anbringelse), at kommunalbestyrelsen skal være klar til at iværksætte indgribende indsatser - hvis det gælder svigt fra forældre, som mangler de nødvendige kompetencer. Det er således ekstra vigtigt at sikre kvalitet og faglighed mhp. såvel afdækning af som hjælpe-støttemuligheder til forældre, så indgribende indsatser ikke tages på spinkelt og ufagligt grundlag.*** Det bør ligeledes mindst i vejledningen pointeres, at det skal sikres ved undersøgelse af forældre med etnisk minoritetsbaggrund, at der tages højde for sproglige og kulturelle forskelle og sikres opmærksomhed overfor mulighed for misforståelser mm. Om at være opmærksomhed på, hvor vidt der er brug for tolk og anden bistand såvel ift. det sproglige som ift. det kulturelle.
Ad. § 22 stk.5	Vedr. forældrenes stillingtagen til støtten skal det enten i vejledningen eller supplerende lovgivning pointeres, at forældrene eksplicit skal have at vide, hvornår der er tale om en partshøring. Ofte citeres forældrene for noget, de har sagt i en kontekst, som de ikke oplevede som en partshøring.
Ad. § 27 stk.3	Hvorfor står der kun den vordende mor? Faren kan jo f.eks. være en ressource. Jf. kommentarerne ovenfor § 22 stk. ift. kompensationsundersøgelse af funktionsnedsatte forældre generelt – gælder også/ bør også specifikt pointeres ift. vordende forældre.
Ad. § 27 stk.5 ***vi så hellere et andet retssystem, hvor det blev sikret, at en sag, hvor anbringelse kom på tale, blev overtaget af anden instans (jf.som f.eks. Justitias forslag i rapport om tvangsanbringelser)**	Vi mener ikke at 2 personer nødvendigvis er bedre, hvis ikke fagligheden løftes Den anden person* kunne være en psykolog eller jurist efter behov. Vi oplever ofte mangel på tilstrækkelig både psykologisk og juridisk faglighed ved indstillingen til anbringelse. Herunder som eksempel manglende kompetence ift. at læse og anvende Forældrekompetenceundersøgelsernes anbefalinger, manglende kendskab til/ fejltolkninger af lovgivningen mm
§ 30	**Ad. Kapitel 4: Hjælp og støtte** *Støttende indsatser til børn, unge og familie* Som jurister i vores netværk påpeger, er det uhensigtsmæssigt, at dette kapital

	står efter screeninger mm Vi oplever i RIFT at mange forældre søger hjælp hos kommunen uden at få det, og må også om indsatser gøre opmærksom på, at de ofte mangler kvalitet og tilstrækkeligt målrettethed.
Ad. § 32 5)	**Familiebehandling** (jf. kommentarer til § 12. Der bør forskes i, sikres bedre og mere differentieret familiebehandling) Der bør gælde det samme som om familieanbringelser: fra Aftaleteksten: *"Fordi vidensgrundlaget om familieanbringelser er begrænset, er der desuden behov for at foretage en afdækning af eksisterende viden på området forud for udviklingen."* Alt for mange gange ser vi i RIFT, at der i grundlag for anbringelse står, at der er prøvet med familiebehandling evt. i mange år uden resultat. Det er ikke angivet, hvilken behandling, der er tale om, omfang mm Vi kender mange eksempler på, at der f.eks. alene har været tale om samtaler af kort varighed, som ikke er sikret forstået. **Det er afgørende vigtigt, at der sættes ind med KVALITETSREFORM ift. udbud og kvalitet af familiebehandlende indsatser – og RIFT er bekymret over det fokus, der i Socialstyrelsen er på at udbrede viden om evidensbaserede generelle metoder fremfor en sikring af udbredelse af og kvalitet i individuelle indsatser – Som vi i RIFT mener kræver såvel bedre fagligt uddannede Socialrådgivere, øget brug af psykologer og bedre tilsyn med / evaluering af indsatte indsatser såvel fra privat som offentligt regi.**
Ad. § 32 6)	**Familieanbringelse** bør, som angivet i aftaleteksten – citeret ovenfor – afdækkes og udvikles. Hvordan tages der i loven hensyn til dette forbehold? Vi mener, at afdækningen bør suppleres af udforskning af andre muligheder, der opfylder samme behov. Jf. også voksne kan have svært ved ændrede rammer og det risikeres, at forældrevurderingen bliver forkert som følge af de voksnes vanskeligheder ved at være på en institution frem for i eget hjem- herunder når også institutionen risikerer ikke at være rummelig/ faglig dygtig nok, som vi desværre kender mange eksempler på. Vi er således -jf. § 38 -tilfredse med, at – som vi læser det – at muligheden for at iværksætte familieanbringelse uden samtykke – som vi så i det tidligere udkast af loven (ifm. Workshop 4/2 2022), er erstattet af nr. 5 – iværksættelse af Familiebehandling. Da differentiering af metoder er vigtig og en så indgribende indsats som at skulle forlade sit trygge hjem og være på en institution kræver samtykke. Dog oplever vi, at mange kommer på familie institution med "frivillig tvang" som alternativ til anbringelse. Vi håber, at dette lovforslag med formelle krav om afgørelser mm sikrer, at dette ikke sker. Familieanbringelse kan – som andre metoder – være udmærket men kræver tillid, tryghed og faglig dygtighed. Vi mener, at der skal fagligt reguleres om denne form. Vi har mange dårlige erfaringer med formen. RIFT deltager gerne i følgegruppe om en sådan afdækning af såvel denne metode som andre former for familiebehandling. Lignende indsatser i eget hjem burde udforskes og er forhåbentlig allerede en mulighed under denne lov. **Forældrene bør høres, ligesom der har været fokus på at høre børnene/ de tidligere anbragte – forældrene har vigtige erfaringer om, hvilken slags hjælp**

	og støtte, der er anvendelig og hvad der skal til for at opnå tillid til indsatsen osv.
Ad. § 35 4)	Vi håber, at dette indebærer en økonomisk håndsrækning i en periode, når/ hvis det er det der er brug for, som vi ofte ser i sagerne, men vi læser i bemærkningerne, at der alene er tale om videreførelse af gældende bestemmelser, som vi ikke oplever særligt udbredt anvendt. Et eksempel RIFT kender til er en mor, som havde fået sin (13 årige) søn hjem, da han ud fra en psykologfaglig vurdering ville blive ødelagt af fortsat ophold på en sikret institution. Moren kunne ikke få økonomisk støtte til at have mindre arbejde, og da morens ressourcer ikke rakte, brød hjemgivelsen sammen, hvorefter endnu en mislykket anbringelse (med samtykke fordi moren ikke havde flere kræfter) fulgte og sønnen over 18 i dag har massive problemer og det nu er ude af hans mors hænder at søge om/ sørge for at han få hjælp og støtte. **Som med mange andre fortsatte bestemmelser gør vi opmærksom på det store IMPLEMENTERINGSproblemer. Som minimum bør vejledningen være tydeligere på dette område og der bør sikres fokus på implementeringen af denne mulighed – som del af generelt fokus på implementeringen af alle mulige indsatser.**
Ad. § 36	Vi oplever ofte dette "*kan*" blive misbrugt af kommunerne, så vi f.eks. kender til en mor bosiddende i Hillerød med børn anbragt fra Lolland kommune /anbragt tæt på Lolland – at hun udelukkende har råd til at komme til møderne, fordi hendes støtteperson betaler transporten. **Der bør stå skal og evt. være ift. en indtægtsberegning…**
Ad. § 37	Vi er som nævnt under § 32 tilfredse med, at forældre således ikke – som i første lovudkast (vi så 4/2 2022) kan tvinges på institution uden samtykke– jf. ovenfor: Der burde findes / tilbydes andre parallelle former ligesom familiebehandlingen skal kvalitetssikres.
	Ad. Kapitel 5 Anbringelse
Ad. § 43	**Som det gælder de forebyggende indsatser, skal anbringelsesindsatserne sikres faglig kvalitet. En kvalitetsreform bør følge denne nye lov- med fokus på mere forskning og sikring af faglig kvalitet – herunder høre såvel børn, unge og forældre.**
§ 44 og 45 Forpligtelsen til at opstille rammer for samt have vilje og kompetencer til samarbejdet med biologisk familie skal eksplicit fremgå ifm. formål, godkendelse af anbringelsessteder mm.	**I forbindelse med øget fokus på angivelse af formål med anbringelsesindsatserne og aftaler med anbringelsesstederne om dette bør det i det mindste af vejledningen fremgå, at det er et KRAV, at anbringelsesstederne skal være fagligt kvalificerede til samt indstillede på at SAMARBEJDE MED BIOLOGISKE FORÆLDRE. Vi kender i RIFT til alt for mange eksempler på, at børn og unge lider af/ anbringelser bryder sammen pga. loyalitetskonflikter pga. manglende rammer for samarbejdet/ manglende vilje til samarbejdet fra anbringelsesstedernes side. DET SKAL TYDELIGGØRES I LOVEN, AT KOMMUNEN HAR ANSVARET FOR AT SIKRE RAMMERNE OG MULIGHEDERNE FOR DETTE SAMARBJDE.** Vi ser alt for mange loyalitetskonflikter i børn/unge, som kunne undgås.
Ad. § 46	**Anbringelse uden for hjemmet med samtykke** Det hører måske hjemme andre steder i loven, men vi påpeger her behovet dels for mulighed for **beskikkelse af advokat på dette tidspunkt,** hvis forældrene ønsker det ifm. forældrenes (barnet/ den unges) samtykke til

	anbringelse – herunder **fast bestemmelse (se § 75) om tilbud om støtteperson på dette tidspunkt/ eller så snart anbringelse er konkret emne.** Dette på baggrund af det kendte problem, at mange forældre giver samtykke under pres, på forkert grundlag, får lovning om diverse osv. Vi kender f.eks. til en del sager, hvor der fortsat halve år efter anbringelse med samtykke IKKE er hverken udarbejdet Børnefaglig undersøgelse eller handleplan for slet ikke at tale om den ringe kvalitet disse ofte har. Hvem holder øje med dette?
Ad. § 48	Vi mener, at et barn/ den unge også under nuværende lov kan bede om anbringelse. Vi ser det ofte. Herunder unge, der er trætte af kravsættende forældre. Vi forstår ikke, at det skal have sin egen paragraf – men tænker at kvalitet af børne-unge samtaler og – inddragelse mm kan sikre at et sådant ønske kommer frem. I den forbindelse er det fatalt, hvis familien ikke – som vi ofte ser – får tilstrækkelig hjælp. Barnet/ den unge kan jo ikke vide, hvordan det ville være at blive i familien, hvis der blev givet tilstrækkelig hjælp.
Ad. § 49 **Ad. § 49 Stk. 2**	**Vi overlader til Institut for Menneskerettigheder m.fl. at kommentere dette - herunder ift. Menneskerettighederne. Det samme gælder alle de bestemmelser rundt om i loven, der handler om overvejelse om tvangsadoption mm.** **Her henviser vi til høringssvar fra Forældrelandsforeningen FbU samt fra Institut for Menneskerettigheder – vi er yderst bekymrede over tendensen og den frygt den giver hos forældre/ familier.** Vi er bekymrede over udtrykket "begrundet formodning" så længe den faglighed, der skal undersøge og vurdere dette og/ eller støtteindsatserne ikke er fagligt god/ gode nok. Hertil kommer vores erfaringer om, at ikke tilstrækkeligt faglige indsatser er prøvet og bruges som begrundelse for, at man ikke tror, at forældrene kan udvikle sig. Som det fremgår, mener vi at kvaliteten af både afdækningen af og støtten til forældre er e vigtige omdrejningspunkter, som bør sikres.
Ad. § 50 stk.3	**Her har advokat-repræsentant fra vores juridiske netværk fundet en FAKTUEL FEJL/ manglende tydelighed:** "Dette stemmer ikke med nuværende praksis, idet fristen alene regnes fra den endelige afgørelse, hvis spørgsmålet om anbringelse har været prøvet i den pågældende instans. Dvs. hvis fx sagen i retten alene handler om genbehandlingsfrist i retten – og spørgsmålet om anbringelse sidst var prøvet i Ankestyrelsen, så regnes fristen efter nugældende praksis fra mødet i Ankestyrelsen. Problemet er nok at lovteksten bare bruger ordet "sagen" – der burde måske stå anbringelsesspørgsmålet – eller sag om fortsat anbringelse el lign. Det som står i forslaget, er ganske enkelt lidt uklart og ikke i overensstemmelse med nugældende praksis." **Vi læser i bemærkningerne, at det fortsat gælder, at hvis alene genbehandlingsfristen ankes gælder fastsættelsen fra børne og ungeudvalgets afgørelse, men vi er bekymrede for, hvis det ikke fremgår af loven direkte – vi møder ofte advokater, som vi i RIFT må gøre opmærksom på/ forklare om denne forskel**

§ 50 stk. 7	**§ 50 stk. 7** Vi er bekymrede for dette SKAL - for barnet/ den unges tilknytning til sin biologiske familie afhænger i vid udstrækning af, hvilken sagsbehandling og hvilke afgørelser om samvær mm kommunalbestyrelsen/ sagsbehandleren har truffet. VI mener, at det kan skabe lige så meget kontinuitet i sagen, at der sikres gode vilkår rundt om anbringelsen – jf. nedenfor under Kommunens opgaver i forbindelse med anbringelse: Ofte skabes der ikke gode nok rammer for et samarbejde mellem anbringelsessted og biologisk familie, så barnet kommer i en loyalitetskonflikt. Eller barnet kan opleve uro ved at forældrene ofte anker anbringelsen – det er vores erfaring, at tilstrækkelig faglig og imødekommende samt inddragende sagsbehandling overfor forældrene kan give ro – og dermed kontinuitet i sagen. **Reel klagemulighed over sagsbehandlingen ved f.eks. en forvaltningsdomstol ville ud fra RIFTs erfaringer med sikkerhed bevirke, at forældrene i mindre grad trak samtykke, tog sagerne op, da dette ofte gøres ud fra frustration over mangler i sagsbehandlingen.** At vælge permanent anbringelse er at vælge laveste fællesnævner. Om ikke at arbejde nok med relationen: Jf. nylige domme i den europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor den norske stat ifm. adoptionssager tildeles ansvaret og skylden for, at biologiske forældre og anbragte børn ikke har kunnet udvikle deres relation. Det ser vi bestemt ofte eksempler på i Danmark. Så med til overvejelse af permanent anbringelse burde være en løbende vurdering af sagsbehandlingen. HVEM FORETAGER DENNE VURDERING? Minimum må være oprettelsen af en REEL KLAGEINTANS OVER SAGSBEHANDLINGEN og mere psykologfaglig kompetence hos Ankestyrelsen, når denne vurderer samværsafgørelser.
§ 51	Her bør forældrehandleplan med på listen som obligatorisk for alle forældre (der ønsker den) (jf. kommentarer til Kapital 7 nedenfor) – i stedet for som nu kun i 3) en beskrivelse af støtte og initiativer… eller 4) stk. 2 Er der en plan til forældrene…. Og det er et generelt problem, at B og U ikke kigger grundlaget ordentlige efter. Vi har masser af eksempler på, at forældede faglige vurderinger og handleplaner mm glider forbi B og U – og jf. at det i den seneste tid er i medierne (bl.a. 24syv) er blevet belyst, at heller ikke Ankestyrelsen kigger grundlaget ordentligt efter. **Det bør fremgå af loven, at supplerende akter fra børn, unge og forældre kan indgå og at børn og ungeudvalg, Ankestyrelse og byretten skal forholde sig til dem.** **Hvis det kan tydeliggøres i loven – eller i det mindste i vejledningen, skal det fremgå, at kommunalbestyrelsen skal fremlægge sagen objektivt. Vi ser i RIFT gang på gang ensidige indstillinger, der har udeladt vigtige dokumenter, der f.eks. kunne have talt mod anbringelse – og at dommerne i b og u og byretter samt Ankestyrelsen ikke påtaler men godkender denne ensidighed ved at gennemføre sagen på det ensidige grundlag.** Igen må vi henvise til, at retssikkerheden kunne øges ved reel klageinstans

	over sagsbehandlingen, som f.eks. en forvaltningsdomstol. Vi ved ikke hvordan det skal sikres i loven – men **mener at retssystemet skal kulegraves/ kigges efter og forbedres, så grundlaget tjekkes fagligt i modsætning til nu– jf. f.eks. Justitias forslag i rapport om tvangsanbringelser fra 2018 om at** kompetencen til at træffe afgørelse i sager om tvangsanbringelse henlægges til børn og unge-nævn. Det kan enten være et landsdækkende nævn, som af hensyn til sagens parter bør rejse rundt i landet, eller regionale nævn…. Eller noget helt andet. Det vigtigste for os er her at påpege, at grundlaget og sagsbehandlingen på ingen måde sikres/ kontrolleres tilstrækkeligt. **Hvor er påbuddet om at også forældrenes holdning til anbringelsen/ partshøring af forældrene skal omfattes af indstillingen?** Den er vigtig, da vi ofte oplever, at kommunerne forsømmer at partshøre forældrene.
§ 51 4) stk. 3	**Advokat fra vores faglige netværk skriver:** **"**Det betyder jo et kæmpe omfattende arbejde da kommunen jo dermed er nødt til at forholde sig til samtlige børn. Egentlig også lidt problematisk – synes jeg – at velfungerende børn skal blive udsat for at blive omtalt i en anbringelsessag. Jeg er bange for at dette betyder at sagsbehandlere får meget ekstra arbejde, og man kommer til for en sikkerhedsskyld at anbringe søskende." jf, vores kommentarer til § 21.
	Kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med anbringelsen
§ 52 **Der står så vidt vi har læst generelt intet i loven om sikring af også etniske minoritetsbørns kontinuitet herunder ift. at der tages hensyn til muligheder for vedligeholdelse sprog og kultur. Det er RIFTs erfaring, at det ikke sker i dag, så loven bør præcisere disse rettigheder ift. Menneskerettighedskonventioner.**	**Der bør enten i selve loven eller i vejledningen sikres både børn, unge og forældre indflydelse på valget af anbringelsessted**. Det er altafgørende for et godt samarbejde sidenhen. Københavns Kommunes projektrapport: *"Det gode match – erfaringer fra et projekt om inddragelse af børn og forældre i matchet til en plejefamilie/ Signe Bressendorff og Line Klyvø. - Videnscenter for familiepleje, 2018"* har gode forslag til dette. Som der blev talt / foreslået på workshop ikke mindst fra handicaporganisationerne, **bør børn, unge og forældre kunne ønske ændring af anbringelsessted, hvis det viser sig at være det forkerte sted. Som vi ved at andre peger på i høringen til loven: At ville handle hurtigt må ikke gå ud over inddragelse i og bestræbelser på at finde det bedste match.** **NB det bør i lov og/ eller vejledning præciseres, at valg af anbringelsessted og supplerende indsatser skal sikre at børn og unge fra etniske minoritetsfamiier får mulighed for at bevare modersmål og kendskab til kultur mm** NB Vi er ikke jurister, så af og til kan vi ikke gennemskue om der er tale om lovændring/ men vi mener, at der i gældende lov er påpeget, at der først skal kigges i barnets-den unges netværk efter mulig netværksfamiliepleje. HVIS dette er ændret, synes vi ikke det er godt, - og så stemmer det ikke overens med hensigten om øget brug af netværkspleje…. **VIGTIGT at fokus på, om netværksanbringelse som mulighed er tydelig i loven som et krav til kommunerne at undersøge.**

	Støtteperson og venskabsfamilie
§ 53	Vi foreslår ud fra erfaringerne med støttepersoner til forældrene, at denne ordning på samme måde honoreres, da det er vores erfaring, at det er medvirkende til stor kontinuitet i støtteforholdet. Såvel om støtteperson som venskabsfamilie er det vigtigt, at dette etableres i et samarbejde med biologisk familie, hvis overhovedet muligt. Dette for at mindske risikoen for loyalitetskonflikter hos barnet. Det er af samme grund vigtigt, at der indskrives i vejledningen at samarbejdet mellem f.eks. venskabsfamilie og biologisk familie er vigtig. De skal kende til hinanden, og helst have møder ellers samvær for at skabe sammenhæng i barnets/ den unges liv. Hvor muligt. **Nb der står så vidt vi kan se meget lidt i loven om særlige hensyn mhp. anbringelse af børn med etnisk minoritetsbaggrund. Det bør tænkes ind i det mindste i vejledningen, hvordan kontinuitet i også disse børn og unges liv sikres. Her kan venskabsfamilier med samme etnicitet (valgt i samarbejde med forældrene, hvor muligt) evt. være en del af løsningen, så børn og unge ikke mister deres modersmål eller kendskab til kultur under anbringelsen i en dansk familie.** **Vi kan henvise til "***Vejledning i anbringelse af børn og unge med etnisk minoritetsbaggrund i familiepleje/Mette Larsen. - Københavns Kommune, 2010"*. Vi kender desværre til mange eksempler på, at børn og unge mister deres modersmål og viden om deres kulturelle baggrund, hvilket både fører til manglende muligheder for relation til familie og netværk og tab af muligheder i identitetsdannelsen. Det er angivet i bemærkningerne s.440: Men ikke klart i selve loven. *"Ved valg af anbringelsessted til børn og unge fra etniske minoriteter samt grønlandske og færøske børn og unge må kommunen tage tilbørligt hensyn til de særlige forhold, som barnets eller den unges etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund giver anledning til. Der må særligt lægges vægt på hensynet til, at der skabes sammenhæng i barnets eller den unges opvækst, og herunder om at have forståelse for de vilkår, der kan gøre det sværere for forældre og børn at håndtere en anbringelse: Det kan f.eks. være sprogproblemer, andre samfundsforståelser, eller forhold som at anbringelsesstedet mangler personale med samme etniske baggrund eller personale med forståelse for familiens etniske baggrund. Det følger af Børnekonventionens artikel 20, at der ved anbringelser skal tages tilbørligt hensyn til ønskeligheden af sammenhæng i et barns opvækst og til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund."*
§ 54	**Vi er bekymrede over, at der står *skal* vedr. at finde en venskabsfamilie, da vi mener at behovet for dette må bero på en individuel konkret vurdering, så skal bør udskiftes med kan**. Som vi talte om på workshop herunder med Mentorbarn, der formidler ift. venskabsfamilier, så skal det sikres, at en venskabsfamilie ikke bliver konkurrerende med barnet/ den unges egen biologiske familie/ netværk, hvor dette – evt. med hjælp og støtte – kan udfylde behovet for at have familieliv under anbringelsen på institution. Her tænker vi på, at en begrundelse for ikke at få mere samvær ofte er, at den unge så for mange skift og for meget uro i sit liv. Derimod kan venskabsfamilier være en god mulighed for de, der ikke har mulighed for at blive støttet i anbringelsen af egen familie og netværk.

	Anbringelse i en plejefamilie
§ 55	Vedr. valg af plejefamilie – se igen under § 52 om vigtigheden af barnets/ den unges og forældrenes indflydelse.
§56	**Er forpligtelsen til først at undersøge muligheden for anbringelse i familie/ netværk forsvundet? Hvis så bør den genindsættes og sikres gennemført, da vi meget ofte oplever, at denne mulighed ikke er undersøgt.** Det er vigtigt, at det indgår i plejefamiliernes uddannelse og kontrakter mm, at de skal kunne rumme barnets / den unges biologiske familie. Vi ser desværre alt for mange eksempler på det modsatte.
Der mangler lovtekst om kommunalbestyrelsens konkrete forpligtelser ift. at opsætte gode nok rammer for samt evt. facilitere samarbejdet mellem biologisk familie og anbringelsessted. **(vi er glade for, at der står noget i § 103 stik 4 ifm. bestemmelserne for samvær, men det skal pointeres og indgå i lov og vejledning – og faglighed og forskning skal underbygge, at det sker.)**	**Det skal mindst i vejledningen fremgå, at noget af det plejefamilien skal opfylde/ uddannes og superviseres i er at kunne samarbejde med biologisk familie og netværk.** **Der mangler i dette kapitel bestemmelse om, at kommunen skal sikre gode rammer for gensidigt samarbejde mellem forældre og anbringelsessted.** **Vi oplever, at der generelt gøres alt for lidt ud af dette.** **På workshoppen blev vi informeret om, at der vil være fokus på, at man fra start af anbringelse skaber klarhed over hvem, der bestemmer hvad for barnet.** **Vi er bange for laveste fællesnævner, hvis man udskriver forældrene af opgaver i stedet for at sikre, at der opsættes gode nok rammer og evt. hjælp og støtte til samarbejdet mellem forældre og anbringelsessted.** **Vi fik ifm. workshop oplyst, at der vil blive udarbejdet et dialogredskab, så sagsbehandlerne bliver bedre til dette.** **Det tror vi, ud fra de erfaringer vi har, desværre ikke er godt nok. Igen må vi appellere til en overbygningsuddannelse, hvor blandt mange andre samarbejdsfacilitering, konfliktmægling mm skal være del af uddannelsen.** **For børnenes skyld: Mange børns og unges udvikling trues af at gå i stå pga. loyalitetskonflikt.**
§ 58 stk. 3	**Vigtigt med loven at sikre, at ansøgninger om netværksfamilier behandles fagligt forsvarligt, hvilket vi i RIFT har kendskab til det ikke altid gør.** **Vi ser mulige netværksplejefamilier blive kasseret som mulighed på baggrund af ikke-fagligt funderede meget korte samtaler mm** **Man skal kunne anke afgørelserne om ikke at blive godkendt som netværksplejefamilie.**
§ 59 stk. 4	**Vi er bekymrede over, hvad dette *kan* dækker over, da vi generelt oplever, at det er svært for netværksfamilier at få f.eks. tabt arbejdsfortjeneste –** **Og generelt oplever vi en for stor skævhed ift. plejefamilier.** **Dette kan risikere at umuliggøre valget af netværksplejefamilie, i tilfælde, hvor det ville være den bedste løsning.** **Vi synes at oven skulle åbne mulighed for aflønning af også netværksfamilier.**
	Kapitel 6 Videreførte og permanente anbringelser og adoption
	Jf. vores kommentarer til § 50 stk.7 Vi har masser af eksempler på, at en sag har varet over 3 år, men der er ikke

	udført den sagsbehandling, der kunne have enten udviklet forældrene og/ eller relationen mellem forældre og barnet/ den unge. At dette ligefrem også kan føre til adoption, er meget skræmmende. Vi overlader det til Institut for Menneskerettigheder at kommentere om adoption herunder ud fra hensynet til barns ret til sin familie mm. Igen henviser vi til, at der for at undgå omtalte langvarige sagsbehandlingssvigt foruden en kvalitetsreformbør indføres reelle klagemuligheder over sagsbehandlingen – som f.eks. en forvaltningsdomstol.
§ 60	Den støtte bør obligatorisk indeholde mulighed for supervision og evt. konfliktforebyggende foranstaltninger – da det kan være svært og følsomt at familier skal samarbejde om anbringelse – hvor der jo ofte hos forældrene er sorg og måske vrede. Vi har i RIFT oplevet, at det oftest er forældrene selv, der beder om indsatser og ikke kommunen, der sikrer dette. VI har set gode resultater af dygtig konfliktforebyggelse/ mægling men har også set anbringelser bryder sammen/ børn komme til at lide af loyalitetskonflikter, hvor der ikke har været hjælp at hente til det følsomme samarbejde. Har man sag A: Netværkspleje, som kan være en rigtig god ting, må man også sige B og gøre det lovpligtigt at sætte ind med behøring hjælp og støtte- også til samarbejdet. Ellers risikeres sammenbrud af disse anbringelser.
§ 61-64	Vi kommenterer ikke dette konkret men påpeger, at der børn forskes og evalueres på dette felt og føres meget nøje tilsyn med disse instanser -jf. de senere års medieafsløringer af unge, der er blevet yderligere "ødelagte" af ophold på disse insitutioner - hvilket RIFT kender til yderligere eksempler på.
§ 65	Måske hører det ikke hjemme under denne paragraf, men det er afgørende vigtigt ifm. anbringelse på eget værelse, at forældrene inddrages hvor muligt – herunder at den unge ikke forelægges muligheden for eget værelse, før der – bl.a. på basis af viden fra forældre og fagpersoner, der kender den unge - vurderes, om denne indsats er tilstrækkelig/ hensigtsmæssig. RIFT kender til adskillige anbringelser af unge, der blev foreslået denne mulighed af forvaltningen, uden det var drøftet med forældre/ fagpersoner, der kendte den unge - og derefter ville de unge ikke anbringes andre steder, men som ikke var modne nok og fik øget misbrug mm under anbringelsen – herunder nægtede pædagoger adgang til deres værelse.
§ 67	Vi forstår det behov, der er for kontinuitet – og permanent anbringelse kan være en løsning. MEN her er den underliggende og forudgående sagsbehandlingskvalitet af afgørende betydning. Som eksempel kan god sagsbehandling efter loven og godt samarbejde mellem bioforældre og anbringelsessted sikre accept af anbringelsen og dermed sikre kontinuitet uden afgørelse om permanent anbringelse mm. jf. kommentarerne til § 50 stk. 7. Og igen: Den underliggende afgørende sagsbehandling bør sikres ved kvalitetsreform og sikring af reelle klagemuligheder.
§ 68	En advokat fra vores faglige netværk skriver: "Det er voldsomt for et barn, som bare er 10 år gammel at skulle forholde sig til permanent anbringelse. Faktisk betyder det – så vidt jeg kan se – at et barn som er 10,5 år efter kort tids anbringelse kan bede om permanent anbringelse. Det er fint at man skal lytte på barnet, men er det ikke at barnet skal forhold sig til noget uoverskueligt. Barnet påvirkes af mange – også plejefamilier mv." **I vores netværk af jurister og psykologer peges der på - at INDDRAGELSE AF**

	BARNET/ DEN UNGE HELT GENERELT må arbejdes med på en helt anden måde, som REELT vil give barnet mulighed for at blive hørt og i sin egen ret … Dette skal baseres på FORSKNING.
Hjælp til forældrene som skulle være et af de punkter, hvor aftalepartierne ændrede på Børnene Først – MEN fylder 1 side ud af 64 – uden indholdsmæssige ændringer – om forældrehandleplaner, som ikke fungerer i dag skønt del af loven siden 2004. Det kan aftalepartierne da ikke være tilfredse med. **Tydeliggørelse alene ved at give bestemmelser, der ikke overholdes eget paragrafnummer- hvor er dokumentationen for at det skulle hjælpe??**	**Kapitel 7** **Hjælp til barnets forældre** Bemærk at dette kapitel - som skal modsvare, at det var en del af aftaleteksten, at forældre skulle skrives ind i loven og støttes - fylder 1 side af lovens 64 sider og bortset fra redaktionelle ændringer er copy-pastet fra nuværende lov, hvorom der igen og igen er gjort opmærksom på, at forældre ikke støttes og hjælpes godt nok. Eneste supplerende indsatser er som kommenteret ovenfor Familieanbringelser og Familiehuse. **Hvor er den forskningsbaserede forbedrede lovgivning om hjælp og støtte til forældre til anbragte børn eller til forældre/ familier i det hele taget?** **VI ER SOM REPRÆSENTANTER FOR FORÆLDREERFARINGER (sammen med FbU m.fl.) IKKE BLEVET tilstrækkeligt OPSØGT OG INVITEREDE ELLER LYTTEDE TIL INDEN UDMØNTNINGEN AF DETTE LOVFORSLAG, som afspejler, at der er lyttet til mange andre gruppers erfaringer og bekymringer. Det er meget sørgeligt, for det kan underminere ellers gode intentioner i loven.** **Jf. vores kommentarer til § 32 5) Det halter ift. til fagligt gode nok og tilstrækkelig støtte og hjælp til forældre/ familier. Denne lov tager fat i anbringelsesløsninger frem for at sætte fokus på at udbedre denne kæmpe mangel.** **VI ser af bemærkningerne, at disse bestemmelser, som dokumenteret – og nævnt i bemærkningerne – IKKE er blevet overholdt alene er tydeliggjort ved at have fået hver sin paragraf!** **VI siger det igen: DENNE LOBV SKAL FØLGES OP AF REFORM, er sikrer implementering: Bedre uddannelser, retsinstanser og klagemuligheder, der fanger lovbrud mm op!!!!**
Ad. § 75	Som undersøgelser viser, så er det kun en mindre del af forældre til anbragte børn, som har en støtteperson Vist 20 %. Det nævnes i bemærkningerne til loven uden at loven sikrer løsninger på dette problem. I bemærkningerne angives, s. 501: *"Støttepersonen vil skulle tildeles i forbindelse med anbringelsen, det vil sige fra det tidspunkt, hvor en anbringelse af barnet indgår som et konkret element i de foreslåede indsatser.* *"Støttepersonen vil kunne fortsætte i en kortere periode efter hjemgivelsen.* ….MEN det ser vi i RIFT stort set aldrig ske og det sikres ikke med denne lov?? **Ovenstående om tildeling af støtteperson bør være en del af selve lovteksten.** Og vi foreslår, at det indskrives i loven/ eller vi hvert fald i vejledningen, at sagsbehandleren ved halvårlig opfølgning skal tilbyde forældre, der ikke har en støtteperson, en støtteperson og journalisere, hvordan forældrene er spurgt, om de ønsker en støtteperson.

	Der burde indføres et minimum timetal til støtteopgaven. Det varierer meget fra kommune til kommune. Det burde i det mindste i vejledningen indskrives, at kommunerne så vidt muligt skal sikre, at støttepersonen har mulighed for at deltage i møder, hvis forælderen ønsker det. Vi oplever ofte, at forældrene må gå til møder uden støtteperson, da der ikke tages hensyn til, hvorvidt støttepersonen har mulighed for at mødes den pågældende mødedato. Hvorimod alle andre fagpersoner, plejefamilie mm spørges ift. datoplanlægning. Vi læser i bemærkningerne s. 501, at der som i nuværende vejledningen bl.a. står, *"Støttepersonen vil kunne medvirke til, at forældrene støttes til at blive afklaret i forhold til anbringelsen"* . Det er vi enige i, men vi ser, at der nu også står s. 502, at formålet er at medvirke til at forældrene støttes til at *acceptere* anbringelsen… *"Formålet med en støtteperson vil være at medvirke til, at forældrene støttes til at acceptere anbringelsen, at forældreskabet under anbringelsen forbedres, og at kontakten mellem barnet og forældrene styrkes."* I tvangssager er det et urimeligt krav at stille – at skulle acceptere. RIFT kender til mange forældre, der samarbejdet godt uden at have accepteret, at deres barn er anbragt. Samarbejde med eller uden accept af anbringelsen er i udstrakt grad afhængigt af grundlag, af sagsbehandling, inddragelse, overholdelse af loven/ retssikkerhed osv. De dele har støttepersonerne jo ikke magt over. Det kan i den forbindelse være et problem, at forældrene i perioderne mellem genbehandlingen af sagen eller ved samtykke ikke har advokathjælp bevilliget, og at støttepersonerne ofte får at vide af kommunerne, at de ikke i for høj grad må hjælpe forældrene ift. at opnå deres rettigheder. **Vi ønsker, at det præciseres, hvem der kan hjælpe forældrene med at sikre deres rettigheder. Dette ikke mindst på baggrund af at gentagne undersøgelser viser, at loven ikke overholdes og at der stort set ingen reelle klagemuligheder er over sagsbehandlingen.** Vi er bekendt med, at Børns Vilkår i deres høringssvar stiller forslag om etablering af en ordning om kommunal børnerettighedsrådgiver. **Vi foreslår udvidelse af bevillingen af advokathjælp til forældrene til også at indeholde timer til brug i perioderne mellem retshandlingerne - suppleret af en generelt rådgivende funktion ala den ovenfor af Børns Vilkår foreslåede – en Forældrerettighedsrådgiver. Vi oplever, at forældre/ støttepersoner afvises når der søges råd hos Ankestyrelsen og at det problematiseres, hvis det er støttepersonen, som så skal stå for rådgivningen, hvilket ofte er eneste mulighed.** **At dette flere steder i denne lov "løses" ved at slække på krav om dokumentation og formaliteter gør dette endnu mere foruroligede, at der ingen rådgivnings- eller reelle klagemuligheder er.** **Det er efter RIFTs erfaring IKKE hensigtsmæssigt at støttepersonen skal ansættes og lønnes af bopælskommunen, som ofte intet ved om anbringelsen/støttebehovet. Det er i øvrigt ulogisk ift., at anbringelseskommunen beholder al øvrig sagsbehandling. Det bør med**

	denne lov ændres til at være anbringelseskommunen, der fortsat ansætter og aflønner støtteperson.
§ 77	Der SKAL tilbydes udarbejdelse af en forældrehandleplan til alle forældre. Ikke kun for de, der modtager indsatser. Forældre har krav på at få opstillet nogle mål for, hvad det er kommunen synes de skal blive bedre til. Det er RIFTs erfaring, at det kommer også børnene til gode, når det i forældrehandleplan tydeliggøres, hvilke forældrekompetencer, der skal arbejdes med mm. Det er højst besynderligt, at forældrehandleplan som forældre som oftest ønsker og kæmper for, kun skal gøres obligatorisk vedrørende anbringelser, hvor der er bekymring for søskende. Hvor forældre ikke ønsker en forældrehandleplan, bør der som minimum være krav til kommunen om at beskrive, hvad forældrene skal arbejde med, hvilke målsætninger osv. Og indsatser skal beskrives – så de samme ting som foreslået om Barnets Plan gør sig gældende – at det ikke er (jf. barnet) forælderen som problem, men hvad omgivelserne kan hjælpe og støtte med, som er i fokus. Der er pt heldigvis i den offentlige debat på baggrund af bogen "Blikke fra dem du skriver om" mm. fokus på, hvor skadeligt det er for børn og unge at blive beskrevet fejlagtigt, tolkende osv. Det samme gælder for forældrene. Advokat fra vores faglige netværk skriver: "stk. 3 bevirker at kommunen nu igen kan undgå at lave planer for forældre. En gang hed det at forældre skal tilbydes en plan – det blev lavet om til skal, også for at det var muligt for kommunen at komme med begrundelser for ikke at lave planen. Forældre som fx ikke vil have en plan bør jo også have en plan." Der bør -i det mindste i vejledningen – og som der gøres om barnets plan – angives klare anvisninger om indholdet i forældrehandleplaner. Kvaliteten af forældrehandleplaner er i dag meget ringe. Der bør angives mål, indsats og om hvordan der evalueres. Samt baggrund for målene – og det er ofte her det halte, at der ikke foreligger gode nok undersøgelser eller nok viden om forældre til, at der kan udarbejdes en kvalificeret forældrehandleplan. RIFT afholdt i 2021 konference om bl.a. forældrehandleplaner, og udarbejdede casesamling med eksempler på kvaliteten af forældrehandleplaner: Forældrehandleplaner_RIFT_2021.pdf Forældrehandleplaner har været en del af lovgivningen siden 2004 og især siden 2011 men der findes kun forældrehandleplaner i meget få sager. **Da forældrehandleplaner var en stor del af aftalepartiernes garanti for, at også forældrene var med i loven – kan det ikke være rigtigt at der copy-pastes fra forrige lov uden yderligere beskrevne indsats ift. hvordan det, der ikke er blevet til noget – trods lovkrav herom i elleve til sytten år nu skulle blive løsningen (del af loven fra 2004 og for alvor i Barnets reform fra 2011).** **Alle forældre skal efter anbringelse af deres barn/ ung tilbyde psykologisk krisehjælp.** Det vil hjælpe på alle planer: Ubearbejdede kriser kan hindre afklaring og

	samarbejde og skabe bekymringer hos børnene og de unge.
§ 78	Helhedsorienterede planer er en god ide, men er allerede i loven og bliver efter vores erfaring udarbejdet i endnu mindre omgang end forældrehandleplaner efter § 77. Der står at kommunalbestyrelsen kan beslutte det for forældre med komplekse og sammensatte problemer. Vi efterlyser klare definitioner af hvornår man kan får en helhedsorienteret plan. For vi kender til mange med meget sammensatte og komplekse problemer, der har fået afslag på udarbejdelsen af en helhedsorienteret plan. Vi kunne tænke os, at f.eks. forældre med funktionsnedsættelse eller misbrug havde ret til en sådan plan. Så vi ønsker muligheden sikret ved, at: Der skal træffes afgørelse med klagemulighed på ansøgning om helhedsorienteret plan. RIFT har netop indsamlet mange forældrehandleplaner (mhp. casesamlingen om forældrehandleplaner Forældrehandleplaner_RIFT_2021.pdf Og vi fandt INGEN eksempler på helhedsorienterede planer, trods mange komplekse og sammensatte problemer. Som bekendt er der ofte store udfordringer ift. det tværsektorielle arbejde i kommunerne. Krav om flere helhedsorienterede planer kunne måske afhjælpe denne mangel.
§ 79	Loven skal ændres, så: **Der skal revideres med højst 6 måneders mellemrum.** Det er ikke tilstrækkeligt kun årligt at følge op om noget så vigtigt som udvikling af forældreskabet – ikke mindst når kommunerne i forvejen har undladt at udarbejde forældrehandleplaner og indsætte fagligt gode nok indsatser. Disse kan meget let løbende have brug for justering,
	Kapitel 9 Barnets Plan
§ 91 **§ 91 stk. 2**	Børn, unge og familier skal kunne bede om en plan. Der skal foreligge en plan samtidig med, at forældre spørges om samtykke til anbringelse. I RIFT har vi flere erfaringer med, at forældre i princippet gerne ville give samtykke, men ikke turde, fordi de ikke havde tillid til, hvilke indsatser og planer, der ville blive sat ind med. Vi kender også til flere sager, hvor der efter samtykket end ikke er udarbejdet den lovpligtige handleplan – til skade for barnet, der ikke modtager tilstrækkeligt målrettede indsatser. Handleplaner er et fælles redskab for samarbejdet rundt om et barn/ en unge. Det er en laveste fællesnævner, som vi i RIFT har oplevet som meget nødvendig for at have muligheder for som forælder at følge med i/ få indflydelse i sagen.
§ 92	Inddragelsen af forældremyndighedsindehaveren skal præciseres i vejledningen. Dette "så vidt muligt" tolkes efter RIFTs erfaring ofte med, at det ikke har været muligt af praktiske grunde. Alt for ofte ser forældre først reviderede handleplaner som del af akter til sagens genbehandling. Lige så ofte modtager forældrene i e-boks en færdig handleplan uden opfordring til dialog om denne. Hvor forældrene bruger partshøringsret til at indsende kommentarer, besvares disse ofte ikke – og afspejles ej heller i næste udgave af handleplanen.
	Kapitel 10 Løbende opfølgning
§ 95 stk. 3	Barnet, den unge, forældrene skal kunne klage hvis uenige om

	opfølgningsfrekvens.
§ 95 stk. 4	Barnet, den unge, forældrene skal kunne bede om revidering af planen.
§ 95 stk.6	Inddragelsen af forældremyndighedsindehaveren skal præciseres i vejledningen
§ 96 **Den løbende opfølgning bør suppleres med samarbejdsmøder og netværksmøder for de, der arbejder sammen om / med de anbragte børn og unge.**	"kontakt med forældremyndighedsindehaveren er for vagt formuleret. Det skal pointeres, at forældremyndighedsindehaveren skal inddrages og gerne stå i loven, at der ifm. opfølgningen så vidt muligt skal afholdes netværksmøde/ samarbejdsmøde mellem anbringelsessted og biologisk familie – med barnet/ den unges deltagelse, hvor det er hensigtsmæssigt. Jf. vores tidligere pointering af, at både nuværende lov og dette lovforslag i alt for ringe grad pointerer vigtigheden af dialog og samarbejde rundt om barnet.
§ 97 stk.2	Ovenfor: Børn, unge og forældre skal selv kunne bede om ændret anbringelsessted.
§ 98	Som det er i dag bringes sagen for B og U, hvis forældrene er uenige i ændring af anbringelsessted. Herefter skal der udarbejdes en afgørelse om valget af det konkrete anbringelsessted, som forældrene kan klage over – med opsættende virkning. Det er RIFTs erfaring, at denne afgørelse ofte ikke udarbejdes, eller at kommunen bruger sin mulighed for IKKE at opsætte flytningen af barnet/ den unge. Forældrenes rettigheder bør skærpes i loven på lige fod med de nye muligheder for barnet, plejefamilie m.fl. for inddragelse af Ankestyrelse mm.
	Kapitel 11 **Ophør af indsatser og hjemgivelse**
§ 99 stk. 5	Der skal kunne klages over manglende udarbejdelse af hjemgivelse eller en plan skal indsendes til et tilsyn eller hvad man kan forestille sig. Vi oplever meget ofte i RIFT, at kommuner ikke laver planer for hjemgivelsen, hvilket kan være til skade for både børn og forældre.
§ 102	Advokat fra RIFTs faglige netværk kommenterer: "Det undrer mig, at et barn der er fyldt 10 år ikke kan anmode om hjemgivelse, når et barn som er fyldt 10 år kan bede om permanent anbringelse. Det hænger ikke sammen." **Der er asymmetri i, hvilke rettigheder børnene tildeles.**
	Kapitel 12 **Samvær og kontakt**
§ 103	Der burde i det mindste vejledningen her gøres tydeligt, at der i menneskerettighederne, som dansk lov skal afspejle fokuseres på ret til kontinuitet og familieliv. VI oplever, at barnets ret til samvær ofte tolkes meget overfladisk som om det " er noget barnet får noget ud af" om f.eks. en deltagelse til mormors familiefødselsdag er "barnets behov" - og det afvises ofte med, at det er det ikke, men vil være ødelæggende ift. barnets behov for ro mm. Det samme tænker man jo sjældent om et hjemmeboende barn, fordi der lægges vægt på deltagelsen i familielivet.
§ 103 stk.2	Vi forstår, at børn kan ønske samvær suspenderet og er selvfølgelig åbne overfor, at der skal lyttes til det. Men vi er glade for, at ideen om veto-ret blev droppet – FORDI det er vores erfaring i RIFT, at det ikke nødvendigvis er

	forældrene barnet/ den unge siger fra overfor, men måske nogle dårlige samværsrammer mm Det skal nøje undersøges, hvad der ligger bag et barns / en ungs ønske om suspendering af samvær – og der skal arbejdes for/ med relationen, hvor muligt – I øvrigt er det muligt også under nuværende lov for barnet/ den unge at få suspenderet samværene – og vi anerkender, at det kan være nødvendigt – men alt for ofte ser vi i RIFT, at det er resultat af manglende tilstrækkelig faglig indsat vedr. rammerne for samvær, samarbejdet rundt om barnet/ den unge mm **Nb Der er i forvejen brug for oprydning og tydeliggørelse af forskel på og rammer for støttet samvær og overvåget samvær, hvor definitionen overordnet er, at overvåget samvær er for barnets skyld og støttet for at hjælpe forældrene. Nu kan barnet bede om støtte, og det forstår vi sådan set godt, men der er brug for en reform omkring rammer for samvær og herunder for forskning af, hvordan samvær bedst muligt afholdes og udvikles.**
§ 103 stk. 4	**Vi er glade for, at der her står om både information og pligten til at bidrage til et godt samarbejde. Vi håber, at det bliver uddybet i vejledningen.**
§ 104	**Jf. ovenfor: Der skal være større faglighed bag afgørelserne om samvær. Ofte nedsættes samvær som følge af reaktioner hos barnet, der ofte ensidigt tolkes som grund til at nedsætte omfanget af samvær fremfor at arbejde med/ ændre på rammerne for samværene.** **DER SKAL FORSKES og UDDANNES BEDRE PÅ DETTE FELT, der har essentiel betydning for udviklingen af relationen til biologisk familie og dermed udviklingen af anbringelsen og hjemgivelse, hvor det kunne være muligt.** RIFT kender til en del sager, hvor anbringelsesgrundlaget lige nu er, at barnet ikke kender nok til de forældre, hvis forhold ikke længere anses som grundlag for anbringelse. Hvis der havde været arbejdet med samvær, rammer for samvær og relationen var barnet nu ikke i den ulykkelige og svære situation. **For slet ikke at tale om, at der med skærpede muligheder for permanent anbringelse og adoption kan tages fejlagtige fatale afgørelser uden at der har været arbejdet på mulighederne for hjemgivelse.**
	Kapitel 11 **Ungestøtte og overgang til voksenlivet**
	Dette kapitel er vi - pga. tidspres mm og fordi vi har tillid til, at de organisationer, der repræsenterer de unge, har den største viden om dette – ikke gået nærmere ind i. Dog vil vi pointere vigtigheden af at arbejde med relationer og samvær også forud for efterværn – hvor vi ellers har set eksempler på disse ulykkelige konsekvenser: - Eksempler på, at den unge ikke ønsker efterværn og nu overlades til sin familie, som han/ hun ikke kender godt og ikke har fået redskaber til at tackle, hvis de har udfordringer. Samvær under anbringelsen, også med udfordringer kan give barnet/ den unge mulighed for med triangulerende samtaler at lære at få det bedste ud af kontakten til sin familie/ dem som elsker barnet/ den unge, men måske har vanskeligheder, der besværliggør kontakten. Det kan også være viden

	om psykisk sygdom mm, der skal hjælpe den unge. - Vi kender andre eksempler, hvor den unge ønsker efterværn men ikke kontakten til sine forældre – her kan den unge f.eks. med etnisk minoritetsbaggrund dermed miste vigtig mulighed for identitetsudvikling – som god faglige hjælp til kontakten med forældrene kunne have giver mulighed for. - **Der bør sikres mulighed for hjælp til brobygning, hvor brug for og parterne: forældrene og/ eller den unge ønsker det** - **Der bør i loven indsættes mulighed for hjælp og støtte til relationen mellem børn og forældre, der har været adskilt af anbringelse- hvis det ønskes af en af parterne**.
	Kapitel 16 Underretning
	Vi har i RIFT ikke kapacitet og viden nok om dette felt til detaljeret at kommentere, men overordnet vil vi påpege behovet for at kigge underretningsfeltet igennem – gerne også med forskning – da der som også historier i medierne har vist i kølvandet på den gode hensigt med at opdage problemer via øgede underretningsmuligheder/ øget fokus på underretninger er opstået nye store problemer – som følge af de mange underretninger. Dette handler ikke mindst om måden underretninger behandles/ ikke behandles i kommunerne. I vores øjne hænger det sammen med alle øvrige sagsbehandlingsproblemer som følge af manglende god nok faglighed, tid osv. Der bør med lovgivningen og reformer rundt om loven sikres imod at familier ødelægges pga. underretninger, der behandles med mangel på tilstrækkelig faglighed samt manglende information til og manglende inddragelse af de implicerede.
	Kapitel 17 Sagsbehandling og klage
For at sikre implementering af hele loven bør der kulegraves ift. sagsbehandlingen, som skal bedres med faglige kompetencer – og lovsikrede garantier samt reelle klagemuligheder over sagsbehandlingen. Som meget vel kunne være en forvaltningsdomstol.	**Aftale partierne må kræve at dette kapital uddybes med lovgivning, det sikrer implementeringen og reelle klagemuligheder.** **Skønt overskriften er klage, kan vi i RIFT ikke finde omtale af klagemuligheder over sagsbehandlingen udover de i de efterfølgende paragraffer omtalte ret til domsafprøvelser og klager over afgørelser. (Måske findes det i forvaltningsloven- eller andetsteds? Men bør det ikke indskrives her? - når der er lagt vægt på at samle bestemmelser i én lov?)** Hvor klager man over lovpligtige skridt, der ikke tages af kommunalbestyrelsen? Hvor klager man over manglende inddragelse og dårlig tone, som ødelægger samarbejdet? Osv. **Lige nu kan man klage til borgmesteren som oftest sender den til den leder, der står bag indsatsen, som oftest højst *beklager* at borgeren har *oplevet* dårlig sagsbehandling - ofte uden konsekvenser eller bedring.** **Vi tror ikke, at det bliver bedre, hvis der ikke etableres en forvaltningsdomstol eller lignende… Men i mellemtiden kunne denne lov angive/ give reelle klagemuligheder.**
	Advokatbistand, aktindsigt
§ 140	Vi gentager som angivet ovenfor: **Der skal indskrives tilbudt advokatbistand ifm. at give samtykke**

	Ligesom der undervejs i sagen burde være tildelt bevilligede advokattimer/ mulighed for at kunne søge om ekstra advokatbistand/ advokatens deltagelse i møder mm
§ 141	Det bør gøres lovpligtigt at tilsende parterne akterne i bedre tid. End nuværende praksis (på ca. 1 uge). Ingen kan sætte sig ind i så meget på kun 1 uge – og slet ikke forældre med f.eks. ordblindhed, tosproget baggrund osv.
§ 142 - § 153	**Vi henviser om hele retssystemet, hvor vi ofte oplever manglende tilstrækkelig dokumentation af grundlaget, men som går gennem alle 3 rets-instanser – at der skal reformeres jf. vores henvisning til eksemplerne i Justitias rapport fra 2018 om Tvangsanbringelser.**
	Resten af kapitlet om Ankestyrelse og domsafsigelser overlader vi til mere juridiske eksperter at udtale sig om. **Om Ankestyrelsens afgørelser ifm. afgørelser som f.eks. om samvær må vi påpege behovet for, at der i højere grad vurderes efter andre kriterier end juridiske - altså at psykologer oa. bidrager til vurderingerne. Ligesom SAGSBEHANDLINGSTIDER med lovindsats bør nedsættes – jf. forældrene kan risikere at vente som oftest 5 måneder eller derover på afgørelser om samvær. (Der som oftest ikke synes at have inddraget andet end juridiske aspekter og oftest giver kommunen ret - eller hjemviser til fornyet behandling, og så skal der igen ventes…)**
§ 187	**Bestemmelsen om forældres betaling for døgnophold skal differentieres eller afskaffes helt / gives mange flere undtagelsesmuligheder i de mange sager, hvor forældrene enten med tvang eller med samtykke som følge af problemer ikke kan have børnene hjemme trods ønsket … Indtægtsgrænsen for, hvornår der skal betales skal sættes meget op.**
	DER MANGLER REELLE KLAGEMULIGHEDER OVER SAGSBEHANDLINGEN OG RETSLIGE INSTANSER, DER KIGGER TILSTRÆKKELIGT PÅ GRUNDLAGT. **Loven bør suppleres af en RETSSIKKERHEDSREFORM** **JF. f.eks. anbefalinger Justitias rapport med eksempler på mulige modeller** **Ligesom vi i RIFT tror, at en FORVALTNINGSDOMSTOL kunne være medvirkende til at bedre implementering og kvalitet.**

Se endvidere DEL 2 vedhæftet.

Der savnes i lovtekst/ bemærkningerne til loven bestemmelser om/ omtale af såvel implementering som uddannelsesreform. Jf. som nævnt i Aftaleteksten.
DET ER VORES VIGTIGSTE INDVENDING; at denne lov ikke vil bedre på de vigtigste parametre: Faglighed og implementering/ retssikkerhed.

Mvh for RIFT

Susanne Munck, formand, sus.munck@mail.tele.dk

DEL 2 til RIFT's høringssvar: Vi er enige i disse kommentarer fra vores faglige netværk: Vedlagt her som Del 2 til vores høring, fordi det ikke - som vores øvrige høringssvar i del 1 - er baseret direkte på RIFT's egen praksiserfaring, men vi er enige i kommentarerne, som er en del af vores høringssvar.

Barnets lov – udkast til lovforslag, juni 2022

1. **Afbureaukratisering/forenkling af dokumentationskrav kræver mere end paragraffer:** En central – og anerkendelsesværdig - intention med loven er at undgå at bruge ressourcerne bag computerne og i stedet bruge dem på at gøre noget for børn og familier. Derfor skal undersøgelsesreglerne i §§ 11 og 50 i serviceloven deles op i tre efter kompleksitetsniveau. Samme tankegang genfindes i familieretshusloven. Ideen er god nok – men gode ideer er sommetider skidt, når de rammer virkeligheden. Det er ikke undersøgt, hvilke hindringer, barrierer, risici, der er ved modellen, herunder at *kategoriseringskriterierne ikke er særligt specificerede i lovteksten* – hvad er en alvorlig eller kompleks sag, jf. forslagets § 20? Det overvejes ikke i lovbemærkningerne, hvilke reelle incitamenter og hensyn, der i praksis kan være forbundet med kategoriseringen, selvom viden om beslutningstagning og retlig praksis peger på, hvordan der let kan være incitamenter til både at kategorisere "for let" (fx for at undgå sagsoprettelse for kommune og borgere) og til at kategorisere for "alvorligt" (fx for at få en sag igennem). Dette er der ikke nogen overvejelser om i lovforslaget. Det er heller ikke til at se, hvordan *gennemsigtighed* i ft. disse beslutninger og afgørelser vil blive sikret, på trods af, at der er tale om meget væsentlige beslutninger og afgørelser for børn og forældre. Og kommuner. *Kravene til sagsoplysning* ift kategoriseringsbeslutningerne er således heller ikke særlig beskrevet – ifølge udkastet til bemærkninger vil screening og afdækning være processkridt og dermed som udgangspunkt ikke afgørelsesvirksomhed med partshørings-, begrundelseskrav, klageadgang mv. *Gennemsigtighed i forhold til beslutninger og afgørelser er allerede i dag en stor udfordring på børneområdet men forslaget ser ikke ud til at ændre på dette.*

2. **Underretningspligtreglerne er ikke indtænkt i det nye sagsflow.** Med lovforslaget forudsættes sagsgangen ændret med generelle bestemmelser om børneinddragelse, screening, afdækning og udredning. Det er således uforståeligt, at underretningspligtreglerne og reglerne om kommunernes forpligtelser ift. underretninger er indsat i stort set gældende form og til sidst i loven. De bør stå i forbindelse med kommunernes tilsyns- og sagsbehandlingsforpligtelser. Hvis intentionen er forståelighed, klarhed og implementering – *så skal reglerne om underretningspligt, behandling af underretninger indarbejdes i beskrivelsen af den nye sagsgang.*

3. **Risikovurdering.** I forslagets § 18, stk. 3 foreslås et krav om risikovurdering i sager, hvor screeningen viser, at der kan være tale om "æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol". Det er helt relevant at skrive det krav om risikovurdering, som nødvendigvis må følge af reglerne om behandling af underretninger, screeningsproceduren og kriterierne for at iværksætte henholdsvis afdækning og udredning, frem i lovteksten. Men det er svært at forstå, at det kun

gælder ved "æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol". Det må nødvendigvis gælde i alle sager, hvor der kan være tale om vold eller utilbørlig social kontrol.

4. **Hvordan sikres det, at forvaltningens processkridt giver mening for de borgere, det handler om? Og at børn og forældre ikke bare "inddrages", men at deres synspunkter og ønsker får reel betydning?** I dag er det en udfordring, at processkridt som udredning, handleplaner mv. af mange opleves som forvaltningens produkter og styringsredskaber – og dermed ikke som redskaber til reel inddragelse af børn og forældre. Dette følger af de realiteter, der præger den kommunale virkelighed – styring af økonomi, intern afrapportering, eksterne kontroller mv. – men det fremgår ikke af forslaget, hvad der gøres for at imødegå dette problem? Det kan opfattes som mindre væsentligt, som en slags tålt nødvendighed, men det er en KÆMPE udfordring: Hvordan vi sikrer, at de – knappe – ressourcer på dette område rent faktisk bruges på aktiviteter, der kommer børn og forældre til gavn og ikke på alt muligt andet. Mange kommuners adskillelse af sagsbehandlingsopgaverne fra afgørelseskompetencen medfører i dag, at den rådgiver, der står for børnesagen, og dermed har relationen til børn og forældre, ikke nødvendigvis har noget at sige ift. indstillinger og afgørelser i sagen, som derfor i praksis kan gå en anden vej, end rådgiverens sagsoplysning peger i retning af. Dette kan lede til en legitimerende "pseudo-inddragelse", som man som forvaltning kan blive blind for i praksis, da det er nemt at komme til at opleve som inddragelse. Men det er *værre* end ikke-inddragelse. *Det er således afgørende for, at inddragelse opleves som reel, at der er sammenhæng mellem det, der er blevet sagt og oplyst til sagen og de afgørelser, der træffes.* I sager for børn- og ungeudvalget er der da også *ret til at møde dem,* der træffer afgørelserne, ansigt- til ansigt, ligesom det gælder ift. Ungdomskriminalitetsnævnet og revaliderings- og pensionsnævnet. Da grænsen mellem frivillige og ikke frivillige støtte-sager på børneområdet er noget flydende i praksis, og sager med samtykke kan opleves meget indgribende, *bør det overvejes at indføre en ret til at møde de mennesker, der træffer afgørelserne. Ansigt til ansigt. Hvis intentionen om inddragelse altså skal have en reel betydning.*
   Forslagene om, at der skal deltage to sagsbehandlere ved møder i visse sager (§§ 21, stk. 5, 156, stk. 6), er ressourcekrævende og giver samtidig IKKE denne virkning. Samtidig harmonerer dette forslag dårligt med den overordnede intention om, at børn og unge skal møde så få fagprofessionelle som muligt (§ 8, stk. 2). Det ønske, der ligger bag forslaget på dette punkt, handler om *børns og unges meget, meget rimelige ønsker om at opleve større kontinuitet og en stabil relation i sagsbehandlingen.* Det er noget helt andet end et krav om over-reference fra en anden sagsbehandler (jf. tidligere udkast), eller om at der møder to sagsbehandlere ind til møder og opfølgningssamtaler. Det bør overvejes i stedet at forpligte kommunerne til altid at have to – for barnet og forældrene kendte - sagsbehandlere knyttet til den enkelte sag (en slags forvagt/bagvagt-ordning).

5. **Skriftlighedens betydning for opfattelsen og virkningen af indsatsen.** Den måde, der skrives på om børn og forældre, har HELT AFGØRENDE betydning for, hvordan indsatser opfattes, efterleves og virker. Også efterfølgende. Det er altså en vigtig del af indsatsen – punktummet, slutningen, det man kan læse om sig selv i en aktindsigt, som stadig flere søger for at forstå, hvad der egentlig skete i deres barndom, og som udvidet arkivering af sagsakter har øget mulighederne for. Lovforslaget har som vigtig intention at gøre op med stigmatiserende sprogbrug, men stigmatiserende sprogbrug findes ikke bare i loven. Det findes også i virkeligheden, i sagsakterne, som børn og forældre læser i, når de får aktindsigt. Men der er ikke meget om dette i lovforslaget. I Norge har været diskuteret forslag om at give børn ret til at få indflydelse på det, der skrives om

dem, ligesom der i den norske barnvernslov henvises til de almindelige forvaltningsretlige rettigheder til indsigt, høring mv. *Disse forvaltningsmæssige rettigheder bør der være en reference til i Barnets Lov, da de ellers kan forsvinde ud af synsfeltet i hverdagens travle praksis*. *De nye regler om inddragelse, 10-åriges rettigheder i ft. klage og samvær, second-opinion, følg-eller-forklar mv. samt øget adgang til adoption og anbringelse, suspension af samvær mv., vil alle stille store krav til skriftligheden i sagerne, men det er slet ikke et tema i forslaget.*

6. **Hvilke egentlige – indholdsmæssige - rettigheder har borgerne?** Tydeliggørelse af formål, inddragelses- og medvirkenskrav, grundlæggende principper om barnets bedste og barnet i egen ret som det angives i indledningen til lovudkastet, er udmærket og vigtigt. Man skal dog være opmærksom på, at det ikke indebærer meget nyt - langt hen ad vejen gælder dette allerede efter serviceloven, retssikkerhedsloven mv. Ret til second opinion og 10-åriges øgede rettigheder (og under 10-åriges) er i udgangspunktet gode - nye - forslag, der kan øge børns processuelle retssikkerhed. Under forudsætning af, at disse regler administreres på en fagligt kvalificeret måde af rådgivere, ankemyndigheder mv. vil de kunne understøtte en mere kvalificeret praksis og ikke nødvendigvis være problematiske i forhold til forældres – og børns – rettigheder i øvrigt. Det er dog afgørende, at det tydeliggøres, at børn allerede i dag har ret til at anmode om anbringelse og ændring af samvær (og om hjemgivelse og om ikke at blive anbragt, få ændret anbringelsesstedet mv.). Børns ret til at klage over afgørelser herom bør således være helt tydelig. Men hvilke egentlige – indholdsmæssige ("materielle") rettigheder indebærer lovforslaget? Indførelsen af "følg eller forklar-princippet" ift. søskende og anbringelse indebærer en ændret standard – "default" - som må forudsættes at få en vis materiel betydning. Men ellers ser der ikke ud til at være mange indholdsmæssige rettigheder i lovforslaget. HVAD er der egentlig ret til? Risikoen er, at de knappe ressourcer anvendes til prøvelses- evaluerings- og kontrolinstanser, der checker, hvordan sagerne er oplyst, men ikke går ind i de konkrete beslutninger og afgørelsers faglige rigtighed. *Men det, der ofte ligger børn og unge – og deres forældre - på sinde, er at få reel indflydelse på valget af indsatser, ligesom vi ved, at relationens kvalitet er helt afgørende for, om indsatsen overhovedet har effekt*. Dvs. at få en kontaktperson, aflastningsfamilie mv., man selv tror på og har tillid til. Men hvor er reglerne om det? *Der savnes således egentlige, materielle rettigheder, fx i retning af: "Den unges ønske om konkret kontaktperson eller anden udfører af støtteindsatser, skal følges, medmindre andre væsentlige hensyn overstiger hensynet til at følge den unges ønske". Dvs. "følg eller forklar" ift. valg af konkret støtteindsats.*

7. **Aldersgrænser.** Et helt afgørende forhold i relation til forståeligheden og anvendeligheden af konkrete regler – og dermed for implementeringen, som ifølge forslaget ligger lovgiver meget på sinde, jf. også kritikken af manglende implementering af senere års reformer, er at de er *til at forstå og håndtere i praksis.* I de gældende regler findes dels bestemmelser uden aldersgrænser, dels en lang række forskellige aldersgrænser – 12, 14, 15, 16, 18. Det er forskelligt, om reglerne er suppleret af krav om konkret vurdering af alder, modenhed, sagens karakter mv. Sådanne krav er generelt formuleret forskelligt. Dette kommer sig af, at reglerne er indført enkeltvis i de senere års reformer og derfor trænger til et generelt gennemsyn i forhold til koherensen i det samlede regelsæt - GDPR, sundhedsloven mv. således at børns rettigheder er til at forstå og anvende for praktikere. Med en ny lov, der vil skabe overblik, havde man derfor forventet en klargøring og sanering af de mange forskellige aldersgrænser. Men nej. Nu tilføjes *10* år som en afgørende grænse (forslagets § 68 om anmodning om permanent anbringelse, 98, stk. 1 om samtykke til ændring af anbringelsessted, 140 om advokatbistand mv. i sager uden samtykke, 145 og 146, stk. 2,

148, stk. 3, om klageadgang mv.) der indføres nye regler uden aldersgrænse (forslagets § 48 om ret til at anmode om anbringelse, § 103, stk. 2, ret til at anmode om suspension af samvær) samtidig med at eksisterende grænser videreføres og nye indføres (*12* år: Forslagets § 41 om ret til at opsøge privat psykologbehandling, *14 år*: § 42 om private plejeforhold, *15* år: §§ 46, stk. 1 om samtykke til anbringelse, 47, stk. 4 om unges selvstændige samtykke til anbringelse, 51, stk. 3 om anbringelse af søskende, 67, stk. 3 om samtykke til permanent anbringelse, 92, stk. 1 om samtykke til barnets plan, 102, stk. 1 om anmodning om hjemgivelse fra anbringelse uden samtykke, 104, stk. 3 om samtykke til støttet samvær, *16 år*: § 108, stk. 1 om ungeplan) og regler uden aldersgrænser fastholdes. Der opereres i bemærkningerne med begreber som partsbeføjelser, partsstatus mv. men det er ikke til at se, hvordan de forskellige aldersgrænser forholder sig til hinanden, og især hvordan de forholder sig til de almene forvaltningsretlige regler om parters rettigheder. ***De mange forskellige aldersgrænser og undtagelsesformuleringer stiller sig i vejen for en intuitiv og praktisk forståelse af reglerne og de rettigheder, de indebærer, og er dermed i modstrid med den vægtning af implementeringen i praksis, som lovforslaget henviser til.***

8. **Det tydeliggøres (§ 97) at kommunalbestyrelsen overtager ansvaret for den daglige omsorg for barnet og den unge, der anbringes.** Det er relevant og anerkendelsesværdigt, at dette indføres i loven. Men *det løser ikke det problem, der er beskrevet mange steder, herunder i aftaleteksten – at der er uklarhed om, hvem af de voksne omkring den unge, der har hvilke forpligtelser og rettigheder – anbringelsessted, kommune, tilsyn, forældre, skole, sundhedsmyndigheder m.v. Forældremyndigheden ophører ikke under anbringelsen….*

9. **Formål og varighed af indsatser** skal efter forslaget *fremgå af afgørelsen om støtte (forslagets § 32, stk. 3) og ikke bare af en plan.* Det giver rigtig god mening – særligt henset til, at undersøgelses- og plankrav gøres mindre specifikke.

10. **Gamle regler.** En ny lov, der vil skabe klarhed og rettigheder bør forholde sig til ældre regler med ældre begrundelser og sanere i disse. Et eksempel er den eksisterende servicelovs § 78 om privat familiepleje. Man havde forventet, at en ny Barnets lov ville forholde sig til disse gamle regler og revidere dem ud fra de mange reformer på området i øvrigt de senere år i form af tilsynsregler og godkendelsesprocedurer og krav til det offentliges ansvar og forpligtelser overfor børn. Men nej. *De gamle bestemmelser overføres i uændret form (forslagets § 42). Dette er svært at acceptere, når intentionen er at opdatere og sikre en tidssvarende og forståelig lovgivning.*

11. **Forældrekompetenceundersøgelser** er en afgørende del af sagsoplysningen især i tvangssager. Det er et område, der giver anledning til problemer i dag, og det er af brugerorganisationer foreslået at lade sig inspirere af den norske model med et centralt vurderingsråd. *Hvorfor er der ikke overvejelser eller ændringer på dette område?*

12. **Ny regel om, at afgørelser efter loven retter sig mod børn og forældre (forslagets § 3)**. Det er en relevant tilføjelse til de gældende regler, men det er svært at forstå, at forbindelsen til forældreansvarslovens regler ikke er tydeligere (koherens i regelsættet er afgørende for implementeringen i praksis), herunder at udgangspunktet i dag ikke er "forældremyndighedsindehaveren", sådan som der refereres til i mange af bestemmelserne (se fx forslagets § 32), men "forældremyndighedsindehaverne", idet der jo oftest er to stk.

forældremyndighedsindehavere (fælles forældremyndighed), hvilket ville gøre det tydeligt. at det er begge forældremyndighedsindehavere, der skal inddrages og ikke bopælsforælderen alene.

13. **Ny regel om iværksættelse.** I forslaget indsættes en ny regel om iværksættelse af foranstaltninger til understøttelse af lovforslagets udmærkede intention om at indsatser skal iværksættes snarest muligt, jf. også de mere forslagets mere fleksible regler om undersøgelser, handleplaner, opfølgning mv. Det er godt at tydeliggøre, at iværksættelse skal ske snarest muligt – i dag kan man opleve, at unge og forældre, der faktisk har mod på at få hjælp, mister dette mod i løbet af 4 måneders undersøgelsesfase, forelæggelse for visitationsudvalg, sagsoverdragelse til nyt team mv. Men det bør samtidig tydeliggøres, at i visse situationer er respekt for matchningsprocesessen, særligt i anbringelsessager, afgørende *også selvom det indebærer en længere iværksættelsesperiode.*

14. **Væsentlige ændringer og faktisk forvaltningsvirksomhed.** Med forslaget overføres gældende regler om, at væsentlige ændringer i sager om stofbehandling og særlige dagtilbud anses for afgørelser med de retssikkerhedsgarantier, det indebærer. Dermed fremstår det besynderligt, at dette ikke gælder i andre sager om indsatser. *Det bør således fremgå af loven, at alle væsentlige ændringer og beslutninger af indgribende karakter skal behandles som afgørelser.*

15. **Børn med funktionsnedsættelse omfattes** af de indledende rettigheder og grundprincipper, hvilket er anerkendelsesværdigt – børn med funktionsnedsættelse har samme rettigheder som andre børn. Med det nye kapitel 8 samles reglerne om børn og unge med funktionsnedsættelser, og her skrives det relevant ind, at barnets perspektiv er lige så vigtigt som samarbejdet med forældrene er i disse sager. *Det kan imidlertid undre, at der ikke gøres noget særligt ud af at beskrive sagsoplysningskravene i disse sager om kompensation for funktionsnedsættelse, som afviger fra sager, hvor det er forældrekompetence, sociale problemer mv., der er i fokus. Endvidere ændres hverken på personkreds- eller tildelingskriterier i forhold til reglerne om handicapkompensation, hvilket kan undre, da disse giver anledning til ganske mange vanskeligheder i dag.*

16. **Fortsatte og omkostningsfyldte retssager – eller hvad blev der af godtgørelsesnævnet?** Et fokus på afbureaukratisering kan give mening – men må tage højde for virkeligheden og for de grundlæggende krav om oplysning af sagen, som gælder efter den almindelige forvaltningsret og internationale forpligtelser. Fortsat øget ressourceforbrug til tilsyn, kontrolinstanser og retssager kan derfor blive følgen af manglende specificering af sagsbehandlingskrav i loven (kategoriseringskriterier, ophævelse af tidsfrister og sagsbehandlingskrav mv.). Til oprejsning – men også med store personlige og ressourcekrævende omkostninger for børn, forældre og kommuner. I de senere år, hvor retssager og tilsynssager har fået stor betydning, er der i den offentlige debat blevet foreslået ***et centralt godtgørelsesnævn på dette område. Hvorfor er det ikke en del af forslaget?***

17. **Internationale forpligtelser:** Der er et afsnit i bemærkningerne om EMRK og børnekonventionen – men ikke meget om handicapkonventionen. Det er et problem. Afsnittene om EMRK og børnekonventionen forholder sig primært til de forslag, der er indgribende i ft. retten til privat- og familieliv – tidlige anbringelser, tvangsadoptioner, ret til at anmode om permanent anbringelse, suspension af samvær mv. Det kunne dog godt gøres mere tydeligt, at EMD giver medlemsstaterne en ret vidtgående frihed ift. anbringelse af børn – men til gengæld stiller store krav, når det

kommer til begrænsning af samvær, hvilket er meget relevant for myndighederne at være opmærksom på i forbindelse med implementering af de nye regler. Men EMRK, handicapkonventionen og børnekonventionen fastlægger også *mere generelt* staternes positive forpligtelser overfor børn, og i dansk ret er der de senere år taget stilling til kommunernes omfattende positive, dvs. aktivt forebyggende forpligtelser på børneområdet, især med henvisning til EMRK art. 3 og børnekonventionens art 3 og 19. Der er ikke meget med i lovforslaget og bemærkninger om dette. Ligesom der ikke er noget med i lovforslaget eller bemærkninger om betydningen af børns rettigheder ift. deres kulturelle, etniske, religiøse mv. baggrund, et spørgsmål, der er blevet aktualiseret af nyere sager fra EMD.

18. **Grundigt forarbejde er afgørende for implementering i praksis:** Selvom det i udkastet til lovbemærkninger nævnes, at implementeringen af reglerne i praksis er et vigtigt hensyn, tager lovforslaget ikke udgangspunkt i *et grundigt, foregående* betænknings/kommissions-arbejde, som kunne understøtte, at reglerne reelt kan omsættes i praksis. I stedet er det baseret på en bred politisk aftale (og en "kulegravning", der dog primært består i nogle input fra enkelte bidragsydere). Dette er meget problematisk, da *implementering af ny lovgivning kræver, at der i forberedelsen er tænkt grundigt over, hvordan lovgivningen udformes på en måde, så den realistisk kan omsættes i praksis*. (Ressourcer brugt på dette kan forebygge en del af de mange ressourcer, der i disse år anvendes *efterfølgende* på kommissioner, betænkninger, ankesagsbehandling, retssager mv. om manglende overholdelse mv.)

19. **Endnu et lag på en i forvejen kompleks lovgivning og myndighedsstruktur.** Der udtrykkes med udkastet til forslag til Barnets lov et politisk ønske om at skabe noget nyt. *En selvstændig lov.* I stedet for at ændre servicelovens regler, sådan som det er sket i de mange reformer (Anbringelsesreform, Kontinuitetsreform, Barnets Reform, Overgrebspakke, Forebyggelsespakke m.v.), der er gennemført, siden den nuværende grundstruktur – servicelov/aktivlov/retssikkerhedslov – erstattede bistandsloven i slut-90'erne. Politiske ønsker om at overføre og samle bestemmelser i *en selvstændig lov* er udbredt, hvilket har ført til en række nye og omfattende love med tilhørende administrative forskrifter, myndigheder og kontrolorganer (Voksenansvarsloven, socialtilsynsloven, ungeindsatsloven, ungdomskriminalitetsbekæmpelsesloven, familieretshusloven er eksempler. Også databeskyttelsesloven og lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger og mange flere.) Udover Barnets Lov er der også en lov om anbragte børns skolegang på vej ifølge den nye aftaletekst på dette område, ligesom en ny aftaletekst bebuder en kommende ny "hovedlov" på voksenområdet. Det er alle disse love og bestemmelser, praktikerne skal anvende i deres travle hverdag (udover de forvaltningsretlige og andre regler). En selvstændig lov som Barnets lov har til formål at give tydelighed om et område – men øger desværre kompleksiteten gennem *mindre tydelighed* om sammenhængen til andre love, regler og områder. Og giver derfor en stor risiko for, at reglerne IKKE forstås og anvendes i sammenhæng, men opsplittet og enkeltvist. Manglende sammenhæng, tværfaglighed, uvidenhed om andre områder, børn og familier, der falder mellem stolene – det er problemer, vi kender i dag, og desværre ser forslaget ikke ud til at forholde sig til det.

    Med Barnets lov er *nye myndighedsstrukturer* endvidere på vej i form af Familieplejecentre og Familiehuse (de senere år har vi set en del sådanne opstå med Socialtilsynet, Børnehuse, Familieretshuset, Kommunale Ungeindsats-enheder, Ungdomskriminalitetsnævn mv.) *Men mere er*

ikke altid bedre – tværtimod komplicerer flere love, regler og myndigheder det i forvejen komplekse felt og modarbejder dermed implementeringen af intentionerne. Det hænger ikke sammen med forslagets udsagn om fokus på implementering.

København, 24. juni 2022

Høringssvar af 14. juni 2022 - vedrørende Barnets lov – Social- og Ældreministeriet

På vegne af de hjemmetrænende familier i Danmark, giver Hjernebarnet hermed høringssvar til lovforslag om Barnets Lov.

Hjernebarnet skal bede om at hjemmetræningsreglerne realitetsforhandles, da hjemmetrænende familier blev lovet en opfølgning i 2018 på lovrevisionen i 2016. Siden har Hjernebarnet løbende rettet henvendelse til Socialministeriet for at få justeret lovgivningen, så den reelt bruges efter intentionen til barnets bedste og medvirke til at nedbringe det store antal klager i Ankestyrelsen og de høje omgørelses- og hjemvisningsprocenter.

Hjernebarnet skal bede om at det klart fremgår af Barnets Lov, at hjemmetræning får sit eget kapitel, fordi forældre, der hjemmetræne deres barn med nedsat funktionsevne ikke er i en udsat situation og barnet med nedsat funktionsevne ikke er udsat, men har forældre med ressourcer, der tager ansvar for deres børn. Det er præcis derfor de søger om hjemmetræning.

Hjemmetræning har intet at gøre med at forebygge sociale problemer eller forebygge sociale problemer hos barnet eller den unge, men handler alene om at udvikle barnet og sikre barnets trivsel.

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

Begrundelsen for en skarp sondring i lovteksten er, at kommunerne har vanskeligt ved at sondre mellem forældre, der ønsker at hjemmetræne og forældre, der er i en udsat situation, fordi der i den fremtidige lovtekst er henvisninger til at en børnefagligundersøgelse/børneudredning bruges til børn, der er i en udsat situation, som evt. skal anbringes eller har været udsat for overgreb. For de sagsbehandlere, der arbejder med børnefaglige undersøgelser/børneudredning, er det i praksis vanskeligt at sondre mellem børn i udsatte situationer og børn, der hjemmetræner.

Forskellen ønsker Hjernebarnet bliver tydeliggjort i lovteksten.
Hjernebarnet vil gerne kvittere for, at reglerne om hjemmetræning får sin egen selvstændige paragraf.
Det fremgår af forslag til Barnets Lov, § 5, stk. 4, at hjælpen og støtten skal være tidlig og helhedsorienteret. Det kvitterer Hjernebarnet for, da det er en langsommelig proces at få godkendt hjemmetræning til et barn med nedsat funktionsevne, der har behov for hjemmetræning som en tidlig indsats.

Det er som udgangspunkt ikke hensigtsmæssigt, at Barnets Lov, hvis hovedfokus er udsatte børn, indeholder bestemmelser om børn med nedsat funktionsevne. Børn med nedsat funktionsevne er som udgangspunkt ikke børn i en udsat situation. De er børn med nedsat funktionsevne og det er diskriminerende, at børn med nedsat funktionsevne sammenkædes i regelsættet med børn i en udsat situation, hvor indsatserne er meget forskellige. Hjernebarnet skal derfor bede om en klar afgrænsning mellem børn der betragtes som værende i en udsat situation og børn med nedsat funktionsevne.
Der er brug for, at den enkelte kommune anlægger det korrekte udgangspunkt for sagsbehandlingen, når en familie søger om hjemmetræning til deres barn med nedsat funktionsevne. Derfor er der brug for en skarp sondring af indsatser for de to grupper af børn, da vi i praksis kan se at kommunernes ansatte har svært ved at skelne mellem de forskellige paragraffer.

Hjernebarnet finder det nødvendigt, at det klart fremgår, at der er tale om to forskellige regelsæt og at børn, der hjemmetræner, ikke er børn i udsatte situationer. Det kan gøres ved at lægge særlig vægt på, at forældrene, der ønsker at hjemmetræne deres barn med nedsat funktionsevne, har gode ressourcer.
Hjernebarnet skal derfor bede om at § 85 og §§ 20 og 22 klart tekstmæssigt gør opmærksom på, at der ikke er tale om forældre i en udsat situation, da hele grundtanken i hjemmetræningen er baseret på forældrenes ressourcer. Der vil opstå fejlafvejninger i kommunerne, såfremt det ikke klart fremgår at hjemmetræning omfatter en HELT anden målgruppe end forældre og børn i en udsat situation.

Hjernebarnet ønsker ændringer til børneudrednings paragraffen, jf. §§ 20 og 22:
Som nævnt, giver de ændrede formuleringer i lovteksten desværre anledning til bekymring, da Hjernebarnet har erfaring med at fortolkningen af hjemmetræningsreglerne i kommunerne anlægges restriktivt i forhold til forældrenes mulighed for at kunne udføre hjemmetræningen.

Hjernebarnet forstår, at der ikke er lagt op til lovændringer i forhold til hjemmetræningsreglerne. Dog vil vi i høringssvaret anmode om, at tekstændringer skal følges op af uddybning i vejledning og præcisering i den dertil hørende bekendtgørelse, for at undgå uhensigtsmæssige fortolkninger til skade for forældrene, der hjemmetræner. Forældre, der vælger at søge om hjemmetræning til deres barn med nedsat funktionsevne er ressourcestærke og har som udgangspunkt ikke haft kontakt til det kommunale system før de får et barn med nedsat funktionsevne.

Da sagsbehandlere bruger de samme udredningsværktøjer - en børnefaglig undersøgelse efter nuværende § 50 og fremadrettet forslået som børneudredning jf. §§ 20 og 22, når børn i udsatte situationer skal udredes, skal det tydeliggøres, at familiernes forhold ikke må overbelyses. Det er vigtigt, at familierne behandles som den ressource de er, da der ikke er bekymring for deres barn, når de henvender sig. Familier, der vælger at hjemmetræne, har et barn, der som hovedregel er kendt i det danske sundhedssystem, da retten til hjemmetræning kræver, at barnet har en betydelig og varig nedsat funktionsevne. Der er det som nævnt nødvendigt, at de udarbejdes et særligt afsnit omkring brugen af §§ 20 og 22, når det undersøges om en familie har ressourcer til at hjemmetræne, så der ikke anlægges en bekymring i forhold til familien.

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

Jf. Ny formulering i Barnets lov: "Børneudredningen vil, jf. bemærkningerne til § 22, skulle gennemføres og afsluttes hurtigst muligt under hensyn til barnets eller den unges behov for støtte, ligesom udredningen ikke må være mere omfattende end formålet tilsiger."

Det er **en forringelse** af forældrenes muligheder for at få en godkendelse af hjemmetræningen indenfor rimelig tid, at fristen i den nuværende Servicelovs § 50 ikke er indeholdt i den nye bestemmelse. Forældrene har med den nye lov ikke nogen sagsbehandlingsfrist. Hjernebarnet vil meget gerne have en frist for gennemførelse af den nye børneudredning, da der er kommuner, der i dag tilsidesætter barnets bedste ved at trække den børnefaglig undersøgelse i langdrag og på den måde forsinke en hjemmetræningsbevilling.

Hjernebarnets medlemsundersøgelser viser fra 2019 og 2021 at hhv. 43 % og 31 %, familier venter mere end seks måneder på en godkendelse om hjemmetræning. Der er i 2021 mere end 19 % af familierne, der venter i syv til tolv måneder, 9 % af familierne venter et til to år og 3 % af familierne venter mere end to år på en bevilling om hjemmetræning.
Det umuliggør en tidlig indsats, og derfor er det afgørende for barnets bedste at der er sagsfrister på hjemmetræningsområdet.

Det fremgår ikke tydeligt af loven eller bemærkninger til loven, at der er sket en regelforenkling i forhold til hjemmetræningsreglerne, der tilgodeser de ressourcestærke hjemmetrænede familier.
Hjernebarnet finder det nødvendigt, at der sker en markant regelforenkling i forhold målgruppen af familier, der hjemmetræner. Der skal udarbejdes et særskilt værktøj til afdækning af hjemmetræning, så kommunerne forstår at det er en regelforenkling og afbureaukratisering, da det – som illustreret ovenstående - er til skade for barnets udvikling, bedste og tarv, når sagsbehandlingstiderne er så lange.
Det er som nævnt ikke hensigtsmæssigt for familierne og heller ikke det antal af sagsbehandlingstimer, der kunne bruges på andre familier, hvor der er et meget større behov.

Hjernebarnet ønsker ændringer i henhold til nedenstående bemærkninger i forslaget til Barnets Lov § 85:
I 2016 blev hjemmetræningsreglerne revideret. Hjernebarnets høringssvar blev ikke inddraget i lovteksten og kritikken fra Hjernebarnet var, at hjemmetrænende forældre fortsat ville have problemer med sagsbehandlingen af hjemmetræningsreglerne i kommunerne. Til trods for lovgivningen, har omgørelsesprocenterne i Ankestyrelsen har altid været høje på hjemmetræningsområdet. Hjernebarnet har siden lovens vedtagelse henvendt sig til skiftende socialministre, handicapordførere og til de relevante ministerier.

For at imødekomme kritikken fra Hjernebarnet, var forligskredsen enig om, at det daværende Social- og Indenrigsministerium skulle igangsætte en opfølgning på implementeringen af reglerne 2 år efter deres ikrafttrædelse, altså i 2018. Desværre skete det ikke i 2018 og til trods for at Ankestyrelsen gennemførte en evaluering af lovrevisionen, som udkom i februar 2019, har forligskredsen har aldrig fulgt op politisk op på lovrevisionen af 2016. Hjernebarnet har forgæves forsøgt at få Socialminister Astrid Krag til at tage stilling til den nuværende situation som hjemmetrænende befinder sig i. Fx fremgår det af tal fra Ankestyrelsens statistikkontor at, der er en omgørelsesprocent på hjemmetræningsområdet på 63 % de først fem måneder af 2022.

Af Advokatrådets rapport om Retssikkerhed for udsatte borgere, 2020 fremgår det:
'Hjemmetræningsområdet har allerflest fejl
Hjemmetræning er et alternativ til specialinstitutioner til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Ordningen berører ca. 245 familier, der fortrinsvis bor i de større byer. Der er kommuner, der aldrig har haft en sag om hjemmetræning og en del, der kun har haft en enkelt.
Hjemmetræning består af en løbende tilpasning af hjælpen til barnet, og der træffes derfor mange delafgørelser i sager om hjemmetræning. Det forstærker den generelle problemstilling for børne- området, hvor lang sagsbehandlingstid gør afgørelserne forældede, før de når frem.
Som det fremgår ovenfor af tabelen på side 10 er omgørelsesprocenten i hjemmetræningssager på 71. Ankestyrelsens undersøgelse af omgørelserne viser, at nye ansøgninger behandles forkert af kommunerne i 17 ud af 19 sager svarende til en omgørelsesprocent på 90. Hver femte hjemmetrænende familie havde en klagesag i Ankestyrelsen i 2018.

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

Hjernebarnet har da også løbende haft behov for politisk indgriben i form af orienteringsskrivelser (hyrdebrev) fra Socialministeren og Socialministeriet. Der er også stillet en række § 20 spørgsmål fra ordførere siden 2016.'
Hjernebarnet har senest i 2021 bedt Socialministeriet om løsninger på følgende punkter – der er til dato 24. juni 2022 ikke sket ændringer:

- Til trods for at kommunerne har skærpet vejledningspligt på det sociale område, så vejledes størstedelen af forældrene ikke om muligheden for hjemmetræning. For de fleste stifter de tilfældigt bekendtskab med hjemmetræningsloven. Det fremgår af Hjernebarnets medlemsundersøgelse fra 2019, at kun 6 % af forældrene er blevet vejledt af deres kommune om hjemmetræningstilbuddet. Løbende tilbagemeldinger fra vores medlemmer tyder på, at det tal ikke er forbedret.
- En stram målgruppevurdering, som gør at mange forældre må klage sig til en bevilling om hjemmetræning - se Advokatrådets tal om omgørelser.
- Forældre har ret til at vælge metode, såfremt den er dokumenterbar og opfylder barnets behov. Kommunerne stiller høje krav til forældrene i forbindelse med ansøgning og giver i stigende grad afslag på valg af metode.
- En overfortolkning af begrebet "nødvendighed" i forbindelse med sagsbehandling af udgifter til materialer og kurser.
- Et misforstået krav om dokumentation for udarbejdelse af mål for samtlige redskaber og materialer forbundet med træningen
- Et misforstået krav til udvikling og overdokumentation af mål i forbindelse med tilsyn.
- Manglende handicapforståelse og misforstået brug af normalitetsbegreb sætter forældrene under pres, når kommunerne kræver at børn med svære
  handicaps fx skal have selvbestaltet fritid. Grundet deres handicap, har børnene brug for en voksen ved deres side, hvis fritiden skal være meningsfuld. Derfor oplever forældrene som et svigt af deres barn og familie som samlet hele, når der trækkes et normalitetsbegreb ned over deres barn, som deres barn ikke kan indfri.
- En kommunal nyfortolkning af tabt arbejdsfortjeneste uden lovhjemmel beskrives nedenstående. Såfremt Socialministeriet er enig med kommunerne i deres fortolkningen, bedes forligskredsen inddrages, da det begrænser forældrenes mulighed for at udføre hjemmetræningen i praksis.

Hjernebarnet ser nedenstående fortolkninger i kommunerne, når de vurderer tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der hjemmetræner deres børn. Forældre, som søger om hjemmetræning, får i hovedreglen dækket tabt arbejdsfortjeneste, da de typisk søger orlov fra deres job, for at kunne gennemføre hjemmetræningen. De har derfor et indtægtstab i forbindelse med, at de hjemmetræner deres barn, og ikke kan gå på arbejde.

Forældrene har i de allerfleste tilfælde et indtægtstab, hvilket betyder, at man i de fleste tilfælde ikke kan arbejde flere timer end i de timer som man hjemmetræner sit barn. Hvis forældrene hjemmetræner delvist, så arbejder de også i et deltidsjob. Hermed arbejder forældrene sammenlagt i en fuldtidsstilling (civil arbejdstid + arbejdstid med hjemmetræning).

Selvom forældrene kan dokumentere indtægtstabet, mener kommunerne i følgende tilfælde at forældrene ikke er berettiget til tabt arbejdsfortjeneste:

Såfremt hjemmetræningen ikke finder sted i den arbejdstid som man arbejdede i på
sit tidligere job, så kan forældrene ikke modtage tabt arbejdsfortjeneste. Det vil sige, at hvis man arbejdede fra 7 – 15, men hjemmetræner fra 8 – 16, kan man ikke få dækket den sidste time fra 15 – 16, da man ifølge kommunen ikke har et indtægtstab.

Eller hvis forældrene fx. har arbejdet som sygeplejerske eller jordemoder, så mener kommunen, at de ikke kan få tabt arbejdsfortjeneste, fordi arbejdstiden også indbefatter nattevagter, dette på trods af indtægtstab.

Hjernebarnet er bekymret for, at kommunerne bruger Ankestyrelsens principafgørelse 69- 16 om tabt arbejdsfortjeneste på enkeltdage i forhold til familier der hjemmetræner, idet kommunerne mener, at familierne

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

skal rykke rundt på deres arbejdsdage og på hjemmetræningen således, at de kan hjemmetræne deres barn i de tidsrum, hvor de ikke går på arbejdet.
Hjernebarnet er bekymret for at kommunerne overser, at forældre der er godkendt til at hjemmetræne deres børn ikke, bare fordi de har valgt af hjemmetræne, skal tåle at blive presset helt ud over grænsen for, hvad en familie med et barn med handicap, skal kunne tåle, fordi kommunen ikke ønsker at bevilge den nødvendige tabte arbejdsfortjeneste, forudsat at forældrene har lidt et indtægtstab. Det er den praksis, der er ved at udvikle sig i kommunerne på nuværende tidspunkt.

Det er derfor nødvendigt, at Socialministeriet præciserer overfor kommunerne, at tabt arbejdsfortjeneste gives ved indtægtstab som følge af hjemmetræningen og uanset, hvornår hjemmetræningen udføres på døgnet.

Forligskredsen var i 2016 enige om, at forældrene skulle sikres tabt arbejdsfortjeneste i et omfang, som gjorde det muligt at opretholde deres indtægt samtidig med at de hjemmetrænede og derfor skrev man ind i den politiske aftale:

"Tydeliggørelse i vejledning nr. 3 til serviceloven, via henvisning til Undervisningsministeriets regler, af at elever, der hjemmeundervises, ikke er bundet til at skulle modtage undervisning i det antal timer, som gives i folkeskolen. Samtidigt tydeliggøres reglerne, så det klart fremgår, at der ikke kan ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for timer, som bruges på hjemme- undervisning, jf. Højesterets dom af 19. august 2014 og Ankestyrelsens principafgørelse nr. 69-14.

Omvendt betyder det ikke, at der ikke vil kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste på fuld tid til forældre, der hjemmetræner, også når barnet eller den unge samtidig hjemmeundervises, hvis betingelserne i servicelovens § 42 i øvrigt er opfyldt, men afgørelsen skal altid ske på baggrund af en konkret og individuel vurdering af omfanget af hjemmetræning og familien og barnets øvrige situation."

Det fremgår af Ankestyrelsens principafgørelse 95-17:
Forældre, som kommunen har godkendt til at hjemmetræne deres barn, kan få hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste for den tid, der anvendes til hjemmetræningen, hvis de almindelige betingelser for dækning af tabt arbejdsfortjeneste er opfyldt, herunder at hjemmetræningen medfører et indtægtstab.
Derudover skal kommunen forholde sig til, om der er yderligere behov, der kan begrunde bevilling af tabt arbejdsfortjeneste.

Hjernebarnet har fire eksempler på fejlfortolkninger af kommunerne:

1)En familie med to børn - mor er sygeplejerske med skiftende arbejdstider, far er ansat i et privatfirma. Deres yngste barn er for tidligt fødte børn og har multiple funktionsnedsættelser. Han går i en almen integreret institution, men kan ikke følge med de andre børn. Han udtrættes hurtigt både fysisk og mentalt og har også svært ved at indgå i de sociale sammenhænge bl.a. fordi hans sprog ikke er aldersvarende. Det bliver i stigende grad svært for familien at fastholde to fuldtidsstillinger med skiftende arbejdstider, hvis de skal varetage deres søns behov og samtidig fastholde deres arbejde. De beslutter derfor, at mor skal gå ned i arbejdstid fra 37 timer til 24 timer, fordi barnet ikke fungerer i dagtilbuddet på fuldtid. De modtager ingen vejledning fra hverken hospital, dagtilbud eller kommune om muligheden for tabt arbejdsfortjeneste – til trods for den skærpede vejledningspligt på det sociale område.

Da de beslutter sig for at hjemmetræne deres barn, er det altså 24 timers tabt arbejdsfortjeneste som der tages udgangspunkt i. Da barnet starter i skole på 19 timer, nedsættes tabt arbejdsfortjeneste til 5 timer til trods for at forældrene fortsætter med at hjemmetræne deres barn på fuldtid. Her sagsbehandler kommunen forkert. Det er tilladt at hjemmetræne, når det er i barnets tarv og for dette barn, som har brug for en voksen ved sin side i alle vågne timer, er det i hans tarv at hjemmetræningen spredes ud over hele dagen og aftenen. Der bør derfor ikke være lovhjemmel til at trække forælderen i tabt arbejdsfortjeneste. Hjemmetræning for nogen børn handler om dagligdags rutiner, som de ikke indlærer på lige fod med deres jævnaldrende. På nuværende tidspunkt er barnet 10 år og kan ikke drive sin egen udvikling. Han har brug for træning for at udvikle sig og guidning af en voksen i alle sine vågne timer. Han kan ikke selv initiere en leg og bliver selvdestruktiv eller passiv, såfremt han ikke guides. Han kan fx

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

ikke, som hans søster kunne i hans alder, selvstændigt tage tøj af og på og han har brug for 100 % hjælp til personlig hygiejne og kan heller ikke falde i søvn selv. Han skal altså guides igennem alt – fra rutiner omkring måltider, rutiner i forbindelse med at forlade hjemmet/komme hjem, rutiner omkring personlig hygiejne og ikke mindst leg og fritid, som han kun kan deltage i, såfremt han guides til meningsfulde aktiviteter. Hans skoletid er nu pga. Udtrætning nedsat til 15 timer og forælderen modtager nu 9 timers tabt arbejdsfortjeneste. Altså benytter man sig fortsat af samme fortolkning, nemlig at forælderen max. kan modtage 24 timers tabt arbejdsfortjeneste, hvor skoletiden skal fratrækkes.

Familien er i trivsel, da barnet gennem hjemmetræning har en god hverdag og barnet udvikler sig støt og roligt i eget tempo. Udviklingen kommer, fordi forældrene har de relevante redskaber til at træne deres barn og har tiden til at gøre det i. Derfor kan han også fastholdes meningsfuldt i et skoletilbud på 15 timer.
Pga. fejlfortolkning af lovgivningen fra barnets kommune, så modtager forælderen kun 9 timers tabt arbejdsfortjeneste. Kommunen yder støtte til hjemmetræningen med materialer og hjælper, og anerkender at familien hjemmetræner fuldtid. Familien har klaget over den manglende vejledning om tabt arbejdsfortjeneste, da mor gik ned i tid i barnets tidlige leveår. Til trods for at forældrene har klaget over den manglende vejledning, retter kommunen ikke op på tabt arbejdsfortjeneste fra 24 til 37 timer.
Man anerkender at familien hjemmetræner på fuldtid ved at dække deres hjemmetræningsudgifter, men anerkender ikke at forælderen skal have fuld tabt arbejdsfortjeneste.

Barnet trænes over hele dagen. Træning leges ind, som kommunen ved, hvor barnet understøttes og guides igennem en almindelig hverdag. Træning er placeret i blokke fra barnet står op til barnet går i seng. Det er ikke muligt for den hjemmetrænende forælder at have et arbejde ved siden af hjemmetræningen, da barnet ikke kan puttes ind i et skema som gør, at forælderen kan arbejde som sygeplejerske ved siden af. Barnet magter 15 timer udenfor hjemmet. I resten af tiden, har barnet brug for at være hjemme. Barnet har brug for træningen, så barnet kan udvikle sig og have en meningsfuld hverdag. Forælderen har et indtægtstab, da hun hjemmetræner sin søn, følger ham til og fra skole og i øvrigt er sammen med ham altid. Hvis hun skulle arbejde som sygeplejerske, ville hun ingen ledige timer have i døgnet til sig selv, sit andet barn og sin mand.

2) Forælderen arbejder som jordemoder og hjemmetræner samtidig. Kommunen mener ikke forælderen kan få tabt arbejdsfortjeneste for de timer som hun har nattevagter, fordi hun træner sit barn i dagtimerne. Kommunen mener at hun bare kan gå på nattevagter samtidig med at hun hjemmetræner sit barn i dagtimerne. Det vil sige at denne mor ingen muligheder har for at sove, men skal arbejde i døgndrift, dels med hjemmetræning og dels med nattevagter. Forælderen kan dokumentere, at hun lider et indtægtstab, idet hendes arbejdsgiver fratrækker de timer hun ikke kan arbejde på grund af hjemmetræningen.
3) Forælderens arbejdstid er fra 9.00-14.00 - forælderen kan ikke arbejde i dette tidsrum, fordi barnet hjemmetrænes i dette tidsrum. Her påstår kommunen, at forælderen kan tage arbejde fra kl. 14.00-16.00 og kan derfor kun få tabt arbejdsfortjeneste i tidsrummet 9.00- 14.00. Men forælderens arbejdsplads kan ikke tilbyde forælderen at arbejde i dette tidsrum, da det ikke er der arbejdstiden er tilrettelagt for hendes arbejde.

4) Forælderen har skiftende arbejdstider som sygeplejerske, her vil kommunen kun bevilge tabt arbejdsfortjeneste efter forælderens vagtskema over 5 uger, hvor kommunen mener at forælderen ikke kan arbejde. Selvom forælderen er godkendt til at træne 10 timer om ugen. Kommunen mener at selvom forælderen har et dokumenteret indtægtstab, så er forælderen ikke berettiget til tabt arbejdsfortjeneste.
Berettigelsen til tabt arbejdsfortjeneste må bero på, om borgeren lider et indtægtstab som følge af hjemmetræningen. Tidspunktet på dagen, hvor der trænes, er således ikke afgørende for om forælderen er berettiget til tabt arbejdsfortjeneste. Det kan på ingen måde være hensigten med hjemmetræningen, at børnene skal trænes om natten, for at forældrene kan gå på arbejdet om dagen.

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

Afslutningsvist er Hjernebarnet nødsaget til igen at gøre Social- og Ældreministeriet opmærksom på Rapport om retssikkerhed for børn, der hjemmetræner, udarbejdet af Embedsværket i oktober 2021. Her er det helt tydeligt at retssikkerheden i hjemmetræningssagerne er alvorlig udfordret. Det ses også af de høje omgørelsesprocenter jf. Ankestyrelsens tal fra 2016 – 2022.

Hvis intentionen med hjemmetræningsreglerne skal lykkes til barnets bedste, bør der gennemføres en lovændring, så det bliver nemmere for forældre at få godkendt en hjemmetræningsordning og ikke være i konstant sagsbehandling, når man har fået sin bevilling, så forældrenes tid kan bruges på barnet og hjemmetræningen og ikke på administrativt arbejde til kommunen. Mere tillid og mindre kontrol vil have stor betydning for retssikkerheden i hjemmetræningsordningen. Det kan gennemføres, da kommunerne i forvejen har godkendt forældrene via børneudredning, fører opfølgning- og tilsyn minimum to gange årligt, og alle hjemmetræningsudgifter skal ansøges og dokumenteres.

Følgende fremgår af forslag til Barnets Lov, § 2, stk. 2.:
Hjælp og støtte efter denne lov skal ydes med afsæt i barnets eller den unges perspektiv, ressourcer og behov med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste. Hjælp og støtte skal, i det omfang det er relevant for det enkelte barn eller den enkelte unge, tilrettelægges med henblik på at:
1) Sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer, blandt andet til at indgå i sociale relationer og netværk.
2) Fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel.
3) Understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse.
4) Forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv.
5) Sikre kontinuitet i opvæksten og et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer til voksne, bl.a. ved at understøtte barnets eller den unges familiemæssige relationer og øvrige netværk.

Hjernebarnet vil gerne understrege, at ovenstående tegner et meget præcist billede af forældrenes formål med hjemmetræningsreglerne. Det ser vi meget gerne politisk opbakning til at bibeholde. Det kræver dog en præcisering af reglerne som beskrevet ovenfor, så hjemmetræningsreglerne kan bruges til fordel for børn og unge med nedsat funktionsevne og deres familier.

På vegne af forældre og børn i Hjernebarnet,
Venlig Hilsen
Margit Jonsson og Nina Reffstrup

HJERNE BARNET

Hjernebarnet
CVR: 32 03 63 33 - Mobil telefon: 20 86 08 78 - mail: hjemmetraening@hjernebarnet.dk

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt til cap@sm.dk, p-boern@sm.dk og masz@sm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 9132 5701
EMTH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 22/01419-2

24. JUNI 2022

HØRINGSSVAR VEDRØRENDE UDKAST TIL FORSLAG TIL BARNETS LOV OG FØLGELOVFORSLAGET

Social- og Ældreministeriet har ved e-mails af 25. maj 2022 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til barnets lov (i det følgende "udkastet til barnets lov") og til lov om ændring af serviceloven, retssikkerhedsloven og forskellige andre love (i det følgende "udkastet til følgelovforslaget").

Instituttet sender et fælles høringssvar til de to lovudkast, da de vedrører nært beslægtede emner.

Instituttet bemærker indledningsvis, at høringsfristen har været yderst kort. Høringsparterne har haft 20 arbejdsdage til at kommentere på to lovudkast, der til sammen fylder næsten 1.400 sider. Den korte frist er beklagelig henset til de væsentlige ændringer af reglerne om udsatte børn og børn med handicap, som regeringen foreslår, og som fortjener grundigere overvejelser, end hvad der har været tid til.

Instituttet har følgende bemærkninger:

1 SAMMENFATNING

Ministeriets udkast til barnets lov og følgelovforslaget indeholder flere gode tiltag, som vil styrke børns rettigheder. Her kan for eksempel fremhæves de mere fleksible regler om undersøgelser og indsatser over for barnet, det øgede fokus på negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter og afstigmatiseringen i lovens sprogbrug.

Instituttet vurderer dog, at udkastet til barnets lov og følgelovforslaget også skaber en række nye udfordringer for børn og unges rettigheder. Instituttet vil dette høringssvar fremhæve tre områder.

For det første skaber udkastet til barnets lov og følgelovforslaget flere muligheder for at gøre indgreb i barnets og forældrenes ret til

familieliv, hvorved retten til familieliv sættes under yderligere pres. Denne tendens er problematisk set ud fra et rettighedsperspektiv, især fordi udkastet til barnets lov kun indeholder sporadiske forbedringer af forældrenes ret til støtte til at udøve forældrerollen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler i den forbindelse:

- At ministeriet undlader at fremsætte forslaget i udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 2, om at gøre det muligt at træffe afgørelse om tvangsbortadoption inden barnets fødsel.
- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs § 70, så kommunen i sin indstilling til børne- og ungeudvalget skal redegøre for sine overvejelser om at bruge mindre indgribende foranstaltninger, såsom permanent anbringelse, i stedet for at tvangsbortadoptere barnet.
- At ministeriet ændrer udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 8, om børns ret til at anmode Familieretshuset om at iværksætte en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og dets slægt til også at omfatte andre adoptionsformer og yngre børn, for eksempel børn ned til 10 år.
- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så forældrenes ret til støtte styrkes. Det kan for eksempel ske ved at forpligte kommunerne til løbende at tilbyde forældrene en støtteperson, hvis forældrene hidtil har afslået dette tilbud, eller at fastsætte forældrehandleplaner i andre tilfælde end ved anbringelse af barnet uden for hjemmet.
- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så loven sikrer barnets og plejeforældrenes ret til familieliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan for eksempel ske ved at tildele plejeforældrene partsrettigheder i forhold til barnets sag, såsom ret til at klage over afgørelser vedrørende barnets forhold, i længerevarende anbringelser, hvor barnets tilknytning til plejeforældrene er afgørende for dets trivsel og udvikling.

For det andet er det bekymrende, at udkastet til barnets lov afskaffer flere af de retsgarantier for barnet, som er blevet indført i de senere år for at sikre børn en bedre beskyttelse mod overgreb. Efter instituttets opfattelse må det være muligt at finde en bedre balance mellem hensynet til barnets ret til omsorg og beskyttelse og kommunernes behov for fleksibilitet.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler i den forbindelse:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs §§ 20-23, så det sikres, at børneudredningen ikke trækker uforholdsmæssigt ud.
- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs § 95, så der fortsat vil gælde krav om, at kommunen med højst seks måneders mellemrum skal revurdere indsatsen og handleplanen og skal besøge og tale med barnet på anbringelsesstedet mindst to gange om året.
- At ministeriet ændrer barnets lov, så der fortsat stilles krav til, hvornår en samtale med barnet som minimum skal afholdes.
- At ministeriet overvejer, om aldersgrænsen i udkastet til barnets lovs § 41 for barnets ret til at søge psykologbehandling uden forældrenes samtykke sænkes, for eksempel til 10 år.

For det tredje indebærer udkastet til barnets lov ikke nogen indholdsmæssige ændringer af reglerne om støtte til børn og unge med handicap og deres familier. Instituttet vurderer, at der er områder, hvor børn med handicaps rettigheder kan styrkes i udkastet til barnets lov. Der er ikke tale om en udtømmende opregning.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler i den forbindelse:

- At ministeriet præciserer bemærkningerne til barnets lovs § 5, stk. 4, så det tydeliggøres, at børn med psykiske handicap som den klare hovedregel også skal inddrages direkte, og hvornår denne hovedregel undtagelsesvis vil kunne fraviges.
- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så børn med handicap tillægges ret til at klage til Ankestyrelsen vedrørende handicapkompenserende indsatser.

2 BARNETS RET TIL FAMILIELIV BØR BESKYTTES BEDRE

Udkastene til barnets lov og følgelovforslaget indeholder en lang række forslag, som vil gøre det muligt at foretage flere og større indgreb i retten til familieliv. Det drejer sig navnlig om følgende forslag:

- Mulighed for at træffe afgørelse om anbringelse med eller uden forældrenes samtykke inden barnets fødsel (udkastet til barnets lovs § 46, stk. 4, og § 49)
- Mulighed for at træffe afgørelse om tvangsbortadoption inden barnets fødsel (udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 2)
- Pligt for kommunen til at underrette børne- og ungeudvalget, hvis den indstiller at anbringe et barn helt eller delvist på grund af omsorgssvigt, vold eller overgreb og samtidig undlader at

anbringe barnets søskende under 15 år (det såkaldte følg-eller-forklar-princip) (udkastet til barnets lovs § 51, stk. 3-4)
- Pligt for kommunen til at overveje permanent anbringelse af børn (udkastet til barnets lovs § 50, stk. 7)
- Pligt for kommunen til at overveje tvangsbortadoption ved anbringelse af barnet (udkastet til barnets lovs § 69, stk. 1)
- Pligt for kommunen til at overveje tvangsbortadoption i tilfælde, hvor forældre, hvis børn er anbragt eller bortadopteret, venter et nyt barn (udkastet til barnets lovs § 69, stk. 2)
- Styrket vejledningsindsats over for kommunerne om brugen af tvangsbortadoptionsreglerne (udkastet til barnets lovs § 71)
- Ret for barnet til at anmode om at blive anbragt (udkastet til barnets lovs § 48)
- Ret for barnet til at anmode om at blive permanent anbragt (udkastet til barnets lovs § 68)
- Ret for barnet til at anmode om at få samvær med forældrene suspenderet (udkastet til barnets lovs § 103, stk. 2)
- Ret til second opinion fra Ankestyrelsen ved hjemgivelse af barnet til sine forældre (udkastet til barnets lovs § 101)
- Aldersgrænse sænkes til 10 år for børns ret til at klage over hjemgivelse (udkastet til barnets lovs § 145, stk. 1, nr. 6)

Instituttet har ikke grundlag for at konkludere, at disse forslag set hver for sig vil bringe Danmark på kant med vores menneskeretlige forpligtelser (med undtagelse af forslaget om at gøre det muligt at træffe beslutning om tvangsbortadoption inden fødslen, jf. nærmere nedenfor). Efter instituttets vurdering vil udkastet til barnets lov imidlertid som helhed sætte retten til familieliv under yderligere pres.

Dette skal ses i sammenhæng med, at udkastet til barnets lov kun lægger op til sporadiske forbedringer af forældrenes ret til støtte. Det drejer sig navnlig om obligatoriske forældrehandleplaner (udkastet til barnets lovs § 77, stk. 2-3), familieanbringelser (udkastet til barnets lovs § 32, stk. 1, nr. 6), initiativret for adopterede børn til at få kontakt til deres slægt (udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 8) og oprettelse af familiehuse (ansøgningspulje). Undersøgelser har vist, at forældre jævnligt ikke får den støtte, de har krav på,[1] hvilket vil kunne resultere i,

[1] Institut for Menneskerettigheder, Samarbejde omkring det anbragte barn: En spørgeundersøgelse blandt § 54-støttepersoner, notat, januar 2019 og Ankestyrelsen, Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt, rapport, april 2021.

at deres børn bliver eller forbliver anbragt uden for hjemmet. Det vil især kunne ramme forældre og børn med handicap.[2]

Derfor anbefaler instituttet, at barnets og forældrenes ret til familieliv styrkes i barnets lov. Instituttet peger i det følgende på nogle konkrete punkter, hvor det kan ske.

Menneskeretten

Retten til familieliv er en fundamental menneskerettighed, som er beskyttet i alle de menneskeretskonventioner, Danmark har tiltrådt, navnlig Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, FN's Børnekonventions artikel 9 og 16, FN's Handicapkonventions artikel 22 og 23 og EU's Charter om grundlæggende rettigheders artikel 7.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har en langvarig praksis for, at adskillelse af barnet og dets forældre som hovedregel skal være en midlertidig foranstaltning, og barnet og forældrene har ret til støtte med henblik på at genforene familien.[3]

Myndighederne skal have overvejet, om alternative foranstaltninger vil være tilstrækkelige, inden de adskiller familien.[4] Myndighederne må desuden kun træffe beslutning om at adskille familien allerede ved barnets fødsel, hvis der foreligger ekstraordinære omstændigheder.[5]

Børn bør ikke tvangsbortadopteres inden fødslen

Ministeriet foreslår at ændre adoptionsloven, så det bliver muligt at træffe afgørelse om tvangsbortadoption inden barnets fødsel, jf. udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 2. Forslaget er navnlig begrundet i et ønske om, at barnet straks skal kunne komme til sin adoptivfamilie uden først at skulle anbringes i en plejefamilie, jf. udkastet til følgelovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.1.2.

Det er instituttets vurdering, at forslaget vil bringe Danmark på kant med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og

---

[2] Institut for Menneskerettigheder, Ret til at være forældre, rapport, maj 2014.
[3] Menneskerettighedsdomstolens storkammerdom af 24. marts 1988 i Olsson mod Sverige (nr. 1), præmis 81 og storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 207.
[4] Menneskerettighedsdomstolens dom af 26. februar 2002 i Kutzner mod Tyskland, præmis 75.
[5] Menneskerettighedsdomstolens storkammerdom af 12. juli 2001 i K og T mod Finland, præmis 168.

resultere i konkrete sager, hvor barnets og forældrenes ret til familieliv krænkes. Instituttet anbefaler derfor, at forslaget trækkes tilbage.

Instituttets vurdering bygger på de høje krav til beslutningsprocessen, som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol stiller i sager om tvangsbortadoption. De høje krav afspejler, at der er tale om det mest vidtgående og definitive indgreb i retten til familieliv, som staten har til rådighed. Derfor har Domstolen fastslået, at tvangsbortadoption kun er tilladt under meget ekstraordinære omstændigheder ("very exceptional circumstances").[6] Domstolen stiller blandt andet krav om, at der skal foreligge relevante og aktuelle oplysninger om barnet og om dets relation til sine forældre. Instituttet vurderer, at det vil være yderst vanskeligt at leve op til disse krav, hvis beslutningen om tvangsbortadoption træffes inden fødslen.

Domstolen udtalte eksempelvis i storkammerdommen i Strand Lobben-sagen, at Norge havde krænket moderens og barnets ret til familieliv, hovedsageligt fordi beviserne for moderens manglende forældreevne var utilstrækkelige, da barnets og moderens begrænsede samvær gjorde det vanskeligt at vurdere deres tilknytning til hinanden, og da ekspertudtalelserne var to år gamle. Derudover lagde Domstolen vægt på, at en central del af begrundelsen for at tvangsbortadoptere barnet var, at barnet var sårbart, men at de norske domstole ikke tog stilling til, om barnet stadigvæk var det.[7] Træffes beslutningen inden fødslen, vil der i sagens natur ikke foreligge nogen oplysninger om barnets samvær med og tilknytning til sine forældre, og der vil heller ikke foreligge nærmere oplysninger om dets sårbarhed, behov og lignende. Ministeriet anerkender selv, at afgørelsen vil blive truffet på et ufuldstændigt grundlag, da der hverken vil foreligge oplysninger om barnet eller relationen mellem barn og forældre, jf. følgelovforslagets almindelige bemærkninger punkt 2.1.3.

Ministeriet anfører, at afgørelsen om tvangsadoption inden fødslen kun vil kunne træffes under "helt særlige omstændigheder". Ministeriet beskriver, hvornår bestemmelsen vil kunne anvendes i de almindelige bemærkninger punkt 2.1.3, men beskrivelsen af anvendelsesområdet er så bred, at bestemmelsen vil omfatte langt de fleste sager, hvor tvangsbortadoption i dag overvejes. De fleste af de nuværende sager er således kendetegnet ved, at forældrene har mentale eller psykiske handicaps, har andre anbragte eller bortadopterede børn og/eller trods

[6] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 207.
[7] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 221-225.

støtte ikke har udvist interesse for eller evne til at udvikle deres forældreevne. Som ministeriet udlægger bestemmelsen i lovforslagets bemærkninger, vil den ikke kun omfatte de helt særlige tilfælde, men langt de fleste sager, hvor tvangsbortadoption i dag bruges. Dette øger risikoen for, at bestemmelsen vil krænke barnets eller forældrenes ret til familieliv.

Efter instituttets vurdering vil det hensyn, reglerne skal varetage – at undgå at barnet først skal anbringes i en plejefamilie – ikke være tilstrækkeligt tungtvejende til, at det kan begrunde, at der træffes en så vidtgående afgørelse om tvangsbortadoption på et ufuldstændigt grundlag. Kommunerne har allerede værktøjer til rådighed, som giver dem mulighed for at skabe tryghed og stabilitet omkring barnet fra fødslen, for eksempel ved at bestemme, at et barn, der er under 1 år gammelt, skal være anbragt i tre år uden mulighed for genbehandling, jf. servicelovens § 62, stk. 5, og udkastet til barnets lovs § 50, stk. 5, 2. pkt. Ministeriet erkender også, at selv i de sager, hvor der træffes afgørelse om tvangsbortadoption inden fødslen, kan det være nødvendigt at anbringe barnet i en kortere periode inden adoptionen, blandt andet fordi det først er muligt at vælge en adoptivfamilie efter fødslen, hvilket i nogle tilfælde vil kunne tage tid, jf. følgelovforslagets specielle bemærkninger til § 4, nr. 2.

Ministeriets egen vurdering af bestemmelsens forenelighed med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN's Børnekonvention forekommer overfladisk og utilstrækkelig henset til, hvor vidtgående forslaget er, jf. følgelovforslagets almindelige bemærkninger punkt 3.2. Ministeriet hæfter sig ved, at der ikke foreligger nogen sager fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om beslutninger truffet om tvangsbortadoption inden fødslen. Domstolen har imidlertid behandlet flere sager om tvangsanbringelse af børn umiddelbart efter fødslen.[8] Domstolen har udtalt, at et sådant indgreb kræver ekstraordinært tvingende grunde ("extraordinary compelling reasons").[9] Dette må gøre sig gældende med endnu større styrke for beslutninger om tvangsbortadoption inden fødslen, da det er et mere vidtgående og definitivt indgreb i retten til familieliv.

Ministeriets udlægning af Menneskerettighedsdomstolen praksis er desuden misvisende. Ministeriet anfører, at "Domstolen har […]

---

[8] Denne retspraksis er beskrevet i udkastet til barnets lovs almindelige bemærkninger punkt 5.1.1.1 i relation til spørgsmålet om afgørelse om tvangsanbringelse af barnet inden fødslen.

[9] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerdom af 12. juli 2001 i K og T mod Finland, præmis 168.

understreget, at myndighederne under alle omstændigheder har pligt til at træffe afgørelse om adoption ud fra, hvad der vil være den bedste løsning for barnet", og henviser til Strand Lobben-dommens[10] præmis 208. Ministeriet undlader at nævne, at Domstolen i dommens præmis 220 netop kritiserede de norske myndigheder for ensidigt at fokusere på barnets interesser uden at forsøge at forlige barnets og forældrenes interesser og for ikke seriøst at overveje muligheden for, at barnet kunne genforenes med sine forældre.

Efter instituttets opfattelse vil der således være væsentlig risiko for, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vil fastslå, at en afgørelse om tvangsbortadoption truffet inden fødslen vil udgøre en krænkelse af barnets og forældrenes ret til familieliv, idet en sådan afgørelse vil hvile på et ufuldstændigt grundlag, hvor der både mangler viden om barnet og om barnets relation til sine forældre, og idet kommunerne allerede har værktøjer til rådighed, som giver dem mulighed for at skabe tryghed og stabilitet omkring barnet fra fødslen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet undlader at fremsætte forslaget i udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 2, om at gøre det muligt at træffe afgørelse om tvangsbortadoption inden barnets fødsel.

Alternativer til tvangsbortadoption bør overvejes

Det er i dag reguleret i servicelovens § 68 e, stk. 2, hvilke oplysninger og dokumenter kommunen skal vedlægge, når den indstiller til børne- og ungeudvalget, at et barn skal tvangsbortadopteres. Ministeriet foreslår at videreføre denne bestemmelse med en tilføjelse om, at indstillingen fremover også skal indeholde en redegørelse for kommunens arbejde med og overvejelser om at hjemgive barnet, jf. udkastet til barnets lovs § 70, stk. 2, nr. 5.

Udkastet til barnets lovs § 70, stk. 2, nr. 5, hviler på den forkerte opfattelse, at menneskeretten kræver, at myndighederne til enhver tid og i alle sager skal arbejde for at hjemgive barnet. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har i flere sager udtalt, at myndighederne ikke er forpligtede til at arbejde for hjemgivelse, hvis dette må formodes at ville skade barnet.[11] Det kan udgøre en krænkelse af Den

[10] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge.
[11] Menneskerettighedsdomstolens dom af 26. april 2018 i Mohamed Hasan mod Norge, præmis 150 og storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 207.

Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, hvis der træffes afgørelse om adoption, som er blevet nødvendig for barnet, fordi kommunen har undladt at give den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under en forudgående anbringelse.[12] Det er dog helt særlige tilfælde. Det giver ikke mening for alle tvangsadoptionssager at forlange en redegørelse for myndighedernes arbejde med og overvejelser om at hjemgive barnet. Hjemgivelse vil stort set aldrig være et muligt alternativ, når en sag er nået til det punkt, hvor en kommune overvejer tvangsadoption.

Den foreslåede § 70, stk. 2, nr. 5, bliver således et formalistisk krav til myndighederne, fordi kravet om at redegøre for overvejelser om og arbejdet med hjemgivelse ikke vil være relevant i langt de fleste tvangsadoptionssager. Det vil således ikke give den tiltænkte beskyttelse af retten til familieliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Derimod er det nødvendigt for at beskytte retten til familieliv for både børn og forældre, at myndighederne i en indstilling til adoption begrunder, hvorfor mindre indgribende foranstaltninger vurderes til at være utilstrækkelige for at sikre barnets bedste. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fastslået som principper for en tvangsbortadoption, at de nationale myndigheder skal overveje mindre indgribende alternativer, inden de beslutter at gøre brug af det mest definitive indgreb i barnets ret til familieliv.

Domstolen har konkret udtalt, at når drastiske indgreb i retten til familieliv overvejes, så skal myndighederne undersøge, om mindre indgribende foranstaltninger vil være tilstrækkelige.[13] I en enstemmig storkammerdom fra december 2021 problematiserede Domstolen, at de norske myndigheders begrundelse for at tvangsbortadoptere et barn alene handlede om konsekvenserne ved at hjemgive barnet til dets forældre i stedet for at tage stilling til, om det var nødvendigt at afbryde al kontakt mellem barnet og dets forældre, som var det egentlige valg, myndighederne stod overfor.[14]

---

[12] Menneskerettighedsdomstolens storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 208.
[13] Menneskerettighedsdomstolens storkammerdom af 12. juli 2001 i K og T mod Finland, præmis 168. Se også Domstolens dom af 26. februar 2002 i Kutzner mod Tyskland, præmis 75 og storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 207.
[14] Menneskerettighedsdomstolens storkammerdom af 10. december 2021 i Abdi Ibrahim mod Norge, præmis 153. Se også Domstolens

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs § 70, så kommunen i sin indstilling til børne- og ungeudvalget skal redegøre for sine overvejelser om at bruge mindre indgribende foranstaltninger, såsom permanent anbringelse, i stedet for at tvangsbortadoptere barnet.

Adopterede børns mulighed for kontakt med deres slægt

Instituttet anser det for positivt, at ministeriet foreslår at give adopterede børn ret til at anmode Familieretshuset om, at der iværksættes en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og dets slægt, jf. udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 8.

FN's Børnekonventions artikel 7 og 8 sikrer barnets ret til at kende sine forældre og til identitet, og retten til privatliv i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 indbefatter også retten til identitet og til at kende sine forældre.[15]

Ministeriets forslag begrænser sig dog til kun at gælde for børn, der er adopteret gennem en national fremmedadoption efter adoptionslovens § 4 a, stk. 1, og som er fyldt 12 år.

Begrundelsen for at begrænse denne rettighed til fremmedadoptioner er, at der er som udgangspunkt er tale om anonyme adoptioner, hvor barnet ikke vil kende eller have kontakt med sin slægt. Ved andre adoptionsformer, såsom familie- og plejefamilieadoptioner, vil barnet typisk kende sin slægt, jf. følgelovforslagets specielle bemærkninger til § 4, nr. 8. Efter instituttets opfattelse vil den nye rettighed imidlertid også være relevant for børn, som kender deres slægt, men som har svært ved selv at skabe kontakt til dem.

Begrundelsen for at begrænse denne rettighed til børn, som er fyldt 12 år, er den mulige følelsesmæssige kompleksitet, processen vil kunne rumme, og hvordan den vil kunne påvirke barnet, jf. følgelovforslagets specielle bemærkninger til § 4, nr. 8. Ministeriet foreslår dog samtidig at sænke aldersgrænsen fra 12 år til 10 år for barnets ret til at klage over forskellige beslutninger, blandt andet hjemgivelse af barnet til dets forældre, jf. udkastet til barnets lovs § 145, stk. 1. Sådanne beslutninger

---

storkammerdom af 10. september 2019 i Strand Lobben m.fl. mod Norge, præmis 209.

[15] Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols storkammerdom af 13. februar 2003 i Odièvre mod Frankrig, præmis 29.

må også være svære for barnet, og lovudkastene indeholder ikke nogen begrundelse for, hvorfor aldersgrænserne skal være forskellige.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til følgelovforslagets § 4, nr. 8, om børns ret til at anmode Familieretshuset om at iværksætte en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og dets slægt til også at omfatte andre adoptionsformer og yngre børn, for eksempel børn ned til 10 år.

Forældrenes ret til støtte bør sikres

Udkastet til barnets lov vil generelt videreføre de gældende regler i serviceloven om forældrenes ret til støtte til at udøve forældrerollen. Det eneste nye for forældrene er obligatoriske forældrehandleplaner (udkastet til barnets lovs § 77, stk. 2-3), familieanbringelser (udkastet til barnets lovs § 32, stk. 1, nr. 6) og oprettelse af familiehuse (pulje).

Instituttet finder det bekymrende, at udkastet til barnets lov og følgelovforslaget indeholder flere forslag, der vil muliggøre yderligere indgreb i barnets og forældrenes ret til familieliv, og som ikke modsvares af en tilsvarende forbedret støtte til forældrene.

Instituttets og Ankestyrelsens undersøgelser har vist, at forældre ikke altid får den støtte, de har ret til.[16] Derfor er der behov for at styrke forældrenes ret til støtte.

Det kan for eksempel ske ved, at kommunerne forpligtes til at gentage tilbuddet om en støtteperson efter servicelovens § 54, stk. 1, og udkastet til barnets lovs § 75 til forældrene noget tid efter barnets anbringelse uden for hjemmet, hvis forældrene har afslået tilbuddet om en støtteperson i forbindelse med anbringelsen. Støttepersonen er en væsentlig del af forældrenes ret til støtte efter serviceloven og barnets lov. Alligevel er der mange sager, hvor kommunen ikke tilbyder en støtteperson, eller den tilbydes længe efter anbringelsen har fundet sted, ligesom en del forældre tilsyneladende afslår tilbuddet, selv når de får det. Det skyldes formentlig blandt andet, at nogle forældre er i chok og derfor ikke samarbejder med kommunen i tiden omkring beslutningen om anbringelse af barnet. Vedholdenhed er således vigtigt i dialogen med forældrene, herunder omkring at tage imod en

[16] Institut for Menneskerettigheder, Samarbejde omkring det anbragte barn: En spørgeundersøgelse blandt § 54-støttepersoner, notat, januar 2019 og Ankestyrelsen, Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt, rapport, april 2021.

støtteperson.[17] Derfor vil det være hensigtsmæssigt, at forældrene får tilbuddet igen efter en passende betænkningsperiode.

Et andet område, hvor støtten til forældrene kan styrkes, er forældrehandleplanen. Ifølge udkastet til barnets lovs § 77, stk. 1, skal kommunen fastsætte en forældrehandleplan, når den iværksætter støtte til forældrene efter §§ 75 eller 76. Udkastet til barnets lovs §§ 75 og 76 pålægger imidlertid kun kommunerne at tilbyde forældrene støtte i forbindelse med barnets anbringelse uden for hjemmet. Det kunne overvejes at ændre udkastet til § 77 sådan, at kommunen også i andre tilfælde skal fastsætte forældrehandleplaner, hvor det er relevant, for eksempel for at undgå en anbringelse af barnet.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så forældrenes ret til støtte styrkes. Det kan for eksempel ske ved at forpligte kommunerne til løbende at tilbyde forældrene en støtteperson, hvis forældrene hidtil har afslået dette tilbud, eller at fastsætte forældrehandleplaner i andre tilfælde end ved anbringelse af barnet uden for hjemmet.

Plejeforældre bør tildeles partsrettigheder i visse sager

I dansk ret har der ikke været tradition for at anerkende plejefamiliers ret til familieliv med og rettigheder i forhold til deres plejebarn.[18] Det står i kontrast til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis, hvori det er fastslået, at barnet og plejeforældre kan opnå et beskyttet familieliv i Menneskerettighedskonventionens artikel 8's forstand.[19]

I en konkret sag anså Menneskerettighedsdomstolen et familieliv for at være opstået efter, at barnet havde boet hos plejefamilien i blot 19 måneder fra barnets fødsel.[20] Varigheden af familielivet er blot én faktor i vurderingen af, om familielivet er omfattet af konventionens artikel 8, og dommen er ikke udtryk for, at et beskyttet familieliv altid

[17] Ankestyrelsen, Støtte efter servicelovens § 54 til forældre, hvis barn er blevet anbragt, rapport, april 2021, side 14 og 16.
[18] Se navnlig Østre Landsrets dom af 4. oktober 2004 (UfR 2005.451) og Folketingets Ombudsmands beretning 1995 s. 408 ff. og 2008 s. 491 ff.
[19] Menneskerettighedsdomstolens dom af 27. april 2010 i Moretti og Benedetti mod Italien, præmis 48-52 og dom af 17. januar 2012 i Kopf og Liberda mod Østrig, præmis 34-37.
[20] Menneskerettighedsdomstolens dom af 27. april 2010 i Moretti og Benedetti mod Italien, præmis 48-52.

vil opstå efter 19 måneder. Dommen illustrerer dog, at et familieliv i artikel 8's forstand kan opstå på relativt kort tid, navnlig hvor der er en nær tilknytning mellem barnet og plejeforældrene, og plejeforældrene reelt varetager forældrerollen i forhold til barnet.

Udkastet til barnets lov bør ændres med henblik på at anerkende og sikre visse plejeforældres beskyttede familieliv, for eksempel ved at tildele plejeforældrene partsrettigheder i forbindelse med anbringelser, hvor der er opstået et stabilt og varigt familieliv imellem plejeforældrene og barnet.

Dette er navnlig relevant, hvor kommunen træffer afgørelse om at anbringe barnet permanent hos en plejefamilie, hvilket forudsætter, at barnet har været anbragt i tre år og har opnået en så stærk tilknytning til plejeforældrene, at det vil være af væsentlig betydning for barnets bedste at forblive på anbringelsesstedet, jf. servicelovens § 68 a, stk. 1, og udkastet til barnets lovs § 67, stk. 1.

Plejeforældre bør dog også kunne tillægges partsrettigheder i andre tilfælde, hvor det konkret må antages, at der eksisterer et beskyttet familieliv mellem barnet og plejeforældrene, for eksempel fordi barnet har været anbragt hos plejeforældrene over en længere årrække siden sin tidlige barndom.

Plejeforældrene bør i sådanne situationer navnlig have ret til at blive hørt om væsentlige afgørelser om barnets liv, at få begrundet sådanne afgørelser, at kunne klage samt at have ret til advokatbistand i de situationer, hvor barnet og de biologiske forældre allerede har ret hertil, for eksempel i forbindelse med beslutninger om at hjemgive barnet eller ændre anbringelsesstedet.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så loven sikrer barnets og plejeforældrenes ret til familieliv efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8. Det kan for eksempel ske ved at tildele plejeforældrene partsrettigheder i forhold til barnets sag, såsom ret til at klage over afgørelser vedrørende barnets forhold, i længerevarende anbringelser, hvor barnets tilknytning til plejeforældrene er afgørende for dets trivsel og udvikling.

3 BARNETS RETSGARANTIER BØR BEVARES

Institut for Menneskerettigheder finder det bekymrende, at udkastet til barnets lov på flere punkter svækker de retsgarantier, som skal sikre, at kommunerne drager omsorg for og beskytter børn mod overgreb. Dette gælder navnlig kravene om, at den børnefaglige undersøgelse (nu kaldet børneudredningen) skal foreligge inden for en bestemt tidsfrist, at kommunen skal følge op på iværksatte indsatser og besøge barnet fysisk med bestemte intervaller, og at samtaler med barnet skal finde sted på bestemte tidspunkter, såsom før der træffes afgørelse om at anbringe barnet uden barnets eller forældrenes samtykke.

Disse proceskrav er blevet skærpet flere gange inden for de seneste år på grund af sager om kommunalt svigt, såsom Tønder-sagen og Slagelse-sagen. En kulegravning af ti af disse sager gennemført af Ankestyrelsen i 2012 viste en række tværgående problemer, som gik igen i alle eller flere af sagerne, blandt andet manglende iværksættelse af relevante undersøgelser, manglende inddragelse af barnet og manglende børnesamtaler.[21] Disse problemer var en del af årsagen til, at børn og unge blev udsat for seksuelle, fysiske og psykiske overgreb, der kunne være undgået, hvis kommunerne havde ført deres lovpligtige tilsyn. Ankestyrelsens kulegravning medvirkede til, at der blev indført skærpede regler for at forebygge de alvorlige overgrebssager i den såkaldte Overgrebspakke i 2013.[22] Instituttet er bekymret for, at det foreliggende udkast til barnets lov fjerner en række af disse krav og dermed svækker barnets ret til omsorg og beskyttelse.

Instituttet anerkender, at nogle proceskrav kan være unødigt rigide i visse sager og have den uhensigtsmæssige effekt, at kommunerne eksempelvis afholder overflødige børnesamtaler bare for at kunne dokumentere, at lovens krav er opfyldt. Rigide proceskrav kan tage tid væk fra de sager, hvor der er et reelt behov for, at kommunerne fører et grundigt tilsyn. Det må imidlertid være muligt at finde en bedre balance mellem hensynet til barnets ret til omsorg og beskyttelse og kommunernes behov for fleksibilitet.

Menneskeretten

FN's børnekonventions artikel 19, stk. 1, bestemmer, at staterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler for at beskytte børn mod alle

---

[21] Ankestyrelsen, Kulegravning af sager om overgreb mod børn og unge, rapport, marts 2012, side 4-5.

[22] Lov nr. 496 af 21. maj 2013 om ændring af serviceloven (Beskyttelse af børn og unge mod overgreb mv.).

former for fysisk og psykisk vold, misbrug, vanrøgt, mishandling og udnyttelse, herunder seksuelt misbrug.

Tilsvarende forbyder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 enhver form for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har en omfattende retspraksis om statens pligt til at beskytte børn mod overgreb begået af deres forældre eller andre personer på deres anbringelsessted.[23] Danske domstole har i de senere år også afgjort en række sager om kommunalt svigt af børn og unge.[24]

Menneskerettighedsdomstolen har blandt andet udtalt, at staterne har en særlig forpligtelse til at beskytte anbragte børn mod umenneskelig og nedværdigende behandling, da anbragte børn er særligt sårbare og er i statens varetægt, og da artikel 3 er en af de mest grundlæggende menneskerettigheder.[25] Staterne er forpligtede til at forebygge og stoppe overgreb, som de er eller *burde være* bekendt med.[26] Dermed er myndighederne forpligtede til at føre tilsyn med anbragte børn, idet staten er ansvarlig for overgreb, den ville have opdaget, hvis den havde ført et tilstrækkeligt tilsyn.

Børneudredningen bør foreligge inden for en bestemt frist

Efter servicelovens § 50, stk. 7, skal den børnefaglige undersøgelse afsluttes senest fire måneder efter, at kommunen bliver opmærksom på, at barnet har behov for særlig støtte. Ministeriet foreslår, at der ikke skal gælde nogen frist for afslutningen af børneudredningen, der erstatter den børnefaglige undersøgelse. Forslaget er navnlig begrundet i, at nogle kommuner giver udtryk for, at den nugældende 4 måneders-frist resulterer i, at nogle undersøgelser trækker ud og tager længere tid end nødvendigt, blandt andet fordi fristens længde i sig selv skaber en forventning om en omfattende og langstrakt undersøgelse.[27]

---

[23] Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 5. udgave, 2020, side 349 ff. med henvisninger.
[24] For eksempel UfR 2017.3272Ø, UfR 2018.2013H, UfR 2018.3631Ø og UfR 2021.2254Ø.
[25] For eksempel Menneskerettighedsdomstolens dom af 3. september 2015 i M og M mod Kroatien, præmis 136.
[26] For eksempel Menneskerettighedsdomstolens dom af 26. november 2002 i E m.fl. mod Storbritannien, præmis 88 og 96.
[27] Regeringen og Kommunernes Landsforening, Afrapportering vedr. "Kulegravning" af reglerne på området for udsatte børn og unge, februar 2021, side 3.

Uden en konkret tidsfrist vil det imidlertid være vanskeligt for barnet og familien at holde kommunen op på, at udredningen skal færdiggøres inden for en bestemt tid. Desuden er der risiko for, at relevante og nødvendige støtteforanstaltningerne ikke iværksættes eller forsinkes, hvis udredningen tager længere tid at gennemføre. Manglende eller forsinkede undersøgelser var et af de gennemgående problemer i de sager om overgreb mod børn og unge, som Ankestyrelsen gennemgik i sin kulegravning af området i 2012.[28] Kommunerne overholder ikke den gældende 4 måneders-frist i 65 procent af sagerne, og i de sager, hvor fristen ikke er blevet overholdt, er fristen overskredet med mere end 3 måneder i 54 procent af sagerne.[29]

Instituttet er enig med regeringen i, at børneudredningen bør være mere fleksibel end den børnefaglige undersøgelse, så omfanget af undersøgelsen i højere grad kan tilpasses den enkelte sag. Der er imidlertid fortsat behov for garantier for, at undersøgelsen ikke trækker uforholdsmæssigt ud. Ministeriet kunne for eksempel overveje at pålægge kommunerne, at de ved iværksættelsen af en børneudredning skal tage stilling til og begrunde, hvornår udredningen skal være færdig. Der kan også indføres en ret for barnet og dets familie til at underrette børne- og ungeudvalget eller Ankestyrelsen, hvis tidsfristen er for lang eller ikke overholdes af kommunen.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs §§ 20-23, så det sikres, at børneudredningen ikke trækker uforholdsmæssigt ud.

Opfølgning bør finde sted fysisk med regulære intervaller

Ifølge servicelovens § 70, stk. 1, 1. og 2. pkt., skal kommunen revurdere indsatsen og handleplanen senest tre måneder efter, at der er iværksat en foranstaltning, og herefter med højst seks måneders mellemrum. Efter § 70, stk. 2, 2. og 3. pkt., skal kommunen også gennemføre mindst to årlige fysiske tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, hvor kommunen taler med barnet – så vidt muligt uden de ansattes tilstedeværelse.

I udkastet til barnets lovs § 95, stk. 2, nr. 2, fastholdes kravet om, at indsatsen og handleplanen første gang skal revurderes efter tre måneder. Derimod afskaffes kravet om, at indsatsen og handleplanen herefter skal revurderes med højst seks måneders mellemrum, jf. udkastet til barnets lovs § 95, stk. 3. I stedet overlades det til de enkelte

[28] Ankestyrelsen, Kulegravning af sager om overgreb mod børn og unge, rapport, marts 2012, side 16.
[29] Ankestyrelsen, Børnesagsbarometeret 2022, juni 2022, side 23-24.

kommuner og sagsbehandlere at tilrettelægge og fastsætte frekvensen af opfølgningen på indsatsen og handleplanen. Hverken barnet, forældrene eller plejefamilien vil have mulighed for at klage over kommunens beslutning herom. Desuden vil de årlige tilsynsbesøg ikke længere skulle gennemføres fysisk. De vil i stedet kunne gennemføres via telefonopkald og lignende, jf. udkastet til barnets lovs specielle bemærkninger til § 95, stk. 3.

Selvom sagsbehandleren skal insistere på fysiske møder "i de tilfælde, hvor sagens karakter eller barnets eller den unges behov tilsiger det",[30] så er det ikke vanskeligt at forestille sig, at den påtænkte lempelse vil kunne resultere i, at pressede sagsbehandlere vælger de hurtige og lette måder til at følge op på sagerne og dermed risikerer at overse faresignaler på anbringelsesstedet. Et gennemgående problem i sagerne i Ankestyrelsens kulegravning var netop, at der ikke blev holdt børnesamtaler med barnet eller kun blev holdt samtaler under overværelse af forældrene.[31]

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lovs § 95, så der fortsat vil gælde krav om, at kommunen med højst seks måneders mellemrum skal revurdere indsatsen og handleplanen og skal besøge og tale med barnet på anbringelsesstedet mindst to gange om året.

Minimumskrav til hvornår børnesamtaler skal finde sted

Ifølge servicelovens § 48, stk. 1, skal børnesamtaler gennemføres på nogle bestemte tidspunkter, blandt andet før der træffes afgørelse om tvangsanbringelse af barnet eller samvær med forældrene. I udkastet til barnets lov afskaffes dette krav. I stedet skal det være op til kommunen løbende at inddrage barnet, jf. udkastet til barnets lovs §§ 5 og 8.

Instituttet bemærker, at der fortsat er betydelige problemer med at sikre god inddragelse af børn og unge i den kommunale sagsbehandling. En undersøgelse gennemført af VIVE i 2020 viste, at 28 procent af de unge ikke føler, at de er med til at bestemme, hvad der skal tales om på møder med deres sagsbehandler, at mange unge ikke bliver oplyst af deres sagsbehandler om deres rettigheder (såsom deres ret til at klage),

[30] Udkastet til barnets lovs specielle bemærkninger til § 95, stk. 3.
[31] Ankestyrelsen, Kulegravning af sager om overgreb mod børn og unge, rapport, marts 2012, side 23.

og at 46 procent ønsker, at de havde mere indflydelse på deres sag.[32] Det er især de udsatte unge og unge med psykiske handicap, som ikke føler sig inddraget.[33] Ankestyrelsens børnesagsbarometer fra 2022 viste desuden, at kravet om at afholde en børnesamtale efter servicelovens § 48 ikke blev overholdt i 45 procent af de 697 undersøgte sager.[34] Dette taler kraftigt imod en så vidtgående lempelse af kravene til afholdelse af børnesamtaler, som ministeriet lægger op til.

Instituttet anerkender, at der er behov for en vis fleksibilitet i reglerne om børneinddragelse, blandt andet fordi nogle børn også kan have et ønske om at være fri for hele tiden at blive kaldt til samtale og skulle snakke om deres sag med kommunen. Der er dog allerede bygget fleksibilitet ind i servicelovens § 48, idet samtalen kan undlades, hvor der lige har fundet en samtale sted i forbindelse med en børnefaglig undersøgelse. Denne fleksibilitet kunne udvides, så kommunerne i flere situationer får mulighed for at undlade samtalen, men således at kommunerne stadigvæk pålægges at forholde sig til det på bestemte tidspunkter i sagsforløbet.

Desuden bemærkes, at spørgsmålet om børneinddragelse slet ikke er tænkt ind i barnets plan, selvom barnets plan er ment som et centralt redskab for den løbende opfølgning i sagen, jf. udkastet til barnets lovs §§ 91-94. En mulighed ville være, at der tages udtrykkeligt stilling til, hvordan inddragelsen af barnet skulle finde sted i barnets plan.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer barnets lov, så der fortsat stilles krav til, hvornår en samtale med barnet som minimum skal afholdes.

Ret til at søge psykologhjælp uden forældrenes samtykke

Instituttet anser det for positivt, at udkastet til barnets lovs § 41, stk. 1, som noget nyt giver børn og unge, der er fyldt 12 år, ret til at opsøge og modtage psykologbehandling i regi af civilsamfundsorganisationer uden forældremyndighedsindehavernes samtykke. Som reglerne er nu, kan børn og unge kun modtage behandling med forældrenes samtykke, hvilket kan være en barriere for adgangen til behandling, da det kan være grænseoverskridende for barnet at skulle spørge sine forældre om lov, jf. udkastet til barnets lovs specielle bemærkninger til § 41.

---

[32] Hans Skov Kloppenborg og Mette Lausten, Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling, VIVE, 2020, side 32-34.
[33] Hans Skov Kloppenborg og Mette Lausten, Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling, VIVE, 2020, side 48.
[34] Ankestyrelsen, Børnesagsbarometeret 2022, juni 2022, side 32.

Ministeriet begrunder ikke i lovudkastet, hvorfor denne rettighed er forbeholdt børn, der er fyldt 12 år. Instituttet antager, at aldersgrænsen er begrundet i, at det kan være hårdt for et meget ungt barn at skulle søge hjælp. Ministeriet foreslår dog samtidig at sænke aldersgrænsen fra 12 år til 10 år for barnets ret til at klage over visse beslutninger, blandt andet hjemgivelse af barnet til dets forældre, jf. udkastet til barnets lovs § 145, stk. 1. Sådanne beslutninger må også være svære for barnet, og lovudkastet indeholder ikke nogen begrundelse for, hvorfor aldersgrænserne skal være forskellige.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet overvejer, om aldersgrænsen i udkastet til barnets lovs § 41 for barnets ret til at søge psykologbehandling uden forældrenes samtykke sænkes, for eksempel til 10 år.

4 BØRN MED HANDICAPS RETTIGHEDER BØR STYRKES

I udkastet til barnets lov samles bestemmelserne om støtte til børn og unge med handicap og deres familier i lovens kapitel 8 for at gøre reglerne mere overskuelige. På nuværende tidspunkt er reglerne spredt ud over forskellige afsnit i serviceloven. Udkastet til barnets lov indeholder ikke nogen indholdsmæssige ændringer af reglerne, hvilket er begrundet i, at den politiske aftale bag loven ikke afsætter midler til ændringer på handicapområdet.[35]

Instituttet er udpeget af Folketinget til at fremme og overvåge gennemførslen af FN's Handicapkonvention i Danmark.[36]

Efter instituttets opfattelse er der grund til at være særlig opmærksom på børnehandicapområdet. Det skyldes blandet andet, at børn med handicap klarer sig ringere og har større fravær i skolen.[37] Kommunerne oplever væsentlige udfordringer i arbejdet med børn og unge med handicap, blandt andet i forhold til at skabe virksomme tiltag og sikre

[35] Social- og Ældreministeriet, Notat om handicapvinkler i barnets lov, 11. oktober 2021, side 1.
[36] Folketingsbeslutning nr. B 15 af 17. december 2010 om fremme, beskyttelse og overvågning af gennemførelsen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.
[37] Niels Peter Mortensen m.fl., Uddannelsesresultater og -mønstre for børn og unge med funktionsnedsættelser, VIVE, 2020, side 28 ff. Se også Institut for Menneskerettigheder, Retten til uddannelse: Når børn med handicap ikke går i skole, rapport, 2017.

en sammenhængende og koordineret indsats.[38] På den anden side af bordet oplever især børn med psykisk handicap, at kommunerne ikke inddrager dem nok i deres sag.[39] Endelig viser Ankestyrelsens tal, at 52 procent af de kommunale afgørelser, der blev klaget over på børnehandicapområdet i 2020, blev omgjort.[40]

Det falder uden for rammerne af dette høringssvar at foretage en mere grundig analyse af lovgivningen på børnehandicapområdet. Instituttet finder dog, at der er områder, hvor udkastet til barnets lov kan tilpasses, så børn med handicaps rettigheder styrkes. Henset til den korte høringsperiode er der ikke tale om en udtømmende opregning.

Menneskeretten

Børn med handicap har de samme menneskerettigheder som andre børn. Her skal især fremhæves FN's Handicapkonvention, som hviler på det grundlæggende princip, at personer med handicap skal behandles på lige fod som andre mennesker og have lige muligheder for at leve deres liv og indgå i samfundet.

Børn med handicap har ret til frit at udtrykke deres synspunkter i alle forhold vedrørende dem selv på lige fod med andre børn. Deres synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med deres alder og modenhed, og de skal sikres ret til at modtage handicap- og alderssvarende bistand for at virkeliggøre denne ret, jf. Handicapkonventionens artikel 7, stk. 3.

Bedre inddragelse af børn med handicap

Der er problemer med at inddrage børn med handicap, idet især børn med psykisk handicap ikke oplever, at kommunerne inddrager dem i deres sag.[41] I udkastet til barnets lov lægges der op til at afskaffe de lovbestemte tidspunkter for, hvornår børnesamtaler skal finde sted, jf. servicelovens § 48. I stedet overlades det til kommunerne at vurdere, hvornår det er relevant og nødvendigt at inddrage barnet.

---

[38] Katrine Iversen m.fl., Kommunernes perspektiver på centrale udfordringer på børne- og ungeområdet, VIVE, 2020, side 21 ff.
[39] Hans Skov Kloppenborg og Mette Lausten, Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling, VIVE, 2020, side 48.
[40] Social- og Ældreministeriet, Omgørelsesprocenter på børnehandicapområdet i 2020, 25. juni 2021, tilgængelig her: https://sm.dk/danmarkskort/2021/jun/omgoerelsesprocenter-paa-boernehandicapomraadet-i-2020.
[41] Hans Skov Kloppenborg og Mette Lausten, Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling, VIVE, 2020, side 48.

Ifølge udkastet til barnets lovs § 5, stk. 3, skal barnets holdning og synspunkter tilvejebringes og inddrages ved direkte kontakt og samtaler, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. I bestemmelsens stk. 4 anføres det dog, at stk. 3 "i helt særlige tilfælde" kan fraviges helt eller delvist, hvis barnets alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. I så fald skal barnets perspektiver tilvejebringes på anden vis.

I forarbejderne anføres det, at barnets handicap generelt ikke kan begrunde en fravigelse af pligten til at inddrage barnet. Dette kan instituttet tilslutte sig. Der fremhæves imidlertid to grupper af børn, hvor pligten til at inddrage barnet direkte vil kunne fraviges: meget små børn, herunder spædbørn, og børn med svære psykiske handicap, jf. udkastet til barnets lovs specielle bemærkninger til § 5, stk. 4.

Instituttet finder, at denne formulering er uheldig, idet den åbner op for, at kommunerne kan undlade at inddrage børn med svære psykiske handicap uden nærmere at afgrænse, hvornår kommunerne kan bruge denne undtagelse. Børn med psykisk handicap sættes i kategori med spædbarn, som i sagens natur aldrig vil kunne inddrages direkte i deres sag. Der er efter instituttets opfattelse risiko for, at bestemmelsen vil resultere i, at børn med psykisk handicap vil blive inddraget mindre i deres sag, end hvad der er tiltænkt, fordi inddragelse af disse børn kan være vanskeligere og mere tidskrævende.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet præciserer bemærkningerne til barnets lovs § 5, stk. 4, så det tydeliggøres, at børn med psykiske handicap som den klare hovedregel også skal inddrages direkte, og hvornår denne hovedregel undtagelsesvis vil kunne fraviges.

Børn med handicap som selvstændige rettighedshavere

Udsatte børns ret til at klage over kommunale afgørelser udvides med barnets lov, idet aldersgrænsen for at klage sænkes fra 12 år til 10 år, jf. udkastet til barnets lovs § 145, stk. 1. Aldersgrænsen sænkes også til 10 år for disse børns ret til gratis advokatbistand og information om deres ret til partsaktindsigt, jf. udkastet til barnets lovs §§ 140 og 141.

Børn med handicap har derimod hverken i serviceloven eller udkastet til barnets lov ret til at klage over handicapkompenserende indsatser, der vedrører dem selv. Det forudsættes i stedet, at forældrene varetager deres interesser for dem. Efter instituttets opfattelse bør barnets lov i højere grad afspejle, at børn er selvstændige rettighedshavere, som

selv er i stand til at udøve deres rettigheder, eventuelt med alders- og handicapsvarende støtte.

Dette er især relevant for unge med handicap, da det bør anerkendes, at de selv kan have deres egne holdninger til, hvilken støtte de får fra kommunen, og ikke skal være afhængige af, at deres forældre skal varetage deres interesser for dem. De skal også forberedes på at skulle stå på egne ben, når de fylder 18 år.

Det er også relevant for de børn med handicap, som er anbragt og ikke har nogen tæt forbindelse til deres forældre. De kan ikke støtte sig til deres forældre i samme grad som andre børn, og derfor er det også særligt relevant for dem at have mulighed for selv at kunne udøve deres rettigheder.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler på denne baggrund:

- At ministeriet ændrer udkastet til barnets lov, så børn med handicap tillægges ret til at klage til Ankestyrelsen vedrørende handicapkompenserende indsatser.

Der henvises til ministeriets sagsnumre 2021-2731 og 2021-4659.

Med venlig hilsen

Louise Holck
DIREKTØR

JORDEMODERFORENINGEN

Til Social- og Ældremininsteriet
Att Maria Schultz og Charlotte Aastrup Poole
masz@sm.dk, cap@sm.dk, p-boern@sm.dk

København, den 24. juni 2022

Vedrørende høringssvar til høring over 'udkast til forslag om barnets lov' og 'udkast til følgelovforslag til barnets lov'

Jordemoderforeningen har modtaget de omfattende høringstekster vedrørende høring over 'Forslag til Barnets lov' og 'udkast til følgelovforslag til barnets lov'.

Følgelig vil vi gerne kommentere på de aspekter, der er relateret til forhold vedrørende graviditet og fødsel, samt den første spædbarnsperiode i de to lovudkast. Vores høringssvar er sammenfattet i ét samlet svar, da vores bagvedliggende overvejelser er sammenfaldende.

Det fremføres i den medsendte aftaletekst, at 'alle børn har ret til en god start i livet', og at 'vi skal sørge for, at hjælpen gives tidligere og med den rette indsats fra start'. Jordemoderforeningen kan fuldt ud tilslutte sig denne udtalelse, ligesom vi også anerkender, at lovforslagene samlet skal hjælpe udsatte børn og familier tidligere og bedre end i dag, som det fremgår af følgelovsteksten (p 21).

Vi ser dog med bekymring på flere forhold i lovforslagene.

Det anføres (p 27 i Følgelovsteksten), at den første tid i et barns liv er af stor betydning for barnets videre udvikling. Vi er helt enige i denne udtalelse, men vil gerne påpege, at denne periode, der er essentiel for resten af barnets levetid, tager sin begyndelse allerede ved undfangelsen. Det miljø, som fosteret vokser i, er af afgørende betydning for barnet.

Vi ved i dag, at et højt stressniveau hos den gravide kvinde risikerer at medføre livslange mén hos barnet, herunder påvirkning af barnets kognitive udvikling. Dertil har vi i årevis haft viden om, at et forbrug af rusmidler ligeledes er forbundet med livsvarige skader på barnet, ligesom visse former for psykofarmaka kan være fosterskadende.

Adoption inden fødslen uden samtykke

Mange af de grupper af gravide, der vil være berørte af især forslaget om adoption inden fødslen uden samtykke, vil være i en meget stresset livsomstændighed, og deres tilværelse vil tit være forbundet med et vist indtag af psykofarmaka, og/eller et forbrug af rusmidler, trods graviditeten.

Det er derfor altafgørende, at indsatsen i svangreomsorgen er af en sådan karakter, at der i videst muligt omfang etableres et tillidsforhold mellem jordemoder/anden sundhedsperson og den gravide samt hendes partner. Et forhold, der sikrer kvinden og hendes eventuelle partner

til at modtage den indsats, som den specialiserede svangreomsorg allerede i dag er kompetent til at yde for denne meget sårbare målgruppe. Erfaringen herfra er, at de gravide kvinder er motiverede for at støtte og styrke det voksende foster, men at det naturligvis kræver en tæt opfølgning i svangreomsorgen, med en nænsom og respektfuld behandling.

Erfaringen er også, at tætte opfølgninger hos jordemoderen kan styrke kvindens tillid og forståelse for, at man fra samfundets side har et ønske om at ville barnet det bedste. Ofte er den gravide kvinde indforstået med, at der rettes henvendelse til de sociale myndigheder, så længe det sker i et tillidsfuldt forhold. Tilsvarende er erfaringerne også, at der kan ske en markant udvikling hos den gravide i den sidste del af graviditeten, og at man derfor 'sadler om' fra en forventning om, at barnet ville skulle tvangsfjernes efter fødslen til, at familien kan anbringes på en familieinstitution med tæt støtte af fagprofessionelle.

Der vil være stor risiko for, at en beslutning om adoption inden fødslen uden samtykke vil vanskeliggøre denne proces.

Jordemoderforeningen er tillige bekymret for, at en mulighed for adoption inden fødslen uden samtykke vil medføre, at det essentielle tillidsforhold ikke kan etableres af den årsag, at de gravide kvinder frygter, at de vil blive ramt af lovgivningen, og at de derfor undlader at fortælle om deres reelle situation.

Dette vil tilsvarende gøre sig gældende for den gruppe af gravide, der har en stor sårbarhedsfaktor, men som ikke falder under kriterierne for adoption uden samtykke. De vil have præcis den samme frygt for at deres barn bliver bortadopteret uden samtykke, allerede inden de har fået mulighed for at vise, at de har de fornødne kompetencer og ressourcer – måske med støtte udefra.

Konsekvensen heraf kan være, at de gravide udebliver fra svangreundersøgelserne, hvorved fosteret netop ikke får den bedst mulige start på livet. En konsekvens vil også være, at nogle gravide kvinder vælger at gå under jorden eller at flygte til udlandet, hvilket vil være til yderligere fare for barnet.

Incitamentet for de gravide kvinder til at yde den bedst mulige omsorg for det lille foster forsvinder også, hvis der allerede i graviditeten er truffet afgørelse om, at deres barn skal bortadopteres. Derved risikerer man, at de øger deres forbrug af eksempelvis rusmidler og i højere grad mister lysten til at passe på sig selv og det voksende foster.

Børnene udgør den allermest sårbare gruppe af børn i Danmark

Lovforslagene og især aftaleteksten italesætter, at viden og hjælpen til plejefamilierne skal udbygges og styrkes. Det finder vi vil være et væsentligt og godt initiativ i indsatsen.

Med forbehold for, at vi kan have overset det i det meget omfangsrige høringsmateriale, har vi dog ikke kunnet finde, at man tilsvarende italesætter behovet for, at adoptivforældrenes kompetencer også styrkes. Dette til trods for, at børn af de allermest udsatte forældre kan være stærkt skadet af de intrauterine forhold, de har været udsat for, og i særdeleshed risikerer at blive udsat for, hvis incitamentet til at følge svangreomsorgens tilbud forsvinder, som fremført ovenfor. At tage vare på et barn født af denne gruppe af forældre er en specialistopgave, der kræver ganske særlige kompetencer og støtte.

Der er derfor stort behov for, at især adoptivforældrenes kompetencer styrkes og sikres.

Desværre er de børneprogrammer, der tidligere udgjorde en central del af familieambulatorierens indsats, blevet sparret væk, hvorved den vigtige opfølgning, der

styrkede både barnet og familierne, forsvandt. Et væsentligt sted at starte vil derfor være ved at genindføre børneprogrammerne i familieambulatorierne.

Afgørelse om anbringelse uden samtykke inden fødsel, udkast til barnets lov, afsnit 5.1.1.1.

Vi er bevidste om, at der kan være tilfælde, hvor det er nødvendigt at anbringe et barn umiddelbart efter barnets fødsel.

I dag er der allerede et tæt, tværfagligt samarbejde mellem de specialiserede ambulatorier i svangreomsorgen og andre relevante instanser igennem de forløb, hvor man er i tvivl om de kommende forældres forældrekompetencer. De sociale myndigheder kontaktes som følge heraf allerede under fødslen i de tilfælde, hvor man ved, at der efterfølgende vil være behov for forebyggende foranstaltninger, eventuelt tvangsfjernelse.

Overvejelserne omkring anbringelse uden samtykke inddrager samme forhold som beskrevet i afsnittene ovenfor. Det vil sige, at man igen skal balancere lovforslagets potentielle virkning op mod konsekvenserne af de gravides manglende egenomsorg og udeblivelse fra de forebyggende (og sundhedsfremmende) svangreundersøgelser.

Beskyttelse af kvindens ret til selvbestemmelse over egne krop

Vi bemærker, at lovteksterne flere steder italesætter 'det ufødte barn'.

Det er naturligvis vigtigt at sikre det voksende foster på bedst mulig vis. Dette skal dog balanceres op mod kvindens selvbestemmelsesret over egen krop; så længe fosteret ligger i moderens mave, har kvinden suverænitet over egen krop.

Vi finder dette vigtigt at italesætte, især i den aktuelle situation, hvor der verden over sættes spørgsmålstegn ved denne suverænitet gennem uhyggelige lovstramninger af kvinders adgang til fri abort.

Den her foreslåede lovændring kommer let til at påvirke denne balance, og det er væsentligt, at dette indtænkes retorisk. Især formuleringen under afsnit 5.2.2. (p 220) i udkastet til barnets lov er meget tæt på ikke at anerkende dette forhold. Det fremgår her, at forslaget 'har til formål at beskytte barnet i sager, hvor der foreligger åbenbar risiko for alvorlig skade på det endnu ufødte barns sundhed og udvikling efter fødslen'. Når der ikke skelnes mellem foster og barn i teksten, bliver konsekvensen af teksten, at man giver mulighed for tvangsbehandling af kvinden.

Vi håber, at der konsekvensrettes herefter.

…

Jordemoderforeningen står naturligvis til rådighed, såfremt der er behov for yderligere uddybning af vores høringssvar.

Med venlig hilsen

Anne-Mette Schroll
Forsknings- og udviklingskonsulent, jordemoder, cand.scient.san., ph.d.
Mail: ams@jordemoderforeningen.dk
Tlf : 4695 3403

Høring over udkast til forslag til barnets lov

Indledende bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 sendt udkast til forslag til barnets lov og udkast til følgelovforslag til barnets lov i høring med frist for fremsendelse af bemærkninger den 24. juni 2022.

Der er for begge lovudkast tale om meget omfattende dokumenter, og Justitia er beklageligvis på grund af den meget korte høringsfrist og af ressourcemæssige årsager alene i stand til at fremsende bemærkninger af overordnet karakter samt vedrørende enkelte udvalgte initiativer i de to lovudkast.

Justitia skal i den forbindelse påpege, at antallet af reelle arbejdsdage i høringsperioden (fraregnet 2 dage i forbindelse med Kristi Himmelfart og 1 dag i forbindelse med Pinse) er 19 arbejdsdage. Dette finder Justitia meget kritisabelt. Der er tale om 2 særdeles omfattende lovudkast på henholdsvis knap 500 sider og mere end 900 sider, og der er tale om bl.a. en helt ny lov for børn og unge med behov for særlig støtte. De to lovudkast indeholder desuden en lang række ændringer af afgørende betydning for retssikkerheden for børn og unge, bl.a. væsentlige ændringer af proceskravene til sagsbehandlingen og forslag om adgang til adoption uden samtykke.

Høringsfristen overholder formelt set de 4 uger, som ifølge Justitsministeriets vejledning for lovkvalitet under normale omstændigheder anses for passende. De to lovudkast er dog så omfattende og giver anledning til så en lang en række af principielle spørgsmål, at høringsfristen burde have været fastsat til væsentligt længere end 4 uger. Dette ville have medvirket til, at alle relevante interessenter ville have haft en reel mulighed for at udarbejde et fyldestgørende høringssvar.

Generelt

Lovinitiativet skal ifølge bemærkningerne stadfæste et børnesyn, der både i lovgivning og i praksis skal sikre, at børn og unge ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets eller den unges stemme får større betydning i sagsbehandlingen.

Justitia finder det generelt positivt, at børn får flere rettigheder, og at barnets eller den unges stemme tillægges større betydning i mødet med de sociale myndigheder. Det er dog for Justitia helt afgørende, at børnenes og de unges retssikkerhed ikke herved forringes. Som det fremgår nedenfor, er det Justitias vurdering, at flere af initiativerne i lovudkastet beklageligvis netop vil medføre en risiko herfor, ligesom Justitia ikke er fuldt ud enig i det af ministeriet anførte om, i hvilket omfang børn og unge med lovforslagets tiltag tillægges flere rettigheder i ordets egentlige forstand.

Hertil skal Justitia fremføre en generel bekymring i forhold til risikoen for, at en mere rettighedsbaseret tilgang i realiteten risikerer at svække børne- og ungeinddragelsen. Processuelle rettigheder som partshøring, advokatrepræsentation, adgang til sagens dokumenter m.v. kan nemlig ikke erstatte dette. Reel inddragelse af børn og unge forudsætter efter Justitias vurdering mere bredspektrede tiltag.

Det er i den forbindelse bl.a. afgørende, at sagsbehandlerne i større omfang inddrager børnenes og de unges holdninger, ønsker og behov i sagsbehandlingen. Som påpeget af Justitia i analysen "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces" fra 2018, er dette svært at honorere, når der ikke stilles krav til sagsbehandlerne om uddannelse i, bl.a. hvordan man bedst gennemfører en samtale med et barn, som kan være meget påvirket af situationen og præget af loyalitetskonflikter mv. Det er derfor for Justitia helt afgørende, at lovinitiativet følges op med en styrkelse af fagpersoners kompetencer og uddannelse. Dette ses beklageligvis ikke at fremgå af lovinitiativet.

Afbureaukratisering, færre proceskrav m.v.

Justitia har noteret sig, at de foreliggende lovudkast bl.a. udspringer af et politisk ønske om afbureaukratisering, fleksibilitet, færre proceskrav, regelforenkling, fleksibilitet m.v. Baggrunden herfor er ifølge bemærkningerne til lovforslaget bl.a. at flytte ressourcer fra unødig dokumentation til arbejdet med barnet og familien, og at sikre, at dokumentationskrav afspejler kompleksiteten og tyngden af barnets behov til gavn for en hurtigere indsats til barnet. Ministeriet fremhæver endvidere i den forbindelse, at der herudover kan være behov for større frihed til sagsbehandlernes skøn med færre procesregler.

Det er for Justitia generelt helt afgørende, at tiltag med henblik på afbureaukratisering, regelforenkling, færre proceskrav m.v. ikke sker på bekostning af retssikkerheden. Beklageligvis finder Justitia, at flere initiativer netop risikerer at have den konsekvens.

Dette gælder bl.a. lovudkastets kapitel 9, der indeholder bestemmelser om "Barnets plan" (som efter de gældende regler kaldes handleplanen). Med den foreslåede ordning vil der ifølge bemærkningerne være få formelle krav til udformningen af barnets plan og en høj grad af fleksibilitet og frihed i kommunerne i forhold til, hvornår og hvordan der følges op på de konkrete mål i planen. Det vil være op til en konkret socialfaglig vurdering i den enkelte sag, og der vil derfor være en væsentlig grad af fagligt skøn indlagt i kommunens beslutning om hhv. at udarbejde en barnets plan og beslutte, hvor ofte der skal følges op i den konkrete sag.

Et andet eksempel herpå er reglerne vedrørende børneudredning (som efter de nugældende regler kaldes børnefaglig undersøgelse). Det følger af lovudkastet for så vidt angår de børnefaglige undersøgelser, at ministeriet finder, at der er behov for nye regler om udredning, som skal adressere de udfordringer, der i dag er ved den børnefaglige undersøgelse. Det fremgår videre, at der ved udformningen heraf også skal tages hensyn til behovet for regelforenkling og afbureaukratisering med henblik på at flytte ressourcer fra unødig dokumentation til arbejdet med barnet og familien. Et af formålene hermed er, at barnet og familien skal have hjælp langt hurtigere, idet der i dag ofte går 4 måneder (som er fristen for udredning i dag) eller længere. På den baggrund foreslås det bl.a. at fristen fjernes.

Vedrørende sagsbehandlingstiden efter ophævelse af 4 måneders fristen fremgår alene følgende af bemærkningerne:

"Børneudredningen vil altid skulle gennemføres og afsluttes hurtigst muligt under hensyn til barnets, den unges eller de kommende forældres behov for støtte."

Justitia finder det som nævnt ovenfor positivt, hvis de foreslåede ændringer, herunder de ovenfor nævnte, medfører en bedre indsats over for børnene og de unge. Det er dog afgørende, at ændringerne ikke sker på bekostning af retssikkerheden, så der ikke er tilstrækkelig fokus på overholdelse af grundlæggende retssikkerhedsmæssige principper i sagsbehandlingen. Det er f.eks. bekymrende, hvis ophævelse af sagsbehandlingsfrister medfører, at sagsbehandlingen forlænges eller at sagsbehandlingstiden bliver afhængig af, hvilken kommune eller hvilken medarbejder i kommunen, der behandler den konkrete sag.

Det fremgår bl.a. af Ankestyrelsens "Børnesagsbarometer" fra 2019 vedrørende de børnefaglige undersøgelser, at reglerne er overholdt i 69 procent af sagerne (baseret på 228 sager), og at afslutningen af de børnefaglige undersøgelser inden for fristen på 4 måneder alene er overholdt i 36 procent af sagerne (baseret på 100 sager). Sagsbehandlingsreglerne for udarbejdelse af de børnefaglige undersøgelses bliver således i flertallet af sagerne ikke overholdt. Det er vanskeligt at forestille sig, hvordan ophævelse af krav til sagsbehandlingen i sig selv skulle kunne forbedre sagsbehandlingen, og herved forbedre retssikkerheden for børnene og de unge.

Justitia skal derfor henstille til, at bl.a. de nugældende sagsbehandlingsregler, herunder frister, bevares. Alternativt skal det indstilles, at praksis følges meget nøje af ministeriet, og at reglerne evalueres efter en passende periode.

Som nævnt ovenfor indebærer en række af de foreslåede tiltag større frihed til sagsbehandlernes skøn. Dette stiller efter Justitias vurdering i endnu højere grad krav til sagsbehandlerens faglighed og kompetencer. På den baggrund skal Justitia særligt henstille til, at lovinitiativet følges op med en styrkelse af fagpersoners kompetencer og uddannelse, så det sikres, at de nødvendige faglige kompetencer fuldt ud er til stede. Justitia kan i den forbindelse også henvise til det generelle afsnit ovenfor, hvor Justitia henstiller til, at lovinitiativet følges op med en generel styrkelse af fagpersoners kompetencer i forhold at få barnets eller den unges holdninger, ønsker og behov frem.

Flere rettigheder

Som nævnt ovenfor fremgår det af lovudkastet, at der foreslås stadfæstet et børnesyn, der både i lovgivning og praksis skal sikre, at børn og unge ses i deres egen ret, får flere rettigheder, og at rettighederne og barnets eller den unges stemme får større betydning i sagsbehandlingen.

Med lovforslagets § 48 vil det bl.a. blive tydeliggjort, at barnet eller den unge har ret til at bede om en anbringelse, hvis barnet eller den unge ikke trives i hjemmet. Børn og unge, som er fyldt 10 år, vil endvidere med lovforslagets § 68 få mulighed for at bede om en permanent anbringelse, og med lovforslagets § 103 vil børn og unge få mulighed for at bede kommunalbestyrelsen om at træffe afgørelse om at suspendere samværet med forældre eller netværk i op til en måned.

Justitia finder det umiddelbart positivt, at det lovfæstes, at barnet eller den unge har ret til at fremsætte ønsker og anmodninger vedrørende forhold af afgørende betydning for barnets eller den unges udvikling og velfærd. De nævnte ønsker og anmodninger indgår dog allerede i myndighedernes sagsbehandling i dag. Hertil kommer, at det bl.a. følger af Børnekonventionens artikel 12, at børn og unge har ret til at udtrykke sine synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet,

og at barnet eller den unges synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed. Justitia finder det derfor ikke helt retvisende, når lovudkastet omtaler disse tiltag, som en måde hvorpå barnet eller den unge opnår flere rettigheder.

Det er herudover Justitias opfattelse, at der med barnets eller den unges rettigheder også bør medfølge retssikkerhedsgarantier, herunder ret til at klage. Dette ses ikke at være tilfældet for så vidt angår bl.a. de ovenfor nævnte initiativer. Der bør derfor efter Justitias vurdering indføres adgang til at påklage afgørelser, når børnenes og de unges ønsker og anmodninger ikke imødekommes eller ikke imødekommes fuldt ud.

Om bl.a. de nævnte forhold anføres det videre i lovudkastet, at barnets eller den unges ønsker vil skulle indgå som en central del af det samlede og fagligt velunderbyggede beslutningsgrundlag, og at det fortsat vil skulle være kommunens ansvar at sikre, at børn og unge får den nødvendige støtte til at udøve deres rettigheder, og at de får den rigtige hjælp.

Justitia er selvsagt enig i, at det endelige ansvar for at sikre barnet og den unge den nødvendige hjælp og støtte ligger hos de sociale myndigheder. Det er i sidste ende de sociale myndigheder, der skal sikre den nødvendige hjælp og støtte, og heri indgår som beskrevet ovenfor, at barnet eller den unges ønsker inddrages som et helt afgørende og centralt element i beslutningsgrundlaget.

Det er således efter Justitias vurdering helt afgørende, at ansvaret for fremskaffelsen af oplysninger som de omhandlede ikke lægges over på barnet eller den unge. Uanset om barnet eller den unge fremsætter ønsker eller anmodninger af den karakter, der beskrives ovenfor, eller ikke gør det, bør overvejelser og/eller oplysninger om sådanne imidlertid allerede indgå i de sociale myndigheders sagsbehandling. En lovfæstning af adgangen til at fremsætte ønsker og anmodninger om egne forhold må derfor ikke betyde, at myndighederne ikke af sig selv tager sådanne forhold i betragtning og evt. indhenter oplysninger herom på eget initiativ, da dette ville være en betragtelig retssikkerhedsmæssig tilbagegang.

Tvangsanbringelse

Justitia har i rapporten "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces" fra 2018 analyseret og vurderet de forskellige retssikkerhedsgarantier, som kendetegner den nuværende proces, når der skal træffes afgørelse om tvangsanbringelse af et barn.

Der blev i den forbindelse konstateret en række forskellige retssikkerhedsmæssige udfordringer ved den nuværende ordning, og Justitia foreslog på denne baggrund bl.a. en ny ordning, hvor afgørelser om tvangsanbringelser i første instans træffes af et organ, som er uafhængig af forvaltningen, og hvor der samtidig er sikret et forenklet klagesystem og bredere kompetencer, herunder bl.a. en højere vægtning af repræsentationen af de børnesagkyndige.

Justitia foreslog også i rapporten, at Børne- og Ungeministeriet iværksatte tiltag med henblik på at skabe hurtige og synlige forbedringer af sagsbehandlingens kvalitet, og at kommunerne pålægges at sikre, at de sagsbehandlere, der skal gennemføre børnesamtaler, skal have modtaget særlig forudgående undervisning i samtalernes gennemførelse.

Justitia foreslog endvidere i rapporten, at forvaltningens pligt til at vejlede om konsekvenserne af en anbringelse med og uden samtykke blev indskrevet direkte i lovgivningen, så det i højere grad sikres, at der er reel opbakning til en frivillig anbringelse hos forældrene, og at familien i modsat fald beskyttes af de retssikkerhedsgarantier, som kendetegner tvangsprocessen.

Herudover foreslog Justitia bl.a., at der etableres en beneficeringsordning for de advokater, der skal repræsentere forældre og børn i tvangsanbringelsessager

Justitia finder det beklageligt, at lovudkastet ikke ses at følge op på de nævnte forslag eller rapportens øvrige forslag og at der heller ikke i øvrigt tages højde for de i rapporten konstaterede problemer, der er med processen i forbindelse med tvangsfjernelse.

Justitia finder herudover, at flere af de i lovudkastet foreslåede initiver mere ses at have karakter af hensigtserklæringer. Det manglende materielle indhold i bestemmelserne vanskeliggør håndhævelse og forhindrer borgerne i at støtte ret herpå. Dette gælder også på tvangsanbringelsesområdet, hvor der f.eks. hverken i lovudkastet eller i øvrigt ses at stilles nærmere krav til indholdet af forpligtelsen til at arbejde med at hjemgive et barn eller en ung.

Det følger således af lovudkastets bemærkninger, jf. 3.13.3, at ministeriet finder, at der er behov for at tydeliggøre, at udgangspunktet er, at der skal ske hjemgivelse i de tilfælde, hvor en hjemgivelse vurderes at være til barnets bedste. Baggrunden herfor er, at dette er i overensstemmelse med formålet med de eksisterende regler samt de forpligtelser, som følger af FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen).

Ministeriet anfører i bemærkningerne til lovudkastet herom, at dette også skal ses i lyset af det overordnede formål med barnets lov, hvorefter det i højere grad skal være barnets perspektiv og hensynet til barnets eller den unges trivsel og udvikling, der skal være styrende for indsatsen og for de beslutninger, der træffes omkring barnet eller den unge. Ministeriet finder, at dette også bør gøre sig gældende i forhold til, når indsatser ophører, herunder når et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet, skal hjemgives til forældrene. Der ses dog ikke oplysninger om, hvilke krav der stilles til indholdet af forpligtelsen til at arbejde med at hjemgive et barn eller en ung.

Af lovudkastets pkt. 3.11.1.1 fremgår det således alene, at *"under hensyn til overholdelsen af Danmarks internationale forpligtelser efter EMRK artikel 8 skal indstillingen [om adoption af barnet uden samtykke] indeholde en redegørelse for arbejdet med at hjemgive barnet".*

Det fremgår således ikke nærmere, hvilke krav, der er til at arbejde for genforening af familien og hvilke skridt myndighederne skal tage for genforening af familien under den forudgående anbringelse. Dette finder Justitia beklageligt, da reglerne derfor mere kommer til at fremstå som hensigtserklæringer uden materielt indhold. Dette vanskeliggør, at man som borger kan gøre sine rettigheder gældende.

Justitia finder, at det bør overvejes, om oprettelse af en Forvaltningsdomstol kan medvirke til at styrke retssikkerheden på dette område.

Særligt om muligheden for tvangsbortadoption inden fødslen

Det fremgår af bemærkningerne til udkastet til følgeloven til barnets lov, at det er ministeriets opfattelse, at forslaget om mulighed for bortadoption inden barnets fødsel ikke vil gå videre end nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål, og at den foreslåede ordning kan gennemføres inden for rammerne af EMRK artikel 8.

Det fremgår dog ligeledes af bemærkningerne, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke ses at have taget stilling til afgørelser om adoption, der er truffet inden fødslen, men da der er tale om meget indgribende afgørelser, stilles der meget store krav til grundlaget for afgørelsen, og det kræver helt særlige omstændigheder at beslutte adoption af et nyfødt barn, ligesom adoptionen skal være begrundet i tungtvejende hensyn til barnets bedste. Det bemærkes endvidere, at domstolen heller ikke ses at have taget stilling til tilsvarende indgribende afgørelser om anbringelse uden samtykke, der er truffet inden fødslen.

Endelig fremgår det af bemærkningerne, at ministeriet lægger vægt på, at det ved administrationen af den forslåede ændring vil skulle sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter børnekonventionen og EMRK overholdes.

Justitia er bekendt med, at Institut for Menneskerettigheder ved brev af 2. marts 2022 har fremhævet nogle konkrete elementer i lovinitiativet, som efter instituttets opfattelse rejser særlige problemer i forhold til beskyttelsen af børns og forældres ret til familieliv, herunder i forhold til muligheden for tvangsbortadoption inden fødslen. Institut for Menneskerettigheder anfører bl.a. i den forbindelse, at forslaget efter instituttets opfattelse vil risikere at krænke barnets og forældrenes ret til familieliv henset til de høje krav, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol stiller til beslutningsprocessen og dokumentationen i sådanne sager.

Af hensyn til den meget indgribende karakter en afgørelse om adoption uden samtykke truffet inden fødslen har, er Justitia enig i de betænkeligheder Institut for Menneskerettigheder anfører. Justitia skal derfor henstille til, at praksis følges meget nøje af ministeriet, og at ordningen evalueres efter en passende periode. Justitia skal i den forbindelse særligt fremhæve opmærksomheden på myndighedernes forpligtelse til at vurdere, om mindre indgribende foranstaltninger er tilstrækkelige.

Justitia skal ligeledes henlede opmærksomheden på, at der kan være risiko for, at den nye adgang til bortadoption uden samtykke inden barnets fødsel kan betyde, at gravide kvinder, der er i risiko for at der træffes en sådan afgørelse i forhold til deres ufødte barn, vil gå under jorden eller udrejse af landet, hvilket kan være skadeligt for barnet.

Endelig skal Justitia påpege, at anvendelsen af reglerne i praksis må forventes at blive yderst begrænset. Justitia kan henvise til, at det fremgår af lovudkastets bemærkninger, at selvom en sag om adoption uden samtykke indledes i god tid inden barnets fødsel, er det ikke sikkert, at det vil være muligt for Ankestyrelsen at træffe afgørelse om frigivelse af barnet til adoption inden fødslen, og at dette bl.a. vil kunne skyldes fastlæggelse af forældreskabet til barnet. Justitia finder, at dette vil være et forhold, der må antages at opstå i en ikke ubetydelig andel af de sager, hvor der overvejes adoption uden samtykke inden fødslen.

Bisidder og Børnerådgiver

Børn og unge kan ikke håndhæve deres rettigheder alene, og har brug for støtte fra myndighederne eller andre kompetente voksne – for eksempel støtte til at deltage i møder med kommunen. Det fremgår af lovudkastet, at kommunalbestyrelsen fremover eksplicit forpligtes til at oplyse barnet eller den unge om retten til bisidder, og at pligten foreslås indsat i bestemmelsen om bisidder (jf. lovudkastets § 6) for at tydeliggøre, at rådgivningen af barnet eller den unge om rettigheder også omfatter retten til bisidder. Dette finder Justitia positivt.

Justitia er bekendt med, at Børns Vilkårs i deres høringssvar til lovkomplekset bl.a. stiller forslag til etablering af en ordning om kommunal børnerettighedsrådgiver. Ordningen har bl.a. til formål at sikre, at alle børn og unge, der indleder et sagsforløb i kommunen, bliver proaktivt og neutralt oplyst og rådgivet om formålet med kommunens sag, det forventede sagsforløb, de forskellige aktørers rolle og barnets rettigheder, herunder ret til bisidning, ret til inddragelse og ret til at klage over en afgørelse, som udgangspunkt inden første møde med deres sagsbehandler.

Ordningen har endvidere til formål at sikre, at alle kan henvende sig til børnerettighedsrådgiveren med henblik på at få generel rådgivning om kommunens børne- og ungeområde, herunder sagsbehandling i børne- og ungesager, de forskellige aktørers rolle, barnets rettigheder, kommunens tilbud m.v.

Justitia er enig med Børns Vilkår i, at børns og unges rettigheder ikke kan stå alene, og at det er vigtigt, at barnet og den unge kender sine rettigheder, og at kompetente voksne kan hjælpe hermed. Justitia finder derfor Børns Vilkårs forslag om etablering af en ordning vedrørende børnerettighedsrådgivere meget positivt.

Justitia vil derfor gerne deltage i de videre drøftelser herom samt i arbejdet med etablering af en ordning med børnerettighedsrådgivere, herunder sikre den mest hensigtsmæssige sammenhæng med de eksisterende ordninger med bl.a. borgerrådgivere og reglerne om bisiddere.

Med venlig hilsen
Mette Fjord Kristensen
Advokat

JUSTITIA
Mobil/Cell +45 61 10 31 83
E-mail: mettefk@justitia-int.org
http://www.justitia-int.org

Att.
Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

K F U M ' S
SOCIALE
ARBEJDE

Strib, den 23.06.2022

KFUM´s Sociale Arbejde har d. 25. maj modtaget invitation til høring over udkast til forslag om Barnets Lov samt følgelovgivning på henholdsvis ca. 900 sider og 500 sider. Vi har med stor interesse læst udkastet, men med den begrænsede høringsperiode på kun en måned til et meget omfattende og komplekst lovmateriale, må der tages forbehold for nærværende høringssvar, som ikke nødvendigvis er fyldestgørende.

I KFUM´s Sociale Arbejde støtter vi op om Barnets Lovs grundlæggende præmis om, at vi skal forebygge omsorgssvigt – ikke anbringelser. Vi er positive overfor intentionerne om at styrke børnenes rettigheder og inddragelsesmuligheder, skabe mere stabilitet og sikre bedre kvalitet i anbringelserne, samt regelforenkle og afbureaukratisere nuværende lovgivning.

Det glæder os, at der skal arbejdes henimod en mere dynamisk sagsforløb med mere fleksible krav og mere rum til socialfaglige vurderinger, men vi kan være bekymret for om kommunernes sagsbehandlere har den fornødne tid, samt ressourcer til at leve op til denne forventning. En problematik som vi ønsker der skal være fokus på i det fremtidige arbejde med implementeringen af Barnets Lov, så vi sikrer, at der skabes de rette rammer i kommunerne, så de er i stand til at leve op til hensigterne bag Barnets Lov.

Derfor vil vi helt generelt sætte fokus på, at hvis den gode intention i lovforslaget skal blive en realitet, skal lovgivningens økonomiske fundament stå mål med lovgivningens intentioner. Der skal dermed afsættes den nødvendige økonomiske ramme til implementeringen af lovgivningen. Hvis intentionerne i lovforslaget reelt skal slå igennem i praksis i kommunerne, skal der være mere fokus på implementeringsunderstøttende initiativer, herunder økonomiske ressourcer til at gennemføre kompetenceløft og sikre den fornødne kvalitet i sagsbehandlingen.

I nedenstående har vi fremhævet de punkter, som vi i KFUM´s Sociale Arbejde ønsker at fremhæve i et høringssvar:

Partsstatus fra 10 år og øget inddragelse af barnet i egen sag
Med lovudkastet til Barnets Lov får børn selvstændig partsstatus fra 10 år, jf. § 140-141. I KFUM´s Sociale Arbejde finder vi det positivt, at lovgivningen giver barnet mulighed for at klage, da dette vil understøtte, at det er saglige hensyn der ligger bag kommunens beslutninger - snarere end økonomiske hensyn alene eller samarbejdsproblemer mellem kommune og anbringelsessted.

Vi vil dog samtidig gerne sikre, at man i lovforslaget tager højde for, at børn under 10 år grundet deres modenhedsniveau kan have vanskeligt ved at vurdere, hvad der er foreneligt med deres eget bedste, ligesom det er velkendt, at nogle af børnene i målgruppen ikke er alderssvarende. Dermed vil vi gerne understrege vigtigheden i, at kommunalbestyrelsen i alle tilfælde foretager en konkret og individuel vurdering ud fra forholdene i den enkelte sag.

I lovudkastet fremgår det jf. §5 stk. 3. at børnene nu får ret til at blive inddraget, og at barnets holdninger og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages, inden der træffes beslutninger. Samtidig fremgår det, at en manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnet eller den unges holdning og synspunkter, vil udgøre en væsentlig mangel ved afgørelsen. KFUM´s Sociale Arbejde støtter op om barnets og den unges ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, men er samtidig opmærksom på, at det nye rettighedsfokus ikke må gøre barnet eller den unge ansvarlig for at træffe svære beslutninger. Et barn må ikke få et større ansvar, end det kan bære.

KFUM´s Sociale arbejde bemærker, at den formelle børnesamtale bortfalder og dermed afskaffes. Vi kan derfor være bekymret for lovgivningens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet inddrages. Børnesamtalen er et centralt skridt i at sikre, at barnets ønsker, behov og drømme bliver retningsgivende for den sociale indsats. Børnesagsbarometeret (2022) viser, at kravet om en børnesamtale forud for afgørelsen, hvor der tales om den konkrete foranstaltning ikke overholdes i 45pct. af sagerne, samt at kravet om opfølgningssamtale indenfor de første tre måneder efter en iværksat foranstaltning opfyldes i under halvdelen af sagerne. Vi er på den baggrund bekymrede for, at der lægges op til en dynamisk proces med færre lovbundne nedslagspunkter for hvornår barnet skal høres. Vi kan være bekymret for, at fjernelsen af flere af de nugældende proceskrav kan medføre, at barnet reelt får svækket sine rettigheder ift. gældende lov - særligt når det kommer til, hvornår der skal afholdes børnesamtaler.

Samtidig er vi bekymrede for, at afskaffelsen af den nuværende frist på fire måneder ifm. den børnefaglige undersøgelse stiller børn og forældre dårligere end i dag. Afskaffelse af fristen kan medføre, at færdiggørelsen af undersøgelsen trækker ud, og at barnet samt forældrene skal leve i uvished længere end nødvendigt, ligesom det i visse tilfælde kan medføre, at barnet ikke får den nødvendige hjælp i tide. Vi foreslår derfor, at der indføres en bestemmelse om, at kommunen ifm. beslutningen om udredning fastsætter en frist for gennemførsel.

Ret til at anmode om en permanent anbringelse

Med Barnets Lov sikres barnet en række nye rettigheder. Børn, som er fyldt 10 år, får bl.a. ret til at anmode om en permanent anbringelse, jf. § 67, stk. 1. Vi mener at tilknytning til anbringelsesstedet skal være en forudsætning for permanent anbringelse. Vi finder det positivt, at der indføres krav om, at den lovpligtige tilknytningsvurdering i sager om permanent anbringelse skal foretages af en autoriseret psykolog, jf. § 67 stk. 4., af hensyn til barnets eller den unges bedste og for at styrke barnets eller den unges og familiens retssikkerhed.

Lovudkastet har et særligt fokus på barnets ønske om at frasige sig kontakt til sine forældre, men at der omvendt ikke er fokus på f.eks. barnets mulighed for at anmode om at udvide samværet med sine forældre. Det mener vi er en mangel i loven. Det er vigtigt, at barnet under anbringelsen får den nødvendige hjælp og støtte til at oppebærer muligheden for relation til sin biologiske familie, hvis barnet ønsker dette.

Second opinion
Et skift af anbringelsessted kan være nødvendige for barnets udvikling, men det skal være forberedte og planlagte skift, da et skift af anbringelsessted er et af de største indgreb, man kan foretage for et anbragt barn. KFUM's Sociale Arbejde mener derfor, at det er positivt, at der indføres en second opinion i forbindelse med ændret anbringelsessted, jf. § 98, stk. 3, og hjemgivelse, jf. §101. således at barnet har ret til at anmode Ankestyrelsen om en second opinion.

Det fremgår af udkastet til loven, at anbringelsesstedet kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering. I denne forbindelse er det KFUM's sociale Arbejdes opfordring, at anbringelsesstederne får partsstatus i forbindelse med anmodninger til Ankestyrelsen, således at anbringelsesstederne bliver tillagt de rettigheder, der følger med partsstatus.

Ny model med screening, afdækning og udredning
KFUM's Sociale Arbejde støtter op om principperne bag den nye model med screening, afdækning og udredning, jf. kapitel 3.

Det personrettede tilsyn og løbende opfølgning
Lovudkastet lægger op til mere fleksibilitet i kommunernes tilrettelæggelse af den løbende opfølgning, mens der ikke er tiltænkt ændringer i retstilstanden ved det personrettet tilsyn. Vi finder det bekymrende, at der i lovudkastet ikke stilles krav til den løbende opfølgning, som er en del af den gældende lovgivning, hvor der skal føres efter henholdsvis tre og seks måneder.

Vi mener, at den gode anbringelse kræver en kontinuerlig kontakt fra de vigtige parter i den unges sag. Børn udvikler sig hen over tid, ligesom anbringelsesstederne ændrer sig som konsekvens af fx udskiftning i personalegruppen eller i ledelsen eller plejefamiliens ændrede forhold. Der kan opstå ændringer i kulturen og normerne, og som følge heraf en sammensætning i børnegruppen som gør anbringelseshjemmet utrygt. Den løbende opfølgning er derfor helt afgørende for at sikre tryghed og trivsel gennem hele anbringelsen.

Tvangsadoption
Den nye lovgivning lægger op til en stigning i antallet af sager, hvor tvangsadoption skal overvejes. Tvangsadoption skal jf. § 69 tages med i overvejelserne. I KFUM's Sociale Arbejde mener vi, at man i stedet for at lempe kravene i højere grad burde have fokus på, at udvikle bedre anbringelser med færre konflikter og sammenbrud, som sikrer at anbragte børn får stabile og gode opvækstvilkår.

Det er et meget voldsomt indgreb at tvangsadoptere et barn, uden at forældrene har haft mulighed for at udvikle deres forældreevne. Derfor mener vi, at der skal være et fokus på at tilbyde forældrene den nødvendige støtte og hjælp til at arbejde med deres udfordringer, så de kan bevare relationen og et reelt samvær med barnet. I lovforslaget mangler vi nogle overvejelser i forhold til barnets behov for kontakt til og bevarelse af vigtige

relationer ved tvangsadoption, herunder forældre, søskende, bedsteforældre mv. Barnet skal sikres en medbestemmelse i forhold disse relationer.

Venskabsfamilier og støttepersoner
Med lovudkastet får udsatte børn og unge anbragt i et børne- og ungehjem ret til et tilbud om en støtteperson, jf. § 53, og en venskabsfamilie, jf. § 54, som de selv vælger, enten i familien eller netværket, eller hvor civilsamfundet og frivillige organisationer træder til. Kommunerne får pligt til at sørge for dette tilbud til alle i et børne- og ungehjem, der ønsker det og er i stand til at tage imod det.

Som civilorganisation hilser vi dette forslag velkommen, vi kan se mange muligheder og ønsker at støtte op om det nye forslag. Men vi mener samtidig, at tilbud i civilsamfundet skal være et supplement og ikke en erstatning til et efterværn.

Vi har valgt ikke at kommentere på bestemmelserne om efterværn og plejefamilier, da det fremgår af den politiske aftale om Børnene Først, at der skal laves reformer på henholdsvis efterværns - og plejefamilieområdet. KFUM's Sociale arbejde vil dog benytte lejligheden til at henvise til Policy Labs anbefalinger til efterværnsområdet. Samtidig har vi kendskab til De Anbragtes Vilkårs høringssvar til den ny Barnets Lov, hvor de fra deres ståsted har et børne og unge perspektiv, som vi håber vil vægte meget i det samlede lovgrundlag på området.

Netværksplejefamilier
Lovudkastet lægger op til, at mulighederne for at blive netværksplejefamilie skal udvides. KFUM's Sociale Arbejde kan være bekymrede for den situation, hvor en højere andel af anbragte børn bliver anbragt i netværksplejefamilier, som ikke er underlagt socialtilsynets godkendelse og foreslår derfor, at netværksfamilier underlægges socialtilsynet. Samtidig mener vi, at netværksanbringelse kan have store konsekvenser for barnet, hvis det ender med et brud, fordi barnet så mister vigtige nære biologiske relationer som ellers ville have været en bærende relation op igennem barnets liv også i voksenlivet.

Afsluttende bemærkninger
Vi har bemærket, at til sammenligning med Lov om Social Service § 66, har ministeriet slået opholdssteder og døgninstitutioner sammen til børne- og ungehjem. I lovudkastets bemærkninger fremgår det, at der ikke er tiltænkt ændringer i retstilstanden, men at der alene er tale om redaktionelle ændringer. Men i lovudkastets § 43 stk. 4 skelnes der ikke mellem opholdssteder og døgninstitutioner, i stedet refereres der til børne- og ungehjem, som "efter stk. 3 kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med."

Den nye bestemmelse svarer ikke til de gældende regler i servicelovens § 66 stk. 3. og vil i praksis ændre retstilstanden for opholdssteder. Vi er bekendt med at Dansk Erhverv og Selveje Danmark har været i dialog med ministeriet herom og forventer, at lovforslaget fremsættes, så § 43 stk. 4 svarer til servicelovens § 66 stk. 3.

KFUM's Sociale arbejde vil afslutningsvis gerne fremhæve, at vi har en forventning om, at der bliver evalueret på Barnets Lov, med fokus på effekter for børn, forældre og indsatssteder som det også fremgår i den politiske aftale om Børnene Først.

Samtidig vil vi til sidst gentage, at vi støtter fuldt op om Barnets Lov, men at det ud fra er vores vurdering kræver yderligere midler, hvis lovgivningens økonomiske fundament skal stå mål med lovgivningens intentioner.

Med venlig hilsen

Peder Meisner
Generalsekretær

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til: **cap@sm.dk** og **p-boern@sm.dk**

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Vedrørende svar på høring over udkast til forslag til Barnets lov

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 bedt KL om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag om Barnets lov samt udkast til forslag om ændringer som følge af Barnets lov (Initiativret for adopterede børn, adoption uden samtykke fra fødslen, samvær med børn på kvindekrisecentre m.v. og fast-track for godkendelse af plejefamilier m.v.). Høringssvaret skal være ministeriet i hænde senest fredag den 24. juni 2022.

Det har desværre ikke været muligt at få KL's høringssvar politisk behandlet inden fristen. KL fremsender derfor et foreløbigt høringssvar og vil fremsende eventuelle yderligere bemærkninger, når sagen har været politisk behandlet.

KL tager forbehold for de økonomiske konsekvenser i henhold til DUT princippet. Det vurderes, at flere forslag vil være udgiftsdrivende og tillige på flere punkter begrænse kommunernes råderum og styringsmuligheder.

KL har følgende generelle bemærkninger til udkast til forslag om Barnets lov:
KL hilser overordnet set Barnets lov velkommen. Det er positivt, at barnets lov har fokus på at forbedre og forny de lovgivningsmæssige rammer, som kommunerne arbejder under. KL har længe efterspurgt en mere klar og fleksibel lovgivning med færre procesregler og mere tid til det socialfaglige arbejde.

I lovforslaget foreslås sagsskridt i form af blandt andet følg-og-forklar-principper, Second opinions og underretninger til Ankestyrelsen. Det er sagskridt, der desværre signalerer mistillid til kommunernes og sagsbehandlernes arbejde. Det er også sagsskridt, der indebærer betydelige ressourcetræk i form af dobbelt og forlænget sagsbehandling.

KL finder det positivt, at kommunerne skal sætte tidligere ind med en anbringelse eller en adoption allerede før barnet bliver født. Børn der anbringes tidligt, klarer sig bedre end sent anbragte, men der er desværre ikke tilstrækkelig viden om hvorvidt en anbringelse ruster børnene til et godt voksenliv. Derfor efterspørges helt grundlæggende en prioritering af mere forskning på området.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Det er også positivt, at der er fokus på både børnene, de unge og deres forældre. Forældrene er ofte en del af problemet, men de er også en del af løsningen. Der skal derfor tænkes helhedsorienteret, da børnene, de unge og deres forældre er hinandens forudsætninger for et liv i trivsel.

Endelig er det for KL vigtigt, at det bliver drøftet, hvordan der kan arbejdes med at øge kvaliteten i anbringelsen, herunder i særlig grad få drøftet, hvordan vi sikrer de anbragte børn og unges skolegang, som ifølge forskningen er den største beskyttelsesfaktor for at børn og unge får et selvstændigt voksenliv med uddannelse og beskæftigelse. Desværre mangler der generelt fokus på de udsatte børn og unges skolegang i den politiske aftale Børnene Først og i nærværende udkast til Barnets lov.

Nedenfor følger KL's øvrige generelle bemærkninger til udkast til forslag om Barnets lov:

Det nye sagsflow - herunder socialfaglige vurderinger
Med forslaget lægges op til en ændring af det nuværende sagsflow. Der lægges op til at kommunerne skal arbejder mere socialfagligt, vurdere og sætte hurtigere ind overfor barnets og familiens problematikker. Barnets behov vurderes ud fra tre trin: En screening af barnets behov mhp at tilbyde en tidlig forebyggende foranstaltning, en afdækning at yderligere behov hos barnet mhp på at tilbyde barnet en indsats af væsentlig betydning og sidst, men ikke en børneudredning, hvis der er tale mere komplicerede og alvorlige problematikker hos et barn, der fx kan lede frem til en anbringelse.

KL's bemærkninger
KL er meget positive overfor, at resultaterne af både frikommuneforsøgene og Kulegravningen ses afspejlet i sagsflowet og muligheden for at sætte hurtigt ind overfor børn og unges problemer. Dette gælder også i forhold til at sætte noget umiddelbart i værk mens kommunen undersøger mere komplicerede forhold i et barns liv.

Helt generelt bakker KL op om, at kommunerne og dermed sagsbehandlerne skal arbejde meget mere socialfagligt og inddragende sammen med børn og familier – resultater der også er afspejlet i frikommunerne – idet det er med til at sikre, at den socialfaglige vurdering løfter kvaliteten af sagsbehandlingen. Det vil højne både kvalitet og medarbejder-tilfredshed.

KL bakker også helt generelt op om den tilgang, at alle børn og unges stemme skal have større betydning i sagsbehandlingen, og at børnene skal opleve, at deres stemme bliver hørt og inddraget i de beslutninger, der vedrører deres eget liv, uanset om barnet eller

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

den unges støttebehov har afsæt i sociale problemer, en funktionsnedsættelse hos barnet eller andre sociale udfordringer.

Den sagsbehandling, der lægges op til i lovgivningen, med inddragelse af børn, unge og deres familier vil give en mere kvalitativ, socialfaglig behandling i sagerne – med fokus på dialog med børn og familier og faglig vurdering, til gavn for børnene og familierne. Det vil dog ikke give et mindre samlet ressourcetræk, og vil heller ikke kunne imødekommes gennem en flytning af ressourcer fra de lettere sager til de mere komplekse sager.

Det er endvidere vigtigt, at sagerne er tilstrækkeligt belyst, og at dokumentationskravet bliver mere tydeligt i både screening af sager, såvel som afdækning af sager. Ankestyrelsen stiller i dag meget høje og somme tider umulige krav til dokumentation, ikke mindst i forhold til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Det giver en bekymring for, at Ankestyrelsen generelt vil indføre en række høje og øgede krav til dokumentation og oplysning af sagerne. KL er samtidig bekymret for, hvilke kompetencer Ankestyrelsen har eller får til at vurdere den kvalitative socialfaglighed.

Krav om to sagsbehandlere ved væsentlige møder under udredningen og ved de to årlige personrettede tilsyn
Det fremgår af forslaget, at kommunen i alle sager, hvor der ikke tidligere er iværksat støttende foranstaltninger eller en anbringelse, skal sikre kontinuiteten ved, at ”væsentlige” møder under børneudredningen med barnet som udgangspunkt afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere. Kravet om to sagsbehandlere vil gælde, indtil børneudredningen er afsluttet.

Herudover fremgår det, at kommunen, som led i det personrettede tilsyn med et anbragt barn, skal sikre, at disse samtaler planlægges og afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere.

KL's bemærkninger
Der er cirka 135.000 nye underretninger om året, hvoraf et betragteligt antal bliver en ny socialsag, hvor der skal udarbejdes en udredning og der er godt 13.600 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet,

Det bliver således en stor organisatorisk og ikke mindst ressourcekrævende øvelse for kommunerne, at der skal deltage to sagsbehandlere i ”væsentlige” møder i udredningen, og to sagsbehandlere på de personrettede tilsyn med anbragte børn og unge.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne får et selvstændigt kapitel i Barnets lov
Med lovforslaget samles flere af de ydelser, som alene kan tildeles børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og deres familier i et selvstændigt kapitel. Det præciseres i bemærkningerne til forslaget, at der ikke sker en materiel ændring i hvilken hjælp familierne kan modtage.

KL's bemærkninger
Lovgivningen vedrørende de kompenserende ydelser til børn med nedsat funktionsevne er et område, hvor borgerne oplever meget bureaukrati. Det er også her, kommunerne bøvler mest med lovgivningen, fordi reglerne er komplekse og dokumentationskrav mv. er meget høje. KL finder, at burde have benyttet lejligheden til at forenkle reglerne på området.

Mange forældre til børn med nedsat funktionsevne er pressede, og erfaringen er, at det presser forældrene yderligere, når de skal søge om fx merudgifter eller tabt arbejdsfortjeneste.

Alene det, at blive vurderet i personkredsen kræver en omfattende udredning. Ligesom der også kræves en omfattende dokumentation ved vurderingen af merudgifter. Det resulterer ofte i yderligere sagsbehandling i forhold til behandling af klager, indhentning af yderligere oplysninger, dokumentation mv.

Anbringelse af søskende og børne- og ungeudvalgets pligt til at underrette Ankestyrelsen, hvis udvalget bliver bekymret (følg-forklar-princippet)
Forslaget indebærer, at kommunen ved anbringelse uden samtykke, skal vedlægge en indstilling om barnets søskende, som beskriver hvilken støtte, der igangsættes for barnets søskende. Hvis børne- og ungeudvalget finder, at indstillingen vedrørende barnets søskende, giver anledning til bekymring, skal udvalget underrette Ankestyrelsen (følg-og-forklar princippet).

KL's bemærkninger
Bestemmelsen skaber mistillid til forvaltningens store og grundige arbejde. Der er tale om en meget omfangsrig indstilling med en begrundelse for, hvad der skal igangsættes for barnets hel-, halv- og stedsøskende. Herudover vedlægges også en plan for støtte til forældrene, hvor forvaltningen også skal forklare, hvad der sættes i værk overfor forældrene.

Herudover er det KL's vurdering, at der ikke skabes mere kvalitet og retssikkerhed i sagsbehandlingen, når børne- og udvalget ved bekymring skal underrette Ankestyrelsen. Tværtimod er der en oplagt fare for, at sagen forhales og trækker i langdrag til stor skade og frustration for både børnene og deres forældre.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Endvidere er der risiko for, at der med bestemmelsen skabes et uhensigtsmæssigt samarbejdsklima, hvor en kommunal instans bliver forpligtet til at underrette Ankestyrelsen om, hvordan en anden kommunal instans agerer i en sag.

KL anbefaler derfor, at børn- og udvalget i stedet for at underrette Ankestyrelsen i første omgang skal bede forvaltningen om en uddybende forklaring, så det undgås at sagen trækker i langdrag.

I det omfang lovgiver fastholder bestemmelsen i sin nuværende form, vil KL kraftigt anbefale, at Ankestyrelsen får en frist for behandling af disse sager.

Barnet får selvstændig partstatus fra det 10. år
Med forslaget ændres barnets selvstændige partsstatus fra 12 til 10 år. Det betyder, at et barn på 10 år får mulighed for at klage over afgørelser om anbringelse, hjemgivelse, hjemgivelsesperiode, valg af anbringelsessted, brev- og telefonkontrol, samvær og kontakt etc. Ligesom barnet tilbydes advokatbistand, aktindsigt og får ret til at udtale sig. Derudover får barnet på 10 år også mulighed for at give samtykke til ændring af anbringelsessted samt anmode om en permanent anbringelse.

KL's bemærkninger
KL mener ikke, det er hensigtsmæssigt at give børn helt ned til 10 år en selvstændig partsstatus. Der er ofte tale om meget komplicerede sager, hvor det kan udgøre en væsentlig belastning for et barn på 10 år at blive inddraget som selvstændig part.

Det er vurderingen, at et barn på 10 år vil have vanskeligt ved at vurdere og gennemskue konsekvenserne af deres valg. Dertil kommer, at der kan være børn, der ikke er socialt alderssvarende eller som kognitivt er i stand til at forstå, hvad det betyder, at få ret til at klage, få aktindsigt eller være part i en sag i byretten.

KL er herudover også bekymret for, at det kan blive andres interesser, der kommer i spil.

Derfor bør den nuværende aldersgrænse på 12 år fastholdes.

Andre kan på vegne af et barn under 10 år anmode Ankestyrelsen om vurdering af sager om skift af anbringelsessted og hjemgivelse
Med forslaget får en plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie mulighed for, på vegne af et barn under 10 år, at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunens afgørelse om ændring af anbringelsessted og hjemgivelse. En sådan afgørelse vil blive tillagt opsættende virkning, hvilket vil sige, at flytningen af barnet sættes i bero, indtil Ankestyrelsen har behandlet sagen.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
Forslaget signalerer mistillid til kommunerne og deres sagsbehandlere. Det fremgår således af bemærkningerne, at et barn ikke bør flyttes af årsager, som ikke er til barnets bedste, fx udelukkende pga. økonomiske hensyn eller at plejefamilien oplever, at deres plejebarn flyttes som følge af samarbejdsproblemer med kommunen. KL vil gøre opmærksom på, at kommunerne ikke flytter børn og unge fra velfungerende anbringelsessteder, men alene ønsker at flytte barnet eller den unge i de tilfælde hvor det er til barnet eller den unges bedste, og når anbringelsesstedet ønsker at barnet eller den unge flyttes til et andet sted.

Når plejefamilien, støttepersonen eller venskabsfamilien på barnets vegne får mulighed for at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunens afgørelse, er der en risiko for, at andre interesser end barnets kommer i spil. KL vil derfor anbefale, at det af loven kommer til at fremgå, at kommunens socialfaglige vurdering i disse sager, vil blive vægtet højt, når Ankestyrelsen behandler sagen.

KL vil også anbefale, at Ankestyrelsen får en frist for behandling af disse sager, så barnet og barnets forældre får en hurtig afgørelse.

Mulighed for permanent at anbringe barnet udenfor hjemmet
Det fremgår af forslaget, at kommunen skal overveje en permanent anbringelse af barnet, hvis tilknytningen til anbringelsesstedet er større end tilknytningen til forældrene. Herudover fremgår det, at et barn på 10 år, selv kan anmode om at blive permanent anbragt.

KL's bemærkninger
Permanente anbringelser kan give barnet ro og stabilitet. Dog kan forslaget give udfordringer i praksis, da barnets tilknytning til de biologiske forældre på sigt kan blive meget lille, hvilket barnet ikke selv er i stand til at gennemskue på tidspunktet for beslutningen.

Det kan endvidere blive en svær balancegang, når et barn anmoder om at blive permanent anbragt. Svær fordi, det ikke nødvendigvis er sikkert, at anbringelsesstedet ønsker, at barnet skal være permanent anbragt. Barnet kan således udsættes for et dobbeltsvigt og føle sig uønsket, hvis anbringelsesstedet takker nej.

Det anbefales, at lovgiver i stedet fastholder betegnelsen "en videreført anbringelse", som er den betegnelse, der anvendes i dag. Ordet permanent indikerer, at anbringelsen ikke kan bryde sammen. Barnet stilles således i udsigt, at barnet kan blive i plejefamilien permanent barndommen ud, hvilket ikke er sikkert, da anbringelsen kan ophøre pga. fx skilsmisse eller alvorlig sygdom i plejefamilien. Herudover kan anbringelsen bryde sammen, hvis plejefamilien af andre årsager – fx knyttet til udfordringer med barnet/den

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

unge – ønsker at ophøre. Og endelig kan den permanente anbringelse ophøre, hvis forældrene tilbagekalder samtykket til den oprindelige anbringelse, og kommunen vurderer, der er grundlag for at hjemgive barnet.

Overvejelse om adoption ved genbehandling af en sag og før barnet bliver født
Med forslaget skal kommunerne overveje adoption ved genbehandling samt i de tilfælde, hvor barnet forventes at være anbragt i en længere årrække. Herudover skal kommunalbestyrelsen også overveje adoption, når en forælder til et barn, der er anbragt eller er blevet bortadopteret på grund af manglende forældreevne, venter endnu et barn.

KL's bemærkninger
KL finder det positivt, at kommunerne får en forpligtelse til at overveje om barnet skal bortadopteres. KL finder det også positivt, at det bliver muligt at træffe afgørelse om adoption allerede inden barnet bliver født. Endelig er det positivt, at der skal overvejes adoption før fødslen i de situationer, hvor ældre søskende er blevet anbragt eller bortadopteret på grund af manglende forældreevne.

Børnene sikres en stabil og tryg familie, idet de ellers ville have været anbragt hele deres barndom på grund af forældrenes manglende evne til at varetage omsorgen for dem. Viden fra adoptionsstudier viser, at den positive effekt af adoption på barnets tilknytningsmønster er størst de første tolv måneder af barnets liv, og at stabilitet fra et tidligt tidspunkt generelt er betydningsfuldt for barnets udvikling.

Der er imidlertid uvist om der vil være tilstrækkelig mange godkendte adoptanter, der ønsker at adoptere et udsat barn.

Kommunernes pligt til at tilbyde støttepersoner og venskabsfamilier til anbragte børn og unge
Det fremgår af forslaget, at kommunen forud for en anbringelse så vidt muligt skal finde en støtteperson og en venskabsfamilie til barnet eller den unge i barnets familie eller netværk. Hvis dette ikke er muligt, skal kommunen, i samarbejde med en civilsamfundsorganisation, hjælpe barnet eller den unge med at finde en støtteperson og en venskabsfamilie uden for barnet eller den unges familie eller netværk. Der er tale om en ret for barnet eller den unge til at kommunen aktivt undersøger mulighederne for at finde en støtteperson og en venskabsfamilie.

KL's bemærkninger
Børnene og de unge skal forholde til mange voksne, heriblandt sagsbehandlere (læs: to sagsbehandlere på de to årlige tilsynsbesøg), plejefamilie og dennes familie og netværk, personale på

børne- og ungehjemmet, bisiddere, og egne forældre, bedsteforældre, søskende m.fl. Flere relationer risikerer at være et forstyrrende element i hverdagen, og herunder forstyrre den relation, barnet eller den unge har brug for at skabe til familien, øvrige netværk og anbringelsesstedet i øvrigt. Relationer, der er afgørende for, at formålet med en anbringelse kan lykkes.

Der er endvidere et paradoks i, at lovgiver på den ene side stiller krav om en støtteperson og en venskabsfamilie til de anbragte børn og unge og samtidig ønsker at begrænse antallet af voksne omkring de udsatte børn og unge, jf. forslaget om færrest mulige fagprofessionelle voksne rundt om barnet.

KL anbefaler, at kommunerne ikke forpligtes til at finde en støtteperson eller en venskabsfamilie, men alene skal finde en, hvis det ud fra en konkret vurdering vil være godt for barnet eller den unge.

Det er endvidere usædvanligt, at kommunerne med forslaget pålægges en forsyningsforpligtelse, som kræver, at civilsamfundet stiller op, hvis kommunen ikke selv kan finde en støtteperson eller venskabsfamilie i barnet eller den unges familie og netværk.

Det vurderingen, at det bliver vanskeligt for både kommunerne og civilsamfundet at finde frivillige støttepersoner og venskabsfamilier til anbragte børn og unge.

Hvis lovgiver fastholder kravet om støttepersoner og venskabsfamilier vil KL anbefale, at fristen for at finde disse ligger udover lovens ikrafttrædelse den 1. april 2023, så kommunerne som minimum får frem til udgangen af 2023.

Det anbefales også, at det tydeligt fremgår af loven, hvem der helt konkret skal godkende og sikre, at det er en ordentlig støtteperson og venskabsfamilie, og at det bliver en ressource i barnet og den unges liv. Herunder også om der er krav om børneattest og en ren straffeattest, og hvem der i så fald skal indhente disse attester. Det er også vigtigt, at det er beskrevet i lovgivningen, hvem der skal føre tilsyn med familien.

Endelig er det vigtigt, at lovgiver er opmærksom på, at der kan ske ændringer i en støtteperson og venskabsfamilies livssituation, og at støttepersonen og venskabsfamilien derfor er nødt til at trække sig. Det vil for de fleste af de anbragte børn og unge opleves som endnu et brud eller svigt. Det bør fremgå af lovgivningen, om kommunen, da er forpligtet til at forsøge at finde en ny støtteperson og en ny venskabsfamilie, der kan skabe en ny ”stabil” voksenkontakt for barnet.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Udsatte unges overgang til voksenlivet
Det fremgår af den politiske aftale Børnene Først fra maj 2021, at der skal ske en nytænkning af de unges overgang til voksenlivet, indenfor den eksisterende økonomiske ramme til efterværn. Målet er, at de udsatte unge så vidt muligt kommer i uddannelse og beskæftigelse, at de får en bolig, og at de har stabile relationer og netværk at støtte sig til.

KL's bemærkninger
KL er enig i, at der skal ske en forbedring af indsatsen overfor udsatte unge i overgangen til voksenlivet, der sikrer at kommunerne ikke slipper de unge før de har fodfæste i forhold til bolig, uddannelse og netværk.

KL er dog uforstående overfor, at man politisk mener, at forbedringen af indsatsen skal ske indenfor den eksisterende økonomiske ramme. Der må følge de nødvendige ressourcer med til at realisere de politiske ambitioner. KL ser frem til at blive inddraget i de politiske drøftelser om nytænkning af indsatsen overfor de udsatte unge i overgangen til voksenlivet.

Udskydelse af tidspunktet for lovens ikrafttrædelse
Forslaget til Barnets lov indebærer, at loven allerede træder i kraft den 1. april 2023. Altså kun blot tre måneder efter at loven forventes vedtaget.

KL's bemærkninger
KL er meget skeptisk overfor den korte frist fra vedtagelse i december 2022 af Barnets lov til loven træder i kraft den 1. april 2023. Tre måneder er, efter KL's vurdering, alt for kort tid til at gøre klar til at implementere en så stor forandring i kommunerne.

Hvis kommunerne skal være klar til at gå i luften den 1. april 2023, kræver det, at kommunerne har modtaget både bekendtgørelser, vejledninger, håndbøger m.v. i god tid før den 1. april 2023. Det er KL meget i tvivl om kommer til at ske.

Herudover er der kun ganske få måneder til at få kompetenceudviklet ledere og medarbejdere, både på myndighedsområdet og på anbringelsesstederne og få tilpasset IT-systemerne (se nedenfor), så sagsbehandlingen kan understøttes digitalt. Endelig er der et kæmpe arbejde i at få ændret kulturen og mindsettet i forhold til de politiske intentioner, der ligger i en ny Barnets lov.

KL vil derfor kraftigt anbefale, at der som minimum afsættes seks måneder fra vedtagelsen af Barnets lov til loven træder i kraft, så der er god tid for kommunerne til at få implementeret det store lovkompleks. Det skylder vi børnene, de unge og deres familier.

Implementering af IT- understøttelse af sagsbehandlingen på det udsatte børne- og ungeområde
I dag anvender 80 kommuner it-systemet DUBU (Digitalisering - Udsatte Børn og Unge) til at sikre kvaliteten og lovmedholdeligheden i sagsbehandlingen på det udsatte børne- og ungeområde. De øvrige kommuner bruger andre it-systemer.

Implementering af Barnets Lov i it-systemerne er en stor og omfattende opgave. Eksempelvis skal stort set alle områder af DUBU tilpasses, herunder skal der ske en nyudvikling fx i forhold til sagsstyring, udvikling af udredningsmodul, barnets plan/ungeplan og en ændring af paragraffer i forhold til bestemmelserne i Serviceloven.

KL's bemærkninger
Hvis lovgiver fastholder, at Barnets Lov skal træde i kraft den 1. april 2023, skal lovgiver være opmærksom, at alle de nødvendige tilpasninger og nyudvikling *ikke* vil kunne implementeres i DUBU og de øvrige it-systemer pr. 1. april 2023.

Der er endvidere en risiko for, at tilpasningen af analyse- og udviklingsarbejdet bliver forhastet i en sådan grad, at det får betydning for kvaliteten, så løsningen ikke i tilstrækkelig grad understøtter Barnets lov. Et forhastet arbejde kan også gøre det svært at sikre indberetning af valide data til Danmarks Statistik på udsatte børn og ungeområdet fra den 1. april 2023.

Hertil kommer, at it-leverandørerne bliver nødt til at gå i gang med udvikling, før loven er endeligt vedtaget. Der er således en risiko for, at der skal ændres dele af systemerne, som allerede er udviklet. Risikoen er her både økonomisk og tidsmæssig.

På baggrund af ovenstående opfordres derfor på det kraftigste til, at Barnets Lov først skal træde i kraft 6 måneder efter, at loven er vedtaget. Loven forventes vedtaget december 2022.

KL forventer endelig, at der kompenseres for de økonomiske konsekvenser af tilpasning af DUBU og de øvrige it-systemer til en ny Barnets lov.

Med venlig hilsen

Janet Samuel

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL har følgende specifikke bemærkninger til udkast til Barnets lov:

KL har følgende bemærkninger til de forskellige terminologier og sprogbrug:

Støtte, hjælp og tilbud – hvad er forskellen?
KL hæfter sig ved, at der nogle steder i forslaget skrives "tilbud" og andre steder skrives "støtte og hjælp". Det gælder fx i § 10, hvor der står, at kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om "tilbud" efter denne lov, og i § 3, hvor der træffes afgørelse om "hjælp og støtte".

Da hjælp og støtte er gennemgående i det meste af udkast til Barnets lov, vil KL anbefale, at lovgiver bruger betegnelsen hjælp og støtte alle steder.

Myndigheden eller kommunalbestyrelsen – hvad er forskellen?
Tilsvarende hæfter KL sig ved, at der nogle steder står, at "myndigheden træffer afgørelse" andre steder, at "kommunalbestyrelsen træffer afgørelse". Det gælder fx i lovens § 6, stk. 2, hvor myndigheden træffer afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder, og i § 75, hvor kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at tilbyde forældremyndighedsindehaveren en støtteperson.

KL vil anbefale, at lovgiver alene anvender betegnelsen kommunalbestyrelsen, da det er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse efter Barnets lov. Medmindre lovgiver kan forklare, hvem helt konkret myndigheden er, hvis ikke det er kommunalbestyrelsen.

Mange definitioner i Barnets lov af udsatte børn og unge
I Barnets lov benævnes udsatte børn og unge på mange forskel lige måder. Således er der fx følgende benævnelser; listen er ikke udtømmende:
- Børn og unge, som har behov for særlig støtte (§ 2, stk.1),
- Sociale problemer hos barnet eller den unge (§ 1, stk. 1, nr. 2),
- Udsatte børn og unge (§ 5, stk.1 og 2)
- Et barn i en social udsat position (bemærkninger til § 5, side 249)
- Et barn eller ung, hvor støttebehovet har udspring i sammensatte udfordringer (bemærkninger til § 5, side 249)

KL vil anbefale, at lovgiver alene bruger én betegnelse i Barnets lov og tilhørende bemærkninger, fx børn og unge med et særligt behov for støtte, som er den betegnelse, der i dag anvendes i servicelovens formålsbestemmelse i § 46.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Mange forskellige aldersgrænser
Med Barnets lov følger mange forskellige aldersgrænser. Således er der en 10-års grænse, en 12 års-grænse, herunder en 12-17 års-grænse, en 15 års-grænse, en 16 års-grænsen, herunder en 16-23 års-grænse, en 18 års-grænse og endelig gælder der også regler for børn under 10 år.

KL vil anbefale, at lovgiver forsøger at ensarte aldersgrænserne, så det bliver nemt for både børnene, de unge, forældrene og kommunerne at gennemskue, hvornår børnene og de unge har ret til det ene og det andet.

Opgør med stigmatiserende sprogbrug
KL finder det positivt, at der flere steder i Barnet lov er et opgør med stigmatiserende sprogbrug, så børn og unge ikke får det indtryk, at de er et problem, der skal løses.

KL så i den forbindelse gerne, at også ordet "sagsbehandler" blev udskiftet, da ordet er et meget systemteknisk ord. Sagsbehandler kan give den association, at barnet og den unge er reduceret til en sag, der kan lægges i en skuffe eller i et computersystem. Det er efter KL's opfattelse ikke det indtryk barnet eller den unge bør have, særligt når der i Barnets lov lægges op til, at der skal være en god relation og et dynamisk samspil mellem socialrådgiveren og barnet/unge.

KL vil foreslå, at ordet "sagsbehandler" udskiftes med børnerådgiver og/eller familierådgiver.

KL har følgende specifikke bemærkninger til de enkelte bestemmelser:

Til §§ 1-2
- Forældrenes ansvar – hvad med børnenes ansvar?
I § 1, stk. 2, fremgår, at hjælp og støtte efter loven bygger på forældrenes ansvar for deres børn. Videre fremgår i § 2, stk. 2, at hjælp og støtte skal ydes med afsæt i barnets perspektiv, ressourcer og behov med henblik på at sikre barnets og den unges bedste.

KL's bemærkninger
KL undrer sig over, at Barnets lov alene bygger på forældrenes ansvar. KL undrer sig fordi hjælp og støtte i den oprindelige formålsbestemmelse i servicelovens § 1, lægger op til, at hjælpen også bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer. Det gælder uanset om der er tale om børn, unge eller voksne.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Formuleringen i den oprindelige formålsbestemmelse i servicelovens § 1, er efter KL's opfattelse, mere i tråd med formålet i Barnets lov. Ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer bør efter KL's opfattelse gå hånd i hånd med det perspektiv, der er på barnet, hvor barnets synspunkter, drømme og ønsker skal mere i spil og tages alvorligt.

Hertil kommer, at der i bemærkningerne til § 10, lægges op til, at hjælpen skal tilrettelægges, så barnet eller den unge ud fra sine personlige forudsætninger får indflydelse på og ansvar for sin egen tilværelse.

Der bør efter KL's vurdering ikke kun fokuseres på barnets og den unges perspektiver, ressourcer og behov. Det bliver en tom skal, hvis man ikke samtidig giver børnene og de unge et medansvar for eget liv, læring og trivsel. KL er med på, at forældrene har et ansvar helt frem til barnets attende år; men barnet og den unge bør også have et ansvar. Positive forventninger og en forventning om, at barnet og den unge tager ansvar for eget liv, læring og trivsel styrker børnene og de unges opfattelse af sig selv, får børnene og de unge til at føle sig ligeværdige med deres jævnaldrende og i sidste ende at de bliver gode demokratiske samfundsborgere.

Til § 3
- Afgørelser om hjælp efter denne lov
I § 3, fremgår, afgørelser om hjælp og støtte efter denne lov træffes som udgangspunkt over for forældrene eller de kommende forældre og barnet eller de unge under 18 år, medmindre andet fremgår af denne lov.

KL's bemærkninger
KL vil anbefale, at lovgiver anvender betegnelsen "de vordende forældre", da det for det første, er den betegnelse, der anvendes i dag i serviceloven, dernæst er en mere korrekt betegnelse, da "de kommende" forældre i princippet kan være alle, der på et tidspunkt ønsker at blive forældre.

Til § 4
- Alle børn bør være omfattet af Barnets lov – også de uledsagede mindreårige flygtningebørn
I § 4, fremgår, at enhver, der opholder sig lovligt i Danmark, har ret til hjælp efter denne lov.

KL's bemærkninger
KL vil anbefale, at også uledsagede mindreårige udlændinge og børn og unge i asylsøgende familier, der opholder sig på Udlændingestyrelsens indkvarteringssteder/børnecentre, og som enten har processuelt ophold eller opholder sig ulovligt, også omfattes

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

”direkte” af den nye Barnets lov. Det gælder både ved sociale indsatser og anbringelser.

I dag findes en række bestemmelser om anbringelse af uledsagede mindreårige udlændige og børn i asylsøgende familier i udlændingelovens kapitel 9b, som på flere punkter er identiske med de bestemmelser, som kommunerne allerede kender fra serviceloven.

Bestemmelserne i udlændingeloven indebærer endvidere, at det er en betingelse for at træffe afgørelse om anbringelse, at den uledsagede mindreårige udlænding er indkvarteret på et indkvarteringssted efter udlændingeloven. Er den uledsagede mindreårige udlænding – undtagelsesvis – bosat uden for et indkvarteringssted, vil der ikke kunne træffes afgørelse efter udlændingelovens regler, men direkte efter reglerne i serviceloven afhængig af barnets opholdsretlige status.

Efter KL’s vurdering er ovenstående noget rod og meget svært at navigere i for kommunerne. Og med bemærkningerne til § 46, stk. 1, og § 47, stk.1, i nærværende lov, hvorefter der kan træffes afgørelse om anbringelse med og uden samtykke om et barn eller ung under femten år, der har lovligt ophold i Danmark, mens forældrene ikke har lovligt ophold, er forvirringen total.

Det vil efter KL’s opfattelse være hensigtsmæssigt, hvis der i udlændingeloven skabes en hjemmel, der henviser til, at kommunerne skal anvende Barnets lov, når en uledsaget mindreårig udlændig (uanset lovligt ophold og uanset om barnet er indkvarteret på et børnecenter under Udlændingestyrelsen) eller et barn eller ung i en asylsøgende familie (uanset lovligt ophold) har brug for særlig støtte.

KL vil derfor anbefale, at den nye Barnets lov kommer til at gælde alle børn, så kommunerne kun skal forholde sig til én lov, når et barn eller ung har brug for særlig støtte, herunder en anbringelse uden for hjemmet. Det er dog klart, at Udlændingestyrelsen fortsat skal have forsørgelsesansvaret og godkende den indsats, der påtænkes sat i værk.

KL vil i den forbindelse henvise til, at der i den endelige aftale Børnene Først fra den 11. maj 2021 er lagt vægt på, at der skal ske en regelforenkling og en sanering i unødige bureaukratiske proceskrav. Det vil derfor være helt i tråd med aftalepartiernes beslutning, at reglerne for iværksættelse af sociale indsatser og anbringelser samles i en ny Barnets lov.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 5
- Barnets og den unges holdninger og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages uanset barnets alder og kognitive formåen
I § 5, fremgår, at barnet og den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages, men at dette kan fraviges helt eller delvist, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Samtidig fremgår det, at barnets og den unges perspektiver i disse tilfælde skal tilvejebringes på anden vis.

KL's bemærkninger
Det er efter KL's vurdering lidt besynderligt, at kravet om inddragelse i særlige tilfælde kan fraviges, når kommunen samtidig forpligtes til at tilvejebringe barnets perspektiver på anden vis. Det er efter KL's opfattelse ikke en fravigelse, men blot en anden måde at få barnets perspektiver frem på.

KL er optaget af, hvornår nok er nok. Det er ikke i alle tilfælde, at kommunen vil kunne frembringe barnets perspektiver, synspunkter og holdninger på anden vis. Særligt i de tilfælde, hvor barnet er spædt eller hvor barnet kognitivt er ude af stand til at kommunikere. Hvilke observationer, vil da være de rigtige, og hvor langt skal kommunerne gå for at få tilvejebragt barnets perspektiver, synspunkter og holdninger. Hertil kommer også de situationer, hvor barnet ikke ønsker at udtale sig. Her lægges op til, at kommunen i disse tilfælde også skal tilvejebringe barnets perspektiver på anden vis.

Risikoen er, at kommunerne i en eventuel undersøgelse/Børnesagsbarometer kan komme ud med fejl, hvis det fra anden side vurderes, at kommunen burde have gjort noget andet eller noget mere.

Ifølge bemærkningerne til § 5, fremgår, at "I de tilfælde, hvor der skal træffes afgørelse om barnets forhold efter loven, vil en manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnet eller den unges holdning og synspunkter udgøre en væsentlig mangel ved afgørelsen."

KL vil opfordre til, at man fremover i eventuelle nye undersøgelser vil kunne se, hvad årsagen er til, at kommunen ikke har tilvejebragt barnets synspunkter og holdninger. Det er væsentligt, da manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnet eller den unges holdning og synspunkter, som ovenfor nævnt, vil udgøre en "væsentlig mangel" ved afgørelsen.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 6 stk. 4
- Et barn har ret til en bisidder
I § 6, stk. 4, fremgår, at en bisidder skal være fyldt 15 år og er omfattet af straffelovens §152 om tavshedspligt.

KL's bemærkninger
KL er bekymret for, om en 15-årig kan håndtere at være direkte bisidder med strafansvar. KL vil derfor anbefale, at en bisidder skal være myndig og dermed 18 år. Hvis der er tænkt i, at en 15-årig kunne være en søskende, vil en søskende ofte være del af sagen, og måske endda selv behov for en bisidder.

Til § 7
– Alle voksne rundt om børnene har et ansvar
I § 7, fremgår, at de voksne omkring et barn eller ung har ansvaret for at sikre barnets bedste og give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet.

Ifølge de specifikke bemærkninger til § 7, skal "de voksne" rundt om barnet forstås bredt, og vil dermed ud over myndighederne omfatte forældre, netværk og fagprofessionelle. Det følger også af bemærkningerne, at bestemmelsen tydeliggør, at det vil være et "fælles ansvar" at støtte op om barnet. Hvilket betyder, at fagområderne vil skulle samarbejde om at finde løsninger for barnet.

KL's bemærkninger
Det er, efter KL's opfattelse, væsentligt at få beskrevet, hvad der konkret menes med myndighederne, som står i flertal. Derudover forklare, hvad der menes med de fagprofessionelle samt få beskrevet hvordan, de enkelte fagområder kan forpligtes.

KL synes ikke, at bestemmelsen i særlig høj grad tydeliggør, at det er et fælles ansvar at støtte op om det enkelte barns trivsel og udvikling.

Når der tales om et fælles ansvar, vil det i KL's optik være væsentligt, at det fremgår direkte af § 7, hvem "de voksne" rundt om børnene helt konkret er. Er det læreren, pædagogen, sundhedsplejersken, m.fl., der er tale om? Hvis andre voksne, end voksne i myndighedsområdet/familieafdelingen, skal påtage sig et ansvar og forpligte sig, bør det efter KL's vurdering således helt eksplicit fremgå af bestemmelsen.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 8
– *Systematisk* inddragelse af barnet og barnets familie samt kommunens arbejde med at sikre, at der er færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet
I § 8, henvises til, at bestemmelsen ikke indebærer ændringer i gældende ret, jf. servicelovens § 47. Dog er det nyt, at der nu er en bestemmelse, der forpligter kommunalbestyrelsen til i "alle" sager at tilrettelægge arbejdet så både børn, unge og deres forældre kan medvirke aktivt i forløbet.

Herudover er det nyt i § 8, stk. 2, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at tilrettelægge arbejdet, så barnet møder færrest mulige fagprofessionelle voksne. Ifølge bemærkningerne, vil der ikke blive fastsat et "loft" for antallet af fagprofessionelle. Tilrettelæggelsen er helt op til kommunalbestyrelsen.

KL's bemærkninger
Efter KL's vurdering, er det nyt, at kommunerne, jf. § 8, stk.1 og 3, i "alle sager" skal overveje, hvordan der kan ske systematisk inddragelse af barnet, barnets forældre og netværk. Det fremgår af bemærkninger til bestemmelsen, at det ikke alene skal overvejes, men at det vil skulle fremgå af den enkelte sag, hvordan inddragelsen er sket.

Den vurdering har kommunerne ikke tidligere foretaget i forbindelse med fx § 11-sagerne i serviceloven. KL vil derfor, gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk, der er forbundet med det arbejde. Der er, som KL læser forslaget, således tale om, at kommunerne i alle sager, skal notere, hvordan, hvor længe, hvornår og hvorhenne inddragelsen af barnet, den unge, barnets forældre og netværk skal ske.

§ 8, stk. 2. Færrest mulige fagprofessionelle voksne
Efter KL's opfattelse, er kravet om færrest mulige voksne en besynderlig bestemmelse. Særligt fordi Barnets lov flere steder lægger op til, at der skal være flere voksne rundt om barnet. Det gælder fx krav om støttepersoner, venskabsfamilier, bisiddere, to sagsbehandlere på væsentlige møde under udredningen og to sagsbehandlere ved det personrettede tilsyn. Og hvis barnet er anbragt, er der også personalet på anbringelsesstedet og plejefamilien og dennes familie og netværk. Så udover, at barnet skal forholde sig til eget biologisk ophav og netværk, skal barnet også forholde sig til rigtig mange andre voksne.

Med så mange aktører/voksne omkring barnet, risikerer barnet potentielt at blive svigtet undervejs i forløbet. Det er, efter KL's opfattelse, det modsatte af, hvad lovgiver har tænkt med den nye bestemmelse om færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet.

En "skal-bestemmelse" at sikre færrest mulige voksne

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL undrer sig herudover, at lovgiver med den ene hånd i selve bestemmelsen skriver, at kommunerne "skal" tilrettelægge arbejdet med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet, og med den anden hånd i bemærkningerne skriver, at kommunerne ikke er forpligtet til at fastlægge et specifikt loft for antallet af fagprofessionelle voksne om barnet.

Hvis kommunerne ikke er forpligtede til at sikre færrest mulige fagprofessionelle om barnet, vil KL anbefale det kommer til at fremgå af bestemmelsen som en hensigtserklæring. Når der laves en "skal-bestemmelse", vil kommunerne kunne blive målt på, hvordan det går med opfyldelsen af kravet.

Hvem er de fagprofessionelle voksne?
Derudover vil KL også anbefale, at det helt præcist kommer til at fremgå, hvem de fagprofessionelle voksne om barnet er. I § 7, skal de voksne forstås som "myndighederne, forældrene, netværket og de fagprofessionelle". KL har vanskeligt ved at skelne, hvem der er hvem. Hvis de fagprofessionelle udover rådgiverne på myndighedsområdet/familieafdelingen også er læreren ude på skolen, i dagtilbuddet og sundhedsplejersken, vil det være noget af en opgave for kommunerne at sikre.

Til § 10 – En afgørelse om tilbud efter Barnets lov skal iværksættes straks
I § 10, stk. 3, fremgår, at en afgørelse om tilbud efter Barnets lov skal iværksættes straks.

KL's bemærkninger
KL vil for en god orden skyld oplyse, at det desværre ikke altid er muligt for kommunerne at sætte en foranstaltning i værk straks. Det kan fx være en afgørelse om aflastning, som kræver, at der er ledige aflastningsfamilier, der helt konkret matcher barnet eller den unges behov for særlig støtte.

Iværksættelse af afgørelser om tilbud straks, vil efter KL's vurdering kræve, at kommunerne har ledig kapacitet og/eller tilkøber flere eksterne ydelser/leverandører. KL vil her gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk.

Til § 12
– Kommunernes forsyningsforpligtelse
I § 12, stk. 3, fremgår, at et tilbud, ved akut behov, i op til tre uger kan indgå i kommunens forsyning uden godkendelse.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL vil anbefale, at det også kommer til at fremgå af bestemmelsen, at der etableres en "fast-track-ordning" for godkendelse af plejefamilier, hvor socialtilsynet kan opprioritere godkendelse af familier, når det er nødvendigt at anbringe et barn akut eller fra fødegangen i en plejefamilie, der ikke er godkendt. Subsidiært, at der laves en henvisning til den nye § 5 b, i lov om socialtilsyn, jf. forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love (Ændringer som følge af Barnets lov, […]).

Til § 14
– Den sammenhængende indsats bør også omfatte børnenes skolegang
I § 14, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats overfor børn og unge med behov for særlig støtte efter denne lov.

Det fremgår videre i § 14, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal sørge for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene og på en sådan måde, at det fremmer børn og unges udvikling, trivsel og selvstændighed.

I bemærkningerne til bestemmelsen fremgår også, at bestemmelsen samlet skal medvirke til at sikre, at indsatsen for børn, unge og familier på tværs af lovgivninger understøtter fælles mål, så barnet, den unge og familien oplever en sammenhængende og koordineret indsats.

KL's bemærkninger
KL er i tvivl om, hvad lovgiver helt konkret mener med kommunens "generelle" og forebyggende arbejde og den målrettede indsats? Betyder den generelle indsats, at det også er indsatser i fx skolen og i dagtilbuddet?

KL vil anbefale, at det af bestemmelsen kommer til at fremgå, at kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem almenområdet og det specialiserede børneområde og den konkrete indsats, som barnet eller den unge er visiteret til.

Barnets skolegang og læring
KL vil anbefale, at barnets læring/skolegang også kommer til at fremgå i opremsningen af hvad tilbuddet skal fremme. Vi ved fra forskningen, at en god skolegang er den største beskyttelsesfaktor for at børn og unge trives, udvikles og får et selvstændigt voksenliv med uddannelse og beskæftigelse.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

En sammenhængende og koordineret indsats
Hvis tanken er, at bestemmelsen skal være omdrejningspunktet for en helhedsorienteret og tværfaglig, sammenhængende indsats, bør der, efter KL's vurdering, gøres mere ud af at ansvarliggøre almenområdet – skole, dagtilbud, sundhedsplejen osv., så det ikke kun er myndighedsområdet/familieafdelingen, der skal sammentænke og sætte i gang. Alle fagområder bør have et ansvar her. Det er, efter KL's opfattelse, også det, der ligger i § 7, hvor "de voksne" omkring børnene og de unge har et ansvar.

KL vil anbefale, at det fælles ansvar skrives ind i bestemmelsen. Herudover vil KL anbefale, at der også i bemærkningerne til bestemmelsen, indføjes nogle eksempler, der viser, hvordan bestemmelsen kan medvirke til at sikre, at indsatsen, for børnene og deres familier, på tværs af lovgivninger, understøtter fælles mål, så barnet og familien oplever en sammenhængende og koordineret indsats.

Til § 15
– Beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme
I § 15, stk. 3, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme.

Det fremgår i bemærkningerne til bestemmelsen, at de kommunale fagpersoner, der er beskæftiget på børne- og ungeområdet, skal være i stand til at opspore tegn på negativ kontrol, æresrelaterede konflikter eller ekstremisme.

KL's bemærkninger
KL vil gøre opmærksom på, at det kræver efteruddannelse af det kommunale fagpersonale. Ligesom det også kræver efteruddannelse hos sagsbehandleren på myndighedsområdet/familieafdelingen at vide, hvorledes negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme skal håndteres, herunder hvordan der tales med barnet, den unge og familien – og hvordan barnet eller den unge skærmes, hvis der er tegn på konflikt og trusler.

Herudover bør det, efter KL's vurdering, fremgå, hvilket indsatser, der kan sættes i værk. Herunder inddragelse af pas, fængselsstraf til forældrene, hvis barnet er sendt på genopdragelsesrejse osv. Det bør i den forbindelse også fremgå, hvem der gør hvad. Er det sagsbehandleren eller politiet? Det gælder fx i sager om inddragelse af pas eller sager hvor forældrene har sendt barnet på genopdragelsesrejse.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Udover det kommunale fagpersonale, bør læger og hospitalspersonale, efter KL's vurdering, også have den viden, så de også er i stand til at opdage, at noget er galt.

Til § 18
– Screening
Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser til den foreslåede § 18 om screening, at kommunalbestyrelsen vil kunne iværksættes støtte, når den indledende screening og vurdering er foretaget, hvis der på baggrund af screening umiddelbart vurderes at være behov. Det fremgår desuden, at det vil gælde i de situationer, hvor der ikke er vurderet behov for nærmere afdækning, og hvor der efter omstændighederne vil kunne iværksættes handicapkompenserende indsatser efter de foreslåede §§ 82-90.

Med de aktuelt gældende krav til oplysning af sager og Ankestyrelsens praksis på området vil det sandsynligvis være meget få sager, hvor kommunen vil kunne træffe afgørelse om handicapkompenserende indsatser efter de foreslåede §§ 82-90 alene på baggrund af en sagsscreening. Det bør derfor overvejes at slette beskrivelsen af denne mulighed, da det kan skabe urealistiske forventninger hos forældre til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne om, hvor hurtigt deres sag vil kunne afgøres.

Til § 19
– Afdækning
Det fremgår af de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser til den foreslåede § 19 om afdækning, at kommunen vil skulle dokumentere den relevante afdækning i rimeligt omfang, og at det f.eks. vil kunne være i form af et kort afdækningsnotat, der beskriver de relevante forhold, de oplysninger der er indhentet, eller faglige observationer mv. der er foretaget, hvordan barnet eller den unge og familien har været inddraget, og med en socialfaglig vurdering af støttebehovet.

Med de aktuelt gældende krav til oplysning af sager og Ankestyrelsens praksis på området vil det sandsynligvis være meget få sager, hvor kommunen vil kunne nøjes med at udarbejde et kort afdækningsnotat, før der træffes afgørelse om handicapkompenserende indsatser efter de foreslåede §§ 82-90. Det bør derfor overvejes at omformulere beskrivelsen af denne mulighed, da det kan skabe urealistiske forventninger hos forældre til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne om, hvor hurtigt deres sag vil kunne afgøres.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 20
- Børneudredning
KL noterer, at der ikke længere er krav om en 4 måneders frist, men et krav om at undersøgelsen gennemføres hurtigst muligt.

KL's bemærkninger
KL hilser det velkomment, at der kan iværksættes en indsats eller fx en akut anbringelse samtidig med at en børneudredning finder sted. Efterspørgslen efter en mere fleksibel sagsbehandling og mulighed for undervejs i sagsbehandlingen at inddrage barn og familie i børneudredningen vil være med til at barnet, den unge og familien kan få hjælp hurtigere end, det sker i dag.

Til § 21, stk. 1
- Konsekvensrettelse
Konsekvensrettelse af ordet udredning til børneudredning.

§ 21, stk. 1-3, § 51, stk. 2-4, og § 77, stk. 2
– Obligatorisk udredning af søskende, "følg-og-forklar princippet" og obligatorisk plan for støtte til forældrene
I § 21, fremgår, at hvis et barn anbringes uden for hjemmet, og anbringelsen er begrundet i utilstrækkelig omsorg fra forældrene, skal kommunen iværksætte en børneudredning af eventuelle hjemmeboende hel-, halv- og stedsøskende i husstanden under 15 år.

I § 51, fremgår, at kommunen ved anbringelse uden samtykke, skal vedlægge en indstilling om barnets søskende, som beskriver hvilken støtte, der igangsættes for barnets søskende. Det fremgår videre, hvis børne- og ungeudvalget finder, at indstillingen vedr. barnets søskende, giver anledning til bekymring, skal udvalget underrette Ankestyrelsen (læs: følg-og-forklar princippet).

I § 77, fremgår, at kommunen i sager om anbringelse uden samtykke, hvor der er søskende, også skal udarbejde en særskilt plan for støtte til forældrene, som skal vedlægges indstillingen til børne- og ungeudvalget.

KL's bemærkninger
KL mener, det giver god mening, at kommunerne skal udarbejde en børneudredning for søskende, når barnets anbringelse er begrundet i forældrenes omsorgssvigt. KL vil dog gøre opmærksom på, at det kan blive et stort arbejde at sikre GDPR, når barnets hel-, halv og stedsøskende har forskellige fædre - eller mødre for så vidt. Særligt, hvis udredningen, som der lægges op til i § 21, stk. 4, gennemføres som én samlet udredning.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Følg-og-forklar princippet (§ 51)
KL mener, at bestemmelsen skaber mistillid til forvaltningens store og grundige arbejde. Der er tale om en meget omfangsrig indstilling med en begrundelse for, hvad der skal igangsættes for barnets hel-, halv- og stedsøskende. Herudover vedlægges også en plan for støtte til forældrene, hvor det også skal forklares, hvad der sættes i gang overfor forældrene.

Det er herudover KL's vurdering, at der ikke skabes mere kvalitet og retssikkerhed i sagsbehandlingen, når børne- og udvalget ved bekymring skal underrette Ankestyrelsen. Tværtimod ser KL en fare for, at sagen forhales og trækker i langdrag til stor skade og frustration for både børnene og deres forældre.

Endvidere er der risiko for, at der med bestemmelsen skabes et uhensigtsmæssigt samarbejdsklima, hvor en kommunal instans bliver forpligtet til at underrette Ankestyrelsen om, hvordan en anden kommunal instans agere i en sag.

KL vil anbefale, at børn- og udvalget i stedet for at underrette Ankestyrelsen i første omgang beder forvaltningen om en uddybende forklaring.

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, påhviler det dommeren i udvalget at vurdere om beslutningsgrundlaget er tilstrækkeligt. Vurderes det utilstrækkeligt, kan dommeren ifølge bemærkningerne bede om supplerende oplysninger.

Herudover gælder ifølge § 3, stk. 2, i bekendtgørelse om forretningsorden for børn og unge-udvalgene, at forvaltningen allerede i dag også har en ret til at fremføre uddybende oplysninger under sagens behandling ved børne- og ungeudvalget.

KL vil anbefale, at dommerens ret til at bede om supplerende oplysninger kommer til at fremgå direkte af bestemmelsen.

Derudover vil KL anbefale, at forvaltningens ret til at fremføre uddybende oplysninger under sagens behandling i børne- og ungeudvalget også gælder i sager om søskende. KL anbefaler derfor, at § 3, i bekendtgørelse om forretningsorden for børn og unge-udvalgene, suppleres med, at udvalget kan udbede sig uddybende oplysninger og bemærkninger fra forvaltningen, når udvalget er bekymret. På den måde sikres det, at sagen ikke trækker i langdrag til stor skade for både barnet og barnets forældre.

Hvis lovgiver fastholder bestemmelsen i sin nuværende form, vil KL kraftigt anbefale, at Ankestyrelsen får en frist for behandling af disse sager.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Særskilt plan for støtte til forældrene (§ 77)
KL undrer sig over, at der er krav om en obligatorisk plan for forældrene, i forbindelse med en indstilling om anbringelse uden samtykke, hvor barnet har søskende under "atten år" i husstanden.

KL vil anbefale, at kravet om en obligatorisk plan for støtte til forældrene, kommer til at følge kravet om en obligatoriske udredning af søskende under "femten år", jf. 21.

§ 21, stk. 5, og § 156, stk. 6
– To sagsbehandlere ved væsentlige møder under udredningen og to sagsbehandlere ved de to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet
I § 21, stk. 5, fremgår, at kommunen i alle sager, hvor der ikke tidligere er iværksat støttende foranstaltninger eller en anbringelse, skal sikre kontinuiteten ved, at væsentlige møder under børneudredningen med barnet som udgangspunkt afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere. Kravet om to sagsbehandlere vil gælde, indtil børneudredningen er afsluttet.

Herudover fremgår af § 156, stk. 6, at kommunen, som led i det personrettede tilsyn med et anbragt barn, skal sikre, at disse samtaler planlægges og afholdes med deltagelse af to sagsbehandlere.

KL's bemærkninger
KL er med på det fornuftige i, at der skal deltage to sagsbehandlere i væsentlige samtaler i udredningen, og to sagsbehandlere på de personrettede tilsyn. KL vil dog gøre opmærksom på, at det bliver en stor organisatorisk øvelse for kommunerne. For ikke at tale om det store arbejde, der ligger i at fastholde og rekruttere flere sagsbehandlere.

Med godt 135.000 nye underretninger om året, hvoraf et betragteligt antal bliver en ny socialsag, hvor der skal udarbejdes en udredning og med godt 13.600 børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, der alle ifølge den nye § 156, stk. 6, skal have mindst to årlige tilsynsbesøg, bliver KL forledt til at gøre opmærksom på det ikke ubetydelige ressourcetræk ved de nye bestemmelser.

KL savner herudover yderligere vejledning i, hvad "væsentlige møder" under udredningen konkret dækker over. Ifølge bemærkningerne til § 21, stk. 5, fremgår, at "væsentlige møder er samtaler og møder med barnet eller den unge om barnets ønsker og behov eller samtaler med barnet eller den unge om valg af indsats."

Efter KL's opfattelse dækker "væsentlige møder" således alle samtaler og møder under udredningen, da samtaler og møder med

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

barnet og den unge i udgangspunktet altid bør handle om barnet og den unges ønsker og behov.

Til § 22
- Konsekvensrettelse af ordet udredning til børneudredning
Ordet udredning bør i § 22, stk. 2 og stk. 5 konsekvensrettes til børneudredning.

Til § 27
- konsekvensrettelse
Lovudkastets § 27, stk. 3, hjemler alene adgang til at lade den kommende mor undersøge – 'mor' bør rettes til 'forælder'.

Til § 41
– Psykologbehandling uden samtykke i civilsamfundsorganisationer
Ifølge forslaget, får børn og unge, der er fyldt 12 år, ret til at opsøge og modtage psykologbehandling i regi af civilsamfundsorganisationerne uden forældremyndighedsindehavers samtykke. Det kan fx være i TUBA, Headspace eller Ventilen. Det er en forudsætning for behandling uden samtykke, at behandlingen ydes af en autoriseret psykolog.

KL's bemærkninger
KL har forståelse for, at der kan være børn ned til 12 år, som har brug for psykologbehandling uden samtykke fra far og/eller mor, og uden at være en del af et socialt system. KL vil dog anbefale, at det præciseres i hvilke civilsamfundsorganisationer barnet eller den unge kan få gratis psykologbehandling hos en autoriseret psykolog. Det bør efter KL's vurdering ligeledes fremgå af loven, hvad barnet eller den unge kan gøre, hvis de ikke kan finde en organisation, der har en autoriseret psykolog. KL er bekendt med, at der aktuelt er et stort pres på de autoriserede psykologer.

KL er også bekymret for, at forslaget bliver meget svært at realisere, hvis ikke man fra centralt hold sikrer, at børnene og de unge kan få et overblik over, hvilke organisationer, den unge kan få hjælp af. Der er risiko for, at forslaget kan give børnene og de unge falske forhåbninger om hjælp fra en autoriseret psykolog.

På den baggrund mener KL, at der i loven bør være mulighed for, at børnene og de unge kan få støtte og hjælp af andre fagpersoner i civilsamfundsorganisationerne, end en autoriseret psykolog, som fx psykoterapeut eller en rådgiver med en psykologisk overbygning til PPR-psykolog.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 44
– Formål og indhold på anbringelsesstederne
I § 44, fremgår, at formålet med indsatsen på anbringelsesstederne er at varetage omsorgen og sikre trivsel og udvikling for de anbragte børn og unge. Derudover fremgår, at anbringelsesstedet "så vidt muligt" skal arbejde med at understøtte barnet eller unges uddannelse, beskæftigelse og forebyggelse af kriminalitet.

Videre fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at bestemmelsen vil kunne udgøre et fælles vurderingsgrundlag, som socialtilsynene kan følge op på i det løbende tilsyn med børne- og ungehjem.

KL's bemærkninger
KL antager, at det er en fejl, at lovgiver i § 44, har skrevet, at anbringelsesstederne kun "så vidt muligt" skal arbejde med at understøtte børnene og de unges uddannelse, beskæftigelse og forebyggelse af kriminalitet. Efter KL's vurdering bør "så vidt muligt" slettes, da alle anbringelsessteder har en opgave i at understøtte børnene og de unges uddannelse, beskæftigelse osv.

Herudover vil KL anbefale, at bestemmelsen også nævner skolegang, fællesskaber og sundhed, da disse faktorer er helt centrale i børn og unges liv. Det har blandt andet meget stor betydning for børn og unges udvikling og fremtidschancer, at de præsterer godt i skolen, at de oplever at lære noget (fx at læse og regne), og at de føler sig integreret i fællesskabet. Hertil kommer, at det at være sund og rask, også er et vigtigt udgangspunkt for at kunne begå sig i skolen, være i relationer og fællesskaber og dyrke fritidsinteresser.

Fælles vurderingsgrundlag, som socialtilsynene kan følge op
KL undrer sig over, at § 44, ifølge bemærkningerne vil kunne udgøre et fælles vurderingsgrundlag, som socialtilsynene kan følge op på i det løbende tilsyn med børne- og ungehjem. Ifølge lov om socialtilsyn, har tilsynene allerede en kvalitetsmodel de anvender, når der føres tilsyn med anbringelsesstederne. Hvis lovgiver ønsker, at tilsynene også skal anvende § 44, som vurderingsgrundlag, i sit tilsyn med anbringelsesstederne, bør det fremgå direkte af bestemmelsen, ligesom det også bør fremgå af lov om socialtilsyn.

Til § 45
- Indholdet af indsatsen ifm. døgnophold, familieophold mv.
I § 45, stk. 1, nr. 1, fremgår, at barnet, den unge eller de kommende forældre modtager omsorg, personlig støtte, socialpædagogisk rådgivning og behandling under en familieanbringelse.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL undrer sig over, at barnet og den unges forældre ikke er nævnt i bestemmelsen. Særligt fordi en familieanbringelse efter § 32, stk. 1, nr. 6, er en anbringelse, hvor hele familien, herunder både barn og forældre, modtager omsorg og socialpædagogisk rådgivning. KL vil derfor anbefale, at barnet og den unges forældre også nævnes i bestemmelsen.

Til § 47
– Anbringelse uden samtykke
I § 47, fremgår, at børne- og ungeudvalget uden samtykke fra forældrene og den unge, der fyldt 15 år, kan træffe afgørelse om anbringelse.

KL's bemærkninger
KL hæfter sig ved, at § 47, er en videreførelse af servicelovens § 58. Det betyder, at der vil kunne ske anbringelse uden samtykke, hvis der er et anbringelsesgrundlag; vel at mærke når "skaden er sket" og barnet har været udsat for vold, vanrøgt osv. og har udvist tegn på mistrivsel eller skade.

KL vil anbefale, at lovgiver i stedet for kravet om et anbringelsesgrundlag, tager udgangspunkt i, hvad der er bedst for barnet og den unge samt princippet om den rette hjælp til den rette tid. Helt i overensstemmelse med intentionerne i aftalen om Børnene Først, hvor anbringelse i den sammenhæng ikke er sidste udvej, men kan være den rette forebyggelse for de mest udsatte børn og unge.

Til § 48
– Ret for alle børn og unge til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet
I § 48, fremgår, at alle børn og unge har ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet. Det fremgår videre, at det skal tages alvorligt og vægtes højt, hvis et barn selv udtrykker ønske om at blive anbragt. Derfor skal kommunalbestyrelsen vurderer om der skal udarbejdes en udredning, jf. § 20, indeholdende en beskrivelse af om betingelserne i §§ 46 eller 47 anses for opfyldt. Der er ikke, ifølge bemærkningerne, formkrav til, hvordan en anmodning skal finde sted. Barnets eller den unges anmodning vil således både kunne være skriftlig, telefonisk, mundtlig, via e-mail, SMS etc.

KL's bemærkninger
KL undrer sig over, at kommunalbestyrelsen, som det første, når et barn eller unge anmoder om en anbringelse, skal vurdere, om der skal igangsættes en udredning efter § 20. Det undrer fordi den nye sagsgang i Barnets lov indledes med en screening, hvorefter det vurderes, om der skal udarbejdes en afdækning. Og først derefter,

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

hvis afdækningen viser det, skal der udarbejdes en udredning. Det vil efter KL's opfattelse, være proportionalt, hvis der indledningsvist tales med barnet eller den unge først, uden deltagelse af forældrene, og der finde ud af, om det er en afdækning eller en udredning, der skal til. I proportionalitetsprincippet ligger, at der ikke må anvendes mere indgribende sagsgange, hvis mindre indgribende sagsgange er tilstrækkelige.

Til § 49
– Anbringelse uden samtykke af det endnu ufødte barn
I § 49, fremgår, at børne- og ungeudvalget uden samtykke fra de kommende forældre kan træffe afgørelse om, at det endnu ufødte børn umiddelbart efter fødslen anbringes uden for hjemmet, når der er åbenbar risiko for, at barnets sundhed eller udvikling vil lide alvorlig skade i tiden efter fødslen pga. forældrenes manglende forældreevne.

KL's bemærkninger
KL finder det positivt, at det bliver muligt for børne- og ungeudvalget at træffe afgørelse om anbringelse uden samtykke forud for barnets fødsel – direkte fra fødegangen, i stedet for som i dag, først efter barnet er født.

KL er dog bekymret for kravet om, at det skal være godtgjort, at problemerne ikke kan løses inden barnets fødsel. Det bliver meget svært at godtgøre, hvorfor KL vil anbefale, at det i stedet, som det gælder for tvangsbortadoptioner, skal sandsynliggøres, at forældrene er ude af stand til at tage vare på barnet.

KL vil herudover anbefale, at lovgiver anvender betegnelsen "de vordende forældre", da det for det første, er den betegnelse, der anvendes i dag i serviceloven, dernæst er en mere korrekt betegnelse, da "de kommende" forældre i princippet kan være alle, der på et tidspunkt ønsker at blive forældre.

Til § 50, stk.7, § 67 og § 68
– Genbehandling og overvejelse om permanent anbringelse og ret for et barn, der er fyldt 10 år, til at anmode om permanent anbringelse
I § 50, stk. 7, fremgår, at kommunalbestyrelsen forud for børne- og ungeudvalgets genbehandling af en anbringelse uden for hjemmet, skal overveje, om der skal udarbejdes en indstilling om permanent anbringelse. Forpligtelsen vil gælde i tilfælde, hvor barnet eller den unge er anbragt uden samtykke, og hvor der er faste frister for genbehandling af sagen. Videre fremgår det, at kommunalbestyrelsen ikke vil være forpligtet til at overveje en permanent anbringelse, hvis barnet har været anbragt i mindre end tre år.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

I § 67, fremgår, at børne- og ungeudvalget kan træffe afgørelse om, at et barn eller unge med og uden samtykke, der har været anbragt i mindst tre år, forsat skal være anbragt i en permanent anbringelse. Der er ikke krav om, at der er et anbringelsesgrundlag. Kravet er alene, at barnet eller den unge har opnået en så stærk tilknytning til anbringelsesstedet, at det vil være af væsentlig betydning for barnet at forblive på stedet.

I § 68, fremgår, at et barn, der er fyldt 10 år, har ret til at anmode om at blive permanent anbragt. Videre fremgår, at børne- og ungeudvalget i disse tilfælde kan træffe afgørelse om permanent anbringelse, selvom barnet har været anbragt i mindre end tre år.

KL's bemærkninger
KL er med på, at permanente anbringelser kan give barnet ro og stabilitet. Dog kan forslaget give udfordringer i praksis, da barnets tilknytning til de biologiske forældre på sigt kan blive meget lille, hvilket barnet ikke selv er i stand til at gennemskue på tidspunktet for beslutningen.

KL vil i den forbindelse også gøre opmærksom på, at det kan blive en svær balancegang, når et barn anmoder om at blive permanent anbragt. Svær fordi, det ikke nødvendigvis er sikkert, at anbringelsesstedet ønsker, at barnet skal være permanent anbragt. Barnet kan således udsættes for et dobbeltsvigt og føle sig uønsket uanset, hvor det befinder sig.

Permanent anbringelse bør udskiftes med ordet videreført anbringelse, som er det, der gælder i dag
KL bakker op om, at det skal være muligt at videreføre en anbringelse som i dag. KL mener blot ikke, det skal betegnes som en permanent anbringelse. KL foreslår, at lovgiver fastholder den oprindelige betegnelse "videreførelse af en anbringelse".

Ordet permanent indikerer, efter KL's opfattelse, at anbringelsen ikke kan bryde sammen. Barnet stilles således i udsigt, at barnet kan blive i plejefamilien permanent barndommen ud, hvilket ikke er sikkert, da anbringelsen kan ophøre pga. fx skilsmisse eller alvorlig sygdom i plejefamilien. Herudover kan anbringelsen bryde sammen, hvis barnet, når det bliver teenager, fx bliver så vanskelig, at plejefamilien ønsker at ophøre. Og endelig kan den permanente anbringelse ophøre, hvis forældrene tilbagekalder samtykket til den oprindelige anbringelse, og kommunen vurderer, der er grundlag for at hjemgive barnet, jf. § 100.

Der bør være krav om anbringelse i mindst tre år – også når barnet selv anmoder om en permanent anbringelse
KL undrer sig over, at der ikke er krav om, at barnet har været anbragt i mindst tre år, når barnet på 10 år, jf. § 68, selv anmoder om

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

en permanent anbringelse. Det kan, efter KL's vurdering, være meget vanskeligt for en psykolog at vurdere barnets tilknytning til anbringelsesstedet, hvis anbringelsen fx kun har varet i ét år. Dertil kommer, at der kan være andre, herunder anbringelsesstedet, der kan have en interesse i, at barnet anmoder om en permanent anbringelse. KL vil derfor anbefale, at et barn på 10 år først kan anmode om en permanent anbringelse, når barnet har været anbragt i mindst tre år.

Børn på 10 år bør ligesom unge på 15 år skulle samtykke til en permanent anbringelse
KL undrer sig også over, at det kun er børn og unge, der er fyldt 15 år, jf. § 67, stk. 3, der skal samtykke til en afgørelse om en permanent anbringelse. Det bør også gælde børn, der er fyldt 10 år, hvis de selvsamme børn på 10 år, som det er foreslået i § 68, kan anmode om en permanent anbringelse.

Skal betingelserne for en anbringelse være opfyldt, når et barn på 10 år selv anmoder om en permanent anbringelse?
KL kan ikke se af hverken lovtekst eller bemærkningerne hertil, om betingelserne for en anbringelse skal være opfyldt, når der træffes afgørelse efter § 68, om en permanent anbringelse for et barn på 10 år, der selv har anmodet om en permanent anbringelse. Det er således ikke et krav i § 67, at betingelserne i § 46, stk. 1, eller 47, stk. 1, er opfyldt, når der træffes afgørelse om permanent anbringelse; men gælder det også efter § 68?

Til § 52
– Valg af anbringelsessted
I § 52, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om valg af konkret anbringelsessted. Et anbringelsessted der imødekommer barnets eller den unges behov. Endvidere fremgår, at kommunalbestyrelsen ved valg af anbringelsessted, skal tage stilling til barnets eller den unges skolegang og at dette bør bero på en tværfaglig vurdering, hvor også pædagogisk psykologisk rådgivning inddrages.

KL's bemærkninger
KL så gerne, at den konkrete skole, hvor barnet skal gå, også inddrages i kommunalbestyrelsens stillingtagen til barnets eller den unges skolegang. Den konkrete skole er helt afgørende i forhold til at hjælpe og støtte barnet i opstarten, så det sikres, at barnet får en god skolegang.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

§ 53
– Støttepersoner
I § 53, fremgår, at kommunen forud for en anbringelse så vidt muligt skal finde en støtteperson til barnet eller den unge i barnets familie eller netværk. Videre fremgår det, at kommunen, hvis dette ikke er muligt, skal samarbejde med en civilsamfundsorganisation om at finde en egnet støtteperson til barnet eller den unge.

KL's bemærkninger
KL er enig i, at der kan være anbragte børn og unge, hvor det giver mening, at barnet og den unge får en støtteperson udenfor familien eller netværket.

Men KL mener blot ikke det skal være en pligt for kommunerne at forsøge at finde en støtteperson til alle anbragte børn og unge.

KL mener, at kommunerne skal forsøge at finde en støtteperson, når det giver mening ud fra barnet eller den unges egne ønsker om en støtteperson, og i forhold til barnet eller den unges eget netværk og familierelationer.

Se KL's øvrige kommentarer til lovforslaget om støttepersoner i afsnittet nedenfor om "§ 54 Venskabsfamilier". KL har en række kommentarer til krav om venskabsfamilier, som også gælder for krav om at finde en støtteperson til anbragte børn og unge. Det handler om antal voksne omkring barnet eller den unge, samarbejde med civilsamfundet, økonomiske konsekvenser og krav til rekruttering, godkendelse og opfølgning på de udpegede støttepersoner samt tidspunkt for lovens ikrafttrædelse.

§ 54
- Venskabsfamilier
I § 54, fremgår, at kommunen forud for en anbringelse så vidt muligt skal finde en venskabsfamilie til barnet eller den unge i barnets familie eller netværk. Forpligtelsen gælder for anbragte på egne værelser, kollegier eller kollegielignende børne- og ungehjem, børne- og ungehjem og herunder delvis lukkede døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, samt pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.

Videre fremgår det, at kommunen, hvis dette ikke er muligt, skal samarbejde med en civilsamfundsorganisation om at finde en egnet venskabsfamilie til barnet eller den unge uden for familien eller netværket.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL er enig i, at der kan være anbragte børn og unge, hvor det giver mening, at barnet og den unge får en venskabsfamilie, der kan tilbyde nære og stabile voksenrelationer under anbringelsen.

Men KL mener ikke det skal være en pligt for kommunerne at forsøge at finde en venskabsfamilie til alle anbragte børn og unge på institutioner. Det vil ikke være til gavn for alle anbragte børn og unge på en institution.

KL opfordrer på det kraftigste til, at kommunerne skal forsøge at finde en venskabsfamilie, når det giver mening ud fra barnet eller den unges egne ønsker om en venskabsfamilie, og i forhold til barnet eller den unges eget netværk og familierelationer.

Risiko for, for mange voksne omkring barnet eller den unge
Børn og unge har et varierende behov for "øvrige voksne" omkring sig, udover biologisk familie, netværk og anbringelsessted. For en del børn og unge vil flere relationer, i form af en venskabsfamilie, være et forstyrrende element i hverdagen, og kan være problematisk for den relation, barnet eller den unge har brug for at skabe til familien, øvrige netværk og anbringelsesstedet. Relationer, der er afgørende for, at formålet med en anbringelse kan lykkes.

Der er netop i Barnets Lov en bestemmelse om at begrænse antallet af voksne omkring de udsatte børn og unge. Det giver god mening for de anbragte børn og unge. Derfor er KL også uforstående overfor, at det i Barnets Lov bliver et krav at øge antallet af voksne omkring de anbragte børn og unge med en støtteperson og venskabsfamilie.

Kommunernes forsyningsforpligtelse er afhængig af civilsamfundsorganisationerne
Det er usædvanligt, at kommunerne pålægges en forsyningsforpligtelse, som vil kræve, at civilsamfundet stiller op, hvis ikke man kan finde en venskabsfamilie i familien eller netværket. Det forventes at blive en vanskelig opgave for kommunerne og civilsamfundet at finde frivillige venskabsfamilier til anbragte børn og unge indenfor målgruppen. Hvis kommunen, i samarbejde med en civilsamfundsorganisation, skal finde en venskabsfamilie, så kræver det, at der eksisterer civilsamfundsorganisationer med det formål i alle kommuner. Hvad gør de kommuner, hvor sådanne organisationer ikke eksisterer?

Hertil kommer, at der er behov for en vejledning til kommunerne om, hvilke civilsamfundsorganisationer, de kan kontakte og få hjælp til at finde en venskabsfamilie udenfor familie/netværket.

KL foreslår endvidere, at i sager, hvor anbringelsen alene skyldes barnets/den unges betydelige og varige funktionsnedsættelse, at

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

det præciseres, at forældrene efter vurdering vil kunne udgøre rollen som støtteperson, og at udpegning af en venskabsfamilie kan undlades for denne målgruppe, hvor der ikke ses at være behov for en venskabsfamilie.

Hvis lovgiver fastholder kravet om venskabsfamilier i Barnets Lov, mener KL, der er behov for en implementeringsfase udover den 1. april 2023, hvor loven efter lovforslaget skal træde i kraft. Kommunerne bør som minimum have indtil udgangen af 2023 til at forsøge at finde venskabsfamilier til alle nuværende anbragte børn og unge på institution.

Finansiering af civilsamfundsorganisationernes ydelser
Hvis lovgiver fastholder kravet om, at kommunerne skal samarbejde med civilsamfundsorganisationer, hvis ikke venskabsfamilien findes i familien eller netværket, hvordan forestiller lovgiver sig da, at organisationerne får finansieret aktiviteter i forbindelse med at finde og klæde venskabsfamilier på til at løfte opgaven? Det er vigtigt, at svarene fremgår af Barnets Lov.

Civilsamfundets aktiviteter er ikke gratis. Der vil være udgifter til eksempelvis rekruttering af venskabsfamilier, samarbejde med kommunen, kurser til venskabsfamilier mv. Kommunen skal efter stk. 3 alene afholde udgifter til kontaktpersonens telefon og transport.

Det er helt afgørende, at der enten følger penge med til civilsamfundsorganisationerne, således at det er gratis for kommunerne at samarbejde med organisationerne om at finde venskabsfamilier. Eller, at der afsættes midler til kommunerne, i forbindelse med de økonomiske forhandlinger om Barnets Lov, til betaling for ydelser og samarbejde med civilsamfundsorganisationerne.

Hertil kommer, at opgaven med at finde venskabsfamilier vil kræve et ikke ubetydeligt administrativt ressourcetræk i kommunerne i med at finde venskabsfamilier, herunder samarbejde med civilsamfundsorganisationer, indgå aftaler, holde møder med og følge op på aftaler mv med venskabsfamilier.

Krav til rekruttering, godkendelse og opfølgning på venskabsfamilien
Endeligt er det vigtigt, at det fremgår af lovgivningen, hvad kommunen forventes at gøre kommunen, hvis den ikke kan finde en familie. Hvor mange ressourcer skal kommunen bruge på at leve op til bestemmelsen? Det bør fremgå klart i lovgivningen, hvad der menes med at forsøge at hjælpe barnet eller den unge med at finde en venskabsfamilie, herunder hvornår kan det siges, at kommunen har forsøgt nok.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Desuden mangler der stillingtagen til, hvor langt kommunens forpligtelse rækker, hvis barnet/den unge ikke ønsker en venskabsfamilie samt mulighed for undtagelser, fx i forbindelse med korte akut-anbringelser, hvor barnet kort tid efter hjemgives til familien igen.

Det bør også tydeliggøres i lovgivningen, hvem der skal godkende og sikre, det er en ordentlig familie, og at det rent faktisk bliver en ressource i barnets liv. Og, om der skal indhentes fx børneattest og ren straffeattest, og hvem der skal indhente disse attester. Det er også vigtigt, at det er beskrevet i lovgivningen, hvem der skal føre tilsyn med familien.

Hertil kommer, at familierne i mange tilfælde vil have behov for støtte og vejledning til venskabsfamilien fra kommunen både løbende i forhold til samværet med barnet, og generelt i forhold til de forpligtelser en kommune og et anbringelsessted har over for et barn, der er anbragt. Det bør tydeliggøres i lovgivningen, om denne vejledning og støtte bliver en yderligere forpligtelse for kommunerne.

Der bør også være en tydelige "opgavebeskrivelse", så det er tydeligt for barn, forældre og venskabsfamilie, hvad en venskabsfamilie kan bidrage med.

Endelig er det vigtigt, at lovgiver er opmærksom på, at der kan ske ændringer i en venskabsfamilies livssituation, og at familien derfor er nødt til at trække sig som venskabsfamilie. Det vil for de fleste af de anbragte børn og unge opleves som endnu et brud eller svigt, som kommunen skal tage hånd om. Det bør fremgå af lovgivningen, om kommunen, da er forpligtet til at forsøge at finde en venskabsfamilie, der kan skabe en ny "stabil" voksenkontakt for barnet.

Til § 68, § 98, § 140, § 141, § 145, § 146, stk. 2 og § 148, stk. 2 – Ændring af barnets selvstændige partsstatus fra 12 til 10 år

Med forslagene i § 68, § 98, § 140, § 141, § 145, § 146, stk. 2 og § 148, stk. 2, ændres barnets partstatus fra 12 til 10 år. Det betyder, at et barn på blot 10 år får mulighed for at klage over afgørelser om anbringelse, hjemgivelse, hjemgivelsesperiode, valg af anbringelsessted, brev- og telefonkontrol, samvær og kontakt etc. Ligesom barnet tilbydes advokatbistand, aktindsigt og får ret til at udtale sig. Derudover får barnet på 10 år også mulighed for at give samtykke til ændring af anbringelsessted samt anmode om en permanent anbringelse.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL mener ikke, det er hensigtsmæssigt at give børn helt ned til 10 en selvstændig partsstatus. Der er ofte tale om meget komplicerede sager, hvor det kan udgøre en væsentlig belastning for et barn på 10 år at blive inddraget som selvstændig part.

Det er KL's vurdering, at et barn på 10 år vil have vanskeligt ved at vurdere og gennemskue konsekvenserne af deres valg. Et barn på 10 år kan i de fleste tilfælde ikke engang selv bestemme, hvornår det vil i seng. Dertil kommer, at der kan være børn, der ikke er socialt alderssvarende eller som kognitivt er i stand til at forstå, hvad det betyder, at få ret til at klage, få aktindsigt eller være part i en sag i byretten.

KL er herudover også bekymret for, at det kan blive andres interesser, der kommer i spil. KL foreslår derfor, at den nuværende aldersgrænse på 12 år fastholdes.

Til § 69
– Overvejelse om adoption ved genbehandling af en sag om anbringelse uden samtykke og før barnet bliver født
I § 69, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal overveje adoption ved genbehandling samt i de tilfælde hvor barnet forventes at være anbragt i en længere årrække. Herudover skal kommunalbestyrelsen overveje adoption, når en forælder til et barn, der er anbragt eller er blevet bortadopteret på grund af manglende forældreevne, venter endnu et barn.

KL's bemærkninger
KL finder det positivt, at kommunerne får en forpligtelse til at overveje om barnet skal bortadopteres. Det bliver således ikke op til den enkelte kommune, om de vil overveje det eller ej. KL forventer derfor, at det vil føre til større ensartethed på området.

KL finder det også positivt, at det bliver muligt at træffe afgørelse om adoption allerede inden barnet bliver født. Det er også positivt, at der skal overvejes adoption før fødslen i de situationer, hvor ældre søskende er blevet anbragt eller bortadopteret på grund af manglende forældreevne.

Det er KL's vurdering, at det er godt, at børnene sikres en stabil og tryg familie, idet de ellers ville have været anbragt hele deres barndom på grund af forældrenes manglende evne til at varetage omsorgen for dem. Fra adoptionsstudier ved vi, at den positive effekt af adoption på barnets tilknytningsmønster er størst de første tolv måneder af barnets liv, og at stabilitet fra et tidligt tidspunkt generelt er betydningsfuldt for barnets udvikling.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL er dog bekymret for, om der er tilstrækkelig mange godkendte adoptanter, der ønsker at adoptere et udsat barn. KL vil i den forbindelse stille spørgsmålstegn ved, om det er fornuftigt, at et barn, som er fyldt 12 år, efter adoptionslovens § 25 f., jf. forslag til ændringer som følge af barnets lov, kan tage initiativ til at iværksætte en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Hensigten er god, men KL ser en risiko for, at en eventuel adoptivfamilie, med denne viden, alligevel ikke ønsker at være adoptivfamilie.

KL er også bekymret for, om kommunerne kan finde de rette psykologer, som har erfaring og ekspertise på området. Kommunerne har brug for at have flere psykologer at trække på, dels for fortsat at sikre uvildighed, dels for at undgå flaskehalse hos psykologerne.

Endelig er KL usikker på, hvad der konkret sker, hvis forældre til et endnu ufødt barn klager over afgørelsen, som allerede kan træffes tre måneder før termin. Vil klagen da have opsættende virkning?

§ 70
– Indstilling om adoption til børne- og ungeudvalget
I § 70, fremgår, at kommunalbestyrelsen i sager om adoption, skal udarbejde en indstilling til børne- og ungeudvalget. Indstillingen skal "navnlig" indeholde en række opregnede dokumenter og oplysninger, herunder en redegørelse for kommunens arbejde med og overvejelser om at hjemgive barnet eller den unge. Begrundelsen for sidst nævnte krav er, at lovfæste overholdelse af forpligtelsen efter i artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettigheds Konvention (EMRK), som stiller krav om at arbejde for at genforene familien, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet.

KL's bemærkninger
KL vil anbefale, at der i stedet for "navnlig" i oplistningen over dokumenter og oplysninger, som skal vedlægges en indstilling om adoption til børne- og ungeudvalget, indføjes en ekstra pind, hvor der skrives "Andre relevante oplysninger, som fx supplerende helbredsoplysninger." På den måde sikres det, at det bliver tydeligt, at der kan være andre oplysninger, der også kan være relevante at vedlægge i indstillingen.

Indstilling af børn til adoption, der endnu ikke er født
KL vil gøre opmærksom på, at det kan være vanskeligt for en psykolog at lave en forældreevnekompetencenundersøgelse af forældrene til et ufødt barn. Det er svært at konkludere noget før barnet bliver født, da en sådan undersøgelse kræver, at der ses på samspillet mellem forældrene og barnet. Kommunerne vil derfor i sådanne sager lave et indledende testarbejde, hvor det testes om forældrene vil være i stand til at drage omsorg for et kommende barn. Der vil derfor i stedet ligge en grundig socialfaglig vurdering

til grund for vurderingen af forældrenes evne til at drage omsorg for det endnu ufødte barn.

KL vil samtidig gøre opmærksom på, at det kan være yderst vanskeligt at arbejde med og overveje hjemgivelse af et barn, der endnu ikke er født. Kommunerne får derfor svært ved i indstillingen til børne- og ungeudvalget at opfylde kravet i § 70, stk. 2, nr. 5, om en redegørelse for kommunens arbejde med og overvejelser om at hjemgive et barn, der endnu ikke er født.

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 71
– Krav om, at kommunerne skal søge vejledende rådgivning hos VISO i sager om adoption
I § 71, fremgår, at kommunerne til brug for overvejelser om adoption kan anmode VISO om vejledende rådgivning. Herudover fremgår, at kommunerne til brug for udarbejdelse af en indstilling om adoption uden samtykke skal søge vejledende rådgivning hos VISO. Videre fremgår, at VISO kan pålægge kommunerne at modtage generel rådgivning om adoption, når kommunen ikke tidligere har modtaget rådgivning. Beslutning om pålæg kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

KL's bemærkninger
Det er nyt at kommunerne bliver forpligtet til at søge rådgivende vejledning hos VISO inden forelæggelse af en sag om tvangsbortadoption for børne- og ungeudvalget. Det er også nyt, at VISO får en pligt til at pålægge en kommune at modtage vejledende rådgivning, hvis kommunen hverken har fået hjælp til behandling af en konkret sag om adoption uden samtykke eller har modtaget generel rådgivning om adoption.

KL mener det er positivt, at VISOs rådgivning styrkes og at den rådgivende vejledning kan tilpasses kommunernes forskellige udgangspunkter så det bliver relevant. Det er dog efter KL's vurdering vigtigt at rådgivningen ikke fører til en unødvendig forsinkelse af sagerne, som kan spænde ben for børnenes mulighed for en tidlig placering.

KL har vanskeligt ved at forstå, hvorfor kommunerne SKAL søge vejledende rådgivning hos VISO og hvorfor VISO skal kunne pålægge kommunerne at modtage generel rådgivning om adoption. Der kan efter KL's opfattelse være mange gode grunde til, at kommunerne har viden i egen organisation eller i andre vidensnetværk. Det kan fx være kommuner, der i forvejen har indstillet mange sager om adoption, hvor disse kommuner har opbygget en ekspertise på området.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at det vil være 33 kommuner, der vil være omfattet af VISO's forpligtelse til at pålægge kommunerne generel rådgivning om adoption. KL mener ikke, det er nødvendigt at lovgive om, at VISO skal kunne pålægge kommunerne vejledende rådgivning. KL vil derimod anbefale, at VISO's mulighed for at pålægge kommunerne generel vejledning om adoption tages ud af § 71. KL foreslår i stedet, at VISO går i dialog med de 33 kommuner, som ikke tidligere har modtaget rådgivning om adoption.

Til § 75 og § 76
– Hjælp til barnets forældre
I § 75, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om at tilbyde forældre en støtteperson i forbindelse med barnet eller den unges anbringelse.

I § 76, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om støtte til forældrene under anbringelsen, hvilket også kan være støtte efter anden lovgivning.

KL's bemærkninger
KL er generelt positive overfor, at der også skal støttes op om forældrene under en anbringelse. Støtte til forældrene under anbringelsen betyder, at alle omkring barnet kender formålet, bakker op og arbejde i samme retning, hvilket har stor betydning for at en anbringelse lykkes.

Der bør være en særlig opmærksomhed på ungeområdet, da perspektivet i anbringelsen ændre sig. Der er således ikke længere samme fokus på hjemgivelse og løsning af problemerne i hjemmet. Fokus er stedet på hjælp for at sikre den unge en god overgang til et selvstændigt voksenliv med uddannelse og beskæftigelse.

Støttepersonernes kompetencer
KL er bekymret for, at forældrene ikke får den støtte de har behov for. Det er blandt andet bekymrende fordi, der ikke er et forberedende kursus eller anden officiel beskrivelse af støttepersonens opgave. I dag opleves, at eksisterende støttepersoner anser sig selv som forældrenes talerør og i virkeligheden kan støttepersonen være med til at holde liv i konflikter i samarbejdet. Derudover ses en tendens til, at familierne til de anbragte børn og unge har støttepersoner, der har samme problemstillinger som familien selv.

KL vil derfor anbefale, at det overvejes, at støttepersoner til forældre, hvis børn er anbragt uden for hjemmet, skal modtage et kursus, således at de kan være med til at styrke forældrenes samarbejde og involvering i arbejdet med barnet.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Støttepersoner og forældre der bor sammen
KL er i tvivl om, forældre der bor sammen, kan tilbydes den samme støtteperson, eller om de skal have tilbudt en støtteperson hver. Det er klart, hvis forældrene er skilt og/eller ikke bor sammen, at de begge to skal tilbydes en støtteperson. KL vil anbefale, at det bliver tydeligt i § 75, hvorledes kommunerne skal forholde sig, hvis forældrene bor sammen.

Støttepersonens virke efter anbringelsens ophør
KL hæfter sig ved, at det ifølge bemærkningerne fremgår, at støttepersonen vil kunne fortsætte i en kortere periode efter hjemgivelsen. KL har brug for vide, hvor lang tid en "kortere periode" er? Oplysningen er relevant, da det er forældremyndighedsindehaverens opholdskommune, der bevilger støttepersonen, og som dækker de udgifter, der er forbundet med støttepersonens opgaver.

Til § 77
- Forældrehandleplan
I § 77, stk. 2, fremgår, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med en indstilling om anbringelse uden samtykke af et barn eller ung, der har søskende under 18 år og hvor anbringelsen er begrundet i omsorgssvigt eller andre alvorlige sociale forhold hos forældrene, skal fastsætte en plan efter § 77 stk. 1, uanset om forældrene har afvist at modtage støtte under barnets eller den unges anbringelse.

KL's bemærkninger
KL bemærker i den sammenhæng, at det giver god mening at fastsætte en plan for forældrene, men bemærker samtidig at kommunalbestyrelsen ikke kan tvinge forældrene til at modtage behandling.

KL gør derfor opmærksom på, at der vil være tilfælde, hvor det vil være gavnligt at forældrene tog imod støtte, men som nægter at følge planen. KL ønsker at det fremgår af bemærkningerne, at dette kan forekomme i få tilfælde og deraf ikke kan opfattes som en fejl i sagsbehandlingen.

KL bemærker samtidig, at det af § 77, stk. 3 fremgår at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde, hvor det er åbenbart unødvendigt, kan undlade at udarbejde en plan for støtten.

Til § 81
– Rådgivning vedr. hjælpemidler og forbrugsgoder
Det fremgår af lovforslagets § 81, stk. 2, første punktum, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde rådgivning om valg af hjælpemidler og forbrugsgoder samt instruktion i brugen heraf. Bestemmelsen er en videreførelse af dele af servicelovens gældende § 10, stk. 4.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL er enig i, at der er behov for, at familier til børn med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne modtager den relevante rådgivning og instruktion ift. hjælpemidler og forbrugsgoder. KL mener dog ikke, at denne bestemmelse hører hjemme i Barnets Lov, men bør bibeholdes i den lovgivning, som hjemler tildelingen af hjælpemidler og forbrugsgoder (serviceloven).

Til § 86
– Hjælp til dækning af nødvendige merudgifter
Med lovforslagets § 86 videreføres de nu gældende regler i serviceloven om nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse uændret.

KL's bemærkninger
Med aftalen om kommunernes økonomi for 2022 blev regeringen og KL enige om at forenkle reglerne om merudgiftsydelse. Baggrunden var, at ordningen er svær at gennemskue for familierne og lægger beslag på administrative ressourcer, som kunne bruges bedre.

KL støtter fortsat, at der sker en forenkling af regelsættet, og beklager, at det endnu ikke har været muligt at finde løsninger, der kan bidrage til at gøre regelsættet mere enkelt og gennemskueligt og nemmere at arbejde med. Reglernes kompleksitet øger risikoen for fejl i sagsbehandlingen. Det kan betyde, at det tager lang tid at afklare, hvilken hjælp, familierne har behov for og ret til.

Vurderingen af, om et barn er i målgruppen for hjælpen, er et af de sagsskridt, som er særlig vanskeligt. Det skyldes, at flertallet af de ansøgninger kommunerne modtager, handler om børn og unge i psykisk mistrivsel.

Det er ofte vanskeligt at vurdere, hvor betydelig barnet eller den unges funktionsnedsættelse er, varigheden af de problemer, barnet eller den unge oplever, samt om barnets eventuelle psykiske sygdom er en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

På den baggrund anbefaler KL, at det tydeliggøres i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, samt i en kommende vejledning til Barnets Lov, hvilke kriterier kommunen skal lægge vægt på i vurderingen af, om et barn eller en ung har betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse og dermed om familien er i målgruppen for reglerne om merudgifter.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 87
– Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste
Med lovforslagets § 87 videreføres de nu gældende regler i serviceloven om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn eller en ung under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse uændret.

KL's bemærkninger
Vurderingen af, om et barn er i målgruppen for hjælpen, er et af de sagsskridt, som er særlig vanskeligt. Det skyldes, at flertallet af de ansøgninger kommunerne modtager, handler om børn og unge i psykisk mistrivsel.

Det er ofte vanskeligt at vurdere, hvor betydelig barnet eller den unges funktionsnedsættelse er, varigheden af de problemer, barnet eller den unge oplever, samt om barnets eventuelle psykiske sygdom er en indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Ligeledes er det vanskeligt at afklare, om hjælpen skal ydes efter de handicapkompenserende bestemmelser, der nu videreføres i Barnets Lov, efter andre bestemmelser i samme lov eller efter anden lovgivning (f.eks. folkeskoleloven eller sundhedsloven), f.eks. i de mange sager, hvor barnet eller den unge har højt skolefravær eller skolevægring.

På den baggrund anbefaler KL, at følgende tydeliggøres i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, samt i en kommende vejledning til Barnets Lov:
- hvilke kriterier kommunen skal lægge vægt på i vurderingen af, om et barn eller en ung har betydelig og varigt nedsat funktionsevne eller en indgribende kronisk eller langvarig lidelse og om familien dermed er i målgruppen for reglerne om tabt arbejdsfortjeneste
- snitfladen til anden lovgivning, herunder bl.a. Folkeskoleloven.

Til § 90
– Hjælp og støtte efter lov om social service
Det præciseres med lovforslaget, at servicelovens kapitel 21-23 om kompenserende hjælp og støtte som har både børn, unge og voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne som målgruppe fortsat skal gælde for børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

KL's bemærkninger
Det fremgår ikke af lovforslaget, om forslagets §§ 5-6 om barnets og den unges rettigheder også skal gælde, når kommunen træffer

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

afgørelse om hjælp efter de bestemmelser, som oplistes i forslagets § 90. KL anbefaler, at det tilføjes i bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, om dette vil være tilfældet.

KL finder det væsentligt, at børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne også har ret til indflydelse og inddragelse, når kommunen skal træffe afgørelse om f.eks. aflastning i form af døgnophold udenfor hjemmet eller tildeling af hjælpemidler og forbrugsgoder.

Til § 92, jf. § 91
- Barnets plan
I § 92, fremgår, at Barnets plan skal indeholde konkrete mål for barnets eller den unges trivsel g udvikling i overensstemmelse med det overordnede formål med indsatsen. Videre fremgår det, at de konkrete mål skal afspejle barnets ønsker og behov og at kommunalbestyrelsen skal inddrage barnet eller den unge og forældrene i formuleringen af målene.

KL's bemærkninger
KL hilser barnets plan velkommen. Der her været stor efterspørgsel på en barnets plan, der giver mening i sagsbehandlingen og for det enkelte barn og familie.

KL efterspørger muligheden for, at der i forbindelse med formuleringen af målene og hvad de voksne omkring barnet skal hjælpe barnet med også beskrives, hvad barnet og familien selv bidrager med. Dette vil være i overensstemmelse med KL's svar på § 1 og § 2, om, at hjælpen også bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer.

Forældre- og familiestøtte i barnets plan
Barnets plan skal ved anbringelse af et barn angive hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes overfor familien. Og som følge af den helhedsorienterede plan omfattende både barn og familie skal barnets plan beskrive, hvilke former for støtte der selvstændigt skal iværksættes over for familien under barnets anbringelse.

Samtidig skal der ved et barns anbringelse udfærdiges en forældrehandleplan jf. § 77. Det kan efter KL's vurdering virke dobbelt, at der både skal udarbejdes en barnets plan med støtteforanstaltninger til forældre og resten af familien og samtidig skulle iværksætte en forældrehandleplan.

KL vil anbefale, at der foretages en afvejning af, hvor og hvornår henholdsvis barnets plan og forældrehandleplanen overlapper hinanden.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 97
– Kommunens ansvar for den daglige omsorg, når et barn eller ung er anbragt uden for hjemmet
I § 97, fremgår, at det er kommunalbestyrelsen, der overtager ansvaret for den daglige omsorg for barnet eller den unge, når barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet. Videre fremgår det, at det er kommunalbestyrelsen, der har beslutningskompetencen indenfor spørgsmål, der relaterer sig til barnets hverdagsliv og dagligdag.

KL's bemærkninger
KL er generelt positive overfor, at det præciseres, at det er kommunalbestyrelsen, der har ansvaret for den daglige omsorg samt også er dem, der har beslutningskompetencen, når det gælder børnene og de unges hverdagsliv og dagligdag.

KL så dog gerne, at det også fremgik, at kommunalbestyrelsen, når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet, også overtager forsørgelsesansvaret for barnet eller den unge. Det betyder, at forældremyndighedsindehaveren ikke længere kan modtage børnebidrag eller børne- og ungeydelse. Det vil efter KL's vurdering, afhjælpe tvivlsspørgsmål i forbindelse med fx tilbagebetaling af børnebidrag.

Vaccination af anbragte børn og unge
KL vil anbefale, at det også kommer til at fremgå af bemærkningerne til § 97, at kommunen efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om, at et barn eller en ung, som er anbragt uden for hjemmet, kan vaccineres bl.a. mod covid-19, hvis det fx vurderes at være nødvendigt for at sikre barnet eller den unge et velfungerende børne- eller ungdomsliv på lige fod med andre børn og unge.

KL er meget optaget af, at teksten indføjes, da kommunerne under Covid-perioden havde store problemer med at få vaccineret børn og unge, der var anbragt uden for hjemmet. Sundhedsstyrelsen krævede nemlig, at forældrene skulle give et informeret samtykke til vaccinationen, hvilket ikke altid var muligt, da et informeret samtykke ikke måtte være skriftligt. Således skulle det informerede samtykke ifølge Sundhedsstyrelsen ske telefonisk/mundtligt. I det omfang det ikke var muligt at opnå telefonisk eller mundtlig kontakt til en af forældremyndighedsindehaverne, måtte der afstås fra vaccination i situationen.

Derfor er det for KL helt afgørende, at det tydeligt kommer til at fremgå, at kommunen kan træffe afgørelse efter § 97, hvis der er behov for vaccination, og det ikke er muligt at få et informeret samtykke fra forældrene.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til 98
– Ændring af anbringelsessted og anmodning om Ankestyrelsens vurdering af sagen, når barnet er under 10 år
I § 98, fremgår, at kommunalbestyrelsen med samtykke fra forældrene og barnet, der er fyldt 10 år, kan træffe afgørelse om ændring af anbringelsessted. Videre fremgår det, at hvis barnet er under 10 år, kan barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted. En sådan afgørelse vil blive tillagt opsættende virkning, hvilket vil sige, at flytningen af barnet sættes i bero, indtil Ankestyrelsen har behandlet sagen.

KL's bemærkninger
KL er ærgerlige over, at forslaget om mulighed for, at andre på vegne af et barn under 10 år, kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted, alene er begrundet i mistillid til kommunerne. Således fremgår det af bemærkningerne, at et barn ikke bør flyttes af årsager, som ikke er til barnets bedste, fx udelukkende pga. økonomiske hensyn eller at plejefamilien oplever, at deres plejebarn flyttes som følge af samarbejdsproblemer med kommunen.

KL vil for en god ordens gøre opmærksom på, at kommunerne ikke flytter børn og unge fra velfungerende anbringelsessteder, men alene ønsker at flytte barnet eller den unge i de tilfælde hvor det er til barnet eller den unges bedste og når anbringelsesstedet ønsker at barnet eller den unge flyttes til et andet sted.

Andres interesser end barnets kan komme i spil
Når plejefamilien, støttepersonen eller venskabsfamilien på barnets vegne får mulighed for at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse, kan der, efter KL's opfattelse, meget hurtigt komme andre interesser i spil end barnets. KL vil derfor anbefale, at det kommer til at fremgå, at kommunens socialfaglige vurdering i disse sager, vil blive vægtet højt.

I den forbindelse undrer det KL, at muligheden for second opinion kun gælder, når det er kommunalbestyrelsen der har truffet afgørelse om ændring af anbringelsessted, og ikke når det er børne- og ungeudvalget, der efter § 98, stk. 4, træffer afgørelse herom. Hvori er forskellen?

Fast-track-ordning i Ankestyrelsen
KL vil anbefale, at der laves en fast-track-ordning i Ankestyrelsen, så barnet og barnets forældre ikke går rundt alt for længe i et vakuum uden viden om, hvad der skal ske.

Hvem kan anmode på barnets vegne, hvis barnet bor på et børne- og ungehjem?

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL er nysgerrig efter at vide, hvem der på barnets vegne kan anmode Ankestyrelsen om en second opinion, når barnet under 10 år, bor på et børne- og ungehjem, og hvor barnet ikke har en støtteperson eller en venskabsfamilie?

Til § 101
– Hjemgivelse og anmodning om Ankestyrelsens vurdering af sagen, når barnet er under 10 år
I § 101, fremgår, at barnets plejefamilie, støtteperson og venskabsfamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse af et barn under 10 år.

KL's bemærkninger
KL skal henvise til KL's bemærkninger til § 98.

§ 102, stk. 5
– Orientering til børne- og ungeudvalget om afgørelser om hjemgivelser
I § 102, fremgår, at kommunalbestyrelsen umiddelbart efter en afgørelse om hjemgivelse af et barn eller ung, der er anbragt efter § 47 (anbringelse uden samtykke) eller § 67 (permanent anbringelse), skal orientere børne- og ungeudvalget. Det gælder uanet om hjemgivelsen er foranlediget af en anmodning fra den unge eller forældrene eller sker på kommunens eget initiativ.

KL's bemærkninger
Igen er KL ærgerlig over den mistillid, der er til kommunernes socialfaglige vurderinger og afgørelser. I bemærkningerne fremgår, at formålet med bestemmelsen er at sikre, at børne- og ungeudvalget får indblik i kommunens praksis i sager om hjemgivelse og dermed mulighed for at reagere, hvis der opstår tvivl om, hvorvidt kommunens afgørelse er i overensstemmelse med loven. Videre står der, at børne- og ungeudvalget ikke vil kunne gribe ind, men at udvalget eller enkelte medlemmer af udvalget vil kunne underrette Ankestyrelsen. Ankestyrelsen kan ikke træffe afgørelse, men vil have mulighed for at tage sagen op af egen drift og eventuelt pålægge kommunen at opretholde anbringelsen.

KL vil anbefale, at børne- og udvalget alene får mulighed for at kontakte tilsynsmyndighederne, hvis de vurderer, der er foregået noget ulovligt. Forslaget er ikke befordrende for samarbejdet mellem kommunen og børne- og ungeudvalget. Efter KL's opfattelse kan man komme langt med dialog.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Til § 103
- Samvær med forældre og netværk
Det fremgår af lovforslaget, at et barn eller ung skal have en ret til at anmode kommunen om at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en afgrænset periode. Hvis samværet suspenderes i mere end en måned, sidestilles det med en afbrydelse af forbindelsen. Sager om afbrydelse af samværet skal behandles af børne- og ungeudvalget.

KL's bemærkninger
KL er positiv overfor, at barnet eller den unge til enhver tid selv kan anmode om at få suspenderet samvær med forældre eller netværk i en periode, hvis barnet eller den unge har brug for en pause fra sine forældre eller netværket.

KL er ligeledes positiv overfor, at det fremgår af bemærkningerne til loven, at barnet eller den unge aldrig må oplever selv at stå med ansvaret for beslutningen om samvær. Det er kommunen, der efter en konkret vurdering, skal træffe afgørelse om en eventuel suspendering af samvær med forældre eller netværket.

KL er dog uforstående over, at kommunen kun vil kunne suspendere samværet i op til en måned. Hvis der er behov for at suspendere samværet i mere end en måned, sidestilles det med en afbrydelse af forbindelsen til forældre eller netværk, og sagen skal behandles af børne- og ungeudvalget. Det er de samme regler som gælder i dag i serviceloven. Barnets Lov giver derfor ingen reel forbedring af anbragte børn og unges muligheder for at få suspenderet samværet med forældre eller netværk.

Forslaget kan derfor give børnene og de unge falske forhåbninger om at kunne sige nej til samvær med forældre og netværk.

KL mener derfor, at det skal være muligt at suspendere samværet i mere end en måned, da en måned kan være meget kort tid i et barn eller en ungs liv. Det kan fx være i op til 2 eller 3 måneder, uden at sagen skal behandles af børne- og ungeudvalget.

Derved undgår børnene og de unge, at deres sag skal behandles i Børne- og ungeudvalget, og kommunerne undgår at bruge unødige ressourcer på at forberede sager til børne- og ungeudvalget, som erfaringsmæssigt er meget ressourcekrævende. Tid der går fra andre opgaver i forhold til de udsatte børn og unge og deres familier.

Til § 108
- Ungeplan
I § 108, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal udarbejde en ungeplan, når den unge fylder 16 år eller modtager støtte efter § 114,

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

§115 og § 120 og er over 16 år. Herudover fremgår det, at ungeplanen skal indeholde konkrete mål, der skal afspejle den enkelte unges ønsker og behov, i overgangen til voksenlivet, herunder hensyn til beskæftigelse og uddannelse. Den unge skal inddrages i beskrivelsen af målene.

KL's bemærkninger
KL mener, at det er vigtigt at have for øje, at der i forvejen udarbejdes en Ungehandleplan i KUI - Den Kommunale Unge-Indsats, som spiller en vigtig rolle for den unge i forhold til uddannelse og beskæftigelse. KL opfordrer derfor til, at ungeplanen ikke opleves som en ekstra proces i forhold til ungehandleplanen i KUI.

Til §§ 108 og 109
- Ungestøtte og overgangen til voksenlivet
Ifølge forslaget til Barnets Lov skal udsatte unges plan, fremover betegnes som en ungeplan, fra den unge fylder 16 år.

KL's bemærkninger
KL er positiv overfor, at der i Barnets Lov er et selvstændigt kapitel målrettet unge, hvor der er fokus på overgangen til voksenlivet. Og at den unges plan fremover skal hedde en ungeplan.

KL mener også, at det er afgørende for indsatsen overfor de udsatte unge, at staten får ryddet op i lovgivningen. Alt for mange forskellige målsætninger og krav i sektorlovgivninger dominerer ungeområdet. Et eksempel herpå er, at de udsatte unge skal have en uddannelsesplan, som er omdrejningspunktet for den kommunale ungeindsats, men samtidig skal den unge også have Min Plan for den unges beskæftigelsesforløb, hvis den unge modtager en ydelse i jobcenteret. Hertil kommer, at den udsatte unge skal have en handleplan i henhold til Serviceloven (ungeplan ifølge udkast til Barnets Lov).

Paragraf 108 omhandler udarbejdelse af en ungeplan. I stk. 1 opremses de tilfælde, hvor kommunen skal tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan. Det fremgår ikke klart af ordlyden, at der vil skulle tages stilling til en ungeplan, når støtte efter § 32 først iværksættes efter den unge er fyldt 16 år. Det foreslås, at det præciseres i bestemmelsen.

Til §§ 122 og 123
– Overgang til voksenlivet for unge med nedsat funktionsevne
Med §§ 122 og 123 videreføres servicelovens § 19 a om planlægning af overgangen til voksenlivet for unge med varig og betydeligt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse, når den unge fylder 16 år, så der kan træffes afgørelse om den fremtidige indsats og støtte umiddelbart efter den unge fylder 18 år.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
Det foreslås, at kommunen ved bevilling af botilbud og anden relevant hjælp efter voksenbestemmelserne gerne må træffe afgørelse, inden den unge er fyldt 18 år, hvis det er oplagt, at den unge er i målgruppe til ydelsen. Dette vil kunne ske på samme vis som det allerede kendes fra efterværnsbestemmelsen (lovforslagets § 111), hvor der er hjemmel til at træffe afgørelse, når den unge er 17½ år. Afgørelsen bør først have retsvirkning fra den dato, hvor den unge fylder 18 år.

I tilknytning hertil bør reglerne om klageadgang tydeliggøres, så der ikke er tvivl om, hvem der har klageadgang (den unge og/eller forældrene), hvis kommunen træffer afgørelse om et botilbud og anden relevant hjælp, inden den unge er fyldt 18 år. Det bør også tydeliggøres, at forældremyndighedsindehaver kan træde i den unges sted, hvis den unge vurderes at skulle indstilles til et værgemål umiddelbart i forbindelse med, at den unge fylder 18 år.

Formålet med forslaget er at sikre færrest mulige skift i opholdssted og skal ses i lyset af, at processen ved en evt. klage til Ankestyrelsen over kommunens afgørelse kan tage omkring 3-4 måneder, i hvilket tidsrum den unge ikke kan flytte ind på botilbud efter voksenbestemmelserne, mens det sted, hvor den unge er anbragt op til det 18. år, kun er godkendt til unge op til 18 år.

Til § 131
- Tilbud om udslusning
Kommunalbestyrelsen skal i forbindelse med løsladelse give unge under 18 år, der har afsonet frihedsstraf eller været varetægtsfængslet eller anbragt i varetægtssurrogat, et tilbud om udslusning.

KL's bemærkninger
Bestemmelsen i § 131 er placeret under overskriften "Unge i risiko for at begå kriminalitet". Bestemmelsen omhandler tilbud om udslusning i forbindelse med løsladelse, hvorfor bestemmelsen bør rykkes op under overskriften "Dømte unge" i samme kapitel.

Til Kapitel 16, §§ 132-138
- underretning
Der lægges i Barnets lov op til en mere enkel og kronologisk opbygning.

KL's bemærkninger
Det er KL's vurdering, at opbygningen generelt er fin og kronologisk. Det fungerer godt med selvstændige kapitler om henholdsvis børn med funktionsnedsættelser og ungeområdet. Det er også godt, at der lægges op til et samlet kapitel om indsatser for barnet.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Dog undrer KL sig over, at kapitlet om underretninger fortsat er bagerst i loven.

KL vil anbefale at bestemmelserne om underretning sættes om foran i loven, så det reelle sagsflow er afspejlet i loven.

Til §156
– Det personrettede tilsyn
I § 156, fremgår, om det personrettede tilsyn, at kommunalbestyrelsen i den kommune, der har pligt til at yde hjælp efter denne lov fører tilsyn med de tilbud, som kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om. Kommunalbestyrelsen skal løbende følge de enkelte sager for at sikre at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Videre fremgår i § 156 stk. 5, at tilsynet skal omfatte to årlige tilsyn på anbringelsesstedet.

KL's bemærkninger
KL mener at paragraffen er utydelig. Det fremgår således af bemærkningerne til bestemmelsen side 788, at tilsynsforpligtelsen i forbindelse med det personrettede tilsyn omfatter "alle typer af ydelser og indsatser" kommunalbestyrelsen har truffet afgørelse om over for det enkelte barn eller den enkelte unge.

KL anbefaler, at lovgiver tydeliggør, hvad det personrettede tilsyn helt konkret omfatter, herunder om tilsynet fx også omfatter tilbud efter § 32.

Til § 198
- Tilbud om udslusning
Det fremgår af §198 stk. 2, at hvis børn og unge tilhører samme husstand, finder stk. 1 tilsvarende anvendelse for kommunens samlede udgifter til hjælp og støtte efter loven.

KL's bemærkninger
§ 198 omhandler statsrefusion. Det er uklart i lovtekstens stk. 2, om bestemmelsen også omfatter udgifter efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, hvilket foreslås præciseret i stk. 2.

Til § 203, stk. 2
– Udgifter til udlændinge
I § 203, fremgår, at staten fuldt ud afholder udgifter til hjælp til et udenlandsk barn eller ung efter en række § 30, § 32, stk. 1, §§ 36, 75-78, 86, og § 114, stk. 1 og 2, nr. 2, i de første tre år efter datoen for opholdstilladelsen.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

KL's bemærkninger
KL hæfter sig ved, at der ikke foretages ændringer i § 203, hvorefter staten fuldt ud afholder udgifter til en række nærmere bestemte ydelser efter Barnets lov, dog undtaget anbringelse uden for hjemmet efter §§ 46 og 47.

KL vil opfordre til, at § 202, stk. 2, justeres, så staten også fuldt ud afholder udgifter til anbringelse af udenlandske børn og unge.

KL har tidligere reageret på reglerne, da det er svært at se rationalet i, at lige netop de dyre anbringelser ikke er omfattet af bestemmelsen. Senest har KL fremført samme kraftige opfordring i forbindelse med afgivelse af høringssvar til lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Såfremt § 203, stk. 2, ikke omfatter fuld statslig refusion af udgifter til anbringelse, vil det blive en ganske betydelig belastning for kommunernes økonomi, hvis børn og unge, der er ankommet og bor med deres forældre eller en moster, med midlertidig forældremyndighed, har brug for at blive anbragt uden for hjemmet. Erfaringer fra tidligere flygtningesituationer viser, at anbringelser ikke er usandsynligt, da forældre kan være traumatiserede og ude af stand til at tage vare på deres børn i hvert fald for en periode. Det kan også være, at der brug for at anbringe barnet eller den unge, hvis børnene og de unge selv er traumatiserede eller på anden vis har brug for særlig støtte.

Til § 212
– Lovens ikrafttrædelse
I § 212, fremgår, at Barnets lov træder i kraft den 1. april 2023.

KL's bemærkninger
KL er meget skeptisk overfor den korte frist fra vedtagelse i december 2022 af Barnets lov til loven træder i kraft den 1. april 2023. Tre måneder er efter KL's vurdering for kort tid til at gøre klar til at implementere en så stor forandring.

Hvis kommunerne skal være klar til at gå i luften den 1. april 2023, kræver det, at kommunerne har modtaget både bekendtgørelser, vejledninger, håndbøger m.v. i god tid. Det er KL meget i tvivl om kommer til at ske.

Herudover er der kun ganske få måneder til at få kompetenceudviklet ledere og medarbejdere, både på myndighedsområdet og på anbringelsesstederne.

Det er allerede i dag en udfordring, at nyuddannede socialrådgivere skal have efteruddannelse og megen oplæring for at kunne

varetage opgaverne på det udsatte børne- og ungeområde. KL efterspørger derfor, at socialrådgiveruddannelserne er klar til opgaven før lovens ikrafttræden, så de nyuddannede socialrådgivere er klædt på til at kunne løfte opgaven efter det nye regelsæt, når de bliver ansat i kommunerne. Dette er særligt vigtigt i lyset af, at socialrådgiverne med Barnets lov sættes mere fri fagligt, hvilket indebærer, at de også står med et større ansvar.

Herudover vil KL gøre opmærksom på, at også IT-systemerne skal nå at blive tilpasset inden lovens ikrafttræden, så sagsbehandlingen kan understøttes digitalt. Endelig er der et kæmpe arbejde i at få ændret kulturen og mindsettet i forhold til de politiske intentioner, der ligger i Barnets lov.

KL vil derfor kraftigt anbefale, at der som minimum afsættes seks måneder fra vedtagelse til ikrafttrædelse til implementeringen af det store lovkompleks. Det skylder vi børnene, de unge og deres familier.

Dato: 24. juni 2022

Sags ID: SAG-2022-02497
Dok. ID: 3226773

E-mail: JBS@kl.dk
Direkte: 3370 3276

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk

Høringssvar. Barnets lov – udkast til lovforslag, juni 2022.

Indledende bemærkninger

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 sendt udkast til forslag til barnets lov og udkast til følgelovforslag til barnets lov i høring med frist til den 24.juni 2022.

Lovforslaget behøver et bedre forarbejde. På trods af, at implementering nævnes som vigtigt, savnes et reelt forskningsgrundlag for, hvordan praksis i dag tager sig ud og ikke mindst, hvad der er årsagen til den gode såvel som den mindre gode praksis. Der har været få undersøgelser af årsager til manglende regeloverholdelse, og vidensgrundlaget hviler primært på konsultationer med forskellige interesseparter, som har haft en vis mulighed for at få indflydelse.

Forslaget præsenteres som en ny, selvstændig lov, der skal skabe klarhed – men dermed nedtones, at den nye lov kommer til at føje sig til rækken af andre, selvstændige love de senere år. Desuden er bebudet flere nye "selvstændige" love - om anbragte børns skolegang, en ny "hovedlov" på voksenområdet og en ny lov om tilskud til fattige børnefamilier. Der fremgår imidlertid ikke meget af udkastet til lovbemærkninger om dette – eller om hvordan lovene skal forstås i forhold til de meget vigtige forvaltningsretlige krav om sagsoplysning, ansøgningssager, partsbegreb, afgørelsesbegreb, udveksling af oplysninger mv. Problemer med disse forhold i anvendelsen af reglerne er ellers blevet påpeget i forskellige undersøgelser og afgørelser.

Barnets lov lægger samtidig op til, at myndighedsstrukturen kompliceres yderligere med Familieplejecentre og Familiehuse. De skal ses i sammenhæng med de senere års etablering af Socialtilsynet, Børnehuse, Familieretshuset, Kommunale Ungeindsats-enheder, Ungdomskriminalitetsnævn mv. Det betyder, at samarbejdsstrukturen bliver mere omfattende, og øger krav til myndighedssagbehandlernes kompetencer, som generelt ikke omtales i lovforslaget.

Det manglende grundige forarbejde, de mange andre love og den korte frist til at implementere loven betyder, at det næppe vil ske til tiden, og en lang række klager over manglende lovoverholdelse må forventes.

Vigtigst er det at påpege, at en øget inddragelse af udsatte børn og unge kræver, at vilkårene i praksis er til det. Ikke mindst i lyset af det nuværende kommunale udgiftspres på området risikerer intentionen om øget inddragelse at drukne i forsøget på at overholde kravene.

I det følgende kommer en række mere specifikke bemærkninger til enkelte dele af loven:

1. **Afbureaukratisering/forenkling af dokumentationskrav kræver mere end paragraffer:** Forslagets kriterier for vurderingen af sagerne er ikke klare. Hvad er en alvorlig eller kompleks sag, jf. forslagets § 20? Det overvejes ikke i lovbemærkningerne, hvilke reelle incitamenter og hensyn, der i praksis kan være forbundet med kategoriseringen, selvom viden om beslutningstagning og retlig praksis peger på, hvordan der let kan være incitamenter til både at kategorisere "for let" (fx for at undgå sagsoprettelse for kommune og borgere) og til at kategorisere for "alvorligt" (fx for at få en sag igennem). Dette er der ikke nogen overvejelser om i lovforslaget. Det er heller ikke til at se, hvordan gennemsigtighed i ft. disse beslutninger og afgørelser vil blive sikret, på trods af, at der er tale om meget væsentlige beslutninger og afgørelser for børn, forældre og kommuner. Kravene til sagsoplysning ift kategoriseringsbeslutningerne er således heller ikke særlig beskrevet – ifølge udkastet til bemærkninger vil screening og afdækning være processkridt og dermed som udgangspunkt ikke afgørelsesvirksomhed med partshørings-, begrundelseskrav, klageadgang mv.

Gennemsigtighed i forhold til beslutninger og afgørelser er allerede i dag en stor udfordring på børneområdet men forslaget ser ikke ud til at ændre på dette.

2. **Underretningspligtreglerne er ikke indtænkt i det nye sagsflow.** Med lovforslaget forudsættes sagsgangen ændret med generelle bestemmelser om børneinddragelse, screening, afdækning og udredning. Det er således uforståeligt, at underretningspligtreglerne og reglerne om kommunernes forpligtelser ift. underretninger er indsat i stort set gældende form og til sidst i loven. De bør stå i forbindelse med kommunernes tilsyns- og sagsbehandlingsforpligtelser. Hvis intentionen er forståelighed, klarhed og implementering – *så skal reglerne om anmodning om hjælp, underretningspligt, behandling af underretninger indarbejdes i beskrivelsen af den nye sagsgang.* I denne forbindelse bør der tages stilling til det forvaltningsretlige ansøgningsbegreb, samtykkekrav og reglerne om sagsoplysning.

3. **Risikovurdering.** I forslagets § 18, stk. 3 foreslås et krav om risikovurdering i sager, hvor screeningen viser, at der kan være tale om "æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol". Det er helt relevant at skrive det krav om risikovurdering, som nødvendigvis må følge af reglerne om behandling af underretninger, screeningsproceduren og kriterierne for at iværksætte henholdsvis afdækning og udredning, frem i lovteksten. Men det er svært at forstå, at det kun gælder ved "æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol". Det må nødvendigvis gælde i alle sager, hvor der kan være tale om vold eller utilbørlig social kontrol.

4. **Hvordan sikres det, at forvaltningens processkridt giver mening for de borgere, det handler om, samtidig med, at det sikres, at deres synspunkter og ønsker får reel betydning?** I dag er det en udfordring, at processkridt som udredning, handleplaner mv. af mange opleves som forvaltningens produkter og styringsredskaber – og dermed ikke som redskaber til reel inddragelse af børn og forældre. Dette følger af de realiteter, der præger den kommunale virkelighed – styring af økonomi, intern afrapportering, eksterne kontroller mv. – men det fremgår ikke af forslaget, hvad der gøres for at imødegå dette problem?

   I mange kommuners adskilles sagsbehandlingsopgaverne fra afgørelseskompetencen, hvilket medfører, at den rådgiver, der står for børnesagen, og dermed har relationen til børn og forældre, ikke nødvendigvis har noget at sige ift. indstillinger og afgørelser i sagen. De kan i praksis gå en anden vej, end rådgiverens sagsoplysning peger i retning af. Dette kan lede til en legitimerende inddragelsespraksis, og gøre en forvaltning blind for om barn og familie reelt bliver inddraget. En slags psedo-inddragelse, som kan opleves som værre end ikke-inddragelse. Hvis inddragelse skal være reel, er det afgørende, at der er sammenhæng mellem det, der er blevet sagt og oplyst til sagen og de afgørelser, der træffes. I sager for børn- og ungeudvalget har børn og forældre da også ret til at møde dem, der træffer afgørelserne, ansigt-til-ansigt, ligesom det gælder ift. Ungdomskriminalitetsnævnet. Det bør derfor overvejes at indføre en ret til at møde de mennesker, der træffer afgørelserne. Ansigt til ansigt. Hvis intentionen om inddragelse altså skal have en reel betydning.

5. **Forslagene om, at der skal deltage to sagsbehandlere** ved møder i visse sager (§§ 21, stk. 5, 156, stk. 6), om *børns og unges rimelige ønsker om at opleve større kontinuitet og en stabil relation i sagsbehandlingen.* Det handler ikke om, at der møder to sagsbehandlere ind til møder og opfølgningssamtaler. Det bør overvejes i stedet at forpligte kommunerne til altid at to sagsbehandlere deler en række sager, så børn og forældre kende dem begge, men også ved, hvem der har hovedansvaret (en slags forvagt/bagvagt-ordning).

6. **Skriftlighedens betydning for opfattelsen og virkningen af indsatsen.** En del forskning påviser, at den måde, der skrives på om børn og forældre, har helt afgørende betydning for, hvordan indsatser opfattes, efterleves og virker. Også efterfølgende. Det kan være en vigtig del af indsatsen, at det man kan læse om sig selv i en aktindsigt, skaber genklang i forhold til ens egen forståelse af sig selv og det, man har været igennem. Sagsakter skal være tålelige at læse for de borgere, det handler om – særligt børn og unge der er eller har været anbragt. Flere søger aktindsigt for at forstå, hvad der egentlig skete i deres barndom. Lovforslaget har som vigtig intention at gøre op med stigmatiserende sprogbrug, men stigmatiserende sprogbrug findes ikke bare i loven. Det findes også i sagsakterne, som børn og forældre læser i, når de får aktindsigt. Men der er ikke meget om dette i lovforslaget. I Norge har været diskuteret forslag om at give børn ret til at få indflydelse på det, der skrives om dem, ligesom der i den norske barnvernslov[1] henvises til de almindelige forvaltningsretlige rettigheder til indsigt, høring mv. Disse forvaltningsmæssige rettigheder bør der være en reference til i Barnets Lov, da de ellers kan forsvinde ud af synsfeltet i hverdagens travle praksis. De nye regler om inddragelse, 10-åriges rettigheder i ft. klage og samvær, second-opinion, følg-eller-forklar mv. samt øget adgang til adoption og anbringelse, suspension af samvær mv., vil alle stille store krav til skriftligheden i sagerne, men det er slet ikke et tema i forslaget.

7. **Hvilke egentlige – indholdsmæssige - rettigheder har borgerne?** Tydeliggørelse af formål, inddragelses- og medvirkenskrav, grundlæggende principper om barnets bedste og barnet i egen ret som det angives i indledningen til lovudkastet, er udmærket og vigtigt. Det indebærer ikke meget nyt - langt hen ad vejen gælder dette allerede efter serviceloven, retssikkerhedsloven mv. Ret til second opinion og 10-åriges øgede rettigheder (og under 10-åriges) er i udgangspunktet gode - nye - forslag, der kan øge børns processuelle retssikkerhed. Men hvilke egentlige – indholdsmæssige ("materielle") rettigheder indebærer lovforslaget? Indførelsen af "følg eller forklar-princippet" ift. søskende og anbringelse indebærer en ændret standard – "default" - som må forudsættes at få en vis materiel betydning. Forskning peger på, *at det, der ofte ligger børn og unge – og deres forældre - på sinde, er at få reel indflydelse på valget af indsatser, ligesom vi ved, at relationens kvalitet er helt afgørende for, om indsatsen overhovedet har effekt*. Dvs. at få en kontaktperson, aflastningsfamilie mv., man selv tror på og har tillid til. Men hvor er reglerne om det? *Der savnes således egentlige, materielle rettigheder, det kunne fx være noget i retning af: "Den unges ønske om konkret kontaktperson eller anden udfører af støtteindsatser, skal følges, medmindre andre væsentlige hensyn overstiger hensynet til at følge den unges ønske". Dvs. "følg eller forklar" ift. valg af konkret støtteindsats.*

[1] Der kan generelt henvises til den Norske Barnevernslov, som er betydeligt mere overskuelig og sammenhængende end forslaget til Barnets Lov.

8. **Aldersgrænser.** Et helt afgørende forhold i relation til forståeligheden og anvendeligheden af konkrete regler – og dermed for implementeringen, som ifølge forslaget ligger lovgiver meget på sinde, jf. også kritikken af manglende implementering af senere års reformer, er at de er *til at forstå og håndtere i praksis.* I de gældende regler findes dels bestemmelser uden aldersgrænser, dels en lang række forskellige aldersgrænser – 10, 12, 14, 15, 16, 18. Det er forskelligt, om reglerne er suppleret af krav om konkret vurdering af alder, modenhed, sagens karakter mv. Sådanne krav er generelt formuleret forskelligt. For at sikre forståelighed og anvendelighed af intentionerne om at sikre børn rettigheder i praksis er det nødvendigt at tilstræbe koherens i det samlede regelsæt - GDPR, sundhedsloven mv. I en ny lov, der vil skabe overblik, bør der derfor skabes klargøring og sanering af de mange forskellige aldersgrænser. Men i stedet er der blot kommet flere grænser til. Den nye *10* års grænse og nye rettigheder uden aldersgrænse er således ikke ledsaget af overvejelser om sammenhængen ift de eksisterende regler, hvorfor forslaget er præget af et virvar af forskellige regler og rettigheder (*12* år: Forslagets § 41 om ret til at opsøge privat psykologbehandling, *14 år*: § 42 om private plejeforhold, *15* år: §§ 46, stk. 1 om samtykke til anbringelse, 47, stk. 4 om unges selvstændige samtykke til anbringelse, 51, stk. 3 om anbringelse af søskende, 67, stk. 3 om samtykke til permanent anbringelse, 92, stk. 1 om samtykke til barnets plan, 102, stk. 1 om anmodning om hjemgivelse fra anbringelse uden samtykke, 104, stk. 3 om samtykke til støttet samvær, *16 år*: § 108, stk. 1 om ungeplan) samtidig med at en række regler uden aldersgrænser fastholdes. *De mange forskellige aldersgrænser og undtagelsesformuleringer stiller sig i vejen for en intuitiv og praktisk forståelse af reglerne og de rettigheder, de indebærer, og er dermed i modstrid med den vægtning af implementeringen i praksis, som lovforslaget henviser til.*

9. Gamle regler. En ny lov, der vil skabe klarhed og rettigheder bør forholde sig til ældre regler med ældre begrundelser og sanere i disse. Et eksempel er den eksisterende servicelovs § 78 om privat familiepleje. Man havde forventet, at en ny Barnets lov ville forholde sig til disse gamle regler og revidere dem ud fra de mange reformer på området i øvrigt de senere år i form af tilsynsregler og godkendelsesprocedurer og krav til det offentliges ansvar og forpligtelser overfor børn. Men nej. De gamle bestemmelser overføres i uændret form (forslagets § 42). Dette er svært at forstå, når intentionen er at opdatere og sikre en tidssvarende og forståelig lovgivning.

10. Det tydeliggøres (§ 97) at kommunalbestyrelsen overtager ansvaret for den daglige omsorg for barnet og den unge, der anbringes. Det er relevant og anerkendelsesværdigt, at dette indføres i loven. Men det løser ikke det problem, der er beskrevet mange steder, herunder i aftaleteksten – at der er uklarhed om, hvem af de voksne omkring den unge, der har hvilke forpligtelser og rettigheder – anbringelsessted, kommune, tilsyn, forældre, skole, sundhedsmyndigheder m.v. Forældremyndigheden ophører ikke under anbringelsen….

11. Ny regel om, at afgørelser efter loven retter sig mod børn og forældre (forslagets § 3). Det er en relevant tilføjelse til de gældende regler, men det er svært at forstå, at forbindelsen til forældreansvarslovens regler ikke er tydeligere. Koherens i regelsættet er afgørende for implementeringen i praksis, og forældreansvaret efter forældreansvarsloven er jo det afgørende udgangspunkt for reglerne om det offentliges forpligtelser. Fx bør der i barnets lov ikke refereres til

”forældremyndighedsindehaveren” men til ”forældremyndighedsindehaverne”, idet der jo oftest er to stk. forældremyndighedsindehavere (fælles forældremyndighed), og det ville således gøre det tydeligt, at det er begge forældremyndighedsindehavere, der skal inddrages og ikke bopælsforælderen alene.

12. **Ny regel om iværksættelse.** I forslaget indsættes en ny regel om iværksættelse af foranstaltninger til understøttelse af lovforslagets udmærkede intention om, at indsatser skal iværksættes snarest muligt, jf. også forslagets mere fleksible regler om undersøgelser, handleplaner, opfølgning mv. Det er godt at tydeliggøre kravene til iværksættelsen af støtte – i dag kan man opleve, at unge og forældre, der faktisk har mod på at få hjælp, mister dette mod i løbet af 4 måneders undersøgelsesfase, forelæggelse for visitationsudvalg, sagsoverdragelse til nyt team mv. Men det bør samtidig tydeliggøres, at i visse situationer er respekt for matchningsprocesessen, særligt i anbringelsessager, afgørende *også selvom det indebærer en længere iværksættelsesperiode.* Samtidig kan en retningsgivende deadline for en undersøgelse eller udredning være hensigtsmæssig at fastsætte, da vi historisk ved, at undersøgelserne ellers kunne blive ved at vare over en lang periode. Uden en retningsgivende deadline kan der være risiko for, at børn og forældre kommer til at være under konstant undersøgelse eller udredning.

13. **Børn med funktionsnedsættelse omfattes** af de indledende rettigheder og grundprincipper og det tydeliggøres dermed, at de bør have samme rettigheder til at blive lyttet til som andre børn. Med det nye kapitel 8 samles reglerne om børn og unge med funktionsnedsættelser, og her skrives det relevant ind, at barnets perspektiv er lige så vigtigt som samarbejdet med forældrene er i disse sager. *Det kan imidlertid undre, at der ikke gøres noget særligt ud af at beskrive sagsoplysningskravene i disse sager om kompensation for funktionsnedsættelse, som afviger fra sager, hvor det er forældrekompetence, sociale problemer mv., der er i fokus. Endvidere ændres hverken på personkreds- eller tildelingskriterier i forhold til reglerne om handicapkompensation, hvilket kan undre, da disse giver anledning til ganske mange vanskeligheder i dag.*

14. **Internationale forpligtelser:** Der er et afsnit i bemærkningerne om EMRK og børnekonventionen – men ikke meget om handicapkonventionen. Det er et problem. Afsnittene om EMRK og børnekonventionen forholder sig primært til de forslag, der er indgribende i ft. retten til privat- og familieliv – tidlige anbringelser, tvangsadoptioner, ret til at anmode om permanent anbringelse, suspension af samvær mv. Det kunne dog godt gøres mere tydeligt, at EMD giver medlemsstaterne en ret vidtgående frihed ift. anbringelse af børn – men til gengæld stiller store krav, når det kommer til begrænsning af samvær, hvilket er meget relevant for myndighederne at være opmærksom på i forbindelse med implementering af de nye regler. Men EMRK, handicapkonventionen og børnekonventionen fastlægger også *mere generelt* staternes positive forpligtelser overfor børn, og i dansk ret er der de senere år taget stilling til kommunernes omfattende positive, dvs. aktivt forebyggende forpligtelser på børneområdet, især med henvisning til EMRK art. 3 og børnekonventionens art 3 og 19. Der er ikke meget med i lovforslaget og bemærkninger om dette. Ligesom der ikke er meget med i lovforslaget eller bemærkninger om

betydningen af børns rettigheder ift. deres kulturelle, etniske, religiøse mv. baggrund, et spørgsmål, der er blevet aktualiseret af nyere sager fra EMD.

Afsluttende vis skal vi nævne de omkostningsfyldte retssager på området og i den forbindelse spørge til, hvad der blev af godtgørelsesnævnet? Et fokus på afbureaukratisering kan give mening – men må tage højde for virkeligheden og for de grundlæggende krav om oplysning af sagen, som gælder efter den almindelige forvaltningsret og internationale forpligtelser. Fortsat øget ressourceforbrug til tilsyn, kontrolinstanser og retssager kan derfor blive følgen af manglende specificering af sagsbehandlingskrav i loven (kategoriseringskriterier, ophævelse af tidsfrister og sagsbehandlingskrav mv.). Til oprejsning – men også med store personlige og ressourcekrævende omkostninger for børn, forældre og kommuner. I de senere år, hvor retssager og tilsynssager har fået stor betydning, er der i den offentlige debat blevet foreslået et centralt godtgørelsesnævn på dette område. Hvorfor er det ikke en del af forslaget?

Såfremt I ønsker en uddybning af ovenstående bemærkninger, stiller vi os som videnspersoner gerne til rådighed for det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Idamarie Leth Svendsen, Lektor, Cand.jur. Ph.d., idsv@kp.dk

Kresta Munkholt Sørensen, Lektor, Cand. soc. Ph.d., krms@kp.dk

Frank Ebsen, Docent, Cand. Merc. Fil.dr., freb@kp.dk

Til: Charlotte Aastrup Poole (cap@sm.dk)
Cc: Udsatte Børn (p-boern@sm.dk)
Fra: Line Lekach (KP0Q@kk.dk)
Titel: Vedrørende udkast til lovforslag om barnets lov
Sendt: 24-06-2022 15:12

Til Social- og Ældreministeriet, Att. Charlotte Aastrup Poole

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 sendt udkast til lovforslag om barnets lov og følgelovforslag til barnets lov i høring.
Socialforvaltningen i Københavns Kommune har fremsendt bidrag til KL's høringssvar. Herudover har forvaltningen bemærket en række uklarheder i lovudkastet, som med fordel kan afklares for at sikre klare rammer for, hvordan bestemmelserne skal anvendes og tolkes i praksis.
Disse bemærkninger, som er af mere teknisk karakter, vil forvaltningen gerne bidrage med til det videre arbejde med lovforslagene. De er opridset nedenfor og behøver ikke optræde som et egentligt høringssvar.

Du er velkommen til at kontakte mig, hvis du har spørgsmål hertil.

Udkast til lovforslaget om barnets lov

§ 20
§§ 18, 19 og 20 omhandler screening, afdækning og børneudredning. Det fremgår af bemærkningerne til §§ 18 og 19, at der vil være tale om procesledende beslutninger, som ikke kan påklages. Af bemærkninger til § 20 om børneudredning fremgår, at en beslutning herom vil være en afgørelse. Hvis børneudredning, modsat afdækning, skal udgøre en egentlig afgørelse, vil det være hensigtsmæssigt, at det indføjes i § 20, så det fremgår direkte af lovteksten.

§ 27
I § 27 om udredning af kommende forældre fremgår det af stk. 3, at kommunen vil kunne lade den kommende *mor* undersøge af læge/psykolog. Dette er i uoverensstemmelse med bemærkningerne til bestemmelsen, hvori det er anført, at det er de *vordende forældre*, som kommunen vil kunne lade undersøge.

§ 32
Af § 32, stk. 4, om støttende indsatser, fremgår, at støttende indsatser kan iværksættes på grundlag af afdækning, udredning mv. eller sideløbende hermed. Læst i sammenhæng med bemærkningerne er det uklart, om der er tale om, at støttende indsatser kun vil kunne iværksættes på grundlag afdækning mv. eller sideløbende hermed. Det kan med fordel præciseres, at der ikke er tale om, at der kun kan iværksættes støttende indsatser på grundlag af afdækning eller sideløbende hermed.

I § 32, stk. 5, om indsatser specifikt til vordende forældre, er en henvisning til, at stk. 4, finder tilsvarende anvendelse. Det antages, at hensigten er, at der rettelig bør henvises til de bestemmelser, der specifikt omhandler undersøgelser af vordende forældre i forslagets §§ 25 og 26.

§ 46
§ 46, stk. 4, omhandler anbringelse af endnu ufødte børn med forældres samtykke. Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at der kun vil kunne træffes afgørelse efter bestemmelsen efter gennemførelse af en børneudredning efter § 20. Det vil være hensigtsmæssigt, at det fremgår klart af lovteksten, hvis det er et krav, at der gennemføres en udredning af kommende forældre, herunder om det kan ske sideløbende med udredningen, og om det kan ske foreløbigt.

§§ 47 og 49
§ 47 vedrører anbringelse uden samtykke. Det fremgår af § 47, stk. 2, at afgørelsen kun kan træffes efter gennemførelse af en børneudredning. Da der kan være situationer, hvor der er behov for en akut anbringelse eller foreløbig anbringelse, inden en sådan udredning, anbefales det, at dette skrives ind i lovteksten, som det er gjort i § 46, stk. 3, sidste pkt. Tilsvarende for så vidt angår § 49 om anbringelse af endnu ufødte børn uden samtykke.

Af § 47, stk. 2, fremgår desuden, at børne- og ungeudvalgets afgørelse skal angive formålet med anbringelsen og den

forventede varighed. En anbringelse uden samtykke træffes med en genbehandlingsfrist fastfast efter lovforslagets § 50. Det virker misvisende, at udvalget i sin begrundelse skal angive den forventede varighed af anbringelsen, når de samtidig fastsætter en genbehandlingsfrist. Tilsvarende krav fremgår i øvrigt ikke af § 49 om børne- og ungeudvalgets afgørelse ift. anbringelse af ufødte børn uden samtykke.

§ 50
Der synes at mangle en henvisning til § 49 (anbringelse af ufødte børn uden samtykke) i § 50, stk. 1, om anbringelse udover 1 år.

§ 77
I § 77, stk. 2, indføres krav om, at der i visse tilfælde skal udarbejdes en forældrehandleplan i forbindelse med anbringelse, uanset om forældrene har afvist at modtage støtte efter §§ 75 og 76. Der savnes anvisninger i lovforslaget på, hvad en sådan plan skal indeholde, når forældrene ikke ønsker at modtage støtte.

§ 91
I henhold til § 91, stk. 2, skal der udarbejdes en barnets plan i forbindelse med en anbringelse. Jf. bemærkningerne vil dette kunne fraviges, hvis særlige forhold taler imod. Det vil være hensigtsmæssigt, at denne undtagelsesadgang indskrives i § 91.

§§ 102 og 108
Det vil være hensigtsmæssigt, at ordlyden vedrørende alder i § 102, stk. 1, (”ung over 15”) og i § 108, stk. 1, nr. 3 (”ung over 16”) ændres til ”ung, der er fyldt”, som er den betegnelse, der anvendes andre steder i lovforslaget.

§ 108 omhandler udarbejdelse af en ungeplan. Stk. 1 opremser de tilfælde, hvor kommunen skal tage stilling til, om der skal udarbejdes en ungeplan. Det fremgår ikke klart af ordlyden, at der vil skulle tages stilling til en ungeplan, når støtte efter § 32 først iværksættes efter den unge er fyldt 16 år. Det foreslås, at det præciseres i bestemmelsen.

§§ 104 og 105
Det følger af § 104, stk. 5, og § 105, at afgørelser som medfører, at samvær og kontakt kun må finde sted mindre end 1 gang om måneder sidestilles med en afbrydelse af forbindelsen og skal træffes af børne- og ungeudvalget, når det er nødvendigt af hensyn til barnet/den unge. Der efterspørges klare anvisninger i lovforslaget på, om kommunen vil skulle indstille til afbrydelse af forbindelsen til børne- og ungeudvalget i sager, hvor der de facto kun er kontakt og samvær mindre end 1 gang om måneden, og der ikke er noget ønske fra hverken barnets eller netværkes side om at have yderligere samvær og kontakt, og hvor kommunen samtidig finder, at det også er det bedste for barnet/den unge.

§ 131
Bestemmelsen er placeret under overskriften ”Unge i risiko for at begå kriminalitet”. Bestemmelsen omhandler tilbud om udslusning i forbindelse med løsladelse, hvorfor bestemmelsen bør rykkes op under overskriften ”Dømte unge” i samme kapitel.

§ 142
Af § 142, stk. 6, fremgår, at kommunalbestyrelsen skal underrette Ankestyrelsen, hvis børne- og ungeudvalget ikke træffer afgørelse i overensstemmelse med kommunalbestyrelsens indstilling om anbringelse og opretholdelse af en anbringelse uden samtykke, og der ved afgørelsen ikke er enstemmighed i børne- og ungeudvalget. Det formodes, at Ankestyrelsen vil skulle underrettes, når børne- og ungeudvalget ikke er enig i kommunens indstilling i disse sager, og at den kommunale underretningspligt også gælder i tilfælde, hvor der er enstemmighed i udvalget om ikke at følge kommunens indstilling. Hvis dette er korrekt, kan det med fordel præciseres i lovforslaget for at undgå unødig tvivl herom.

§ 198
§ 198 omhandler statsrefusion. Det er uklart i lovtekstens stk. 2, om bestemmelsen også omfatter udgifter efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet, hvilket foreslås præciseret i stk. 2.

Udkast til følgelovforslaget til barnets lov

§ 2, nr. 13 (retssikkerhedslovens § 11 c)
Efter retssikkerhedslovens 11 c, stk. 1, er det muligt at indhente oplysninger om borgeren fra andre myndigheder mv.

i en række tilfælde uden samtykke, når det er nødvendigt for at behandle sagen. Efter gældende regler gælder det bl.a. i forbindelse med børnefaglige undersøgelser efter § 50 i serviceloven.
Med § 2, nr. 13, i følgelovforslaget ændres den børnefaglige undersøgelse efter servicelovens § 50 sig til "udredning efter §§ 18-27 i barnets lov." I bemærkningerne til bestemmelsen anføres det, at den foreslåede ændring vil betyde, at kommunalbestyrelsen vil have mulighed for at fravige kravet om samtykke til indhentning af oplysninger, hvis det er nødvendigt for sagens behandling i forbindelse med en "børneudredning efter §§ 17-27 i barnets lov". Med henblik på at sikre tilstrækkelig sagsoplysning foreslås det, at bemærkningerne præciseres således, at det fremgår, at bestemmelsen ikke kun vil gælde i forbindelse med børneudredninger, men også i forbindelse med afdækning og screening.

Med venlig hilsen

Line Lekach
Jurist, chekonsulent
Socialpolitik og Udvikling

KØBENHAVNS KOMMUNE
Socialforvaltningen

Bernstorffsgade 17, 5. sal, 539
1577 København V

Mobil 2477 0453
E-mail kp0q@kk.dk
EAN 5798009683052

21. juni 2022

DUI-LEG OG VIRKE
LANDSFORBUNDET

Arsenalvej 14
1436 København K

36 17 72 00

dui@dui.dk

www.dui.dk

dui.dk

Til social- og ældreministeriet
Sagsnr. 2021 – 27-31

Høring over udkast til følgelovforslag til Barnets lov

Høringssvar fra DUI - LEG og VIRKE.

For os som børne- og ungdomsorganisation, er vi rigtig glade for at kunne være med til at komme med indstillinger til Barnets lov.
Der er intet som ligger os mere på sinde end at være med til at sikre ordentlige og retfærdige rettigheder for børn og unge.

I forbindelse med Barnets lov, ville vi kunne lave mange nedslagspunkter på emner, men vi har besluttet os for at holde os til et enkelt punkt.

I DUI - LEG og VIRKE har vi i mange år talt for at der skulle etableres en børneombudsmand. Der er nu lavet et ombudskontor, men uden en egentlig børneombudsmand.
Vi vil derfor rigtig gerne støtte forslaget omkring børnerådgivere i kommunerne.

Men når vi taler om børnerådgivere, er det vigtigt for os, at det er rådgivere med de rette kompetencer, som er i stand til at tale med børn og unge og forstå de problemstillinger de står i. De skal ikke være en del af udmøntningen af et budget i kommunen, men skal kunne være uvildige i den rådgivning de giver.
Det er vigtigt de kan møde barnet og den unge der hvor de er i deres udvikling. Det kan betyde, at deres rådgivning evt. skal foregå gennem leg eller andre udfoldelser (tegne, male, spille, se film), det handler om at møde barnet der hvor de er.

Det er for os vigtigt, at børnene og de unge inddrages på deres egen præmisser. Dette er mere vigtigt for os end skarpe aldersgrænser, da der er stor forskel på børn og unges kompetencer ind i de voksnes regelsystem.
Og for at sikre denne inddragelse, skal de såkaldte børnerådgivere, være kompetente til denne opgave. Det kræver en særlig uddannelse at

CVR 22 37 69 18 // Arbejdernes Landsbank Reg. 5301 Kontonr. 0281399

erhverve sig disse kompetencer. Men vi forestiller os at det kan være en efter-/videreuddannelse til sagsbehandlere, pædagoger, lærere eller lignende professioner. Men det kræver også en interesse i at involvere sig i børn og unge med vanskeligheder.

Med venlig hilsen
Formand, Ann Urbrand

DUI-LEG OG VIRKE
LANDSFORBUNDET

Arsenalvej 14
1436 København K

36 17 72 00

dui@dui.dk

www.dui.dk

dui.dk

CVR 22 37 69 18 // Arbejdernes Landsbank Reg. 5301 Kontonr. 0281399

Indledning

Landsforeningen Autisme tillader sig hermed at indsende høringssvar til lovforslaget om Barnets Lov, og takker for at Social og Ældreministeriet tager vores høring til efterretning.

Siden 1962 har Landsforeningen Autisme arbejdet for at udbrede kendskabet til autisme og arbejde for en større forståelse af de vanskeligheder, som autisme medfører. Vi repræsenterer autistiske børns, unges, voksnes og pårørendes interesser over for samfundet både lokalt og på landsplan.

Landsforeningen Autisme er positive overfor det fokus der er i loven på at give den rette indsats fra start. Det kræver, tror vi, meget mere viden om autisme og ADHD i den kommunale forvaltning, på skoler og i daginstitutioner.

Det er ligeledes positivt, at der lægges op til, at en udredning af barnets behov indeholder en vurdering af, om barnets sårbarhed skyldes et usynligt handicap. Hensigten kan dog kompliceres af, at der i meget høj grad mangler viden i de kommunale systemer til at skelne mellem omsorgssvigt og usynlige handicaps.

Loven bør derfor give en ret til at blive udredt i psykiatrien ligesom den bør indeholde et krav om, at kommunerne skal følge de støttebehov psykiatrien finder frem til.

I den kommunale sagsbehandling bruges ofte redskaber udviklet til socialsager også i handicapsager, det være sig modeller som Signs Of Safety og børnelinealen. Modeller udviklet til socialsager, brugt på handicapsager, kan medføre, at den hjælp der gives, ikke matcher de behov familien/barnet har. For at lovens målsætning imødekommes er det derfor nødvendigt med større fokus på individuelle vurderinger fremfor standardiserede modeller.

Det vurderes, at der, i lovforslaget, er en automatik over, at man fra myndighedernes side kun ser på, om det er i hjemmet eller iboende i barnet at der kan være grundlag for mistrivsel. Landsforeningen autisme mener at udredning af et barn i kommunalt regi, kræver at der laves en 360 graders vurdering af barnets omgivelser, i forhold til sociale udfordringer i hjemmet, udfordringer i det aktuelle dagtilbud eller skoletilbud eller på, at barnet eller den unge har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Landsforeningen autisme ønsker at der laves en sproglig rettelse i lovteksten i Barnets Lov, således ”funktionsevne”, ændres til ”funktionsnedsættelse”.

Med venlig hilsen

Kathe Bjerggaard Johansen, Formand

Indhold

Indledning 1
Formål og anvendelse 3
Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov 7
Hjælp og støtte 10
Forældre Pålæg 11
Adoption 13
Hjælp til barnets forældre 13
Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier 14
Barnets plan 15
Samvær og kontakt 16
Ungestøtte og overgang til voksenlivet 16
Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet 16
Underretning 16

Formål og anvendelse

Iflg. Barnets Lov skal hjælpen være tidlig og helhedsorienteret, således man arbejder for at børnene forbliver i eget hjem. Yderligere fremhæves det at barnets problemer skal løses i samarbejde med familien. Hvis dette ikke vurderes muligt, skal det forklares og begrundes overfor forældremyndighedsindehaveren og barnet og den unge.
Landsforeningen Autisme ser således en mulighed for endnu mere tydelighed og gennemsigtighed i afgørelser og i arbejdet med at bibeholde indsatsen i hjemmet.
Samtidig skal den bevilgede støtte forklares i forhold til formål, og det ser Landsforeningen Autisme frem til kommer til at afspejle den enkeltes behov, fremfor at man tilbyder alle familier samme hyldevare i forhold til støtte.

Landsforeningen Autisme har dog en stor bekymring. Fagpersoner i kommunerne har sjældent grundlæggende viden om autisme. Kommunernes fagpersoner kigger efter tegn på tilknytningsforstyrrelser og mistrivsel – men ofte hører vi dem beskrive tegn på autisme. Sagsbehandlerne vurderer, at barnets mistrivsel skyldes manglende forældre-evner, når det er tydeligt for enhver, der har viden om autisme, at det er tegn på autisme, der beskrives.

Derfor er Landsforeningen Autisme bekymrede overfor den gennemgående "udsatte" retorik, i forhold til børn med autisme og deres familier.

Børn med autisme er i dag markant overrepræsenterede i statistikkerne over børn, der bliver tvangsfjernet og anbragt. Som forening møder vi ofte forældre og autistiske forældre, der får anbragt eller tvangsfjernet deres børn – eller trues med samme.

I en hurtig kvantitativ rundspørge blandt Landsforeningen Autismes medlemmer i maj 2022, med 259 respondenter, ses det at 47 % oplyser, at de i forbindelse med anmodning om hjælp til deres autistiske barn, har oplevet at blive truet med tvangsanbringelse.
Af de 121 respondenter, som har oplevet sig truet, ses det, at 11% har fået deres barn tvangsfjernet.

Ifølge tal fra Social- og Indenrigsministeriet var 1062 autistiske børn og unge anbragt udenfor hjemmet i 2017, hvor det i 2012 kun drejede sig om 774 børn.
Især i forhold til tvangsfjernelser, har der været en voldsom stigning. 63 børn og unge med autisme blev tvangsfjernet i 2012, i 2017 var det hele 129. Det svarer til en stigning på 105 %.
Ifølge ministeriets egne tal har omkring 1,5 % af danske børn en autismediagnose. Men de udgør hele 4,8 % af de tvangsanbragte børn. Det betyder, at børn og unge med autisme har tre gange så stor risiko for at blive tvangsfjernet i forhold til andre børn.

Landsforeningen autisme er bekymret over, at der er mange forældre, som "kæmper" med at sandsynliggøre deres barns mistrivsel og henviser til en mulig underlæggende udviklingsforstyrrelse. Det kan tage op til flere år at få en udredning i psykiatrien[1]
I mellemtiden slides hele familier op. Det kan undgås, men loven "Barnets Lov" lægger op til det modsatte. At man fratager forældreretten til forældreskab, hvis forældrene ikke tager det anviste ansvar. Barnets lov angiver i sit formål, at forældrene har pligt til at følge og samarbejde med kommunen. Der vil dog kunne tages hensyn til de enkelte forældres

[1] Parent-perceived barriers to accessing services for their child's mental health problems | Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health | Full Text (biomedcentral.com)

forudsætninger og muligheder for at løfte forældreansvaret, eller at der ikke iværksættes nødvendige tiltag for at understøtte forældrene i at varetage deres ansvar. (jf. bemærkningerne)
Landsforeningen Autisme er bekymret for om forældre, og autistiske forældre kan få lov til at være forældre. Dette set i lyset af de manglende forældrerettigheder i Barnets Lov.

Derudover er der mange forældre, som ”kæmper” med at sandsynliggøre deres barns mistrivsel og henviser til en mulig underliggende udviklingsforstyrrelse. Det kan tage flere år at få en udredning i børne og unge psykiatrien.

Barnet og den unges rettigheder og grundlæggende principper

Landsforeningen autisme ser positivt på at børn og unge får rettigheder, med ret til omsorg, beskyttelse og inddragelse for at opnå udvikling, sundhed og trivsel og ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber. Børn og unges synspunkter skal tilvejebringes og inddrages ved kontakt eller samtaler, inden der træffes beslutninger. Inddragelse og samtaler kan finde sted uden forældremyndighedsindehaver tilstedeværelse og samtykke – når hensynet til barnet eller den unges bedste taler for det.

Inddragelsen kan i helt særlige tilfælde helt eller delvist fraviges, hvis barnets eller den unges alder eller andre forhold i afgørende grad taler imod det. Barnets perspektiver skal i disse tilfælde tilvejebringes på anden vis.

Det er uklart hvilke forhold som børn og unge skal inddrages i. Er det den konkrete støtte, såsom familiebehandling, støttekontaktperson, støtte i skolen, som børnene skal inddrages i, eller er det drømme og ønsker for fremtiden som barnet /den unge giver udtryk for, som skal danne grundlag for de beslutninger som forvaltningen i samarbejde med forældrene beslutter er til barnets bedste?

Hvad er tidsperspektivet for barnet – skal man tænke helt frem til voksenalderen, eller skal man som 8-årig tænke på sin skoledag her og nu, weekend i hjemmet, ferie og lignende. Hvad man gerne vil deltage i af børnefællesskaber såsom spejder, fodbold, håndbold, esport eller lignende hvad danner grundlaget for inddragelsen?

Det syntes Landsforeningen Autisme er vigtigt at få afklaret forud for kommunens børnesamtaler. Samtidig vil det for autistiske børn og unge være oplagt at man ved, hvilke muligheder der er for deltagelse i fællesskaber. Det er nemlig ikke altid det er tilgængeligt at gå til fodbold, selvom man gerne selv vil. Fodboldklubben og træneren skal være indstillet på at modtage autistiske børn og unge.
Det gælder derfor om at sagsbehandleren har relevant lokalt kendskab til de muligheder som findes, for tilgængelige børnefælleskaber.

Autisme er et kommunikativt socialt handicap. Det kan være utrolig svært at give udtryk for sine ønsker for fremtiden. Det kan også være svært at blive hørt om sine følelser, da autisme er udtryk for en anderledes tænkestil.

Autister tænker ofte mere i mønstre og analyser med udgangspunkt i sandhed og viden, logik, systemer, ”Hvad er rigtigt” fællesskab om ”noget”

Standardhjerner tænker mere fornemmende med udgangspunkt i følelser, samspil, hierakier, meninger/synsninger, ”Hvem er rigtig” i fælleskabet

Det er godt at børn med handicap får samme rettigheder og mulighed for at blive inddraget i forhold som er vigtige i deres liv.
Dog er vi i Landsforeningen Autisme bekymrede for at kommunerne i vid udstrækning vil benytte sig af:

§5 stk. 4, hvor inddragelsen fraviges i forhold til børn med autisme (og andre handicap, hvor barnet har svært ved at give udtryk for holdninger.)

Børnesamtaler kræver stor viden. Børnesamtaler med børn med autisme kræver specialviden om autisme.

Børnene bør have ret til en bisidder til samtalerne, med viden om barnets handicap. I forhold til autistiske børn og unge vil det være hensigtsmæssigt, at denne bisidder er en kendt relation. Det kan være forældrene, da de ofte har specifik viden om barnets handicap, reaktionsmønstre og hvordan barnet giver udtryk for tingene.

Bemærkningerne nævner, at det i sager med børn og unge med især psykiske funktionsnedsættelser, vil være relevant at inddrage forældrene i samtalen, da de typisk har særlig viden om børn og unges udfordringer. Det er godt at der er fokus på forældrenes viden i denne situation. Landsforeningen Autisme ønsker at tydeliggøre dette i lovteksten, således der ikke opstår tvivl i sager med børn og unge med autisme.

I forhold til inddragelse af børn og unge med autisme, kan det være forvirrende at de rent faktisk må gøre deres indflydelse gældende, men at sagsbehandler kan vurdere at barnets ønske ikke er til barnets eller den unges bedste. Det vil være hensigtsmæssigt at der forud for samtalen er lavet en forventningsafstemning omkring udfaldet af samtalen. Det kræver en del forberedelse fra sagsbehandlers side. Men det vil være givet godt ud. En mulighed er at opliste mulighed a, b, c og d, så barnet ved, hvad det skal forholde sig til. Dette skal formidles uden at skabe angst hos barnet.

Landsforeningen Autisme har givet feedback på Socialstyrelsens inspirationsmateriale ”Inddragelse af børn og unge med autisme i egen sag” Det endelige udkast er ikke læst af Landsforeningen autisme, men vi vil gerne henlede opmærksomheden på at materialet er blevet udarbejdet.

Det vil være hensigtsmæssigt at der laves specialer i forhold til barnets lov, i forhold til de forskellige typer af handicap.

Retten til en bisidder

Landsforeningen Autisme kan ikke anbefale at tilsidesætte autistiske børn og unges mulighed for at have en bisidder med til sin egen sagsbehandling i en kommune.

Det bør uddybes hvilke hensyn til offentlig eller private interesser der henvises til i lovteksten. Derudover bør det uddybes hvilke andre interesser det formodes at en bisidder vil varetage.
Herunder bør der være obligatorisk at kommunen giver barnet oplysning om retten til at lade sig bistå. Hvis kommunen vurderer at barnet ikke kan have den valgte bisidder med til samtalen, skal kommunen forklare og begrunde og samtidig skal kommune give børn og unge mulighed for at finde en anden bisidder, således barnet eller den unge altid kan lade sig bistå.

Der bør kunne klages over at kommunen tager §6.stk 2 og 3 i brug.

Det vil for børn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse ikke være hensigtsmæssigt at udelukke forældrene for at være bisiddere for deres børn eller unge. Forældrene kender bedst deres barn, og ved autisme kan der opstå situationer som mistolkes af barnet. Det er meget for et barn med autisme at skulle være part i egen sag, og hvis det sker uden at forældrene må bistå, kan det være en helt uholdbar situation, som kan føre til større mistrivsel.

Landsforeningen Autismes forældre-medlemmer fortæller at, når barnet fylder 18 år, og bliver myndige, opleves det ofte som om kommunen ikke har lyst til at forældrene er med deres myndige børn som bisiddere, hvilket kan komplicere den unges sag. Det bekymrer Landsforeningen Autisme at Barnets Lov kan udelukke forældre til et autistisk barn elle ung i at deltage til børnesamtaler og møder.

Mange autisters mentale funktionsniveau, kan være på et andet stadie end det der typisk forventes. En 10-årig autist kan svare mentalt til en 5-6-årig på nogle områder og på andre områder være alderssvarende. Det er derfor vigtigt at den enkelte sagsbehandler kender til autisme og kan vurdere barnets funktionsniveau og sikrer at barnet får en stemme til trods for funktionsnedsættelsen.

§7 ”Det er de voksne omkring et barn eller ung som har ansvaret for at sikre barnets og den unges bedste og give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for, ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet”

Viden om autisme er vigtigt i forhold til at undgå at lægget ansvaret for at løse udfordringerne, over på børn og unges skuldre. Det er de voksne omkring barnet som har ansvaret for at sikre barnets tarv. Det gælder både ift. Bosteder, plejefamilier og for forældre.

Det er godt at inddragelse af børne og unge finder sted, og derudover vigtig at præcisere at ansvaret ligger hos de voksne.

Landsforeningen Autisme er dog bekymrede for om paragraffen kan benyttes til at vurdere at et forældrepar ikke opfylder deres ansvar i forhold til de beslutninger som er truffet i Barnets plan. Det kan være at forældrene har behov for yderligere støtte end de professionelle (pædagoger, plejefamilier) modtager. Ofte ser vi at forældre til børn med autisme ikke modtager den nødvendige information og uddannelse i autisme, og selv står for at agere støtte 24/7 hvormed det nogle gange kan være svært at bære ansvaret.

Det er iflg. Barnets lov kommunens ansvar at tilrettelægge sagsbehandlingen. Således barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med forældrene.
Landsforeningen Autisme ser tilrettelæggelsen som en stor udfordring for kommunerne, da de på nuværende tidspunkt ikke ses at have tilstrækkelig viden om autisme.

Landsforeningen autisme anbefaler at alle sagsbehandlere og socialrådgivere i børne og familieforvaltningerne, som minimum har et grundkursus i autisme.

Kommunalbestyrelsens tilsyn

Landsforeningen Autisme har en bekymring for, hvilke oplysninger, og hvor fra en kommune må trække oplysninger, til sit kendskab til, hvor der er behov for hjælp og støtte.

Er det via indberetninger fra læger, jordemoder, sundhedspleje, misbrugscentre andre forvaltninger som eks. handicap eller beskæftigelse?

Det er interessant i forhold til forældre med funktionsnedsættelser. Autister med almindelig til høj IQ, har de samme forudsætninger for forældreskab som personer uden autisme. Det vil derfor være uhensigtsmæssigt, at man på forhånd skal undersøges for, om man vil kunne varetage et barns behov uden støtte umiddelbart efter fødslen, hvis man som 28-årig autist tilkendt fleksjob eller førtidspension, vurderes at skulle have undersøgt sine forhold. Det vil være indgribende i de vordende forældres liv, og stille dem ulige med andre vordende forældre uden autisme.

Det må ikke være sådan, at fordi man har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, så skal kommunen vurdere om man har forældreevne, forud for fødsel. Det vil i den grad stigmatisere personer med handicap

Landsforeningen Autisme ser positivt på, at udvalgte afgørelser om ophør af hjælp, skal meddeles med et varsel på mindst 14 uger.

Landsforeningen Autisme ser positivt på at kommunerne skal sørge for let tilgængelighed på kommunens hjemmeside i forhold til børn og unge.

Landsforeningen Autisme ser positivt på kommunalbestyrelsen skal udarbejde en sammenhængende børnepolitik, der har til formål at sikre sammenhængen mellem det generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte. Den sammenhængende børnepolitik skal udformes skriftligt, vedtages af kommunalbestyrelsen og offentliggøres.

Vi kunne ønske os at der bilateralt laves en sammenhængende børnehandicappolitik.

Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov

I forhold til at foretage screening for udredning af støttebehov vurderer Landsforeningen Autisme det væsentligt, at kommunen er opmærksom på, at nogle bekymringstegn hos barnet eller den unge som eksempelvis ufrivilligt skolefravær, social isolation eller udadreagerende adfærd, enten kan være tegn på, at der er sociale udfordringer i hjemmet, udfordringer i det aktuelle skoletilbud eller på, at barnet eller den unge har psykisk funktionsnedsættelse. Sådanne tegn på mistrivsel bør således give anledning til overvejelser om, hvorvidt der er behov for at afdække grundlaget for adfærden, herunder afdække om adfærden skyldes eksempelvis en opmærksomhedsforstyrrelse som autisme eller ADHD.

I forhold til bekymrende skolefravær, ses det ikke tydeligt i loven, hvilken sektor som er ansvarlig for at sende et barn videre til udredning i børn og unge psykiatrien. I dag ses det at mange børn med autisme kommer i klemme, hvis skolen ikke ser problemerne og støttebehovet, men de først ses hjemme. Dette er et typisk scenarie for autister med normal til højere IQ – som ofte er de børn der er i risiko for en tvangsmæssig foranstaltning. Sværere autisme, vil ofte udløse frivillig anbringelse.

For at undgå at se alle behov for støtte som "udsathed", ønsker Landsforeningen Autisme, at der i §1 indsættes en sætning:

"4) En problemstilling, der kræver afdækning af barnets eller den unges støttebehov i forhold til den fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse"

Landsforeningen autisme ser positivt på at man ved udredning af et barns støttebehov, kan inddrage VISO. Vi ser gerne at der bliver mulighed for, at VISOs anbefalinger *skal* følges af kommunalbestyrelsen.
Hvis der kommer en aftale på det specialiserede socialområde om at indføre specialer, ser Landsforeningen autisme også gerne at det bliver muligt at kommunalbestyrelsen *skal* følge specialets anbefalinger.

Når Kommunen finder at der skal mere støtte til et barn end der kan tilbydes efter den første screening har Landsforeningen Autisme en bekymring i forhold til resten af familien. Et autistisk barn eller ung, er handicappet og ikke udsat.
I forhold til autisme som er et socialt kommunikationshandicap, kan vi være bekymrede for at man ved vurdering for støtte kommer til at inddrage resten af familien i det handicappede barns støttebehov. Det mener vi er uhensigtsmæssig. At man er søster eller bror til en autist gør pr. definition ikke en udsat. Vi vil derfor gerne have at der skal nogle parametre på i forhold til, hvornår kommunen skal undersøge resten af familiens børns støttebehov.

Når en familie har et barn eller ung med autisme, vil der altid være hensyn som tages som ikke tages i familier uden autisme. Derfor vil en specialeplan for det enkelte handicap kunne anbefale initiativer for støtte til pårørende i familien som en forebyggende foranstaltning.

En børnefaglig undersøgelse kan iværksættes når kommunen vurderer at det er en "alvorlig og kompleks sag", eller om "der er mistanke om overgreb", eller "ophold i bestemt boform"

Det fremgår ikke helt tydeligt i lovteksten, at der er ret til en børneudredning når barnet eller den unge har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Som i § 19 kan vi være bekymrede for at mange autismefamilier lander i kategorien § 20.1, at det antages at det er en alvorlig eller kompleks sag med udgangspunkt i, at det er i barnet eller hos familien der findes udsathed, mere end man ser det ud fra et perspektiv i barnets eller den unges funktionsnedsættelse.

Dette vil få uhensigtsmæssige konsekvenser indtil vi har fået autismespecialet beskrevet, og indtil vi evt. får certificeret sagsbehandlerne, så de kan kende forskel på autisme og omsorgssvigt. Som tidligere beskrevet i dette høringssvar, ser vi allerede denne problematik i nuværende lovgivning. Landsforeningen autisme ønsker derfor at tilføje følgende til

" § 20 stk. 2"

"Kommunalbestyrelsen kan endvidere iværksætte en børneudredning, når kommunalbestyrelsen i øvrigt vurderer, at det er nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges støttebehov **i forhold til den fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse**."

Landsforeningen Autisme er enige i, at der skal laves en helhedsbetragtning i børneudredningen. Landsforeningen Autisme mener også, at det skal være muligt at

inddrage specialistfunktionerne i forhold til det enkelte handicap, og ikke kun egen læge eller autoriseret psykolog.

For autister nytter det ikke inddrage egen læge, idet denne sjældent har specialiseret viden om Autisme. Det samme gælder for autoriserede psykologer, der er meget stor forskel i den specialviden indenfor autisme som der er behov for. Derfor mener vi, at der skal tilføjes til § 22. stk. 3 at enten VISO, som det er i dag, kan bidrage eller specialet på området kan bidrage. Vi vil faktisk gerne have det som et krav, at kommunen konsulterer specialet.

Landsforeningen Autisme er forbeholden for sætningen i §22 stk. 5

”Udredningen skal resultere i en begrundet stillingtagen til, om der er grundlag for at iværksætte støtte, jf. §§ 32, 46 eller 47, og i givet fald hvilken. Hvis der er iværksat støtte sideløbende med, at udredningen gennemføres, jf. § 32, stk. 4, § 46, stk. 3, og § 143, skal der desuden tages stilling til, om denne støtte skal videreføres, ændres eller ophøre. **Udredningen skal indeholde oplysninger om, hvordan forældremyndighedsindehaver og barnet eller den unge stiller sig til støtten, og om de forhold i familien eller i dennes omgivelser, som kan bidrage til at afhjælpe vanskelighederne.”**

Landsforeningen Autisme syntes det her skal foldes noget mere ud i forhold til forældre til børn og unge med handicap. Ofte er forældrene mere vidende end en sagsbehandler i forhold til støttebehovet. Vi ved pr. definition at økonomi trumfer faglighed. Så når forældre stiller sig spørgende og uforstående overfor vurderet støtte, om bevilling, hvad skal deres mening om støtten bruges til? Landsforeningen Autisme henleder opmærksomheden på Barnets Lovs formål om ansvaret og forældrepålæg, er med til at fastholde forældre til børn med autisme, som om de er forældre i en udsat position.

I Landsforeningen Autisme ser vi i sagsakter rundt i landet, at der skrives at forældrene er utilfredse med familiebehandling, skolevisitation mv og at det bruges som at man ikke vil samarbejde.

Derudover kan et autistisk barn eller ungt menneske sagtens svare ja til en plan om støtte, uden at have forstået hvad der siges ja til. I dette tilfælde vil der kunne komme et misforhold mellem hvad barnet eller den unge og forældrene mener der er behov for, og der vil kunne opstå loyalitetskonflikter mellem forældre og barnet eller den unge.

Autister med almindelig til høj IQ, har de samme forudsætninger for forældreskab som personer uden autisme. Det vil derfor være uhensigtsmæssigt, at man på forhånd skal undersøges for, om man vil kunne varetage et barns behov uden støtte umiddelbart efter fødslen, hvis man som 28-årig autist tilkendt fleksjob, vurderes at skulle have undersøgt sine forhold. Det vil være indgribende i de vordende forældres liv, og stille dem ulige med andre vordende forældre uden autisme.

Derudover er det i denne sammenhæng vigtigt at nævne, at forældre med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, som mangler egen støtte til at udfylde sin forældrerolle kan betyde, at myndighederne vurderer, at de er uegnede til at være forældre. Det kan have vidtrækkende konsekvenser for både forældrene og børnene – konsekvenser, der måske kunne være undgået med den rette støtte til forældrene.

Det må ikke være sådan, at fordi man har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, så skal kommunen vurdere om man har forældreevne, forud for fødsel. Det vil i den grad stigmatisere personer med handicap[2].

Landsforeningen Autisme mener der er behov for en konkretisering af, hvornår en sag er alvorlig eller kompleks. Det kan evt. være hvis der ses misbrug hos forældrene eller hvis der ses vold hos forældrene.
Har forældrene en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse bør forældres støttebehov vurderes i anden lovgivning på baggrund af deres egen fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse.

Hjælp og støtte

Landsforeningen Autisme synes godt om at kommunen kan tilbyde gratis råd og vejledning, anonymt. Det vil sikre at rådgivning gives ud fra det serviceniveau som der er i den enkelte kommune.
Landsforeningen Autisme stiller sig positive overfor gratis anonym familierådgivning. Det vil også kunne vejlede forældre om kommunens serviceniveau.

Landsforeningen autisme hører fra mange medlemmer, at de er bekymrede for at henvende sig til kommunen, da man er bange for at kommunen starter sager om anbringelse.

Landsforeningen Autisme stiller sig positive overfor tidligt forebyggende indsatser.
Landsforeningen Autisme kunne ønske, at denne vejledning skulle komme fra en specialistfunktion, når der er en kendt fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse til stede hos et eller flere familiemedlemmer.

Bevillingerne om hjælp og støtte fra § 32 er blandet sammen i forhold til målgrupperne. I forhold til bemærkningerne ses det at
”Det vil være en type af indsats, der primært vil tage sigte på forskellige former for støtte i hjemmet (»hjemme-hos«-ordninger) med det formål at sørge for, at familien holdes samlet. Det vil f.eks. kunne bestå i at støtte familien i at strukturere hverdagen, at sørge for at børnene kommer i skole, til idræt eller lignende, at støtte forældrene i grænsesætning over for børnene, at motivere forældrene til aktiviteter og at støtte familien i kontakt til omgivelserne”

Denne formulering kan bruges i hjem, hvor det er udsathed som ligger til grund for, at der mangler hverdagsstruktur og grænsesætning. I autismefamilier er det et must, at den støtte som gives tager afsæt i autisme også selvom adfærden, for en familiestøtte uden autismeviden, kan ligne dårlig opdragelse.
Derfor kunne Landsforeningen autisme ønske, at det blev præciseret i lovgivningen at hjælpen, ved konstateret fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse skal tage udgangspunkt i specialet på området.

[2] Ret til at være forældre | Institut for Menneskerettigheder

Forældre Pålæg

Det følger af barnets lov § 38 stk. 2 nr. 1, at der kan meddeles forældrepålæg hvis der foreligger oplysninger om, at barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller at undervisningspligten i øvrigt ikke opfyldes. Dette vil kunne få konsekvenser for forældre til børn med autisme, idet mange autistiske børn ikke har det rette skoletilbud tilpasset deres behov, og derfor har et højt fravær fra skolen.

Manglen på skole tilbud kan får en sagsbehandler i kommunen til at opleve, at forældrene ikke samarbejde om løsningen af barnet eller den unges problemer. Mange forældre oplever at den støtte og de skoletilbud som tilbydes, ikke lever op til de behov som barnet eller den unge har. Det bliver ofte en kamp for forældrene at overbevise myndighederne om deres viden om barnets behov.

Landsforeningen Autisme vil derfor gerne have skrevet følgende ind i stk. 2

"Barnet eller den unge har ulovligt skolefravær, eller undervisningspligten opfyldes i øvrigt ikke. Det skal dog undersøges om det ulovlige skolefravær skyldes en overset fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, eller om der er en konstateret fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, som ligger til grund for fraværet."

Autisme er ikke en sygdom men en udviklingsforstyrrelse. Mange autister forbruger mere energi end typisk og har et større behov for restitution, men det er ikke sygdom. En praktiserende læge kan ikke umiddelbart lave en sygdomslægeerklæring på at barnet har behov for restitution.

Pålægget virker konfliktoptrappende, da disse autismefamilier sikkert i årevis har forespurgt om hjælp fra kommunen, typisk jf. sel §11 stk. 3 eller 4, uden at have fået en forebyggende indsats.

Det samme gælder for børne og unge pålæg jf. § 39. Det vil være konfliktoptrappende overfor en familie med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser, som sandsynligvis har forespurgt om hjælp og støtte gennem længere tid.

Yderligere betragtninger om pålæg:

I loven lægges op til, at forældre kan straffes økonomisk hvis barnets har meget ulovligt skolefravær eller hvis forældre nægter at samarbejde med relevante myndigheder om løsning af barnets udfordringer. I den forbindelse er det vigtigt at præcisere, at højt skolefravær, kan bunde i, eksempelvis, autisme eller uopdaget autisme og eventuelt tillægsdiagnoser (belastnings-diagnoser).

I det tilfælde vil det derfor ikke være i barnets interesse, at forældre påtvinger barnet en skolegang, barnet ikke kan holde til. Det der for forvaltningen opfattes som forældre der nægter at samarbejde, kan derfor i virkeligheden være forældre der varetager deres barns interesser set med- og vurderet af autismepædagogisk og -psykologisk viden og klare anbefalinger (fx anbefaling om akut at aflaste barnet).

Inden en kommune kan iværksætte forældrepålæg eller børne- ungepålæg bør det derfor undersøges grundigt, hvad der ligger til grund for barnets og forældrenes adfærd. Det bør derfor præciseres, at forældrepålæg udelukkende kan bruges, når kommunen

imødekommer barnets behov – herunder lever op til de af psykiatrien beskrevne støttebehov.

For at sikre, at sårbarhed grundet usynligt handicap ikke fejltolkes som sårbarhed grundet omsorgssvigt er det derfor vigtigt, at det prioriteres, at der i de kommende familiehuse inddrages ekspertise til at skelne mellem de to forhold. Ikke mindst i sager af mere kompleks art, hvor det er en kombination af manglende forældreressourcer og usynlige handicaps der er årsag til mistrivsel.

I de sager kan forældrekompetencerne være hæmmet af, at de opdragelsesmetoder forældrene har lært af kommunens familiebehandlere, der ofte er baseret på standardiserede programmer som De Utrolige År og PMTO, ikke harmonerer med børn med autisme, idet børn med autisme udvikles i et andet tempi end neurotypiske børn.

Det er generelt afgørende, at al vejledning og supervision har autismefagligviden for at kunne behandle og lave indsatser til familien og/eller barnet/den unge, når der er tale om autisme. Det er vigtigt, at uopdaget autisme identificeres så tidligt som muligt.

Det bør være en mulighed, at hvor der er uenighed om- eller at familien eller netværket omkring barnet/den unge mistænker neurodiversitet, at der kan indstilles til en psykiatrisk udredning.

Landsforeningen Autisme ser endeløse sager, hvor forældrene er i kamp for at få lov til at få udredt deres barn og der går for mange år, hvor fagfolk og familien ikke er enige alt mens barnet/den unges status og tilstand forværres og hvor sagen ender med en autismediagnose.

Landsforeningen Autisme ser positivt på, at der i bemærkningerne er gjort opmærksom på at Kommunalbestyrelsen i forbindelse med vurderingen af, ”om forældrene mangler evnen til at yde den tilstrækkelige omsorg over for barnet, skal være opmærksom på, at nogle bekymringstegn hos barnet eller den unge som eksempelvis skolevægring, social isolation eller udadreagerende adfærd, kan skyldes udfordringer i eksempelvis dag- eller skoletilbud eller være tegn på, at barnet eller den unge har en psykisk funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen bør derfor overveje, om der er grundlag for yderligere af afdække grundlaget for den bekymrende adfærd, herunder om adfærden skyldes eksempelvis en opmærksomhedsforstyrrelse som autisme eller ADHD.”

Landsforeningen autisme har forståelse for at børn og unge som er fyldt 15 år, skal have mulighed for at anmode om at blive anbragt udenfor hjemmet. Dog er vi bekymrede i forhold til børn og unge med autisme. Den mentale alder hos et barn med autisme kan ofte være 3-4 år yngre end den fysiske alder. Samtidig kan det være svært for et barn eller ung med autisme at overskue konsekvenserne ved at ønske at blive anbragt.

Landsforeningen Autisme ønske at man indskriver i loven at der skal tages forbehold for om barnet eller den unge har en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, og at der skal inddrages specialistviden fra VISO eller specialefunktionen.

I forhold til valg af anbringelsessted er Landsforeningen Autisme positiver over at se, det er præciseret at et anbringelsessted skal passe til de behov som børn og unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser har.

Vi ser frem til at specialeplanlægningen på autismeområdet vil være medvirkende til at kvalitetssikre plejefamilier, døgn og botilbud.

Der er ingen børn med en autismediagnose som skal anbringes et sted hvor der ikke er autismespecifik viden til stede.

Landsforeningen Autisme støtter at anbragte børn og unge kan tildeles en støtteperson. Dog er Landsforeningen Autisme bekymret for, om autistiske børn kan se formålet med denne person. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at konkretisere, hvad denne persons opgave er. Det vil sandsynligvis også gøre det nemmere at finde en støtteperson i det netværk som barnet eller den unge allerede har.

Adoption

Landsforeningen Autisme er ikke positive overfor øget adoption. Der er i dag mulighed for videreført anbringelse. Det ses ofte i nuværende lovgivning, at barnet ved tidlig anbringelse ikke har udsigt til at blive hjemgivet. Det betyder ofte at kommunerne ikke starter den fornødne praksis med at hjælpe forældrene med at udvikle deres forældreevner. I forhold til autistiske forældre, er der ved normal til høj IQ gode muligheder for at udvikle på mulige manglende forældreevner.

Landsforeningen Autisme vil gerne have tilføjet at det skal dokumenteres, at muligheder for at udvikle på forældrenes forældreevner, skal påvises gennem 2 forældrekompetenceundersøgelse udført af 2 forskellige autoriserede psykologer over en længere årrække, før der tages stilling til adoption.

Hjælp til barnets forældre

Landsforeningen Autisme ønsker, at der laves en beskrivelse til forældrene om hvad deres § 75 støtteperson kan være behjælpelig med. Mange vælger tilbuddet fra, på baggrund af afmagt og vrede mod kommunen.

Når der bevilges støtte, ”kan” der udarbejdes en forældrehandleplan eller helhedsorienteret plan. Landsforeningen Autisme mener det skal være et retskrav, ved anbringelse af børn med en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.

I øvrigt mener Landsforeningen Autisme, at der ikke er taget stilling til forældre til børn med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i Barnets lov. De fleste forældre til et handicappet barn ved meget mere om barnets behov og funktionsnedsættelse end kommunes §75 støtteperson, og der vil kunne opstå et misforhold ift. hvem der støtter hvem.

Forældre til børn med handicap som tvangsfjernes vil, som loven er sat sammen blive set på som havende manglende forældreevne – Det kan, for forældre til børn med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse være tilfældet, hvis forældrene ikke har modtaget hjælp og støtte fra kommunen på det rette tidspunkt.

Det bør præciseres meget tydeligt i lovteksten at § 75 personen er en rettighed, som skal tilbydes af kommunen, og at kommunen skal præcisere, hvad ordningen bruges til.

Landsforeningen Autisme støtter hjælp til forældre som har fået et barn anbragt, men syntes at den bør udvides.

I dag har forældrene ret til en advokat i sager med tvang. Der er ikke ret til en autoriseret psykolog, men det vil i mange tilfælde være en stor hjælp, at forældrene hjælpes til at få indsigt i barnet eller den unges behov. (måske løfte § 75 støtten til autoriseret niveau)

Ved børn og unge møderne deltager der på kommunens side en autoriseret børnepsykolog, forældrene er kun repræsenteret juridisk. Hvis man i stedet også kunne stille en psykolog til rådighed, som kunne vejlede og informere forældrene om de behov som ses hos børnene og de manglende forældrekompetencer som konstateres hos forældrene, vil man muligt kunne undgå mange af de konflikter som opstår mellem forældre, kommuner, plejefamilier og børn.

Forældrene skal selv kunne vælge deres psykolog, som de selv vælger advokat.

Ved anbringelse og grundlaget herfor, oplever Landsforeningen Autisme ikke at der tages udgangspunkt i, at der kan være tale om forældre til et barn med en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Ofte vil disse forældre stå i et anderledes udgangspunkt, end forældre som kæmper med udsathed. Der har sandsynligvis været et gensidigt positivt samarbejde indtil det er gået galt og kommunen har ændret frivillig til tvang.

Landsforeningen Autisme savner at der i forhold til forældrene laves 2 spor. 1 for forældre som er udsatte og 1 spor for forældre som har børn med handicap. Som det er i dag, behandles forældre til børn med handicap som om de har omsorgssvigtet deres børn og det er ikke rimeligt.

De svigt der kan opstå, kommer efter manges års ønske om hjælp fra kommunen.

I sager hvor barnet har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse må kommunen aldrig undlade at udarbejde en forældrehandleplan.

Forældrehandleplanen skal kunne ændres i forbindelse med ændrede livsvilkår. Hvis et forældrepar bliver skilt, skal planen laves individuelt. Derfor bør man ikke henvise til at planen højest kan revideres 1 gang årligt.

Hjælp og støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og deres familier

For hele kapitel 8 ønsker Landsforeningen autisme fokus på sproget og ønsker ordet ”funktionsevne” rettet til ”funktionsnedsættelse”

Generelt gives støtten, efter kapitel 8 med fokus på Udvikling, trivsel og selvstændighed og kan iværksættes for at lette dagligdagen og forbedre livskvaliteten. Støtten skal tilrettelægges med afsæt i barnet den unge og forældrenes ressourcer og behov. Det synes Landsforeningen Autisme er et godt udgangspunkt.

Gratis rådgivning og vejledning, undersøgelse og behandling bør have afsæt i det enkelte speciale. Det nytter ikke at lave generel vejledning, rådgivning og behandling.

Der bør også være krav til at kommunen i forbindelse med vejledningen forpligtes til at benytte VISO eller den specialfunktion som kommer i fremtiden, og at man skal samarbejde tværsektorielt.

Landsforeningen Autisme ønsker at der i barnets lov bliver mulighed for at kommunen kan konsultere specialefunktionen. Denne specialfunktion skal kunne hjælpe med at vurdere om hjemmetræningen er til barnets bedste. Det bør være specialefunktionen som afgør relevans af træning.

I forhold til vurdering af om forældre kan udføre hjemmetræning, er det hensigtsmæssigt at specialefunktionen har en vejledning og oplæring til forældrene. Landsforeningen autisme er bekymrede for om denne mulighed kun kommer en lille gruppe forældre til gode afhængig af hvilken type træning der er tale om. Det er en social skævvridning

Listen med godkendt hjemmetræning i forhold til autisme bør opdateres[3] Dette er ikke sket siden 2016.

Det er præciseret i bemærkningerne til barnets lov at tabt arbejdsfortjeneste er forbeholdt børn med en fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Landsforeningen Autisme har kendskab til en meget stor gruppe af børn, som afventer at komme til udredning i Børn og Unge Psykiatrien. Vi ser eksempler på at familier venter op mod 5 år før de modtager en diagnose.
Det skal være muligt at få tildelt tabt arbejdsfortjeneste, når der er mistanke om, at et barn har en udviklingsforstyrrelse som autisme eller ADHD.

Tværsektoriel /tværfagligt samarbejde

Der er stor mangel på samarbejde på tværs. Familieafdeling – Skole – Jobcenter.

Landsforeningen autisme har gennem den seneste tid haft en del henvendelser om forældre der kommer gevaldigt i klemme imellem Tabt arbejdsfortjeneste og jobcenter.

> Eksempel:
>
> Barn går i skole 10 timer om ugen. Kommune vil ikke bevilge TA fordi forælder er i ressourceforløb og på det pågældende tidspunkt ”går hjemme” / ikke er i en aktiv indsats gennem jobcenter. Forældre har ikke et indtægtstab. Forælder vurderes nu af jobcenter til ikke at stå ikke til rådighed for ressourceforløbet og mister retten til dette. Forælder kan nu kun få kontanthjælp (men står sådan set heller ikke til rådighed her). Man afslår forsat TA og jobcenter kan ikke (finde ud af at) have en ”deltidsledig” på 10 timer om ugen.

Der er mange variationer her, også med personer der er i arbejde. Fælles for de tilfælde er, at det lige pludselig går hen og skaber den udsathed, som Landsforeningen Autisme gerne vil argumentere for ikke skal lægges ned over vores familier.

Barnets plan

For børn og unge med autisme der anbringes, er det vigtigt at sikre, at anbringelsessteder har den fornødne viden om autisme til at understøtte børnenes udvikling. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at disse børn ofte har svært ved skift, hvorfor det kan være vanskeligt at overkomme samvær og opretholde relationen til den biologiske familie. Det er derfor vigtigt at sikre, at der ydes særlig hjælp til at sikre, at relationen opretholdes.
Ligeledes, i forhold til lovens forslag om Barnets Plan, er det vigtigt at sikre, at børn og unge

[3] Håndbog om hjemmetræning - Om udredning, betingelser, støttemuligheder og tilsyn ved hjemmetræning efter § 32 a i Serviceloven - Børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne (sl.dk)

med autisme hjælpes til at udtrykke deres ønsker og behov, idet de måske ikke umiddelbart kan udtrykke dem i samme grad som andre børn og unge. Børn med autisme kan være helt uden både verbalt og nonverbalt sprog.

I det hele taget bør der i forhold til udarbejdelse af planer være fokus på Specialet, og mulighed for at inddrage specialviden fra specialfunktionen. (VISO)

Samvær og kontakt

Når det gælder samvær med forældrene, er det uklart om der tages tilstrækkelig højde for, at der er børn med handicap der alene anbringes grundet omfanget af deres handicap og ikke fordi forældrene ikke kan give omsorg for barnet. Her er anbringelsesgrundlaget et andet og hvordan får forældrene mulighed for at spille en aktiv rolle i børnenes liv.

Familier med autisme adskiller sig ofte fra neurotypisk familier og familiemønstre kan derfor se meget anderledes ud, end det ellers er normen i samfundet. Det bliver problematisk i kommunens sagsbehandling, når familierne måles efter standardiserede metoder fordi det, der fra familiens side er indført for at imødekomme autistiske behov, strider mod normative opdragelsesbegreber. Det kan eksempel være selektiv spisning, at man spiser forskudt, i stedet for samlet, grundet sensoriske problematikker eller at der ikke stilles krav til, at barnet fremstår høflig og hilser, når der kommer fremmede i hjemmet.

Ungestøtte og overgang til voksenlivet

For børn og unge med autisme der anbringes, er det vigtigt at sikre, at anbringelsessteder har den fornødne viden om autisme til at understøtte børnenes udvikling. Det er også vigtigt at være opmærksom på, at disse børn ofte har svært ved skift, hvorfor det kan være vanskeligt at overkomme samvær og opretholde relationen til den biologiske familie. Det er derfor vigtigt at sikre, at der ydes særlig hjælp til at sikre, at relationen opretholdes.
Ligeledes, i forhold til lovens forslag om Barnets Plan, er det vigtigt at sikre, at børn og unge med autisme hjælpes til at udtrykke deres ønsker og behov, idet de måske ikke umiddelbart kan udtrykke dem i samme grad som andre børn og unge.

I det hele taget bør der i forhold til udarbejdelse af planer være fokus på Specialet, og mulighed for at inddrage specialviden fra specialfunktionen.

Dømte unge og unge i risiko for at begå kriminalitet

Der mangler generelt et fokus på unge med fysiske eller psykiske funktionsnedsættelser i dette kapitel. Der er mange unge med autisme som bliver dømt efter at have haft udadreagerende adfærd i situationer som ikke har været håndteret autismefagligt.
Landsforeningen Autisme vil gerne opfordre til at sikre, at der laves et speciale i forhold til retspsykiatri og fysiske og psykiske funktionsnedsættelser.

Underretning

Der er en generel undertone om udsathed i kapitel 16.
Der er ikke taget højde for at det kan være positivt at fraflytterkommune underretter tilflytterkommune.
Det kan ske, at en kommune for at hjælpe en familie med at barn med autisme, fortæller tilflytter kommune om de behov som familien vurderes at have, dette ud fra en betragtning om at hjælpe familien. Landsforeningen autisme har medlemmer som i praksis har oplevet at tilflytterkommuner har fejlvurderet sådanne underretninger og startet tvangsforanstaltninger

op.
I forhold til underretning om højt skolefravær kan flytningen måske være begrundet i at fraflytter kommune ikke har det rette skoletilbud til barnet.

Landsforeningen Autisme ønsker at der laves tilføjelse til
§ 133 stk. 1 nr. 5
”at et barn har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse som kræver vurdering af behov for støtte

Til §133 stk. 2,

”at skolelederen skal oplyse om der er foretaget en ppv i forbindelse med fravær, da det mistænkes at der kan være en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse”

Landsorganisationen
for sociale tilbud

København den 24. juni 2022

Høringssvar vedrørende forslag til Barnets Lov

LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud takker for muligheden for at afgive høringssvar på forslag til Barnets Lov. LOS ønsker ligeledes at anerkende, at man inden høringen forlængede involveringsprocessen af et så omfattende arbejde med en ny og central hovedlov på socialområdet, om end det må bemærkes, at den endelige høringsfrist har været kort til et så omfattende lovkompleks.

1. Generelle bemærkninger

LOS finder det positivt, at man med loven ønsker at stadfæste et tidssvarende børnesyn, styrke barnets rettigheder og perspektiv samt skabe stabilitet for barnet. Samtidig finder LOS det positivt, at man med loven tager tiltag til afbureaukratisering og skaber rum for mere individuelle forløb for det enkelte barn. Det er LOS' håb, at dette også kan være med til at skabe smidighed i samarbejdet mellem private tilbud til barnet/den unge og kommuner. Særligt da loven ligeledes lægger op til, at forløb for det enkelte barn og den enkelte familie i højere grad skal kunne tilrettelægges individuelt og med afsæt i barnets og familiens behov frem for på baggrund af stramme proceskrav.

Det bemærkes, at man med loven samlet set ønsker at øge barnets og den unges rettigheder og muligheder for indflydelse på egen sag. Af lovforslaget fremgår en række tiltag, der skal understøtte dette, men det må generelt bemærkes, at det kræver stor omhyggelighed at sikre, at et barn på 10 år med partsstatus ikke gives et ansvar og sættes i loyalitetskonflikter, der for barnet vil være urimelige og skade barnets trivsel. Det bemærkes herudover, at en uvildig bisidder, som foreslået i § 6, kan være af afgørende betydning for barnet, da en bisidder kan være en stabil relation gennem et for barnet ustabilt forløb. Der lægges i bemærkningerne op til, at bisidderen skal være mindst 15 år, men at barnet derudover selv kan vælge bisidder. Det bemærkes hertil, at kommunen bør have en opmærksomhed på, om bisidder og barn har en relation, der gør, at barnets interesser ikke varetages, eller at barnets stemme ikke kommer til orde. Også her anbefales det, at bisidderen er uvildig og har en faglighed ift. at kunne støtte barnets på bedste vis.

Det er derudover overordnet set værd at bemærke, at en ændret sprogbrug ikke alene kan skabe bedre børneliv. Det er derfor nødvendigt vedvarende at arbejde med børns rettigheder, kultur, kvalitet af sociale støttende indsatser og tilbud – samt tilføre ressourcer hertil – for at sikre, at børn og familier reelt vil kunne mærke en kvalitativ forandring, og for at sikre, at samarbejdspartnere omkring børn og unge ikke ekskluderes pga. for store sagsbunker hos den enkelte sagsbehandler. Det anbefales derfor, at Barnets Lov evalueres, ligesom det anbefales, at der allerede fra lovens ikrafttræden tilknyttes forskning, der kan tilvejebringe viden om, hvordan såvel indsatser som processer i Barnets Lov understøtter positiv trivsel og udvikling hos børn og unge. Dette ligeledes for at etablere viden om behovet for udvikling af nye indsatser.

2. Bemærkninger til konkrete forslag

LOS har en række bemærkninger til konkrete forslag i lovforslaget.

2.1. Kapitel 4

Hvis intentionerne i Barnets lov skal udleves, er visitationen til hjælp og støtte afgørende for, at barnet oplever et børnevenligt system, der støtter op om barnets perspektiv. Det stiller store krav til fagligheden i visitationen og til samarbejdet med de sociale tilbud, der skal hjælpe barnet. Det stiller samtidig store krav til, at kommunerne prioriterer forebyggelse og igangsættelse af hurtige indsatser i forbindelse med afklaring. Og det fordrer ikke mindst, at visitationen er båret af faglighed frem for kortsigtede økonomiske incitamenter. Det anbefales derfor, at der tilføres ressourcer til, at kommunerne kan opnormere antallet af sagsbehandlere, ligesom det vil kræve en opnormering i de sociale tilbud, børn og unge visiteres til.

Det er glædeligt, at man i § 37 og § 41 åbner mulighed for, at børn kan modtager såvel støttende indsatser som autoriseret psykologbehandling uden samtykke fra forældremyndighedsindehavere. Det vil sikre flere børn den rette hjælp. Det er dog vigtigt at bemærke, at muligheden for støttende indsatser og psykologbehandling ikke alene bør omfatte børn i misbrugsfamilier, der er nævnt som eksempler i bemærkningerne, men ligeledes børn udsat for vold og andre former for overgreb eller omsorgssvigt i hjemmet, ligesom det bemærkes, at denne ret på tilsvarende vis som barnets partsstatus bør gælde fra barnets 10. år. Dette vil ligeledes sikre en sammenhæng med forslag om psykologbehandling til børn udsat for vold i handleplan mod vold i nære relationer som fremlagt den 23. juni 2022.

2.2. Kapitel 5

Det fremgår af § 43, stk. 4, at Børne og ungehjem efter § 43 kan oprettes og drives af kommuner, regioner, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at her alene er tale om sproglige ændringer, og at gældende ret videreføres, og det må derfor antages, at man også fremadrettet vil kunne organisere børne- og ungehjem under en vifte af forskellige selskabsformer. Dette fremgår dog ikke af bemærkningerne, der alene nævner selvejende institutioner. Det må antages, at dette er en fejl i sammenskrivningen af servicelovens § 66 stk. 6 og 7. Hvis dette ikke er tilfældet men hensigten derimod er, at børne- og ungehjem organiseret under andre selskabsformer end selvejende institutioner ikke længere vil kunne godkendes, vil det være et voldsomt indgreb i hele den sektor, der arbejder med børn og unge i døgntilbud. Det vil være dybt problematisk for de børn og unge, der i dag bor på de eksisterende opholdssteder og døgninstitutioner, der er organiseret under andre virksomhedsformer end selvejende institutioner, og som er godkendt af socialtilsynet. Konsekvensen vil for de børn og unge være afbrudte forløb og skift i deres liv, og samtidig vil en lang række eksisterende og velfungerende opholdssteder og døgninstitutioner enten være nødsaget til at ophøre eller, hvis det er dem muligt, blive omlagt til selvejende institutioner. Dette vil dermed kunne medføre negative konsekvenser for såvel børn og unge, kvaliteten af indsatser, antallet af pladser og sektoren som helhed. Det anbefales derfor på det kraftigste, at det også fremadrettet gives mulighed for, at Børne- og ungehjem kan drives under forskellige selskabsformer.

2.3. Kapitel 13

Overgange og skift i barnets eller den unges liv er kritiske tidspunkter, og håndteringen heraf kan have stor betydning for barnets eller den unges fremtid og videre færd. Derfor er samarbejdet mellem et eventuelt anbringelsessted og kommunen helt centralt for at sikre en god overgang for barnet og den unge, særligt ved overgangen til voksenlivet. Det er vigtigt at understrege, at dette kræver ressourcer både hos kommunen og hos det sociale tilbud, barnet eller den unge er indskrevet i, og det kræver ligeledes ressourcer, hvis en efterværnsopgave løftes i civilsamfundsregi.

Ikke alle er klar til at træde alene ud i et voksenliv, når de fylder 18 år. Det gælder anbragte unge, som det gælder unge, der bor hos deres forældre og dermed har en base. Det anbefales derfor, at den unge har ret til en indsats indtil man fylder 23. år, ligesom det bør overvejes, om der kan være behov for at åbne op for indsatser under Barnets Lov frem til det fyldte 30. år.

2.4. Kapitel 19

Det personrettede tilsyn videreføres men må forventes at få en skærpet vægt, da det faglige skøn fremadrettet tillægges større betydning. For at sikre et tæt samarbejde med anbringelsesstederne anbefales, at faglighed og ressourcer her opprioriteres.

Intentionen om, at der, for at skabe kontinuitet og stabilitet, skal deltage 2 sagsbehandlere ved to årlige tilsynssamtaler med barnet eller den unge som en del af det personrettede tilsyn er god. Men i en virkelighed, hvor der allerede i dag er stor mangel på sagsbehandlere i stort set alle kommuner, og hvor det derfor ikke er alle sagsbehandlere, der opleves at have den fornødne faglighed, kan det være svært at se, hvordan denne intention kan imødekommes, da det vil kræve langt flere socialrådgivere, end der i dag er ansat i kommunerne. Der bør derfor lægges en konkret plan i kommunerne for, hvordan dette kan imødekommes.

3. Andre bemærkninger

Et ændret børnesyn, nye processer og flere socialrådgivere tilknyttet de komplekse sager er både en stor kulturforandring i de enkelte kommuner, ligesom det vil kræve flere konkrete socialrådgiverressourcer i de enkelte kommuner. Der vil derfor være behov for en økonomisk prioritering fra politisk hold til implementering af Barnets Lov, hvis man ikke skal stå i samme udfordring med massive sagspukler, der blev oparbejdet i forbindelse ved ikrafttræden af familieretssystemet, hvor midlerne ikke fulgte de politiske intentioner. Det vil i værste fald medføre, at børn og unge, der har behov for støtte, i en længere periode vil opleve, at de får mindre støtte og i mindre grad involveres end tilfældet er i dag. Samtidig vil det kræve ressourcer til omstilling i de sociale tilbud, børn og unge visiteres til, hvilket ligeledes fordrer en økonomisk prioritering.

Det er derfor LOS' anbefaling, at loven bifølges af en række konkrete tiltag:

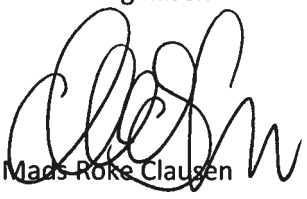
- For at sikre implementering af et ændret børnesyn samt øge den specialiserede faglige viden i kommunale forvaltninger, hvor det faglige skøn skal veje tungere, bør der afsættes ressourcer til efteruddannelse i kommunerne af socialrådgivere på det specialiserede børne- og ungeområde. Efteruddannelsen bør såvel omhandle børnesyn og børnefaglighed som øget viden om opsporing af fx misbrug og vold.
- Der bør afsættes midler til en opnormering i kommunerne, da der på en række sager skal være to sagsbehandlere for at sikre kontinuitet for børn og unge. Allerede i dag er oplevelsen, at børn kan stå uden en fast socialrådgiver, og der er derfor såvel behov for tilførsel af ressourcer som en plan for rekruttering.
- Der bør afsættes flere ressourcer til det det personrettede tilsyn, der får en styrket rolle.
- Det anbefales, at der i socialtilsynet arbejdes med en specialisering af tilsynskonsulenterne, således at en høj faglighed i forhold til anbringelsesstedet er til stede. Det anbefales ligeledes, at der etableres en ensartethed de fem socialtilsyn imellem, således at der ikke som i dag opleves store forskellige i den måde, tilsynene såvel godkender som fører tilsyn med sociale tilbud på.
- Et nyt børnesyn og en hurtigere igangsættelse af indsatser for børn og unge må forventes at medføre et behov for nye indsatser blandt de sociale tilbud. Det anbefales derfor, at man for det første

indskriver dette i bemærkningerne til loven, ligesom det anbefales, at såvel kommuner som sociale tilbud tilføres ressourcer hertil.

- Det bemærkes, at der også på sociale tilbud vil være behov for ressourcer til at implementere nye arbejdsmetoder samt et nyt børnesyn, og dette bør afspejles den økonomi, der tilføres de sociale tilbud.

LOS håber, at ovenstående bemærkninger giver anledning til refleksioner, og jeg står selvsagt til rådighed for yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mads Roke Clausen

Direktør

1898

LIVSVÆRK

BØRN MED VILJE

Social- og ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Frederiksberg 23.06.2022

Høringssvar over udkast til forslag om Barnets Lov

Generelle bemærkninger

1) Den 25. maj 2022 modtog vi sammen med andre høringsberettigede aktører på området de ca. 900 siders lovgivnings- og forklaringsmateriale, som samme dag blev suppleret med endnu en høringsinvitation over følgeforslag med et materiale på knap 500 sider. Med en frist på indsendelse af høringssvar den 24.6. er det ikke muligt, at vi som aktører på området kan sætte os tilstrækkeligt ind i materialet, som vi ønsker det, med henblik på at udarbejde grundige høringssvar til ministeriet. Vi har i LIVSVÆRK i samarbejde med andre aktører på området bedt om, at fristen for høringssvaret den 24.6. kunne udskydes i respekt for, at vores faglige indsigt og bemærkninger i en høringsrunde tages alvorligt. Denne efterspørgsel er ikke blevet imødekommet.
2) En realistisk tilgang til den kommunale opgaveløsning: Hvordan vil man forpligte kommunerne, når man har tradition for ikke at ville rokke ved den kommunale selvbestemmelsesret, når man ikke afsætter ressourcer til opkvalificering af medarbejdere og ikke løfter kommunerne økonomisk? Reformen er i vores øjne mere symbolpolitik eller realpolitik, hvis ikke økonomien følger med, som det pt. er tilfældet. Der mangler medarbejdere, tid og kompetencer i kommunerne og det kan ikke løses med lovgivning – det løses med et økonomisk løft. Vi savner i lovforslaget her i høj grad den tidligere nævnte børne-familierådgiveruddannelse og de min. to socialrådgivere til alle udsatte-børn-sager under hele sagsforløbet og ikke kun som en second opinion.
3) Generel opmærksomhed mod Børnekonventionen i forbindelse med tiltag om adoptioner af ikke-fødte børn uden forældresamtykke: Det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne, og vi ønsker i LIVSVÆRK at rette opmærksomhed mod at det er potentielt konventionsstridigt jf. artikel 21 i Bekendtgørelse af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Det bemærkes i udkast til følgelovforslag til Barnets lov, at Domstolen ikke ses at have taget stilling til tilsvarende indgribende afgørelser om anbringelse uden samtykke, der er truffet inden fødslen. Desuden tvinger det et stigende antal desperate kommende forældre til at søge til udlandet

under graviditeten, for at nedkomme udenlands i et forsøg på at beholde barnet, hvilket bringer børnene i stærkt udsatte positioner.

4) Oprigtig og gennemsigtig retorik: Vi opfordrer ministeriet til at arbejde med en mere gennemsigtig retorik, som tydeliggør om lovændringerne medfører egentlige nye rettigheder eller ej. Et eksempel er her, at regeringen med udspillet til Barnets Lov udtrykker, at børn får ret til nægte samvær. I praksis betyder dette jf. § 103.2, at børn fremover kan anmode om at få begrænset eller suspenderet samvær med forældrene i en periode. Det er hermed stadig en myndighedsafgørelse uden forsikring om, at anmodningen efterkommes. På samme vis formuleres det med lovteksten, at man med lovforslaget vil give forældre ret til støtte. Her gælder dog, at det fremover bliver obligatorisk at udarbejde en forældrehandleplan, og at kommunen nu skal træffe beslutning om at tilbyde en støtteperson efter § 75 eller anden støtte efter § 76. Men det er dermed ikke sagt, at forældrene får tildelt den nødvendige støtte. Formidlingen af lovforslaget bør spejle de egentlige tiltag i praksis.

Konkrete bemækninger til- og ønsker for lovforslaget:

1) En revision af GDPR-reglerne, fordi børn skal sikres en ret til at blive husket. GDPR-reglerne, som det er nu, betyder, at anbringelsessteder ikke opbevarer fotos, beskrivelser og dokumentation som førhen og dermed bevidnes børns barndom ikke. Desuden bør reglerne for håndtering af videomateriale (optaget efter reglerne på de sikrede og de delvist lukkede institutioner) præciseres: Hvem må bruge og hvem må optagelserne udleveres til og under hvilke omstændigheder? Som det er nu giver socialtilsyn og styrelser forskellige bud på håndteringspraksis.
2) Et retskrav på 1800 skoledage
3) Obligatorisk udredning forhold for søskende op til 18 år. Med lovgivning indfører regeringen jf. § 21.2, at det ved anbringelsen af et barn skal blive obligatorisk også at udarbejde § 50 undersøgelser af barnets søskendes forhold i hjemmet og en vurdering af forældrenes forældrekompetencer. Dette gælder dog kun søskende op til 15 år. Socialministeriet vurderer her, at søskende ældre end 15 år selv er i stand til at gøre opmærksom på et behov for anbringelse. Dette mener vi i LIVSVÆRK er en fejlvurdering af ministeriet, og at behovet for obligatorisk udredning af forholdene i hjemmet er præcis lige så vigtig at udføre for søskende i alderen 15-18 år.
4) Et retskrav på et forpligtende indholdsbestemt efterværn, der skal omfatte den nødvendige og individuelle hjælp til bolig, uddannelse, jobs og netværk og som kan gen-tilbydes efter, en unge har frabedt sig efterværn og efterfølgende har fortrudt.
5) Inddragelse af anbragte børn og unges primære pædagog: Det nye fokus på klagemuligheder og børneinddragelse af børn helt ned til 10 år kræver højt kvalificerede metoder til børnesamtaler og vi foreslår i den forbindelse en langt højere grad af inddragelse af barnets primære pædagog som en kontinuerlig voksen, der følger barnets proces. For et øget fokus på barnets rettigheder må **aldrig** medføre, at børn kan få overdraget ansvaret for deres egen ulykke**.** Mange

børn på både handicapområdet og socialområdet magter eller evner ikke at kommunikere egne behov og ønsker, og det er en central problematik for målgruppen, som vi mener løses bedst ved, at anbragte børn og unge har en primær pædagog ind over sagsbehandlingen, som støtter barnet/den unge i at få givet udtryk for egne behov og ønsker fremfor en ukendt bisidder eller skiftende sagsbehandlere.

6) En mere fyldig præcisering af den forebyggende omsorgsindsats: Hvorfor er tidlig støtte i § 2 stk 2 blevet fjernet?
7) Med lovændringerne om tvangsadoption vil børn fremover kunne flyttes fra gode plejefamilier, som ikke kan/vil adoptere dem – fordi det vil være billigere løsning. Det kan i mange tilfælde være et urimeligt brud for barnet – og en trussel mod plejeforældre, som er glade for barnet og arbejder godt med det, men som ikke vil adoptere det. Her skal der rettes opmærksom mod, at velfungerende anbringelser i plejefamilie ikke kan afbrydes med henvisning til, at kommunen ønsker en adoption, som plejefamilien ikke vil indgå i.
8) Der synes ikke at være overvejelser om børnenes behov for kontakt til familie og slægt i lovforslagets afsnit om tvangsadoption. Herunder deres behov for at bevare eksisterende relationer til fx søskende eller bedsteforældre, selvom de kan have været langvarige og vigtige. I forligsteksten står, at børn over 12 år skal have "initiativret til at rejse en sag om kontakt", men det ses ikke i lovudkastet. Vi ønsker dermed opmærksomhed mod, at vi jf. § 69, fremover kan forvente at se langt flere tvangsbortadoptioner end hidtil, og at der til barnets bedste og i dialog med barnet sikres rettigheder om kontakt med forældre og andre relevante personer fra dets familie.
9) Afbureaukratisering kræver tilstrækkelige ressourcer: Regeringen ønsker at give kommunerne mere frihed og handlerum i sagsbehandlingen, da det har været afprøvet med frikommuneforsøgene, hvor det har givet positive resultater. Formålet med tiltagene for en ny model for screening, afdækning, udredning og opfølgning er at skabe en mere dynamisk sagsbehandling med fokus på løbende børneinddragelse, fleksibel støtte lige fra starten og løbende opfølgning fremfor den systematiske. Alt sammen gode intentioner, som vi i LIVSVÆRK bakker op omkring. Det kræver dog, at kommunerne har tilstrækkeligt med ressourcer til at løfte opgaven, hvilket desværre ikke er tilfældet. Vi frygter derfor, at der med de nye lovændringer, hvor der bl.a. ikke vil være krav om systematisk opfølgning efter 3 og 6 måneder og hvor der ikke stilles krav om systematisk afholdelse af børnesamtalen vil være for mange børn og familier, der efterlades i ventepositioner. De få begrænsede procesregler uden specifikke krav til indhold, tidsfrister, dokumentation eller inddragelse frygter vi kan true retssikkerheden i sagsbehandlingen. Der er risiko for vilkårlighed og store forskelle mellem kommunerne. Vi ved, at det ministeriets hensigt at gøre op med minimumsstandarder, ved at fjerne de lovfaste opfølgningskrav – men når kommunerne i forvejen har svært ved at følge med minimumsstandarderne, finder vi det yderst sansynligt, at en nul-krav-tilgang vil øge opfølgning og inddragelsen. Der skal derfor følge ressourcer med, hvis de nye procesregler skal kunne efterleves i praksis.

10) At de nye indsatser (venskabs-/støtteordninger m.m) der kommer til at indgå i en ny Barnets Lov alle skal godkendes af socialtilsynet. I den forbindelse skal det afklares hvilke muligheder børnenes forældre har for påvirke/bekræfte/afvise disse indsatser. Det bør ligeledes afklares, hvordan myndighed skal forholde sig til situationer, hvor det IKKE lykkes at finde disse indsatser for nogle børn, hvilket må anses for at være en risiko for de mest risikovillige børn.
11) At barnet får ret til at bede om permanent anbringelse ligesom ret til at sige nej til samvær
12) Det bør fastslås, at det er socialtilsynene, der med Kvalitetsmodellen i hånden kan fastsætte kvalitetsstandarder, modsat lovforslagets nuværende forslag, hvor Kommunalbestyrelsen inden for lovens rammer kan træffe beslutning om at fastsætte generelle vejledende serviceniveauer for den lokale udmøntning af hjælp efter loven (jf. §154 om valitetsstandarter)

Vi ser frem til forhandlingerne og arbejdet omkring ungeafsnittet og Efterværn – hvor gerne endnu engang vil bidrage.

Med venlig hilsen

Ebbe W. Lorenzen

Social- og Ældreministeriet

Høring over udkast til forslag om barnets lov jf. høringsbrev af 25. maj 2022

Lær for Livet takker hermed for muligheden for at kommentere det udsendte udkast til forslag om barnets lov. Lær for Livet vil gerne kvittere for, at der med lovforslaget etableres en selvstændig barnets lov, som adresserer de behov og indsatser, som samfundet/ Social- og Ældreministeriet tager ansvaret for overfor børn og unge i udsatte positioner.

Lær for Livet vil indledningsvis gerne gentage vores og andre organisationer på børneområdets tidligere fremsatte anbefalinger om, at barnets læringsbehov og det deraf følgende samarbejde mellem sociale indsatser og skolens læringsindsatser burde/kunne være indskrevet i loven. Det er fortsat Lær for Livets opfattelse, at læring er en af de væsentligste beskyttelsesfaktorer for børn i udsatte positioners opvækst og overgang til voksenlivet. En medtagelse af indsatser til understøttelse af barnets læringsbehov ville derfor have givet grundlaget for en mere sammenhængende, helhedsorienteret indsats til barnet og dets familie.

Lær for Livet vil derfor fortsat gerne være i dialog med Social- og Ældreministeriet og Undervisningsministeriet om behov for revision af lovgivning, som sikrer indsatser til understøttelse af barnets læringsbehov og indfrielse af barnets læringspotentiale.

Lær for Livet vil i forhold til udsendte udkast til lovforslag gerne kvittere for, at der med §53 om støtteperson og venskabsfamilie sker en lovgivningsmæssig formalisering af civilsamfundets medvirken til barnets udvikling og trivsel, og kommunernes forpligtelse til, at understøtte at barnet, den unge og familien får mulighed for at profitere af civilsamfundets tilbud. Lær for Livet bemærker positivt, at der med loven fremadrettet vil være muligheder for, at den frivillige kan få dækket udgifter til transport, telefon og lignende, udgifter som har kunnet udgøre begrænsninger i de frivilliges samarbejde med barnet, den unge og familien.

Lær for Livet vil ud over ovennævnte kommentarer til lovudkastet foreslå, at lovforslagets intentioner om at inddrage civilsamfundets organisationer i mulighederne for støtte til barnet/den unge tydeliggøres og konkretiseres i forhold til barnets ret til at efterspørge og få en mentor/støtteperson og kommunernes forpligtelse til at samarbejde med en sådan støtteperson og civilsamfundsorganisationerne, som tilvejebringer og støtte disse. En sådan tydeliggørelse vil kunne foretages i følgende paragraffer:

§ 17 Bør betegnelsen frivillige sociale organisationer betegnes frivillige- og læringsunderstøttende organisationer og foreninger. En sådan betegnelse vil understøtte kommunernes forpligtelse til samarbejde om sociale indsatser med et tydeligt læringsperspektiv, for eksempel med organisationer som Læs of Livet, som særligt støtter anbragte børns læselyst og muligheder, Ungdommens Røde Kors, som tilbyder børn i udsatte positioner lektiehjælp, Lær for Livet, som tilbyder børn i udsatte positioner og anbragte børn 6-årige forløb med lærings-camp og mentorstøtte.

§ 30 Tidlig forebyggende indsats punkt 4) "andre indsatser, der har til formål at forebygge et barns eller en ungs eller familiens vanskeligheder", teksten anbefales udvidet og konkretiseret med tilføjelse af formuleringen: herunder samarbejde om indsatser fra civilsamfundets organisationer.

LÆR for LIVET
Hejrevej 43, 3.sal
2400 København NV
Tlf.: + 45 6115 6444
kontakt@laerforlivet.dk
www.laerforlivet.dk

§ 32 Støttende indsatser til børn, unge og familier. Lær for Livet anbefaler, at § 32 udbygges med en angivelse af kommunens forpligtelse til at yde støtte til, at barnet, den unge eller familien modtager indsatser tilbudt af civilsamfundets organisationer og frivillige foreninger.

§ 35 Økonomisk støtte stk. 3 om støtte til fritidsaktiviteter. Her anbefales lovteksten udvidet til også at omfatte støtte til deltagelse i børnefællesskaber med et lærings- og trivselsformål. Udvidelsen er begrundet i, at længerevarende indsatser som fx deltagelse i lærings-camps og læringsklubber ikke umiddelbart defineres som fritidsaktiviteter.

§ 109 Ungestøtte og overgang til voksenlivet, udarbejdelse af en ungeplan. Lær for Livet anbefaler, at formuleringen "Ungeplanen skal tage udgangspunkt i den unges ønsker og behov…" udvides med følgende: "herunder behovet for en støtteperson/mentor, mulighed for fortsat deltagelse i lærende ungefællesskaber. Det er desværre Lær for Livets erfaring, at den økonomiske støtte til fortsat deltagelse i Lær for Livet ophører fra flere kommuners side med henvisning til manglende lovhjemmel.

Lær for Livets målgruppe er børn og unge i udsatte positioner med læringsvanskeligheder, organisationen har ikke erfaringer med børn omfattet af lovens bestemmelser i forhold til handicappede børn og kriminalitetstruede børn og unge, hvorfor Lær for Livet ikke har forholdt sig til lovens forslag til civilsamfundets rolle i forhold til disse grupper.

Lær for Livet takker for muligheden for at indsende høringssvar og står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående, såfremt ministeriet har ønsker hertil.

Med venlig hilsen

Lær for Livet

LÆR for LIVET
Hejrevej 43, 3.sal
2400 København NV
Tlf.: + 45 6115 6444
kontakt@laerforlivet.dk
www.laerforlivet.dk

Socialministeriet

23. juni 2022

Høringssvar om "barnets lov" fra frivilligforeningen Mentor Immanuel

Mentor Immanuel er en frivillig forening, der har fokus på de grønlandske familier, der får anbragt deres børn i Danmark. Børn med grønlandsk oprindelse anbringes over 7 gange oftere end den øvrige befolkning i Danmark, hvilket beror på adskillelige faktorer, som der ikke er taget højde for i sagsbehandlingen.

Grønlandske familier har rettigheder og særrettigheder iht. internationale konventioner, som et anerkendt oprindeligt folk og som det eneste anerkendte oprindelige folk i Danmark. Grønlænderes rettigheder og særrettigheder ses ikke taget i betragtning under sagsbehandlingen i anbringelsessager, hvilket er uhensigtsmæssigt og udgør en krænkelse af grønlandske familiers rettigheder.

Mentor Immanuel har konstateret og dokumenteret, at mange grønlændere i Danmark lider under krænkelser af deres helt basale menneskerettigheder samt, at der sker diskrimination på baggrund af etnicitet/ oprindelse. Grønlandske familier har derfor en meget ringe retssikkerhed. Det har meget store negative konsekvenser på individplan for grønlandske familier. Børn med grønlandsk oprindelse anbringes oftere på grund af fejlvurderinger af de grønlandske familiers udfordringer og ressourcer.

Ukendskab til bl.a. grønlandske familiers særrettigheder, de udvidede muligheder i anbringelsessager, herunder bl.a. i "Grønlandsbekendtgørelsen" (BEK nr 647 af 31/05/2017) samt, krænkelser af grønlandske familiers helt basale menneskerettigheder og på baggrund af oprindelse, er ikke en gyldig ansvarsfraskrivelsesgrund.

Institut for Menneskerettigheder har i notat dateret den 24. maj 2022, påpeget, at de danske myndigheder har en yderliggående forpligtigelse overfor de grønlandske familier, samt at dansk anbringelsespraksis ikke er anvendelig overfor de grønlandske familier. Den nuværende anvendte praksis udgør en krænkelse af de grønlandske familiers helt basale rettigheder og kan være svaret på, hvorfor andelen af anbringelser af børn med grønlandsk baggrund er relativt højt i forhold til øvrige etniciteter i Danmark.

Formålet med Mentor Immanuels bidrag til høringen af "barnets lov", er at sikre, at de grønlandske familiers helt basale rettigheder, særrettigheder og menneskerettigheder fremgår af den kommende lov så krænkelser kan bringes til ophør. Mentor Immanuel aktivt på, at grønlændere i Danmark opnår minoritetsbeskyttelse, så grønlændere i en udsat position, kan nyde beskyttelse imod krænkelser.

Mentor Immanuel arbejder ikke for og antyder ikke, at ingen grønlandske børn skal anbringes, men, at der sker mange yderst tvivlsomme anbringelser, hvorefter det er konstateret, at de grønlandske familiers og børns rettigheder ikke overholdes.

Notatet fra Institut for Menneskerettigheder vedlægges samt relevante avisartikler.

Mentor Immanuel anser det derfor som værende påkrævet, at hensynet til grønlænderes status som et oprindeligt folk samt, at særrettighederne forbundet hermed, indgår i den endelige version af "barnets lov" og begrundes med nedstående.

Med venlig hilsen – pva. Mentor Immanuel

Tina Naamansen
Cand.jur.

Najannguaq Dalgård Christensen
Speciale i anbringelse af grønlandske børn

Indhold

1. Manglende retssikkerhed for grønlændere generelt 2

1.1. Diskrimination ved brug af psykometriske tests, der ikke er validerede i de etniske minoriteters population. 2

1.2. Manglende dokumentationskrav fra kommunen - grænserne for de respektive faggruppers kompetencer beskrives i loven. Manglende retssikkerhed. 3

1.3. Dansk anbringelsespraksis mht. videreført anbringelse på grund af "tilknytningsspørgsmålet" strider imod rettigheder og også bl.a. ILO-konventionen. Manglende retssikkerhed. 5

1.4. Manglende rådgivning af de grønlandske forældre vedr. mulighederne i "Grønlandsbekendtgørelsen". Manglende iagttagelse af udvidede muligheder for anbragte grønlandske børn. 7

1.5. 80 % af anbringelser af børn med grønlandsk baggrund er frivillige anbringelser. Manglende retssikkerhed og juridisk rådgivning. 8

2. Grønlændernes særrettigheder – iht. konventioner 8

2.1. Retten til bl.a. bevarelse af eget sprog og kultur iht. ILO-konventionens særrettigheder. 8

2.2. Udfordringer med fordomme og racisme overfor de grønlandske borgere i Danmark. 9

2.3. ILO-konventionen - oversættelse art. 30 10

2.4. COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD GENERAL COMMENT No. 11 (2009) Indigenous children and their rights under the Convention 11

2.5. FN's konvention om folkedrab – implementeret i dansk lov LOV nr 132 af 29/04/1955 om folkedrab. 11

3. Adoptioner i Grønland ctr. tvangsbortadoptioner i Danmark. Beskyttelse af børn som et oprindeligt folk. 13

4. VIVEs rapport vedr. "Anbringelse af børn med grønlandsk baggrund – fra kommunerne" 14

5. Børnenes mulighed for afbrydelse af samvær, idet de er i stand til at vurdere dette. Børnenes ønske om yderligere samvær skal også respekteres. 14

1. Manglende retssikkerhed for grønlændere generelt

1.1. Diskrimination ved brug af psykometriske tests, der ikke er validerede i de etniske minoriteters population.

Institut for menneskerettigheder har publiceret et notat den 24. maj 2022 (vedlagt), hvori det understreges, at der er meget stor risiko for fejlvurderinger og fejldiagnoser af etniske minoriteter, herunder grønlændere.

Der fremgår i notatet fire anbefalinger til social- og ældreministeriet, hvor der dog udelukkende kan ske tolkning i testsituationer (4. anbefaling), med tests, der er validerede i den etniske minoritets population, herunder den grønlandske population, såfremt der ønskes et retvisende billede af de grønlandske

forældres forældrekompetencer og vurderinger af hvorvidt der er overvejede sandsynlighed for at udvikle på deres forældrekompetencer. Der er d.d. ingen tests, der er validerede i den grønlandske population.

Det er fra flere instanser anerkendt, at der sker mange fejlvurderinger af de grønlandske forældre, samt at mange anbringelser kunne have været undgået jf. VIVE (vedlagt artikel) og jf. Institut for Menneskerettigheder (vedlagt artikel), som påpeger, at forældres fortid kan blive afgørende i sager om bl.a. tvangsbortadoptioner og som forventer at adskillelige sager vil blive behandlet i EMD. De øvrige tests, der typisk anvendes i vurderingen af forældrekompetencer er kulturelt biased.

I notatet fra Institut for Menneskerettigheder fremgår en oplistning af de typisk anvendte tests, men er ikke en udtømmende oplistning.

De psykometriske tests, der typisk bl.a. anvendes til vurderingen af grønlandske forældres forældrekompetencer, herunder WAIS-testen (IQ-test for voksne) m.fl. ikke er tilpassede eller valideret i den grønlandske population. De tests, der anvendes giver derfor ikke et retvisende billede af hverken de grønlandske forældres eller de grønlandske børns kognitive formåen, deres personkarakteristik eller lign.

Der henvises i notatet fra Institut for Menneskerettigheder ligeledes til en EMD-dom H.D. og andre mod Tjekkiet fra 2007, hvor EU's menneskerettighedsdomstol afgjorde, at det var diskrimination, at børn med en anden etnisk baggrund var blevet testet og vurderet til at have indlæringsvanskeligheder, men på baggrund af tests tilpasset majoriteten af befolkningen. Det udgjorde diskrimination og dermed en krænkelse af menneskerettighederne og hvor børnene udelukkende blev tilbudt et forenklet pensum. børn af andre minoriteter står i samme situation som de, i dommen, omtalte børn i Danmark, som kræver beskyttelse.

Idet er tillægges meget stor vægt på forældrekompetenceundersøgelserne i tvangsanbringelsessager og idet 80 % af anbringelsessagerne af børn med grønlandsk baggrund, er frivillige anbringelser. Forældrene har oplyst Mentor Immanuel om, at forældrene har oplyst, at de lokkes/ tvinges til accept af en frivillig anbringelse. De grønlandske forældre lokkes til accept med, at de bl.a. får indflydelse på anbringelsen, at de får mere samvær, at de kan få hjemgivet deres børn når de vil m.m. Omvendt trues grønlandske forældre, såfremt de ikke ønsker at acceptere en frivillig anbringelse med, at de ikke får deres børn at se i meget lang tid, at det anses som et tegn på, at de ikke er samarbejdsvillige m.m.

Der er tydelige tegn på svære retssikkerhedsmæssige brister, hvorfor samtlige samtaler mellem forældre og myndigheder i anbringelsessager burde iværksættes, uanset om der er tale om tvangs- eller frivillige anbringelser eller bortadoptioner. Det ville højne retssikkerheden og myndighedernes misforståelser om forældres udsagn.

Vedlagt notatet fra Institut for Menneskerettigheder samt relevante artikler om fejlvurderinger og anbringelser, der kunne være undgået.

1.2. Manglende dokumentationskrav fra kommunen - grænserne for de respektive faggruppers kompetencer beskrives i loven. Manglende retssikkerhed.

Mentor Immanuel har ved en gennemgang af adskillelige uafhængige kommunernes sagsakter konstateret, at kommunalt ansatte ofte overskrider deres kompetencer. Socialrådgivere, lærere, pædagoger m.fl. foretager ofte vurderinger om fx forældrenes manglende mentaliseringsevne, diagnosticerer forældre med ”psykisk ustabilitet”, ”massivt alkoholmisbrug” og beskriver udfordringer, som nærmere synes at bero på gætterier og fordomme. De nævnte eksempler er vurderinger af lægefaglig og psykologisk karakter og som derfor naturligt bør foretages af sådanne.

I relation til de grønlandske familier, danner **formodninger** ofte grundlaget for sagsbehandlingen og vurderinger af forældrenes/ familiers udfordringer, hvor kommunerne anser det som værende et validt

sagsbehandlingsgrundlag ud fra et **"forsigtighedsprincip". Kommunerne formoder altså, hvilke udfordringer en grønlandsk familie har, hvorefter der iværksættes støtte, hvis overhovedet, på baggrund af disse formodninger.**

Mentor Immanuel har ved gennemgang af sagsakterne konstateret, at adskillelige formodninger, herunder fx om, at "det er formodningen, at moren har været udsat for seksuelt misbrug i barndommen", "formodning om indtagelse af rusmidler under graviditeten og derfor formodning om barnet har neurologiske skader", "mistanke om at barnet har været udsat for seksuelt misbrug og vold" m.fl. Disse formodninger og mistanke herom, ødelægger for det første samarbejdet mellem kommune og forældre, idet forældrene står magtesløse tilbage. Idet det socialfaglige skøn ikke efterprøves og idet ingen lytter til de grønlandske forældre, sker der en uhensigtsmæssig sagsbehandling, hvor forældre påduttes udfordringer de ikke har, men som de skal arbejde med. Mentor Immanuel har adskillelige eksempler på, at grønlandske kvinder henvises til misbrugsbehandling, men som afsluttes, idet det først efterfølgende konstateres, at kvinderne ikke har et misbrug. Alligevel fremhæver kommunerne i sagsakterne, at kvinderne har været i misbrugsbehandling, men uden at oplyse, at forløbet er afsluttet.

De respektive kommuner mener herefter, at deres formodninger (som kan bero på fordomme), danner grundlag for en saglig sagsbehandling og træffer på baggrund heraf afgørelse om, hvilket støttebehov familien har.

Støtten for de grønlandske familier, er ofte en konventionsstridig anbringelse, som påstås at være i barnets tarv, men uden at der forefindes nogen former for dokumentation for de grønlandske forældres udfordringer og ofte baseret på fejlagtige testresultater i forældrekompetenceundersøgelser, hvor de grønlandske forældre vurderes til at have dårlige forældrekompetencer, samt, at udviklingen af deres forældrekompetencer er umuligt på grund af ringe testresultater baseret på tests, der ikke er tilpassede eller validerede i den grønlandske population.

Såfremt en familie opnår støtte på baggrund af formodninger, må det være åbenlyst, at støtten ingen effekt have, når familiernes udfordringer beror på formodninger og selvom familierne har oplyst, at de ikke kan genkende kommunernes beskrivelser af dem og de beskrevne udfordringer. Såfremt der i en sag er foretaget en IQ-test, synes familierne ofte at være opgivet på forhånd, idet disse testresultater, der ikke er validerede, ofte viser, at de grønlandske børn og voksne har indlæringsvanskeligheder. Derfor ses det ofte, at familierne efter en anbringelse slet ikke får støtte – en mor er sågar beskrevet af en psykolog som havende udviklet PTSD pba. anbringelsen af hendes børn. Moren fik det end ikke at vide og det er den latinske betegnelse, der fremgår af sagsakterne. Den pågældende mor fik ej heller ikke støtte til behandling for PTSD.

De anbringende kommuner forventer ofte derfor, at familierne arbejder med udfordringer, som de respektive kommuner ikke kan dokumentere, at de grønlandske familier har. Det gør de, selvom de grønlandske familier ofte oplyser, at de har forsøgt at oplyse kommunerne om fejl og mangler i sagens oplysning, hvor bl.a. Ankestyrelsen og domstolene antager at sagerne er korrekt og fyldestgørende oplyst og er fejlfri. Ankestyrelsen og Domstolene har udelukkende kompetencer til at påse det materielle indhold i sagen – hvorvidt kommunerne har det fornødne grundlag til at træffe afgørelse i en sag – men uden at tage med i betragtning, hvad forældrene påberåber sig.

De familier, der har opnået støtte før anbringelsen, kan være vurderet på et forkert grundlag og efter anbringelsen af deres børn, opnår de ej heller støtte til de udfordringer de påstås at have. De grønlandske familier synes at være opgivet på forhånd, hvor der ikke er familiebevarende tiltag, men hvor Mentor Immanuel kan genkende tilsvarende fra udenlandsk forskning, at anbringelse af børn af oprindelige folk sker oftere og er tidsmæssigt længerevarende anbringelser.

Såfremt en familie ikke profiterer af den støtte de kommunalt ansatte har vurderet (evt. på baggrund af formodninger, fordomme eller fejlvurderinger), er det ligeledes dansk anbringelsespraksis, at børnene anbringes, såfremt målene i fx en handleplan ikke nået. Mentor Immanuel konstaterer ofte, at en sagsbehandling, der kan bero på formodninger og fordomme, gør, at familiens grundlæggende udfordringer eskalerer og ikke håndteres, idet disse formodninger og fordomme bliver afgørende i sagsbehandlingen. De grønlandske familiers grundlæggende udfordringer overses og hvor de ikke opnår støtte hertil. Mentor Immanuel har flere gange konstateret, at et barn fx kan have tydelige symptomer på angst og derfor oplever skolevægring, på grund af mobning i skolen. De respektive kommuner fordrejer sagerne til forhold i familien og formodninger om seksuelle overgreb, misbrugsproblemer i familien osv. Altså at kommunerne begynder at sagsbehandle på baggrund af udokumenterede påstande og dermed er der ikke adgang til PPR, udredning m.m. De der har været igennem en udredning bliver ofte fejlvurderede med "indlæringsvanskeligheder" som så bliver udgangspunktet for enhver udfordring barnet har.

Det er mønstret i sager med grønlandske familier og sådan kan familier kører i ring med kommunen, som bliver modpart, fordi de ikke ønsker at anerkende de grønlandske familier og deres særlige forpligtigelser overfor grønlændere som et oprindeligt folk.

Når der i dansk praksis ikke er adgang til at efterprøve socialrådgiverens skøn, herunder formodninger, indskrænkes de grønlandske familiers retssikkerhed og retsstilling, idet hverken Ankestyrelsen eller domstolene har adgang til at efterprøve socialrådgiverens faglige skøn, uanset om de skulle hvile på et udokumenteret grundlag. Ankestyrelsen henviser herefter til Kommunen som ikke har lyst til at indrømme fejl og kommunerne er overladt til dem selv at udføre en "egenkontrol" hvorefter de har adgang til at præge sagerne i en retning af anbringelse, men som nævnt på et udokumenteret grundlag.

Desværre har de grønlandske familier meget ringe kendskab til muligheden for aktindsigt og ved ikke hvad en partshøring er, hvorfor der på sagerne ofte ikke er indsigelser for kommunens oplysninger. Mentor Immanuel har overfor adskillelige kommuner oplyst, at oversættelser er påkrævende på grund af familiernes ringe danskkundskaber. Det er ikke altid dette efterkommes af kommunerne.

At kommunerne afkræves dokumentation for de adskillelige udokumenterede påstande om de udfordringer familierne påstås at have samt, at de enkelte faggruppers begrænsninger i deres kompetencer tydeliggøres loven, er et vigtigt element i sagsbehandlingen og vil styrke retssikkerheden. Det vil ligeledes sikre de grønlandske familier imod, at fordomme eller forudindtagede holdninger danner et grundlag for sagsbehandlingen og vurderinger af støttebehovet.

Et dokumentationskrav kunne være, at de grønlandske familier undersøges for de formodninger socialrådgiveren har fx om "massivt alkoholmisbrug", at samtaler med familier (forældre og børn) indspilles, således kommunen har dokumentation for, at forældres udsagn er noterede korrekt, idet Mentor Immanuel kan se, at der er meget store udfordringer med, at kommunerne forvrænger de grønlandske forældres udsagn. Herefter udfører kommunerne en egenkontrol, som konsekvent er i kommunens favør, idet det ikke anerkendes, at myndighederne kan misforstå de grønlandske forældre og deres udfordringer.

1.3. Dansk anbringelsespraksis mht. videreført anbringelse på grund af "tilknytningsspørgsmålet" strider imod rettigheder og også bl.a. ILO-konventionen. Manglende retssikkerhed.

I notatet for Institut for Menneskerettigheder fremgår, at dansk anbringelsespraksis ikke kan anvendes.

Mentor Immanuel vil henlede opmærksomheden på de problemstillinger, der opstår om videreført anbringelse, burde revurderes for de grønlandske familiers vedkommende. Det er i VIVEs rapport konstateret, at grønlandske forældre har ligeså hyppige samvær som danske familier, men er af kortere varighed. I den korte periode, der er afsat til samvær for de grønlandske forældre, er deres eneste mulighed for bl.a. at bevare og sikre børne deres grønlandske ophav.

En kommune har sågar truffet afgørelse om, at dette skal ske telefonisk af 10 min. varighed om ugen samt at det skal ske telefonisk. Det anser Mentor Immanuel som en direkte hån imod den grønlandske befolkning og det er åbenlyst, at det ikke er muligt.

Dansk anbringelsespraksis tilsiger, at såfremt barnet har opnået større tilknytning til anbringelsesstedet og uanset forældrenes ændrede forhold (de vurderes til at være i stand til at varetage omsorgen for barnet), kan barnets anbringelse videreføres uden at kommunerne behøver at argumentere yderligere for den fortsat anbringelse. Det er blot det krav fra Ankestyrelsen, at anbringelsen har varet i min. 3 år og at kommunen har dokumenteret, at børnene har opnået støtte tilknytning til anbringelsesstedet.

Den danske anbringelsespraksis er en krænkelse af grønlændernes særrettigheder. For det første skal en anbringelse altid anses som værende en midlertidig foranstaltning jf. EMD-dommen Strand Lobben and others vs. Norway. For det andet skal kommunen sørge for, at der kontinuerligt arbejdes for, i samarbejde med forældrene, om en hjemgivelse samt, at tilknytningen mellem forældre og børn bevares.

Mentor Immanuel har flere gange konstateret, at grønlandske familier konsekvent får helt afbrudt samvær, får nedsat deres samvær, at deres samvær aflyses af anbringelsesstedet og uden at der tilbydes erstatningssamvær m.m. Afbrydelse af samvær igennem en længere periode iværksættes overfor selv helt små børn fra 0-4 år. Det er af de respektive forskellige kommuner ofte begrundet med barnets efterfølgende reaktioner, hvor anbringelsesstedet tilsyneladende ikke formår at regulere barnet, som er ked af, at de biologiske forældrene forlader barnet. Man skal her have i erindring, at forældrenes udfordringer oftest hviler på fejlvurderinger og fordomme, men hvor barnet ved at det er højt elsket og at det ikke er blevet omsorgssvigtet eller lign.

Den danske anbringelsespraksis strider imod EMD-dommen Strand Lobben and others vs. Norway, hvor myndighederne reelt afskar familien fra at opretholde en tilknytning mellem familie og børn. EMD anså ikke denne restriktive praksis om samvær som værende i barnets tarv, idet de langsigtede skadelige påvirkninger af barnet ikke blev taget i betragtning para. 165-167.

Sammenholdt med rettighederne i ILO-konventionen, er dansk anbringelsespraksis konventionsstridig og børnene mister ofte deres tilknytningsforhold til de biologiske forældre og mister deres kulturelle kendskab og sprog inden for et år (ligesom de 22 eksperimentbørn).

De anbragte børn ønsker at opretholde deres kulturelle ophav og sprog og sammenholdt med Mentor Immanuels konstateringer af, at adskillelige grønlandske familier får afbrudt samvær, får konstant nedsat deres samvær og at adskillelige ofte har samvær, der svarer til det minimale – ofte så lidt som ½ time pr. måned, er det umuliggjort. Der er ligeledes konstateret, at der er familier, der slet ikke har samvær, men hvor de grønlandske familier ikke tør at gøre deres rettigheder gældende, idet de trues med langvarige og udmattende retssager m.m., hvorefter de ikke tør at kontakte en advokat af frygt for repressalier.

Mentor Immanuel har konstateret uhensigtsmæssige mange barrierer, der er medvirkende til, at tilknytningen mellem forældre og børn mindskes eller elimineres og hvor forældrene er deres eneste adgang til bevarelse af deres grønlandske ophav.

Mentor Immanuel har konstateret, at tilknytningen mellem de grønlandske anbragte børn og de grønlandske forældrene er meget stærk, selvom de anbragte grønlandske børn ofte har været anbragt i adskillelige år og nogle helt fra fødslen.

Mentor Immanuel kan konstatere, at der ved genbehandling af anbringelsen ofte opstår "nye mål", som forældrene skal opnå. Igen og igen konstateres det, at det giver anledning til et dårligt samarbejde mellem de respektive kommuner og forældrene, hvor hjemgivelser ofte allerede på forhånd er blevet en illusion. Idet der er en meget stærk tilknytning mellem de respektive anbragte børn og deres forældre, samt at Mentor Immanuel har konstateret at undersøgelser af tilknytningsspørgsmålet er meget sjældne, men hvor anbringelserne er meget langvarige og ofte indtil barnet fylder 18 år.

I udenlandsk forskning fra USA, Canada og Australien, som også har en oprindelig befolkning, er det også dokumenteret, at de oprindelige folks børn også oftere anbringes en majoritetens børn i befolkningen, men også, at deres anbringelser tidsmæssigt også længere. Mentor Immanuel kan konstatere, at børn og forældre ofte først bliver genforenet når barnet fylder 18 år, men har desværre også konstateret, at der er mange, der helt har mistet forbindelsen, selvom kommunerne er forpligtede til at sørge for at opretholde tilknytningen.

1.4. Manglende rådgivning af de grønlandske forældre vedr. mulighederne i "Grønlandsbekendtgørelsen". Manglende iagttagelse af udvidede muligheder for anbragte grønlandske børn.

Mentor Immanuel kan konstatere, at mulighederne i "Grønlandsbekendtgørelsen" har eksisteret længe, men at den ikke anvendes i praksis. Bekendtgørelsen er muligvis vedtaget for at imødekomme rettighederne i ILO-konventionen.

Mentor Immanuels egne undersøgelser i 2022, at 12 ud af 12 adspurgte forældre ikke havde modtaget rådgivning eller oplysninger om mulighederne eller eksistensen af Grønlandsbekendtgørelsen (BEK nr 647 af 31/05/2017). Grønlandsbekendtgørelsen giver grønlandske familier mulighed for, at overdrage barnet til fortsat anbringelse i Grønland, samt muligheden for, at de anbragte børn tilbydes samværsrejser til Grønland.

Det er uvist hvorfor de grønlandske familier ikke er blevet oplyst herom, når de anbringende danske kommuner har rådgivningsforpligtigelsen. Det kan skyldes sparehensyn i kommunerne, idet det er den danske anbringende kommune, der skal opretholde samtlige omkostninger i forbindelse hermed. Grønlandsbekendtgørelsen er muligvis vedtaget for at imødekomme grønlandske familiers særrettigheder fra bl.a. ILO-konventionen, men når de grønlandske forældre/ familier ikke har fået oplysninger om eksistensen af mulighederne heri, udgør det i sig selv en krænkelse af de anbragte børns rettigheder.

Den enkelte kommune fravælger på den måde børnenes kulturelle ophav på vegne af børnene, hvilket ikke burde forekomme, men Mentor Immanuel er klar over, at den grønlandske kultur ikke nyder en høj kulturel status i Danmark (oftest pga. fordomme og forudindtagede holdninger). At nægte et barn deres kulturelle ophav og sprog, samtidig med, at det er påvist, at grønlandske familier har mindst samvær med deres anbragte børn, hvorfor det tangerer til en assimilationstankegang, hvilket er forbudt jf. folkeretten og specifikt oprindelige folks særrettigheder.

Det anses derfor som værende vigtigt, at grønlænderes særrettigheder fremhæves, også "Grønlandsbekendtgørelsen", idet grønlandske familiers reelle rettigheder krænkes og som fører til yderligere mistrivsel for forældre og børn.

1.5. 80 % af anbringelser af børn med grønlandsk baggrund er frivillige anbringelser. Manglende retssikkerhed og juridisk rådgivning.

Mentor Immanuel er bekendt med den manglende retssikkerhed på anbringelsesområdet, hvilket flere organisationer adskillelige gange har påpeget og hvilket er grunden til, at det er let for kommunerne at anbringe børn i Danmark og bl.a. på grund af klageinstansernes manglende kompetencer til at efterprøve det socialfaglige skøn, samt det manglende dokumentationskrav fra kommunerne.

Adskillelige grønlandske familier har rettet henvendelse til Mentor Immanuel hvor de oplyser, at de er blevet lokket eller direkte truet til at acceptere en frivillig anbringelse. I anbringelsessituationen lokkes de med mere samvær, at de kan få deres børn hjem, når de vil, at de har større indflydelse på anbringelsen m.m. Såfremt de ikke kan lokkes til accept af en frivillig anbringelse, trues de. De får oplyst, at de ikke kommer til at se deres børn i meget lang tid, såfremt de kontakter en advokat, at det er tegn på manglende vilje til at samarbejde m.m.

Disse grønlandske familier har ikke adgang til juridisk rådgivning i den situation og hvor 80 % ender med at acceptere den frivillige anbringelse. De familier, der har accepteret en frivillig anbringelse, men ikke er enige og derfor senere anmoder om hjemgivelse, bliver afvist og kommunerne iværksætter tvangsanbringelsesproceduren med det der følger af undersøgelser af deres forældrekompetencer og med de problemstillinger der følger af de uanvendelige psykometriske tests, fejlvurderinger m.m.

Disse testresultater anvendes til at vurdere forældrenes kompetencer samt deres potentiale for udviklingen af deres forældrekompetencer i forbindelse med tvangsanbringelser og tvangsbortadoptioner. Typisk viser testresultaterne retardering/ udviklingshæmning og som netop medfører konklusioner om, at de respektive forældres kompetencer ikke kan udvikles og hvorfor det kan danne grundlag for en tvangsanbringelse eller – bortadoption. Bemærk, at det udtales af VIVE at mange anbringelser kunne have været undgået.

Sammenholdt med oplysningerne i notatet, fra Institut for Menneskerettigheder, om, at kommunerne er forpligtet udover det sædvanlige førend anbringelse sker, så er vurderingen fra flere instanser, at det er åbenlyst, at mange grønlandske børn anbringes på et fejlagtigt grundlag og det er de færreste familier, der har udfordringer med fx alkoholmisbrug.

2. Grønlændernes særrettigheder – iht. konventioner

2.1. Retten til bl.a. bevarelse af eget sprog og kultur iht. ILO-konventionens særrettigheder.

Grønlændernes særrettigheder ses ikke iagttaget i praksis og synes negligerede. Mentor Immanuel har konstateret, at de fleste anbragte børn mister både deres grønlandske kultur og sprog, og hvorvidt de grønlandske børn kan grønlandsk efter anbringelsens ophør, afhænger af hvor gamle de var på anbringelsestidspunktet, men hvor det er konstateret, at de hverken kan skrive eller læse grønlandsk.

Det har den negative effekt, at det efterfølgende ikke er muligt for de anbragte børn at tale med deres forældre, ældre familiemedlemmer eller øvrige familiemedlemmerne, såfremt familiemedlemmerne ikke kan tilstrækkeligt dansk. Såfremt de grønlandske forældre ikke kan tilstrækkeligt dansk og såfremt de grønlandske børn under anbringelsen mister deres grønlandske sprog, iværksættes der tolke så forældre og børn kan tale sammen.

Det bedes bemærket, at der i notatet for Institut for Menneskerettigheder fremgår begrebet ”følelsessprog” og de grønlandske forældres følelsessprog er grønlandsk og det bliver meget kunstige samvær når samværet foregår med tolkning.

Mentor Immanuel har med undren konstateret, at social- og ældreministeren til Kristeligt Dagblad har udtalt, at børnenes trivsel går forud for kultur og sprog, hvor det ene ikke burde udelukke det andet.

De anbragte grønlandske børn vil gerne deres grønlandske ophav og deres sprog, men den grønlandske kultur synes ikke at være en kultur, der nyder en høj kulturel status i Danmark. Det kan skyldes fordomme om grønlændernes levevis og kultur, hvor der i den brede befolkning synes at være den fejlopfattelse af fx seksuelle krænkelser imod børn er normaliseret, at mange er alkoholmisbrugere m.m. Det er ikke tilfældet. Det kan evt. også være grunden til, at der blandt de myndighedsansatte er en tilbøjelighed til, at nægte de grønlandske børn deres grønlandske ophav og sprog, idet de ikke anser en fortabelse af den grønlandske kultur og sprog som et egentligt tab, men en gevinst for barnet, at de får en dansk opvækst under anbringelsen.

Vi skal – ligesom EMD dommen Strand Lobben and others vs. Norway – gøre opmærksom på risikoen for de langtidsskadelige påvirkninger af barnet para 165-167. For de grønlandske børns vedkommende, mister de deres kulturelle ophav og sprog og VIVE og Mentor Immanuel har foretaget undersøgelser som viser, at grønlandske børn gerne vil deres grønlandske ophav og kultur. Der forelægger ingen viden om, hvordan de grønlandske børn klarer sig efter en anbringelse med en opvækst, men uden deres kulturelle islæt.

De anbragte grønlandske børn kan komme hjem når de fylder 18 år, hvor myndighedernes forpligtigelser for barnet ophører. Herefter flytter mange hjem til deres biologiske grønlandske familier, men hvor de intet kendskab har til den grønlandske kultur eller sprog, hvorfor der i langt højere grad burde være fokus på grønlændernes særrettigheder, barnets fremtid og voksenliv, risikoen for de langtidsskadelige påvirkninger af barnet, som har været nægtet adgang til deres kulturelle ophav under anbringelsen m.m.

Det anses derfor som værende vigtigt, at grønlænderes særrettigheder fremhæves, idet grønlandske familiers og i særdeleshed børnenes rettigheder krænkes. Krænkelser af deres rettigheder fører til yderligere mistrivsel for forældre og børn efterfølgende, hvor mange har svært ved at tale med hinanden og der fremgår i notatet fra Institut for Menneskerettigheder oplysninger om ”følelsesproget”.

2.2. Udfordringer med fordomme og racisme overfor de grønlandske borgere i Danmark.

Udenlandsk forskning fra Canada, Australien og USA, som også har en oprindelig befolkning, viser, at andelen af anbringelser af oprindelige folks børn sker i ligeså høj grad som i Danmark samt, at anbringelserne tidsmæssigt er længerevarende end familierne, der tilhører majoriteten i befolkningen. Det er anerkendt og påvist, at der sker forskelsbehandling og racisme i sagsbehandlingen. Institut for Menneskerettigheder (rapport 2015) har i rapport ligeledes konstateret forskelsbehandling og har gjort opmærksom på behovet for drøftelse af en minoritetsbeskyttelse af den grønlandske del af befolkningen i Danmark.

Undersøgelser viser, at 40 % danskere har fordomme imod grønlændere og Mentor Immanuel kan konstatere, at det er de gængse fordomme, der tilføjes på sagerne som ”formodninger”, men som er er udokumenterede påstande og en stereotypisering. Set i lyset af at mange har fordomme overfor grønlændere, kan det på forhånd ikke afvises, at visse socialrådgivere og øvrigt implicerede i sagsbehandlingen ikke involverer deres egne personlige- og forudindtagede holdninger i sagsbehandlingen, hvorefter ”formodninger” berettiges som værende et validt sagsbehandlingsgrundlag på grund af ”forsigtighedsprincippet”.

Jf. VIVEs rapport fremgår det som en problemstilling, at fordomme går begge veje. Det er ikke korrekt og Mentor Immanuels undersøgelse viser, at de grønlandske familier ofte selv opsøger støtte og i fuld tillid til, at de anses som de mennesker de er. Under sagsforløbet viser udfordringerne i viljen til at samarbejde med

de grønlandske familier, hvor sagsbehandlingen kan bero på fordomme og forudindtagede holdninger og hvor der pludselig fremgår udfordringer de ikke har. De grønlandske familier mister herefter gradvist tilliden til de kommunalt ansatte.

En sagsbehandler burde være professionel nok til ikke at have fordomme og håndtere forældres evt. fordomme, hvor magtforholdet gør, at en sagsbehandlers fordomme vil forrykke grønlandske familiers retsstillingen og vil være en krænkelse af deres rettigheder. Grønlændernes evt. fordomme mod en sagsbehandler, vil ikke have nogen negative konsekvenser for vedkommende sagsbehandler.

De få forældre, der rent faktisk har oplyst at være udsat for seksuelt misbrug, som børn, opnår ofte end ikke rådgivning eller henvisning til støtte hertil, men hvor oplysningerne bliver brugt imod dem.

Kommunen skal intet dokumentere på sagen og ej heller overfor Ankestyrelsen eller Domstolene, men blot skrive deres vurderinger, der kan bero på formodninger og fordomme, men uden, at der stilles spørgsmål hertil.

2.3. ILO-konventionen - oversættelse art. 30

Iht. ILO-konventionen, som Danmark har ratificeret jf. BKI nr 97 af 09/10/1997, Bekendtgørelse af ILO konvention nr. 169 af 28. juni 1989 vedrørende oprindelige folk og stammefolk i selvstændige stater, fremgår:

Artikel 30

1. Regeringerne skal vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med de pågældende folks traditioner og kulturer med henblik på at give dem kendskab til deres rettigheder og forpligtelser, særlig med hensyn til arbejde, økonomiske muligheder, uddannelse og sundhedsspørgsmål, social velfærd og deres rettigheder i henhold til denne konvention.

2. Såfremt det er nødvendigt, skal dette ske ved hjælp af skriftlige oversættelser og gennem anvendelse af massekommunikationsmidler på de pågældende folks sprog.

Det bedes noteret, at nedenstående findes relevant at oversætte til grønlandsk, idet mange af de berørte forældre ikke har tilstrækkelige danskkundskaber til at forstå deres rettigheder/ forpligtelser:

1) ILO-konventionen,
2) Socialloven,
3) Grønlandsbekendtgørelsen,
4) Retsplejeloven,
5) Forvaltningsloven,
6) Lov om retssikkerhed,
7) Lov om aktiv beskæftigelsesindsats,
8) Forældreansvarsloven,
9) EU's menneskerettighedskonvention
10) Straffeloven
11) FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder

Derudover har Mentor Immanuel konstateret, at kommunerne stadig ikke respekterer oversættelse af væsentlige dokumenter såsom indstillingsnotater, handleplaner, afgørelser m.m. Mentor Immanuel har d.d. ikke konstateret, at der sker oversættelse af dokumenter af Ankestyrelsens - eller af Domstolenes afgørelser.

2.4. COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD GENERAL COMMENT No. 11 (2009) Indigenous children and their rights under the Convention

I FN's børnekonvention, er der tilføjet "comment no. 11" vedr. oprindelige folks børn og deres rettigheder, som de danske myndigheder burde iagttage.

2.5. FN's konvention om folkedrab – implementeret i dansk lov LOV nr 132 af 29/04/1955 om folkedrab.

Det bedes taget i betragtning, at grønlændere er en gruppe og anerkendt som et oprindeligt folk i Danmark.

I FN's konvention om folkemord fremgår følgende som defineret som folkemord i folkeretslig forstand og som er implementeret ved lov i 1955.

Lov om straf for folkedrab.

VI FREDERIK DEN NIENDE, af Guds Nåde Konge til Danmark, de Venders og Goters, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenborg, Gør vitterligt: Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1.

Den, som i den hensigt helt eller delvis at ødelægge en national, etnologisk, racemæssig eller religiøs gruppe som sådan

- a) dræber medlemmer af gruppen,
- b) tilføjer medlemmer af gruppen betydelig legemlig eller åndelig skade,
- c) forsætlig påfører gruppen levevilkår, beregnede på at bevirke gruppens fuldstændige eller delvise fysiske ødelæggelse,
- d) gennemfører forholdsregler, der tilsigter at hindre fødsler indenfor gruppen, eller
- e) med magt overfører en gruppes børn til en anden gruppe,

straffes for folkedrab med fængsel på livstid eller på tid ikke over 16 år. § 2.

Forsøg på og medvirken til de i § 1 nævnte handlinger straffes, jfr. borgerlig straffelovs kapitel 4.

Givet på Christiansborg Slot, den 29. april 1955.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

Frederik R.

Det bedes bemærket, at overdragelse børn til en anden gruppe indgår under litra e) og b).

Mentor Immanuel formoder, at "Grønlandsbekendtgørelsen" er vedtaget, bl.a. muligheden for at få barnet overført til de grønlandske myndigheder til fortsat anbringelse i Grønland, idet anbringelser af grønlandske børn i Danmark kan kollidere med love og folkeretten.

Sammenholdt med at Mentor Immanuel har konstateret, at;

1) ingen forældre har kendskab til ”Grønlandsbekendtgørelsen”, som er grunden til, at det ikke har været muligt at gøre mulighederne heri gældende samt,
2) det er konstateret at ingen af kommunerne iagttager børnenes rettigheder om at opretholde deres kulturelle baggrund og sprog iht. ILO-konventionen, samt at
3) 80 % af anbringelserne er frivillige, men uden at forældrene er sikrede juridisk rådgivning eller tolkning og kender derfor ikke deres rettigheder/ pligter, samt at
4) der anvendes psykometriske tests med yderst tvivlsomme testresultater til at tvangsanbringe- og tvangsbortadoptere grønlandske børn, som er diskrimination iht. EMD (dom 2007), samt at
5) grønlandske børn anbringes over 7 gange oftere end majoriteten i befolkningen, hvor anbringelserne er meget langvarige, samt at
6) at det er konstateret i VIVEs rapport, at grønlandske familier har ligeså hyppige samvær, men mindre tid, samt at,
7) Institut for Menneskerettigheder har anbefalet, i notat dateret den 24. maj 2022, at der findes grønlandske plejeforældre (Mentor Immanuel har kendskab til, at flere afvises, hvor barnet nægtes at komme i netværkspleje sammenholdt med manglende rådgivning om ”Grønlandsbekendtgørelsen”), samt at
8) Institut for Menneskerettigheder gør opmærksom på, at dansk anbringelsespraksis ikke er anvendelig overfor grønlændere henset til deres status som et oprindeligt folk, samt at
9) Mentor Immanuel har konstateret, at der i sagsakterne fremgår mange ”formodninger” i sagsbehandlingen, som tilfældigvis er de gængse fordomme om grønlændere og som forældrene ikke kan genkende,

Mange anbringelser synes at hvile på et meget vagt grundlag, hvor VIVE ligeledes har konstateret og konkluderet, at mange af anbringelserne af de grønlandske børn kunne være undgået. Anbringelserne forekommer derfor meget systematiske og derfor skal Mentor Immanuel henlede fokus på, at ovenstående punkter kan henlede tankerne på tvangsassimilation, selvom der er forbud herom i folkeretten. De danske myndigheder fravælger fx, på vegne af de grønlandske børn, deres grønlandske ophav, hvor flertallet af de anbragte børn kan grønlandsk på anbringelsestidspunket, men har glemt deres grønlandske sprog under anbringelserne.

Det høje antal anbringelser af børn med grønlandsk baggrund, som der ikke kan findes nogen forklaring på, må derfor tangere til folkemord i folkeretsmæssig forstand, idet der er mange opmærksomhedspunkter i sagsbehandlingen, som der burde være iagttaget. Grønlandske familier burde have nydt beskyttelse iht. folkeretten og som bude have modvirket krænkelser, men som Mentor Immanuel konstant kan konstatere, ikke bliver iagttaget.

Mentor Immanuel har ligeledes fremhævet litra b), idet de grønlandske forældre rammes af svære psykiske traumer, når deres børn anbringes uanset om det er ”frivillige” eller tvangsanbringelser eller tvangsbortadoptioner. Idet flere af anbringelsesagerne hviler på et vagt grundlag og som er uforståeligt af forældrene, så påvirkes de i høj grad og får psykiske mén i mødet med hjælpesystemet i Danmark, hvor støtten ofte synes at være en anbringelse af de grønlandske børn, som synes at bygge på den forestilling om, at børn skal beskyttes imod den grønlandske kultur som om alle grønlændere har svære udfordringer. Hvis ikke de grønlandske forældre havde udfordringer eller svære udfordringer ved den første kontakt med de danske myndigheder, så får de det ved anbringelsen.

Det skal i den anledning bemærkes, at social- og ældreministeriet i satspuljemidlerne vedr. bedre misbrugsbehandling for grønlændere m.m. har erkendt, at der er store udfordringer med fejlvurderinger, hvorved deres udfordringer eskalerer. Det er kommet til udtryk i vejledningen om satspuljemidler med følgende formulering:

> Komplekse sociale problemer kan fx være hjemløshed, misbrug og psykiske vanskeligheder, og kompleksiteten kan være en følge af udfordringer forbundet med kulturelle og sproglige barrierer.

Det er derfor som udgangspunkt vigtigt, at grønlændernes særrettigheder skrives i lovteksten, idet det er erkendt at kulturelle og sproglige barrierer medfører yderligere udfordringer eller en eskalering heraf. Der burde sikres kontakt med grønlandsk personale i de danske myndigheder som ikke udelukkende er begrænset til tolkning, idet samtlige relevante faggrupper er repræsenterede i det danske samfund, herunder socialrådgivere, psykologer, terapeuter, jurister m.m.,

Når fejlvurderinger er erkendt i andre dele af systemet, burde udfordringerne hermed erkendes af alle systemer og ligeledes i anbringelsessystemet, idet udfordringer med "kulturelle barrierer" omfatter forudindtagede holdninger fra myndighederne om grønlændernes adfærd, levevis, udfordringer m.m.

3. Adoptioner i Grønland ctr. tvangsbortadoptioner i Danmark. Beskyttelse af børn som et oprindeligt folk.

I Grønland er der en meget restriktiv adoptionslov og udelukkende i meget sjældne tilfælde og udelukkende såfremt forældre samtykker, kan adoptanter medbringe barnet til Danmark.

Det skyldes til dels historikken om, at tvangsbortadoptioner blev iværksat, men uden, at de grønlandske familier i Grønland, havde mulighed for at afgive et informeret samtykke. Der har været sendt en række TV-serier desangående, hvor fortvivlede forældre i Grønland har oplyst, at de ikke har været indforstået med, hvad der foregik og at de have opgivet retten til deres børn.

Det er én af de historiske begivenheder, som snarligt vil blive analyseret.

Idet de grønlandske børns ophav, som et oprindeligt folk beskyttes, er loven i Grønland meget restriktiv. Når grønlandske forældre derimod flytter til Danmark med deres børn, nyder de derimod ingen beskyttelse af børnenes status som et oprindeligt folk, selvom de er at betragte som sådan.

I Danmark sker tvangsbortadoptioner af grønlandske børn i praksis, på lige fod, som alle andre børn, som er efterkommer af majoriteten i Danmark. De grønlandske børn tvangsbortadopteres (og anbringes), men uden, at deres kulturelle ophav tages med i betragtning og uden at børnenes status som et oprindeligt folk tages med i betragtning og den beskyttelse det burde medføre.

Sammenholdt med praksis om, at kommuner, der indstiller til tvangsbortadoptioner, skal sandsynliggøre, at forældrene ikke kan udvikle deres forældreevne/ kompetencer, bliver grundlaget for tvangsbortadoptioner af grønlandske børn i Danmark meget vagt, idet vurderinger, der bl.a. foretages på baggrund af de i afsnit 1 nævnte metoder med psykometriske tests, der ikke er validerede i den grønlandske population.

Derfor er det yderst tvivlsomme tvangsbortadoptioner af grønlandske børn, der er foretaget hidtil.

4. VIVEs rapport vedr. ”Anbringelse af børn med grønlandsk baggrund – fra kommunerne”

Som titlen fra VIVE indikerer, er rapporten baseret på udsagn fra kommunerne og hvori Mentor Immanuel har konstateret, at der fremgår adskillelige fejl og mangler.

Eksempelvis fremgår der, at der iværksættes flere forældrekompetenceundersøgelser for at styrke forældrenes retssikkerhed. Det er ikke korrekt, men må bero på analyseinstituttets misforståelse om, at det blev et krav i marts 2020, at forældrekompetenceundersøgelser skulle foretages af autoriserede psykologer, så der sikredes en klageadgang til Psykolognævnet. At det styrker retssikkerheden er dog uvist, idet sagsbehandlingstiden i Psykolognævnet er meget langvarige - ca. et år, hvorfor der næppe er tale om en styrkelse af forældrenes retssikkerhed, idet børn anbringes relativt hurtigt, efter konklusionerne for en evt. forældrekompetenceundersøgelse, foreligger.

Rapporten giver ingen svar på, hvorfor børn med grønlandsk baggrund oftere anbringes, men som en gennemgang af rapporten og rapportens titel afslører ”-fra kommunerne”, er det en videreformidling af kommunernes måde at sagsbehandle på. Rapporten er blevet en beskrivelse af de ”påstande-mod-påstande” der er imellem kommunerne og de grønlandske familier, hvor kommunerne har fået lov til at bortforklare de episoder som forrykker grønlændernes retsstilling.

Dog giver rapporten svære indikationer for, at de danske kommuner har udfordringer med at respektere grønlændernes rettigheder og særrettigheder og hvor VIVEs rapport er helt tavs desangående og dokumenterer, at de respektive deltagende kommuner ikke tager disse i betragtning.

VIVE beskriver kommunernes sagsbehandling, hvor de anvendte metoder i rapporten, har muliggjort, at kommunerne har haft mulighed for at bortforklare de situationer, der krænker og forrykker grønlændernes retssikkerhed, krænker grønlændernes menneskerettigheder og de særrettigheder, der er givet konventioner m.m.

Grønlændere er det eneste anerkendte oprindelige folk i Danmark og skal derfor ret til nyde beskyttelse iht. konventionerne, herunder ILO-konventionen om retten til eget sprog og kultur m.m.

5. Børnenes mulighed for afbrydelse af samvær, idet de er i stand til at vurdere dette. Børnenes ønske om yderligere samvær skal også respekteres.

I loven fremgår i lovteksten at børn selv er i stand til at vurdere, hvorvidt de vil afbryde samvær med de biologiske forældre. Såfremt barnet ønsker mere samvær med de biologiske forældre, må det omvendte derfor også gøre sig gældende. Der burde åbnes op for muligheden for, at de anbragte børn er i stand til at vurdere, hvorvidt de ønsker at se deres biologiske forældre mere.

Mentor Immanuels egne undersøgelser viser, at flertallet af de grønlandske børn gerne vil have mere samvær, at det har det godt under anbringelserne, men at flertallet gerne vil hjem – det skal ses i lyset af ovenstående problemstillinger, som Mentor Immanuel har gjort gældende, hvor ”omsorgssvigt” og alskens formodninger om misbrugsproblemer, anvendelsen af de pyskometriske tests m.m. ofte udgør et anbringelsesgrundlag for de danske myndigheder.

Med ovenstående opfordrer Mentor Immanuel til, at retssikkerheden forbedres generelt i Danmark og specifikt, at at grønlændernes retssikkerhed forbedres og såfremt en anbringelse er uundgåelig, at øvrige særrettigheder, som tilkommer grønlandske børn og familier, iagttages og tages i behørig betragtning.

På baggrund af ovenstående forventer Mentor Immanuel, at der i lovgivningen fremhæves de særlige forhold der gør sig gældende i arbejdet med de grønlandske familier, så grønlandske familiers rettigheder, både som en del af befolkning i Danmark og som et anerkendt oprindeligt folk.

Mødrehjælpen

24. juni 2022

Bemærkninger til udkast til forslag om barnets lov

Mødrehjælpen vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til barnets lov, der udspringer af den politiske aftale "Børnene Først". En aftale som vi i Mødrehjælpen var glade for, fordi den tog udgangspunkt i et forebyggende og familieorienteret perspektiv.

Generelle bemærkninger

Indledningsvist vil Mødrehjælpen bakke op om intentionen om at give barnet flere rettigheder og sikre, at der i højere grad fremadrettet tages udgangspunkt i barnets bedste. Det fremgår bl.a. af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at børn skal ses i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme, samt at lovforslaget skal sikre, at børns retssikkerhed prioriteres, og at børn fremover skal opleve et børnevenligt system, der møder dem med en målrettet og sammenhængende indsats, der afspejler børnenes egne ønsker og behov. Mødrehjælpen bakker naturligvis også op om ønsket med aftalen om at give alle børn ret til at vokse op i en tryg og kærlig familie. Mødrehjælpen er således enig i, at anbragte børn skal hjælpes bedre til at få stabile og gode liv ved at gøre anbringelserne bedre og ved fx at sikre, at der er færre konflikter og sammenbrud i anbringelserne.

Mødrehjælpen er positiv over lovens nye børnesyn, hvor der er et øget fokus på barnets rettigheder. Dog mener Mødrehjælpen ikke, at det nye børnesyn er afspejlet i alle dele af lovforslaget, bl.a. i lovforslagets § 22, hvoraf det fremgår, at en børneudredning skal afdække udfordringer og ressourcer hos barnet eller den unge, familien og netværket. Her mener Mødrehjælpen, at der i højere grad bør sættes fokus på barnets eller den unges omgivelser, frem for at tage udgangspunkt i udfordringer og ressourcer hos barnet eller den unge. Derudover mener Mødrehjælpen, at der er en vis skævhed i rettigheder for barnet, herunder bl.a. fordi barnet får ret til at anmode om at blive anbragt uden for hjemmet, jf. lovforslagets § 48, men ikke får ret til at afbryde en anbringelse.

Mødrehjælpen finder det bekymrende, at barnets lov ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, at familiens trivsel er afgørende for barnets trivsel. I mange tilfælde vil børn og forældres interesser således ligge i forlængelse af hinanden. Vi savner af samme grund, at man i loven tydeliggør familiens rolle og betydning for barnets trivsel. Det gør sig blandt andet gældende i bestemmelserne, der vedrører anbringelser og tvangsadoption, jf. §§ 69-73. Det vidner om en ny retning i dansk sociallovgivning, idet man her ser ud til at bryde med den mangeårige

nordiske tradition for at tænke i 'child and family welfare'. I stedet har loven et øget fokus på 'child protection' som er kendetegnende for socialpolitik i fx USA, hvor man i højere grad har fokus på, hvordan man beskytter barnet.

Afbureaukratisering, økonomi og retssikkerhed
Mødrehjælpen finder det fornuftigt, at intentionerne med Barnets Lov blandt andet er at afbureaukratisere på området og dermed forhåbentlig skabe mere tid sagsbehandlernes arbejde og kontakt med borgerne. Den høje grad af processtyring, der kendetegner serviceloven i dag, bærer præg af en række af de dårlige historier, der har været igennem årene. Derfor er det positivt, at barnets lov nu kan rense ud i proces- og dokumentationskravene.

Mødrehjælpen er dog samtidig bekymret for, hvordan borgernes retssikkerhed vil blive, når man ikke fremadrettet kan støtte sig op af proceskravene i den nuværende servicelov. Dertil kommer, at de styrkede rettigheder, barnet får, forudsætter, at barnet i nogle tilfælde støttes og vejledes i at benytte sig af de rettigheder. Og det stiller øgede krav til barnets omgivelser, ligesom det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at det ikke må blive barnets eller den unges ansvar at løse de udfordringer, der følger af social udsathed eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Afbureaukratiseringen kan dermed risikere at medføre, at der bliver forskel på den behandling, borgerne får. Mødrehjælpen mener, at Social- og Ældreministeriet bør forholde sig aktivt til, hvordan børnene støttes i at udøve deres rettigheder.

Mødrehjælpen mener overordnet, det er positivt, at lovforslagets § 18 introducerer en ny screening af problemstillinger i forbindelse med barnets behov. Screeningen muliggør både, at børn og unge forhåbentlig fremover vil kunne få hurtigere hjælp, samtidig med at sagsbehandlerne får mere tid til bl.a. afdækning, jf. lovforslagets § 19, af forhold som kræver det. Mødrehjælpen er dog bekymret for, at det er for usikkert, hvad der vil ligge til grund for, at en problemstilling falder under hver af de tre kategorier, fx hvis en problemstilling vurderes ikke at kræve yderligere afdækning, og omfanget af problemet dermed ikke opdages. Derudover mener Mødrehjælpen, at der på centrale punkter i barnets lov, herunder bl.a. §§ 18 og 20, fortsat bør indgå tidsfrister for at sikre ensartethed i sagsbehandling og retssikkerhed for borgerne. På baggrund af ovenstående mener Mødrehjælpen, at der er centrale proceskrav i den nuværende servicelov, som bør fastholdes, f.eks. ifbm. børnesamtale, jf. § 5, børneudredning, revurdering af indsats og handleplan, jf. barnets lov § 95, som uddybes nedenfor under specifikke bemærkninger.

Mødrehjælpen finder desuden, at Social- og Ældreministeriet bør gennemgå det foreliggende lovforslag mhp. at vurdere, hvorvidt aldersgrænserne på de respektive rettigheder, der tildeles barnet fastsættes til enten 10 eller 12 år. Det fremstår i det foreliggende lovforslag ikke tydeligt, i hvilke tilfælde aldersgrænsen fastsættes til hhv. 10 eller 12 år.

Specifikke bemærkninger
Børns ret til ambulant behandling uden samtykke
Mødrehjælpen er glade for, at lovforslagets § 41 medfører, at også børn fra 12 år, der f.eks. oplever vold i hjemmet, vil kunne modtage psykologbehandling hos en civilsamfundsorganisation. Mødrehjælpen har længe beskrevet, hvordan børn i dag kommer i klemme og ikke kan modtage psykologbehandling, fordi en forældremyndighedsindehaver ikke

vil give samtykke til behandlingen, eller fordi barnet eller den anden forælder frygter for repressalierne og derfor ikke tør anmode om samtykket. Derfor er det et godt og vigtigt skridt for børns rettigheder, at det ikke længere vil være forældrenes manglende samtykke, som forhindrer børnenes mulighed for at modtage behandling. Mødrehjælpen mener, aldersgrænsen bør være fra 10 år og op, så aldersgrænsen følger barnets initiativret, jf. forældreansvarslovens § 35, hvoraf det følger, at et barn, der er fyldt 10 år, kan anmode Familieretshuset om at indkalde forældrene til et møde om forældremyndigheden, barnets bopæl eller samvær. Derudover mener Mødrehjælpen, at børn under 10 eller 12 år også bør kunne få behandling uden begge forældrenes samtykke. Mødrehjælpen foreslår i den forbindelse, at børn under 10 eller 12 år skal kunne modtage behandling med samtykke fra én forældremyndighedsindehaver og med tilslutning fra en sundhedsfaglig person, herunder fx privatpraktiserende læge eller lignende. Dog mener Mødrehjælpen ikke, det mest afgørende er, at behandlingen udføres af en autoriseret psykolog, ligesom behandlingen også bør kunne finde sted i privat eller offentligt regi. Det afgørende for børnenes behandling for at opleve vold i hjemmet er, at behandlingen udføres af en fagperson med en solid voldsfaglighed.

Adoption og tvangsadoption
Mødrehjælpen er bekymret over, at bestemmelserne vedrørende adoption, jf. lovforslagets §§ 69-73 er for vidtgående. Vi frygter af samme grund, at man med lovforslaget skaber en ny praksis for tvangsadoption. Det fremgår af lovforslagets § 69, at kommunalbestyrelsen skal overveje, om hensynet til kontinuitet og stabilitet i det kommende barns opvækst taler for, at dette barn gennem adoption får en ny familie, når en forælder til et barn eller en ung, der er anbragt eller er blevet bortadopteret på grund af manglende forældreevne, venter endnu et barn. Mødrehjælpen finder, at 'forældreevne' kan være en usikker baggrund at tvangsbortadoptere et nyfødt barn på. Mødrehjælpen mener, at bestemmelserne om adoption skal udformes, så det mindsker risikoen for, at forældrenes frygt for tvangsadoption kan føre til, at der opstår spændinger mellem forældre og myndigheder. Derfor mener Mødrehjælpen også, at afgørelser om tvangsadoption skal indeholde en overvejelse om, hvordan barnets relationer til f.eks. forældre, søskende, bedsteforældre eller andre relevante relationer kan bevares.

En adoption er en meget vidtgående foranstaltning. Mødrehjælpen mener derfor, at indstillingen efter § 70, stk. 2, skal indeholde kommunalbestyrelsens overvejelser om, hvorfor alternative og mindre indgribende foranstaltninger til adoption ikke er fundet tilstrækkelige.

Sidst men ikke mindst vil Mødrehjælpen gerne problematisere, at man med Barnets Lov åbner op for, at børn kan flyttes fra gode plejefamilier, som ikke kan/vil adoptere dem. Det synes i disse tilfælde ikke at være i barnets interesse, at der sker et brud.

Hjælp og støtte til barnets forældre
Mødrehjælpen finder det positivt, at lovforslagets kapitel 7 indeholder bestemmelser om hjælp til barnets forældre. Mødrehjælpen mener, at lovforslagets § 52 om kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med anbringelse også bør omfatte at fastholde og udvikle barnets forhold til søskende, forældre og øvrigt netværk. Mødrehjælpen mener, at lovforslagets § 75 om at tilbyde en støtteperson til forældremyndighedsindehaveren i forbindelse med barnets eller den unges anbringelse uden for hjemmet, bør indeholde en opfordring til, at tilbuddet skal gentages selv i tilfælde, hvor tilbuddet er blevet afvist, idet behovet kan opstå, når anbringelsen er kommet mere på afstand. Derudover mener Mødrehjælpen, at tilbud om hjælp til barnets

forældre efter lovforslagets § 76 bør omfatte bl.a. forældre, hvis børn er blevet bortadopteret. Dertil kommer, at forældrehandleplaner efter lovforslagets §§ 77 og 78 også bør udarbejdes, hvis barnet er blevet bortadopteret, ligesom lovforslagets § 51, stk. 2, også bør ændres således, at indstillinger om anbringelser uden for hjemmet, skal omfatte en forældrehandleplan.

Afslutningsvis finder Mødrehjælpen, at barnets lovs § 132 om underretning er så central for arbejdet med barnets lov i praksis, at bestemmelsen bør rykkes frem til starten af loven.

Spørgsmål til høringssvaret kan stilles til politisk konsulent Clara Albeck Japsen på mail cja@moedrehjaelpen.dk

Med venlig hilsen

Ninna Thomsen
Direktør

Høringssvar til Barnets Lov

Netværket af Ungdomsråd
Blegdamsvej 24A
2200 København N

Høring over udkast til barnets lov
23.06.2022

Emma Nielsen
+45 51 37 16 11
emma@nau.dk
www.nau.dk

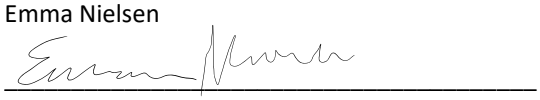
Først og fremmest vil vi gerne takke for muligheden for - via denne høring - at byde ind med bemærkninger til Barnets Lov. Vi i Netværket af Ungdomsråd (herefter NAU) er grundlæggende begejstrede for loven samlet set, særligt grundet at der nedsættes et børne- og ungepanel i Børnerådet. Dog har vi nogle bekymringer.

Vi er bekymrede for, at et børne- og ungepanel ikke er sikret tilstrækkeligt indflydelse eller magt. Vi mener generelt at børn og unge er mere kvalificerede til at komme med inputs og tage beslutninger end der lægges op til fra forvaltnings og politisk hånd. Derfor mener vi, at der skal fastlægges rammer og rettigheder for indflydelse for panelet i Barnets lov.

Vi er også bekymrede for at et børne- og ungepanel vil kunne blive brugt som en sovepude ift. Børne- og ungeinddragelse i national sammenhæng. Panelet skal ikke blot være til for at kunne sætte hak ved inddragelsen. NAU mener deriomod at der oprettes et nationalt ungdomsråd til Folketinget der har ret til at stille forslag samt være en høringspart, for at sikre reel forankret inddragelse af børn og unge.

Vi er glade for at Barnets Lov sikrer flere rettigeder til børn og unge og større mulighed for at blive hørt i egen sag. Vi mener dog at der også bør sikres børn og unges rettigheder til at blive hørt i ders eget samfund. Vi undrer os over, at generel børne- og ungeinddragelse ikke fylder mere i barnets lov, som det ellers er beskrevet i formålet i høringsbrevet: "Formålet med loven er at anerkende børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme." NAU mener at børn og unge bør have deres egen stemme i individuelle såvel som politiske sager. Enormt meget politik, der omhandler børn og unges hverdag besluttes i kommunerne. For at børn og unge sikres en stemme netop der mener vi, at der skal oprettes børne- og ungdomsråd i alle landets kommuner. Det er en holdning vi deler med Børnerådet og det er en opgave som NAU gerne stiller sig til rådighed for at løfte.

Venlig Hilsen
Emma Nielsen

Forperson
Netværket af Ungdomsråd
+45 51 37 16 11
emma@nau.dk

Høringssvar

fra

Plejefamiliernes Landsforening

til forslag Barnets lov (SMIdnr.: 575855)

Børn skal have ret til at være børn.

Med Barnets lov ønsker Socialministeriet at styrke indsatsen for udsatte og de mest sårbare børn.

Ofte kommer udsatte børn fra miljøer, hvor der har manglet forældre med tilstrækkeligt overskud til at skabe en tryg og forudsigelig børnetilværelse. Således har børnene ofte måtte klare sig selv uden den fornødne omsorg allerede i den allertidligste barndom. Uden voksne med overskud og evne til at tage ansvar for barnets trivsel og udvikling, kan et barn ikke udvikle sig harmonisk til en velfungerende og selvstændig voksen med et tilfredsstillende liv.

I Barnets Lov bliver der lagt op til en større inddragelse af sårbare børn i livets store og små beslutninger. Et øget fokus på, at børnene skal høres og inddrages i beslutninger vedrørende deres eget liv, vil med stor sikkerhed føre til en tryggere barndom for udsatte børn og en væsentlig større chance for at lykkedes i sit liv.

PLF mener, at især udsatte og sårbare børn har brug for at lære, hvad det vil sige at være barn, at være omgivet af voksne med overskud til at yde omsorg og til at tager ansvar for barnet udvikling. Vi mener, at det er vigtigt, at alle faglige aktører i barnets liv håndterer barnets medbestemmelse ud fra det, barnet evner, også taget i betragtning, at mange udsatte og sårbare børn ikke kender til egne behov og muligheder.

Alle skal være opmærksomme på, at børn ikke bringes i en situation, hvor de træffer beslutninger, de ikke kan overskue konsekvenserne af, eller pålægges et ikke understøttet ansvar. Eller bringes i situationer, der ikke matcher deres kompetence til at kunne reflektere over konsekvenserne af deres udmeldinger.

Børn skal have lov til at vokse op i en familie, hvor der er klare roller og relationer, og hvor de voksne kan agere, som rolleperson barnet kan spejle sig i i forhold til et godt og meningsfyldt liv. Hvis egen familie ikke er i stand til dette i tilstrækkelig grad, så er det af største nødvendighed, at der findes foranstaltninger såsom en plejefamilie. Plejefamilier er forskellige, men alle er motiveret af at gøre en forskel for et udsat barn. Beslutningen om, at blive plejefamilie betyder for mange familier, at de er på arbejde 24/7 alle dage i året, og at det familieliv man har haft før, skal tilpasses de behov plejebarnet har. Ofte møder plejefamilier en romantisk forestilling om, at “det er jo også bare så hyggeligt at have børn i huset”, og det er det også, og når det er, skyldes det et fagligt funderet og dygtigt og vedholdende omsorgsarbejde. Det skyldes at plejebørn ofte kommer til plejefamilien med komplekse problemstillinger, der giver sig udslag i ureguleret adfærd og uhensigtsmæssige mønstre inden for alt fra følelsesregulering, alarmberedskab, tilknytningsvanskeligheder og manglende overskud til indlæring og i disse tider et skadeligt overforbrug af skærm som forstyrrer selvopfattelse og brug af sanseapparat.

På den baggrund ser PLF sig nødsaget til at appellere for at plejefamilier i samarbejdet med kommune og tilsynene mødes med respekt og forståelse for de usædvanlige arbejdsvilkår.

Desværre har vi i fagforeningen flere oplevelser af, at store og for barnet helt afgørende afgørelser træffes af én person på et alt for spinkelt grundlag, og det indskrænker barnets og plejefamiliens mulighed for at arbejde kontinuerligt og trygt, vidende at anbringende myndighed altid handler fagligt velfunderet og meningsfyldt på vegne af barnets trivsel og udvikling.

Derfor har vi store forventninger til Barnets Lov, det skal dog bemærkes, at kommunerne ikke altid samvittighedsfuldt overholder lovgivningen fx så er der eksempler på at børnesamtaler ikke overholdes og i nogle tilfælde, er det er ikke bare en eller to samtaler, der er smuttet, men der kan være tale om op til tre år, hvor rådgiver ikke har talt med barnet. Nogle gange udarbejdes handleplaner ikke, selv når der rykkes for det. Samværsplaner ses udarbejdet uden at høre plejefamilien. Indsatser bliver ikke afsluttet, eller der bliver ikke sat gang i, som det er aftalt. Det er vigtigt, at kommunerne får respekt for lovgivningen, ellers er det vanskeligt at have reelle forventninger til den nye lov.

Anbragte børn skal kunne føle sig sikre og opleve, at der et godt samarbejde mellem alle aktører i plejebarnets liv. Plejebarnet skal således, så vidt det er muligt, skærmes fra at frygte skift i bopæl og omsorgspersoner.

Plejebarnets kontakt med sin biologisk familie bliver fastlagt i samværsafgørelsen. Sagsbehandler fastlægger længden, hyppigheden og måden, hvorpå samvær med den biologiske skal afholdes og andet kontakt (facetime).

I den forbindelse virker det nærmest kontraproduktivt, at plejefamilier uden at have mulighed for en afskærmning af barnet oplever, at plejebarnet i tide og utide (nat og dag) kan kontaktes af biologiske forældre på de sociale medier.

Sociale medier og skærmbrug

PLF efterlyser således, at der i Barnets Lov indarbejdes lovgivning, der gøre det muligt for anbringende myndighed at sætte rammer for kontakt med den biologiske familie på de sociale medier, hvis kontakten er grænseoverskridende og modarbejder plejebarnets udvikling i plejefamilien, og når plejebarnet viser tegn på stress og mistrivsel.

PLF erfarer fra myndighedssagsbehandlere, at en ustoppelig søgen efter kontakt fra biologiske forældre på sociale medier kan føre til sammenbrud i anbringelsen.

Ud over dette efterlyser PLF mulighed for, at omsorgspersonerne kan opsætte rammer for plejebarnets brug af bruge mobil, computer og spillekonsol, hvis det går over barnets trivsel, udvikling og skolegang.

Plejefamilier har for nuværende ikke mulighed for at opsætte begrænsninger på den anbragtes telefon/PC, idet socialtilsynet definerer barnets behov for at have adgang til mobil og computer som en menneskerettighed.

Ofte må plejefamilier se til, hvordan plejebarnets (gælder især børn over 10 år) gode udvikling går i stå på grund af barnet udvikler en afhængighed af deres mobiler, computer, spillekonsoller eller anden skærmaktivitet.

Overgang til voksenlivet – den bedste start

PLF oplever, at mange plejebørn har svært ved at få et efterværn i plejefamilien. Kommunerne vælger ofte efterværn fra af økonomiske årsager og kritiserer så plejefamilier for at plejebørn har vanskeligere, end andre børn ved at få en ungdomsuddannelse, og nogle kommuner vil hellere have, at de unge bor i nogle unge-fællesskaber. Andre kommune forsøger sig med et tidsbegrænsede efterværn trods manglende lovhjemmel til dette.

Plejebarnet er som 18 årige ofte ikke klar til at stå på egen ben og finde rundt i voksensystemet med jobcenter osv. PLF opfordrer til at efterværn som indsats afvikles, og at plejebørn har mulighed for at være i plejefamilien til de, med en målrettet indsats er klar til at stå på egen ben. Det skal i den forbindelse bemærkes at gennemsnitsalderen for, hvornår en ung fra almenområdet flytter hjemmefra ligge på 22 år.

Det ville være et stort fremskridt, hvis anbringelser for eksempel er videreført til det 23. år, medmindre den unge giver udtryk for at kunne og ville stå på egne ben tidligere.

§32

- *6) Familieanbringelse i form af et døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie, på et børne- og ungehjem, jf. § 43, eller i et botilbud, jf. § 107 i lov om social service.*

- *7) Støtteophold i en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie eller i en netværksplejefamilie, i et børne- og ungehjem, jf. § 43.*

PLF mener:

Familieanbringelse, som forbyggende indsats eller støttende indsats i forebyggelse mod ungdomskriminalitet kræver at:

- det som udgangspunkt altid vurderes om anbringelse i plejefamilie er den rette indsats til en ung på kanten af kriminalitet

- at plejefamilien skal have særlige kompetencer og have en godkendelse som specialiseret eller forstærket plejefamilie

- der er et tæt og respektfuldt samarbejde med anbringende myndighed, idet opgaven er krævende i en grad, der ikke almindeligvis kan forventes løftet i en plejefamilie

- plejefamilien får vejledning i, hvordan den skal arbejde med forebyggelse af ungdomskriminalitet, i den enkelte konkrete sag.

- efter det gode match er fundet, hurtigt vurderes om plejefamilien har de rette kompetencer i den konkrete sag, og at plejefamilien får den rette supervision/støtte af anbringende myndighed.

§ 44.

Formålet med indsatsen på anbringelsessteder efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 og 6, er at varetage omsorg og sikre trivsel og udvikling for de anbragte børn og unge. Anbringelsessteder efter § 43, stk. 1, nr. 1-4 og 6, skal så vidt muligt arbejde målrettet med at understøtte uddannelse, beskæftigelse og forebyggelse af kriminalitet for de anbragte børn og unge.

PLF mener:

En plejefamilie, som varetager en opgave med forebyggelse af kriminalitet skal have en godkendelse som forstærket eller specialiseret plejefamilie særlig særlige viden og erfaring inden for området, samt have lovsikret ret til fagspecifik supervision

§ 55.

Ved anbringelse af et barn eller en ung i en plejefamilie skal kommunalbestyrelsen vælge den plejefamilietype efter §§ 57 og 58 og den konkrete plejefamilie, der imødekommer barnets eller den unges behov for støtte, herunder eventuelle behov som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne hos barnet eller den unge.

PLF Kommentar:

Børn og unge, som i dag bliver anbragt i plejefamilie, kommer som oftest med komplekse problemstillinger og fra et belastet miljø. Mange anbragte børn i dag er præget af flere belastninger herunder ekstremt omsorgsvigt, forskellige former for overgreb, vold både fysisk og psykisk, indespærring, isolering, fejl- og/eller underernæring.

Gennemsnitsalderen for 1. anbringelse er i dag 11 år, og et barn eller en ung, der har levet mange år i et dysfunktionelt miljø er stærk traumatiseret og lider store konsekvenser af det svigt de har oplevet. Ofte har disse børn en hæmning af deres funktioner, både emotionel, social og kognitiv og er som følge heraf behandlingskrævende (i forskellige grader).

De anbragte børn og unge lider meget ofte af PTSD, bliver diagnosticeret med tunge tilknytningsforstyrrelser, har ofte flere diagnoser og et indre alarmsystem der mobiliseres i et splitsekund.

VIVE rapport fra sep 2021 "rekruttering og fastholdelse af plejefamilier."

" Børn i familieplejes behov er blevet mere komplekse end tidligere, og det kræver i stigende grad særlige kompetencer at være plejefamilie".

I modsætning hertil viser opgørelser fra de forskellige Socialtilsyn at:

- over halvdelen af de godkendte plejefamilier er godkendt i almenområde - det vil sige til plejebørn, som har en lav belastningsgrad

- omkring 30% af de godkendte plejefamilier er forstærket - det vil sige er godkendt til plejebørn med høj belastningsgrad, og som er behandlingskrævende

- 2-6% af plejefamilierne er specialiseret - og således godkendt til plejebørn med meget høj belastningsgrad, og som er stærk behandlingskrævende.

PLF mener: På baggrund af de nyeste undersøgelser og den viden, vi har, vedr. anbringelsessager, at der er et voksende behov for plejefamilier med kompetencer, som ligger uden for almen området, det vil sige i specialiserede eller forstærkede plejefamilier. Man skal derfor have et stort fokus på at sikre sig, at der er overensstemmelse mellem plejefamiliernes kompetencer og godkendelse og plejebarnets udfordringer.

For at sikre det rette match mellem plejefamilien og barnet/den unge skal det være muligt for plejefamilien at have fuld indsigt i de relevante dokumenter, som indeholder vigtige information om barnet og dets biologiske ophav.

PLF mener tillige at plejefamiliernes grunduddannelse skal være målrettet de forskelige godkendelsestyper, og der skal gives klar information og viden om, hvad der kendetegner arbejdet som plejefamilien i de forskellige godkendelsestyper.

§ 56. Når der er truffet afgørelse om at anbringe et barn eller en ung i en plejefamilie, jf. § 43, stk. 1, nr. 1-4, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, og sikre, at plejefamilien modtager den fornødne supervision, rådgivning og vejledning i overensstemmelse med opgavens omfang.

PLF mener, at det er mangler en definition af, hvad der menes med intensiv støtte det 1. år. Kommuner håndterer for nuværende anbefalingen meget forskelligt.

PLF oplever, at mange, især nye plejefamilier, ikke får den faglige støtte og supervision i opstartsperioden. Plejefamilier, som henvender sig til PLF føler, at de står alene med opgaven, at opgaven har en tungere karakter end beskrevet, og at der mangler kvalificeret faglig støtte.

Plejefamilierne oplever, at målrettet supervision giver dem bedre hjælp og støtte i hverdagen end fx generelle en dags kurser.

Stk. 3. Støtten til plejefamilien efter stk. 1, skal ydes af en anden person end den, der aftaler honorering og andre vilkår med plejefamilien.
Stk. 4. Social- og ældreministeren kan fastsætte nærmere regler om supervision, rådgivning, vejledning og efteruddannelse af almene plejefamilier, forstærkede plejefamilier, specialiserede plejefamilier og netværksplejefamilier, om omfanget af den intensive støtte i begyndelsen af en anbringelse, plejefamiliernes pligt til at modtage den intensive støtte og om gennemførelse af kursus.

PLF mener, at der er behov for at kommunerne mere ensartet håndterer, hvad der menes med intensiv støtte, og hvordan plejefamilien bedst muligt understøttes i deres arbejde med det anbragte barn eller ung gennem intern/eksterne supervision.

PLF mener, at sammenbrud i anbringelsen i langt højere grad end idag kan undgås ved at plejefamilien modtager den rette faglige støtte.

PLF mener, at Mentorordninger og netværksgrupper skal kunne understøtte plejefamilier ved at have del i et kollegialt netværk, men at faglige støtte skal tilbydes af kvalificeret og specialiseret supervision.

§ 58.
En netværksplejefamilie skal være godkendt som konkret egnet i forhold til et bestemt barn eller en bestemt ung af kommunalbestyrelsen i den kommune, der træffer afgørelse om at anbringe barnet eller den unge.

PLF mener, at netværksplejefamilier skal følge et grundkursus, som matcher de særlige udfordringer, der ligger i at være netværksplejefamilie.

PLF mener, at anbringende myndighed skal sikre, at anbringelsen af et barn eller en ung i netværkspleje er det rette match for at sikre den rette støtte og hjælp til det anbragte barn.

PLF opfordrer til, at målrettet supervision for netværksplejefamilier skal være obligatorisk og sikre intensiv støtte af uddannet supervisor.

PLF mener, at der er et stort behov for at kommunerne bliver bedre til at understøtte netværksplejefamiliernes arbejde.

§ 74. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde faglig støtte til plejefamilier, som ønsker at adoptere et barn eller en ung, som er anbragt i familien. Den faglige støtte skal målrettes situationen før adoptionen. Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde den fornødne faglige støtte til familier, der har adopteret et barn eller en ung, der tidligere har været anbragt i pleje i familien.

PLF mener, at der mangler en konkretisering af, dels hvad der forstås ved "fornødne faglige støtte" til familier som vælger at adoptere et plejebarn og dels af om der er mulighed for støtte barndommen ud.

§ 98.
Kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted efter § 97, stk. 2, kræver samtykke fra forældremyndighedsindehaveren og barnet eller den unge, der er fyldt 10 år, jf. dog stk. 4.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra det aktuelle anbringelsessted til belysning af sagen, inden der træffes afgørelse om ændret anbringelsessted.

Stk. 3. Barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år

PLF mener, at der bør foreligge en mere ensrettet proces vedr. håndtering af en afgørelse om ændring af anbringelsesstedet.

PLF mener, at plejefamilien skal høres inden afgørelsen om ændring af anbringelsessted bliver truffet. Plejefamilien bør altid og i alle kommuner have indsigt i de forhold, der danner grundlag for at kommunalstyrelsen træffer afgørelse om ændring af anbringelses sted.

PLF mener, at det skal gøres obligatorisk at plejefamilien orienteres af anbringende myndighed om, at den har mulighed for at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af Kommunalstyrelsens afgørelse.

§ 99. Indsatser efter §§ 32, 46 og 47 skal ophøre, når formålet er nået, når de ikke længere opfylder deres formål, eller når den unge fylder 18 år, jf. dog §§ 114, 115 og 120.

PLF mener, at indsatser/anbringelser ikke burde afgrænses af biologisk alder, men om den unge er klar til at stå på egne ben. Dette fordi anbragte børns emotionelle, kognitive og relationelle udviklingsniveau kan være meget afvigende i forhold til det forventede af biologisk alder.

Gennemsnitsalder i DK for, hvornår unge flytter hjemmefra i almindelige familier ligger på 22 år, derfor giver det ingen mening, at kræve af unge sårbare mennesker skal stå på egne ben med 18 år som magisk grænse.

I kommunerne kan der være usikkerhed om, hvem der kan vurderes som berettiget til efterværn, dette er meget belastende for både plejebarnet og plejefamilien. Desuden kan der være en umiddelbar økonomisk gevinst for bopælskommune i ikke at tildele efterværn.

PLF mener derfor, at efterværn burde afskaffes, og at en anbringelse i stedet bør vare så længe som en fokuseret indsats kræver for at muliggøre, at den unge kan stå på egne ben.

§ 100. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om hjemgivelse og om hjemgivelsesperiodens længde, jf. stk. 3, forud for hjemgivelse af et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet efter §§ 46 eller 47. I særlige tilfælde kan kommunalbestyrelsen beslutte, at der ikke skal være en hjemgivelsesperiode. I vurderingen af, om et barn eller en ung skal hjemgives, skal indgå, om hjemgivelsen vil være til barnets eller den unges bedste.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal indhente en udtalelse fra det aktuelle anbringelsessted til belysning af sagen, inden der træffes afgørelse om hjemgivelse.

PLF mener, at kommunerne bør pålægges en mere ensrettet håndtering af selve processen omkring en hjemgivelse.

PLF mener, at der bør være ensrettede faktorer og vilkår i barnets biologiske hjem, der gøre sig gældende for at en hjemgivelse sættes i værk.

PLF mener, at plejefamilien skal høres og tages med på råd i alle perioder af processen for at tage hensyn til det tempo og de behov plejebarnet har i processen.

§ 101.

Barnets plejefamilie, støtteperson eller venskabsfamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 100, stk. 1, om hjemgivelse af et barn under 10 år.

PLF mener; at plejefamilier burde have indsigelsesret eller klageret i forholdt til kommunalbestyrelsens afgørelse om hjemgivelse.

Ankestyrelsens vurdering af afgørelsen om hjemgivelse bør have under forudsætning af, at der er klar kritik af forløbet, have opsættende virkning for afgørelsen.

PLF mener, at der mangler en vejledning for plejefamilier, som stadigvæk skal støtte plejebarnet i udvikling og trivsel. Plejefamilier skal anerkendes som vigtige medspiller og tages til råd, det er oftes plejefamilierne, der på pågældende tidspunkt kender barnet, der skal hjemgives, bedst.

PLF mener, at plejefamilier skal opklares om, hvilken bistand og hjælp i systemet de kan få i forholdt til afgørelsen og processen omkring håndtering af hjemgivelsen, og hvad de kan gøre for at klage mod hjemgivelsesafgørelse.

§ 120. For unge med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der umiddelbart inden det fyldte 18. år er anbragt uden for hjemmet efter reglerne i kapitel 5 eller efter § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet i en plejefamilie efter § 43, stk. 1, nr. 1-4, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om, at døgnophold, jf. §§ 46-47, opretholdes.

Stk. 2. Såfremt den unges plejefamilie ikke længere vurderes egnet som plejefamilie for den unge, kan kommunalbestyrelsen tilbyde den unge anbringelse i en anden plejefamilie, som den unge har en nær relation til og er tryg ved.

PLF mener, at det klart skal defineres, hvad der menes med betydelig varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

PLF mener, at den emotionelle og sociale funktionsevne, vægtes ligeværdigt med en mere traditionel forståelse af nedsat funktionsevne og handicap. Dette begrundet i at plejebørn kan have lidt så omfattende skader gennem deres liv i deres oprindelige opvækstmiljø, at deres emotionelle, sociale og kognitive funktionsevne matcher et udviklingsniveau, som ligger lang under deres faktiske alder og derfor udgør et reelt handicap.

PLF mener, at disse børn også skal omfattes af § 120.

side 70

Dette lovforslag udmønter sammen med det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love (Ændringer som følge af barnets lov, initiativret for adopterede børn, adoption uden samtykke fra fødslen, samvær med børn på kvindekrisecentre m.v. og fast-track for godkendelse af plejefamilier m.v.)

PLF mener, at tilsynet med et fast-track for godkendelse af plejefamilier, kan imødekomme det behov, der kan opstå for at rekruttere en plejefamilie.

PLF mener, at det er stadig vigtigt at sikre, at den plejefamilie der er fast-track godkendt har den fornødne viden og kompetencer til at matche de udfordringer som barnets har med sig på baggrund af sine belastningsfaktorer. Fast-track må ikke ske på bekostning af kvaliteten i uddannelse og godkendelse i fast-track bør ikke kunne lede til godkendelse som forstærket eller specialiseret plejefamilie.

side 113

Den foreslåede ordning vil medføre en præcisering af de muligheder, kommunerne har i dag efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 5, for at iværksætte fleksible, støttende og aflastende ophold for barnet eller den unge i en plejefamilie eller på en institution, mens barnet eller den unge fortsat bor hjemme hos forældrene. Det vil skulle sikre, at udsatte børn og unge vil kunne blive boende hjemme hos familien, men samtidig få den nødvendige støtte eller det nødvendige pusterum, når sådan en fleksibel model er bedst for barnet eller den unge.

PLF mener, at det er vigtigt, at der er præciseres, hvordan plejefamilier skal agere i ordninger, der sættes i værk som forbyggende indsats, mens barnet bor hjem i den biologiske familie og hvor det tydeligt beskrives, hvordan plejefamilien skal agere og samarbejde om de fleksible løsninger.

PLF anbefaler, at fleksible løsninger skal tage hensyn til barnets behov for kontinuitet og stabilitet og plejefamiliens indsats skal fastlægges over en længere periode. Der skal være ro på, sårbare børn har brug for genkendelighed, rutiner og faste rammer for at kunne trives og udvikle sig.

side 114

Et støtteophold vil ikke være en anbringelse, selvom det vil skulle foregå i et godkendt anbringelsessted. Et støtteophold vil derfor heller ikke kunne erstatte en anbringelse uden for hjemmet, hvis det er en anbringelse, barnet eller den unge har behov for. Støtteophold vil dog også kunne gives som en supplerende indsats under en anbringelse i en plejefamilie eller på en døgninstitution eller et opholdssted.

PLF mener, at et støtteophold er et alternativ til aflastning. Her er der fokus på, hvad barnet har behov for, men det er meget ønskeligt at støtteophold også bliver muligt, når plejefamilien har brug for en pause (døgnplejefamilie arbejdsvilkår er: 24/7 alle dag om året, også i ferier, helligdage osv.)

side 116

Endelig foreslås det, at kapitlet skal have sidste afsnit, der vedrører ophold i privat familiepleje m.v. Afsnittet vil videreføre de nuværende regler i servicelovens § 78 om privat døgnophold m.v. Privat familie pleje skal ikke forveksles med en anbringelse i f.eks. en plejefamilie, da der er tale om et ophold for barnet eller den unge, som baserer sig på en aftale mellem forældremyndighedsindehaver og den pågældende familie, som har eller den unge i pleje f.eks. midlertidigt i forbindelse med forældres udlandsophold, sygdom m.v., og hvor barnet eller den unge ikke har behov for særlig støtte. Reglerne herom foreslås derfor holdt adskilt fra reglerne om anbringelse efter det foreslåede kapitel 5.

PLF mener, at det skal sikres, at ophold i familiepleje gavner barnets trivsel og udvikling.

side 120

Når kommunen vælger et anbringelsessted, skal der udarbejdes en aftale med stedet, der nærmere definerer, hvad kommunen kan forvente, at anbringelsesstedet leverer inden for den økonomiske ramme, som der opnås enighed om. I forbindelse med kommunens aftale med anbringelsesstedet, skal det defineres nærmere i aftalen, hvad der er indeholdt i anbringelsen. Udgangspunktet for denne fastsættelse er servicelovens § 55, der definerer, hvad et døgnophold for børn, unge og vordende forældre omfatter. Bestemmelsen beskriver de driftsmæssige forhold m.v. på anbringelsesstederne, herunder de ydelser som børn, unge eller vordende forældre modtager under et døgnophold samt vederlag til plejefamilier og beløb til kost og logi ved et barns eller den unges ophold på et anbringelsessted. De samme regler gælder for et aflastningsophold, som ydes under et døgnophold. Efter bestemmelsen godtgør kommunalbestyrelsen udgifter til kost og logi i forbindelse med formidlet døgnophold for børn og unge, når opholdet ikke er omfattet af takstfinansiering, jf. § 174, stk. 1.

PLF mener, at der skal gives ensrettede beløb til plejefamilier for ferieafregning for plejebørn, konfirmation, støtte til udlandsferier, kolonier osv, selvfølgelig justeret i forhold til geografiske udgiftsforskelle.

PLF mener, at håndtering af aflønning af plejefamilier mangler ensartethed. Aflønning af opgaver med plejebørn, som stort set har samme belastningsgrad og behandlingsbehov kan variere op til 4 vederlag. Dette giver meget ulige vilkår for rige og fattige kommuners rekrutteringsvilkår.

PLF oplever, at Kommuner forsøger at matche plejefamilier til opgaver, der retteligt burde aflønnes højere, end de kan tilbyde og begrunder matchet med kommunens dårlige økonomi.

PLF har udarbejdet et forslag vederlagsmodel, som vi tager med, når vi 1. sep. mødes i arbejdsgruppen vedrørende plejefamiliereform.

side 123

Det følger af servicelovens § 66 c, at når der er truffet afgørelse om at anbringe et barn eller en ung i en almen plejefamilie, en forstærket plejefamilie, en specialiseret plejefamilie eller en netværksplejefamilie, skal kommunalbestyrelsen sørge for, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den fornødne efteruddannelse, og sikre, at plejefamilien modtager den fornødne supervision, rådgivning og vejledning i overensstemmelse med plejeopgavens omfang. Støtten til plejefamilien skal ydes af en anden person end den, der aftaler honorering og andre vilkår med plejefamilien. Social- og indenrigsministeren har mulighed for at fastsætte nærmere regler om supervision, rådgivning, vejledning og efteruddannelse af plejefamilier.

PLF oplever, at kommuner i ringe grad opfylder deres forpligtigelse til at understøtte plejefamilier i opstarten af anbringelsen og under anbringelsens forløb. Dette øger risikoen for sammenbrud markant.

Plejefamilier oplever, at blive afvist i deres ønske om specialiseret supervision, selv når det er tydeligt, at plejebarnet har komplekse udfordringer. Det opleves paradoksalt, at plejefamilier til stadighed opfordres til at dygtiggøre sig, men afvises af kommunerne, når de efterspørger specialiseret supervision.

PLF anbefaler, at alle plejefamilier, der ønsker specialiseret supervision får adgang til den i den grad, der er behov, for får at kunne understøtte plejebarnets udvikling bedst muligt.

side 125
Målgruppen er bred, og rummer børn og unge med meget forskellige behov. Anbringelsessteder bør derfor forsat dække over en række indbyrdes forskellige anbringelsesmuligheder, fra almene plejefamilier til pladser på efterskoler eller i specialiserede døgntilbud m.v.

PLF henviser til at over 70% af alle anbragte børn og unge er anbragte i plejefamilier. Derfor er det vigtigt at indføre ordnede forhold for plejefamilier som vedrører honorering, adgang til uddannelse og supervision, pensionsordninger osv.

side 127
Det er afgørende, at plejefamilier modtager uddannelse og supervision, så det sikres, at de kan levere den nødvendige støtte til et anbragt barn eller en ung, mens denne har ophold hos plejefamilien. Derfor bør de nuværende regler om efteruddannelse og supervision m.v. videreføres i barnets lov, så kommunalbestyrelsen med ansvar for barnet eller den unge kan sørge for, at plejefamilien under anbringelsen løbende gennemfører den nødvendige efteruddannelse. Ligeledes er det afgørende, at netværksplejefamilier modtager faglig støtte, så netværksplejefamilien kan levere den nødvendige støtte til et anbragt bar eller en ung. Derfor bør de nuværende regler om faglig støtte til netværksplejefamilier ligeledes videreføres i barnets lov.

PLF mener, at ministeriet bør understøtte PUP-uddannelsen økonomisk. PUP er en længerevarende grunduddannelse for plejefamilier, og som vi mener, at alle plejefamilier i landet burde have adgang til. Dette for at garantere, at der dygtige undervisere, og at der er mulighed for en mere ensrettet grunduddannelse i faget "plejefamilie".

Side 131

Det foreslås at videreføre servicelovens bestemmelser om plejefamilier i §§ 55-58. Med forslaget udvides samtidig mulighederne for at blive netværksplejefamilie, så barnet eller den unge kan blive anbragt i netværkspleje hos f.eks. sin støttepædagog eller andre, som barnet eller den unge har en tæt personlig eller familiemæssig tilknytning til. Det bliver desuden muligt at frasige sig økonomisk kompensation, hvis man som netværksplejefamilie ikke ønsker eller synes, de har behov for det. Det er en forudsætning for enhver netværksanbringelse, at kommunen vurderer, at det givne anbringelsessted har de nødvendige kompetencer til at varetage omsorgen for barnet.

PLF mener, at det er nødvendigt, at alle, der skal tage sig af et plejebarn, skal godkendes, at det ikke bør pålægges den enkelte sagsbehandler at vurdere, hvorvidt fx barnets træner er egnet som netværksplejetilbud.

PLF mener, at netværkspleje skal have mulighed for at blive aflønnet som plejefamilie, med vederlagshonorar som matcher belastningsgraden af opgaven.

side 139

Det er Social- og Ældreministeriets opfattelse, at muligheden i gældende ret efter § 62 i serviceloven for at videreføre en anbringelse, hvis det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges udvikling, at tilknytningen og kontinuiteten kan bevares, er relevant at videreføre. Ministeriet
Finder imidlertid, at er behov for yderligere tiltag for at sikre, at kommunerne gør brug for mulighederne for at give barnet eller den unge en anbringelse af mere permanent karakter, hvis barnets eller den unges tilknytning til f.eks. barnets plejefamilie er tilstrækkelig stærk

PLF oplever, at plejefamilier ser et stort behov for at kunne skåne plejebarnet for gentagende forældrekompetenceundersøgelser (og dermed for usikkerhed om egen fremtidige bosted med risiko for retraumatisering), når barnet giver udtryk for, at den vil bo i plejefamilien. Det skal bemærkes, at FKU´er altid er en stor belastning for barnet, hvor både håb og frygt og loyalitetskonflikter kan komme i spil. Derfor håber PLF, at det videreførte anbringelser vil skabe ro i plejebarnets liv, og hvor barnet kan se sig i plejefamilien barndommen ud.

PLF mener, at det skal præciseres, at en videreført anbringelse ikke betyder lønforhandlinger og nedgang i vederlag/honorar.

side 142

§ 9, stk. 4, i adoptionsloven giver en plejefamilie mulighed for at adoptere deres plejebarn uden samtykke fra barnets forældre, når betingelserne for anbringelse af barnet uden for hjemmet i § 58, stk. 1, i serviceloven er opfyldt. Efter bestemmelsen er adoption endvidere betinget af, at barnets tilknytning til plejefamilien har antaget en sådan karakter, at det vil være skadeligt for barnet at bryde denne tilknytning.

PLF mener, at plejefamilier ikke skal indtænkes som mulige adoptanter til plejebarnet. Det at arbejde som en plejefamilie er et fag, ligesom andet arbejde og derfor skal, plejefamilier der på basis af stor faglighed og hårdt arbejde har skabt en stærk og tryg tilknytning mellem plejefamilie og barn, ikke presses til at blive adoptanter til barnet.

PLF finder fremgangsmåden uetisk og fagligt uforsvarlig. Man presser heller ikke en sygeplejerske at hjemtage en plejehjemsbeboer, en pædagog at passe et udsat barn i fritiden, eller en læge selv at betale for en patients behandling. Dilemmaerne er uoverskueligt store og kan skabe en ubevidst uvilje imod at skabe stærke tilknytninger (af frygt for at miste), hvorved vi kommer tilbage til en tid, hvor plejefamilier i modstrid med moderne børnepsykologi blev vejledt til at opføre sig "professionelt" og emotionelt distanceret i forhold til plejebørnene.

For at nævne et enkelt yderligere dilemma kan plejefamilien have flere plejebørn med en tæt relation til plejefamilien og plejefamilier har måske selv biologiske børn, som så skal dele arv med adoptivbørn. Kan man i det tilfælde adoptere kun et barn, skal det afhænge at længden af anbringelsen, skal det afhænge af den unges kompetencer til at forvalte ressourcer.

PLF oplever at kommuner med økonomisk incitament afprøver, hvor langt de kan gå i at presse plejefamilier på deres tilknytning til barnet ved at præsentere plejefamilien for valget mellem at miste tilknytningen til barnet eller at vælge adoption.

side 158

Ministeriet finder, at kommunen i den forbindelse også fremadrettet skal træffe afgørelse om ændring af anbringelsessted, hvis det vurderes at være til barnets eller den unges bedste. Det kan f.eks. være relevant, hvis barnet eller den unge er anbragt i en plejefamilie og udvikler et behov for specialiseret behandling, der kræver, at barnet eller den unge anbringes på en døgninstitution, der kan tilbyde den rette indsats. Det kan også være relevant, hvis der f.eks. sker ændringer i pasnings- og plejebehovet for et barn, som er anbragt på grund af varig og betydeligt nedsat funktionsevne.

PLF mener, at det er vigtigt, at et adopteret plejebarn forbliver tilknyttet anbringende myndighed for at sikre den rette faglige støtte til adoptivfamiliens og den rette støtte og hjælp til adoptivbarn.

PLF mener, at det har større betydning for adoptanternes psykiske arbejdsmiljø at vide, at der er hjælp og opbakning at hente, hvis barnets udfordringer i dagligdagen kommer til udtryk i en grad, der gøre det nødvendigt at handle fagligt på en måde, der er ud over det, der forventes i en almindelig familie.

side 227

For børn under 10 år vil plejefamilien, venskabsfamilien eller en støtteperson med lovforslagets § 101 få mulighed for på barnets vegne at anmode Ankestyrelsen om vurdering af en afgørelse om hjemgivelse eller skift i anbringelsessted.

PLF mener, at denne paragraf vil kunne skabe ro i plejefamilien og aflaste plejefamilie og barn i en vanskelig proces.

PLF mener, at der bør arbejdes på en ensrettet procedure, som vedrører hjemgivelse i hele landet og at plejefamilien altid automatisk bliver oplyst om deres muligheder af sagsbehandleren. (desværre sker det ikke sådan i dag)

side 440

Ved valg af anbringelsessted i sager om adoption bør kommunen overveje at kontakte Adoptionsnævnet for at forhøre sig, om der er godkendte adoptanter, som ønsker at være plejefamilie med henblik på adoption

PLF mener, at dette vil understøtte, at plejefamilier ikke automatisk er mulige adoptanter og at mulige adoptanter kommer tidlige ind i barnets liv og dermed vil der kunne forebygges skift i omsorgspersonerne og at plejefamilierammen kan sikre en god indføring i familien.

side 596

Formålet med forslaget er at styrke hensynet til barnets behov for kontinuitet i opvæksten i og med, at der sikres flere øjne på sagen og en uvildig vurdering i de tilfælde, hvor barnet endnu ikke har en alder, så barnet selvstændigt kan udøve partsbeføjelser. Forslaget skal desuden sikre, at anbragte børn ikke bliver flyttet af årsager, som ikke er barnets bedste, f.eks. udelukkende på grund af økonomiske hensyn, ligesom det vil kunne være relevant i sager, hvor f.eks. plejefamilier oplever, at deres plejebarn flyttes som følge af samarbejdsproblemer med kommunen.

PLF mener, at arbejdsvilkår for plejefamilier er utilstrækkeligt reguleret og i høj grad underlagt den enkelte kommune og den enkelte sagsbehandleres evne og vilje til et respektfuldt samarbejde.

Plejefamilier har kun få rettigheder, ingen overenskomst og er stærk afhængige af kommunernes økonomisk dagsorden og ofte skiftende myndighedsbehandlere.

PLF mener, at plejefamilier skal kunne arbejde under forhold,

der beskytter dem imod usaglig behandling og som samtidig beskytter barnet i anbringelsen i en given plejefamilie.

Til Social- og Ældreministeriet.

Politiforbundet har ingen bemærkninger til høringen.

Politiforbundets jr.nr. 2022-00618.

Med venlig hilsen

Jan Hempel
Forbundssekretær

POLITI FORBUNDET
Indsigt · Udsyn · Fremsyn

Gammel Kongevej 60, 11. sal
DK-1850 Frederiksberg

Tlf. +45 3345 5965
E-mail mail@politiforbundet.dk

Politiforbundet passer på dine data. Læs mere om vores behandling af dine oplysninger her https://www.politiforbundet.dk/om-politiforbundet/politiforbundets-databeskyttelsespolitik

Denne e-mail fra Politiforbundet kan indeholde fortroligt materiale. E-mailen er kun beregnet for ovennævnte modtager(e). Hvis du har modtaget e-mailen ved en fejl, beder vi dig venligst kontakte afsenderen og i øvrigt slette e-mailen, inkl. eventuelle kopier og vedhæftede dokumenter.
På forhånd tak

Henvendelser kan rettes skriftligt til Politiforbundet. Der kan sendes sikkert til mail@politiforbundet.dk. Det forudsætter dog, at du selv har adgang til at sende fra sikkermail.

Fra: Charlotte Aastrup Poole <cap@sm.dk>
Sendt: 25. maj 2022 18:03
Til: 3f@3f.dk; law@law.aau.dk; jura@au.dk; foreningen@adoption.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; info@adoptionspolitik.org; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; kontakt@barnetstarv.nu; Viggo Spangsberg - Baglandet København <viggo@baglandet.org>; Pernille Lindegren <pernille@baglandet.org>; Svend@baglandet.org; Henrik@baglandet.org; irene@sonnes.eu; bupl@bupl.dk; bkf@bkchefer.dk; bf@boernesagen.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; dlf@dlf.org; Børns Vilkår <bv@bornsvilkar.dk>; kontaktdanner@danner.dk; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; drc@drc.ngo; dhf@danskhandicapforbund.dk; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; formand@retspolitik.dk; ds@socialraadgiverne.dk; mail@danskeadvokater.dk; mail@danskefamilieadvokater.dk; Danske Regioner <Regioner@regioner.dk>; ds@socialraadgiverne.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; Camilla Kronborg - De Anbragtes Vilkår <camilla@deanbragtesvilkar.dk>; dommerforeningen@gmail.com; mail@dukh.dk; dch@dch.dk; dkr@dkr.dk; iian@nanoq.gl; Pia Brostrøm <pibr@domstol.dk>; Nina Palesa Bonde <NPB@domstol.dk>; Domstolsstyrelsen <post@domstolsstyrelsen.dk>; fabu@fabu.dk; Henrik Kaustrup Pedersen <info@fadd.dk>; fh@fho.dk; Familieretshuset <post@familieretshuset.dk>; klaus@foa.dk; sek@fbu.dk; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far <presse@foreningenfar.dk>; kontakt@morbarn.info; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; kake@domstol.dk; info@humanrights.dk; info@justitia-int.org; mail@jyskborneforsorg.dk; info@kfumsoc.dk; kl@kl.dk; lise.johansen@kvinderaad.dk; kvinfo@kvinfo.dk; 'info@krifa.dk' <info@krifa.dk>; jurfak@jur.ku.dk; post@boernogsamvaer.dk; sekretariat@lokk.dk; los@los.dk; lfbf@lfbf.dk; lfs@lfs.dk; amr@amr.fo; info@livsvaerk.org; lev@lev.dk; kontakt@levudenvold.dk; dadl@dadl.dk; info@mandecentret.dk; Ditte Reedtz <ditte@mentorbarn.dk>; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; PLF hovedmail <kontakt@plejefamilierne.dk>; Politiforbundet <mail@politiforbundet.dk>; redbarnet@redbarnet.dk; redbarnetungdom@redbarnetungdom.dk; Rigsombudsmanden i Grønland <ro@gl.stm.dk>; Rigsombudsmanden på Færøerne <ro@fo.stm.dk>; info@rigsrevisionen.dk; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>; sand@sandudvalg.dk; landsforeningen@sind.dk; mail@sjaeldnediagnoser.dk; sl@sl.dk; mail@socialtlederforum.dk; sumh@sumh.dk; boa@sam.sdu.dk; tabuka@tabuka.dk; info@taenketankenadoption.dk; ulf@ulf.dk; udbetalingdanmark@atp.dk; info@urk.dk; uknaevn@uknaevn.dk; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; post@vestrelandsret.dk; post@oestrelandsret.dk; kobenhavn@domstol.dk; aalborg@domstol.dk; aarhus@domstol.dk; esbjerg@domstol.dk; glostrup@domstol.dk; Post Rig <post.rig@Domstol.gl>; HELSINGØR TIL ALLE DOMMERE (helsingor@domstol.dk <helsingor@domstol.dk>; herning@domstol.dk; hillerod@domstol.dk; hjorring@domstol.dk; holbaek@domstol.dk; holstebro@domstol.dk; horsens@domstol.dk; kolding@domstol.dk; lyngby@domstol.dk; nykobing@domstol.dk; naestved@domstol.dk; odense@domstol.dk; randers@domstol.dk; roskilde@domstol.dk; svendborg@domstol.dk; sonderborg@domstol.dk; viborg@domstol.dk;

bornholm@domstol.dk; frederiksberg@domstol.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; 'lederne@lederne.dk' <lederne@lederne.dk>; webmaster@sundhedsleder.dk; MSB-Rådmand <raadmand@msb.aarhus.dk>; snh-byraad@aalborg.dk; Rosa.Lykke.Yde@randers.dk; Borgmesteren SOF <borgmester@sof.kk.dk>; lilleholt@odense.dk; jakly@esbjerg.dk; borneringen@borneringen.dk; JFM@boernenesbureau.dk; post@bhd.dk; Danske Handicaporganisationer <dh@handicap.dk>; digst@digst.dk; lenepetersen@fs10.dk; kasseren@fogf.dk; Rift <info@rift.center>; info@frivilligraadet.dk; kontakt@joannahuset.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; info@julemaerket.dk; dui@dui.dk; lu@ungdomsskoleledere.dk; kontakt@laerforlivet.dk; hoeringssekretaer@gmail.com; Rådet for Socialt Udsatte <post@udsatte.dk>; Selveje Danmark <kontakt@selveje.dk>; post@skole-foraeldre.dk; tuba@tuba.dk; unicefdk@unicef.dk; jura@dommerfm.dk
Emne: Høring over forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter.

Hermed høring over udkast til forslag til barnets lov.

Med venlig hilsen

Charlotte Aastrup Poole
Chefkonsulent
Udsatte Børn, Departementet

Mail: cap@sm.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

Sådan behandler vi personoplysninger

psykiatri fonden
SAMMEN BEKÆMPER VI PSYKISK SYGDOM

Social- og Ældreministeriet

24. juni 2022

Att. Charlotte Aastrup Poole

Høringssvar fra Psykiatrifonden vedr. høring over udkast til forslag om barnets lov

Indledningsvist vil Psykiatrifonden takke for muligheden for at afgive høringssvar over udkast til forslag om barnets lov.

Vi ser med stor glæde, at lovforslaget peger på børnenes ret til en god start i livet, at hjælpen skal gives tidligere og med den rette indsats fra start. Der tegner sig et markant større fokus på barnet i sin egen ret, tidlige indsatser og flere rettigheder, hvilket Psykiatrifonden imødeser, samtidig med at det understreges, at det aldrig bliver barnets ansvar selv at løse udfordringerne.

Psykiatrifonden er særligt positiv over aftaleparternes enighed om at børn og unge skal have én indgang, så de ved, hvor og hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte. Det er afgørende at der skabes klarhed for indgang, adgang, proces og behandling for udsatte børn og unge.

I dag er den kommunale indsats over for børn, der mistrives psykisk, ofte præget af tilfældigheder, midlertidige projekter og meget forskellige fra kommune til kommune. Kommunerne er ikke lovgivningsmæssigt forpligtet til at have særlige tilbud målrettet børn og unge, der lever i psykisk mistrivsel.

I Psykiatrifonden mener vi, at den store gruppe af børn og unge, der mistrives psykisk, bør have en let og hurtig adgang til evidensbaseret, lettere behandling. Vi foreslår, at man etablerer én samlet indgang gennem opbygning af ensartede børnepsykologiske klinikker i hver enkelt kommune, som skal ses på linje med andre tilbud, som er helt naturlige dele af det samlede sundhedstilbud i dag, fx børnetandplejen.

Psykiatrifonden er også meget positiv over at aftaleparterne ønsker nye strategiske samarbejder om forskning på socialområdet, der kan fremme mere langsigtede satsninger. Vi ved meget lidt om, hvad der forårsager psykiske sygdomme, og derfor også om, hvordan man effektivt behandler dem. Danske forskere er med i fronten, når det gælder om at skabe den viden, der kan sikre et gennembrud i forståelsen af faktorerne, der fører til psykisk sygdom. Derfor foreslår Psykiatrifonden, at der afsættes en pulje på 100 mio. kr., der reserveres til forskning alene i psykiatri.

Psykiatrifonden ønsker klarhed om:

- Eventuel sammenhæng mellem Barnets lov og målsætningerne beskrevet i Fagligt oplæg til en 10-årsplan for psykiatrien. Her tænker vi specifikt på anbefalingen om

"Opbygning af et lettilgængeligt tilbud i kommunerne til børn og unge med psykisk mistrivsel af ensartet høj kvalitet". Adressering af "en indgang for barnet" i Barnets lov skal tænkes sammen, men kan ikke stå alene, til imødekommelse af det store behov for lettilgængeligt tilbud af høj kvalitet til den store gruppe af børn og unge i med psykisk mistrivsel

- hvilke børn, der er er tale om i forbindelse med forskellige tilbud og kommunale forpligtelser, da der refereres til anbragte børn og unge, børn og unge med funktionsnedsættelse, udsatte børn og unge og børn og unge generelt. Deraf er Psykiatrifonden ikke overbevist om at det står klart, hvilke tilbud og forpligtelser, der gælder hvilke grupper af børn og unge

Psykiatrifonden står venligst til rådighed for spørgsmål til høringssvaret og uddybende præsentation af erfaringerne med en indgang for udsatte børn og unge.

Med venlig hilsen

Direktør

Marianne Skjold

SAVN
Børn og pårørende til indsatte

København den 21. juni 2022

Pårørendeforeningen SAVNs høringssvar vedr. Barnets Lov

Social- og ældreministeriet har den 25. maj 2022 udsendt en høring til en lang række børne- og socialfaglige aktører vedrørende udkastet til *Barnets Lov*. Pårørendeforeningen SAVN indgår ikke på denne liste, men da foreningens primære målgruppe er børn berørt af fængslinger, som indgår i målgruppen for den nye lov, indgives hermed et høringssvar.

Som det fremgår af høringens følgeskrivelse, har Barnets Lov til overordnet formål *"… at anerkende børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme (…) Barnets rettigheder skal styrkes og barnet skal have flere rettigheder. Reglerne skal sikre, at barnets perspektiv altid er i fokus og er styrende både i udredningen af barnets behov, indsatser og i opfølgningen på trivsel og udvikling".*

Dette flugter ganske godt med den appel, som vi i foreningen *SAVN – Børn og pårørende til indsatte* har fremhævet under den forudgående politiske forhandlingsproces med reformforarbejderne til "*Børnene Først*" og siden i forbindelse med forarbejderne til dette lovudkast: At børn af fængslede har brug for særskilte rettigheder i forbindelse med deres forældres indsættelser i fængsel eller arrest, hvis de skal sikres en sund udvikling i retningen af en børne-, unge- og voksentilværelse præget af chancelighed og god trivsel.

Vi ved, at fem til seks procent af en børneårgang oplever, at mindst én af deres forældre indsættes i løbet af deres barndom. Det svarer til, at der i gennemsnit er mindst ét barn i hver folkeskoleklasse og i hver klasse på ungdomsuddannelserne, som får denne erfaring med sig, inden barnet er fyldt 18 år. Vi ved også, at en væsentlig del af disse børne er markant mere udsat end andre børn – og på udvalgte parametre også når vi sammenligner dem med andre sårbare børnegrupper. Eksempelvis er der langt flere med faglige udfordringer og et stort skolefravær, og færre som gennemfører folkeskolens afgangseksamen, inden de fylder 18 år, end blandt børn generelt. Dertil kommer, at omkring en fjerdedel af børnegruppen lever med forældre med psykisk sygdom og hele 12 procent oplever at blive anbragt uden for hjemmet minimum en gang. Der er derfor al mulig grund til at øge fokus på disse børn og unge og sikre dem bedre rettigheder, end vi gør i dag. Da Straffuldbyrdelsesloven og Varetægtsbekendtgørelsen, som regulerer praksis i landets fængsler og arrester, alene omfatter den fængslede person og dennes rettigheder, er Barnets Lov eneste mulighed for at sikre dette – og sammenholdt med lovens formål, som opridset indledningsvist, synes argumenterne imod ikke at være til stede.

Hvis børn af fængsledes livsforudsætninger skal styrkes i en positiv retning, bør de som minimum sikres information om at deres forældre er fængslet og hvor forældrene opholder sig, og sikres ret til at holde løbende kontakten til den fængslede forælder – også hvis barnet er anbragt uden for hjemmet. Vi ved, bl.a. via vores dialog med andre organisationer (ex. De anbragtes Vilkår), at denne målgruppe af anbragte børn er i særlig risiko for, og ofte, mister kontakten til den eller de fængslede forældre, fordi der i regi af de involverede myndigheder eller andre aktører ikke er nogen til at hjælpe dem med at bevare den.

Ifølge FNs børnekonventionens artikel 9, skal børn altid have mulighed for at være i kontakt med deres mor og far, også selvom denne er frihedsberøvet, men som praksis er i dag, sikres dette dog langt fra altid, fordi andre hensyn vægtes højere.

I SAVN vurderer vi på denne baggrund, at følgende tre rettigheder bør indskrives i Barnets Lov, hvis vi skal sikre reel forebyggelse af svære sociale problemer blandt nogle af landets mest udsatte børn og unge:

1. Alle børn har ret til at få oplyst, at en forælder, som de har kontakt til inden fængslingen (også selvom kontakten er sporadisk), er frihedsberøvet og hvor pågældende er indsat, med mindre helt afgørende hensyn taler i mod.

2. Alle børn af indsatte har ret til kontinuerlig kontakt til deres indsatte forælder, eksempelvis gennem besøg, telefon og videoopkald, med mindre helt afgørende hensyn taler i mod.
3. Alle anbragte børn har ret til at blive støttet i at bevare kontakten til den fængslede forælder, hvis de ønsker det, og få stillet en voksen ledsager til rådighed ved gennemførelse af besøg.

Konkret foreslås dette inddraget og præciseret i følgende af lovens bestemmelser:

- Der bør i forlængelse af § 7 tilføjes et stk. 2, hvori det præciseres, at i de tilfælde, hvor den eller de ansvarlige voksne omkring et barn er fraværende på grund af en frihedsberøvelse i form af fængsling, psykiatrisk indlæggelse eller lignende, påhviler dette ansvar kommunalbestyrelsen i et samarbejde med Kriminalforsorgen, psykiatrien eller lignende. Herunder et ansvar for at sikre barnet og den unge oplysning om, hvor dennes eller begge forældre opholder sig under frihedsberøvelsen. Alternativt kan dette tilføjes som § 9, stk. 3.
- Hvad angår samarbejdet med relevante civilsamfundsorganisationer, så stiller vi os i pårørendeforeningen SAVN, som eneste aktør på området i relation til børn af fængslede forældre, til rådighed for kommunalbestyrelserne fokusindsatser som defineret i §§ 17 – 17, stk. 3.
- Det bør i § 31 tilføjes, at dette også bør varetages i et samarbejde med *"… andre kommuner og psykiatrien og Kriminalforsorgen"*, således at myndighederne forpligtes til at samarbejde i grænsetilfælde, hvor involverede parter opholder sig et andet sted en i egen kommune. Der kan hertil eksempelvis suppleres med en bekendtgørelse på tilsvarende vis, som der gælder for det lovbundne tværsektorielle samarbejde mellem landets kommuner og Kriminalforsorgen jf. *"BEK nr 642 af 15/06/2006 - Bekendtgørelse om kommunernes pligt til at koordinere handleplaner med kriminalforsorgen for visse persongrupper."*
- I § 32, bør der til et af de eksisterende punkter tilføjes, eller særskilt tilføjes et pkt. 9, hvori det præciseres, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om en eller flere støttende indsatser, når et barns ene eller begge forældre er fraværende på grund af en frihedsberøvelse i form af fængsling, psykiatrisk indlæggelse eller lignende, således at barnet sikres støtte til at opretholde kontakten til den eller de fraværende forældre – også under en anbringelse jf. § 32, pkt. 7 – og til at fastholde denne kontakt kontinuerligt under forælderens fravær. Dette bør i relation til anbragte børn og unge med en frihedsberøvet forælder endvidere også præciseres i relation til bestemmelserne i lovens kapitel 5 om anbringelse.
- For at sikre det anbragte barn en konkret rettighed til kontakt til en frihedsberøvet forælder bør det i § 103, stk. 3 præciseres, at denne ret til fastholdelse af kontakt også gælder i de tilfælde, hvor en eller begge forældre er fængslet, indlagt i psykiatrien eller lignende.

Social- og Ældreministeriet
Chefkonsulent Charlotte Aastrup Poole
cap@sm.dk; p-boern@sm.dk.

København, 24. 06.2022

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG OM BARNETS LOV

Red Barnet takker for muligheden for at udtale sig om udkast til Barnets Lov. Red Barnet finder det positivt, at sociallovgivningens regler målrettet børn og unge og deres familier samles i en ny, selvstændig hovedlov, så der kommer et selvstændigt fokus på børn og unge i socialt udsatte positioner og børn med funktionsnedsættelses rettigheder.

Red Barnet hilser velkomment, at børns rettigheder tydeliggøres og styrkes i Barnets Lov bl.a. at:

- Der indføres et særskilt kapitel om grundlæggende rettigheder.
- Kap 1 § 2 fastholder Servicelovens formål om at understøtte barnet eller den unge så børn og unge, som har behov for støtte, kan opnå de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selvstændigt voksenliv som deres jævnaldrende (BK. Art. 6).
- Hensynet til barnets tarv skal komme i første række (BK. Art. 3), og at barnets perspektiv (art. 12) skal være styrende for både sagens oplysning, valg af indsats og opfølgning på barnets trivsel og udvikling.
- Barnets ret til at blive hørt bl.a. afspejles i lovforslagets kapitel 2, hvori det
- tydeliggøres, at alle børn vil skulle inddrages ved kontakt og samtaler, og at deres holdninger, ønsker og behov skal høres (BK. art. 12).
- De voksne er forpligtet på børns rettigheder. Kap. 2 § 7 understreger, at alle voksne omkring barnet, både forældre, netværk og fagprofessionelle vil have et ansvar for og en pligt til at beskytte barnets grundlæggende rettigheder, sikre barnets tarv og give den støtte og hjælp, som barnet har behov for.
- Forslaget om Barnets Lov giver endvidere nye, konkrete rettigheder til børn:
    - Ret for børn ned til 10 år til at anmode om bl.a. en anbringelse (kap 6 § 68). Børn, der er fyldt 10 år, får ret til anmode kommunalbestyrelsen om at blive permanent anbragt uden for hjemmet.
    - Ret til at sige nej til samvær med forældre og netværk i en periode (suspension af samvær) (kap 12 § 104). I begge tilfælde vil barnets ønske skulle inddrages som en del af beslutningsgrundlaget.
    - Partsbeføjelser for børn ned til 10 år (Kap 17 §145). Barnets ret til at blive hørt styrkes ved, at børn og unge ned til 10 år med lovforslaget får partsbeføjelser ved en række afgørelse og dermed bl.a. selvstændig klageret (BK art. 12). Dette indebærer bl.a., at barnet eller den unge fra 10 år vil få ret til advokatbistand i tvangsmæssige sager, ret til at se en sags akter og ret til at klage over afgørelser truffet af børne- og ungeudvalget og en række afgørelser truffet af kommunen.

- Intensiveret fokus på at opdage omsorgssvigtede børn. Kapitel 3 §21 skærper regler om udredning af støttebehovet hos søskende, når børn anbringes på grund af omsorgssvigt m.v., med henblik på at hindre, at der er børn i disse meget udsatte familier, som går under radaren.
- Bedre støtte til børn udsat for vold. Kap. §20 Kommunerne forpligtes til at udrede børn på krisecentres støttebehov, når barnet har været på krisecenter med en forælder på grund af vold i hjemmet, og den pågældende forælder med barnet vender tilbage til et voldeligt miljø.

Red Barnet er betænkelig over, at børns retssikkerhed ikke er tilstrækkelig stærk visse steder i Barnets Lov

Udover et politisk og fagligt ønske om at styrke børn og unge i udsatte positioners rettigheder i aftalen om Børnene Først, har der været rejst et ønske om at styrke muligheden for en mere fleksibel sagsbehandling. Ønsket om fleksibilitet kan have sammenfald med børns rettigheder – at sagsbehandlingen og tilrettelæggelsen af indsatser bedre kan tage udgangspunkt i og tilpasses det enkelte barns ønsker og behov, og at børn og unge ikke belastes unødigt af 'systemet' og sagsbehandling. Derfor anerkender Red Barnet også, at det er nødvendigt at indføre et mere fleksibelt system. Den fleksible sagsbehandling må dog aldrig ske på bekostning af børns retssikkerhed. For rettigheder betyder jo netop bl.a., at der er en garanti for, at man bliver opdaget, hørt, inddraget, kan bruge sine klagemuligheder etc.

Med Barnets lov forsvinder en del tidsfrister. Red Barnet finder, at der er steder i Barnets Lov, hvor der er risiko for, at fleksibiliteten bliver styrket på bekostning af barnets og den unges retssikkerhed.

Red Barnet foreslår, at retssikkerheden forbedres ved bl.a. at:

- **Der indføres minimumskrav til, hvor ofte børnesamtaler skal afholdes, samt at kommuner skal begrunde, hvorfor de fraviger børnesamtaler.**
- **At børn, unge og forældremyndighedsindehavere bliver orienteret om forventet varighed af screening.**
- **At børneudredningen bør foreligge inden for bestemt tid, så undersøgelsen ikke trækker uforholdsmæssigt langt ud. (Eller alternativt at børn, unge og forældremyndighedsindehaver bliver orienteret om den forventede behandlingstid kombineret med en ret for barnet og dets familie til at underrette børne- og ungeudvalget, hvis børneudredningen rækker ud over den forventede behandlingstid).**
- **At det i §20 tilføjes, at børn og unge altid selv vil kunne bede om børneudredning/børnefaglig undersøgelse, og at kommunalbestyrelsen skal begrunde, hvorfor der ikke foretages en børneudredning, hvis et barn beder om det.**

Børn skal kende deres rettigheder og kunne bruge dem

Red Barnet mener ikke, at det er tilstrækkeligt, at børn og unge i udsatte positioner og børn og unge med funktionsnedsættelser formelt *får* rettigheder. Børn skal også kende deres rettigheder og hjælpes til at bruge dem.

Red Barnet foreslår derfor, at Barnets Lov og Børnene Først følges op med:

- **En oplysningsindsats, der målrettes anbragte børn og unge og styrker deres kendskab til egne rettigheder og hvordan de bruger dem.**
- **En neutral børnerettighedsrådgiverfunktion ude i kommunerne, der har til opgave proaktivt at kontakte barnet eller den unge ved opstart af et kommunalt sagsforløb og rådgive barnet om sagens forventede forløb, de forskellige aktørers rolle samt barnets rettigheder.**

Barnets Lov kræver tilstrækkelige ressourcer

Beregningerne af lovforslagets økonomiske konsekvenser udestår. Red Barnet anerkender, at der også ligger finansiering til delområder i aftalen om Børnene Først. Alligevel er det væsentligt for Red Barnet at understrege, at hvis Barnets Lov ikke blot skal bidrage til afbureaukratisering og regelforenkling, så skal der tilføres tilstrækkelige ressourcer. Ikke mindst til at understøtte, at forslaget om to sagsbehandlere reelt giver børn og unge en oplevelse af, at der er kontinuitet i den behandling, de får.

RED BARNETS SPECIFIKKE BEMÆRKNINGER TIL LOVFORSLAGET

Kapitel 1: Formål og anvendelsesområde

Red Barnet mener, at Danmark bør inkorporere FN's konvention om Barnets Rettigheder i dansk lov jf. FN's Børnekomités anbefalinger til Danmark (2017) *'Komitéen anbefaler, at deltagerstaten iværksætter foranstaltninger med henblik på fuld og eksplicit indarbejdelse af alle konventionens bestemmelser og valgfrie protokoller i deltagerstatens nationale lovgivning for at fremme domstolenes og andre administrative beslutningsorganers anvendelse af FN's Konvention om Barnets Rettigheder og de valgfrie protokoller'.* (CRC/C/DNK/CO/5/6). Med Barnets Lov har der været et politisk ønske om at styrke børns rettigheder.

- **Red Barnet foreslår derfor, at der henvises direkte til FN's børnekonvention i formålsparagraffen eller alternativt i § 2 i Barnets Lov.**

Red Barnet påskønner, at det i § 3 tydeliggøres, hvem afgørelsen om hjælp og støtte efter barnets lov træffes over for, at børn og unge er part i egne sager, men at deres partsstatus og dermed retten til at lade sig repræsentere som udgangspunkt udøves af forældremyndighedsindehaveren.

Kapitel 2: Barnet og den unges rettigheder og grundlæggende principper.

Red Barnet påskønner som ovenfor nævnt, at børns rettigheder får en central placering i Barnets Lov og at kapitel 2 understreger, at hjælp og støtte efter denne lov skal ydes med afsæt i barnets eller den unges perspektiv, ressourcer og behov med henblik på at sikre barnets eller den unges bedste. Red Barnet noterer positivt, at § 5, stk. 3 er formuleret som en 'skal'-paragraf: At 'barnet eller den unges holdning og synspunkter *skal* tilvejebringes og inddrages ved direkte kontakt og samtaler, inden der træffes beslutninger eller afførelser efter loven om barnets eller den unges forhold'.

Med forslaget vil inddragelse af barnet eller den unge ikke længere være knyttet til kravet om afholdelse af en børnesamtale på fastsatte tidspunkter i sagsforløbet. I stedet foreslås det, at der fastsættes en ret for barnet og den unge til at blive inddraget i alle sager, inden der træffes beslutninger eller afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold. Inddragelse og tilvejebringelse af barnets eller den unges perspektiver vil fremover kunne ske både ved samtaler og gennem anden direkte kontakt ud fra en konkret vurdering af barnet eller den unges behov og ønsker og forholdene i sagen i øvrigt.

På trods af meget flotte intentioner finder Red Barnet det dog bekymrende, at der med lovforslaget ikke er minimumskrav til, hvornår børnesamtalen skal finde sted. Mangelfuld børneinddragelse har netop været et problem i mange sagsbehandlinger[1].

Red Barnet påskønner, at § 8 fastslår, at 'kommunalbestyrelserne skal tilrettelægge sagsbehandlingen således, at barnet eller den unge har mulighed for at medvirke aktivt i forløbet på lige fod med forældrene'. Red Barnet finder det endvidere positivt, at udkastet til Barnets Lov i §7 eksplicit fastslås, at det er de voksne omkring et barn eller den unge, som har ansvaret for at sikre barnets bedste og give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for ud fra en vurdering af de årsager, der ligger bag støttebehovet.

§ 14 fastslår, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at der på kommunens hjemmeside er en synlig og let tilgængelig indgang til de kommunale myndigheder, som er specifikt målrettet børn og unge. Selvom Red Barnet er enig i, at børn og unge nemt kan få viden om, hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte, så mener Red Barnet ikke, at løsningen er tilstrækkelig. Der vil være mange børn og unge, der vil have svært ved at finde frem til kommunens hjemmeside, og passiv information vil heller ikke styrke børns handlekompetencer tilstrækkeligt. Red Barnet havde håbet, at Barnets Lov havde sikret børns kendskab til deres rettigheder og en børnevenlig indgang bedre.

Red Barnet foreslår at,

- **der indføres minimumskrav til, hvor ofte børnesamtaler skal afholdes, samt at**
- **kommuner skal begrunde, hvorfor de fraviger børnesamtaler.**
- **kommunernes organisering ift. § 5 og § 8 evalueres.**
- **der, parallelt med barnets lov og en børnevenlig indgang på kommunens hjemmeside, etableres en indsats, der oplyser børn i udsatte positioner og børn med funktionsnedsættelser om deres rettigheder, om f.eks. hvor de kan henvende sig, samt at der etableres en neutral børnerådgivningsfunktion jf. Ovenfor.**

Kapitel 3: Afdækning og børneudredning af barnets eller den unges behov

Red Barnet mener, at den foreslåede ordning med screening, afdækning og udredning vil kunne betyde en lettere sagsgang, der kan have meget positive konsekvenser for børn i udsatte positioner og børn med funktionsnedsættelser. Ordningen vil kunne betyde, at børn får hurtigere hjælp, at hjælpen løbende tilpasses efter behov og at mere ressourcekrævende børneudredninger kun vil blive foretaget, når det er nødvendigt.

Red Barnet ser positivt på den skærpede kommunale forpligtelse til at afdække og udrede søskende, for sikre, at øvrige børn i familien får denne rette hjælp, og at der foreslås regler om screening, afdækning af udredning af forholdene hos kommende forældre, hvis der er grund til at antage, at der kan opstå behov for støtte til et barn efter fødslen.

Red Barnet ser også meget positivt på forslaget om, at kommunalbestyrelsen under børneudredninger ved væsentlige møder med barnet og den unge som udgangspunkt skal holdes med to sagsbehandlere,

[1] Hans Skov Kloppenborg og Mette Lausten, Udsatte unges inddragelse i kommunernes sagsbehandling, VIVE, 2020, side 32-34, 48. Ankestyrelsen, Børnesagsbarometeret 2021, juni 2021, side 31.

og at der er klart fokus på, at formålet er at sikre stabilitet og kontinuitet for barnet (§21 stk. 5). Ordet 'sagsbehandler' bør dog udskiftes, da ingen børn vel ønsker at blive opfattet som en sag.

Red Barnet er som nævnt bekymret for børn og unges retssikkerhed ift. de manglende tidsfrister i det mere dynamiske og fleksible system, der også er et travlt system.

Red Barnet foreslår derfor at:

- **børn, unge og forældremyndighedsindehavere bliver orienteret om forventet varighed af screening.**
- **børneudredningen bør foreligge inden for bestemt tid, så undersøgelsen ikke trækker uforholdsmæssigt langt ud. (Eller alternativt at børn, unge og forældremyndighedsindehaver bliver orienteret om den forventede behandlingstid kombineret med en ret for barnet og dets familie til at underrette børne- og ungeudvalget, hvis børneudredningen rækker ud over den forventede behandlingstid).**
- **det i §20 tilføjes, at børn og unge altid selv vil kunne bede om børneudredning/børnefaglig undersøgelse, og at kommunalbestyrelsen skal begrunde, hvorfor der ikke foretages en børneudredning, hvis et barn beder om det.**

Kapitel 4: Hjælp og støtte

Red Barnet finder, at det er formålstjenligt at samle reglerne om hjælp og støtte i et kapitel, fordi det i dag kan være svært for børn, unge, familier og sagsbehandlere at få overblik over støttemulighederne, ligesom det kan være svært at gennemskue, hvilke bestemmelser hjælpen skal gives efter, i en konkret sammenhæng.

Red Barnet finder det overordentligt positivt, at der indføres en ret for børn og unge, der er fyldt 12 år, til at opsøge og modtage psykologbehandling uden forældremyndighedsindehavers samtykke. Det kan dreje sig om forhold i børnenes liv som er tabubelagte, hvor relationen til forældre er utrygge, og hvor børn og unge uretmæssigt kan føle skam. Eksempler der nævnes, er hjem, hvor der er alkohol- eller stofmisbrug, men Red Barnet antager, det også dreje sig om f.eks. vold i hjemmet. Det undrer dog Red Barnet, hvorfor rettigheden indskrænkes til hjælp i civilsamfundsorganisationer, og hvorfor aldersgrænsen ikke flugter med de nye aldersgrænser for de nye rettigheder som f.eks. partsstatus, der er 10 år.

I aftalen om Børnene Først var der også fokus på, at civilsamfundet skal have en stærkere rolle bl.a. i forbindelse med børnebaser, familiehuse og i relationen til anbragte børn. Red Barnet anerkender, at de fleste regler i kapitel fire er en videreførelse af tidligere regler. Vi ønsker dog at understrege, at forpligtelsen til at afsøge tilbud i civilsamfundet i forbindelse med hjælp og støtte til børn i udsatte positioner og børn med funktionsnedsættelser kunne fremhæves tydeligere i kapitlet.

Red Barnet anbefaler, at:

- **det nærmere undersøges, i hvilke situationer det vil være mere hensigtsmæssigt for børn og unge at modtage psykologbehandling hos private eller offentlige psykologer om nogle. Og at lovgivningen i givent fald tilrettes, så behandlingen ikke begrænses til at skulle foregå hos civilsamfundsorganisationer.**
- **Barnets Lov får mere ensartede aldersgrænser ift. rettigheder, så det bliver lettere for børn og unge af finde rundt i reglerne og kende deres rettigheder og at aldersgrænsen for ret til psykologbehandling sænkes til 10 år.**

- **forpligtelsen til at afsøge tilbud i civilsamfundet i forbindelse med hjælp og støtte til børn i udsatte positioner og børn med funktionsnedsættelser fremhæves tydeligere i kapitlet.**

Kapitel 5: Anbringelse
Red Barnet finder det positivt at samle bestemmelserne om anbringelsessteder og anbringelser med og uden samtykke i et kapitel. Det giver klarhed.

Sprog har stor betydning, og Red Barnet bifalder ministeriets overvejelse om og forslag til ændring af sprogbrug, så stigmatiserende sprogbrug og negativladede ord fjernes. Barnets Lov søger i stedet at anerkende børn i deres egen ret og ikke fokusere på børnenes udsatte position eller den funktionsnedsættelse, barnet har. I kapitlet om anbringelse foreslås der gode positive sproglige ændringer: 'aflastningsophold' udskiftes med "støtteophold"; "opholdssteder for børn og unge" og "døgninstitutioner" udskiftes med "børne- og ungehjem"; "kollegielignende opholdssteder" ændres til "kollegielignende børne- og ungehjem".

I kapitlet indføres flere ændringer:
Det foreslås blandt andet, at et barn eller en ung har ret til at anmode kommunalbestyrelsen om at blive anbragt udenfor hjemmet ligesom barnet har ret til at anmode om at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en periode. Den ændring, styrker børns rettigheder og giver børn og unge et ekstra håndtag til at bede om konkret hjælp. Red Barnet mener, at en sådan anmodning altid bør følges op af en børneudredning.

Lovforslaget lægger også op til, at flere anbringelser skal overgå til at være "permanente", hvis barnets eller den unges tilknytning til f.eks. plejefamilien over tid er blevet så stærk, at det er bedst for barnet eller den unge at blive der. Derfor bør kommunerne i sager, hvor barnet eller den unge er anbragt, fordi forældrene mangler de nødvendige kompetencer til at varetage omsorgen for barnet eller den unge, have pligt til løbende at overveje, om en anbringelse skal gøres "permanent".

Det foreslås endvidere, at det skal være muligt at træffe afgørelse om en anbringelse, før barnet er født, for at skabe en tryg base for et barn, hvis der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade, hvis det ikke anbringes uden for hjemmet. Den foreslåede bestemmelse vil således være omfattet af høje materielle og processuelle krav, herunder vil forældrene have ret til gratis advokatbistand og til at indbringe afgørelsen for Ankestyrelsen og retten. Red Barnet vurderer, at der kan være situationer, hvor det er i barnets tarv, at der træffes afgørelse om anbringelse inden fødsel, fordi det kan give mere ro omkring barnets fødsel og første levetid. Da en sådan afgørelse i sagens natur vil blive truffet på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, er Red Barnet enig i, at der skal stilles store krav til grundlaget for afgørelsen, og det vil skulle sikres, at Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's Konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention overholdes.

Red Barnet anbefaler derfor, at der stilles krav om, at kommunerne skal redegøre for deres overvejelser om alternative, mindre indgribende støttende indsatser (tidl. foranstaltninger), samt at forældre tilbydes tilstrækkelige forebyggende støtte op til og under anbringelsen, får tilbud om forældrekurser, støtteperson, forældrehandleplan mv.

Med forslagets § 53 skal kommunalbestyrelsen forud for en anbringelse hjælpe barnet eller den unge med at finde en støtteperson. Enten i barnets eller den unges eget netværk eller gennem civilsamfundet. Red Barnet finder det positivt, at den eksisterende ordning med støttepersoner til alle socialt udsatte børn, der er anbragt uden for hjemmet, udvides ved, at kommunen forpligtes til at samarbejde med civilsamfundet om at hjælpe barnet eller den unge med at finde en støtteperson til barnet eller den unge, der ikke har relevante personer i sit netværk.

Endvidere foreslås det med § 54, at forpligte kommunalbestyrelsen til, i forbindelse med anbringelse af et socialt udsat barn eller en ung i et børne- og ungehjem, at give barnet eller den unge tilbud om en venskabsfamilie.

Red Barnet driver selv et pilotprojekt 'Hjem til Os' i Københavns Kommune, hvor vi udvikler og afprøver en model for at matche børn med frivillige, lokale familier. Det er vores erfaring, at der er klare fordele ved at bringe civilsamfundet i spil i forhold til venskabsfamilier. Frivillig-barn-relationen bygger netop på frivillighed og ikke på et forhold, der oftest stopper, når en ansættelse hos den voksne ophører. En venskabsfamilie kan give barnet en oplevelse af, hvad et 'almindeligt' familieliv omfatter. Barnet får et indblik i, hvordan familier også kan fungere ift. samvær, tryghed og omsorg, og barnet får gode oplevelser og indsigter, som det ellers ikke ville få.

Venskabsfamilier skal anvendes med det klare fokus, at frivillige kan noget andet, end det kommunen kan og skal tilbyde. Det kræver særlige frivillige, der er parate til en tæt relation med relationskompetencer og forståelse for området. De frivillige familier skal klædes godt på, bl.a. i god praksis for børnebeskyttelse, og løbende understøttes, for ingen ved, hvad der kommer til at ske i den nære relation. Derfor mener Red Barnet, at det er væsentligt, at kommunen søger tætte samarbejder med civilsamfundsorganisationer, der har erfaring med at klæde frivillige på, etablere værdifællesskab om børns rettigheder samt fastholde frivillige til svære opgaver. Det kræver en vis organisatorisk muskelstyrke at kunne varetage en så kompleks opgave som at godkende, matche og supervisere frivillige venskabsfamilier. Og det kræver stærke børnefaglige kræfter, der sikrer matchprocessen og børnenes beskyttelse.

Red Barnet foreslår, at:

- **Et barn eller en ungs anmodning om at blive anbragt udenfor hjemmet altid bør følges op af en børneudredning.**
- **Hvis der træffes afgørelse om en anbringelse, før barnet er født, bør der stilles krav om, at kommunerne skal redegøre for deres overvejelser om alternative, mindre indgribende støttende indsatser (tidl. foranstaltninger), samt at det sikres, at forældre tilbydes tilstrækkelige forebyggende støtte op til og under anbringelsen, får tilbudt om forældrekurser, støtteperson, forældrehandleplan etc.**

Kapitel 6: Videreførte og permanente anbringelser og adoption

Kapitlet omfatter flere nye forslag, blandt andet:

Efter lovforslagets § 68, stk. 1, vil et barn eller en ung, som er fyldt 10 år, få ret til at anmode

kommunalbestyrelsen om at blive permanent anbragt uden for hjemmet efter den foreslåede § 67, stk. 1. Modtager kommunalbestyrelsen en sådan anmodning, vil kommunalbestyrelsen skulle vurdere, om der af hensyn til barnets eller den unges bedste skal udarbejdes en indstilling til børne- og ungeudvalget om permanent indbringelse.

Red Barnet anerkender, at børns rettigheder styrkes, når de får initiativ ret til at bede om permanent anbringelse. Samtidigt er det væsentligt, at så afgørende beslutninger, det tages af børn med så ung en alder, kan revurderes, når barnet ønsker det.

Reglerne om adoption foreslås også ændret. Blandt andet foreslås det, at der kan træffes beslutning om tvangsadoption allerede før barnets fødsel (adoptionsloven). Red Barnet finder det nødvendigt at understrege, at barnet grundlæggende ret til forældre og familieliv (EMRK art. 8, BK art. 9) betyder, at myndighederne i en indstilling til adoption altid skal begrunde, hvorfor mindre indgribende foranstaltninger vurderes til at være utilstrækkelige for at sikre barnets bedste og altid overveje alternativer til tvangsadoption. Kommunen skal ligeledes sikre, at der gives den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under graviditeten eller en forudgående anbringelse.

Red Barnet foreslår, at kommunalbestyrelsens indstilling til adoption uden samtykke (§70, stk. 2) også bør omfatte, at kommunalbestyrelsen beskriver hvordan kommunalbestyrelsen har givet den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under en forudgående anbringelse; tager stilling til, om det var nødvendigt at afbryde al kontakt mellem barnet og dets forældre, samt begrunder hvorfor mindre indgribende foranstaltninger vurderes til at være utilstrækkelige for at sikre barnets bedste og hvilke alternativer til adoptionen, de har overvejet (§ 70, stk. 2).

Red Barnet foreslår at:

- **initiativretten for børn fra 10 år til at bede om permanent anbringelse følges op af en initiativret til at få beslutningen revurderet, hvis den permanente anbringelse hviler på barnets beslutning.**
- **at kommunalbestyrelsen i § 70 stk. 2 skal redegøre for, hvordan kommunalbestyrelsen har givet den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under en forudgående anbringelse/graviditet; tager stilling til, om det var nødvendigt at afbryde al kontakt mellem barnet og dets forældre, samt begrunder, hvorfor mindre indgribende foranstaltninger vurderes til at være utilstrækkelige for at sikre barnets bedste og hvilke alternativer til adoptionen, de har overvejet.**

Kapitel 7: Hjælp til barnets forældre

Barnets grundlæggende ret til forældre og familieliv betyder, at forpligtelsen til at arbejde for, at forældre er i stand til at have en relation til deres børn, er stor. Derfor er det naturligvis positivt, at forældres ret til støtte er samlet i et kapitel, så det er lettere at overskue. Det er også positivt, at det som noget nyt foreslås, at kommunalbestyrelsen i forbindelse med en indstilling om anbringelse uden samtykke af et barn eller en ung, der har søskende under atten år i husstanden, og hvor anbringelsen er begrundet i omsorgssvigt eller andre alvorlige sociale forhold hos forældrene (§47), skal fastsætte en forældreplan efter § 77, stk. 1, eller en helhedsorienteret plan uanset om forældrene har afvist at modtage støtten

efter §§ 75 eller 76.

- **Red Barnet foreslår, at forpligtelsen til at lave en forældrehandleplan bør gælde alle forældre til anbragte børn.**

Kapitel 9: Barnets Plan
Red Barnet finder ideen om Barnets Plan god og påskønner intentionerne om, at planen skal fungere som et dialogværktøj og et dokument, som barnet, den unge og familien skal kunne læse og forstå, og som barnet eller den unge føler ejerskab til, bliver inddraget i udformningen af, og at barnet eller den unge skal opleve, at egne konkrete ønsker og drømme for fremtiden er afspejlet i målene. Da det er afgørende, at disse intentioner bliver til konkret virkelighed, og da bemærkningerne ikke peger på hvordan dette skal ske, foreslår Red Barnet, at brugen af Barnets Plan tidligt evalueres med afsæt i børnene og de unges oplevelser.

§ 91, stk. 3 giver desuden mulighed for, at der kan udarbejdes en samlet Barnets Plan for flere børn i familien. Red Barnet finder ikke, at forslaget giver mening, da hensigten netop jf. ovenstående er at planen skal være barnets. Red Barnet mener endvidere, at en plan altid bør tage udgangspunkt i en individuel vurdering af det enkelte barns tarv og ikke blot inkludere børnenes individuelle forhold.

- **Red Barnet foreslår, at brugen af Barnets Plan evalueres tidligt i forløbet ud fra børns oplevelse af planerne og at vejledningen uddyber børneinddragelsen.**
- **Red Barnet mener, at § 91, stk. 3 bør sløjfes.**

Kapitel 10: Løbende opfølgning
Efter udkastet til barnets lov vil det være op til kommunen at træffe beslutning om tilrettelæggelsen og frekvensen af opfølgningen på handleplanen bortset fra første gang, hvor det skal ske efter tre måneder.

- **Red Barnet foreslår, at der fortsat skal gælde krav om, at kommunen med højst seks måneders mellemrum skal revurdere indsatsen og handleplanen, at barnets synspunkter altid skal inddrages og at børn, unge og forældre skal have ret til at bede om opfølgning.**

Kapitel 13: Ungestøtte og overgang til voksenlivet
Red Barnet håber, de kommende forhandlinger vil styrke efterværnet og sikre langt bedre overgange for børn og unge.

Kapitel 14: Særlig hjælp og støtte til børn, der har været udsat for overgreb
Red Barnet har ingen indvendinger til kapitlet. Men uafhængigt af lovudkastet ønsker Red Barnet at foreslå, at kommunernes forpligtelse til at benytte børnehusene, når der er tale om digital vold og digitale overgreb, styrkes. Det er Red Barnets erfaring, at børnehusenes kapacitet til at håndtere digitale krænkelser slet ikke bliver benyttet tilstrækkeligt til skade for børn og unge, der er blevet krænket digitalt.

Kapitel 24: Børnerådet
Red Barnet ser positivt på forslaget om, at Børnerådet skal inddrage børns synspunkter gennem et børne- og ungepanel samt at social- og ældreministeren vil skulle udpege et repræsentantskab for

Børnerådet bestående af organisationer og foreninger m.v., der arbejder med børns forhold og rettigheder, herunder børne- og ungdomsorganisationer.

Eventuelle spørgsmål til høringssvaret kan stilles til politisk chefkonsulent Inger Backer Neufeld in@red-barnet.dk

Venlig hilsen

Johanne Schmidt-Nielsen
Generalsekretær i Red Barnet

Red Barnet

Til: Udsatte Børn (p-boern@sm.dk)
Fra: Christian Lundblad (CHL@domstol.dk)
Titel: VS: Høring over forslag til Barnets Lov
Sendt: 23-06-2022 14:27

Ved mail af 25. maj 2022 har Social- og Ældreministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag om barnets lov. Lovforslaget er drøftet på et byretspræsidentmøde 14. juni 2022 og giver overordnet anledning til følgende bemærkninger:

Der er tale om et meget omfattende lovforslag, som domstolene ikke har deltaget i forberedelsen af, selvom kommunernes børne- og ungeudvalg, hvori der deltager en byretsdommer, tilføres betydelige meropgaver med lovforslaget. Det fremgår dog også af lovforslaget, at de økonomiske konsekvenser endnu ikke er fastlagt, og byretterne er netop i lyset heraf i gang med en kortlægning af det aktuelle ressourceforbrug forbundet med byretternes deltagelse i børne- og ungeudvalgene. Byretspræsidenterne vil via Domstolsstyrelsen vende tilbage med oplysning herom samt estimat over kommende merudgifter for byretterne ved forslaget til Barnets Lov.

Med venlig hilsen

Christian Lundblad
Retspræsident
Retten på Frederiksberg
Howitzvej 32
2000 Frederiksberg
Tlf. dir 99 68 51 11
Mobil nr. 22 65 91 03
Mail: CHL@domstol.dk

Til: Charlotte Aastrup Poole (cap@sm.dk), Udsatte Børn (p-boern@sm.dk)
Fra: 19kontor@rigsrevisionen.dk (19kontor@rigsrevisionen.dk)
Titel: Høringssvar vedr. forslag til barnets lov
E-mailtitel: Høringssvar vedr. forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855)
Sendt: 31-05-2022 10:05

Social- og Ældreministeriet har den 25. maj 2022 sendt forslag til barnets lov i høring.

Ministeriernes forpligtelse til at høre Rigsrevisionen er fastlagt af rigsrevisorloven, §§ 7 og 10 (Lovbekendtgørelse nr. 101 af 19/01/2012) og angår revisions- og/eller regnskabsforhold, der kan have betydning for Rigsrevisionens opgaver.

Vi har gennemgået lovforslaget og kan konstatere, at det ikke omhandler revisions- eller regnskabsforhold i staten eller andre offentlige virksomheder, der revideres af Rigsrevisionen.

Vi har derfor ikke behandlet henvendelsen yderligere.

Med venlig hilsen

Mette E. Matthiasen
Specialkonsulent

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Landgreven 4
DK-1301 København K

Tlf. +45 33 92 84 00
Dir.+45 33 92 85 73
mem@rigsrevisionen.dk

www.rigsrevisionen.dk

Læs om Rigsrevisionens behandling af personoplysninger her

Fra: Charlotte Aastrup Poole <cap@sm.dk>
2 09:17

Sendt: 25. maj 2022 18:03
Til: 3f@3f.dk; law@law.aau.dk; jura@au.dk; foreningen@adoption.dk; Ankestyrelsen <ast@ast.dk>; info@adoptionspolitik.org; Aniella Bonnichsen <aniellas.terapi@gmail.com>; postkasse@advokatsamfundet.dk; ac@ac.dk; 'amnesty@amnesty.dk' <amnesty@amnesty.dk>; kontakt@barnetstarv.nu; Viggo Spangsberg - Baglandet København <viggo@baglandet.org>; Pernille Lindegren <pernille@baglandet.org>; Svend@baglandet.org; Henrik@baglandet.org; irene@sonnes.eu; bupl@bupl.dk; bkf@bkchefer.dk; bf@boernesagen.dk; Børnerådet <brd@brd.dk>; dlf@dlf.org; Børns Vilkår <bv@bornsvilkar.dk>; kontaktdanner@danner.dk; Dansk Arbejdsgiverforening <da@da.dk>; drc@drc.ngo; dhf@danskhandicapforbund.dk; Dansk Psykolog Forening <dp@dp.dk>; formand@retspolitik.dk; ds@socialraadgiverne.dk; mail@danskeadvokater.dk; mail@danskefamilieadvokater.dk; Danske Regioner <Regioner@regioner.dk>; ds@socialraadgiverne.dk; 'dt@datatilsynet.dk' <dt@datatilsynet.dk>; Camilla Kronborg - De Anbragtes Vilkår <camilla@deanbragtesvilkar.dk>; dommerforeningen@gmail.com; mail@dukh.dk; dch@dch.dk; dkr@dkr.dk; iian@nanoq.gl; pibr@domstol.dk; Nina Palesa Bonde <NPB@domstol.dk>; Domstolsstyrelsen <post@domstolsstyrelsen.dk>; fabu@fabu.dk; Henrik Kaustrup Pedersen <info@fadd.dk>; fh@fho.dk; Familieretshuset <post@familieretshuset.dk>; klaus@foa.dk; sek@fbu.dk; Socialchefforeningen <fsd@socialchefforeningen.dk>; Foreningen Far <presse@foreningenfar.dk>; kontakt@morbarn.info; godfar@godfar.dk; post_kommunal@hk.dk; kake@domstol.dk; info@humanrights.dk;

info@justitia-int.org; mail@jyskborneforsorg.dk; info@kfumsoc.dk; kl@kl.dk; lise.johansen@kvinderaad.dk; kvinfo@kvinfo.dk; 'info@krifa.dk' <info@krifa.dk>; jurfak@jur.ku.dk; post@boernogsamvaer.dk; sekretariat@lokk.dk; los@los.dk; lfbf@lfbf.dk; lfs@lfs.dk; amr@amr.fo; info@livsvaerk.org; lev@lev.dk; kontakt@levudenvold.dk; dadl@dadl.dk; info@mandecentret.dk; Ditte Reedtz <ditte@mentorbarn.dk>; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; PLF hovedmail <kontakt@plejefamilierne.dk>; mail@politiforbundet.dk; redbarnet@redbarnet.dk; redbarnetungdom@redbarnetungdom.dk; Rigsombudsmanden i Grønland <ro@gl.stm.dk>; Rigsombudsmanden på Færøerne <ro@fo.stm.dk>; Rigsrevisionen <info@rigsrevisionen.dk>; SIRI Rådet for Etniske Minoriteter <rem@siri.dk>; 'info@rodekors.dk' <info@rodekors.dk>; sand@sandudvalg.dk; landsforeningen@sind.dk; mail@sjaeldnediagnoser.dk; sl@sl.dk; mail@socialtlederforum.dk; sumh@sumh.dk; boa@sam.sdu.dk; tabuka@tabuka.dk; info@taenketankenadoption.dk; ulf@ulf.dk; udbetalingdanmark@atp.dk; info@urk.dk; uknaevn@uknaevn.dk; ungdomsringen@ungdomsringen.dk; post@vestrelandsret.dk; post@oestrelandsret.dk; kobenhavn@domstol.dk; aalborg@domstol.dk; aarhus@domstol.dk; esbjerg@domstol.dk; glostrup@domstol.dk; Post Rig <post.rig@Domstol.gl>; HELSINGØR TIL ALLE DOMMERE (helsingor@domstol.dk <helsingor@domstol.dk>; herning@domstol.dk; hillerod@domstol.dk; hjorring@domstol.dk; holbaek@domstol.dk; holstebro@domstol.dk; horsens@domstol.dk; kolding@domstol.dk; lyngby@domstol.dk; nykobing@domstol.dk; naestved@domstol.dk; odense@domstol.dk; randers@domstol.dk; roskilde@domstol.dk; svendborg@domstol.dk; sonderborg@domstol.dk; viborg@domstol.dk; bornholm@domstol.dk; frederiksberg@domstol.dk; socialtilsynnord@hjoerring.dk; socialtilsynmidt@silkeborg.dk; socialtilsynsyd@fmk.dk; socialtilsynost@holb.dk; socialtilsyn@frederiksberg.dk; 'lederne@lederne.dk' <lederne@lederne.dk>; webmaster@sundhedsleder.dk; MSB-Rådmand <raadmand@msb.aarhus.dk>; snh-byraad@aalborg.dk; Rosa.Lykke.Yde@randers.dk; Borgmesteren SOF <borgmester@sof.kk.dk>; lilleholt@odense.dk; jakly@esbjerg.dk; borneringen@borneringen.dk; JFM@boernenesbureau.dk; post@bhd.dk; Danske Handicaporganisationer <dh@handicap.dk>; digst@digst.dk; lenepetersen@fs10.dk; kasseren@fogf.dk; Rift <info@rift.center>; info@frivilligraadet.dk; kontakt@joannahuset.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; info@julemaerket.dk; dui@dui.dk; lu@ungdomsskoleledere.dk; kontakt@laerforlivet.dk; hoeringssekretaer@gmail.com; Rådet for Socialt Udsatte <post@udsatte.dk>; Selveje Danmark <kontakt@selveje.dk>; post@skole-foraeldre.dk; tuba@tuba.dk; unicefdk@unicef.dk; jura@dommerfm.dk
Emne: Høring over forslag til barnets lov (SM Id nr.: 575855)

Til de på vedlagte høringsliste anførte høringsparter.

Hermed høring over udkast til forslag til barnets lov.

Med venlig hilsen

Charlotte Aastrup Poole
Chefkonsulent
Udsatte Børn, Departementet

Mail: cap@sm.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
www.sm.dk

Sådan behandler vi personoplysninger

Røde Kors
Blegdamsvej 27
2100 København Ø

Tlf. 3525 9200
info@rodekors.dk

CVR-nr.: 20 70 02 11

Til:
Social- og Ældreministeriet

Fra:
Røde Kors

24-06-2022

Høringssvar vedr. udkast til forslag om barnets lov

Røde Kors har med stor interesse læst udkastet til forslag om barnets lov og takker for muligheden for at afgive udtalelse til denne. Røde Kors finder overordnet initiativerne i forslaget om barnets lov meget positive.

Røde Kors er til stede med familierettede indsatser i 67 kommuner og støttede i 2021 3.250 børn og forældre i udsatte positioner gennem længerevarende en til en-relationer og netværksindsatser for udsatte familier og kvinder udsat for vold og deres børn. Herudover driver Røde Kors en omfattende flygtninge- og integrationsindsats gennem asylcentre, Venner Viser Vej med bl.a. venskabsfamilier, anbragte uledsagede flygtninge (MFI) og sociale aktiviteter. Røde Kors' kommentarer til høringen er med udgangspunkt i disse indsatser og erfaringer.

Civilsamfundets supplerende rolle i forebyggende indsatser

Røde Kors finder det positivt, at frivillige sociale organisationer indgår i kapitel 2 § 17 i forhold til at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og i § 53 og § 54 i forhold til støttepersoner og venskabsfamilier. Røde Kors finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at civilsamfundet også mere systematisk indtænkes som en supplerende forebyggende støtte, når relevant. Derfor foreslår vi, at civilsamfundsindsatser også indgår som relevant supplerende støtte ved tidligt forebyggende indsatser § 30, stk. 4 og eventuelt også ved støttende indsatser til børn, unge og familier i § 32. På samme måde vil det være væsentligt at indtænke civilsamfundet i overgangen til voksenlivet kapitel 13.

Det skyldes, at civilsamfundet kan spille en vigtig og supplerende rolle i tidligt forebyggende og støttende indsatser til børn, unge og familier i udsatte positioner. Indsatser i civilsamfundet kan give udsatte børn og familier et fast holdepunkt, et betydningsfuldt fællesskab og bygge bro til lokalsamfundet. Gennem frivillige fællesskaber, en til en-relationer og rådgivning forebygger eller mindsker frivillige indsatser udsathed, mistrivsel og ensomhed[1].

[1] Se fx VIVE (2021): *Faktaark for Familien i fokus – centrale resultater juni 2021;* VIVE (2022): *Fra bolig til hjem. Evaluering af frivillig indretningsstøtte til kvinder med børn efter et krisecenterophold;* VIVE (2020): *Familien i Fokus – Midtvejsrapport*; SocialRespons (2020): Qnet+. Evaluering af netværk for kvinder og børn, der har været udsat for vold.

For at civilsamfundet kan spille en supplerende rolle i forhold til udsatte børn og familiers trivsel og netværk er det afgørende, at sagsbehandlere, pædagoger, sundhedsplejersker og andre fagprofessionelle omkring familien kan støtte og guide familier ind i civilsamfundstilbud, når relevant.

Børneudredning ved krisecenterophold
Det foreslås i § 20 stk. 3), at der iværksættes en børneudredning, når et barn eller ung har opholdt sig på et krisecenter eller herberg med en forælder på grund af vold i hjemmet, og den pågældende forælder vender tilbage til et voldeligt miljø med barnet eller den unge.

Røde Kors anbefaler, at kommunalbestyrelsen følger op på trivsel og udvikling for *alle* børn og unge, der har opholdt sig på et kvindekrisecenter eller herberg med henblik på tilbud om støtte. Dette begrundes i, at vold i hjemmet er en væsentlig risikofaktor i forhold til mistrivsel på kort og længere sigt for alle børn og unge, der har været udsat for eller vidne til vold i hjemmet[2] og ikke blot dem, der vender tilbage til et voldeligt miljø. Se vedhæftet Røde Kors' oplæg 'Vejen væk fra volden' om behov og muligheder for hjælp til voldsudsatte voksne og børn for uddybning af dette behov.

Røde Kors håber, at nogle af ovenstående perspektiver kan indtænkes i barnets lov. Røde Kors står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl

Generalsekretær
Røde Kors

Røde Kors
Blegdamsvej 27
2100 København Ø

Tlf. 3525 9200
info@rodekors.dk

CVR-nr.: 20 70 02 11

Til:
Social- og Ældreministeriet

Fra:
Røde Kors

24-06-2022

Høringssvar vedr. udkast til forslag om barnets lov

Røde Kors har med stor interesse læst udkastet til forslag om barnets lov og takker for muligheden for at afgive udtalelse til denne. Røde Kors finder overordnet initiativerne i forslaget om barnets lov meget positive.

Røde Kors er til stede med familierettede indsatser i 67 kommuner og støttede i 2021 3.250 børn og forældre i udsatte positioner gennem længerevarende en til en-relationer og netværksindsatser for udsatte familier og kvinder udsat for vold og deres børn. Herudover driver Røde Kors asylcentre, sikrer repræsentanter for uledsagede mindreårige i asylsystemet og en omfattende flygtninge- og integrationsindsats gennem Venner Viser Vej med bl.a. venskabsfamilier samt midlertidige forældremyndighedsindehavere for uledsagede flygtningebørn og andre sociale aktiviteter. Røde Kors' kommentarer til høringen er med udgangspunkt i disse indsatser og erfaringer.

Civilsamfundets supplerende rolle i forebyggende indsatser
Røde Kors finder det positivt, at frivillige sociale organisationer indgår i kapitel 2 § 17 i forhold til at kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og i § 53 og § 54 i forhold til støttepersoner og venskabsfamilier. Røde Kors finder det imidlertid hensigtsmæssigt, at civilsamfundet også mere systematisk indtænkes som en supplerende forebyggende støtte, når relevant. Derfor foreslår vi, at civilsamfundsindsatser også indgår som relevant supplerende støtte ved tidligt forebyggende indsatser § 30, stk. 4 og eventuelt også ved støttende indsatser til børn, unge og familier i § 32. På samme måde vil det være væsentligt at indtænke civilsamfundet i overgangen til voksenlivet kapitel 13.

Det skyldes, at civilsamfundet kan spille en vigtig og supplerende rolle i tidligt forebyggende og støttende indsatser til børn, unge og familier i udsatte positioner. Indsatser i civilsamfundet kan give udsatte børn og familier et fast holdepunkt, et betydningsfuldt fællesskab og bygge bro til lokalsamfundet. Gennem frivillige fællesskaber, en til en-relationer og rådgivning forebygger eller mindsker frivillige indsatser udsathed, mistrivsel og ensomhed[1].

[1] Se fx VIVE (2021): *Faktaark for Familien i fokus – centrale resultater juni 2021;* VIVE (2022): *Fra bolig til hjem. Evaluering af frivillig indretningsstøtte til kvinder med børn efter et krisecenterophold;* VIVE (2020): *Familien i Fokus – Midtvejsrapport*; SocialRespons (2020): Qnet+. Evaluering af netværk for kvinder og børn, der har været udsat for vold.

For at civilsamfundet kan spille en supplerende rolle i forhold til udsatte børn og familiers trivsel og netværk er det afgørende, at sagsbehandlere, pædagoger, sundhedsplejersker og andre fagprofessionelle omkring familien kan støtte og guide familier ind i civilsamfundstilbud, når relevant.

Børneudredning ved krisecenterophold
Det foreslås i § 20 stk. 3), at der iværksættes en børneudredning, når et barn eller ung har opholdt sig på et krisecenter eller herberg med en forælder på grund af vold i hjemmet, og den pågældende forælder vender tilbage til et voldeligt miljø med barnet eller den unge.

Røde Kors anbefaler, at kommunalbestyrelsen følger op på trivsel og udvikling for *alle* børn og unge, der har opholdt sig på et kvindekrisecenter eller herberg med henblik på tilbud om støtte. Dette begrundes i, at vold i hjemmet er en væsentlig risikofaktor i forhold til mistrivsel på kort og længere sigt for alle børn og unge, der har været udsat for eller vidne til vold i hjemmet[2] og ikke blot dem, der vender tilbage til et voldeligt miljø. Se vedhæftet Røde Kors' oplæg 'Vejen væk fra volden' om behov og muligheder for hjælp til voldsudsatte voksne og børn for uddybning af dette behov.

Midlertidige forældremyndighedsindehavere til uledsagede flygtningebørn
I lovforslaget foreslås det, at det i § 3 fastsættes, at afgørelser om hjælp og støtte som udgangspunkttræffes som over for forældremyndighedsindehaver eller kommende forældre og barnet eller den unge under 18 år, medmindre andet fremgår af denne lov.
Røde Kors anbefaler, at der af § 3 også indsættes midlertidig forældremyndighedsindehaver, såfremt en sådan er udpeget, så denne også inddrages i beslutningerne. Røde Kors bifalder også i den sammenhæng, at der er behov for større klarhed i forhold til retsstilling på området, blandt andet i forbindelse med rollefordeling og ansvarsområder i processen omkring indstilling og udpegning af midlertidig forældremyndighedsindehaver. Røde Kors indgår i et samarbejde med centrale myndigheder på området omkring uledsagede flygtningebørn og netop her står det klart, at der er behov for yderligere retningslinjer.

Betingelser for anbringelse af børn og unge på sikrede institutioner
Det foreslås med §62 stk. 2, at et barn eller en ung under 15 år kan anbringes på sikret døgninstitution, når barnet eller den unge er omfattet af udlændingelovens §§ 36 eller 37 eller hjemrejselovens § 16 for udlændinge uden lovligt ophold. Røde Kors lægger afstand fra at tage denne bestemmelse i brug.

Lovens anvendelsesområde
Røde Kors anbefaler, at enhver udlænding, der opholder sig her i landet, og får udgifter til underhold og nødvendige sundhedsydelser dækket af Udlændingestyrelsen, indtil udlændingen meddeles opholdstilladelse eller udrejser, omfattes af lovens anvendelsesområde, og ikke kun de, der har lovligt ophold i Udlændingelovens forstand. På den måde kan også de særligt udsatte børn, der eksempelvis er omfattet af forældres forhold om tålt ophold og ikke kan udvises, sikres nødvendig støtte der følger af lovens område.

Yderligere bemærkes, at afgørelser efter barnets lov ikke finder anvendelse, hvis der vil kunne træffes afgørelse efter udlændingelovens kapitel 9 b om anbringelse af uledsagede mindreårige. Røde Kors anbefaler Barnets Lov som grundlag for afgørelser for udsatte børn og unge, der henhører under

Udlændingestyrelsens forsørgelsesområde, også for uledsagede mindreårige der ellers henhører under Udlændingelovens kapitel 9B om anbringelse.

Røde Kors håber, at nogle af ovenstående perspektiver kan indtænkes i barnets lov. Røde Kors står naturligvis til rådighed for uddybning af ovenstående.

Venlig hilsen

Anders Ladekarl

Generalsekretær
Røde Kors

Rådet for Socialt Udsatte
24. juni 2022

HØRINGSVAR VEDR. FORSLAG TIL BARNETS LOV

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen og tilslutter sig lovforslaget med nedenstående bemærkninger.

Rådet mener det er vigtigt at anbragte unge ikke overlades til sig selv, når de fylder 18 år. Konsekvensen af manglende eller mangelfuldt efterværn er, at tidligere anbragte er markant overrepræsenteret i hjemløsestatistikerne og i forhold til psykiske lidelser og misbrug.

Rådet mener derfor, det er vigtigt at indsatsen og støtten fra overgang fra barn til voksen styrkes, og ser frem til det videre arbejde med efterværnsindsatsen. Rådet finder det positivt at der indsættes et kapitel målrettet unge, der specifikt omhandler forpligtelsen til at forberede overgangen til voksenlivet.

Ungeplan
Rådet mener, at det er positivt der sættes fokus på unges ejerskab og konkrete mål for bolig, trivsel mv. Det er vigtigt at ungeplanen fortsættes ind i voksenlivet og at kommunerne benytter muligheden for at tilbyde en helhedsorienteret plan for den unge, der kan være med til at bygge bro mellem indsatser også ind i voksenlivet. Rådet anbefaler at:

- *Ungeplanen startes allerede fra den unge fylder 15 år*. Den unges bekymringer for voksenlivet starter ofte allerede tidligt for den unge, og det kan derfor være en fordel for mange at starte ungeplanen tidligere.

Efterværn
I det nuværende udkast til Barnets Lov, lægges der ikke op til grundlæggende ændringer i efterværnsindsatsen. Rådet anbefaler, at det videre arbejde med en reform af efterværnsindsatsen indeholder:

- *en udvidet støtteperiode for unge*, så unge kan bevare retten til støtte helt frem til det 30. år. Det anbefales, at der sættes massivt ind i efterværnperioden for at sikre at den unge bliver i bolig, uddannelse eller beskæftigelse. Mange unge anbragte har både praktiske og følelsesmæssige udfordringer i overgangen fra anbringelse til at flytte i egen bolig. Derudover kæmper flere tidligere anbragte med psykiske mén fra deres opvækst og anbringelser. De har ofte få nære relationer, svage netværk, og lav grad af deltagelse i fællesskaber.

Rådet for Socialt Udsatte
e post@udsatte.dk w udsatte.dk a St. Torvegade 26, 3700 Rønne

- *unge må ikke kunne miste retten til efterværn.* Selv om den unge i første omgang afviser at modtage hjælp i form af en efterværnsindsats, skal det være muligt på et senere tidspunkt at til vælge dette til, hvis behovet opstår.

- *bedre støtte og hjælp til anskaffelse og bevarelse af bolig*, støtte til at styre økonomi og beskæftigelse, samt støtte i hjemmet til at lære dagligdags færdigheder som indkøb, rengøring, madlavning, at betale regninger osv. Anbragte unge skal have mulighed for studievejledning og lektiehjælp. Det kan fx ske gennem en ret til en kontaktperson ifm. overgangen, så det sikres at unge får den nødvendige hjælp til at komme i gang med voksenlivet.

- *unge skal som en del af efterværnet have adgang til gratis psykologhjælp,* samt adgang til specialiserede indsatser i forbindelse med psykiske lidelser og misbrugsproblemer.

- *tidligere anbragte unge skal understøttes i adgang til fællesskaber* med andre tidligere anbragte unge, som giver de unge støtte og opbakning til håndtering af mange forskellige udfordringer, som andre unge ofte får støtte til i familien. Derudover skal anbragte unge ligeledes have støtte til at indgå i positive fællesskaber fx brobygning til foreninger, klubber mv., så de unge kan danne sociale netværk og indgå i fritidsaktiviteter med andre unge.

Støtte til familie og forældre

Rådet mener at det er positivt at kommunen forpligtes til at træffe afgørelse om støtte til forældre, hvis børn er anbragt, og at det skal angives i barnets plan, hvilke former for støtte der skal iværksættes for familien i forbindelse med, at barnet eller den unge er anbragt uden for hjemmet. Det er vigtigt, ikke kun for forældrene, men også for barnet, at forældrene får den støtte, de har brug for. Rådet anbefaler at:

- *At kommunen forpligtes til at gentage tilbuddet om en støtteperson til forældre* hvis barn anbringes, hvis forældrene har afslået i forbindelse med anbringelsen af barnet. Nogle forældre afslår måske indledningsvis, fordi de er vrede over anbringelsen og derfor ikke ønsker mere kontakt med kommunen. Forældre skal altid kunne bede om støtte, senere i forløbet.

Kira West
Formand for Rådet for Socialt Udsatte

SELVEJE DANMARK

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K

T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Att. Charlotte Aastrup Poole og Maria Schultz

24. juni 2022

Høringssvar vedrørende udkast til forslag om Barnets Lov

Selveje Danmark har d. 25. maj modtaget en høring over udkast til forslag om Barnets Lov samt følgelovgivning på henholdsvis ca. 900 sider og 500 sider.

Selveje Danmark har med interesse læst udkastet, men med den begrænsede høringsperiode på kun en måned til et meget omfattende og komplekst lovmateriale, må der tages forbehold for nærværende høringssvar, som ikke nødvendigvis er fyldestgørende. Det kan derfor forventes, at Selveje Danmark vil have yderligere bemærkninger til lovmaterialet.

Politisk aftale om Børnene Først

I maj 2021 blev der indgået en bred politisk aftale om Børnene Først. En af aftalens initiativer var udarbejdelse af en ny Barnets Lov, som skal samle reglerne om støtte og hjælp til børn og unge med behov for særlig støtte ét sted, uanset om støttebehovet har afsæt i sociale problemer, en funktionsnedsættelse hos barnet eller andre sociale udfordringer.

Selveje Danmark støtter op om Barnets Lovs grundlæggende præmis om, at vi skal forebygge omsorgssvigt – ikke anbringelser, herunder intentionerne om at styrke børnenes rettigheder og inddragelsesmuligheder, skabe mere stabilitet og sikre bedre kvalitet i anbringelserne samt regelforenkle og afbureaukratisere nuværende lovgivning.

Barnets Lov: Manglende finansiering og kommunal forpligtelse

Men Selveje Danmark kan være i tvivl, om lovgivningens økonomiske fundament står mål med lovgivningens intentioner – om der er afsat den nødvendige økonomiske ramme til implementeringen af lovgivningen. Det er velkendt og dokumenteret, at økonomiske hensyn ofte tager forrang over faglige hensyn og borgerens behov. I en rundspørge foretaget af Altinget i 2021, svarede 72 procent af landets byrådsmedlemmer, at de oplever, at økonomiske hensyn jævnligt vægter

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

højere end hensynet til borgernes behov. Ligesom 7 ud af 10 socialrådgivere oplever, at økonomi trumfer faglighed på handicapområdet.

Samtidig er Selveje Danmark meget bekymret for, om kommunernes virkelighed kan honorere ønsket om et mere dynamisk sagsforløb med mere fleksible krav og mere rum til socialfaglige vurderinger. I Børnesagsbarometret fra 2022 fremgår det, at kommunerne i dag ikke lever op til de lovfastsatte krav i forhold til faglig udredning, inddragelse, valg af indsats og opfølgning. Krav som er rammesat af Lov om Social Service. Det problematiske opstår, når lovgivningen ikke bliver fulgt af de parter, hvis indsats er rammebestemt af lovgivningen.

Selveje Danmark har valgt ikke at kommentere på bestemmelserne om efterværn og plejefamilier, da det fremgår af den politiske aftale om Børnene Først, af der skal laves reformer på henholdsvis efterværns – og plejefamilieområdet. Selveje Danmark vil dog gerne benytte lejligheden til at henvise til Policy Labs anbefalinger til efterværnsområdet.

Partsstatus fra 10 år og øget inddragelse af barnet i egen sag

Med lovudkastet til Barnets Lov får børn selvstændig partsstatus fra 10 år, jf. § 140-141, dvs. barnet vil have ret til advokatbistand, vil skulle gøres bekendt med retten til at se sagens akter og til at udtale sig, samt vil have ret til at klage over en afgørelse. Det vil bl.a. sige, at børn fra 10 år får mulighed for selv at klage til Ankestyrelsen over en afgørelse om f.eks. ændret anbringelsessted.

Alder må ikke blive det afgørende kriterie

Selveje Danmark finder det generelt positivt, at lovgivningen giver barnet mulighed for at klage, da det vil understøtte, at det er saglige hensyn, der ligger bag kommunens beslutninger, snarere end f.eks. økonomiske hensyn alene eller samarbejdsproblemer kommune og anbringelsessted imellem.

Selveje Danmark vil dog samtidig gerne bemærke, at børn under 10 år grundet deres modenhedsniveau kan have vanskeligt ved at vurdere, hvad der er foreneligt med deres eget bedste, ligesom det er velkendt, at nogle af børnene i målgruppen ikke er alderssvarende.

Ministeriet beskriver i lovudkastets bemærkninger, at de er opmærksom på, at der kan være børn og unge, der pga. f.eks. deres alder, modenhed eller eventuelle psykiske funktionsnedsættelse ikke er i stand til at vurdere eller ikke kan give udtryk for, om f.eks. samvær med forældre eller netværk er til deres eget bedste, og at der kan være socialt udsatte børn og unge, der på grund af f.eks. loyalitet over for forældrene ikke giver udtryk for de ønsker, de har. Det understreges, at det derfor er vigtigt, at kommunalbestyrelsen i alle tilfælde foretager en konkret og individuel vurdering ud fra forholdene i den enkelte sag. Selveje Danmark støtter sig op af dette og mener ikke, at alder bør være det afgørende kriterie i forhold til partsstatus, men at den konkrete og individuelle vurdering må tage forrang.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Barnet må ikke blive ansvarliggjort for svære beslutninger

I lovudkastet fremgår det, at børnene nu får ret til at blive inddraget, og at barnets holdninger og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages, jf. § 5 stk. 3., inden der træffes beslutninger - en manglende tilvejebringelse og inddragelse af barnet eller den unges holdning og synspunkter vil udgøre en væsentlig mangel ved afgørelsen. Selveje Danmark støtter op om barnets og den unges ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, men er samtidig opmærksom på, at det nye rettighedsfokus ikke må gøre barnet eller den unge ansvarlig for at træffe svære beslutninger – de må ikke få et større ansvar, end de kan bære. Dette præciseres også i lovudkastets bemærkninger:

"det er vigtigt, at aldersgrænsen for selvstændig partsstatus balancerer hensynet til på den ene side at give barnet en større, selvstændig stemme i sin egen sag, og på den anden side beskytte barnet imod at blive ansvarliggjort for beslutninger, som barnet på grund af sin alder, modenhed og eventuelle nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne ikke kan overskue konsekvenserne af."

Selveje Danmark finder det dog bekymrende, at denne balancering af hensyn ikke adresseres yderligere, ligesom Selveje Danmark kan være bekymret for lovgivningens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet inddrages. I praksis bliver den formelle børnesamtale afskaffet.

Manglende rammesætning af inddragelsen

Selveje Danmark er skeptisk overfor, om den udvidede partsstatus vil føre til bedre inddragelse, da det er vanskeligt for mange børn og unge at tage initiativ til at kontakte relevante myndighedspersoner. Bedre inddragelse forudsætter et vedvarende arbejde og fokus på inddragelse i den daglige praksis på anbringelsesstederne, men det fokuseres der ikke på i lovteksten. Ligesom der ikke fokuseres på, hvordan børnene støttes i at bearbejde de oplysninger, som kommer med de nye rettigheder.

Det beskrives i lovudkastets bemærkninger, at *"det vil fortsat skulle være kommunens ansvar at sikre, at børn og unge får den nødvendige støtte til at udøve deres rettigheder, og at de får den rigtige hjælp."*

Selveje Danmark efterlyser, at den "nødvendige støtte til at udøve deres rettigheder" rammesættes, og at implementeringen af børnenes nye rettigheder følges op med de nødvendige ressourcer. Selveje Danmark er, som tidligere nævnt, kritisk overfor, om lovgivningens økonomiske fundament og kommunernes virkelighed kan honorere de nye rettigheder. Børnesagsbarometret fra 2022 viser f.eks., at kommunerne i dag har vanskeligt ved at overholde de fastsatte krav om inddragelse i Lov om Social Service, f.eks. er kravet om en samtale med barnet forud for afgørelse om en påtænkt foranstaltning kun overholdt i 55 procent af sagerne. Dette understreger desuden behovet for løbende opfølgning og kontinuerlig myndighedskontakt, hvilket også kommenteres på senere i høringssvaret.

Fokus på stabilitet, kontinuitet og sammenhæng

Selveje Danmark vil afslutningsvis gerne bemærke, at fokus må være på at skabe stabilitet, kontinuitet og sammenhæng og at en overbetoning af barnets rettigheder, indsigelsesmuligheder, klageadgange

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

mv. også kan risikere at skabe negative fokusmæssige konsekvenser for et udsat barn.

Ret til at anmode om en permanent anbringelse

Med lovudkastet til Barnets Lov sikres barnet en række nye rettigheder. Børn, som er fyldt 10 år, får bl.a. ret til at anmode om en permanent anbringelse, jf. § 67, stk. 1. Som nævnt tidligere mener Selveje Danmark, at en konkret og individuel vurdering af forholdene i den enkelte sag bør tage forrang over alderskriteriet. Selveje Danmark mener dog samtidig, at det er helt afgørende, at hvis barnet får mulighed for at anmode om en permanent anbringelse, skal der også være en stor sandsynlighed for, at det kan efterkommes, idet det kan føles som dobbeltsvigt for barnet, hvis det får en styrket ret til at anmode om noget så omkostningstungt som eksempelvis otte års anbringelse, og med stor sandsynlighed ikke får det.

Selveje Danmark mener, at tilknytning til anbringelsesstedet skal være en forudsætning for permanent anbringelse, hvorfor det er positivt, at det foreslås, at der indføres krav om, at den lovpligtige tilknytningsvurdering i sager om permanent anbringelse skal foretages af en autoriseret psykolog, jf. § 67 stk. 4., af hensyn til barnets eller den unges bedste og for at styrke barnets eller den unges og familiens retssikkerhed.

Selveje Danmark bemærker desuden, at lovudkastets nye rettigheder har et særligt fokus på barnets ønske om at frasige sig kontakt til sine forældre, men at der omvendt ikke er fokus på f.eks. barnets mulighed for at anmode om at udvide samværet med sine forældre. Selveje Danmark mener, at det skal fremgå at kommunalbestyrelsens opgaver i forbindelse med anbringelsen, jf. § 52, er at den skal understøtte forbindelsen til barnets vigtige relationer, f.eks. forældre, søskende, bedsteforældre mv.

Det er vigtigt, at barnet ved beslutning om en permanent anbringelse under hele forløbet får hjælp og støtte til at oppebære bedst mulige relation til forældrene og ligeledes på intet tidspunkt skal være bundet af en afgørelse omkring anbringelse barndommen ud, hvis barnet eller den unge ønsker noget andet på et senere tidspunkt.

Second opinion skal også gælde for børne- og ungehjem

Et skift i anbringelsessted er et af de største indgreb, man kan foretage for et anbragt barn. Skift skal være nødvendige for barnets udvikling, de skal være forberedte og planlagte. Selveje Danmark mener derfor, at det er positivt, at der indføres en second opinion i forbindelse med ændret anbringelsessted, jf. § 98, stk. 3, og hjemgivelse, jf. §101, således at plejeforældre, støttepersoner eller venskabsfamilier til børn under 10 år, der er anbragt, har ret til på barnets vegne at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse om ændret anbringelsessted eller hjemgivelse, hvis barnet giver udtryk for ikke at være enig i dette.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Selveje Danmark finder det dog meget kritisabelt, at denne ret ikke også gælder for børne- og ungehjem, modsat venskabsfamilier og støttepersoner danner børne- og ungehjemmet de faktiske rammer for barnets hjem og har den kontinuerlige, daglige kontakt med barnet – ligesom det er tilfældet med plejefamilier.

Det fremgår af udkastet til loven, at anbringelsesstedet kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering. Det er uklart hvilken retsvirkning en sådan vurdering har. Selveje Danmark ønsker, at Ankestyrelsen får beslutningskompetence i denne type sager. Ligesom det er Selveje Danmarks ønske, at anbringelsesstederne – herunder børne- og ungehjem - får partsstatus i forbindelse med anmodninger til Ankestyrelsen, således at anbringelsesstederne bliver tillagt de rettigheder, der følger med partsstatus.

Ny model med screening, afdækning og udredning skal være mere forpligtende

Selveje Danmark støtter op om principperne bag den nye model med screening, afdækning og udredning, jf. kapitel 3.:

- *Barnet og familien skal have hjælp langt hurtigere. I dag går der ofte 4 måneder (som er fristen for udredning i dag) eller længere.*
- *Barnet og familien skal opleve, at hjælpen kommer med det samme, og at der handles – det kræver et opgør med den passive undersøgelsesperiode, der eksisterer i dag.*
- *Udredningen skal derfor ske samtidig med, at kommunen hjælper barnet og er i kontakt med barn og familie, så der er tale om aktiv undersøgelsesfase, hvor rådgiver også lærer barnet at kende.*
- *For at hjælpen kan komme hurtigere i gang, og sagsbehandleren kan bruge tiden bedst muligt, skal der skelnes tydeligere mellem "lettere" og "tunge sager".*
- *Barnet skal inddrages bedre i udredningen. Afdækning af udfordringerne skal derfor ske sammen med barnet og familien.*
- *Udredningen skal både afdække ressourcer og udfordringer hos barn og familie.*

Men Selveje Danmark er kritisk overfor, om modellen i praksis kommer til at sikre en tidligere hjælp og styrke indsatsen over for børn og unge, således som det er intentionen. Med den høje grad af fleksibilitet og frihed i kommunerne er der nemlig større risiko for vilkårlighed og store forskelle kommunerne imellem, som kan true retssikkerheden i sagsbehandlingen.

Selveje Danmark mener derfor, at modellen skal være mere forpligtende - der skal stilles tydeligere krav til og rammer for dokumentation, inddragelse af barnet, den unge og forældre, tidsfrister mv. Det fremgår f.eks. ikke tydeligt nok, hvornår der bør foretages henholdsvis en afdækning, jf. § 19, eller en udredning, jf. § 20-22.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Selveje Danmark mener, at det er muligt at ramme modellen bedre ind og samtidig sikre rum for hurtig støtte og hjælp og socialfaglige vurderinger, hvor dokumentationskravene i sagsbehandlingen afspejler kompleksiteten af barnets eller den unges behov.

Behov for standarder ift. den løbende opfølgning

I lovudkastet er der ikke tiltænkt ændringer i retstilstanden ved det personrettet tilsyn, men der lægges op til mere fleksibilitet i kommunernes tilrettelæggelse af den løbende opfølgning.

Selveje Danmark vil gerne understrege, at de to tilsyn har forskellige sigter. Det præciseres i lovudkastets bemærkninger, at det personrettede tilsyn primært vil have fokus på anbringelsesstedet og på rammerne og personalet omkring barnet eller den unge, mens den løbende opfølgning skal have særskilt fokus på barnets eller den unges trivsel og udvikling.

Den løbende opfølgning taler altså ind i det overordnede formål med barnets lov, nemlig at det i højere grad skal være barnets eller den unges perspektiv, der skal være styrende for sagsbehandlingen og indsatserne. Med afsæt i opfølgningen skal kommunerne inddrage og lytte til barnets eller den unges ønsker, som skal være styrende for de konkrete mål i barnets plan. Den løbende opfølgning er således også afgørende i forhold til myndighedernes vurdering af, om de iværksatte foranstaltninger understøtter barnets trivsel og udvikling.

Det bekymrer derfor Selveje Danmark, at der i lovudkastet ikke bliver stillet krav til den løbende opfølgning, som i gældende lovgivning skal føres efter henholdsvis tre og seks måneder.

Selveje Danmark noterer sig, at der i bemærkningerne står, at *"Ministeriet finder i den forbindelse, at de lovfastsatte frister imod hensigten kan risikere at sætte en minimumsstandard, bl.a. fordi det er de lovfastsatte frister, som kommunerne måles på i f.eks. Børnesagsbarometret. Også i dette lys er det ministeriets opfattelse, at der bør gøres op med de lovfastsatte krav om opfølgning efter hhv. tre og seks måneder."*

Selveje Danmark mener omvendt, at minimumskrav kan være nødvendige i den kommunale virkelighed, hvilket de deltagende kommuner i kulegravningen på området også slutter op om, jf. lovudkastets bemærkninger. Børnesagsbarometret fra 2022 viser, at kommunerne i dag kun i 55 procent af sagerne overholder kravet om opfølgning inden de første tre måneder, og kun i 41 procenter af sagerne følger op med højst seks måneders mellemrum. Samtidig fremgår det, at kommunerne i 38 procent af sagerne ikke opfylder kravet om det personrettede tilsyn. Som ministeriet også selv klargør i lovudkastets bemærkninger, er det ikke lovgivningens hensigt, at de lovfastsatte frister sætter en minimumsstandard, det er snarere kommunerne der i deres praksis betragter dem som minimumskrav.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Lovudkastets § 8 stk. 2. lyder, at *"Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet."* I bemærkningerne understreges det, at princippet om færrest mulig voksne omkring barnet skal sikre, at barnet eller den unge så vidt muligt oplever kontinuitet og stabilitet i kontakten med kommunen og de fagprofessionelle. I forlængelse heraf kan der velsagtens argumenteres for, at dette netop kræver en kontinuerlig kontakt.

Selveje Danmark slutter op om, at der skal være en vis grad af fleksibilitet i kommunernes opfølgning, der tager højde for de enkelte sagers tyngde og kompleksitet. Men det er allerede sikret i Lov om Social Services bestemmelser.

Selveje Danmark mener desuden, at Børnesagsbarometret stadig skal følge op på kommunernes opfølgning – både det personrettede tilsyn og den løbende opfølgning.

Tvangsadoption

Den nye lovgivning lægger op til en stigning i antallet af sager, hvor tvangsadoption skal overvejes. Tvangsadoption skal nu overvejes, jf. § 69, i følgende situationer:

- *Ved indstilling til børne- og ungeudvalget om tvangsanbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet efter §§ 47 og 49.*
- *Ved indstilling til børne- og ungeudvalget om opretholdelse af en anbringelse efter § 50.*
- *Når Ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet efter § 14 i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet. Stk. 2.*
- *Når en forælder til et barn eller en ung, der er anbragt eller er blevet bortadopteret på grund af manglende forældreevne, venter endnu et barn, skal kommunalbestyrelsen overveje, om hensynet til kontinuitet og stabilitet i det kommende barns opvækst taler for, at dette barn gennem adoption får en ny familie.*

Selveje Danmark vil gerne advare imod, at tvangsadoption bliver en almindelig foranstaltning. Mellem 2009 og 2015 er der gennemsnitligt blevet tvangsadopteret to børn om året. Efter 2015 er der i gennemsnit tvangsadopteret otte børn pr. år. I stedet for at lempe kravene burde man i højere grad koncentrere sig om at udvikle bedre anbringelser med færre konflikter og sammenbrud, som sikrer at anbragte børn får stabile og gode liv.

Selveje Danmark kan desuden være i tvivl om muligheden for at adoptere et barn før fødslen strider imod FN's Børnekonvention og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Både Italien og Norge er blevet underkendt for beslutninger om tvangsadoption, fordi der ikke var gjort nok for at give relationer mellem barn og forældre en chance. Danmark vil løbe samme risiko.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

I forlængelse heraf bekymrer det Selveje Danmark, at lovudkastet ikke har nogle overvejelser i forhold til barnets behov for kontakt til og bevarelse af vigtige relationer ved tvangsadoption, herunder forældre, søskende, bedsteforældre mv. Barnet skal sikres en medbestemmelse i forhold disse relationer.

Endelig kan Selveje Danmark være bekymret for, at økonomi i praksis kommer til at spille en for stor rolle, og at tvangsadoption bliver en mulighed for at indhente kommunale besparelser, da kommunen sparer udgiften til en anbringelse i familiepleje eller på et børne- og ungehjem. I medierne har der de seneste år floreret flere eksempler herpå.

Selveje Danmark så gerne, at ministeriet udarbejdede et overslag over, i hvor mange flere sager tvangsadoption skal overvejes, hvis lovudkastet gennemføres i sin nuværende form, og i forlængelse heraf en vurdering af om der i dag er et tilstrækkeligt antal forældre, der er interesserede i at adoptere.

Der skal føres kontrol med venskabsfamilier og støttepersoner

Med lovudkastet får udsatte børn og unge anbragt i et børne- og ungehjem ret til et tilbud om en støtteperson, jf. § 53, og en venskabsfamilie, jf. § 54, som de selv vælger, enten i familien eller netværket, eller hvor civilsamfundet og frivillige organisationer træder til. Kommunerne får pligt til at sørge for dette tilbud til alle i et børne- og ungehjem, der ønsker det og er i stand til at tage imod det.

Selveje Danmark støtter op om børnenes mulighed for ekstra støtte, men kan være bekymret for at støtten bliver midlertidig eller ikke bliver tilbudt i et tilstrækkeligt omfang. Ligesom Selveje Danmark kan være bekymret for, at forslaget om venskabsfamilier og støttepersoner mere er et symptom på, at anbringelsesstederne i dag ikke har de nødvendige økonomiske og faglige ressourcer, og opgaverne derfor systematisk flyttes til frivillige personer og familier.

I forlængelse heraf er Selveje Danmark også bekymret for, at der med de nye bestemmelser ikke følger et tilsyn med venskabsfamilier og støttepersoner. Når forpligtende lovgivning bringer nye voksne ind i de anbragte børn og unges liv skal det sikres, at de nye voksne har de rette intentioner og kompetencer.

Selveje Danmark ønsker, at der i loven skal fastsættes en kontrol med venskabsfamilier og støttepersoner samt en godkendelsesproces. Herudover bør det naturligvis være et krav, at familierne afleverer børneattest. Det ligger i tråd med lovudkastets forslag om, at det skal være en forudsætning for at modtage psykologbehandling uden samtykke i regi af civilsamfundsorganisationer, jf. § 41 stk. 2., at behandlingen ydes af en autoriseret psykolog.

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K
T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

Netværksplejefamilier skal underlægges socialtilsynet

Lovudkastet lægger op til, at mulighederne for at blive netværksplejefamilie skal udvides. Selveje Danmark kan være bekymrede for den situation, hvor en højere andel af anbragte børn bliver anbragt i netværksplejefamilier, som ikke er underlagt socialtilsynets godkendelse, men blot godkendes af den stedlige kommune. Selveje Danmark foreslår derfor, at netværksfamilier underlægges socialtilsynet.

Vedrørende § 43 – videreførelse af Lov om Social Service, § 66

I lovudkastets § 43 fremgår det, at børn og unge kan anbringes på følgende anbringelsessteder:

1) *Almene plejefamilier.*
2) *Forstærkede plejefamilier.*
3) *Specialiserede plejefamilier.*
4) *Netværksplejefamilier.*
5) *Egne værelser, kollegier eller kollegielignende børne- og ungehjem.*
6) *Børne- og ungehjem, jf. stk. 3.*
7) *Pladser på efterskoler, frie fagskoler og frie grundskoler med kostafdeling.*

Til sammenligning med Lov om Social Service, § 66, har ministeriet slået opholdssteder (6) og døgninstitutioner (7) sammen til børne- og ungehjem. I lovudkastets bemærkninger fremgår det, at der ikke er tiltænkt ændringer i retstilstanden, og at der alene er tale om redaktionelle ændringer. Men i lovudkastets § 43 stk. 4 skelnes der ikke mellem opholdssteder og døgninstitutioner, i stedet refereres der til børne- og ungehjem, som *"efter stk. 3 kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med."*

Den nye bestemmelse svarer ikke til de gældende regler i servicelovens § 66 stk. 3. og vil i praksis ændre retstilstanden for opholdssteder. Selveje Danmark har været i dialog med ministeriet herom og forventer, at lovforslaget fremsættes, så § 43 stk. 4 svarer til servicelovens § 66 stk. 3.

Afsluttende bemærkninger

Selveje Danmark vil afslutningsvis gerne fremhæve, at det forventes, at der bliver evalueret på Barnets Lov med fokus på effekter for børn, forældre og indsatssteder, som det også fremgår i den politiske aftale om Børnene Først.

Selveje Danmark vurderer, at det kræver yderligere midler, hvis lovgivningens økonomiske fundament skal stå mål med lovgivningens intentioner. I regeringens udspil *Et liv med ligeværdige muligheder – en styrket specialisering for børn, unge og voksne med handicap eller sociale problemstillinger* (2022), foreslås det at tilføre yderligere midler til den eksisterende kvalitetsramme, der skal højne

SLOTSHOLMSGADE 1
BØRSEN
1217 KØBENHAVN K

T. 3374 6427
KONTAKT@SELVEJE.DK
WWW.SELVEJE.DK

kvaliteten på opholdssteder og døgninstitutioner for udsatte børn og unge. I Selveje Danmark mener vi, at det er helt afgørende, hvis Barnets Lov skal have den ønskede effekt om at styrke børnenes rettigheder og inddragelsesmuligheder, skabe mere stabilitet og sikre bedre kvalitet i anbringelserne.

Selveje Danmark støtter desuden op om Dansk Erhvervs høringssvar, herunder bemærkningerne i forhold til det driftsorienterede tilsyn og større tillid og gennemsigtighed i grundlaget for de kommunale takster.

Med venlig hilsen

Jon Krog
Branchedirektør

SELVEJE DANMARK

Høringssvar – Barnets Lov af Simon Felskov, medlem af Hovedbestyrelsen Landsforeningen autisme og af Netværket – Autisme uden en Stemme

Indledning høringssvar af Simon Felskov, medlem af Hovedbestyrelsen Landsforeningen autisme og af Netværket – Autisme uden en Stemme

Staten har en positiv forpligtigelse overfor børn og unge med handicap. Staten bør ikke kun håndhæve men også tage tiltag til at fremhæve og afskaffe diskrimination jf. Artikel 5 (3). (FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap – Handicapkonventionen)

En generel, uheldig tendens mange steder i lovteksten er, at det fremstår som om, at lovens formål er at løfte børn som ikke løftes af forældre, fremfor at anerkende, at mange børn med funktionsnedsættelser faktisk løftes af forældre – men at forældre mister alt mens de gør det, job, venner, helbred, ægteskab – fordi de står helt uden brugbar hjælp fra kommunen og betragtes som en del af problemet, ikke løsningen. Barnets lov bør have blikket for de ufattelig kompetente forældre, som slet ikke anerkendes og støttes. For børn har ret til et familieliv, og kun et helhedsblik på familien kan sikre familielivet. Forældre er for langt de fleste børn de allervigtigste voksne i barnets liv. Børnene har ret til et familieliv, hvor forældre er de ansvarlige i deres liv, hvor forældre i samråd med specialiserede fagpersoner kan vurdere hvilken støtte familien og børnene har brug for. Børn har brug for et familieliv med en familie i trivsel og forældre, som oplever et gnidningsfrit møde med det offentlige. Ligesom alle andre børn uden handicap.

Kommentar til kapitel 1

Der er brug for en klar adskillelse af familier med sociale problemer fra familier med børn "usynlige" handicap såsom autisme.

Familier og børn skal have den rette hjælp og ret til, at faglig kompetente personer står bag vurderinger og skøn. Et neurologisk medfødt handicap som autisme mødes med mange fordomme i det kommunale system – og en diskriminerende forestilling om, at forældre er dårlige til at magte forældreopgaven. Det er et problem, jf. handicapkonventionen artikel 4 b), der siger, at staten skal træffe alle passende foranstaltninger, herunder lovgivning, til at ændre eller afskaffe eksisterende love, regler, sædvaner og praksis, som indebærer diskrimination af personer med handicap.

Børn med usynlige handicap har brug for lige så stærke fagkompetencer omkring dem som børn i en kørestol. En PPR-psykolog uden viden om cystisk fibrose, vil aldrig vurdere, hvilke sportsaktiviteter denne kan deltage i uden at blive forpustet. Autisme skal opfattes på samme måde. Som et handicap, der kræver særlig faglig viden før man kan udtale sig. Men ikke mindst diversiteten inden for autismen, bevirker at kommunalt ansatte/eksterne aktører systematisk overvurderer egen viden, til skade for børn. Det er diskrimination af barnet pga. en funktionsnedsættelse. Det vigtigste der kan gøres for denne gruppe er, at de kategorisk adskilles fra familier, hvor sociale forhold i familien er den primære årsag til mistrivsel. Faktum er, at vi i Landsforeningen Autisme ser hvordan forældre ofte må uddanne sig selv, og får en langt stærkere faglighed end mange rådgivende fagfolk i kommunen. Børn med diagnoser har ret til at få anerkendt at deres støttebehov udspringer af diagnosen, ikke inkompetente forældre.

Det bør indskrives i barnets lov, at forældre til børn med funktionsnedsættelse som udgangspunkt skal opfattes som ressourcestærke på lige fod med alle andre forældre, og at forældre derfor som udgangspunkt skal tages seriøst, når de beskriver udfordringer og peger på løsninger.

Det bør indskrives i barnets lov, at der er brug for to fundamentalt forskellige typer af indsatser i familier hvor det er barnets funktionsniveau, der er årsag til at familien skal bruge ekstra støtte i modsætningen til

familier, hvor forældres ressourcer er årsagen til at familien har brug for ekstra støtte. Det er to diametralt forskellige udfordringer, der ikke kan løses med samme type af faglighed.

Alle børn med psykiatriske diagnoser har ret til at kunne genfinde en retvisende beskrivelse af deres diagnose på offentligt tilgængelig hjemmeside.

Begrundelse: Eksempelvis er autismespektret er bredt. For den del af autismespektret, som har allerlavest funktionsniveau, som ikke har udsigt til at blive mentalt ældre end 1 til 2-årsalderen, er det ikke muligt at finde en beskrivelse af deres diagnose (den de har fået i psykiatrien) på nogle offentlige hjemmesider. Det skaber unødige barrierer for støtte til børnene. Danmark har ratificeret konventionen om handicap, og i den står der i præamblen, at stater skal anerkende mangfoldigheden blandt handicappede. Men det går galt i mange instanser, når kun en del af autismespektret er at finde på officielle hjemmesider (dvs. kun nogle typer af funktionsniveau af autisme), for det skaber forvirring blandt fagpersoner. For eksempel vil de politikere som skal stemme for barnets lov, ikke kunne orientere sig og læse retvisende information om autisme på officielle landsdækkende hjemmesider, de vil kun kunne læse om en lille del af spektret, hvilket kan skabe stereotype fejlopfattelser af handicappet. Det er et problem.

I Handicapkonventionen artikel 8, 1 a) og b) skrives bl.a. (parafraseret): Staten forpligter sig til at øge bevidstheden i hele samfundet, om personer med handicap, og at skabe respekt for de rettigheder og den værdighed, der tilkommer personer med handicap, at bekæmpe stereotyper, fordomme og skadelig praksis i forhold til personer med handicap.

Derfor bør der indskrives i barnets lov kap 1 at: *Alle børn har ret til, at deres diagnose beskrives retvisende (oplagt med udgangspunkt i ICD-11) på en tilgængelig offentlig hjemmeside (såsom fx sundhed.dk eller lign). således at alle omkring et barn har mulighed for ud over individuelle vurderinger og funktionsbeskrivelser at genfinde barnets diagnose på dansk.*

Kommentar, kommunens forpligtelser kapitel 2:

1. **Børn med funktionsnedsættelser skal have krav på, at fagpersonale som hjælper en familie, har specifik (efter)uddannelse inden for den konkrete funktionsnedsættelse.**

I familier hvor et eller flere børn har autisme er den altovervejende barriere for at få den rette hjælp, at der ikke er krav til den faglighed, som kommunalt ansatte/eksterne aktører har. Langt de fleste socialrådgivere, ergoterapeuter, logopæder, psykologer, fysioterapeuter m.v. har ikke specifik faglig viden om autisme. De fleste fagpersoner i kommuner er autodidakte eller har taget korte kurser om et emne. De er ofte generalister, der har mange forskellige typer af sager og det umuliggør opbygningen af erfaring og viden, som er specialiseret nok. Der hersker med andre ord ”det vilde vesten” når det kommer til vidensniveauet for autisme, og kommuner overvurderer systematisk deres egen viden om diagnosen. Det medfører direkte skadelige beslutninger vedrørende familier, hvad enten der er tale om børn med skolevægring, tildeling af hjælpemidler, aflastning eller supervision/rådgivning i familiehuse. Ofte benyttes de samme fagpersoner til støtte både af familier med børn med autisme og familier, hvor forældre har sociale udfordringer (stofmisbrug, vold, overgreb). Det er IKKE de samme tiltag der er brug for, men de kommunale fagpersoner

tror ofte fejlagtigt, at de samme indsatser er relevante og at kommunen har de fornødne kompetencer til at hjælpe familier med børn med diagnoser. Det har de ikke. Autismespektret er utrolig bredt – nogle autister vokser op og kan stifte familie og tage uddannelse og job. Andre autister kommer aldrig til at genkende eget navn, får ingen selvhjælpsfærdigheder, skal have støtte til alt hele døgnet og bliver mentalt ikke ældre end et barn på et år. Det kræver stor viden for en fagperson både at genkende autismen, at kende til indsatser og differentiere mellem de mange såkaldte "fænotyper" (undertyper) af autisme. *Barnets lov bør derfor indskrive, at fagpersoner skal have specifik faglig og dokumenteret viden om barnets diagnose og type af funktionsnedsættelse, både når det gælder fagpersoner som bevilger, vurderer og superviserer.*

Kommentar til børneudredning §§ 20 22

Ved mistanke om en psykiatrisk diagnose, så skal kommunen henvise til udredning i den regionale psykiatri

Når forældre henvender sig til kommunen med bekymring for deres barns trivsel og evt. med mistanke om autisme, så er det vigtigt at kommuner ikke blot starter en indsats uden at sende barnet til udredning i den regionale psykiatri. For det utrænede øje ligner omsorgssvigt og autisme hos et barn i mistrivsel hinanden til forveksling. Mange forældre bliver – til stor skade for det enkelte barn – mistænkeliggjort og underkendt, fordi adfærden hos barnet mistolkes. Har et barn selvskade, skolevægring, spøjst forhold til egen krop, atypisk spisning, voldsomme nedsmeltninger, vigende blikkontakt m.v. så er det vigtigt at få udelukket en psykiatrisk diagnose, ikke blot indsætte tilfældige støttetiltag og famlen i blinde. De indsatser som familier udsættes for i dag er ofte direkte skadelige og skaber komorbiditeter hos børn med autisme – dvs. de forværre situationen.

Med barnets lov ses ikke, at der vil ske en forbedring for de mange tusind børn som hvert år mistrives mens de nægtes udredning, tvinges i skole og har forældre som stresses over at blive mistænkeliggjort. I dag venter børn pga. kommunal tøven i gennemsnit 5 år fra første mistanke om autisme, til henvisningen udformes af PPR. 5 år er rigtig mange år i et barns liv – og jf. at regioner som oftest ikke godtager henvisninger fra egen læge. PPR er de facto den eneste indgang til udredning i psykiatrien for autisme – og imens børn venter spises de af med skoletvang og skadelig og indsats i årevis.

Barnets lov bør indskrive, at børn har ret til udredning i den regionale psykiatri ved mistanke om autisme eller andre neurologiske funktionsnedsættelser.

Der bør i barnets lov stå: Ethvert barn hvor der er mistanke om en diagnose har ret til udredning i den regionale psykiatri. Enhver indsats eller bedømmelse, fx forældrekompetencevurderinger, skal vurderes på ny, i det tilfælde at barnet får en diagnose.

Børn har krav på at forældre klædes på til en diagnose

Kommuner har i dag pligt til at vejlede forældre, hvis deres barn får en diagnose. Det er ikke en opgave kommunerne er klædt på til. Det er bekymrende, at der i barnets lov ikke er indskrevet et eneste ord om, at vejen til at hjælpe børn med funktionsnedsættelser ofte går gennem psykoedukation og styrkelse af fagligheden hos forældre. Forældres ressourcer overses fuldstændig og det er dyrt for samfundet og rammer familier og børn. Ressourcestærke familier støttes i dag ikke til at løfte deres børn – de køres ned med forfejlet pseudohjælp, fordi de ofte slet ikke anerkendes som ressourcestærke mennesker, der med

faglig viden kan løfte en langt større opgave end de i dag får lov til. Der findes gode, men spredte indsatser hvor fagligheden styrkes hos forældre. Fx gennem kommunikationsindsatser såsom DanPact eller Intensive Interaction (fx ved Ditte Rose). Eller spiseindsatser såsom SOS-feeding. Det er den slags evidensbaserede, gennemprøvede og autismespecifikke/autismevenlige indsatser og faglig viden til forældre, der er brug for. Ikke spredehagl fra familiehuse, som henter tilfældige ikke-autismespecifikke indsatser ned fra hylden i bedste mening, men til frustration og i værste fald skade for familier og børn, og som en ubrugelig udgift for samfundet. Forældre knokler på i forvejen – lad dog børnene opleve, at deres forældre klædes endnu bedre på til at håndtere en funktionsnedsættelse.

I barnets lov bør indskrives, at forældre til børn med diagnoser/funktionsnedsættelser skal tilbydes faglig viden om indsatser, der er relevante for det pågældende barn med en diagnose.

Skolefravær

Blandt børn med autisme ses oftere skolefravær end blandt neurotypiske børn. Det skyldes ofte enten at skoletilbuddet er for stressende for barnet – eller det skyldes, at barnet grundet sin diagnose magter færre timer i skole end andre børn. Vi ved fra Corona-nedlukningerne, at det er super ressourcekrævende at have et barn hjemme. Erfaringsmæssigt oplever vi da også i Landsforeningen Autisme, at de er de ressourcestærke forældre, som er i stand til at holde børn hjemme fra skole, således at børnene blive klar til skolen næste dag igen og ikke kommer i mistrivsel. Skolefravær skal ikke tolkes som forældresvigt, men som forældre der tager ansvar. Det er derfor meget vigtigt, at der laves en klokkeklar undtagelse fra sanktioner mod forældre med børn med autisme, når eller hvis deres børn har betydeligt fravær. Her er dialog løsningen, ikke at forældre i angst for at miste indtægt sender et barn af sted til mistrivsel og sensorisk overstimulering i skolen. Læg dertil at rigtig mange børn med autisme har (svært diagnostiserbare) komorbiditeter, såsom hyppig mavepine, absencer, voldsom reaktion på sygdom m.v. og kan være ude af stand til at kommunikere hvor på kroppen, de har smerte eller ubehag. Skolefravær skal ofte løses med et mere specialiseret skoletilbud, eller ved at acceptere, at nogle børn har batterier og kroppe, som udtrættes hurtigere end andre. Det er en del af deres handicap. Jf. artikel 7, 2 i handicapkonventionen, der siger, at i alle foranstaltninger vedrørende børn med handicap skal barnets tarv komme i første række. Barnets tarv er at modtage skoleundervisning på en måde, der ikke er til skade for barnet.

I Barnets lov bør indskrives, at: *Nogle typer af funktionsnedsættelse må forventes at bevirker periodisk skolefravær, uden at det giver anledning til bekymring*.

Forsyningsansvar skal overholdes – børn har ret til at bevilget støtte realiseres inden for en af kommunen fastsat tidsfrist – eller til at få alternativ støtte, når kommunen ikke kan rekvirere et hjælpemiddel eller arbejdskraft til servicen

Kommuner har en pligt til at levere bevilget service eller bevilgede hjælpemidler. Men kan en kommune ikke skaffe en service, så har kommunen i dag ingen videre forpligtelse til at sørge for, at en familie eller et barn i så fald hjælpes på anden vis. Vi ved, at familier kan vente i årevis på fx aflastning eller skoletilbud. Barnets lov bør indskrive en kommunal pligt til at gå i dialog med forældre for at indsætte kompenserende hjælp i de tilfælde, hvor en familie ikke kan få det bevilgede.

Et eksempel kunne være, at hvis en familie ikke kan få aflastning/afløsning i form af børnepasning til barnet i familien med funktionsnedsættelse, så kan kommunen tilbyde andre services, der samlet set vil udløse flere voksentimer i et hjem. De services en kommune fx kunne tilbyde er rengøring, pasning af andre børn(søskende), hjælp til indkøb eller lign. Det er oplagt, at har en familie fået tilbudt aflastning/afløsning i form af pasning af et handicappet barn, således at forældre er i stand til at handle eller skurre badeværelset, og kan kommunen ikke skaffe arbejdskraft til pasning af barnet, så bør de pålægges at iværksætte en midlertidig bevillig med kompenserende tiltag – fx rengøring. Særligt giver det mening at tilbyde familier services som kommunen i forvejen råder over.

Faktum er, at familier venter i årevis på bevilget hjælp, mens kommuner sparer penge, familierådgivere er frustrerede og familier køres ned. *Det bør derfor indskrives i barnets lov, at familier som udgangspunkt skal ses som kompetente ressourcepersoner, der i dialog med kommunen kan pege på oplagt midlertidig kompenserende støtte (inden for samme økonomiske ramme), der kan træde i stedet for støtte, som kommunen ikke kan rekvirere.*

Barnets lov bør eksplicitere, at kan kommunen ikke inden for en af kommunen fastsat tidsfrist iværksætte et bevilget tiltag, så er kommunen forpligtet til at iværksætte rimelig, midlertidig, kompenserende støtte uagtet at denne støtte sædvanligvis ikke bevilges eller sædvanligvis bevilges efter andre paragraffer.

Regionale vurderinger og udredninger skal ikke flyttes til kommunale eller private aktører

Medlemmer af Landsforeningen Autisme oplever i stigende grad, at kommuner benytter og opbygger et alternativt sundheds- og vurderingssystem i stedet for at benytte det offentlige, regionale sundhedsvæsen, herunder særligt psykiatrien. Der er samtidig en klar opfattelse af, at dette system slet ikke har den samme faglige kvalitet som det regionale sundhedsvæsen. Selvom psykiatrien er presset på ressourcer, så er de en autonom enhed i forhold til kommunerne med et højt fagligt niveau, som det er svært for nogle andre aktører at konkurrere med. Når kommuner i stigende grad benytter alternativer til den regionale psykiatri, så skaber det også en uheldig dobbeltrolle for de private aktører, der bliver betalt af kommuner for at udføre et stykke arbejde for dem. Det er klart, at når en kommune er kunde hos en privat udbyder af fx udredning, så er den private aktør ikke en neutral part i forhold til at komme med en diagnose, påpege hvad et barn har brug for m.v. Vi har set mange sager i forhold til voksne på ressourceforløb m.v., hvor mennesker vurderes i et sundhedssystem, der intet har med det regionale eller de private praksisser at gøre, men voldsomme konsekvenser. Det må ikke ske for børn.

Barnets lov bør eksplicitere, at *Kommuner ikke kan fravælge det regionale sundhedsvæsen til brug ved vurderinger og udredninger, alene fordi det ønsker at bruge andre aktører. Kun i tilfælde hvor ekspertisen ikke er til stede i regioner/underleverandører til regionerne eller såfremt forældre ønsker det, kan kommuner bruge andre aktører.*

Skole og Forældre

Valdemarsgade 8, 2. sal
1665 København V
Tlf. 3326 1721

post@skole-foraeldre.dk
www.skole-foraeldre.dk

Social- og Ældreministeriet
cap@sm.dk
p-boern@sm.dk.

Dato: 22. juni 2022

Høringssvar til udkast til forslag om barnets lov

Tak for invitationen til at afgive høringssvar.

Skole og Forældre varetager skolebestyrelsernes og forældrenes interesser i forhold til folkeskolen, hvorfor vores fokus er på netop det, der har med skolegang at gøre. Og da de bestemmelser i lovudkastet, der har med skolen at gøre, ikke ændrer noget i forhold til allerede eksisterende lovgivning, kalder det ikke på særskilte kommentarer.

Skole og Forældre kan bakke op om lovens formålsparagraf og bifalder særligt, at det er medtaget, at "hjælp og støtte efter denne lov bygger på forældrenes ansvar for deres børn". Det er også relevant og udmærket, at der i bemærkningerne anføres, at forældrene i forlængelse af dette ansvar har pligt til at samarbejde med kommunen med begyndende mistrivsel og i videst muligt omfang tage ansvar for barnets eller den unges personlige forhold, og at der i hvert enkelt tilfælde skal tages hensyn til den enkelte forælders forudsætninger og muligheder for at løfte forældreansvaret, således at ingen børn eller unge kommer til at stå uden nødvendig hjælp og støtte i de tilfælde, hvor forældrene ikke eller kun vanskeligt kan leve op til deres forældreansvar, eller fordi der ikke iværksættes de nødvendige tiltag for at understøtte forældrene i at varetage dette ansvar.

Med venlig hilsen

Rasmus Edelberg
Formand for Skole og Forældre
Dir. tlf. 2327 0538
rae@skole-foraeldre.dk

Regitze Spenner Ishøy
Næstformand for Skole og Forældre
Dir. tlf. 2989 7267
rsi@skole-foraeldre.dk

Socialpædagogerne

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Brolæggerstræde 9
1211 København K

Telefon 72 48 60 00
Fax 72 48 60 01
Email: sl@sl.dk

24-06-2022

Høringssvar fra Socialpædagogerne til udkast til forslag om barnets lov samt følgelovgivning

Socialpædagogerne har modtaget en høring over udkast til forslag om barnets lov samt følgelovgivning. Socialpædagogerne modtog ca. 904 siders høringsmateriale d. 25. maj, som samme dag blev suppleret med høring af følgelovgivning på 482 sider. Dette høringssvar gives derfor med forbehold for høringsperiodens begrænsede længde og dermed begrænset mulighed for at gå bredere ind i lovens konsekvenser og detaljer.

Der blev i maj 2021 indgået en aftale om Børnene Først. Som en del af aftalen skal der udarbejdes en ny barnets lov for børn og unge med behov for særlig støtte som følge af sociale udfordringer eller nedsat funktionsevne.

I gennemgangen af Barnets Lov er bestemmelser om efterværn og eksisterende bestemmelser om plejefamilier ikke kommenteret i forventningen om at bestemmelserne ændres i forbindelse med kommende reformer af efterværns- og plejefamilieområdet, jf. Børnene Først.

En række af de nye elementer, som blev aftalt i Børnene Først, bliver en del af Barnets Lov. For Socialpædagogerne har det især været vigtigt at sikre, at vi som samfund med den nye lov bliver bedre til at:

- forebygge omsorgssvigt og give den rigtige indsats fra start
- en anbringelse er for nogle børn det mest forebyggende
- styrke kvaliteten i anbringelserne
- øge inddragelsen af både børn og anbringelsessted

Socialpædagogerne mener generelt, at intentionerne i loven om bedre og tidligere indsats for udsatte børn og familier, færre skift og mere stabilitet, flere rettigheder til børnene og bedre kvalitet i anbringelserne er den helt rigtige retning at gå. Men Socialpædagogerne mener ikke, at de afsatte midler til implementering og større kvalitet står mål med, hvad der kræves af indsatsen. Der skal følge økonomi med, hvis vi skal leve op til intentionerne fra Børnene først. Det kræver socialpædagogisk faglighed at skabe et børneliv med autentisk omsorg fra voksne, stabile rollemodeller, kærlighed, fritidsliv og fællesskaber uden for anbringelseshjemmet. Skal anbragte børn og unge have bedre mulighed for at deltage i fællesskaber, i fritidsaktiviteter,

dyrke sport og venskaber kræver det at der er flere ansatte voksne. Skal vi sikre at flere børn og unge anbringes på et tidligere tidspunkt kræver det at økonomien er til stede i kommunerne. Ressourcer, som ikke er til stede i dag, og som heller ikke bliver fundet i forbindelse med loven.

Lov om Social Service sætter faktisk de rette rammer for arbejde med udsatte børn og unge. Problemet opstår, når den ikke bliver fulgt af de parter, hvis indsats er rammebestemt af lovgivningen. Dette problem kan Socialpædagogerne ikke se bliver ændret nævneværdigt med Barnets Lov.

Og så er det ikke nok med en lov, der stiller de rigtige rammer op, når 37 pct. af de ansatte på anbringelsesstederne i 2020 er ufaglært, og andelen af socialpædagoger er faldet fra 58 pct. i 2015 til 50 pct. i 2020. Der er behov for, at den socialpædagogiske faglighed styrkes på pædagoguddannelsen og sættes i spil der, hvor vi hjælper udsatte og sårbare børn og unge. Skal vi nå de socialpolitiske visioner, som blev aftalt i Børnene Først, er denne lov ikke nok.

1. Vi skal forebygge omsorgssvigt og give den rigtige indsats fra start

I aftale om Børnene Først fremgår *"Vi skal stå på børnenes side, så snart vi opdager svigtet. Det gør vi ikke, hvis vi starter nederst på "indsatstrappen" fremfor at give den rigtige indsats fra start. For eksempel ser nogle kommuner en anbringelse som absolut sidste udvej og et tiltag, der først tages i brug, når alle andre muligheder er udtømte. (…) Derfor vil parterne tydeliggøre i lovgivningen, at en anbringelse for nogle børn kan være den nødvendige indsats til at forebygge mistrivsel, og at anbringelse dermed kan være den rettidige indsats."*

I dag anbringes de fleste børn og unge når de er blevet teenager - i mange tilfælde for sent. Det skader ikke alene barn og familie, men kan også være fordyrende da der skal sættes ind med en mere indgribende og langt dyrere foranstaltning end hvis der var grebet tilstrækkeligt ind tidligt.

Socialpædagogerne støtter derfor intentionerne fra Børnene Først om, at børn og unge anbringes udenfor hjemmet, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets eller den unges særlige behov for støtte, eller når der er en åbenbar risiko for, at barnets eller den unges sundhed eller udvikling lider alvorlig skade.

Det er positivt, at man med Barnets Lov går væk fra tankegangen om at starte nederst på indsatstrappen ved at fjerne formuleringen om mindsteindgrebsprincippet i servicelovens § 46, stk. 2: støtten skal være tidlig og helhedsorienteret, så problemer så vidt muligt kan forebygges og afhjælpes i det nære miljø. Dermed er det blevet præciseret, at forebyggelse skal bruges til at bekæmpe børns mistrivsel og ikke må være en forhindring for anbringelser.

Socialpædagogerne vil anbefale, at det skrives ind i Barnets Lov, at anbringelse kan ske forebyggende og ikke først, når andre muligheder for indsatser er udtømt.

Samtidig med en anbringelse af barnet skal der ske en indsats for resten af familien. Det er afgørende for barnets trivsel, at forældrene får støtte og hjælp til at arbejde med deres problematikker og til at holde kontakten til barnet. Socialpædagogerne ser ingen modsætning heri snarere det modsatte. Et samlet perspektiv på støtten til familien mangler i loven, og vi mener det skal med, hvis vi skal nå intentionen om at varetage barnets behov og være på barnets side. Langt de fleste børn som er anbragt, har kontakt til familien og hjælper man ikke

familien står den unge ofte i en situation, hvor forældrene fortsat har massive problemer og i disse tilfælde er det den enkelte, der ofte må påtage sig et stort ansvar. I den forbindelse er det positivt, at reglerne om forældrehandleplan gøres klarere, så det sikres, at der skal udarbejdes en forældrehandleplan.

2. Tvangsadoption før fødslen- forældrene kan ikke tages ud af ligningen

Den nye lovgivning ligger op til en stigning i antallet af sager, hvor tvangsadoption skal overvejes. Den foreslåede mulighed for at adoptere et barn før fødslen vil ikke ændre betingelserne for adoption uden samtykke. Der vil dog skulle tages højde for, at der er tale om en meget indgribende afgørelse, der træffes på et ikke fuldstændigt oplyst grundlag, da der i sagens natur hverken foreligger oplysninger om barnet eller om forholdet mellem barnet og forældrene, ligesom myndighederne ved afgørelsen om at frigive barnet til adoption inden fødslen reelt aldrig har arbejdet for genforening mellem barnet og forældrene.

Som oftest er en tvangsadoption en lukket adoption uden mulighed for kontakt med de biologiske forældre, søskende eller bedsteforældre. Lovforslaget bakker op om denne tradition med lukkede adoptioner. Det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne. Socialpædagogerne vil gerne advare om, at tvangsadoption før fødslen ikke bare må blive en almindelig indsats i den socialpolitiske værktøjskasse. Tvangsadoptioner må ikke blive dem nemme vej ud af udfordringen med at rekruttere plejefamilier. I stedet skal vi investere i plejeanbringelser. Det vil kunne give markant forbedrede resultater for børns og unges livskvalitet, men det kræver, at der aftales vilkår, tilbydes gode forhold for plejefamilier, at de er fagligt klædt på til den plejeopgave de påtager sig, at de har adgang til specialiseret rådgivning samt veluddannede sagsbehandlere, som har ordentlig tid til at sørge for det rigtige match mellem barn og plejeforældre.

Med følgeloven etableres en initiativret for nationalt adopterede børn, der er fyldt 12 år, til at anmode Familieretshuset om at igangsætte en proces med henblik på at etablere kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Dette er imidlertid ikke det som er aftalt i Børnene Først, hvor der står "initiativret til at rejse en sag om kontakt".
I praksis blev der ikke i nogen af adoptionerne i 2021 fastsat samvær eller kontakt med forældre eller andre fra familien. Spørgsmålet er også om dette vil ændre sig med den nye ret til at sætte en proces i gang. Socialpædagogerne kunne ønske sig at det fremgik af Barnets Lov at adopterede børn og unge har en klar ret til at kende sine slægtninge og helst fra fødslen, så længe barnets tav prioriteres først.

Det er dokumenteret, at selv om forældre ikke kan være far og mor på den måde, de fleste forstår rollen, så er det vigtigt, at de spiller en rolle i børnenes liv. Ligesom mange anbragte børn, der ikke har haft kontakt til deres forældre under anbringelsen, søger tilbage dertil, når de fylder 18 og anbringelsen ophører, vil adopterede også have et behov for kendskab til deres forældre. Den dør lukker man ved at tage forældrene ud af ligningen med adoption før fødslen. Udgangspunktet er altid børnene, og det er for deres skyld, at de biologiske forældre skal være en del af deres liv, hvis det overhovedet er muligt i forholdt til barnets tarv. Det kræver, at vi også tager hånd om forældrene og deres problemer.

En lukket tvangsadoption uden mulighed for at have en kontakt (som selvfølgelig skal foregå i professionelle rammer) til de biologiske forældre er en voldsom og alvorlig beslutning. Og de seneste to års tvangsadoptioner viser, at det er sådan det foregår mest. Socialpædagogerne

vil gerne stille spørgsmålstegn ved om det er i barnets tarv, fordi det er meget voldsomt at tage forældrene helt ud af ligningen, når en adoption er nødvendig.

Endelig må man være opmærksom på, at muligheden for tvangsadoption øger risikoen for, at kommende forældre flytter til udlandet for at undgå en tvangsadoption, der tegner sig foran dem. Med alle de problemer for barnet, det rejser.

På denne baggrund er det desto vigtigere at få afklaret om de nye bestemmelser er konvention stridigt og overholder Danmarks forpligtelser i forhold til barnets bedste og retten til familieliv efter FN's konvention om barnets rettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Både Italien og Norge er blevet underkendt for beslutninger om tvangsadoption, fordi der ikke var gjort nok for at give relationer mellem barn og forældre en chance. Danmark vil løbe samme risiko.

3. Øget inddragelse af børn og partsstatus for børn

Det er positivt at barnets stemme i egen sag styrkes gennem ret til at bede om en vurdering af anbringelse, bede om en permanent anbringelse, sige nej til samvær, ret til at vælge rammerne for samvær og ret til psykologbehandling uden samtykke. Men bedre inddragelse og partsrettigheder ned til 10 år forudsætter et stort arbejde i den daglige praksis, men det fokuserer loven ikke på.

Socialpædagogerne er bekymret for at lovgivningens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet inddrages, vil føre til, at barnet ikke bliver inddraget mere end i dag. For i praksis bliver den formelle børnesamtale afskaffet. I dag er kravet om en samtale med barnet om en påtænkt foranstaltning – eksempelvis en anbringelse – før kommunen træffer afgørelse, kun overholdt i 57 procent af sagerne. Efter Socialpædagogernes opfattelse er det derfor også tvivlsomt, om de nye rettigheder i Barnets Lov overhovedet vil blive brugt efter hensigten fordi kommunen allerede i dag tilsidesætter.

Socialpædagogerne er bekymret for selvstændig partsstatus fra 10 år. Det står i bemærkningerne, at ministeriet *"i den forbindelse er opmærksom på, at det er vigtigt, at aldersgrænsen for selvstændig partsstatus balancerer hensynet til på den ene side at give barnet en større, selvstændig stemme i sin egen sag, og på den anden side beskytte barnet imod at blive ansvarliggjort for beslutninger, som barnet på grund af sin alder, modenhed og eventuelle nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne ikke kan overskue konsekvenserne af."* Det er bekymrende, at denne balancering ikke adresseres – for hvad er rammerne i praksis? Med partsstatus følger retten til at blive hørt, men der følger også en række informationer, som børn på 10 år ikke vil være i stand til at håndtere. Hvis man ikke sætter rammerne op, risikerer man, at det er barnet, der skal tage ansvar for sit eget liv, men også familiens liv. Det fremgår ikke, hvem der skal sørge for at tage hånd om de øget informationer, som følger med, når barnet høres og inddrages som part i sin sag? Socialpædagogerne efterlyser, at der i loven sættes tydelige rammer op for, hvordan der kan ske en bearbejdning og opfølgning op på de oplysninger, som barnet får tilgang til.

Det er Socialpædagogernes opfattelse, at det er anbringelsesstederne, som i det daglige har relationer og kontakt med barnet. Derfor er det også her, man kan og skal give oplysningerne om de nye rettigheder til børnene og hjælpe med at bearbejde de oplysninger for barnet, som skulle komme med de nye rettigheder (hvilket de også gør i dag med eksisterende rettigheder). Det er derfor også anbringelsesstederne, som i praksis kommer til at skulle

henvise til børnenes sagsbehandler. Det er i forvejen vanskeligt for mange børn at tage initiativ til at kontakte myndighedspersoner, civilsamfundsorganisationer og -personer og det vil det også være med Barnets Lov.

4. Venskabsfamilier og støttepersoner

Med Barnets Lov får alle udsatte børn og unge anbragt i et børne- og ungehjem ret til et tilbud om en venskabsfamilie, som de selv vælger, enten i familien eller netværket, og hvis dette ikke er muligt, så skal civilsamfundet og frivillige organisationer træde til. Kommunerne får pligt til at sørge for dette tilbud til alle anbragte børn og unge, der ønsker det og er i stand til at tage imod det. Intentionen med bestemmelserne er, at alle anbragte børn og unge får mulighed for at opleve, "hvad det vil sige at være del af en helt almindelig familie".

Med ca. 4.300 børn og unge, som er anbragt uden for hjemmet på døgninstitution eller opholdssted, kan Socialpædagogerne være tvivlende overfor om der overhovedet kan findes nok venskabsfamilier. Socialpædagogerne frygter, at venskabsfamilierne bliver midlertidige eller aldrig bliver tilbudt i et tilstrækkeligt omfang. Bliver venskabsfamilien endnu en relation ud af mange udover relationer på anbringelsessted, biologisk familie, netværk mv.? Vi ved, at de anbragte børn og unge på døgninstitution eller opholdssted er dem, som er mest belastet blandt de anbragte. Hvor mange frivillig, uden uddannelses- og erfaringsmæssige forudsætninger, er klar til at rumme og give kærlighed til et anbragt barn med alt, hvad det fører med sig? Og risikerer en venskabsfamilie at blive endnu en brudt relation, fordi de frivillige i venskabsfamilien og barnet ikke kan holde relationen på sigt? Det er mere bæredygtigt, at socialpædagoger og plejefamilier hjælper barnet til at deltage i og holde ved etablerede civilsamfundsaktiviteter – fx fodboldklubben eller musikskolen – hvor relationer dannes mere "naturligt" til fx den far, der er fodboldtræner eller venindes mor, der tager børnene med til koncert.

Socialpædagogerne ser grundlæggende det sted, hvor man er anbragt, som ens hjem. Det betyder også, at det skal fungere som sådan. Det er her man bør opleve, hvad det vil sige at være i en familie og fællesskab. Ting som er og bør være til stede på de anbringelsesstederne i dag, men som udfordres af mindre faglighed og færre ressourcer. Socialpædagogerne kan være bange for, at forslaget om venskabsfamilier og støttepersoner mere er et symptom på, at anbringelsesstederne i dag ikke har de nødvendige økonomiske såvel som faglige ressourcer, og at opgaverne derfor i stedet systematisk flyttes til frivillige personer og familier. Det er en problematisk udvikling, hvis der ikke sættes de rette rammer op.

Socialpædagogerne er bekymret for, at der med de nye bestemmelser ikke følger et tilsyn med venskabsfamilier og støttepersoner. Når vi gennem forpligtende lovgivning bringer nye voksne ind i de anbragte børn og unges liv, skal vi sikre os, at de nye voksne har de rette intentioner og kompetencer. Ligesom psykologbehandling i civilsamfundsorganisationer skal ydes af en autoriseret psykolog, ønsker Socialpædagogerne, at der i loven bør være en form for kontrol med venskabsfamilier og støttepersoner samt en godkendelsesproces. Herudover bør det naturligvis være et krav, at familierne afleverer børneattest.

Socialpædagogerne er desuden bekymret for de børn, som ikke har "mulighederne", og derfor ikke får chancen for at opleve, "hvad det vil sige at være del af en helt almindelig familie". (medmindre denne vision ikke gælder for livet på en døgninstitution/opholdssted). Stiller man ikke et alternativ op til venskabsfamilier og støttepersoner risikerer man at de allersvageste børn og unge ekskluderes.

5. Netværksplejefamilier
Mulighederne for at blive netværksplejefamilie udvides med Barnets Lov. Socialpædagogerne kan være bekymrede for den situation, hvor en højere andel af anbragte børn bliver anbragt i netværksplejefamilier, men hvor disse familier ikke er underlagt socialtilsynets godkendelse, men blot godkendes af den stedlige kommune. Socialpædagogerne foreslår, at netværksfamilier underlægges socialtilsynet.

I dag er udgangspunktet, at en netværksanbringelse skal være udgiftsneutral for netværksplejefamilien, og at kommunen skal afholde udgifter, således at familien kan opretholde sin tidligere levestandard, og at plejebarnet kan deltage i familielivet på lige fod med familiens andre medlemmer. I lovforslaget lægges der op til, at en netværksplejefamilie udover kost og logi-beløbet kan få dækket op til 20.000 årligt uden dokumentation. Socialpædagogerne er bekymret for at denne 20.000 kroners grænse fejlagtigt kan betragtes som en absolut øvre grænse. Det er derfor Socialpædagogernes opfattelse, at det eksplicit bør fremgå, at der kan dækkes udgifter udover 20.000 kroner mod dokumentation. Socialpædagogerne mener endvidere, at bestemmelsen om mulighed for at frasige sig omkostningsbeløbet bør udgå, da det lægger et uhensigtsmæssigt pres på netværksplejefamilien. Endvidere bør de 20.000 kroner pristalsreguleres.

6. Second opinion
Et skift i anbringelsessted er et af de største indgreb, man kan foretage for et anbragt barn. Skift skal være nødvendige for barnets udvikling og trivsel. Skift skal være forberedte, planlagte, skal give mening også for barnet. Socialpædagogerne mener derfor, det er positivt, at der indføres en second opinion i forbindelse med ændret anbringelsessted (jf. §98, stk. 3) og hjemgivelse (jf. §101), således at børn under 10 år anbragt ved plejefamilier har ret til – på barnets vegne at anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse om ændret anbringelsessted eller hjemgivelse. I Socialpædagogernes seneste undersøgelse (2021) blandt medlemmer, der arbejder som plejefamilie, oplevede mere end hver fjerde plejefamilie, der i 2012 eller 2019 måtte give et plejebarn fra sig, at de ikke blev hørt i sagen. I samme undersøgelse angiver vores plejefamilier, at mere end 20 pct. af plejebørnene, der oplevede skift eller blev hjemsendt, ikke blev hørt i deres sag. Derfor er det helt afgørende, at den nye Barnets lov sikrer anbragte børn og plejefamiliers stemme.
Det fremgår af udkastet til loven, at anbringelsesstedet kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering. Det er uklart, hvilken retsvirkning en sådan vurdering har. Socialpædagogerne vil fremhæve, at Ankestyrelsen normalt træffer afgørelser, der har bindende virkning. Socialpædagogerne ønsker, at Ankestyrelsen får beslutningskompetence i denne type sager. Det er endvidere Socialpædagogernes ønske, at anbringelsesstederne får partsstatus i forbindelse med anmodninger til Ankestyrelsen, således at anbringelsesstederne bliver tillagt de rettigheder, der følger med partsstatus.

Venlig hilsen

Verne Pedersen

Verne Pedersen
Forbundsnæstformand

FREDERIKSBERG KOMMUNE

Social- og Ældreministeriet
Alene fremsendt via. e-mail til:
cap@sm.dk med kopi til p-boern@sm.dk

Dato: 23-06-2022
Sagsnr: 00.15.00-A00-28-22

Socialtilsyn Hovedstadens høringssvar til udkast til forslag til Barnets lov – Ministeriets sagsnr. 2021 – 4659

Social- og Ældreministeriet fremsendte den 25. maj 2022 udkast til forslag til barnets lov i høring. På baggrund heraf har Socialtilsyn Hovedstaden følgende bemærkninger:

Overordnet vil Socialtilsyn Hovedstaden bemærke, at det er positivt, at der i lovforslaget ses en lang række relevante og efterspurgte tiltag, der styrker barnets perspektiv. Vi finder det dog ærgerligt, at nye terminologier, der blandt andet skal gøre op med stigmatiserende sprogbrug, ikke er anvendt konsekvent i lovforslaget.

I forhold til udkastet til lovforslaget har vi følgende bemærkninger til de foreslåede bestemmelser:

Ad § 8, stk. 2

Det følger af den foreslåede § 8, stk. 2, som noget nyt i forhold til serviceloven, at Kommunalbestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet. Formålet med bestemmelsen er, at sikre barnet vil opleve kontinuitet og stabilitet i kontakten med kommunen og de fagprofessionelle om barnet, der vil skulle give barnet eller den unge støtte og hjælp efter loven. Dermed skal det undgås, at barnet eller den unge skal forholde sig til unødigt mange fremmede og skiftende fagprofessionelle, som kan være en barriere for, at barnet eller den unge reelt kan realisere og udøve sin grundlæggende ret til at blive inddraget og få indflydelse. Hertil ønsker Socialtilsyn Hovedstaden at bemærke, at der modsætningsvist ses en lang række tiltag i lovforslaget, hvor flere personer introduceres til at være en del af barnets liv, herunder støttepersoner og venskabsfamilie.

Ad. § 20, stk.1, nr. 3

Socialtilsyn Hovedstaden foreslår ud fra kendskabet til målgruppen i tilbud godkendt efter servicelovens § 109 og § 110, at det bør overvejes, om der i alle tilfælde, hvor et barn har taget ophold i de omtalte tilbudstyper i mere end et par dage bør foretages en børneudredning, der kan afdække barnets behov.

Ad. § 42

Socialtilsyn Hovedstaden bemærker, at servicelovens § 78, stk.1, videreføres i den foreslåede § 42. En privat familiepleje må således modtage et barn under 14 år i døgnophold i en periode på op til 3 måneder, uden at have tilladelse dertil fra Kommunalbestyrelsen i den stedlige kommune jf. den foreslåede § 42, stk. 1, modsætningsvist. Socialtilsyn Hovedstaden foreslår, at terminologien ændres, så begrebet ”familiepleje” ikke indgår, idet ”privat familiepleje” kan skabe tvivl om, hvorvidt en sådan ordning kan og skal godkendes, og hvem der har hvilke forpligtelser i relation til barnets ophold.

Ad. § 43

Socialtilsyn Hovedstaden ønsker det afklaret, hvorvidt det forventes, at socialtilsynene retter i terminologen i forhold til benævnelsen ”Børne- og ungetilbud” i tilbuddenes godkendelsesbreve og navngivning på Tilbudsportalen. Det gør sig ligeledes gældende for ændringen af terminologien fra ”aflastning” til ”støtteophold”, og en ændring fra døgnophold til hele familien eller enkelte af dens medlemmer sammen med barnet eller den unge, der fremover vil blive betegnet en ”familieanbringelse”. Vi skal bemærke, at en del tilbud bruger benævnelsen ”opholdssted” eller ”døgninstitution” i deres navn.

Det fremgår af lovbemærkningerne til bestemmelsens nr. 7, at de enkelte støtteophold tidsmæssigt kan strække sig fra en til to dage til to til tre uger ad gangen. Socialtilsyn Hovedstaden ønsker det præciseret, hvor mange gange et støtteophold af den varighed kan gentages i umiddelbar forlængelse af hinanden. Socialtilsyn Hovedstaden er bekymret for om der reelt kan blive tale om en anbringelse uden for hjemmet. Hertil bemærkes, at Lov om voksenansvar (LBK nr. 764 af 01/08/2019) ikke gælder for et barn, der er visiteret til et støtteophold. Socialtilsyn Hovedstaden er bekymret for, at gentagne bevilligede støtteophold i umiddelbar forlængelse af hinanden kan skabe tvivl hos plejefamilien eller opholdsstedet om, hvorvidt Lov om voksenansvar er gældende for barnet eller den unge.

Socialtilsyn Hovedstaden gør opmærksom på, at vi betragter det som en fejl, at Børne og ungehjem kun kan oprettes og drives af kommuner, jf. § 12, eller af regioner, jf. § 13, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 13, stk. 6, eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet

indgår aftale med, jf. den foreslåede § 43, stk. 4. I Socialtilsyn Hovedstaden er der omkring 59 godkendte opholdssteder for børn og unge, der vil være omfattet af denne afgrænsning, og som derfor ikke kan indgå i forsyningen, såfremt det fastholdes, at disse anbringelsessteder *skal* have en aftale med en kommune eller region.

Ad. § 52

Socialtilsyn Hovedstaden bemærker, at servicelovens § § 68 b, stk. 3, videreføres i den foreslåede § 52, stk. 3, hvorefter den anbringende kommune så vidt muligt skulle vælge det samme anbringelsessted, hvis der er flere søskende i en familie, der skal anbringes eller er anbragt, medmindre de øvrige søskendes eller barnets eller den unges behov eller andre væsentlige forhold taler imod dette. Socialtilsyn Hovedstaden ønsker det præciseret, hvad der skal forstås ved "så vidt muligt", og hvornår det udgangspunkt kan fraviges, herunder hvilken betydning tilbuddets godkendelsesramme har i beslutningen om valg af anbringelsessted.

Ad. § 53 og § 54

Socialtilsyn Hovedstaden forstår de gode intentioner bag, at alle udsatte børn og unge forud for en anbringelse har ret til en støtteperson og endvidere, at alle børn og unge anbragt i et børne- og ungehjem ret til et tilbud om en venskabsfamilie. Socialtilsyn Hovedstaden er alligevel bekymrede for, at den nye lovgivning potentielt giver det anbragte barn kontakt til for mange voksne, eftersom barnet allerede i kraft af gældende lovgivning har mange fagprofessionelle omkring sig. Socialtilsyn Hovedstaden oplever, at mange voksne omkring barnet kan resultere i, at barnet tager afstand fra de voksne, eftersom barnets grænser overskrides ved mødet med så mange voksne og at barnet ikke har samme frihed og udfoldelsesmuligheder som andre børn. Børnene giver udtryk for, at de bare gerne vil være almindelige børn.

Socialtilsyn Hovedstaden ønsker beskrevet, hvilken rolle og hvilket ansvar handlekommunen har i relation til sikre kvaliteten af venskabsfamilien og støttepersonen.

Ad. § 56

Servicelovens § § 66 c, stk. 1, videreføres uden ændringer i den foreslåede § 56. Socialtilsynet ønsker at bemærke, at det er socialtilsynets erfaring, at det ofte er for sent at tilbyde plejefamilier efteruddannelse, supervision mv. efter 6 måneder. Det gælder særligt i de tilfælde, hvor plejefamilien ikke har tilstrækkelig viden eller kompetencer i forhold til det ny anbragte barns særlige støttebehov.

Ad. § 65

Socialtilsyn Hovedstaden er klar over, at begrebet og brugen af '"kollegie eller kollegielignende opholdssteder" er en videreførelse af gældende ret, men det er vores erfaring, at begrebet og tilbudstypen ind i mellem bliver misbrugt til at oprette tilbud, der reelt fungerer som en døgninstitution/opholdssted. På baggrund heraf foreslår Socialtilsyn Hovedstaden, at det genovervejes hvorvidt der udelukkende skal ske sproglige justeringer på baggrund af, at "opholdssteder" ændres til "børn- og ungehjem". Hvis terminologien fastholdes fastholdt anbefaler Socialtilsyn Hovedstaden, at det i lovteksten udfoldes, hvad betingelserne er for, at kalde et anbringelsessted for et "kollegie eller kollegielignende" anbringelsessted. Vi foreslår ligeledes, at det påhviler den offentlige eller private driftsherre af et kollegielignende anbringelsessted med flere end ét anbragt barn at rette henvendelse til socialtilsynet med henblik på afdækning af, om driftsherren skal ansøge om en generel godkendelse som børne- og ungehjem.

Ad. § 69 og § 74

Socialtilsyn Hovedstaden skal gøre opmærksom på, at vi har erfaringer med, at nogle plejefamilier oplever stor usikkerhed, når de bliver spurgt, om de vil adoptere et plejebarn. De er ofte usikre på, hvordan de fremadrettet skal varetage barnets særlige behov for støtte, når de ikke længere får vederlag eller måske samme grad af støtte. Vi skal på den baggrund opfordre til, at det tænkes ind i Barnets Lov, at en plejefamilie, der adopterer plejebarnet fortsat har ret til støtte i nødvendigt omfang i forhold til barnets behov og udvikling.

Ad. § 95

Socialtilsyn Hovedstaden finder det vigtigt, at handlekommunen har et løbende ansvar for at sikre, at barnet modtager den rette indsats, og at det fordrer visse krav til den opfølgning, der skal ske i relation til de mål, der er opstillet for barnet. Fravær af klare mål resulterer ofte i, at plejefamilien eller tilbuddet arbejder efter egne definerede mål.
Socialtilsyn Hovedstaden foreslår i den forbindelse, at bestemmelsen i § 156 rykkes op, så opfølgningsindsatser i relation til barnet og indsatserne samles for overskuelighedens skyld.

Ad. § 98, stk. 3

Socialtilsyn Hovedstaden er bekymret for tidsperspektivet for afgørelser om ændret anbringelsessted eller hjemgivelse, når afgørelsen ikke skal kunne iværksættes, før Ankestyrelsen har behandlet anmodningen om en uvildig vurdering af afgørelsen inden for otte uger, medmindre særlige forhold taler herfor. Et langt tidsforløb vil kunne betyde, at barnet i en lang periode skal leve med usikkerhed om, hvor det skal bo i fremtiden.

Derudover ser Socialtilsyn Hovedstaden en uoverensstemmelse mellem den foreslåede bestemmelse og socialtilsynets mulighed for, at træffe afgørelse om ophør af godkendelsen af et tilbud eller en plejefamilie, uden at afgørelsen tillægges opsættende virkning, jf. § 19, stk. 2, 2. pkt., i lov om socialtilsyn. Socialtilsynet ønsker det præciseret, at en anmodning om en uvildig afgørelse ved Ankestyrelsen, ikke kan tillægge afgørelsen om ændret anbringelsessted opsættende virkning i det tilfælde, hvor socialtilsynet har truffet afgørelse om ophør af en plejefamilie eller et tilbud uden opsættende virkning.

Ad. § 156

Socialtilsyn Hovedstaden finder det positivt, at det skrives ind i loven, at kommunerne har pligt til at underrette socialtilsynet.

Ad. § 157

Det foreslås med § 157, stk. 3, at videreføre gældende ret, hvorefter kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence til socialtilsynet, jf. § 3, stk. 1, nr. 2, i socialtilsynsloven. Socialtilsynet bemærker hertil, at det fremgår af bekendtgørelse om Tilbudsportalen § 5, stk. 4, at socialtilsynet har adgang til at indberette oplysninger om det enkelte tilbud, som socialtilsynet fører tilsyn med efter kommunalbestyrelsen har delegeret sin kompetence til socialtilsynet. Socialtilsynet ønsker det præciseret hvem der er dataansvarlig samt hvem der er ansvarlig for indberetninger og godkendelser på Tilbudsportalen, når kommunalbestyrelsen har delegeret sin kompetence til at føre tilsyn til socialtilsynet.

Socialtilsynet står til rådighed, såfremt Social- og Ældreministeriet skulle have spørgsmål til ovenstående eller ønsker bemærkninger uddybet.

Venlig hilsen

Malene Larsen
Jurist
Socialtilsyn Hovedstaden

Hjørring Kommune

Socialtilsyn Nord
Postadresse:
Springvandspladsen 5
9800 Hjørring
Telefon 7233 6930
socialtilsynnord@hjoerring.dk
www.socialtilsynnord.hjoerring.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Sendt pr. mail til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Den 24-06-2022
Sagsnr.: 00.01.00-A50-4-14

Sagsnummer 2021-4659 – Høring over udkast til forslag om barnets lov
Social- og Ældreministeriet sendte den 25. maj 2022 udkast til forslag om barnets lov i høring hos blandt andre Socialtilsyn Nord, Hjørring Kommune.

Socialtilsyn Nord takker for denne lejlighed til at afgive høringssvar til udkastet.

Socialtilsyn Nords kommentarer til udkast til følgelovforslag til barnets lov følger nedenfor.

Indholdsfortegnelse
1. Orientering om akutanbringelse
2. Familieanbringelse
3. Børne- og ungehjem
4. Vurdering fra Ankestyrelsen - Ændring af anbringelsessted
5. Vurdering fra Ankestyrelsen - Hjemgivelse

Ad 1: Orientering om akutanbringelse
Det følger af udkastets § 12, stk. 3, sidste pkt. samt kommentarerne til § 12 på udkastets side 276, at socialtilsynet skal orienteres om anvendelse af ikke-godkendte tilbud til akutanbringelse. En frist fremgår ikke.

I lov om social service § 4, stk. 4 hjemles adgangen til at anvende et ikke-godkendt tilbud til en akutanbringelse. Heraf følger det, at socialtilsynet *straks* skal orienteres, når dette sker.

Forslag
Socialtilsyn Nord foreslår, at ordet "straks" tilføjes til sætningen i udkastets § 12, stk. 3, sidste pkt. samt i de hertil hørende kommentarer. Dette skal sikre, at orienteringen til socialtilsynet sker rettidigt og er i overensstemmelse med øvrig lovgivning.

Ad 2: Familieanbringelse
Det følger af udkastets § 32, stk. 1, nr. 6, at kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om én eller flere støttende indsatser, fx familieanbringelse - i form af et døgnophold for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og

andre medlemmer af familien - i blandt andet en almen plejefamilie, i en forstærket plejefamilie eller i en specialiseret plejefamilie.

Det er vores vurdering, at en familieanbringelse kræver helt særlige kompetencer hos en plejefamilie og særlige krav til plejefamiliens bolig/fysiske rammer.

Socialtilsyn Nords praksis er, at familieanbringelse som hovedregel kun godkendes i forstærkede eller specialiserede plejefamilier. Socialtilsyn Nord foretager en konkret, herunder socialfaglig, vurdering af, om den pågældende plejefamilie har den fornødne kvalitet ud fra Kvalitetsmodellen, til at varetage en familieanbringelse. Det er Socialtilsyn Nords erfaring, at almene plejefamilier kun i sjældne tilfælde ville kunne godkendes til familieanbringelse.

Forslag
Socialtilsyn Nord foreslår, at det genovervejes om der skal være mulighed for familieanbringelse i en almen plejefamilie.

Ad 3: Børne- og ungehjem
Det følger af udkastets § 43, stk. 3, at børne- og ungehjem kan drives som blandt andet opholdssteder. Herefter følger det af bestemmelsens stk. 4, at børne- og ungehjem kan oprettes og drives af kommuner, regioner eller som selvejende institutioner.

Socialtilsyn Nord undrer sig over, hvorfor der ikke nævnes nogen private aktører i bestemmelsens stk. 4. Dette er særligt henset til, at opholdssteder, som er et børne- og/eller ungetilbud drevet af det private, nævnes i stk. 3.

Forslag
Socialtilsyn Nord foreslår, at der tilføjes private aktører til udkastets § 43, stk. 4.

Ad 4: Vurdering fra Ankestyrelsen – Ændring af anbringelsessted
Det følger af udkastets § 98, stk. 3, at blandt andet barnets plejefamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for et barn under 10 år.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det kan være dilemmafyldt, at en plejefamilie gives mulighed for at anmode Ankestyrelsen om sin vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse. Dette fordi en plejefamilie som oftest vil have en personlig interesse i sagens udfald i modsætning til fx en støtteperson, og dermed også vil kunne have en usaglig interesse i at forhale eller komplicere sagens behandling til skade for barnet.

Endeligt går Socialtilsyn Nord ud fra, at denne mulighed ikke gør sig gældende, når socialtilsynet har truffet afgørelse om ophør af en plejefamilies godkendelse, og der på den baggrund træffes afgørelse om ændring af anbringelsessted.

Forslag
Socialtilsyn Nord foreslår, at der fastsættes en frist for Ankestyrelsens behandling af sagen, set i forhold til plejebarnets udsatte situation.

Ad 5: Vurdering fra Ankestyrelsen – Hjemgivelse
Det følger af udkastets § 101, at blandt andet barnets plejefamilie kan anmode Ankestyrelsen om en vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 100, stk. 1, om hjemgivelse af et barn under 10 år.

Socialtilsyn Nord bemærker, at det kan være dilemmafyldt, at en plejefamilie gives mulighed for at anmode Ankestyrelsen om sin vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse. Dette fordi en plejefamilie som oftest vil have en personlig interesse i sagens udfald i modsætning til fx en støtteperson, og dermed også vil kunne have en usaglig interesse i at forhale eller komplicere sagens behandling til skade for barnet.

Forslag
Socialtilsyn Nord foreslår, at der fastsættes en frist for Ankestyrelsens behandling af sagen, set i forhold til plejebarnets udsatte situation.

-o0o-

Har I spørgsmål, er I velkomne til at kontakte jurist Lene Skougaard Magle på telefon 72 33 69 38 eller på mail lene.skougaard.magle@hjoerring.dk.

Med venlig hilsen

Sigrid Fleckner
Tilsynschef

Socialtilsyn Syd

Social- og Ældreministeriet
Att. Charlotte Aastrup Poole
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendes alene pr. e-mail til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Socialtilsyn Syd

Lindevej 5A
5750 Ringe
Tlf. 7253 1900
socialtilsynsyd@fmk.dk
www.socialtilsynsyd.dk
24-06-2022

Kontakt
Sissel Schmidt (sschm)

sschm@fmk.dk

+4572531964

Socialtilsyn Syds høringssvar til udkast til forslag til barnets lov

Social- og Ældreministeriet fremsendte den 25. maj 2022 udkast til forslag om barnets lov i høring hos bl.a. Socialtilsyn Syd, som har følgende bemærkninger til udkastet:

Driftspålæg
Det fremgår af de foreslåede §§ 180 og 181, at Socialstyrelsen undtagelsesvis kan pålægge en kommunalbestyrelse eller et regionsråd at etablere eller fortsat drive et tilbud eller tilbyde en indsats omfattet af loven samt meddele et pålæg om samling af små tilbud efter loven eller lov om social service rettet mod samme målgruppe til ét tilbud, hvis Socialstyrelsen vurderer, at tilbuddene ikke hver for sig er fagligt og økonomisk bæredygtige.

Socialtilsyn Syd finder, at der er behov for afklaring af snitfladerne mellem Socialstyrelsen og socialtilsynene, herunder særligt i forhold til vurderingen af tilbuddenes faglige og økonomiske bæredygtighed.

Venlig hilsen

Peter Bjerregaard Andersen
Tilsynschef

Socialtilsyn ØST Holbæk Kommune

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

Fremsendt pr. mail til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Dato: 24. juni 2022
Sagsnummer: 22-000759
Sagsansvarlig: samol
Telefon: 72361452
E-mail: socialtilsynost@holb.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag om barnets lov samt udkast til følgelovforslag til barnets lov – ministeriets sagsnr. 2021-4659 og 2021-2731

Socialtilsyn Øst kvitterer hermed for modtagelsen af høring over udkast til forslag om barnets lov samt høring over udkast til følgelovforslag til barnets lov. Idet begge høringer omhandler samme politiske aftale og udmønter samme lovgivning i forbindelse hermed, behandles begge høringer i dette høringssvar. Vi har således i vores høringssvar beskrevet vores samlede bemærkninger til de enkelte bestemmelser uden skelen til, om kommentarerne vedrører hovedlovforslaget eller følgelovforslaget.

Overordnet vil vi bemærke, at det er positivt, at der i lovforslaget ses en lang række relevante og efterspurgte ændringer, som vil skabe mulighed for bedre rammer i forhold til forebyggelse af sociale problemer hos børn og unge, samt yde hjælp, støtte og mulighed for at tilgodese særlige behov på tværs af målgruppen for lovens anvendelsesområde. Vi har i den forbindelse bemærket, at en række vigtige, retssikkerhedsmæssige grundprincipper fortsætter og i vis grad udbygges i barnets lov. Vi har i øvrigt bemærket, at socialtilsynenes tilsynskompetence og forpligtelser i forbindelse hermed i store træk er uforandrede.

Bemærkninger til de foreslåede ændringer og tilføjelser:

Helt overordnet vil vi gerne indlede med at anerkende beslutningen fra ministeriet om ikke at ændre navnet på en plejefamilie til "bonusfamilie". Vi finder, at den fortsatte brug af begrebet og ordet "plejefamilie" er en dækkende og godt definerende betegnelse.

Vedrørende § 32 om støttende indsatser til børn, unge og familier:

Vi har noteret os indholdet af den foreslåede § 32, stk. 1, nr. 6, om familieanbringelse. Det fremgår af bestemmelsen, at denne kan foregå i bl.a. en almen plejefamilie, en forstærket plejefamilie og en specialiseret plejefamilie. Det er vores vurdering, at en sådan anbringelse fordrer særlige kompetencer hos plejefamilien samt særlige krav til de fysiske rammer. På den baggrund har vi en praksis i Socialtilsyn Øst, hvorefter vi som hovedregel kun godkender familieanbringelse i godkendelsesrammen for specialiserede og forstærkede plejefamilier. Det betyder i den forbindelse, at vi aktivt i forhold til den enkelte plejefamilie foretager en socialfaglig vurdering af, om denne har den fornødne kvalitet i henhold til kvalitetsmodellen til at varetage en sådan anbringelse. Det vil således efter vores vurdering af praksis på området sjældent kunne godkendes, at der for en almen plejefamilie etableres en mulighed for parallelanbringelse (familieanbringelse) i godkendelsesrammen.

Vedrørende § 43 om anbringelsessteder for børn og unge:

Vi har særligt noteret os bestemmelsen i § 43, stk. 4, hvorefter børne og ungehjem efter stk. 3, kan oprettes og drives af kommuner, regioner eller som selvejende institutioner, som kommunalbestyrelsen eller regionsrådet indgår aftale med. Vi kan således ud fra bestemmelsen forstå, at der ikke tages højde for, at opholdssteder for børn og unge også kan drives af private tilbud. Vi skal i den forbindelse ~~netop~~ henvise til, at § 43, stk. 3, oplister hvilke typer af tilbud, der hører under børne- og ungehjem, herunder opholdssteder for børn og unge. Vi finder på den baggrund anledning til at undre os over, at der ikke er taget stilling til, at private tilbud også kan drive børne- og ungehjem – fx som opholdssteder.

Vedrørende § 44 om formålet med indsatsen på anbringelsessteder efter § 43:

Vi vil til bestemmelsens anden del bemærke, at vi anerkender behovet for at arbejde med øget opmærksomhed på de områder, der har vist forskningsmæssig bekymring – såsom forebyggelse af kriminalitet for de anbragte børn og unge. Det er ~~dog~~ samtidig vores vurdering, at for en betydelig del af anbragte børn og unge vil dette fokus i anbringelsesstedets arbejde kunne opfattes stigmatiserende. Dette skyldes, at der for mange anbringelsessteders vedkommende ikke vil være anbragt en målgruppe, hvor forebyggelse af kriminalitet er et naturligt fokusområde. Det kan fx være gældende for de tilbud, hvor målgruppen er fysisk funktionsnedsatte børn. Vi vil på den baggrund opfordrer til, at der i lovgivningen bliver dagsordenssat behovet for fokus på forebyggelse af kriminalitet, men på en ikke-stigmatiserende måde.

Vedrørende § 65 om egne værelser:

Vi har læst og noteret os indholdet i bemærkningerne til denne bestemmelse, hvor bl.a. følgende fremgår: *"En konkret godkendelse af sådanne anbringelsessteder må ikke anvendes for at omgå de krav til børne- og ungehjem, som følger af socialtilsynsloven. Det er ikke muligt at trække en klar skillelinje mellem egne værelser, som vil kunne godkendes af kommunalbestyrelsen i den kommune, der træffer afgørelse om at anbringe den unge, som konkret egnede, og børne- og ungehjem, som skal godkendes af socialtilsynet efter § 5 i socialtilsynsloven. Men det forhold, at der bor flere børn eller unge med ensartede problematikker i samme bygning, at der er fælles servicearealer, fastansat personale og måske en fælles ledelse vil tale for, at tilbuddet bør godkendes som generelt egnet efter socialtilsynsloven frem for som konkret egnet efter serviceloven. […]"*

Vi anerkender behovet for at dagsordenssætte den problemstilling, hvor en anbringelse på eget værelse mv. foregår i et sådant omfang, at der reelt burde være et driftsorienteret tilsyn fra socialtilsynet. Og vi har noteret hvilke parametre vi skal se på for at vurdere, om tilsynet skal varetages af os. Det er dog fortsat uvist for socialtilsynet, hvordan vi skal få viden om sådanne anbringelsessteder – altså steder, hvor en anbringelse på fx eget værelse og ud fra de i bemærkningerne beskrevne parametre, vil medføre at anbringelsesstedet ændrer karakter og omfattes af vores tilsyn. Vi kan med indsigt i praksis på området oplyse, at vi ikke har viden om sager, hvor en kommune har oplyst os om forhold, der kunne tilvejebringe en nærmere undersøgelse af, hvorvidt anbringelse på eget værelse mv. skulle underlægges vores tilsyn. Det er umiddelbart alene gennem oplysninger fra Whistleblow at vi kunne forestille os, at der indkommer oplysninger om uhensigtsmæssig brug af anbringelse til egne værelser mv.

Vi finder således på lige fod med Socialtilsyn Hovedstadens bemærkninger herom i deres høringssvar, at begrebet "egne værelser" eller '"kollegie eller kollegielignende opholdssteder" ofte misbruges til at oprette tilbud, der reelt fungerer som en døgninstitution/opholdssted. Vi er derfor enige med Socialtilsyn Hovedstaden i at anbefale, at det i lovteksten udfoldes, hvad betingelserne er for at kalde et anbringelsessted for et "kollegie eller kollegielignende" anbringelsessted. Vi foreslår ligeledes, at det påhviler den offentlige eller private driftsherre af et kollegielignende anbringelsessted med flere end ét

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

anbragt barn at rette henvendelse til socialtilsynet med henblik på afdækning af, om driftsherren skal ansøge om en generel godkendelse som børne- og ungehjem.

Vedrørende § 98 stk. 3, om second opinion i forbindelse med ændret anbringelsessted for et barn under 10 år:

Det er socialtilsynet vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt, at en plejefamilie og venskabsfamilie tildeles mulighed for at bede om Ankestyrelsens vurdering, inkl. opsættende virkning, af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97, stk. 2, om ændring af anbringelsessted for børn under 10 år.

Vi vurderer, at det vil være mest hensigtsmæssigt at undgå, at plejefamilien tildeles denne partsstatus. Dette skyldes bl.a. vores forventning om, at enkeltsager kan forhales eller kompliceres yderligere ved at tildele plejefamilien rettigheder til at anmode Ankestyrelsen om vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 97. Vi skal herefter understrege, at det er oplagt, at plejefamilier inddrages og høres i sager om ændret anbringelsessted, da plejefamilien kan have væsentlige perspektiver til sagen. Det er således vores vurdering, at alene børn over 10 år og forældrene skal have muligheden for denne second opinion. Det skal understrege, at involverede parter oftest har været involverede i forløb og drøftelser op til afgørelsen i kommunalbestyrelsen.

Vi mener, at barnets støtteperson, og efter vores vurdering også barnets bisidder, med fordel kan tildeles den foreslåede mulighed. Disse personer har ikke personlige interesser involveret i sagen og har altovervejende faglige og juridiske kompetencer, der kan styrke barnets retssikkerhed

Vi vil derudover gerne opfordre til, at der fastsættes en sagsbehandlingsfrist for denne type af sager i Ankestyrelsen. Vi vurderer, at der her vil være afgørende, at der fra centralt hold er fastsat en meget kort sagsbehandlingstid – på få uger - da plejebarnet i denne periode er yderst udsat.

Såfremt den foreslåede mulighed for second opinion fastholdes i uændret form, bør det overvejes om denne ikke også skal gøres gældende for anbragte børn og unge på børne- og ungehjem. Det skal hertil bemærkes, at hensigten med ordningen bl.a. er at styrke kontinuitet i anbringelsen og sikre en uvildig vurdering i de tilfælde, hvor barnet endnu ikke har partsstatus. Denne hensigt må antages at gælde uafhængigt af anbringelsestype.

Vedrørende § 101 om second opinion i forbindelse med hjemgivelse af et barn under 10 år:

Det er vores vurdering, at det ikke er hensigtsmæssigt, at en plejefamilie og venskabsfamilie tildeles mulighed for at bede om Ankestyrelsens vurdering af kommunalbestyrelsens afgørelse efter § 100, stk. 1, om hjemgivelse af et barn under 10 år. Vi finder, at denne mulighed vil kunne forhale processen med hjemgivelse, og udsætte et barn for en uhensigtsmæssig risiko og utryg situation.

Vi mener, at barnets støtteperson, og efter vores vurdering også barnets bisidder, med fordel kan tildeles den foreslåede mulighed. Disse personer har ikke personlige interesser involveret i sagen og har altovervejende faglige og juridiske kompetencer, der kan styrke barnets retssikkerhed.

Vi vil derudover gerne opfordre til, at der fastsættes en sagsbehandlingsfrist for denne type af sager i Ankestyrelsen. Vi vurderer, at det her vil være afgørende, at der fra centralt hold er fastsat en meget kort sagsbehandlingstid – på få uger - da plejebarnet i denne periode er yderst udsat.

Såfremt den foreslåede mulighed for second opinion fastholdes i uændret form, bør det overvejes om denne ikke også skal gøres gældende for anbragte børn og unge på børne- og ungehjem. Det skal hertil

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

bemærkes, at hensigten med ordningen bl.a. er at sikre en uvildig vurdering i de tilfælde, hvor barnet endnu ikke har partsstatus. Denne hensigt må antages at gælde uafhængigt af anbringelsestype.

Vedrørende § 103 om samvær og kontakt:

Vi har noteret os, at der i lovgivningen er lagt op til, at barnet kan anmode om fx at få suspenderet samværet med forældre eller netværk i en periode. Vi bemærker, at vi også ud fra bemærkningerne til bestemmelsen kan se, at der er tale om en mulighed, men ikke en ret. Vi finder, at det vil have stor betydning i praksis, hvis muligheden for at suspendere samvær i højere grad var formuleret som en rettighed for barnet.

Vedrørende fast-track ordningen for godkendelse af plejefamilier (afsnit 2.6 i følgelovforslaget):

Indførelsen af en fast-track ordning for godkendelse af plejefamilier giver efter vores vurdering mening i et yderst begrænset antal sager. Der er generelt tale om et godt forslag, og parametrene der skal være opfyldt for, at ordningen kan anvendes/afvises, er velvalgte og saglige. Vi vurderer generelt, at det er et væsentligt initiativ, der styrker imødekommelse af barnets behov for fremskyndelse af en anbringelse og i den forbindelse serviceringen af kommunerne i de pressede situationer, hvor sagsbehandlingstid i godkendelsesager er afgørende. Vi forudsætter, at vi skal behandle en ansøgning om godkendelse i fast-track ud fra de samme forvaltningsretlige regler og grundsætninger og med samme socialfaglige tilgang til vurderingen af parametrene, som i en normal ansøgning om godkendelse som plejefamilie.

For socialtilsynenes vedkommende vil indførelse af fast-track fordre omlægning og kapacitetsøgning i vores godkendelses-proces, hvilket vurderes udgiftsdrivende. I forslaget fremhæves det bl.a., at helhedsomkostningerne ikke bliver væsentlige, da der kan spares andre steder i opgaveløsningen. Dette ændrer dog efter vores vurdering ikke på, at forslaget vil kræve tydelige prioriteter og ændringer i godkendelsesstrukturen – vi vil bl.a. skulle afholde langt flere grundkurser med kortere mellemrum. Dette vil betyde, at der vil være færre kursister pr. kursus, hvilket kan påvirke læringsmiljøet på de enkelte kurser

Vi ser derudover en udfordring i de sager, hvor vi umiddelbart vurderer, at familien lever op til betingelserne for at blive generelt godkendt som plejefamilie, og vi derfor går i gang med at godkende familien på 6 uger. Der kan her opstå den situation, at vi undervejs i godkendelsesprocessen opdager forhold, der gør, at vi vurderer, at de ikke kan blive godkendt. Dette skal vi herefter meddele den kommune, der har indstillet til fast track godkendelse. Vi har derved anvendt ressourcer, som kunne være brugt på afholde af grundkurser for øvrige "almindelige" ny-gokendelsessager, på en sag der ikke fører til godkendelse. Vi kan således være tvunget til prioritere fast-track sagerne over almindelige ny-godkendelser grundet det tidsmæssige krav uden at være sikker på, at fast-track sagerne ender i en godkendelse.

Vi finder endeligt på lige fod med Socialtilsyn Syds bemærkninger i deres høringssvar, at der er behov for afklaring af enkelte spørgsmål for at sikre, at fristen efter § 5b kan overholdes.

Det fremgår af den foreslåede § 5 b, stk. 5, at kommunen skal sende anmodningen om særlig hurtig behandling til socialtilsynet samtidig med orienteringen af socialtilsynet om anvendelse af den ikkegodkendte plejefamilie, jf. den foreslåede § 12, stk. 3, i barnets lov.

Da § 4, stk. 4, i serviceloven om straks orientering af socialtilsynet ikke ses at være videreført i den foreslåede § 12, stk. 3, i barnets lov, bør forslaget ledsages af en kort frist for fremsendelse af anmodningen – f.eks. 24 timer - da socialtilsynets frist med forslagets nuværende affattelse er 6 uger fra afgørelsen om anbringelse, uanset, hvornår kommunen fremsender anmodningen.

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

Den manglende frist for kommunens indsendelse af anmodningen kan skabe udfordringer i praksis; hvis en kommune f.eks. først indsender anmodningen efter 4 uger, så er der kun 2 uger tilbage til at behandle ansøgningen om godkendelse efter fast-track ordningen.

Vedrørende § 156 om personrettet tilsyn:

Med den foreslåede bestemmelse i § 156, stk. 4, vil de kommunalbestyrelser, der har ansvar for de enkelte børn og unges ophold i tilbuddet få pligt til at underrette socialtilsynet, hvis kommunen får oplysninger om bekymrende forhold i tilbuddet. Der er tale om videreførelse af gældende ret. Vi har noteret os bemærkningerne til bestemmelse, hvori det bl.a. fremgår, at oplysninger som en kommune kunne underrette socialtilsynet om kunne være oplysninger om magtanvendelse, som ikke bliver indberettet, eller oplysninger om uhensigtsmæssig adfærd fra tilbuddets ansatte.

Det fremgår videre af bemærkningerne, at formålet med en sådan underretningspligt vil være at give socialtilsynet det bedst mulige oplysningsgrundlag for at udføre det driftsorienterede tilsyn med det konkrete tilbud. Dette er vi meget enige i er vigtigt. Vi vil derfor gerne anvende denne mulighed i forbindelse med høringen til at understrege, at vi meget gerne modtager underretninger fra handlekommuner om bekymrende forhold. Det er dog vores vurdering med afsæt i praksis, at vi i langt de fleste sager, hvor vi underrettes af handlekommune om bekymrende forhold, først modtager en underretning, når det bekymrende forhold enten er blevet meget alvorligt eller hvor et forhold af bekymrende karakter gentages. Vi er således af den opfattelse, at kommunerne i mange tilfælde ikke underretter socialtilsynet, før en bekymring er meget udtalt. Dette vurderer vi ikke er i tråd med den angivne beskrivelse i bemærkningerne til, hvornår socialtilsynet bør underrettes af en handlekommune om bekymrende forhold.

Vedrørende § 157 om driftsorienteret tilsyn:

Vi har noteret os, at der nu indføres mulighed for, at kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence til at føre driftsorienteret tilsyn med egne tilbud - særlige klubtilbud og særlige dagtilbud - til socialtilsynet. Vi ser i den forbindelse frem til muligheden for at samarbejde med kommunalbestyrelser omkring denne tilsynsopgave.

Vedrørende §§ 180-185 om driftspålæg:

Vi har noteret os, at Socialstyrelsen i særlige tilfælde kan pålægge en kommunalbestyrelsen eller regionsråd at etablere eller fortsat drive en indsats omfattet af loven, og at Socialstyrelsen på samme betingelser som efter § 180 undtagelsesvist kan meddele et pålæg om samling af små tilbud efter denne lov eller lov om social service rettet mod samme målgruppe til ét tilbud, hvis Socialstyrelsen vurderer, at tilbuddene ikke hver for sig er fagligt og økonomisk bæredygtige.

Det foreslås i den forbindelse, at et pålæg fra Socialstyrelsen, som vedrører nye eller eksisterende tilbud, som er omfattet af socialtilsynet, vil skulle være godkendt eller vil kunne godkendes af socialtilsynet. Vi forstår dette således, at det både kan komme på tale, at vi skal ny-godkende et social tilbud eller behandle en væsentlig ændring af en godkendelse vedrørende et tilbud, der allerede er i drift. Vi forudsætter herefter, at vores behandling af denne type af sager vil skulle ledsages af en takst efter gældende regler – på lige fod med øvrige sager om ny-godkendelse og væsentlige ændringer i godkendelsesgrundlaget. Vi forudsætter samtidig, at vores behandling af sager udløst et af driftspålæg skal underlægges samme vurdering efter kvalitetsmodellen, som øvrige sager, og at vi i den forbindelse fortsat har mulighed for at meddele afslag på enten ny-godkendelse eller væsentlig ændring af godkendelsesgrundlaget.

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

Vi skal endeligt i forhold til § 181 bemærke, at vi ikke ser det oplyst på hvilket grundlag Socialstyrelsen skal foretage vurdering af tilbuddenes faglige og økonomiske bæredygtighed. Det er vores forståelse, at disse vurderinger skal foretages på tilbud, der allerede hører under vores tilsynskompetence. Disse tilbud vil derfor allerede være underlagt en lovbestemt vurdering af bl.a. faglighed og økonomi. Det er endvidere vores forståelse, at der alene som genstand for et driftspålæg kan være tale om offentlige tilbud. Der er således flere forhold vedrørende den praktiske del om driftspålæg, som vi gerne vil opfordre til, bliver oplyst yderligere.

Vedrørende myndighedskompetence – generelt (side 205 i lovforslag):

Vi har generelt noteret os, at der videreføres mulighed for delegation af myndighedskompetence fra servicelovens § 148 a. Det fremgår bl.a. af lovforslaget, at en kommunalbestyrelse har mulighed for at delegere sin kompetence til at varetage en opgave til en anden myndighed (socialtilsynet), hvorfor socialtilsynet udfører den faktiske opgave og træffer afgørelse på vegne af kommunalbestyrelsen. Lignende hjemmel er fastlagt for så vidt angår regionsrådets delegationsmuligheder.

Det skal hertil bemærkes, at vi i praksis vil være tilbageholdende med at få delegeret afgørelseskompetence fra en kommunalbestyrelse eller regionsråd. I praksis kan vi som led i denne type af opgaver forberede en sag ved at føre et tilsyn, herunder udarbejde en tilsynsrapport, men vi aftaler altid med kommunalbestyrelsen eller regionsrådet, at de selv varetager en egentlig afgørelseskompetence.

Bemærkninger til tilgrænsende lovområder, der ikke er medtaget i lovforslagene om barnets lov:

Vi vil gerne løfte en opmærksomhed på **Ankestyrelsens behandling af sager og længden heraf**. Vi kan konstatere, at der indenfor Barnets Lov og lov om socialtilsyn fastsættes sagsbehandlingstider ved fast-track ordningen ift. godkendelse af plejefamilier inden for 6 uger. Vi finder på den baggrund, at det vil være yderst relevant at etablere tilsvarende regler om sagsbehandlingstider for Ankestyrelsens behandling af særlig alvorlige sager, der vedrører lov om socialtilsyn. Det gælder særligt for afgørelser om lukning af plejefamilier og tilbud, hvilket særligt skyldes, at lovgiver har fastsat, at disse sager i udgangspunkt har opsættende virkning. Det er vores vurdering, ud fra et borger- og rettighedsperspektiv, at det er yderst kritisk, hvis sagsbehandlingstiden er mere end 12 måneder, som desværre ofte ses i denne type af sager.

Vi kan konstatere, at der ikke i dette lovforslag sker en revidering af **efterværn**. Vi finder, at efterværn og bestemmelser om overgangen fra barn til voksen bør være en del af Barnets Lov. Det er vores vurdering, at initiativer til en mere ambitiøs lovgivning på efterværnsområdet ville styrke Barnets Lov og bidrage til en tiltrængt og vigtig styrkelse af unges rettigheder. Vi anbefaler i den forbindelse, at der etableres en ungeret til efterværn i perioden fra det 15. til det 25. år, hvorefter det bør sikres, at anden støtteforanstaltning kan tage over. Vi kan supplere med vores viden fra praksis, idet vi ofte ser sager, hvor unge afbrydes i en ellers god, meningsfuld anbringelse fordi de fylder 18 år og ikke tilbydes efterværn. Det vurderes at være et udtalt problem i praksis, at unge afbrydes et godt, kontinuerligt anbringelsesforløb fordi fx kommuner af princip ikke anvender muligheden for efterværn.

En reel indholdsevaluering af bestemmelserne i **lov om voksenansvar** efterspørges. Det anbefales bl.a., at der foretages en justering af lovens § 3 om voksenansvar, således at almindelig sundhedsbehandling efter egen læges ordination sammen med sundhedsstyrelsens anbefalede vaccinationsprogram kan efterkommes. Det anbefales også, at børne- og ungeområdet inkluderes i bestemmelserne om tryghedsfremmende velfærdsteknologi, som det er kendt fra voksenområdet. Det vil efter vores vurdering give værdifulde forbedringer for arbejdet med børn og unge med betydelige handicap.

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

Endelig bør det tydeliggøres i loven, at al magtanvendelse skal indberettes. Vi ser i praksis en del usikkerhed vedrørende dette, idet almene og forstærkede plejefamilier ikke har et indberetningsskema – der findes kun et til specialiserede plejefamilier.

Endelig efterspørger socialtilsynet en tydelig mulighed for og opfordring til, at politi, psykiatriske afdelinger, skoler, SSP og andre **orienterer socialtilsynene** ved bekymring for kvaliteten i et socialt tilbud. Det kan f.eks. dreje sig om mange politimæssige aktiviteter i forhold til et konkret børne- og ungehjem eller gentagne sammenstød i nattelivet med unge fra et konkret børne- og ungehjem. Tilsvarende kan f.eks. en psykiatrisk afdeling have genindlæggelser og en bekymring for kvaliteten i et børne- og ungehjem, som bør kunne adresseres til socialtilsynet. Dette kunne f.eks. ses i sammenhæng med, at der i forslag til ændring af retssikkerhedsloven, som følge af Barnets Lov, i § 11e er fastsat en mulighed for at udveksle oplysninger om rent private forhold, hvis udvekslingen må anses for nødvendig som led i det tidlige eller forebyggende samarbejde om udsatte børn og unge.

---o0o---

Afslutningsvist skal vi henvise til, at Socialtilsyn Øst imødeser et forbedret grundlag for at iværksætte hjælp og støtte til børn og unge med behov for særlig støtte, således at disse kan opnå samme muligheder i livet som deres jævnaldrende.

Hvis der måtte være nogle spørgsmål til dette brev, er I velkomne til at kontakte os.

Med venlig hilsen

Trine Stokholm
Tilsynschef

SOØS-Socialtilsyn Øst | Skarridsøgade 37 | 4450 Jyderup | +4572361452

Stop Vold mod Børn

Høringssvar 24. juni 2022, *Barnets Lov*

INDDRAGELSE AF BARNET ELLER DEN UNGE

Indledningsvist vil vi gerne understrege, at vi finder det positivt, at *Barnets Lov* imødeser barnet og den unges ret til i langt højere grad, at blive inddraget i egen sag. Vi finder det også positivt at barnet eller den unge, får en eksplicit ret til at få sin holdning indeholdt i afgørelser om samvær med forældre og netværk. Vi ser endvidere tiltaget om *barnets plan* som positivt, herunder særligt at kommunen skal samarbejde med barnet *og* dets forældre i udarbejdelse heraf. Vi er enige med forslaget i, at denne fremgangsmåde vil give en mere balanceret forståelse af barnet eller den unge og deraf de behov der måtte være.

Vi vil dog anbefale at *barnets plan* bliver et krav i alle sager, og ikke afhænger af en *konkret socialfaglig vurdering*. Endvidere vil vi anbefale at der fastsættes krav om, at kommunerne følger op på *barnets plan* indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode. Uden dette krav vil der være risiko for, at en opfølgning bliver tilsidesat og indsatserne ikke reguleret i tide.

Praksis i dag viser at kommunerne reelt ikke inddrager barnet eller den unge i sin egen sag, selvom den nuværende lovgivning tilskriver, at børn og unge skal inddrages i egen sag. Vi kan derfor blive bekymrede for om ansvaret for at inddragelsen reelt sker, tilfalder barnet eller den unge. Dette f.eks. ved at barnet eller den unge overlades til at være den opsøgende part såfremt det vil inddrages. Vi anbefaler derfor at *Barnets Lov* indeholder konkrete tiltag som myndighedsmedarbejderen skal udføre med henblik på at barnets ret til inddragelse opfyldes. Tiltagene kan f.eks. være krav om at barnet eller den unge:

A) skal oplyses om sine rettigheder herunder også retten til en bisidder indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode fra sagens opstart,

B) skal være inviteret til en samtale indenfor en ufravigelig afgrænset tidsperiode fra sagens opstart,

DEFINITION AF BARNETS BEDSTE OG TARV

Der forefindes for nuværende ikke en national definition af barnets tarv og bedste. Denne mangel resulterer i en høj divergens i vurderingen af barnets bedste. Barnets bedste kan for nuværende tolkes ud fra den enkelte myndighedsmedarbejders skøn og vurdering og der ses deraf en differentiereret praksis i kommunerne. En tvangsanbringelse eller bortadoption bør ikke ske på baggrund af et skøn, og deraf være afhængig at den enkelte medarbejders personlige bias, forforståelse og uregulerede erfaringer, om hvad barnet eller den unges bedste er. Vi anbefaler derfor at *Barnets Lov* indeholder en præcisering af hvad man opfatter som ”barnets bedste” og hvordan man vil nå frem til et grundlag for at vurdere dette, herunder hvilke metoder og fagligheder, der tænkes at blive anvendt, samt i hvilket omfang kommunerne forpligtes til at inddrage forældre og børn aktivt i denne vurdering.

Vi anbefaler tillige at Konventionen om Børns Rettigheder implementeres fuldt ud i dansk lov.

Indtil barnets bedste er defineret ind i en tydelig dansk kontekst anbefaler vi, at *Barnets Lov* kommer til at indeholde konkrete eksempler på hvad barnet bedste er. Endvidere anbefaler vi at det konkretiseres hvad

der f.eks. udgør ”særlige forhold”, ”åbenbar risiko” eller ”tungtvejende grunde” til, at foretage de indgribende afgørelser som tvangsanbringelse og bortadoption er.

FORVALTNINGSDOMSTOL OG AUTORISATION

Selvom det potentielt kan være positivt for barnet eller den unge at lempe på kommunens forpligtigelser, kan det også være forbundet med stor usikkerhed og inkonsistens i sagsbehandlingen. Sager behandles meget forskelligt fra kommune til kommune, hvor nogle kommuner har udviklet en kultur, hvor trusler om tvangsanbringelse af børn i fin trivsel, opdigtede udsagn om børn og forældre og videreførelse og videreformidling af usande påstande til andre myndigheder hersker i børn- og unge forvaltningerne.
En sådan kultur kan være skadelig for børn og unge, da sagsbehandlingen og afgørelser tit træffes ud fra myndighedsmedarbejderens personlige bias, forforståelse og uregulerede erfaringer. Der ses også mange eksempler på at kommunerne ikke iagttager den nationale lovgivning på børn- og unge samt handicapområdet, hvor der er en høj fejlprocent i særligt anbringelsessagerne.

Flere af de såkaldte frikommuner fortolker denne status som om de er fritaget for deres retssikkerhedsmæssige forpligtelser, såsom notatpligten, hvilket skaber utryghed og mistillid til kommunen blandt særligt forældre. Dokumentationskravet svækkes i lovforslaget, hvilket øger risikoen for, at misforståelser, fejl og direkte usandheder i sagens akter, fører til vidtrækkende afgørelser med livsvarige skadelige konsekvenser for de berørte borgere.

Ifølge Radio 24/7’s nylige afdækning af Ankestyrelsens afgørelser i sager vedrørende børn og unge, har Ankestyrelsen tilsyneladende ikke fundet det relevant at sanktionere en kommune med dagsbøder eller rejse tilsynssager. Dette til trods for, at de har omgjort hundrede tusinder af kommunernes afgørelser.
Et beskikket medlem af Ankestyrelsen, udpeget af socialministeren udtaler blandt andet:

”Ankestyrelsen tillægger aldrig forældres dokumentation nogen værdi i f.eks. tvangsfjernelsessager. De ved reelt ikke om de fjerner de forkerte børn”.

Selvom dansk lov tilsiger at forældre kan få prøvet en anbringelse uden samtykke ved Ankestyrelsen og efterfølgende ved en domstol, er det dog sjældent at disse instanser efterprøver det materielle grundlag og indholdet i en sag, herunder om det skøn der er foretaget af kommunen er baseret på faktuelle og reelle oplysninger. Vi kan derfor være bekymrede for, om reduceret kontrol og forpligtigelser for kommunerne resulterer i nedsat retssikkerhed for børnene og de unge samt deres familier. På denne baggrund opfordrer vi til, at kommunalbestyrelsen forpligtes til at løfte bevisbyrden for de påstande, der fremsættes mod forældre i anbringelsessager. Endvidere opfordrer vi til at en tvangsanbringelse sker på baggrund af målbare kriterier.

For at imødekomme eventuelle kommunale misbrug af de mere dynamiske regler i *Barnets Lov,* anbefaler vi at der etableres en forvaltningsdomstol i Danmark og at socialrådgivere autoriseres.

DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION

Vi kan være bekymret for, at *Barnets Lov* indeholder tiltag der krænker Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8 om børn og forældres ret til familieliv.
Retten til familieliv er en ufravigelig rettighed i medfør af artikel 8 og i medfør af artikel 12 i FNs Verdenserklæring. Barnet er en del af sin biologiske familieenhed, der har egne rettigheder i medfør af Konventionen om Barnets Rettigheder.

Vi er særligt bekymrede overfor forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om tvangsanbringelse af et spædbarn *inden* det er født. Dette særligt fordi der i forslaget mangler konkrete eksempler på, hvornår der er tale om *"helt særlige tilfælde".* Yderligere kan det være forbundet med stor risiko for udviklingen af spædbarnet, såfremt man stresser moderen under graviditeten med trusler om at tvangsanbringe hendes ufødte barn.
Det er endvidere ikke tilstrækkeligt, at kommunen alene skal *overveje* alternative og mindre indgribende indsatser, da der således vil være en høj risiko for, at økonomiske hensyn vil få afgørende betydning i en anbringelsessag af et spædbarn.

Domspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol understreger da også, at myndighederne skal iværksætte alternative og mindre indgribende indsatser før en anbringelse kan foranstaltes. Der er ingen domme fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der tilsiger at myndighederne alene skal *overveje,* at iværksætte mindre indgribende foranstaltninger, hvorfor vi anbefaler at denne del af lovforslaget bortfalder.

I FN's "Guidelines for the Alternative Care of Children" af 24. februar 2010. I afsnit ll (a), punkt 3, fastslås princippet om, at anbringelse af børn uden for deres familie skal tilrettelægges således, at man mest muligt øger muligheden for, at barnet kan returnere til sin familie. I de efterfølgende afsnit beskrives den indsats, som myndighederne skal foretage for at støtte familier i at kunne passe deres egne børn.

I punkt a i afsnittet om "Children deprived of a family environment" i "Concluding Observations" of the Committee on the Rights of the Child vedrørende Danmark af 4. februar 2011 anbefaler komiteen, at de danske myndigheder i højere grad "tilbyder tilstrækkelig støtte" ("provide appropriate support") til familier for at begrænse omfanget af anbringelse af børn uden for hjemmet.

Formodninger og subjektive skøn er betegnet, som ***arbitrær adfærd***, der udgør en krænkelse af EMRK art. 8 jf. CASE OF ÓNODI v. HUNGARY, no. 38647/09 af 30. Maj 2017, præmis 29 og 30:

"2. The Court's assessment
(a) General principles
29. ***The Court reiterates that the mutual enjoyment by parent and child of each other's company constitutes a fundamental element of "family life" within the meaning of Article 8 of the Convention*** *(see, among many other authorities, Monory v. Romania and Hungary, no. 71099/01, § 70, 5 April 2005 and Nazarenko v. Russia, no. 39438/13, § 60, ECHR 2015 (extracts)).*
30. ***The essential object of Article 8 is to protect the individual against arbitrary action by public authorities.*** *There are, in addition, positive obligations inherent in an effective "respect" for family life. In both contexts regard must be had to the fair balance that has to be struck between the competing interests of the individual and the community, including other concerned third parties, and the State's margin of appreciation. The Court has already repeatedly held that in matters relating to their custody the interest of children are of paramount importance. The child's best interests must be the primary consideration and may, depending on their nature and seriousness, override those of the parents (see Sahin v. Germany [GC], no. 30943/96, § 66, ECHR 2003-VIII and Płaza v. Poland, no. 18830/07, § 71, 25 January 2011).*

Den praksis der udspringer af myndighedspersoners forståelse af princippet om "skønsmæssig vurdering", ses, at være den arbitrære adfærd præmis 30 omhandler. Princippet giver hjemmel til at fremkomme med fremtidsforudsigelser og subjektive skøn, hvilket medfører systematiske krænkelser af artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Vi ser endvidere at der er udfordringer i forslaget om, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelser om bortadoption af børn og unge i sager hvor ungdomskriminalitetsnævnet har truffet afgørelse om anbringelse af et barn eller ung. Vi finder det yderst tvivlsomt, at det er i barnet eller den unges tarv, at blive bortadoptere efter det fyldte 10. år jf. Justitsministeriets egen undersøgelse fra 2010 "Adoption, psykiske lidelser og kriminalitet blandt 15-27-årige".

SAMVÆR

Et barns eventuelle "negative" reaktioner efter samvær med dets biologiske forældre, må ikke, som det gøres i dag, tolkes snævert. Reaktionerne bør undersøges i konteksten af adskillelsesproblematikker, traumer, sorg samt plejernes samarbejdsvillighed med den biologiske familie. Barnet bør løbende høres i en samværsperiode, og dets mening om samvær med sine biologiske forældre skal inddrages i afgørelserne om samvær. Vi anbefaler at myndighederne udviser fleksibilitet og villighed til løbende, at tilpasse samværet til barnets behov.
Såkaldte "negative" reaktioner bør ikke anvendes til, at reducere kontakten til barnets biologiske familie, medmindre det er fordi barnet, har været udsat for fysisk og/eller psykisk vold og/eller overværelse af vold og/eller seksuelle overgreb. Er der tale om at barnet er blevet tvangsanbragt fordi der er vold i familien, skal myndighederne undersøge om der er tale om partnervold, hvor der er en udøver og et offer. Barnets skal beskyttes mod udøver sammen med den af forældrene som er offer for volden. Beskyttelsen kan f.eks. være ophold på krisecenter jf. SEL § 109 og § 110.

UDDANNELSE & KVALIFIKATIONER

I dag begås der anbringelser uden samtykke af børn med autisme og andre neurodivergente udfordringer. Det samme gør sig gældende med børn og unge i familier med partnervold, hvor den ene forælder er udøver og den anden offer. Mange af disse anbringelser kunne have været undgået, såfremt myndighedsmedarbejderne eller fagpersonerne i kommunernes børne- og unge forvaltninger, havde haft de fornødne kompetencer indenfor handicap og voldsområdet.

Forslagets § 47 stk. 4 omfatter blandt andet disse sager, hvor manglende kompetencer hos myndighedsmedarbejderne og fagpersonerne kan resultere i indgribende afgørelser om tvangsanbringelse uden der foreligger tilstrækkelig dokumentation for, at en anbringelse er til barnets bedste.

Vi anbefaler derfor at der udarbejdes en *skal*-bestemmelse om, at alle fagpersoner der er involveret i en anbringelses- og bortadoptionssag uden samtykke, besidder specifik og konkret viden om sårbare børn, krise, traumer, sorg, vold, overgreb, adskillelsesproblematikker og ikke mindst børn med handicap og neurodivergens samt deres familier.
Vi anbefaler endvidere at personer med myndighedsstatus i disse sager, har en grunduddannelse på minimum 210 ETCS-point og gerne mere.

Såfremt *Barnets Lov* skal bidrage med en positiv forandring for børn og unge i Danmark, er det afgørende at alle faglighederne omkring barnet eller den unge inddrages og har kompetencerne til at løfte opgaven.

Psykologer: Kompetencer i vold mod børn, herunder overværelse af vold[1] er ikke et krav i autorisationsuddannelsen for psykologer. Tillige er det heller ikke et krav i autorisationsuddannelsen, at

[1]Socialstyrelsen: https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/seksuelle-og-voldelige-overgreb/fysiske-og-psykiske-overgreb/definition-og-lovgivning-om-vold-mod-born-og-unge

psykologer har indgående kendskab til neurodivergente udfordringer hos børn, f.eks. autisme. Vi anbefaler derfor, at autoriserede psykologer der foretager forældrekompetenceundersøgelser og børnesagkyndige undersøgelser i sager omhandlende anbringelser, besidder særlige kvalifikationer vedrørende de udfordringer der undersøges. Endvidere anbefaler vi at psykologer der medvirker i et børn- og ungeudvalgsmøde, udvælges ud fra de særlige og specifikke kompetencer den pågældende sag nødvendiggør. Ved at sikre at psykologerne besidder de rette kompetencer, sikres det at *barnets bedste* altid er hævet over bias/partiskhed.

Plejefamilier: I dag er der kun minimale krav til personer, der ansættes som plejere for børn og unge der anbringes udenfor hjemmet. Ofte har plejerne ikke de fornødne kompetencer til, at varetage et plejebarns specifikke behov, hvilket kan resultere i gentagne flytninger af barnet eller den unge. For at garantere stabilitet og kontinuitet i en anbringelse, anbefaler vi at plejere og plejefamilier får foretaget en forældrekompetenceundersøgelse *inden* de modtager barnet eller den unge. Endvidere anbefaler vi at der indføres krav om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde plejere en relationsforanstaltning sammen med barnet eller den unge[2].

Myndighedsmedarbejdere: Myndighedsmedarbejdere skal certificeres til at udarbejde risikovurderinger, og der bør være kvalitetsstandarder for sikkerhedsarbejdet i familier med vold. Endvidere bør sagsbehandlere, familiebehandlere, områdeledere og afdelingschefer i kommunernes børn- og unge forvaltninger, have grundlæggende viden om vold mod børn, partnervold, seksuelle overgreb, overværelse af vold og psykisk vold.

Frontpersonale: Lærere, pædagoger og andet frontpersonale er en integreret del af opsporingsarbejdet, hvorfor vi tillige anbefaler at disse faggrupper tilegner sig voldsfaglige kompetencer.

Vi anbefaler at der udvikles en uddannelse på minimum 30 ETCS- point til frontpersonale og myndighedsmedarbejdere, herunder lærere, pædagoger, ansatte i Familieretshuset, ansatte ved domstolene, ansatte i Ungdomskriminalitetsnævnet, ansatte i Ankestyrelsen samt eksterne aktører såsom psykologer skal uddanne sig i.

En øget voldsfaglighed hos frontpersonale og myndighedsmedarbejdere vil resultere i et bedre opsporingsarbejde. Vi anbefaler at alle kommuner pålægges. at udarbejde handleplaner for opsporingsarbejdet og forebyggende indsatser med henblik på at nedbringe vold mod børn, partnervold og drab.

OPLYSNING

Vi anbefaler øget oplysning i samfundet om psykisk og fysisk vold mod børn samt om partnervold og partnerdrab, indeholdende udøvers adfærd samt konsekvenser og reaktionsmønstre for børnene. Endvidere anbefaler vi øget oplysning om victim blaming, stalking by proxy samt om de videnskabsbaserede konsekvenser der sker hos børn ved adskillelse fra deres biologiske omsorgsperson.

BØRN OG UNGEUDVALGET

Den administrative anbringelsesform ved Børne- og Ungeudvalget, Ankestyrelsen og domstolene, kan indeholde retssikkerhedsmæssige udfordringer og ændringer bør overvejes ved implementeringen af *Barnets Lov*.

[2] En relationsforanstaltning kan være en MIM-test (Marschak Interaction Method) og Theraplay (legeterapi).

Politikere:
Blandt ulemperne ved at have politikere fra den pågældende kommune, hvor myndigheden er placeret, er forholdet om, at der er økonomiske overvejelser forbundet med barnets liv. De økonomiske incitamenter er både gældende for kommunens hyppige anvendelse af tvangsanbringelse fremfor hjælp i hjemmet, men gør sig også gældende for vederlagstænkningen, hvor der er en åbenbar interesse i at have et mandat i et Børne- og Ungeudvalg, der kan supplere den ordinære løn.
Endvidere ses en bias grundet politiske holdninger blandt andet overfor borgere af anden etisk herkomst end dansk, som ofte omhandler mangel på forståelse og accept af anden kultur og overfor borgere af anden socialstatus. Manglen på upartiskhed og juridisk kapacitet over for den myndighed, hvor politikerne er valgt, forhindrer dem i at anerkende, hvis myndigheden har begået fejl i sagen. En fejl kan resultere i et økonomisk ansvar og negativ omtale for kommunen, som politikeren er valgt i.

Dommere, der ikke udgør en domsmyndighed:
Ulemperne ved at have en dommer fra byretten i udvalget er, at forældrene og børnene får fornemmelsen af, at deres sag prøves for en dommer. I udvalget har dommeren ingen forpligtelser som dommer. Dommeren er placeret i udvalget for at undersøge, om dokumenterne opfylder kravene til formalia, men ikke at undersøge, om indholdet i dokumenterne er sandfærdigt.
At have en dommer fra byretten placeret i udvalget forhindrer en anden dommer fra samme domstol i at fremkomme med et andet resultat af sagen, da en dommer allerede har underskrevet beslutningen. Man kan erfare, at det er præsidenten for byretten, der er placeret i udvalget, hvilket giver juridiske betænkeligheder ved, at en underordnet ved domstolen skal gå imod præsidentens beslutning.

Det er tillige betænkeligt, at Ankestyrelsen, som klageinstans, er beklædt med ansatte, der juridisk fagligt, er en dommer underlegen, men som i klageinstansen, skal have mulighed for at gå en dommer fra udvalget imod.

Til: Charlotte Aastrup Poole (cap@sm.dk), Udsatte Børn (p-boern@sm.dk)
Fra: SUM Lovhøringer (lovhoringer@sum.dk)
Titel: Svar - Høring over udkast til forslag om barnets lov
Sendt: 28-06-2022 09:44

Til Social- og Ældreministeriet

Sundhedsministeriet har ingen bemærkninger til høringen vedrørende udkast til forslag om barnets lov. Vi takker for muligheden for at afgive svar.

Med venlig hilsen
Caroline Bech Clemmensen
Studerende, Sundhedsjura
Afdelingen for Patientsikkerhed, Medicin og Global Sundhed

M 2052 4070
@ cabc@sum.dk

SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsministeriet • Holbergsgade 6
1057 København K • Tlf. 7226 9000
Læs om hvordan departementet behandler personoplysninger **her**

Twitter • **LinkedIn** • **sum.dk**

HØRINGSSVAR FRA UNGDOMMENS RØDE KORS

Vedr. Høring over udkast til barnets lov

I Ungdommens Røde Kors møder vi hver dag de unge, der vokser eller er vokset op i systemets institutioner – som anbragte (eventuelt i plejefamilier), som indlagte i psykiatrien eller som indsat i et fængsel, og en ting, der går på tværs af de unges fortællinger, er følelsen af at blive overladt til sig selv i overgangen fra barn til voksen. Vi mener derfor, at der bør investeres massivt i at støtte disse børn og unge. Det har vi skrevet mere om i vores unge-reform, som kan læses her: Ny Unge-reform skal sikre en god overgang til voksenlivet | URK.dk
Der er heldigvis stor politisk bevågenhed på anbragte børn og unge med aftalen *Børnene Først.* I de kommende forhandlinger bør det eksisterende efterværnsområde dog følges op af civilsamfundstilbud med frivillige ikke-betalte relationer, da både anbragte unge og forskning peger på, at de kan udgøre en vigtig supplerende støtte i den sårbare overgang til voksenlivet og blive en vigtig livline ind i voksenlivet.

Efter en gennemgang af lovforslaget har Ungdommens Røde Kors følgende forslag til tilføjelser og ændringer i relation til **§ 115**:

1. Der bør indføres en bestemmelse om, at børn og unge, der er eller har været anbragt, har et egentligt retskrav på efterværn. Det bør således ikke være op til den enkelte kommune at vurdere, om efterværn skal iværksættes, men en pligt, hvis den unge anmoder om det. Efterværn er efter vores erfaringer med de unge helt afgørende for, at de formår at etablere en selvstændig tilværelse på lige fod med andre unge.

2. Ordningen i lovforslagets § 115 om, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde unge støtte i form af en kontaktperson, bør for det første gælde for alle unge, der har været anbragt uden for hjemmet (uanset anbringelsessted), og for det andet gælde frem til minimum det fyldte 25. år.

3. Der bør indføres en bestemmelse om, at unge, der er eller har været anbragt, har ret til psykologbistand. Mange af de unge, som er eller har været anbragt, kæmper med problemer, der ofte bunder i psykisk mistrivsel eller sygdom, og en ud af to har en psykiatrisk diagnose. Det er derfor helt afgørende at de har ret til at få hjælp.

UNGDOMS
KRIMINALITETS
NÆVNET

24.06.2022
København

2022-099136
Journalnummer

Social- og Ældreministeriet
cap@sm.dk
jurint@sm.dk

Udkast til forslag til barnets lov

Social- og Ældreministeriet har ved mails af 26. maj 2022 anmodet om en udtalelse om udkast til lovforslag om barnets lov samt til udkast til følgelovforslag til barnets lov.

Ungdomskriminalitetsnævnet skal i den anledning udtale følgende:

Partsstatus fra det fyldte 10. år
I udkast til lovforslag om barnets lov tillægges et barn, der er fyldt 10 år, partsstatus, således at barnet opnår selvstændig klageret, skal tilbydes gratis advokatbistand i visse sager, og således at kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted kræver samtykke fra barnet.

Ungdomskriminalitetsnævnet behandler sager vedrørende børn og unge i alderen 10-17 år. Efter ungdomskriminalitetslovens bestemmelser tillægges den unge partsstatus, når den unge fylder 12 år. Dette ses i følgende bestemmelser i ungdomskriminalitetsloven:

§ 21: Den unge, der er fyldt 12 år, kan anmode nævnet om at få genoptaget sin sag.

§ 24, stk. 3: Kommunalbestyrelsens afgørelse om ændring af anbringelsessted for en ung i et forbedringsforløb kræver samtykke fra den unge, der er fyldt 12 år.

§ 46: Ungdomskriminalitetsnævnet skal tilbyde en ung, der er fyldt 12 år, gratis advokatbistand i visse typer af sager.

§ 55, stk. 3: En klage over nævnets afgørelse kan indbringes for Ankestyrelsen af en ung, der er fyldt 12 år.

§ 56, stk. 1: En klage over Ankestyrelsens afgørelse kan kræves forelagt for retten af en ung, der er fyldt 12 år.

Med lovforslag om barnets lov vil der således fremover være forskel på retsstillingen for 10-11 årige efter henholdsvis barnets lov og ungdomskriminalitetsloven. Ungdomskriminalitetsnævnet finder, at der ikke bør være denne forskel i lovgivningerne, som i vidt omfang giver mulighed for at træffe afgørelser med samme indhold, og det foreslås derfor, at der også gives samme rettigheder til 10-11 årige efter ungdomskriminalitetsloven, som der foreslås med barnets lov.

Frivillig anbringelse, jf. barnets lov § 46

I udkast til lovforslag om barnets lov udskilles bestemmelsen om anbringelse uden for hjemmet med samtykke fra servicelovens § 52, stk. 1, jf. stk. 3, nr. 7, til en selvstændig bestemmelse i § 46.

Det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse, at der ikke er tiltænkt ændringer i kriterierne for en anbringelse, herunder at anbringelse kun kan ske på baggrund af en børneudredning eller en ungefaglig undersøgelse.

Servicelovens § 52, stk. 1, jf. stk. 2, giver kommunalbestyrelsen mulighed for at iværksætte foreløbig eller akut støtte, herunder træffe afgørelse om anbringelse med samtykke, sideløbende med gennemførelse af en børnefaglig undersøgelse efter servicelovens § 50 eller en ungefaglig undersøgelse efter ungdomskriminalitetslovens § § 31.

Af bestemmelsen i serviceloven fremgår det således specifikt, at en anbringelse med samtykke kan iværksættes sideløbende med gennemførelse af en børnefaglig eller ungefaglig undersøgelse, mens det med den foreslåede bestemmelse i barnets lov § 46, stk. 3 alene kan træffes afgørelse om foreløbig eller akut anbringelse efter stk. 1 sideløbende med gennemførelse af en børneudredning, jf. § 20.

Det bør af bestemmelsen fremgå, at kommunalbestyrelsen også kan træffes afgørelse om foreløbig eller akut anbringelse med samtykke sideløbende med gennemførelse af en ungefaglig undersøgelse efter ungdomskriminalitetslovens § 31.

Ungdomskriminalitetsnævnet skal herudover og i forlængelse af ovenstående gøre opmærksom på, at kommunen efter den gældende lovgivning er afskåret fra at træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet med samtykke, når et barn eller en ung er blevet undergivet et forbedringsforløb. Den mulighed, kommunen har for under et forbedringsforløb at iværksætte supplerende støtte til barnet eller den unge, jf. ungdomskriminalitetslovens § 54, stk. 3, omfatter således ikke frivillig anbringelse, da der ikke er henvist til bestemmelsen i servicelovens § 52, stk. 3, nr. 7, i ungdomskriminalitetslovens § 54, stk. 3. Såfremt kommunen vurderer, at barnet eller den unge bør anbringes uden for hjemmet – uanset om det kan ske med samtykke – skal sagen således forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet til afgørelse. Denne proces ses videreført i barnets lov, jf. følgelovforslagets § 32, pkt. 17, hvori der henvises til barnets lovs § 32, som ikke omfatter anbringelse med samtykke som støtteindsats.

Den manglende kompetence for kommunen til at træffe afgørelse om frivillig anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung i et forbedringsforløb giver udfordringer i de situationer, hvor der opstår et akut behov for anbringelse uden for hjemmet, og hvor der foreligger det nødvendige samtykke hertil fra sagens parter, hvilket flere kommuner har udtrykt bekymring over. Kommunerne giver udtryk for, at den hurtige handling i akut opståede situationer kan være afgørende for, at formålet med anbringelsen opnås, ligesom den hurtige handling kan være medvirkende til at bevare det gode samarbejde med familien, herunder navnlig med barnet eller den unge. Kommunerne giver således udtryk for, at det ikke er til gavn for barnet eller den unge, at der i disse akutte situationer kan gå nogle uger, før nævnet har mulighed for at behandle sagen på et fysisk nævnsmøde.

Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelsen også tillægges kompetence til at træffe afgørelse om akut støtte i form af anbringelse uden for hjemmet af et barn eller en ung i et forbedringsforløb, hvis særlige forhold taler herfor, og afgørelsen af hensyn til barnets eller den unges øjeblikkelige behov ikke kan afvente sagens behandling i Ungdomskriminalitetsnævnet.

Afgørelsen træffes med samtykke fra forældremyndighedsindehaverne og den unge, der er fyldt 15 år. Kommunalbestyrelsen skal straks og senest 7 dage efter afgørelsen orientere nævnet om anbringelsen, herunder om begrundelsen for denne, hvorefter Ungdomskriminalitetsnævnet senest 30 dage fra kommunalbestyrelsens afgørelse skal behandle sagen på ny, jf. ungdomskriminalitetslovens § 21, stk. 1.

Forstanderbeslutninger, jf. barnets lov § 62, stk. 3 og § 63, stk. 2

Efter de foreslåede bestemmelser i barnets lov kan en leder af en åben døgninstitution, hvortil der er knyttet en sikret døgninstitution, og en leder af en sikret døgninstitution, træffe midlertidig beslutning om overførsel af en ung i et forbedringsforløb til henholdsvis en sikret afdeling eller særligt sikret afdeling. Beslutningen herom skal straks forelægges børne- og ungeudvalget til afgørelse.

Denne proces er videreført uændret fra servicelovens § 63 b, stk. 3 og § 63 c, stk. 3.

Der har med de nuværende formuleringer af bestemmelserne i § 63, b, stk. 3 og § 63 c, stk. 3, været usikkerhed om, hvorvidt børne- og ungeudvalgets afgørelse skal forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet til endelig afgørelse.

Ungdomskriminalitetsnævnet finder, at nævnet med hensyn til et barn eller en ung, der er henvist til Ungdomskriminalitetsnævnet eller er underlagt et forbedringsforløb, bør have kompetence til at tage stilling til forstanderens beslutning, idet det er nævnet, der oprindeligt har truffet afgørelse om anbringelse som led i forbedringsforløbet. Dette kan eksempelvis ske ved, at forstanderbeslutninger behandles som formandsbeslutninger efter barnets lovs § 143, således at forstanderens foreløbige beslutning forelægges børne- og ungeudvalget til godkendelse senest inden 7 dage efter iværksættelse af afgørelsen, og at udvalgets afgørelse alene har gyldighed i 1 måned, således at sagen skal forelægges Ungdomskriminalitetsnævnet, hvis afgørelsen skal opretholdes herudover efter ungdomskriminalitetsloven.

En sådan ændring vil være i overensstemmelse med ungdomskriminalitetsloven og servicelovens øvrige bestemmelser om, at kompetencen til at træffe afgørelse om anbringelse og andre mere indgribende eller tvangsmæssige indgreb i forhold til et barn eller en ung, der er henvist til nævnet eller er i et forbedringsforløb, ligger hos Ungdomskriminalitetsnævnet, ligesom det i øvrigt er forudsat i ungdomskriminalitetsloven, at kriminalitetstruede børn og unge for en periode skal have deres sag behandlet efter ungdomskriminalitetsloven. Ændringen vil endvidere sikre, at der føres tilsyn og kontrol med den unges aktuelle anbringelse som led i et forbedringsforløb, og det vil skabe klarhed over, hvem der efter endt ophold på en sikret eller særligt sikret afdeling har kompetencen til eksempelvis at ændre den unges anbringelsessted uden samtykke.

Udkast til følgelovforslaget til barnets lov

I ungdomskriminalitetslovens § 53, stk. 2, er der henvist til servicelovens § 64, som ses videreført i barnets lov § 139. Denne ændring bør medtages i følgelovforslaget.

Med følgelovforslaget kan nævnet træffe afgørelse om døgnophold, jf. ungdomskriminalitetslovens § 13, stk. 1, nr. 5, efter reglerne i barnets lov § 32, stk. 1, nr. 6, hvori ordet "døgninstitution" er erstattet af ordet "børne- og ungehjem". Denne nye betegnelse ses ikke at være medtaget i følgelovforslagets § 32, pkt. 1. Det samme gør sig gældende i følgelovforslagets § 32, pkt. 2, hvor "aflastningsordning" er ændret til et "støtteophold", men hvor "døgninstitution" ikke er ændret til "børne- og ungehjem" i overensstemmelse med bestemmelsen i barnets lovs § 32, stk. 1, nr. 7.

Det bemærkes endelig, at en ændring af ungdomskriminalitetsloven træder i kraft den 1. juli 2022. Med lovændringen indsættes eksempelvis stk. 7 i ungdomskriminalitetslovens § 22, hvori der er henvist til reglerne om hjemgivelse i servicelovens § 64, stk. 1-4. Følgelovforslaget bør tilrettes, således at der også tages højde for den vedtagne ændring af ungdomskriminalitetsloven, jf. L 182 om ændring af blandt andet lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

Med venlig hilsen

Sanne Bager
Formand

Polititorvet 14
1780 KøbenhavnV
51 18 74 20
Tlf.
ungdomskriminalitetsnaevnet.dk
Website
ukn@politi.dk
Mail

UNICEF Danmark
Rentemestervej 62
2400 København NV

Telefon 35 27 38 00
www.unicef.dk

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon: 33 92 93 00
Kontakt/e-mail: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Dato 24. juni 2022

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG OM BARNETS LOV

Social- og Ældreministeriet har den 30. maj 2022 i mail anmodet UNICEF Danmark om eventuelle bemærkninger til udkast til Barnets Lov.

I UNICEF Danmark er vi begejstrede for, at politikerne med lovforslaget ønsker at tydeliggøre barnets rettigheder og respekten for barnets perspektiv som en del af formålet med og grundlaget for sociale indsatser. Herunder at børn skal mødes som selvstændige individer med egne rettigheder og stemmer, der skal inddrages og prioriteres i tråd med FNs børnekonvention. Vi er enige i, at det kræver "et tidssvarende børnesyn, der både i loven og i praksis skal sikre, at barnets perspektiv altid er i fokus", som fundament for at børn kan blive mødt af et børnevenligt system, der tager udgangspunkt i og respekterer barnets rettigheder og perspektiv.

UNICEF Danmark har følgende otte anbefalinger til lovudkastet, som vi mener kan bidrage til at styrke lovgrundlaget for beskyttelse af børn og deres rettigheder på socialområdet.

1. ANBEFALINGER

UNICEF Danmark anbefaler, at Social- og Ældreministeriet

- forpligter kommunerne til aktivt at træffe foranstaltninger, der fremmer børn i udsatte positioners **ret til deltagelse i skole-, fritids- og kulturtilbud** jf. §5 gennem målrettede og forebyggende indsatser for at inkludere alle børn i trygge fællesskaber
- tydeliggør barnets ret til at deltage i **børnevenlig og meningsfuld inddragelse,** herunder at loven forpligter kommunen til at sikre retten til en bisidder i alle dialoger og stiller krav til børnevenlig formidling af information, f.eks. i begrundelser og tilbagemeldinger

- stiller **krav til sagsbehandlers kompetencer** til at tilrettelægge en meningsfuld og respektfuld børneinddragelse samt kompetencer til at tale med og kommunikere til børn for sikre ensartet, høj kvalitet i børns inddragelsesforløb og medbestemmelse, uanset hvor i landet barnet bor

- stiller **tydelige krav til inddragelsesproces** for at sikre børns ret til medbestemmelse ikke begrænses grundet øget fleksibilitet, der kan føre til tilfældig inddragelse og manglende transparens betinget af den enkelte socialrådgivers tid, ressourcer og kompetencer

- **styrker retssikkerheden og beskyttelsen af barnets rettigheder** ved rent faktisk at sikre klageadgang i forbindelse med opfyldelsen af barnets enkelte rettigheder, fx ved anmodninger om pause i/ophør af samvær

- Stiller krav til, at alle kommuner **opretter en uafhængig børnerettighedsrådgiver** eller anden instans med solide børnekompetencer på linje med den nuværende borgerrådgiver, der har kontakt med alle de børn, der har en sag i kommunen, og som sikrer barnets kendskab til egne rettigheder og lovpligtige procedurer, herunder effektive retsmidler.

- foretager en **harmonisering af – og i videst mulige omfang fjerner – aldersgrænser** for at styrke klarhed og anvendelighed for dem, der skal bruge loven med henblik på at sikre de bedst mulige vilkår og rettigheder for alle børn uanset alder, samt tilføjer en gennemgående forpligtelse til at foretage en individuel vurdering i overensstemmelse med barnets alder og modenhed i tråd med FNs Børnekonvention.[1]

- **tilføjer Børnekonventionens artikel 12** som en artikel "med særlig relevans for børn og unge med behov for støtte efter denne lov" under lovens forhold til international ret og punkt 5.2 om FN's Børnekonvention

2. BAGGRUND FOR BEMÆRKNINGERNE

2.1 TRYGGE FÆLLESSKABER

Den indledende beskrivelse af børns "ret til omsorg, beskyttelse og inddragelse for at opnå udvikling, sundhed og trivsel og ret til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber" (Udkast til forslag

[1] Se FNs Børnekonvention artikel 12 og FNs børnekomités General comment No. 12 (2009), The right of the child to be heard

om Barnets Lov §5), rammesætter barnets eller den unges overordnede ret til omsorg, beskyttelse og inddragelse og formålet med kommunernes hjælp og støtte. Denne indledende fremhævelse af fællesskabers betydning for børn og unges trivsel, sundhed og udvikling er fraværende i de resterende bestemmelser i lovudkastet. Det beskrives tilmed, at kommunerne ikke vil skulle træffes afgørelser efter §5, og kommunernes anvendelse af bestemmelsen vil derfor ikke selvstændigt kun indbringes for Ankestyrelsen (Udkast til forslag om Barnets Lov s. 248).

Med udgangspunkt i FN's børnekonventionen lægger vi i UNICEF Danmark stor vægt på adgang til at kunne deltage i trygge fællesskaber som betydningsfuld for børns trivsel, og på barnets ret til fritid og til at dyrke fritidsinteresser. Børnekonventionens artikel 31 understreger statens pligt til at "fremme barnets ret til fuld deltagelse i det kulturelle og kunstneriske liv og skal opmuntre til, at der stilles passende og lige muligheder til rådighed for kulturel, kunstnerisk, fritidspræget og rekreativ udfoldelse." I forlængelse heraf anbefaler UNICEF Danmark, at Barnets Lov

- forpligter kommunerne til aktivt at træffe foranstaltninger, der fremmer børn i udsatte positioners **ret til deltagelse i skole-, fritids- og kulturtilbud** jf. §5 gennem målrettede og forebyggende indsatser for at inkludere alle børn i trygge fællesskaber.

2.2 MENINGSFULD OG RESPEKTFUL INDDRAGELSE – OG TILBAGEMELDING

Lovforslagets ambition om at sikre, at børn i udsatte positioner får mere indflydelse på de forhold, der vedrører dem og deres liv styrker rammerne for implementering af Børnekonventionen, og er i den grad velkomment og nødvendigt. Meningsfuld inddragelse fordrer netop, at børns stemme og synspunkter anerkendes og får betydning for beslutningerne.

Gennem UNICEF Danmarks mangeårige erfaringer med børneinddragelse funderet i Børnekonventionens artikel 12 ved vi, at meningsfuld inddragelse stiller store krav til de voksne. De skal kunne træde et skridt tilbage og fuldt ud respektere børn som ligeværdige individer, der er i stand til at påvirke beslutninger vedrørende deres liv under hensyntagen til det enkelte barns modenhed og ressourcer, herunder evt. funktionsnedsættelse. Inddragelse og medbestemmelse fordrer derfor kompetencer blandt fagprofessionelle til at forberede og tilrettelægge en meningsfuld og respektfuld inddragelsesproces. Det kræver kompetencer til at tale og kommunikere i øjenhøjde med børn og unge, så det enkelte barn og ung er klædt på til at indgå i dialog og samarbejde, og så de ved, hvad de kan forvente af inddragelsen, og hvornår de kan forvente, at blive inddraget, og gennem hvilke kanaler. Inddragelsen må ikke blive tilfældig og betinget af den enkelte socialrådgivers tid, ressourcer og kompetencer eller stille børn i situationer, hvor de ikke får mulighed for at bruge deres ret til en bisidder.

Børn og unge bør blandt andet klædes på med viden om deres rettigheder, oplysning om støttetilbud og information om konsekvenser ved de enkelte beslutninger, og de bør have tilbagemeldinger og begrundelser for, hvordan deres synspunkter er blevet vægtet og brugt. Alt kommunikation bør formuleres i et sprog, der er i overensstemmelse med barnets alder og modenhed, så barnet oplever dialogen som nærværende og vedkommende. Med andre ord skal dialogen og kommunikationen være i et børnevenligt sprog, og foregå i et trygt rum eller miljø.[2] Derfor anbefaler UNICEF Danmark, at Barnets Lov

- tydeliggør barnets ret til at deltage i **børnevenlig og meningsfuld inddragelse,** herunder at loven forpligter kommunen til at sikre retten til en bisidder i alle dialoger og stiller krav til børnevenlig formidling af information, f.eks. i begrundelser og tilbagemeldinger
- stiller **krav til sagsbehandlers kompetencer** til at tilrettelægge en meningsfuld og respektfuld børneinddragelse samt kompetencer til at tale med og kommunikere til børn for sikre ensartet, høj kvalitet i børns inddragelsesforløb og medbestemmelse, uanset hvor i landet barnet bor
- stiller **tydelige krav til inddragelsesprocesser** for at sikre børns ret til medbestemmelse ikke begrænses grundet øget fleksibilitet, der kan føre til tilfældig inddragelse og manglende transparens betinget af den enkelte socialrådgivers tid, ressourcer og kompetencer
- **tilføjer Børnekonventionens artikel 12** som en artikel "med særlig relevans for børn og unge med behov for støtte efter denne lov" under lovens forhold til international ret og punkt 5.2 om FN's Børnekonvention

2.3 RETTIGHEDER SKAL BESKYTTES OG FORMIDLES

Lovudkastets ambition om at tildele børn og unge flere rettigheder sender et stærkt signal om at sætte barnets perspektiv i centrum og udvise respekt for barnets synspunkter, oplevelser og evner til at give udtryk for egne behov og ønsker.

I UNICEF Danmark oplever vi imidlertid, at den reelle beskyttelse af børns rettigheder er for svag i lovudkastet. Børn får med lovforslaget f.eks. ret til at anmode om en pause i samværet med barnets forældre, men anmodningen kan blive afvist af hhv. kommunalbestyrelsen og kommunens børne- og ungeudvalg. Dermed er det ikke en egentlig rettighed. Et andet eksempel

[2] Se FNs Børnekomités General Comment No. 12 (2009), The right of the child to be heard, paragraf 34

er retten til at anmode Ankestyrelsen om en uvildig vurdering af kommunens afgørelse fra en nær voksen omkring et barn uden selvstændig partsstatus. Det stiller imidlertid krav til, at de ansvarlige voksne reelt lytter til barnets frustrationer og klager, og derudover tager anmodningen alvorligt og følger op med handlinger på vegne af barnet. FN's Børnekomité understreger, at stater bør sikre lovgivning, der giver børn klageprocedurer og retsmidler, for reelt at opfylde barnets ret til at blive hørt og ret til at deres synspunkter tillægges behørig vægt ud fra barnets alder og modenhed. Børn bør have mulighed for at henvende sig til en uafhængig instans med mandat til at støtte barnet. Derudover vil rettighederne kun have værdi, hvis loven er med til at sikre, at børnene får viden om og opbakning til at bruge deres rettigheder.[3]
UNICEF Danmark anbefaler, at Barnets Lov

- **styrker retssikkerheden og beskyttelsen af barnets rettigheder** ved rent faktisk at sikre klageadgang i forbindelse med opfyldelsen af barnets enkelte rettigheder, fx ved anmodninger om pause i/ophør af samvær
- Stiller krav til, at alle kommuner **opretter en uafhængig børnerettighedsrådgiver** eller anden instans med solide børnekompetencer på linje med den nuværende borgerrådgiver, der har kontakt med alle de børn, der har en sag i kommunen, og som sikrer barnets kendskab til egne rettigheder og lovpligtige procedurer, herunder effektive retsmidler.

2.4 KLARHED OM ALDERSGRÆNSER

Lovforslaget indeholder flere forskellige aldersgrænser, f.eks. partshøring fra 10 år, ledsagelse til børn og unge mellem 12 og 18 år, forskellige samtykker fra 15 år, modtagelse af psykologhjælp fra 12 år m.fl. De mange forskellige aldersgrænser er med til at sløre billedet af, hvilke rettigheder og vilkår barnet egentlig har. Det kan være vanskeligt at huske for både fagfolk, andre voksne og især børn selv. Derudover er det kompliceret at formidle til barnet.

De mange aldersgrænser mener vi således ikke er gavnligt for hverken barnet eller for familier, netværk såvel som fagpersoner. Alder bør ikke alene afgøre betydningen af et barns synspunkter. Enhver indsats bør være funderet i antagelsen om, at barnet er kompetent til at danne sine egne synspunkter og anerkende, at barnet har ret til at udtrykke dem – det er ikke op til barnet først at bevise sin formåen.[4] UNICEF Danmark anbefaler på den baggrund, at Social- og Ældreministriet

[3] Se FNs Børnekomités General Comment No. 12 (2009), The right of the child to be heard, paragraf 46-47
[4] Se FNs Børnekomités General Comment No. 12 (2009), The right of the child to be heard, paragraf 18

- foretager en **harmonisering af – og i videst mulige omfang fjerner – aldersgrænser** for at styrke klarhed og anvendelighed for dem, der skal bruge loven med henblik på at sikre de bedst mulige vilkår og rettigheder for alle børn uanset alder, samt tilføjer en gennemgående forpligtelse til at foretage en individuel vurdering i overensstemmelse med barnets alder og modenhed i tråd med FNs Børnekonvention.[5]

Med venlig hilsen

Cecilia Decara
National chef, UNICEF Danmark
Mobil: +45 54 33 44 20
Mail: cdecara@unicef.dk

[5] Se FNs Børnekonvention artikel 12 og FNs børnekomités General comment No. 12 (2009), The right of the child to be heard

Vestre Landsret
Præsidenten

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

21. juni 2022

J.nr.: 22/11358-2

Sendt pr. mail til cap@sm.dk og p-boern@sm.dk

Sagsbehandler: Dorte Stilling

Social- og Ældreministeriet har ved brev af 25. maj 2022 (sagsnr. 2021-4659) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag om barnets lov.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Høringssvar til Barnets Lov

24.6.2022. Viborg Kommune, Familie & Rådgivning, att. Familie og Rådgivningschef Mette Kierkgaard

Der er en række positive elementer i Barnets Lov, herunder

- At formålsparagraffen (§1) indbefatter at *forebygge* sociale problemer, og at hjælpen skal være tidlig og helhedsorienteret (§2, stk. 3). Derved gives lovhjemmel til at foranstalte med henblik på forebyggelse og på baggrund af viden om risikofaktorer, hvilket vurderes at være en stor fordel og meget relevant for at lykkedes med en tidlig indsats.
- At der lægges stor vægt på barnets perspektiv og inddragelse af netværk og familie
- At der lægges vægt på at indsatsen målrettet børn og unge med handicap skal integreres med støtte efter anden lovgivning (§14, stk. 3).
- Barnets Lov er lykkedes et godt stykke med at få mindre grad af tungt kancellisprog.
- At beredskaber vedr. overgreb og social kontrol er integreret i Barnets Lov (§15)
- Spændende at børn, unge og familier skal have indflydelse på tilrettelæggelse og udnyttelse af tilbud. Det har potentialet for at understøtte større kvalitet.
- Gode takter at forsøge sig med en screening (§18), som kan sikre mere relevant faglig vurdering.
- Behandlingsgaranti til unge med stofmisbrug, jf. §33f – dette er ofte en målgruppe, som mange tilbud ikke har som målgruppe, hvilket er et kæmpe problem. Derfor er det godt at det imødekommes særskilt.
- At der arbejdes med støtteperson fra eget netværk under anbringelse + venskabsfamilie
- At adoption er indarbejdet i Barnets Lov

Derudover en række elementer som giver anledning til undring eller forslag om justering/anden tilgang:

I § 8, stk. 2 angives det at "Kommunal bestyrelsen skal tilrettelægge arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet". Dette vurderes at være potentielt kontraproduktivt, idet det kan betyde at relevant fagprofessionel viden ikke inkluderes – særligt i helhedsorienterede planer, hvor også forældres udfordringer adresseres. Det vurderes, at der i stedet lægges vægt på at kommunen er ansvarlig for at sikre relevant koordination mellem fagprofessionelle på en måde hvor barnet og familien oplever det relevant og koordineret.

§13 vedr. Regionsrådets forpligtelse. Det er afgørende, at kommunen og regionen som forskellige sektorer ikke forsinkes i dette samarbejde. Anbefaler særskilt implementeringsfokus herpå, særligt henset til at sektor samarbejde ofte kan være svært at få gjort meget smidigt, uagtet de gode intentioner.

§19: Det fremstår uklart, hvad "afdækning" er. Kan det beskrives nærmere hvad der kendetegner målgruppen/problemkomplekset af de børn/unge, hvor der "kun" skal ske en afdækning. Dvs. vigtigt at tydeliggøre hvad forskellen er på afdækning og børneudredning (kommer måske i Vejledningen?)

§ 20 – Børneudredning: Betingelserne i stk. 1, nr. 1 er ikke særlig tydelige. Det samme gør sig gældende i relation til stk. 2. En udførlig vejledning er nødvendig.

§ 21 stk. 5 kommer til at betyde et væsentligt ressourcetræk og koordinering qua kravet om deltagelse af to sagsbehandlere. Det kommer til at gøre sig gældende i alle sager hvor der er vurderet grundlag for en børneudredning.

§22 stk. 4: Uklart og meget bredt, hvad "nødvendig" betyder. Evt. beskrive nogle kriterier i vejledningen. Derudover opmærksomhed på om det er hensigtsmæssigt at trække særlige typer undersøgelser frem (læge og psykologfaglig). Kan det betyde at helhedsperspektivet mistet og der lægges for stor vægt på snæver fagprofessionel vinkel? Det er aldrig undersøgelserne i sig selv, som tilvejebringer svaret på hvad relevant vurdering og indsats er.

§22. Positivt at det er et lovkrav at der anlægges en helhedsorienteret tilgang med fokus på ressourcer og udfordringer hos barn, familie og netværk. Særligt positivt at der anlægges et familieperspektiv, og ikke kun fokus på barnets ressourcer og udfordringer. Der kan dog være risiko for at helhedsorienteret bliver omsat meget forskelligt rundt i kommunerne, herunder at der ses for snævert på kun barnet og de indsatser omkring familien, som kan aktiveres via Barnets Lov – fremfor at tænke mere bredt på tværs af forvaltninger (fx beskæftigelse, Socialafdelingen, sundhed osv.). I tråd hermed er det positivt med forældrehandleplan, jf. §77. Men man kunne med fordel understrege at forældrehandleplanen skal være helhedsorienteret, så der også indtænkes Socialafdeling, Beskæftigelse, Psykiatri og andre relevante. Vil lægge sig godt i tråd med den nye Hovedlov.

Yderligere omkring det helhedsorienterede: det angives i § 110 at målgruppen er unge mellem 16 og 23 år. Det er meget ærgerligt, hvis en helhedsorienteret plan der tænker omkring hele familien først er en mulighed fra det 16. år. Helhedsorienterede planer er mindst lige så vigtigt for familier med komplekse problemer og børn *under* 16. år – særligt når fokus er så stærkt på tidlig indsats. Derfor skaber aldersgrænsen for §110 stor undring.

§67 – vedr. permanent anbringelse. Kan godt følge intentionen, men har vanskeligt ved at se hvorfor det er nødvendigt med dette fokus på permanent. Det strider mod den konkret individuelle vurdering, løbende opfølgning og at målet altid er at sikre et godt match. I tilfælde hvor der er et godt match og anbringelsen lever op til formålet, så vil der jo de facto være en permanent – eller langvarig – anbringelse. Derudover bør det overvejes hvilke konsekvenser det har for et barn/en ung, hvis en permanent anbringelse af en eller anden grund bryder sammen. Vil dette være et dobbelt svigt? Hvordan sikres at tilstrækkelig mange plejefamilier vil samarbejde omkring permanente anbringelser?

§ 89. Det undrer hvorfor det skal afgrænses præcist timeantal til ledsagelse (15 timer) – fremstår unødigt bureaukratisk. Hvorfor ikke arbejde med konkret individuel vurdering?

§91. Det angives at barnets plan, skal "foreligge senest 3 måneder efter, at der er truffet afgørelse om indsats.". Det vurderes ikke hensigtsmæssig eller særlig hjælpsomt for børnene at der angives så konkrete proceskrav/tidsramme. Risiko for at praksis reelt bliver at planen først ligger efter 3 måneder og ikke styres af vurderingen af barnets behov. Forslag om i stedet at lægge vægt på at barnets plan skal udformes med afsæt i konkret individuel vurdering og så hurtigt det er meningsfuldt for barnet og tilrettelæggelse af støtten.

§94 – fremtræder unødigt bureaukratisk at processtyre hvad leverandør præcist skal modtage. Forslag om at beskrive at det er vigtigt at leverandør tilvejebringes indsigt og viden, som er nødvendig for at iværksætte indsatsen så den er målrettet barnets behov. Dvs. et større fokus på formålet – og så lade det være op til kommunen at vurdere, hvordan dette sker (i praksis vil barnets plan ofte være en del af overdragelsen, men flere gange er det ikke tilstrækkeligt). Det samme gælder i §95 stk. 2, hvor det

præciseres med 3 måneder – her kunne formålet i stedet udfoldes; at der følges op med en relevant hyppighed, således at det sikres at indsatsen er den rigtige.

§108 vedr. Ungeplanen og hele afsnittet omkring "Ungestøtte til unge fra 18 til 22 år". Det er ikke klart om dette er tænkt sammen med regelsættet omkring Den Kommunale Ungeindsats. Hvis det ikke er, vil det være meget relevant at genoverveje, hvordan Barnets Lov kan integreres med Den Kommunale Ungeindsats ift. ungegruppen. Den Kommunale Ungeindsats er ved at få rigtig godt liv i mange kommuner som en helhedsorienteret indsats i overgangen. Det vurderes at være ekstra og nyt bureaukrati, hvis der tilføres et krav nye krav ift. ungegruppe, fx en ungeplan, som også adresseres med Den Kommunale Ungeindsats. Alternativt bør det tydeliggøres hvad forskellen er.

Sættes børn og unges retssikkerhed over forældrenes når der kan ske anbringelse hvis barnet eller den unge ønsker det men forældrene ikke vil samtykke. Dette kan give anledning til udfordringer i sager hvor der er tale om fx konflikter relateret til teenageproblematikker.

Østre Landsret
Præsidenten

Social- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

22. juni 2022

J.nr.: 22/11340-1

Sendt pr. mail til: cap@sm.dk og p-boern@sm.dk.

Sagsbehandler: Stine Dyppel

Social- og Ældreministeriet har ved brev af 25. maj 2022 (sagsnr. 2021-4659) anmodet om eventuelle bemærkninger til udkast til forslag om barnets lov.

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Vollmer

Ellen Busck Porsbo